

2. ULUSLARARASI BİLİM, EĞİTİM, SANAT VE TEKNOLOJİ SEMPOZYUMU

*Eğitimin Geleceği &
Ortaya Çıkan İhtiyaçlar*

BİLDİRİ ÖZET KİTABI

ISBN: '978-975-441-555-1"

<http://ubest2021.com/>

@ubest.2021

2. ULUSLARARASI BİLİM, EĞİTİM, SANAT ve TEKNOLOJİ SEMPOZYUMU
28-29 Mayıs 2021

2nd INTERNATIONAL SCIENCE, EDUCATION, ART & TECHNOLOGY SYMPOSIUM
May 28-29, 2021

II. ULUSLARARASI BİLİM, EĞİTİM, SANAT VE TEKNOLOJİ SEMPOZYUMU

28-29 Mayıs 2021 / İzmir – TÜRKİYE (Çevrim İçi)

2nd INTERNATIONAL SCIENCE, EDUCATION, ART & TECHNOLOGY SYMPOSIUM

28-29 May 2021 / Izmir – TURKEY (Online)

LE 2ÈME COLLOQUE INTERNATIONAL: SCIENCE, SCIENCES DU LANGAGE, ARTS
ET TECHNOLOGIES

28-29 Mai 2021 / İzmir-TURQUIE (En ligne)

Mayıs 2021, İzmir

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Kapak Grafik Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Doç. Dr. Bahar Soğukkuyu

ISBN: '978-975-441-555-1'

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Duygu ÖZTİN PASSERAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Sibel YEŞİLDERE İMRE, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ayşe TEKİN DEDE, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Melike YİĞİT KOYUNKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Mariangela ALBANO, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Semiha KULA ÜNVER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Can DENİZCİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Özge SÖNMEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Zekiye ÖZGÜR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Berna TATAROĞLU TAŞDAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Emine ÇAVDAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE

2. ULUSLARARASI BİLİM, EĞİTİM, SANAT ve TEKNOLOJİ SEMPOZYUMU
28-29 Mayıs 2021

2nd INTERNATIONAL SCIENCE, EDUCATION, ART & TECHNOLOGY SYMPOSIUM
May 28-29, 2021

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ

II. ULUSLARARASI BİLİM, EĞİTİM, SANAT VE TEKNOLOJİ SEMPOZYUMU

28-29 Mayıs 2021 / İzmir – TÜRKİYE (Çevrim İçi)

2nd INTERNATIONAL SCIENCE, EDUCATION, ART & TECHNOLOGY SYMPOSIUM

28-29 May 2021 / Izmir – TURKEY (Online)

*LE 2ÈME COLLOQUE INTERNATIONAL: SCIENCE, SCIENCES DU LANGAGE, ARTS ET
TECHNOLOGIES*

28-29 Mai 2021 / İzmir-TURQUIE (En ligne)

BİLDİRİ ÖZET KİTABI ABSTRACT BOOK LIVRET DES PROPOSITIONS

BİLİM KURULU/SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Adnan BAKİ, Karadeniz Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ali AKSU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ali Günay BALIM, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Aslı UZ BAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Anouar Ben Msila, Moulay Ismaïl Üniversitesi, MOROCCO
Prof. Dr. Antonino Velez, Palermo Üniversitesi, İTALYA
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ayşe KIRAN, Hacettepe Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Bahar BARAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Baohui ZHANG, Shaanxi Normal Üniversitesi, ÇİN
Prof. Dr. Ben AKPAN, Science Teacher Association of Nigeria, NİJERYA
Prof. Dr. Boris STEVEZOR, Veliko Tarnovo Üniversitesi, BULGARİSTAN
Prof. Dr. Bharath SRIRAMAN, Montana Üniversitesi, AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
Prof. Dr. Bülent ÇAVAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Caner KERİMOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Cemile Arzu AYTEKİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Cenk KEŞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Christian PUREN, Saint-Étienne Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. Claus BOLTE, Freie Berlin Üniversitesi, ALMANYA
Prof. Dr. Cristelle Cavalla, Sorbonne Nouvelle Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. Dan Savatovsky, Sorbonne Nouvelle Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. David SZABO, Eötvös Loránd Üniversitesi (ELTE), MACARİSTAN
Prof. Dr. Diğdem M. SİYEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Driss ABLALI, Lorraine Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. Duygu ÖZTİN PASSERAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ece KORKUT, Hacettepe Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Elif TÜRNUKLÜ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Emine BOGENÇ DEMİREL, Yıldız Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Enrica Galazzi, The Sacred Heart of Milan Katolik Üniversitesi, İTALYA
Prof. Dr. Ercan AKPINAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Fabrice Barthélémy, Sorbonne Nouvelle Paris III Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. Fatma Ebru İKİZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Ferda AYSAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Feryal ÇUBUKÇU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Francesca CHESSA, Cagliari Üniversitesi, İTALYA
Prof. Dr. Francesco Paolo Alexandre Madonia, Palermo Üniversitesi, İTALYA
Prof. Dr. Füsün ATASEVEN, Bilkent Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Gabriel GORGHIU, Valahia Üniversitesi, ROMANYA
Prof. Dr. Gamze SEZGİN SELÇUK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Genèvieve Henrot Sostero, Padua Üniversitesi, İTALYA
Prof. Dr. Guy ACHARD-BAYLE, Lorraine Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. Gül TEKAY BAYSAN, Gazi Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Gül ÜNAL ÇOBAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Gülnihal GÜLMEZ, Anadolu Üniversitesi, TÜRKİYE

- Prof. Dr. Günseli GİRGİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Jean-Claude BEACCO, Sorbonne Nouvelle Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. Hamid Reza SHAIRI, Tarbiat Modares Üniversitesi, IRAN
Prof. Dr. Hasan ÇUKUR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. M. Isabel González-Rey, Santiago de Compostela Üniversitesi, İSPANYA
Prof. Dr. Işıkhhan UĞUREL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Kadir BEYÇİOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Kemal YÜRÜMEZOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Kuthan KAHRAMANTÜRK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Laura Auteri, Palermo Üniversitesi, İTALYA
Prof. Dr. Liliana DUMITRACHE, Bucharest Üniversitesi, ROMANYA
Prof. Dr. Manabu SUMIDA, Ehime Üniversitesi, JAPONYA
Prof. Dr. Mehmet ŞAHİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Miia RANNIKMAE, Tartu Üniversitesi, ESTONYA
Prof. Dr. Mirella Conenna, Bari Aldo Moro Üniversitesi, İTALYA
Prof. Dr. Miren LACASSAGNE, Bordeaux Montaigne Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. Mustafa BAKAÇ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa EROL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Necmettin SEVİL, İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Nedret ÖZTOKAT KILIÇERİ, İstanbul Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Nergiz ŞAKİRZADE SARI, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Nergüz BULUT SERİN, Lefke Avrupa Üniversitesi, KKTC
Prof. Dr. Nevzat GÜMÜŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Oğuz SERİN, Lefke Avrupa Üniversitesi, KKTC
Prof. Dr. Paola Paissa, Turin Üniversitesi, İTALYA
Prof. Dr. Philippe Monneret, Paris Sorbonne Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Rohaida Mohd. SAAT, Malaya Üniversitesi, MALEZYA
Prof. Dr. S. Sunay YILDIRIM DOĞRU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Serap ÇALIŞKAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Serap KAYA ŞENGÖREN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Serge BORG, Franche-Comté Üniversitesi, FRANSA
Prof. Dr. Serkan NARLI, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Sibel KILINÇ ALPAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Sibel YEŞİLDERE İMRE, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Sinan OLKUN, Uluslararası Fırat Üniversitesi, KKTC
Prof. Dr. Sue TUNNICLIFFE, UCL Institute of Education, İNGİLTERE
Prof. Dr. Süha YILMAZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR, Yıldız Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Şenol ALPAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Tivadar PALAGY, Eötvös Loránd Üniversitesi, MACARİSTAN
Prof. Dr. Tuğba GÜLTEKİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Valeri CHAKALOV, Shumen Konstantin Preslavsky Üniversitesi, BULGARİSTAN
Prof. Dr. Vesile YILDIZ DEMİRTAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Adnan SEMENDEROĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Adnan TAŞGIN, Atatürk Üniversitesi, TÜRKİYE

- Doç. Dr. Ali Ekber GÜLERSOY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Annamaria Bartolotta, Palermo Üniversitesi, İTALYA
Doç. Dr. Aslı AVCI AKÇALI, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Aybüke PABUÇCU AKIŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ayşe Dolunay SARICA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ayşe TEKİN DEDE, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Bahar SOĞUKKUYU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Banu ÇULHA ÖZBAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Banu ÖZEVİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Berna CANTÜRK GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Brahim AZAOUI, Montpellier Üniversitesi, FRANSA
Doç. Dr. Burak KARABEY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Cansu ÇELEBİ EROL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Cosimo De Giovanni, Cagliari Üniversitesi, İTALYA
Doç. Dr. Çınla ŞEKER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Didier TSALA, Limoges Üniversitesi, FRANSA
Doç. Dr. Doğan DUMAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Duygu ÇETİNGÖZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ebru EREN, Yeditepe Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ebru TUNCER BOON, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Emine Filiz YİĞİT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ercan UYANIK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Erdal ASLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Fatih ÖNDER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Fatma Selda ÖZ SOYSAL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Füsun SARAÇ, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Gülten ŞENDUR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Hale SUCUOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Hatice Zekavet TOPÇU KABASAKAL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. H. İrem ÇOMOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Hülya HAMURCU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. İdris ŞAHİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. İlyas YAZAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. İ. Seçkin AYDIN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Kadir DEMİR, Georgia State Üniversitesi, AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLER
Doç. Dr. Livia Romano, Palermo Üniversitesi, İTALYA
Doç. Dr. Malika TEMMAR, Picardie Jules Verne Üniversitesi, FRANSA
Doç. Dr. Maria Lucia ALIFFI, Palermo Üniversitesi, İTALYA
Doç. Dr. Mariangela ALBANO, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Melike YİĞİT KOYUNKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Melis Arzu UYULGAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Micaela Rossi, Genova Üniversitesi, İTALYA
Doç. Dr. Michela Murano, The Sacred Heart of Milan Katolik Üniversitesi, İTALYA
Doç. Dr. Muhammed Fatih DOĞAN, Adıyaman Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Mücahit BORA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Mümtaz Hakan SAKAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Nalan AKKUZU GÜVEN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Necla FIRAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE

- Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Ömer İNCE, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Rabia TANEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Rehman SEFEROV, Bakü Devlet Üniversitesi, AZERBAIJAN
Doç. Dr. Sabahattin ÇAĞIN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Semiha KULA ÜNVER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Semiha ŞAHİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Sibel ALMELEK İŞMAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Sophie OTHMAN, Franche-Comté Üniversitesi, FRANSA
Doç. Dr. Stefano Montes, Palermo Üniversitesi, İTALYA
Doç. Dr. Suat TÜRKÖĞÜZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Şerife FAYDAOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Tarkan KAÇMAZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Tilda SAYDI, Adnan Menderes Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Tuncay CANBULAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Yahya ARAZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Yaprak Türkân YÜCELSİN TAŞ, Marmara Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Yeşim BEKTAŞ ÇETİNKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Yusuf POLAT, Kırıkkale Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Zafer TANEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ACAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Murat ELLEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Ali TÜRKEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Aslı SADE MEMİŞOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Ayfer ONAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Barış AYDIN, Hacettepe Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Behlül GÜLER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Berna ÇÖKER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Berna GÜRYAY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Buket ÖZÜM BÜLBÜL, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Can DENİZCİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Ceren UÇAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Elif Buğra KUZU DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Emre EV ÇİMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Erkan SERCE, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Esen ERSOY, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Esin KUMLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Esin UÇAL CANAKAY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Füsün ÖNAL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Gönül DURUKAFA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Gülşah KÜLEKÇİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Güzin ÖZYILMAZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Halim AKGÖL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Haluk ÖZCAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Hanife KESKİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Hasan TÜRKER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE

- Dr. Öğr. Üyesi Hasibe Sevgi MORALI, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Işıl İŞLER BAYKAL, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Kürşat ARSLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet MABOÇOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖZER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Meltem GÖKDAĞ BALTAOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Namık ÖZTÜRK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Necip BEYHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Lindsay REITEN, Northern Colorado Üniversitesi, AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Özge ÖZBAYRAK AZMAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Özge SÖNMEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Özlem GÖRÜMLÜ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Sermin BİLEN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Tülay EKİCİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Yaşar YAVUZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Yunus Remzi ZORALOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Zekiye ÖZGÜR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Öğr. Üyesi Zübeyde DOĞAN ALTUN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Ahmet Bilal ÖZBEK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Ahmet Muhip ŞANAL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Aslıhan KARTAL TAŞOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Ayşe YOLCU KANAR, Hacettepe Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Aytuğ ÖZALTUN ÇELİK, Pamukkale Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Bahar METE OTLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Berna TATAROĞLU TAŞDAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Deniz EKİNCİ VURAL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Elif Gülfem KISTIR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Emine ÇAVDAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Esra USLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Filiz KARADAĞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Francesca Ugolini, Institute of BioEconomy – National Research Council, İTALYA
Dr. Gürkan GÜLEÇ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Hanife Ece UĞURLU AKBAY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Handan BOYACIOĞLU EMİROĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Hediye Arzu GÖKÇE GÜNDÜZOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Hidayah Mohd FADZİL, Malaya Üniversitesi, MALEZYA
Dr. İsmail SÖKMEN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Kadir DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Mustafa GÜLER, Karadeniz Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Oğuz ÖZCAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Özlem KÖPRÜLÜ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Geol. Serena di Grazia, Water Right and Energy Foundation, İTALYA
Dr. Semra ERTEM, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Yağmur SOYLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Yasemin KAHYAOĞLU ERDOĞMUŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE
Dr. Yurdagül KILIÇ GÜNDÜZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TÜRKİYE

ÖNSÖZ

Hem sosyal ve teknolojik alanlarda yaşanan gelişmeler hem de Covid-19 Pandemisi ile ortaya çıkan ihtiyaçlar çerçevesinde eğitim sistemlerinin ve uygulamalarının da çağın gereksinimlerine uygun olarak güncellenmesini gerekli kılmaktadır. Söz konusu güncelleme ihtiyacı, eğitimin dijitalleşmesini, eğitim politikalarını ve öğretmen yetiştirme programlarını kapsamaktadır.

“Eğitimin Geleceği ve Ortaya Çıkan İhtiyaçlar” temasıyla yola çıkan II. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu’nun amacı Covid-19 Pandemisi ile değişen dünyada, eğitim alanında ortaya çıkan ve uygulanan güncel eğilimler ve ihtiyaçlar bağlamında geleceğe dönük öngörüler ve çözüm önerilerine ilişkin etkileşimli bir paylaşım ortamı yaratmaktır. Ayrıca farklı alanlarda çalışan bilim insanlarını bir araya getirerek yapıcı etkileşimler sağlamak, bilim insanları arasında işbirliğini geliştirmek, nitelik açısından akademisyenlerin çalışmalarına ve araştırmalarına üst düzeyde katkı sağlamak ve eğitimin geleceği ve ortaya çıkan ihtiyaçlar konusunda yeni bakış açılarının oluşmasına zemin hazırlamak hedeflenmektedir.

Prof. Dr. Esra Bukova Güzel

II. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu

Düzenleme Kurulu Başkanı

PREFACE

It is necessary to update education systems and practices in accordance with the needs of both social and technological developments and the needs arising with the Covid-19 Pandemic. The need for updating includes the digitalization of education, educational policies and teacher training programs.

Setting out with the theme of "The Future of Education and Emerging Needs", the purpose of the 2nd International Symposium on Science, Education, Art and Technology is to create an interactive sharing environment regarding the future predictions and solution proposals in the context of the needs and current trends in the field of education in the changing world with the Covid-19 Pandemic. In addition, it is aimed to provide constructive interactions by bringing together scientists working in different fields, to develop cooperation between scientists, to contribute to the studies and research of academics at a high level in terms of quality, and to lay the groundwork for new perspectives on the future of education and emerging needs.

Prof. Dr. Esra Bukova Güzel

2nd International Science, Education, Art & Technology Symposium

Chair of the Organizing Committee

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları ile Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencilere Yönelik Yeterliliklerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi	1
Ahmet Yiğit Palas, Mukaddes Sakallı Demirok	
Özel Öğrenme Güçlüğü Olan İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Okuma Kaygılarının İncelenmesi	2
Ahmet Yiğit Palas, Başak Bağlama Yücesoy	
STEAM Temelli Puantilizm Uygulamalarının Üstün/ Özel Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme Biçimlerine Etkisinin İncelenmesi	3
Burcu Meral Tezeren, Kemal Yürümezoğlu	
Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlere Yönelik Bir Grupla Psikolojik Danışma Programı Örneği	4
Gamze Ülker Tümülü	
İlkokul Çocuklarına Göre Özel Gereksinimli Bireyler: Resim Çiz-Anlat Tekniği	5
Hüseyin Mutlu, Vesile Yıldız Demirtaş, Sıla Doğmaz Tunalı, Filiz Karadağ	
Özel Gereksinimli Öğrencilere Yönelik Geliştirilmiş Ders Materyallerinin Öğrencilerin Tutum ve Motivasyonlarına Etkisi	6
Mehmet Kadir Coşkun, Ufuk Şimşek	
COVID-19 Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitime Yönelik Öğretmen Görüşleri “Özel Eğitim”	7
Mehmet Kadir Coşkun	
Öğretmenlere Göre Özel Gereksinimli Öğrencilerin Okulda Yaşadıkları: RAFT Tekniği	8
Sıla Doğmaz Tunalı, Hüseyin Mutlu, Filiz Karadağ, Vesile Yıldız Demirtaş	
Savantlar ve Yaratıcılık	9
Şeyda Aydın	
Sınıfında Özel Gereksinimli Öğrencisi Bulunan Farklı Branşlarda Görev Yapan Ortaokul Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Görüşleri	10
Gamze Avcı, Mukaddes Sakallı Demirok	
Aldo Visalberghi and the Italian School System in the Post-War Period	11
Jessica Pasca	
Teaching Nonviolence in The Italian Primary and Infant School During the Second Post-War: Aldo Capitini (1899-1968) and Idana Pescioli (1922-2016)	12
Livia Romano	
Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim ile İmtihani: Kazanımlar ve Zorluklar	13
Asiye Toker Gökçe, İlyas Temel	
Mühendis Adaylarının Mühendislik Öz-yeterlik Algılarının İncelenmesi	14
Nurten Alçay, İpek Selek, Muhammet Mustafa Alpaslan	
Üniversite Öğrencilerinde Nomofobinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi	15
Halime Eker	
Okulda Gevşeme ve Bilinçli Farkındalık Alışkanlıkları Ölçeği Kısa Formunun Türk Kültürüne	16

Uyarlanması: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması

S.Sevgi Uygur, Rengin Karaca

Pandemi Döneminde Dışavurumcu Sanat Terapisine Dayalı Grupla Psikolojik Danışmanın Ergenlerin Psikolojik Sağlamlıkları Üzerine Etkisi 17

Merve Çalık

Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Gözünden Covid-19: Kriz Yönetimi 18

Ezgi Çetin, Yaşar Yavuz

PISA’da Başarılı Olan Ülkeler İle Türkiye’ de Okul Yöneticilerini Seçme, Atama ve Yetiştirme Süreci 19

Pınar Çakır, Yaşar Yavuz

Öğretmen Adaylarının Kariyer Endişe Düzeylerinin Bazı Sosyo-demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi 20

Aslıhan Ünal

Öğretmenlerin Güçlendirilmesiyle Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 21

Yeliz Özkan Hıdıroğlu, Abdurrahman Tanrıöğen

Ben kimim? Öğrencilerle İlgili Verilerin, Anketlerin Rehberlik ve Eğitim Çalışmalarında Kullanılmasını Sağlayan Web Tabanlı Proje 22

Evren İnan, Abdurrahman Yolun

Okul Psikolojik Danışmanlarının Bakış Açısından Çok kültürlülük: Nitel Bir Çalışma 23

Büşra Emül, Aybala Ceylin Gürpınar, Pınar Arslan, Diğdem Müge Siyez

Covid-19 Pandemisinde Okul Öncesi Çocuklara Teleterapi ile Hizmet Sunan Dil ve Konuşma Terapistlerinin Telerapiye İlişkin Görüş ve Deneyimleri: Nitel Bir Çalışma 24

Mehmet Emrah Cangi, Büşra Selman

Sanal Sınıf Yönetimi: Covid-19 Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitim Derslerinin Yönetilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri 25

Özden Ölmez Ceylan

Öğretmen Adaylarının Bilinçli Farkındalık ve Bilişsel Esneklik Düzeylerinin Ruhsal Belirtileri Yordama Düzeyinin İncelenmesi 26

Aybala Ceylin Gürpınar, Fatma Ebru İkiz

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Adanmışlık Düzeyleri ile Uyguladıkları Aile Katılım Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 27

Cevahir Gül, İbrahim Gül

Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Uygulamaları 28

Cemile Barut

Okul Müdürlerinin Demokratik Liderlik Davranışları ile Farklılıkların Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 29

Semih Çayak

Öğretmenlerin Okullarına İlişkin Örgütsel İmaj Algılarının İncelenmesi 30

Semih Çayak

Pandemi Döneminde Öğretmen Adayı ve Öğretim Elemanlarının Bakış Açısıyla Öğretmenlik Uygulaması Dersi 31

Başak Sevmez, Hale Sucuoğlu	
Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerine	32
Sercan Özeydin, Diğdem Müge Siyez	
Alternatif Ölçme Değerlendirme Yöntemlerinden Akran Değerlendirme: Akranlar Gerçekten Değerlendiriyor mu?	33
Ayşe Derya Işık	
Lise Öğrencilerinin Covid-19 Salgın Sürecine ve Sonrasına Yönelik Eğitsel Beklentileri	34
Yavuz Çetin, Asuman Seda Saracaloğlu	
İlkokul 4. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Dijital Oyun Bağımlılığı Üzerinde Anne Baba Tutumlarının İncelenmesi	35
İrem Özkale, Sena Nur Tonbil	
Challenges and Future Prospects of Education in Latin America and Caribbean	36
Tolga Özkaptan	
Psikolojik Danışman Adaylarının Çevrimiçi Psikolojik Danışma Deneyimlerinde Etik Sorunlar	37
Melike Koçyiğit-Özyiğit, Zeynep Erkan Atik	
University Students in the Virtual Classrooms: Digital Generation's Adaptation Processes During Covid-19 Pandemic	38
Çiçek Coşkun, Ahu Paköz Türkeli	
Okul Müdürlerinin Yetenek Yönetimi Düzeyleri	39
Yasin Hiçyılmaz, Semiha Şahin	
Çocuğun Eğitim Hakkına İlişkin Türkiye’de Yapılmış Araştırmaların İncelenmesi	40
Burcu Gezer Şen	
Kültürel Okuryazarlık	41
Burcu Gezer Şen	
İlkokul Müdürlerinin Örgütsel Adalet Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri	42
Yasin Karabulut, Necla Fırat	
Kütahya İli Simav İlçesindeki 6. 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılığının İncelenmesi	43
Nisa Nur Uzunlar, Emine Uçar, Arzu Yükselen, Derya Kavgaoglu	
Ortaokul Öğrencilerinin Evrensel Ahlaki Değerlerinin İncelenmesi	44
Ayşenur Kuloğlu, Merve Özer	
Öğrencilerin Kişisel Yönelimleri Öğretmenlerinkilerle Uyumlu Mu?	45
Demet Atagün, Ali Baykal	
COVID-19 Sonrası Yeni Normalde Eğitim Paydaşlarının Değişen Görev ve Roller	46
Halil Taş	
Ergenlerde Dijital Oyun Bağımlılığının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	47
İbrahim Taş, Ayşenur Aşkın	
Online University Exams in the Time of the Coronavirus: Problems and Interactions from a Cognitive Linguistics Perspective	48

Mariangela Albano	
Masallara Dayalı Değerler Eğitimi Grup Çalışmasının Etkililiğinin İncelenmesi	49
Merve Çalık	
Toplum Tarafından Kadına Bıçılan Roller ve Toplumsal Cinsiyet Sorunu	50
Neşe Başak, Nergüz Bulut Serin	
Arduino Destekli STEM Uygulaması: Sıvı Özkütlesinin Belirlenmesi	51
Atakan Çoban	
Artırılmış Gerçekliğin “Maddenin Tanecikli Yapısı” Konusunda Jigsaw Tekniğiyle Kullanımının Teknolojik Farkındalığa Etkisi	52
Büşra Özyalçın, Filiz Avcı	
Fen Bilgisi Öğretmen Adayının Temel Bilimlerde Proje Tasarlama ve Uygulama Deneyimi: 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı Örneği	53
Gülşah Sezen Vekli, Azize Nur İnan	
Sürtünme Kuvveti Kavramının Dış Didaktiksel Dönüşüm Teorisine Göre İncelenmesi	54
Burcu Çavuş, Mustafa Ergun	
Ortaokul Öğrencilerinin Deney Kavramına İlişkin Metaforik Algıları	55
Aliye Hande Koca, Duygu Öztürk	
Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Program Geliştirmeye Bakış Açılarının İncelenmesi	56
Gamze Yayla Eskici	
Maddenin Tanecikli Yapısı ile İlgili Kavram Yanılgılarının Tespiti: Bir Meta-sentez Çalışması	57
Ece Altay, Ali Günay Balım	
Uzaktan Eğitim Sürecinde, Ev Deneylerinde Çocukların Bilimsel Söylemleri	58
Hülya Yetim, Naciye Somuncu Demir	
Ortaokul Öğretmenlerinin Hibrit Eğitime Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi	59
Merve Erdem, Ruhşen Aldemir Engin	
Üniversite Ders Kitaplarındaki Fotosentez Kavramının Dış Didaktiksel Dönüşüm Teorisine Göre İncelenmesi	60
Osman Can Akayrancı, Mustafa Ergun	
Ortaokul Öğrencilerinin Koronavirüs (Covid-19) Kavramına İlişkin Metaforik Algıları	61
Selin Tuna, Merve Varol, Burcu Anılan	
Fen Okuryazarlığı ve Problem Çözme Becerisi Arasındaki İlişki: Ortaöğretim Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma	62
Derya Serbest, Nalan Akkuzu Güven	
Dört Aşamalı Diagnostik Kimya Testinin İç Geçerlik Oranlarının Yanıtlama Süresi ve Cox Hazard Modeline Göre Eşik Değerinin Belirlenmesi	63
Suat Türkoguz, Canan Baştürk	
COVID-19 Pandemisi Döneminde Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre İncelenmesi	64
Suat Türkoguz, Kübranur Sarı, H. Cihan Boz, Gökçe Ok	
Yenilikçi Fen Kriterlerinin Korelasyonel İçerik Yapısının Öğretmen Adaylarının Deney	65

Tasarımlarıyla Analiz Edilmesi

Suat Türkoguz, Ali Çiyancı

En Beğenilen Okul ve Laboratuvar Resimlerinden Öğrencilerin Okul ve Laboratuvara Yönelik Algıları 66

Suat Türkoguz, Hülya Barut Şimdi

Grafiksel Becerilere Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği ile Detaylı Bir Bakış 67

Oktay Tepe, Nalan Akkuzu Güven

Kimya Öğretmen Adaylarının Grafik Okuma, Yorumlama, Çizim Beceri Düzeylerinin ve Karşılaştıkları Güçlüklerin Belirlenmesi 68

Oktay Tepe, Nalan Akkuzu Güven

Öğretmen Adaylarının Laboratuvar Güvenliğine Yönelik Görüşleri 69

Erkan Özcan, Sevinç Kaçar

Uzaktan Eğitimde Öğrencilerin Çevrimiçi Öğrenme Motivasyonları ile Akademik İçsel Motivasyonları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi 70

Nehir Karaduman, Melis Arzu Uyulgan

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Görüşleri 71

Asuman Bayrakdar, Burcu Anılan

Türkiye’de Astronomi Konu Alanında Yapılan Tezlerin ve Öğrencilerin Astronomi Algısı Üzerine Yapılan Makalelerin İncelenmesi 72

Mehmet Geren, N. İzzet Kurbanoglu

Fen Bilimleri Eğitiminde Classcraft ile Yenilikçi Sınıf Yönetimi 73

Gizem Ulus, Bülent Çavaş

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim Algısı ve Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşleri 74

Betül Erçelik, Aslı Sade Memişoğlu

Matematik ve Fen Bilgisi Öğretmenlerinin STEM Okuryazarlık Öz Yeterlilik Algılarının Öğretim Sürecine Yansıması 75

Elif Sargın, Okan Kuzu

2010-2020 Yılları Arasında Fen Eğitimi Alanında 21. Yüzyıl Becerileri ile İlgili Yapılan Çalışmaların Tematik İçerik Analiz Yöntemiyle İncelenmesi 76

Esra Bursa, Ayberk Bostan Sarıoğlu

2009-2020 Yılları Arasında Fen Öğretiminde Kullanılan Kavram Karikatürüyle İlgili Çalışmaların İncelenmesi: Bir İçerik Analizi 77

Yağmur Şevik, Hasene Esra Yıldırım

Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Sosyal-Duygusal Durumları ve Fen Öğretimi Öz-Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması 78

Mehmet Şahin, Esra Nur Binarbaşı

Developing A Creative Educational Module And A Pilot- Implementation Using Neurosky Mindwave Device 79

Çağla Bulut Ateş, Hilal Aktamış

Üniversite Öğrencilerinin Fizik Öz-Yeterlilikleri ve Fizik Öğrenme ile İlgili Epistemolojik İnançları Arasındaki İlişkinin Araştırılması 80

Mehmet Şahin, Cemile Melisa Keçebaş

Üstün/Özel Yetenekli Bireylerde Sorgulama ve Bilimsel Merak Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 81

Gizem Arıkan, Kemal Yürümezoğlu

Organik Kimya Öğretiminde Kahoot Uygulamasına Yönelik Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Görüşleri 82

Rabia Karakuş, Berçem Beyazgül, Tarık Otman, Gülten Şendur

Arduino Tabanlı STEM Eğitim Materyali: İş-Enerji Teoremi 83

Atakan Çoban, Mustafa Erol

Fizik Öğretmen Adaylarının Kuantum Fiziğine Yönelik Metaforik Algıları 84

Yasemen Ezgi Yıldırım, Serap Çalışkan

Uzaktan Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Önerileri-Horasan Kurtuluş İmam-Hatip Ortaokulu Örneği 85

Batuhan Bulan, Ruhşen Aldemir Engin

Dijital Bir Yabancı Dil Öğrenme Aracı Olarak Dyned ve Kültürlerarası İletişim Arasındaki İlişkinin Otoetnografik Açından İncelenmesi 86

Kenan Demir

The Current Challenges Facing Turkish Pre-service EFL Teachers During the Erasmus+ Mobility 87

Gülşah Külekçi, Ayperi Sal İlhan

Literary Texts as The New Paradigm of Values Education 88

Murat Ata, Feryal Çubukçu

Dil Emperyalizmini Tanımak 89

Hümeysra Türedi

Creativity in Education-A Comparison of Students' and Prospective Teachers' Creativity 90

Berna Güryay

Pre-service English Language Teachers' Experiences in Their Teaching Practicum during COVID-19 Pandemic 91

Aslıhan Çelik, Yeşim Bektaş-Çetinkaya

Micro Credentials and Digital Badges for In-Service Language Teachers and Administrators 92

Donald F. Staub

Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Kariyer Beklentilerini ve Tercihlerinin İncelenmesi 93

Melisa Özkan, Muhammet Mustafa Alpaslan, Hakan Işık

Öğretmen Adaylarının Flowchart Yazılımı ile Geliştirdikleri Algoritmalarının Değerlendirilmesi ve Algoritma 94

Melike Nur Köroğlu, Bahadır Yıldız

2009, 2013, 2015 ve 2018 Ortaokul Matematik Öğretim Programlarının Sayılar ve İşlemler Öğrenme Alanı Kapsamında İncelenmesi 95

Rüveyda Kandal, Fatih Baş

Yüksek Lisans Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi 96

Gülengül Tosun, Ruhşen Aldemir Engin

Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Matematiğe Karşı Tutumlarına Matematiksel Modelleme 97

Destekli Öğrenme Etkinliklerinin Etkisi

Özgür Özer Demir, Esra Bukova Güzel

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Geometri Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar 98

Erkan Hişmioğulları, Süha Yılmaz

2005, 2009, 2013 ve 2018 İlköğretim Matematik Öğretim Programlarının Cebir Öğrenme Alanı Açısından İncelenmesi 99

Yusuf Mor, Fatih Baş

Uzaktan Eğitimde Yaratıcı Drama Uygulamalarının 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematiğe Karşı Tutumlarına ve Öz yeterliklerine Etkisi 100

Nesrin Özsoy, Esra Nur Söylemez, Serap Cindaroğlu Karakaya, Şeydanur Cengiz

Matematik Öğretim Sürecinde Teknolojik Ortamda Öğretimin Enstrümantal Teori Açısından İncelenmesi 101

Eda Aygüner, Menekşe Seden Tapan Broutin

Bir Matematik Öğretmenin Fark Etme Becerisindeki Gelişiminin Öğrencilerin Uzamsal Yeteneklerine Etkisi 102

Gizem Karahacıoğlu, Esra Bukova Güzel

İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Hazırladıkları İnfografiklerin İncelenmesi ve Derslerde İnfografik Kullanımına İlişkin Görüşleri 103

Bahadır Yıldız

İlköğretim Matematik Öğretmen Adayları ‘Asal Sayı’ Kavramını Nasıl Tanımlıyor? 104

Cemre Taşdelen, Serkan Narlı

Ortaklaşa Argümantasyon Sürecinde Öğretmen Katılımının İncelenmesi 105

Nermin Bayındır Kocaman, Ayşe Tekin Dede, Emin Aydın

Ortaokul Öğrencilerinin Rasyonel Sayı, Çarpan ve Rakam Kavramlarına Yönelik Kavram Gelişim Düzeyleri ile Anlambilimsel Açıklamalarının İncelenmesi 106

Muhammet Kaşıkçı, Serkan Narlı

Bir Ortaokul Matematik Öğretmenin Birinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklemler Konusuna İlişkin Uzmanlık Alan Bilgisinin İncelenmesi 107

Feriha Hande İdil, Serkan Narlı

7. Sınıf Öğrencilerinin RBC+C Modeli Bağlamında Oran ve Orantı Konusundaki Bilgi Oluşturma Süreçleri 108

Zeynep Filiz Aramış, Semiha Kula Ünver

Özel Yetenekli Öğrencilerin Matematik Problemi Çözme Tutumlarının İncelenmesi 109

Ahmet Yıldız

Youtube Üzerinden Konu Anlatım Videosu Paylaşan Öğretmenlerin Dokümantal Orkestrasyonlarının İncelenmesi 110

Tahsin Karakaş, Menekşe Seden Tapan Broutin

Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Uzunluk Ölçme ve Karşılaştırmaya Dair Kavrayışlarının İncelenmesi 111

Ayşe Asil Güzel, Mehmet Fatih Özmantar, Ali Bozkurt

Matematikte Üstün Yetenekli Öğrencilerin Soyutlama Süreçlerindeki Öz Düzenleme Davranışları 112

Mehmet Çağlar Coşar, Cenk Keşan

Matematiksel Problem Çözme Süreciyle Bilgi İşlemsel Düşünme Ölçeği Geliştirme	113
Fatma Nur Bağrıaçık, Bahadır Yıldız	
Matematik Dersinde Merak Duvarı Kullanımı ve Bilgi İşlemsel Düşünme Becerisine Etkisi	114
Selen Galiç, Bahadır Yıldız	
Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Geometrik Cisimler Konusundaki Argüman Kalitelerinin İncelenmesi	115
Faden Topuz, Berna Cantürk Günhan	
İlköğretim Matematik Öğretmeni Adaylarının Modelleme Döngüsü Süreç Becerileri	116
Muhammet Şahal, Ahmet Şükrü Özdemir	
Matematik Dersinin EBA TV Aracılığıyla Yapılması Üzerine Öğrenci Görüşleri	117
Beyhan Çakır, İdil Erez, Anıl Taha Midilli	
Merkezi Sınavlarda Karşılaşılan Katlama ve Kesme İçerikli Geometri Sorularının İncelenmesi	118
Özlem Gürakar, Muhammed Mustafa Bulut, Elif Ilgın, Vesile Yılmaz, Burçak Boz-Yaman	
Problem Çözme Süreci Üstbiliş Etkinlikleriyle Nasıl Desteklenebilir?	119
Ayşe Türk, Sibel Yeşildere İmre	
Ortaokul Matematik Öğretmen Adaylarının Matematik Öğretiminde İlişkilendirme Becerilerinin Geliştirilmesi: Eylem Araştırması Örneği	120
Elif Nur Akkaş	
İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Uzaktan Öğretimde Mentimeter Kullanılmasına İlişkin Görüşleri	121
Nazan Mersin	
Öğrencilerin Bilinmeyen ve Eşitlik Kavramlarına İlişkin Sembol Hisleri: Literatürden Örnekler	122
Aysun Saltan, Sibel Yeşildere İmre	
Matematik Eğitiminde Alanında Robotik Kodlamayla İlgili Yapılan Yayınların İncelenmesi	123
Koray Akdeniz, Mustafa Altuntaş, Zehra Türkmen, Bahadır Yıldız	
İlköğretim Matematik Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Destekli Öğretimden Yararlanmak İstedikleri Konular ve Nedenleri	124
Elif Verda Erkan, Duygu Eralı, Semiha Kula Ünver	
Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Üstbilişsel Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi	125
Elif Nur Tanır Güçyetmez	
Kesirlerle Bölmeye Yönelik Mesleki Gelişim Sürecine Katılan Matematik Öğretmeni Adaylarının Örnek Seçimlerinin İncelenmesi	126
Ebru Mutlu, Asuman Duapete Paksu	
5. Sınıf Matematik Öğretmenlerinin Kesirlerle İşlemler Alt Öğrenme Alanında Öğrenme Güçlüğüne Sahip Öğrenciler ve Normal Öğrenciler için Sınıfta Oluşturmayı Amaçladıkları Sosyomatematiksel Normlar	127
Hava Öksüz, Nejla Gürefe	
Matematik Öğretmenlerinin WEB 2.0'a Yönelik Görüşleri	128
Hasibe Sevgi Moralı, Elif Korkmaz	
Kirigami ve Teknoloji ile Kare Oluşturmaya Yönelik Bir Etkinlik Hazırlama ve Uygulama	129

Esra Akbulut, Ezgi İnan, Burçak Boz-Yaman

Bir Öğrencinin Kovaryasyonel Akıl Yürütme ile Üstel Fonksiyon Kavramını İnşa Etme Süreci 130

Ali Özgün Özer, Esra Bukova Güzel

Covid-19 Sürecinde Lise Matematik Eğitimindeki Canlı Uzaktan Eğitim Uygulama Süreçlerinin Uzaktan Eğitim Bileşenleri Açısından İncelenmesi 131

Burçin İnce Muslu, Ayten Erduran

Bir Matematik Öğretmeni Adayının Öğretiminden Yansımalar: Öğrenci Düşüncelerine Karşılık Verme 132

Berna Tataroğlu Taşdan, M. Gözde Didiş Kabar

Bir Matematik Eğitimi Araştırmacısının Matematik Öğretmenlerine İlişkin Fark Etme Becerilerinin İncelenmesi 133

Burcu Nur Baştürk Şahin, Salih Birişçi

Öz Değer-Öz Vektör Kavramını Anlama Düzeylerinin İncelenmesi: 3B Hologram Destekli Öğretim Durumu 134

Dilek Hazar, Cenk Keşan

Matematik Öğretmeni Adaylarının Van Hiele Geometrik Düşünme Düzeyleri ile Geometri Başarıları ve Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi 135

Gülşah Akca, Muhammet Osman Tekin, Nazmi Ömürçan Adıgüzel

Yaratıcı Matematik Öğretimi İçin Matematiksel Modelleme 136

Gülşah Batdal Karaduman

Öğretmen Adaylarının Uzamsal Yeteneğe Yönelik Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi: Bir Ölçek Geliştirme ve Uygulama Çalışması 137

Hanife Taşdelen, Okan Kuzu

Matematik Eğitiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımıyla İlgili Yapılan Çalışmaların Tematik Bir İncelenmesi 138

Kübra Pak Varlı

Matematik Öğretmeni Adaylarının Dijital Hikaye Tasarımına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi 139

Ruhşen Aldemir Engin

Matematik Öğretmen Adaylarının Hazırladıkları Somut Materyallerin Bütünleştirilmiş Etkileşim Tasarımı Modeli (BETTAM) ile İncelenmesi 140

Bahadır Yıldız, Selin Urhan

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Karma Çarpım Konusundaki Alan Bilgilerinin İncelenmesi 141

Süha Yılmaz, Sidar Güzel

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Vektörel Çarpım Konusundaki Alan Bilgilerinin İncelenmesi 142

Süha Yılmaz, Sidar Güzel

Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Becerilerine Yönelik Eğilimlerinin İncelenmesi 143

Sultan Karagöz, Ezgi Taylan Koparan, Timur Koparan

Belirsiz İntegral Konusunda Öğretmen Adaylarının Kavram Yanılgıları 144

Süha Yılmaz, Yusuf Can, Bahar Dinçer

İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Cebire Yönelik Kavram İmajlarının İncelenmesi	145
Yusuf Can, Dilara Mol, Süha Yılmaz	
İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Matematik Öğretiminde Teknoloji Kullanma Deneyimlerinin Pedagojik Söylemler Bağlamında İncelenmesi	146
Yusuf Erkuş, Cenk Keşan	
Matematik Öğretmeni Adaylarının Türev Kavramına Yönelik İlişkilendirme Becerilerinin ve Kavram İmajlarının Araştırılması	147
Zehra Taşdelen, Okan Kuzu	
Dörtgenlerde Alan Konusunun Öğretimine Yönelik Bir Öğretim Deneyi Tasarımı	148
Ekin Altıkardeş, Melike Yiğit Koyunkaya	
İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Pi Sayısı Bağlamındaki Kavram İmajlarının İncelenmesi	149
Sevilay Tavşan, Alaattin Pasmaz	
Covid-19 Pandemi Sürecinde Ortaöğretim Matematik Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri	150
Gülşah Saltık Ayhanöz, Serdar Akmeşe	
Scratch ile Kodlama Yaparken Matematik Öğreniyorum	151
Burçin Turan, Bahadır Yıldız	
Dördüncü Sınıf Matematik Ders Kitabında Yer Alan Sorulara Eşlik Eden Görsellerin İncelenmesi	152
Büşra Nur Yorgun, Emre Ev Çimen	
Sürdürülebilir Eğitim için İklim Eyleminde Matematik Okuryazarlığının Yeri	153
Hasan Basri Özcan, Emel Törer, Remzi Gülenç	
Matematik Eğitiminde Kavram İmajları Çalışmalarının Sistematiik Bir Derlemesi	154
Funda Uysal, Bahadır Yıldız	
10. Sınıf Öğrencilerinin Özel Dörtgenlerin Hiyerarşik İlişki Kurma Sürecinde Sorgulamalarının İncelenmesi	155
Özge Çoban, Melike Yiğit Koyunkaya	
Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Merkezi Eğilim Ölçülerine Yönelik İstatistiksel Düşüncelerinin İncelenmesi	156
Şeyda Aydın, Zeynep Sonay Ay	
İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Kısmi Türev Konusundaki Kavram Yanılgılarının İncelenmesi	157
Süha Yılmaz, Buse Gizem Yitmez	
Çevrim İçi Tasarı Geometri Eğitimi Alan Öğretmenlerin Geometri Öğretimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi	158
Uğur Mert, Burak Karabey	
Covid-19 Pandemisi Srecinde Öğretmen ve Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Matematik Öğretimine Yönelik Görüşleri	159
Şule Koçyiğit, H. Sevgi Morali	
Zihnin Geometrik Alışkanlıklarına Göre Hazırlanan Etkinliklerde GeoGebra Yazılımının Kullanımındaki Enstrümantal Oluşumun İncelenmesi: Dönüşüm Geometrisi	160

Dudu Çat, Menekşe Seden Tapan Broutin

Üç Boyutlu Yazdırma Teknolojisinin Matematik Öğretiminde Kullanılması: Geometrik Cisimler Kazanımları 161

Kübra Yıldırım, Cenk Keşan

Bir Öğretim Üyesinin Dijital Ortamda Dokümantasyon Oluşumunun İncelenmesi 162

Sema Nur Kaya, Menekşe Seden Tapan Broutin, Rıdvan Ezentaş

Türkiye’de Matematik Eğitimi Alanında Nicel Muhakeme ile İlgili Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Araştırma: İçerik Analizi 163

Gamze Çankal, Zekiye Özgür

GeoGebra ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Bir İçerik Analizi 164

Nuran Çumbur Akçay, Ayten Erduran

Matematiksel Modelleme Etkinliklerinin Derslerde Kullanılması 165

Nuray Kargı

8. Sınıf Öğrencilerinin Cebirde Stratejik Akıl Yürütme Süreçleri: Ters Piramit Problemi 166

Gözde Gergin, Sibel Yeşildere İmre

Pandeminin Gölgesindeki Uzaktan Eğitim Sürecinde Matematik Öğretim Programını Yeniden Yorumlamak 167

Gizem Güzeller, Zerrin Tokar

Eşitlik ve Denklem Kavramlarına Yönelik Bilişsel Olarak Zorlayıcı Etkinlik Tasarımları 168

Merve Tokgöz, Sibel Yeşildere İmre

Türkiye’deki Matematik Müzelerine Genel Bir Bakış 169

Öznur Dönmez, Işıkhhan Uğurel

Matematik Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Kullanımına Yönelik İnanç Ölçeği Geliştirme Çalışması 170

Burcu Durmaz, Derya Can

Matematik Öğretmen Adaylarının Alan Öğretimi Bilgilerine İlişkin Algıları ve Matematiğe Yönelik Tutumları 171

Aysun Nüket Elçi

Matematik Dersindeki Kavram Öğrenme Düzeyinin Öğrenme Stilleri Açısından İncelenmesi 172

Bahar Dinçer, Süha Yılmaz

Şifreleme Etkinliklerinin 8. Sınıf Öğrencilerinin Matematiksel Problem Çözmeye Yönelik Görüşlerine Etkisi 173

Büşra Bozkurt, Sibel Yeşildere İmre

Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Matematik Eğitimi: İçerik Analizi Çalışması 174

Arzum Hilal Uysal, Zekiye Özgür

Matematik Eğitiminde Sorgulama Temelli Öğretim: Teoriden Pratiğe 175

Sümeyra Köken, Sibel Yeşildere İmre

Uzaktan Eğitim Döneminde Yaratıcı Dramanın Öğrencilerin Matematik Kaygısına Etkisi 176

Elif Bozdağ, Nesrin Özsoy, Demet Cemresu Güvenç, Zeynep Şensöz

Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Geliştirilen Bilgisayar Destekli Müzik Öğretim Programının 177

Öğrencilerin Müziksel Yaratıcılığına Etkisinin İncelenmesi

Adem Maba, Mümtaz Hakan Sakar

Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Yaratıcı Dans- Müzik ve Resim Etkileşimi 178

Sermin Bilen

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Uzaktan Eğitimde Piyano Derslerine Yönelik Görüşleri 179

Elif Güven

Piyano Düetlerinin Piyano Eğitimine Olan Katkıları 180

Ömer Alper Erdoğan

Müzik Eğitiminde Eserleri Ezberleme Sürecinde Kullanılan Öğrenme Stratejileri 181

Ahmet Can Çakal, Emine Filiz Yiğit

Musicians' Perspectives on the COVID-19 Pandemic Activities and Lessons 182

Ahu Paköz Türkeli

Çevrim içi Müzik Derslerinde Dijital Müzik Eğitim Araçları: MUSICATORS 183

Müberra Şemin

Ton İşaretlerini Belirleme Yöntemlerinin Öğretimi İçin Bir Metot Önerisi 184

Özgür Eroğlu

Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Öğretmenlerin İzlemesi Önerilen Filmlerdeki Öğretmen İmajlarının İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Gözünden İncelenmesi 185

Azime Atay Mutlu, S. Merve Kırap Dönmez, Pınar Yıldız

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kesirlerde Bölme İşlemi İçin Kullandığı Çoklu Temsiller 186

Azime Atay Mutlu, S. Merve Kırap Dönmez, Pınar Yıldız

Covid-19 Pandemisinin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri 187

Nurullah Şimşek, Mevlüt Fahri Akün

Okul Öncesi Eğitimde Müzelerin Etkin Kullanımı 188

Yasemin Su

Teknik Öğretmenlerin Örgütsel Stres Kaynakları, İş Doyumu ve Yaşam Doyumu 189

Zülcüf Yıldız, Necla Fırat

Étude de l'interculturalité en classe : le cas des réfugiés subsahariens et des étudiants du master FLE à l'ULCO 190

Manuel Gómez Campos

L'acquisition et la compréhension du lexique euphémique via le numérique par des étudiants universitaires de FLE 191

Montserrat López Díaz, Nuria Rodríguez Pedreira

«Résumer» comme reconstitution du sens dans le processus de production écrite en classe de FLE 192

Özge Sönmez

L'apprentissage en tandem à distance : un enjeu à exploiter 193

Liliana Rubio Platero

Analyse comparée des lettres littéraires et des lettres ouvertes des points de vue morphosyntaxique 194

et sémantique

Emine Çaydar, Mouna Ziamni

Les apports des recherches en acquisition à la didactique de l'écrit : une étude sur des apprenants turcophones du FLE 195

Sülün Aykurt-Buchwalter

Différenciation multimodale dans le discours pédagogique suivant le niveau d'apprenants: étude comparée des contextes FLS et FL1 196

Can Denizci

Étude sur l'évaluation dans un manuel du FLE: Adomania 1 A1 197

Elver Taşbaş, Yaprak Türkân Yücelsin Taş, Füsün Saraç

Problèmes rencontrés en compréhension orale dans l'enseignement à distance: cas de l'Université de Namık Kemal 198

Huri Özeydin, Füsün Saraç, Yaprak Türkân Yücelsin Taş

Pour une formation des enseignants en phraseodidactique 199

María Isabel González-Rey

La gestion interactive en expression orale : remise en question de la formation des enseignants, réflexion et analyse de séquences didactiques 200

Farid Mazi

Cultures éducatives en didactique du FLE : les traditions grammaticales en Turquie et en Moldavie 201

Ebru Eren, Irina Postolachi-Josan

Comment maintenir la motivation des apprenants du FLE à distance? (le cas du logiciel vidéoconférence Zoom et de LMS Moodle) 202

Nahâl Khaknegar

Expressions polylexicales et métaphores conceptuelles: exemples de didactisation des discours politiques au temps du coronavirus en classe de FLE avec un public turcophone 203

Mariangela Albano

L'exploitation des vidéo-clips en classe de FLE 204

Duygu Öztin Passerat, Uğurcan Dilber

Traduire la presse au XVIIIe siècle: à l'écoute de la voix du traducteur dans les péri-textes 205

Francesca Piselli

L'innovation pédagogique et enseignement à distance en contexte universitaire algérien: état des lieux et pratiques actuelles 206

Fatima Zohra Benmostefa Harig

FLE face au Covid-19: l'intervention des TICE dans l'enseignement/apprentissage du FLE en Iran 207

Hoda Khayat

Yakınma Söz Edimi ve Fransızcadan Türkçeye Çevirisi 208

İlgin Güliz Aras, Yusuf Polat

Stratégies d'apprentissage des étudiants universitaires de français langue étrangère dans un processus d'enseignement à distance 209

Tilda Saydı

La terminologie commerciale de la région de la Vénétie: un outil à l'aide de la traduction et de la rédaction technique 210

Geneviève Marie Henrot, Federica Vezzani

Uzaktan Eğitim Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Öz-Yönetimli Becerilerinin İncelenmesi: İzmir Ekonomi Üniversitesi Örneği 211

Meltem Aktaş Doğan

Müzeler Düşünmeyi Öğretebilir mi? Müze Okuryazarlığı, Üstbiliş ve Öğrenme Süreçlerine İlişkin Bir Değerlendirme 212

Gülşah Emel Akın, Banu Çulha Özbaş

Post Pandemik Mekan 213

Ebrar Kuruçay

Türkiye’de Eğitim Alanında STEAM ile İlgili Yapılmış Tezlere Yönelik İçerik Analizi Çalışması 214

Ebru Güler, Ömer Yeşilyurt

Çocuk Tiyatrosu Tekniklerinin İlköğretim Öğrencilerinin Eğitim Tercihleri Üzerindeki Etkisi 215

Fatma Kandemir Şahin

Minyatür Sanatının Günceli ve CANAN’ın Eserlerindeki Yorumlanışı 216

İlknur Bozdemir

Harold Rosenserg (1906-1978) Bağlamında Amerikalı Eylem Ressamlar’ın İncelenmesi 217

Kıymet Dirican

Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretici ve Öğrencinin Temel Tasarım Dersi Çerçevesinde Karşılaştığı Güçlükler 218

Özkan Köse

Dramatik Yazarlık Eğitiminde Tarihsel Açından Bir Katkı: Dramatik Yazarlık Dersinin İlk Adımları 219

Özlem Belkıs

Batı Sanatında Sanatçı Elinin Gölgesinin Anlamı 220

Sadık Arslan

Covid-19 Salgını Döneminde Sanat Eğitimi Bölümlerinin Uzaktan Eğitim Stratejileri Üzerine Bir Araştırma: Desen Dersi Örnekleme 221

Neslihan Dilşad Dinç, Tuğba Renkçi Taştan

Sanayi-i Nefise Mektebi’nin Günümüz Sanat Eğitimine Yansımaları 222

Yurdagül Kılıç Gündüz

Üç Boyutlu Grafiklerin Sinema Eğitiminin Görüntü Alanında Kullanılması 223

Yüce Sayılğan

Görsel Sanatlar Öğretiminde Görselleştirme Uygulamalarına Dair Öğrenci Görüşleri 224

Bahar Karaman Güvenç

Kalıp Hazırlama Dersinde 3d Giydirme Yazılım Desteğinin Öğrencilerin Kavramasına Etkisi Üzerine Araştırma 225

Derya Tatman

Peter H. Raynolds'ın Nokta Adlı Kitabının Sanatsal Öğeler Açısından İncelenmesi	226
Gülcan Erden Kocaarslan	
Geleneksel Türk Ebru Sanatında Simgesi Vurgu ve Kelime Kökeni Bağlamında Lale Motifi	227
Tahsin Bozdağ	
From the Eye of Design Studio Instructors: Adopted Tactics and Improvised Strategies	228
Fahrettin Ersin Alaca	
Dijital Çağda Miras: Kültürel Unsurların Popüler Oyunlar Aracılığıyla Aktarımı	229
Uğur Bakan, Ufuk Bakan	
Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Geleneksel Türk El Sanatlarına İlişkin Görüşleri	230
Yasemin Arıman	
Resim-İş Eğitim Öğretim Programı ile Z Kuşağı İletişim Kanalları İlişkisi	231
Osman Çaydere, İsenbike Asena Gülensoy	
Türkiye Üniversitelerinde Dramatik Yazarlık Eğitimi: Nitel Bir Durum Çalışması Başlığı	232
Ezgi Deniz Alpan, Özlem Belkıs, Hatice Şaşmaz, Yunus Emre Gümüş, Yasemin Sevim Salman	
Türkiye'nin Sıhhi İhtimai Coğrafyasına Sağlık Coğrafyası Açısından Bir Bakış: Zonguldak Sancağı Örneği	233
Güzin Kantürk Yiğit	
Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim Politikaları ve Kadınların Eğitimi	234
Ceren Uçan	
Osmanlı İmparatorluğu'nun Amerikan Board Okulları'na Yönelik Politikaları	235
Ceren Uçan	
STEM Yaklaşımı ile Coğrafya Ders Planı Hazırlama	236
Mustafa Sarıbaş, Ali Meydan	
Ödüllü Çocuk ve Gençlik Kitaplarında Toplumsal Bir Sorun Olarak Yaşa Dayalı Grup Düşmanlıkları: Kalpyargı, Önyargı ve Ayrımcılık	237
Esra Uslu	
Oğuz Tansel'in Derleyip Yazdığı Masalların Sosyal Beceriler Açısından İncelenmesi	238
Esra Uslu	
Émile Romanının Tanzimat Dönemi Romanlarına Çocuk ve Çocuk Eğitimi Yönünden Etkisi	239
Ceylan Aydın, Sabahattin Çağın	
Okuduğunu Anlama Üzerinde Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması	240
Uğur Demircan, İ. Seçkin Aydın	
Kızılçamların (Pinus brutia) Biyokütle Artımına Ana Kayanın Etkisi: Bigadiç Örneği	241
Raziye Çakıcıoğlu Oban, Hakan Türkoğlu	
Türkçe Eğitimi Lisansüstü Öğrencilerinin Lisansüstü Eğitim Sürecine İlişkin Yaşadıkları Sorunlar, Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri ve Beklentileri	242
Muhammed Tunagür, Ayşe Kanat	
8. Sınıf Öğrencilerinin Sözcük Türlerine İlişkin Kavram Tanımları ve Kavram İmgeleri	243
Ali Türkel, Burak Akçakaya	

Karacaoğlu Şiirlerinde Değerler	244
Nevin Akkaya, Esra Özden, Buse Güllü	
Bir Karşılaştırma Denemesi: Ezop Tercümesi Olarak Kıssadan Hisse	245
Gülden Vicir, Sabahattin Çağın	
Türklerin Yaşadığı 89 Göçünün Çizgi Romanı: “Geriye Kalanlar”	246
Nihal Seçmez, Genç Osman İlhan	
Sosyal Bilgiler Dersinde Bir Öğretim Aracı Olarak Materyal Kullanımı: Tarihsel Gelişimi	247
Ali Yalçın	
Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Özel Gereksinimli Bireylerle İlgili Araştırmaların İncelenmesi	248
Aslı Avcı Akçalı, Ezgi Uztemur	
Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Animasyon Kullanımı: Relikt Bitkiler Örneği	249
Fadime Yakın	
Türkiye ve İrlanda’daki Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Vatandaşlık Eğitimi Kapsamında Karşılaştırması	250
Fatma Hasanca Saraç, Fisun Bozkurt	
Singapur ve Türkiye Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi	251
Ali Mert Taşkın, Fisun Bozkurt	
Coğrafya Öğretmen Adaylarının Ekolojik Ayak İzi Farkındalık Düzeyleri	252
Hilal Olcay	
Sosyal Bilgiler Derslerinde Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Kullanımına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri	253
İbrahim Alp, Melike Akçelik, Bahar Baran, Banu Çulha Özbaş	
Sanal Gerçeklik Uygulamasıyla Desteklenen Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Keşif Temelli Etkinliklerin Geliştirilmesi	254
Melike Akçelik, Banu Çulha Özbaş, Bahar Baran	
Ortaöğretim Coğrafya Konularında Coğrafi Bilgi Sistemleri-Veri Setlerinin Önemi	255
Nadide Akyol, Hasan Çukur	
Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Değerler Öğretimi	256
Nalan Altay	
Lisansüstü Eğitimde Dokuz Eylül Üniversitesi’nin Tercih Edilmesinde Öğrenci Yönelimlerinin Belirlenmesi	257
Raziye Çakıcıoğlu Oban, Nadide Akyol	
Üniversite Öğrencilerinin DIGCOMP Çerçevesinde Dijital Okuryazarlıklarının Belirlenmesi	258
Bahar Baran, Yasemin Kahyaoğlu Erdoğmuş, Kürşat Arslan, Ercan Akpınar	
Görme Engelli Öğrencilere Yönelik Üç Boyutlu Dokunsal Kitabın Geliştirilme Süreci	259
Elif Buğra Kuzu Demir, Muhammed Fatih Bican	
Eğitsel Kodlama Oyunlarının Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algılarına Etkisinin İncelenmesi	260
Ersel Kurt, Zafer Tanel	

Çevrimiçi Eğitim-Öğretim Döneminde Teknoloji Okuryazarlığını Yeniden Düşünmek	261
Denizcan Kabaş	
Ortaokul Öğrencilerinin Robotik Etkinliklerine İlişkin Görüşleri	262
Şih Mehmet Tellioglu, Ercan Akpınar, Kadir Demir, Yasemin Kahyaoğlu Erdoğmuş	
21. Yüzyılda Teknoloji-Eğitim İlişkisi ve Teknolojik Gelişmelerin Müzik Eğitimine Yansımaları	263
Tülay Ekici, Emin Bulut	
Okul Öncesi Eğitiminde Artırılmış Gerçeklik Teknolojisinin Kullanımına Genel Bir Bakış	264
Emine Beyza Akteke, Şemseddin Gündüz	
Yeniliklerin Yayılması Kuramı Kapsamında Öğretmenlerin Canlı Ders Süreci Hakkındaki Görüşleri	265
İlkay Solmaz, Artuğ Solmaz, Çelebi Uluyol, Onur İşbulan, Berru Sağır	
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri	266
Nurullah Şimşek, Mevlüt Fahri Akün	
Çocuklar İçin Dijital Bağımlılık Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	267
Tuba Bağatarhan, Diğdem M. Siyez	
Sınıf Öğretmenlerinin Değer Öğretiminde Model Olma Durumlarının İncelenmesi	268
Tuncay Canbulat, Ceren Şentürk	
Hop Açılan Kitapların (Lapbook) Öğrenme-Öğretme Sürecinde Kullanımının Güncel Araştırma Verilerine Göre İncelenmesi	269
Tuncay Canbulat, Mustafa Akbayram	
Çocuk Hakları ve Çocuk Hukuku Dersinin Anlam ve Önemi Üzerine Bir İnceleme	270
Hanife Keskin	
Okul Bahçelerinin "Oyun ve Eğitim Alanı" Açısından Değerlendirilmesi: Narlıdere Özel İlkokul Bahçeleri Örneği	271
Hanife Keskin	
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kromatografi ile ilgili Makroskobik ve Sub-mikroskobik Gösterim Düzeylerinin Analizi	272
Melis Arzu Uyulgan, Nalan Akkuzu Güven	
Sınıf Öğretmen Adaylarının Kimyasal Gösterim Seviyeleri Üzerine Bir Kesitsel Tarama Çalışması	273
Nalan Akkuzu Güven, Melis Arzu Uyulgan	
Eflatun Cem Güney'in "Evvel Zaman İçinde" Masal Kitabının Schwartz Değer Kuramı Açısından Analizi	274
Osman Kum, Mustafa Kocaarslan	
İlkokul Fen Bilimleri Eğitimi Araştırmalarında Genel Eğilimler (2014-2020)	275
Şule Bayraktar, Doğançan Bedir, Sinan Akyol, İlker Tunç	
İlkokul Öğrencilerinin "Su" Kavramına Yönelik Metaforik Algıları	276
Pınar Hiçyılmaz Şahin, Seher Çetinkaya	
Türkiye'de Akıl ve Zekâ Oyunları Alanında Yapılan Çalışmaların Sistematiik Bir Analizi	277
Pınar Çavaş, Gökçen Bahar Alp, Aslıhan Ayar, Halime Tüysüz	

Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Öğretiminde Çocuk Edebiyatı ile Yapılandırılmış Dramaya İlişkin Görüşleri	278
Ayşegül Gülcü, Hadiye Küçükkaragöz	
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Bilimsel Yaratıcılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	279
Güzin Özyılmaz, Günseli Yıldırım, Zeynep Gülüm	
Okul Öncesi Dönemde Müze Gezileri: Ebeveyn Bakış Açısı	280
Şerife Iraz Ün, Zübeyde Doğan Altun	
İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Dört İşlem Becerileri ile Problem Çözme Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	281
Mustafa Kale, Yakup Can Tayfur	
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kodlama Eğitimine İlişkin Görüşleri	282
Özgenur Korkmaz, Berna Çöker	
Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrencilerinin Pandemi Sürecinde Üniversitelerin Uzaktan Eğitim Uygulamaları Hakkında Görüşleri	283
A. Murat Ellez, Güzin Özyılmaz, Salih Saka	
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Sürecinde Gerçekleştirdikleri Uzaktan Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi	284
Gamze Nur İnönü, Hasibe Özlen Demircan	
Artırılmış Gerçeklik Uygulamasının Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Uzaya Yönelik Bilgilerine Etkisinin İncelenmesi	285
Endam Düzyol, Günseli Yıldırım, Güzin Özyılmaz	
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Aktif Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Görüşleri	286
İpek Özbay Karlıdağ	
Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye Yönelik Tutum ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Düzeyleri	287
Ebru Durgut, Ayşe Derya Işık, Aysun Nüket Elçi	
Alternatif Okullarda Çalışan Uzmanların Erken Çocukluk Eğitiminde Teknolojiye Bakış Açısı	288
Filiz Tuğba Kaya, Çağatay Çakmak	
İşbirlikli Öğrenme-Öğretme Yaklaşımına Yönelik Bir Derleme Çalışması	289
Tuğçe Durmuş, Seher Çetinkaya	
İlkokul Türkçe Dersi İletişim Yeterliklerinin Drama Yöntemiyle Öğretiminin Önemi	290
Kader Çınar, Hadiye Küçükkaragöz	
Covid-19 Pandemisinin Çevresel Etkileri ve Çevre Bilinci Eğitimleri	291
H. Duygu Bilgen	
Erken Çocukluk Dönemindeki Çocukların Dijital Oyun Oynama Alışkanlıklarına İlişkin Öğretmen Görüşleri	292
Nilüfer Yiğit, Elif Mercan Uzun	
Erken Çocukluk Döneminde Bulunan Çocukların Çevre Kavramına Yönelik Zihinsel Modelleri	293
Perihan Tuğba Şeker, Şerife Yıldırım	

Türkiye’deki Üstün Eğitiminin Değerlendirilmesi ve Üstün Potansiyelli Öğrenciler için Örnek Bir Program “Kış Okulu Küçük Bilim İnsanları”	294
Meral Şengüler	
Okul Öncesi Kodlama Eğitiminde “Kankabot”	295
Meral Şengüler	
Mevsimlik Tarım İşçisi Çocukları Öğretmen Adayları Ne Kadar Tanıyor?	296
Naciye Somuncu Demir	
11-18 Yaş Arası Ergenlerin Göç Hakkındaki Algılarının Değerlendirmesi	297
Berkay Dökel, Mustafa Çağatay Yiğit, Zekavet Kabasakal	
7-12 Yaş Arası Zorunlu Göç Yaşantısı Olan Çocukların Göç Algılarının İncelenmesi	298
Mustafa Çağatay Yiğit, Berkay Dökel, Zekavet Kabasakal	
Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Okul Yönetiminde Ortaya Çıkan İhtiyaçlar I: Covid-19 Krizinde Yönetim Süreçleri	299
Elif Gamze Özcan, Semiha Şahin, Nedim Özdemir, Ömür Çoban	
Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Okul Yönetiminde Ortaya Çıkan İhtiyaçlar II: Covid-19 Krizinde Rehberlik, Denetim ve Sürecin Genel Değerlendirmesi	300
Elif Gamze Özcan, Semiha Şahin, Nedim Özdemir, Ömür Çoban	
Dışavurumcu Sanat Terapileri Atölyesi	301
Merve Çalık	
Motivating Students with Classcraft	302
Kinshasa Msola	

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları ile Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencilere Yönelik Yeterliliklerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Ahmet Yiğit Palas

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, ahmetyigit.palas@ksbu.edu.tr

Mukaddes Sakallı Demirok

Yakın Doğu Üniversitesi, mukaddes.sakalli@neu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik yeterliliklerini incelemektir. Araştırmaya resmi ya da özel kurumda çalışan 113 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veriler, Tepe (2011) tarafından geliştirilen “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği” ve Keskin, Korkut ve Can (2016) tarafından geliştirilen “Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencilere Yönelik Öğretmen Yeterlilikleri Ölçeği” (ÖGÖY) ile toplanmıştır. Yapılan araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin yüksek öz yeterlik inançlarına sahip oldukları ve özel öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik öğretmen yeterliliklerinin yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ölçeği ile eğitim durumu, meslekte çalışılan yıl, sınıfta kaynaştırma öğrencisi ve özel öğrenme güçlüğü tanısı almış öğrenci bulunma durumu ve özel öğrenme güçlüğü ile ilgili bilgi sahibi olma değişkenleri arasında anlamlı ilişki bulunmazken; üniversitede özel eğitim dersi alma değişkeni ile ölçeğin öğrenme-öğretme süreci, iletişim becerileri ve sınıf yönetimi alt boyutlarında anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik öğretmen yeterlilikleri ölçeği ile meslekte çalışılan yıl, sınıfta kaynaştırma öğrencisi ve özel öğrenme güçlüğü tanısı almış öğrenci bulunma durumu ve özel öğrenme güçlüğü ile ilgili bilgi sahibi olma değişkenleri arasında anlamlı ilişki bulunmazken; eğitim durumu değişkeni ile ölçeğin olumlu tutum alt boyutunda anlamlı ilişki bulunmuş; üniversitede özel eğitim dersi alma değişkeni ile ölçeğin dikkate alma alt boyutunda anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. İki ölçek arasındaki korelasyon incelendiğinde ise her iki ölçek ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak genellikle yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi öğretmeni, özel öğrenme güçlüğü, öz-yeterlilik inancı.

Özel Öğrenme Güçlüğü Olan İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Okuma Kaygılarının İncelenmesi

Ahmet Yiğit Palas

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, ahmetyigit.palas@ksbu.edu.tr

Başak Bağlama Yücesoy

Yakın Doğu Üniversitesi, basak.baglama@neu.edu.tr

Araştırmada Türkiye’de bulunan ilkokul ve ortaokul öğrencileri (Ankara, İstanbul, İzmir, Balıkesir, Samsun, Manisa, Antalya, Kütahya, Aydın, Kırklareli, Bartın); ilkokulları ile ortaokul sınıf öğrencilerinden seçilen toplam 107 özel öğrenme güçlüğü tanısı almış öğrencilerin okuma kaygıları ölçülmüştür. Özel öğrenme güçlüğü öğrencilerinin okuma kaygısının nasıl azaltılabileceği ve neler yapılabileceği, okuma kaygılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Nicel bir araştırma olan çalışmada veriler, Araştırmada, Çeliktürk ve Yamaç (2015) tarafından geliştirilmiş; “Okuma Kaygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeği kullanabilmek için Çeliktürk ve Yamaç (2015)’tan gerekli izin alınmıştır. Veri toplama aracı; ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin, okuma kaygılarını belirlemek için 29 maddeden oluşturulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler IBM Statistical Package for Social Sciences (SPSS, version 20) yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları ilkokul ve ortaokul özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerinin okuma kaygılarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Ayrıca ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin okuma kaygısı; en son kitap okumaz zamanına ve okuduğu kitap sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterirken; eğitim kademelerine, Türkçe dersi sevip sevmeyeceğine ve Türkçe dersi sınav notu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma kaygısı, özel öğrenme güçlüğü, disleksi, ilkokul ve ortaokul öğrencileri.

STEAM Temelli Puantilizm Uygulamalarının Üstün/ Özel Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme Biçimlerine Etkisinin İncelenmesi

Burcu Meral Tezeren

Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, bmburcuteacher@gmail.com

Kemal Yürümezoğlu

Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, kemal.yurumezoglu@deu.edu.tr

Bu çalışmada, STEAM temelli puantilizm çalışmalarının 11-14 yaş arasındaki üstün/özel yetenekli öğrencilerin öğrenme biçimlerinde değişim oluşturup oluşturmadığının incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda, nitel araştırma deseni ile kurgulanan çalışmada, 3 alt probleme cevap aranmıştır. STEAM temelli bütünlük öğrenme modeli, üstün/özel yetenekli öğrencilerin kavramsal bilgi düzeylerinde bir değişiklik oluşturur mu?, sorusu için kavramsal bilgi ön test ve son test formu; STEAM temelli bütünlük öğrenme modeli, üstün/özel yetenekli öğrencilerin beceri gelişimlerinde nasıl bir değişim oluşturur?, sorusu için sanatsal görme biçimi gözlem ve çalışma formları ve STEAM temelli bütünlük öğrenme modelinde yer alan puantilizm tekniği, üstün/özel yetenekli öğrencilerin beceri gelişimlerinde etkili olur mu?, sorusu için etkinlik değerlendirme formları kullanılarak veriler toplanmış ve içerik analizi ile analiz edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin daha önceki sanatsal deneyimleri ve özgeçmişlerine yönelik görüşleri ve düşünceleri yazılı görüşme formu alınarak değerlendirme sürecinde kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, Manisa ve İzmir ilinde iki bilim ve sanat merkezinde, resim alanında eğitim almakta olan üstün/özel yetenekli 11-14 yaş aralığındaki 19 öğrencidir. Araştırmanın etkinlikleri, STEAM bütünlük eğitimi kapsamında hazırlanan yap-boz çalışmaları; George Seurat'ın "Bathers at Asniere and the White Horse" eserindeki cyan, magenta, sarı ve siyah renklerinin keşfine yönelik katman çalışması; boya ve ışık ana renklerine ilişkin uygulamalı deney çalışmaları ve sanatta puantilizm tekniği ve uygulamaları sunumu etkinliklerini kapsamaktadır. İlgili bilim ve sanat merkezlerindeki görsel sanatlar öğretmenleri, her bir etkinlikte gözlemci öğretmen olarak çalışmada yer almışlardır. Etkinlikler sonunda, STEAM temelli puantilizm etkinliklerinin 11-14 yaş arasındaki üstün/özel yetenekli öğrencilerin kavramsal bilgi düzeylerinde, temel düzeyden (%21,93) iyi düzeye (%61,61) doğru, ortalama % 39,68 oranında, beceri düzeylerinde ise, orta düzeyin altından (% 33,68) orta düzeyin üzerine (%52,49) doğru, ortalama % 18,80 oranında bir gelişim sağlandığı saptanmıştır. Buna göre yaratıcılığın gelişimi için ilgili becerilerin uzun süreli ve sürekli olarak, düzenli aralıklarla desteklenmesi; gelecekteki etkinliklerde, özgün, sanatsal materyaller kullanılması önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üstün/özel yetenekli öğrenciler, STEAM, puantilizm.

Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlere Yönelik Bir Grupla Psikolojik Danışma Programı Örneği*

Gamze Ülker Tümlü

Anadolu Üniversitesi, gamzeulkertumlu@anadolu.edu.tr

Engelli çocuğa sahip ebeveynlerin kaygı, depresyon, umutsuzluk, stres gibi birçok psikolojik zorlanma yaşadığını ortaya koyan geniş bir alan yazın bulunmaktadır. Bununla birlikte bu bireylerin engelli çocukları odaklı bir yaşam sürdürdükleri, bu bağlamda kendi duygularını ihmal ederek engelli çocuk odaklı düşünce ve davranış örüntüleri sergileyebildikleri görülmektedir. Öte yandan bu durumun, engelli çocukla olan ilişkilerin niteliğini olumsuz etkileyebildiği gibi bireysel iyi oluşu ve bu iyi oluşa etki eden eş, aile ya da arkadaş ilişkilerini de olumsuz etkilediği bilinmektedir. Dolayısıyla engelli çocuğa sahip ebeveynlerin duygu, düşünce ve davranışlarına ilişkin farkındalık kazanarak kendilerini engelli çocuğundan ayırtması yoluyla hem engeli olan çocuğuyla hem de hayatındaki diğer önemli kişilerle daha nitelikli ilişkiler sürdürebileceği söylenebilir. Bu bağlamda bu araştırma kapsamında down sendromu, gelişim geriliği, otizm spektrum bozukluğu, serebral palsi gibi engel türlerine sahip üç-altı yaşında çocuğu olan ebeveynlere uygulamaya yönelik bir grupla psikolojik danışma programı geliştirilmiştir. Programın geliştirilmesinde bireysel ve odak grup görüşmelerinden, alan yazın ve uzman görüşünden yararlanılmıştır. Haftada bir gün 90 dakika olmak üzere sekiz oturum olarak geliştirilen programın temel amacı, engelli çocuğa sahip ebeveynlerin yaşamda karşılaştıkları psikolojik yaşantılarıyla başa çıkabilmelerine yardımcı olmaktır. Bu temel amaç çerçevesinde, engelli çocuğa sahip ebeveynlerin (a) engelli çocuğa sahip olduktan sonra çocuk merkezli yaşamlarının gündelik hayatlarına yansımalarını fark etmeleri, (b) psikolojik zorlanmalarının farkına vararak bu zorlanmalarla başa çıkabilme gücüne sahip olmaları, (c) evlilik ilişkisi, sosyal ilişkiler ve bireysel ihtiyaçlarının farkına vararak yaşamlarında bu doğrultuda adım atabilmeleri noktasında cesaretlenmeleri hedeflenmektedir. Toplamda 10-12 kişi ile yürütülebilecek bu grupla psikolojik danışma programının engelli çocuğa sahip ebeveynlere psikolojik destek sunmaya yönelik uygulayıcılara ve psikolojik danışman eğitimine ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Engelli çocuğa sahip ebeveyn, grupla psikolojik danışma, psikolojik destek.

*Bu çalışma 118K471 numaralı TÜBİTAK-3001 projesinden üretilmiştir.

İlkokul Çocuklarına Göre Özel Gereksinimli Bireyler: Resim Çiz-Anlat Tekniği

Hüseyin Mutlu

Dokuz Eylül Üniversitesi, hmutlu145@gmail.com

Vesile Yıldız Demirtaş

Dokuz Eylül Üniversitesi, yildiz.vesile@gmail.com

Sıla Doğmaz Tunalı

Dokuz Eylül Üniversitesi, siladogmaz@gmail.com

Filiz Karadağ

Dokuz Eylül Üniversitesi, filizkaradag89@gmail.com

Bu araştırmanın amacı ilkokula devam eden öğrencilerin özel gereksinimli bireylere yönelik algılarını ortaya çıkarmaktır. Özel gereksinimli bireylerin sosyal kabullerinin artması ve toplumla bütünleşmeleri için tipik gelişim gösteren bireylerin özel gereksinimli bireylere yönelik algılarının ortaya çıkarılması önemlidir. İlkokul çağındaki tipik gelişim gösteren çocukların bu konudaki düşüncelerinin ortaya çıkarılmasının, okullarda, çocukların yararlandığı yazılı ve görsel iletişim platformlarında ve çocukların yer aldığı tüm alan ve etkinliklerde özel gereksinimliliğe ilişkin sağlıklı bilgi ve mesajların verilmesine öncülük edeceği düşünülmektedir. İlkokula devam eden farklı sınıflarda gören 90 öğrenci katılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Katılımcılara “özel gereksinimli bireyleri anlatan bir resim çizin” yönergesi verilmiş ve bir ders saati içerisinde verilen yönerge doğrultusunda resimlerini tamamlamaları istenmiştir. Resim çizme etkinliğinin ardından katılımcılara bire bir şekilde çizdikleri resimlerle ilgili araştırma öncesinde belirlenen sorular sorulmuş ve verilen yanıtlar kaydedilmiştir. Yapılan doküman analizi sonuçlarına göre resimlerde toplam 171 özel gereksinimli bireyin yer aldığı görülmüştür. 171 özel gereksinimli bireyin 126’sının bedensel, 34’ünün görme, 5’inin işitme, 4’ünün zihinsel, 1’inin ise çoklu yetersizliği, 1’inin Alzheimer olduğu görülmüştür. Özel gereksinimli bireylerin en fazla bulundukları mekanların ise park, trafik, sokak, ev bahçesi ve hastane olduğu belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen dokümanların analizleri sonucunda katılımcıların sınıf düzeyi arttıkça çizdikleri özel gereksinimli bireylerin yetersizlik türlerinde de çeşitliliğin arttığı görülmüştür. Katılımcıların çizdikleri özel gereksinimli bireylerin yaşlarının ise 4 ile 89 arasında değiştiği saptanmıştır. Özel gereksinimli bireylerin tipik gelişim gösteren bireylerle birlikte çizildiği resimlerde yardım amaçlı ya da tedavi amaçlı bir ilişkinin olduğu, özel gereksinimli bireylerin arkadaşlık ve oyun oynama gibi aktiviteleri başka bir özel gereksinimli birey ile gerçekleştirdiğinin resmedildiği belirlenmiştir. Çalışmada sadece bir katılımcının özel gereksinimli bir bireyi meslek sahibi olarak çizdiği görülmüştür. Görme yetersizliği olan bireylerin ise büyük çoğunlukla erkek olarak çizildiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinim, ilkokul, resim çizme.

Özel Gereksinimli Öğrencilere Yönelik Geliştirilmiş Ders Materyallerinin Öğrencilerin Tutum Ve Motivasyonlarına Etkisi

Mehmet Kadir Coşkun

Atatürk Üniversitesi, mkadircoskun@gmail.com

Ufuk Şimşek

Atatürk Üniversitesi, ufuk@atauni.edu.tr

Son yıllarda sosyal bilgiler öğretiminde benimsenen yaklaşımlar ile görme engelli öğrencilerin öğrenimine yönelik yaklaşımlar benzerlik taşımaktadır. Görme engelli öğrenciler öğrenim sürecinde dokunma, işitme ve tatma gibi duyu organlarını etkin kullandıklarından dolayı öğretim ortamlarının zenginleştirilmesi öğrencilerin ilgilerini çekerek anlamalarını sağlayacak ve derse yönelik tutum ve motivasyonlarını etkileyerek daha iyi bir gelecek yaşayacakları düşünülmektedir. Bu çerçevede araştırmanın amacı; ortaöğretim 6. sınıf görme engelli öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik öğrenme ihtiyaçlarını tespit etmek ve üniteye yer alan kavramlarının öğretimine yönelik bir öğretim modeli tasarlayarak bu modelin kullanılabilirliğini, öğrencilerin derse yönelik tutum ve motivasyonlarını tespit etmektir. Bu doğrultuda bu çalışma Erzurum il sınırında bulunan görme engelli okulunda öğrenim gören 6. sınıf görme engelli öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışma da tasarım tabanlı öğrenme modeli kullanılmıştır. Çalışmanın İlk aşamasında ihtiyaç analizi yapılarak durum tespiti yapılmıştır. Ede edile bulgular neticesinde öğrencilerin “ Dünyanın Neresindeyim? Ünitesinin öğreniminde problem yaşadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretim ortamının öğrenci gereksinimlerini karşılayacak nitelikte olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle öğrencilerin derse yönelik tutum ve motivasyonlarının düşük olduğu bulgulanmıştır. Bulgular doğrultusunda öğretim materyalleri geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Uygulama sonucunda öğrencilerin derse yönelik tutumlarının olumlu düzeyde değiştiği ve motivasyonlarının olumlu yönde arttığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak; tasarım tabanlı öğretimin görme yetersizliği olan öğrencilerin bilişsel becerileri kazanmada ve sosyal bilgiler dersine yönelik geleneksel öğretim yaklaşımına göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görme engelli başarı, motivasyon, tutum.

COVID-19 Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitime Yönelik Öğretmen Görüşleri “Özel Eğitim”

Mehmet Kadir Coşkun

Atatürk Üniversitesi, mkadircoskun@gmail.com

Bütün dünyayı etkisi altına alan Covid-19 olarak da bilinen Korona virüs birçok alanda insan ve toplum hayatını etkisi altına almıştır. Bunların başında eğitim kurumları gelmektedir. Virüsün endişe verici bir şekilde yayılması eğitim kurumlarını alternatif eğitim biçimlerine yönelterek çevrim içi eğitim seçeneğini gündeme almıştır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı COVID-19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitime yönelik öğretmen görüşlerini betimlemektir. Bu kapsamda bu çalışmada nitel veri toplama yöntemlerinden durum çalışması yöntemi ile veriler toplanmıştır. Veriler 2020 eğitim öğretim döneminin güz döneminde yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Çalışma da bulgularından elde edilen sonuçlar, COVID-19 uzaktan eğitim sürecinde kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerin yanı sıra derste kullanılan öğretim materyallerinin erişilebilirlik ve kullanılabilirlik yönünden aksaklıkların oluştuğu bu nedenle öğretim sürecinde oldukça problem yaşandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, uzaktan eğitimin niteliği.

Öğretmenlere Göre Özel Gereksinimli Öğrencilerin Okulda Yaşadıkları: RAFT Tekniği

Sıla Doğmaz Tunalı

Dokuz Eylül Üniversitesi, siladogmaz@gmail.com

Hüseyin Mutlu

Dokuz Eylül Üniversitesi, hmutlu145@gmail.com

Filiz Karadağ

Dokuz Eylül Üniversitesi, filizkaradag89@gmail.com

Vesile Yıldız Demirtaş

Dokuz Eylül Üniversitesi, yildiz.vesile@gmail.com

Bu araştırma ile özel gereksinimli öğrencilerin okulda yaşadıkları sorunlar, sorunların çözümü ve önerilere yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Özel gereksinimli çocukların toplumla bütünleşmeleri ve bağımsız yaşam becerilerini kazanabilmesi için okul yaşantılarının başarıyla yürütülmesi gerekmektedir. Özel gereksinimli öğrencilerin okul yaşantılarının başarılı olmasında öğretmenlerin bu öğrenciler hakkındaki görüşleri ve farkındalıkları önem arz etmektedir. Öğretmenlerin öğrencilerinin ihtiyaçları, sorunları ve istekleri üzerine bilgi sahibi olması öğrencileri ile arasındaki iletişimi güçlendirecek ve bu sayede özel gereksinimli öğrencilerin okul yaşamına uyumu kolaylaşacaktır. Araştırmaya bir ilköğretim okulunda farklı branşlarda çalışan 29 öğretmen katılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma RAFT tekniği ile gerçekleştirilmiştir. RAFT, Role (rol), Audience (seyirci), Format (biçim), Topic (konu) sözcüklerinin ilk harflerinin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş bir yazma tekniğidir. Katılımcılara “özel gereksinimli bir öğrenci olduklarını düşünerek, öğrencinin ağzından sınıfta yaşadıkları durumlar hakkında bir arkadaşına bir mektup ve okuldaki ihtiyaçlarını idareye anlatan bir dilekçe yazın” yönergeleri verilmiştir. Yapılan doküman analizi sonuçlarına göre araştırmaya katılanların branşları, 21 sınıf öğretmeni, 3 rehber öğretmen, 2 özel eğitim öğretmeni, 2 İngilizce öğretmeni ve 1 idare kadrosunda çalışan müdür yardımcısıdır. Öğretmenlerin rol için seçtiği özel gereksinim gruplarına bakıldığında, 12 bedensel yetersizlik, 2 görme yetersizliği, 6 işitme yetersizliği, 7 zihinsel yetersizlik, 1 öğrenme güçlüğü ve 1 konuşma bozukluğu olarak seçim yapıldığı görülmüştür. Araştırmadan elde edilen dokümanların analizleri sonucunda öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerini ayrıntılı gözlemlediği ve fiziksel olarak görülen ve hissedilen özel gereksinim gruplarının öğretmenlere yetersizlik kavramını daha çok çağrıştırdığı görülmüştür. Öğretmenler, öğrencilerin okulda yaşadıkları sorunlara duygudaş bir bakış açısı ile yaklaşmıştır. Yazdıkları dilekçeler ile uygulanabilir gerçekçi çözümler ürettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: RAFT tekniği, özel gereksinimli öğrenci, okul.

Savantlar ve Yaratıcılık

Şeyda Aydın

Hacettepe Üniversitesi, seyda.aydin@hacettepe.edu.tr

Bu çalışmada savant sendromuna sahip bireylerin yaratıcılıklarının değerlendirilmesinde ne gibi yöntemlerin kullanıldığının ve savant sendromuna sahip bireylerin yaratıcılıklarının incelendiği çalışmaların sonuçlarında ne gibi bulgulara ulaşıldığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla sistematik literatür taraması yapılmıştır. Sosyal bilimler alanında yaygın olan veri tabanlarında, yaratıcılık ve savant anahtar kelimeleri kullanılarak taramalar yapılmıştır. Bu taramalar sonucunda ulaşılan çalışmalar araştırmacı tarafından belirlenen dahil etme ve dışlama kriterlerine göre sınırlandırılmıştır. Yapılan sınırlamalar sonucunda ulaşılan çalışmalar detaylıca incelenmiştir. Çalışmanın bulguları (a) savant bireylerin yaratıcılıkları, (b) otizm spektrum bozukluğuna ve Asperger sendromuna sahip olan bireylerin yaratıcılıkları ve (c) yaratıcılık konseptleri ve savant bireyler temaları altında incelenmiştir. Araştırma sonucunda savant sendromuna sahip olan bireylerin yaratıcılıklarının yüksek olabildiği, savant sendromuna ek olarak otizm spektrum bozukluğu ve Asperger sendromuna sahip olan bireylerin yaratıcılıklarının da yüksek olduğu ve yaratıcılığın değerlendirilmesinde önemli olan alt boyutlardan akıcılık, esneklik ve özgünlük boyutlarında savant sendromuna sahip bireylerin başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmanın bulguları alanyazınla tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Savant sendromu, yaratıcılık, sistematik literatür taraması.

Sınıfında Özel Gereksinimli Öğrencisi Bulunan Farklı Branşlarda Görev Yapan Ortaokul Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Görüşleri

Gamze Avcı

Yakın Doğu Üniversitesi, gamzee_avc@hotmail.com

Mukaddes Sakallı Demirok

Yakın Doğu Üniversitesi, mukaddes.sakalli@neu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, sınıfında özel gereksinimli öğrencisi bulunan farklı branşlarda görev yapan ortaokul öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Eskişehir ilinde görev yapan 11 gönüllü ortaokul öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma verileri yarı – yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak hazırlanan sorularla toplanmıştır. Araştırma da öğretmenlerin kaynaştırma eğitiminin gerekliliği, özel gereksinimli ve normal gelişim gösteren öğrencilere katkıları, yapılan düzenlemeler, ders dışında yapılan etkinlikler, destek alınan kişiler, zorlanılan konular, BEP hazırlama süreçleri ve değerlendirme süreçlerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bulgulara göre öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma eğitimi, öğretmen görüşleri, özel gereksinimli öğrenci.

Aldo Visalberghi and the Italian School System in the Post-War Period

Jessica Pasca

University of Palermo, jessica.pasca@unipa.it

The contribution aims to propose a reflection on the italian pedagogist and academic Aldo Visalberghi (1919-2007) who, influenced by the pedagogical theories of John Dewey (1859-1952), has critically and analyzed the italian school of the immediate post-war period, which himself called extremely authoritarian and, for this reason, demanding to live a change that transformed and improved the quality of teaching and learning of young italians. Through a critical reading of some bibliographical sources such as Scuola aperta published in 1960 and Insegnare ed apprendere. Un approccio evolutivo of 1988, it will be highlighted how Visalberghi offered to educators and teachers of his time suggestions to revolutionize the italian school system, focusing on issues still of pedagogical importance such as the educational relationship between teacher and pupil, the use in the classroom of new technologies and the carrying out of laboratory activities.

Key Words: Aldo Visalberghi, John Dewey, post-war, school, educational relationship.

Teaching Nonviolence in The Italian Primary and Infant School During the Second Post-War: Aldo Capitini (1899-1968) and Idana Pescioli (1922-2016)

Livia Romano

University Of Palermo, livia.romano@unipa.it

My research investigates the proposal of the education's philosopher Aldo Capitini about the nonviolent teaching in the Italian Second Post-War infant and primary school and focuses on the nonviolent educational practices which has been carried out. Especially, Idana Pescioli, a teacher of the primary and infant school, has been the one to experiment new educational methodologies and a nonviolent approach in the schools of children.

I am using a historical-hermeneutic method and various sources: literary sources, documents in public and private archives, ministerial school regulations, internet sites, direct sources.

The results achieved so far have highlighted the contribution that Aldo Capitini and Idana Pescioli have offered to the science of education and to the Italian school in the second half of the twenty Century, thanks to many of the initiatives to promote a nonviolent education.

Capitini founded, in some Italian cities, the Social Orientation Centers and the Religious Orientation Centers, places where the adults were learning a nonviolent lifestyle; Pescioli, on the other hand, started many experiments in some primary and infant schools, supporting education for peace in the first place.

Through the comparison with the pedagogical debate regarding the reform of the Italian infant school (1968), emerges the innovative and the revolutionary character of the nonviolent education practiced by Pescioli. In fact, she applied many new techniques to teach to the children the values of peace, solidarity, civil responsibility and empathy, for creating a non-violent school that has not yet become a present reality.

Key Words: Nonviolence, history of the Italian school, education for peace, Aldo Capitini, Idana Pescioli.

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim ile İmtihanı: Kazanımlar ve Zorluklar

Asiye Toker Gökçe

Kocaeli Üniversitesi, asi.gokce@kocaeli.edu.tr

İlyas Temel

Kocaeli Üniversitesi, ilyastemelmat@gmail.com

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin Covid-19 pandemi sürecinde verdikleri uzaktan eğitim sırasında karşılaştıkları zorlukları ve elde ettikleri kazanımları tespit etmektir. Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemi döneminde eğitim öğretim faaliyetlerine uzaktan devam eden öğretmenler bu süreçte çeşitli zorluklarla karşılaşmış ve bu zorlukların bir kısmını çözüm üreterek aşmıştır. Öğretmenlerin sorunlarını çözmesi bu süreçte birtakım kazanımlar elde etmiş olabileceklerini düşündürmektedir. Covid-19 pandemi döneminde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların benzer olduğu düşünüldüğünde karşılaşılan sorunların ve bu sorunlara ürettikleri çözümlerin paylaşılması, benzer sorunu yaşayan veya ileride yaşama olasılığı olan eğitimciler için önemli bir kazanç olacaktır. Araştırma nitel desende yürütülmüştür. Araştırma için gereken veri yarı yapılandırılmış görüşmelerle elde edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ilinde ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde görev yapan 20 öğretmen oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veri içerik analiziyle çözümlenmiştir. Elde edilen verinin analizi devam ettiğinden araştırmanın bulgularına burada yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, pandemi, uzaktan eğitim, öğretmen sorunları.

Mühendis Adaylarının Mühendislik Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi

Nurten Alçay

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, nurtenalcy@gmail.com

İpek Selek

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ipekselek17@gmail.com

Muhammet Mustafa Alpaslan

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, mustafaalpaslan@mu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı mühendis adaylarının mühendis öz-yeterlik algılarını incelemektir. Çalışmamızda nicel araştırma modellerinden tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada ulaşılabilir evren araştırmacıların kolay ulaşılabilir ve pandemi döneminde hareketliğin sınırlı olması nedeniyle Muğla, Aydın ve Gaziantep illerinde bulunan mühendislik fakültesine öğrenim gören öğrencilerden oluşmuştur. Toplam 193 mühendis adayı çalışmaya katılmıştır. Veriler pandemi dolayısıyla Google form aracılığıyla 2010-2021 güz dönemi toplanmıştır. Veriler kişisel bilgi formu ve Mamaril vd (2016) tarafından geliştirilen Mühendislik Beceri Öz-yeterlik ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler önce geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmış daha sonra betimsel analizler yapılmıştır. Güvenirlik analizi için Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır ve geçerlik analizi için de doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Mplus 7.0 programında yapılan doğrulayıcı faktör analizi ölçeğin 4 faktörlü yapısının verilerle iyi uyum değerlerine sahip olduğunu göstermiştir ($\chi^2(113) = 245.86$, RMSEA= .56, CFI= .94). Güvenirlik analizleri sonucunda ölçeğin Cronbach alfa değerleri tarayım için .91, tamir için .87, deney için .85 ve genel mühendislik için .85 olarak bulunmuştur. Betimsel istatistikler sonucunda mühendis adaylarının öz-yeterlik algıları genel mühendislik için 4.60 (1.04), deney için 4.37 (1.18) tamir için 4.60 (1.26) ve tasarım için 4.48 (1.17) olarak bulunmuştur. Bu bulgulara göre mühendislik adaylarının en düşük öz-yeterliğe deney yapma alt-boyutunda, en yüksek öz-yeterliğe ise genel mühendislik ve tamir alt-boyutlarında olduğu söylenebilir. Cinsiyet açısından farklılık incelendiğinde sadece tamir alt-boyutunda erkekler lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($t(191) = 2.43$, $p < .05$). Öz-yeterlik algıları sınıf düzeyine göre karşılaştırıldığında tasarım ve tamir alt-boyutlarında 4. Sınıf ile 2. Sınıf öğrencileri arasında 4. Sınıf lehine farklılık bulunmuştur. Bu çalışmanın bulguları mühendis becerilerinin orta düzey olduğunu ve özellikle deney yapabilme alt-boyutunda mühendislik becerilerinin ve uygulamalarının geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mühendislik eğitimi, ölçek uyarlama, öz-yeterlik.

Bu proje 2209-A üniversite öğrencileri araştırma projeleri kapsamında TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir (Proje Numarası: 1919B011904436).

Üniversite Öğrencilerinde Nomofobinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Halime Eker

İstanbul Kültür Üniversitesi, h.eker@iku.edu.tr

Mobil teknolojiler bireylerin yaşamlarını birçok alanda kolaylaştırmaktadır. Günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelen akıllı telefonların kullanımı oldukça yaygınlaşmıştır. Ancak akıllı telefonlar yaşamı kolaylaştırıcı birçok yarar sağladığı gibi aşırı kullanıldığında bazı sorunlara da neden olabilmektedir. Bu sorunlardan biri, modern çağın fobisi olarak görülen nomofobidir. Nomofobi, mobil telefondan yoksun kalma korkusu olarak tanımlanmaktadır. Bu korku, bireyin fiziksel, sosyal ve ruhsal durumunu olumsuz etkiler ve günlük yaşamındaki işlere odaklanmasını zorlaştırır. Akıllı telefonların en çok genç kuşak arasında yaygınlaşması nomofobiye gençler için ciddi bir risk faktörü haline getirmektedir. Bu nedenle, gençlerde nomofobi kavramının incelenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde nomofobinin bazı değişkenlere göre incelenmesidir. İlişkisel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilen araştırmaya 366 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların 184'ü (%50.3) kadın, 182'si (%49.7) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmada veriler Kişisel Bilgi Formu ve Nomofobi Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde Pearson Korelasyon Analizi, t testi ve tek yönlü Anova kullanılmıştır. Katılımcıların Nomofobi Ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanın $\bar{X}=63.71$ olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılanların %51.1'inin nomofobi puanları ortalamanın üzerindedir. Öğrencilerin en çok nomofobi alt boyutlarından iletişimi kaybetme ($\bar{X}=20.07$) ve cihazdan yoksun kalma korkusu ($\bar{X}=15.44$) yaşadıkları görülmüştür. Araştırmada katılımcıların yaşı ile nomofobi arasında negatif yönlü bir ilişki ($r=-.027$) olduğu tespit edilmiştir. Nomofobinin alt boyutlarına göre incelendiğinde ise bu ilişkinin bilgiye ulaşamama ($r=-.014$), cihazdan yoksunluk ($r=-.014$), iletişimi kaybetme ($r=-.051$) ve çevrimiçi olamama ($r=-.004$) şeklinde olduğu bulunmuştur. Nomofobinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve kadın üniversite öğrencilerinin ($\bar{X}=67.52$) erkek öğrencilerden ($\bar{X}=59.86$) anlamlı düzeyde daha fazla nomofobiye sahip oldukları belirlenmiştir ($t_{0.05;364}= 4.776$; $p<.05$). Nomofobi ve nomofobi alt boyutlarının sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nomofobi, üniversite öğrencileri, demografik değişkenler.

Okulda Gevşeme ve Bilinçli Farkındalık Alışkanlıkları Ölçeği Kısa Formunun Türk Kültürüne Uyarlanması: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması

S.Sevgi Uygur

Dokuz Eylül Üniversitesi, sevgi.uygur@deu.edu.tr

Rengin Karaca

Dokuz Eylül Üniversitesi, rengin.akboy@deu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, Okulda Gevşeme ve Bilinçli Farkındalık Alışkanlıkları Ölçeği Kısa Formunun Türk kültürüne uyarlanmasıdır. González, Amutio, Oriol ve Bisquerra tarafından 420 lise öğrencisi üzerinde geliştirilen ölçek, üç alt boyutlu, 11 maddelik ve 4'lü Likert tipinde bir ölçektir. Araştırmacılar gerekli izinler alındıktan sonra ölçek maddeleri Türkçeye çevrilmiş ve kapsam geçerliği için Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalında doktorasını tamamlamış üç ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Anabilim Dalında doktorasına devam etmekte olan bir uzmana uzman görüşü için başvurulmuştur. Ölçek, üç lise öğrencisine uygulanarak test edilmiş ve alınan geribildirimler doğrultusunda ölçek maddelerine son hali verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, İzmir Karabağlarda yer alan bir Anadolu, bir Meslek Teknik Anadolu ve bir İmam Hatip Lisesi oluşturmuştur. Örneklem yöntemi olarak tabakalı seçkisiz örneklem yöntemi kullanılmış ve güven aralığı, %5 hata payı ile en az 375 öğrenciye ulaşmak hedeflenmiştir. Ölçme araçları olarak Okulda Gevşeme ve Bilinçli Farkındalık Alışkanlıkları Ölçeği Kısa Formu, Bilinçli Farkındalık Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Analizler 452 (329 kız, 123 erkek) öğrencinin verisi üzerinden SPSS 26 ve AMOS 24 istatistik paket programları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Doğrulamalı Faktör Analizi sonuçlarına göre .30'un altında faktör yükü veren bir madde çıkartılarak analizler tekrarlanmıştır. Faktör yüklerinin .32-.78 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçeğin uyum indekslerinin ($\chi^2/sd= 3.04$, RMSEA= .05, AGFI= .95, GFI= .97, CFI= .98, TLI= .98, IFI= .98) iyi uyum düzeyi gösterdiği saptanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının ve toplam puan ortalamalarının kendi arasında ve eşdeğer formlar yöntemi kapsamında kullanılan Bilinçli Farkındalık Ölçeğinden elde edilen puan ortalamaları ile 0.05 düzeyinde anlamlı korelasyonlara sahip olduğu bulunmuştur. Ölçeğin toplam puanı için Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .86 olarak hesaplanırken, kişisel alışkanlıklar alt boyutu için .72, aile alt boyutu için .71 ve okul alt boyutu için ise .74 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak Okulda Gevşeme ve Bilinçli Farkındalık Alışkanlıkları Ölçeği Kısa Formunun 10 maddelik versiyonunun Türk kültüründe lise öğrencilerinin gevşeme ve bilinçli farkındalık alışkanlıklarının belirlenmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Lise öğrencileri, bilinçli farkındalık, güvenirlik, geçerlik.

Pandemi Döneminde Dışavurumcu Sanat Terapisine Dayalı Grupla Psikolojik Danışmanın Ergenlerin Psikolojik Sağlamlıkları Üzerine Etkisi

Merve Çalık

Milli Eğitim Bakanlığı, merve_pdr35@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı pandemi döneminde dışavurumcu sanat etkinliklerine dayalı grup çalışmasının ergenlerin psikolojik sağlamlıkları üzerine etkisini incelemektir. Bu çalışmada nicel yaklaşımın deneysel modellerinden yarı deneysel kontrol gruplu ön test– son test modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında, Sakarya’nın Erenler ilçesinde, devlet okulunda okuyan 15’i kontrol, 15’i deney grubu olmak üzere toplam 30 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışmada Liebenberg, Ungar ve Van de Vijver (2012) tarafından geliştirilmiş olup Arslan (2015) tarafından Türkçe’ye uyarlama çalışması yapılan “Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği” deney ve kontrol gruplarına ön test/son test olarak uygulanmıştır. Dışavurumcu sanat terapisine dayalı grupla psikolojik danışma programı toplam 10 oturumdan oluşmaktadır. Verilerin analizinde örneklem sayısının düşük olması nedeniyle Mann Whitney U ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi gibi parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Mann-Whitney U Testine göre, uygulama sonrası kontrol ve deney gruplarına uygulanan Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanlarının gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmekle beraber deney grubunun ölçek puanlarının son ölçümde kontrol grubundan daha yüksek olduğu görülmüştür. Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonrasında ise deney grubunun ön test/son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak nicel bulgular deney grubundaki katılımcıların Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ön test ve son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Ayrıca bulgular, deney grubunun psikolojik sağlamlık puanlarının son ölçümde kontrol grubundan daha yüksek olduğu görülmüştür. Başka bir ifadeyle, dışavurumcu sanat etkinliklerine dayalı grup çalışmasının ergenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerini arttırmada etkili olduğu ifade edilebilir. Sonuçlar literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, dışavurumcu sanat etkinlikleri, ergen, psikolojik sağlamlık.

Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Gözünden Covid-19: Kriz Yönetimi

Ezgi Çetin

Dokuz Eylül Üniversitesi, ezgi.meric@gmail.com

Yaşar Yavuz

Dokuz Eylül Üniversitesi, yasar.yavuz@deu.edu.tr

2019 yılında Çin’de ortaya çıkan Covid-19 dünyaya hızla yayılarak sağlık, ekonomi, eğitim gibi pek çok alanda krize yol açmıştır. Örgütsel anlamda kriz, örgütün amaçlarını ve varlığını tehdit eden, örgütün risk önleyici önlemlerini yetersiz hale getiren, planlama ve karar süreçlerini olumsuz etkileyen, gerilim yaratan durum olarak tanımlanmaktadır (Demirtaş, 2000). Krizi ortadan kaldırmak üzere planlı, sistematik ve rasyonel şekilde uygulanan etkinlikler topluluğu olan kriz yönetimi, alınacak kararları, bu kararları uygulayacak ekibi kurmayı, uygulama sonuçlarına hızla ulaşarak yeni kararlar almayı gerektirmektedir (Tüz, 2004). Kriz yönetimi süreci kriz öncesi dönem, kriz dönemi ve kriz sonrası dönem olarak sınıflandırılmaktadır (Aksu ve Deveci, 2009). Covid-19 pandemisinin yarattığı eğitsel krizin yönetiminde makro ve mikro düzeyde birçok adım atılmış, toplum ve karar alıcıların paradigmatik dönüşümlere hızlı uyması gerekmiştir. Bu bağlamda, dönüşen eğitim sistemlerinin kriz süreci ve sonrasına ilişkin olarak eğitim yöneticileri ve öğretmenler açısından neler ifade ettiği bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Birden fazla alt birimin araştırmada yer aldığı ve ele alınan durumun incelendiği araştırma stratejisi olan iç içe geçmiş çoklu durum deseninde farklı gruplar arasında karşılaştırma yapılabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada, farklı düzeylerdeki eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin Covid-19 pandemisinde eğitimde kriz yönetimine ilişkin görüşlerinin açığa çıkarılması amaçlandığından iç içe geçmiş çoklu durum deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu olarak, Ege Bölgesi’nde bir büyükşehirde farklı düzeylerdeki okullarda görev yapmakta olan dokuz eğitim yöneticisi ve on bir öğretmen gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanıldığı araştırmada, yönetici ve öğretmenler ile yapılan görüşmeler çevrimiçi platformda gerçekleştirilmiştir. Betimsel analiz tekniğiyle değerlendirilen verilerin analizleri devam etmektedir. Belirlenen temalar Covid-19 sürecinde eğitim alanında yaşanan kriz, bu krizin yönetiminde gerçekleştirilen uygulamalar, öğrencilerin eğitime erişimi, uzaktan eğitim, paydaşlara yönelik rehberlik etkinlikleri, yüz yüze eğitime geçiş süreci açısından görüşleri ve kriz sonrası döneme ilişkin beklentileri yansıtmaktadır. Ulaşılan bulgular katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenecek, yorumlanacak ve alan yazın bağlamında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, kriz, kriz yönetimi, öğretmen, okul yöneticisi.

PISA’da Başarılı Olan Ülkeler İle Türkiye’de Okul Yöneticilerini Seçme, Atama ve Yetiştirme Süreci

Pınar Çakır

Milli Eğitim Bakanlığı, pinarcakir86@gmail.com

Yaşar Yavuz

Dokuz Eylül Üniversitesi, yasar.yavuz@deu.edu.tr

Bu araştırmada (PISA 2012, 2015, 2018) sonuçlarına göre; OECD ülkeleri arasında eğitimde başarılı olan ülkelerin yönetici seçme, yetiştirme ve atama sistemleri ile Türkiye’deki yönetici seçme ve atama sistemlerinin karşılaştırma yapılarak incelenmesi ve farklılıkların tespit edilmesi amaçlanmaktadır. PISA sonuçlarına göre eğitimde fark yarattığı düşünülen başarılı ülkeler Singapur, Japonya, Çin Halk Cumhuriyeti, Güney Kore ve Estonya olmuştur. Adı geçen ülkelerin ve Türkiye’nin eğitim yönetimi yapıları; yönetici seçme, yetiştirme ve atama sistemleri bağlamında karşılaştırılmıştır. Araştırma, karşılaştırmaya dayalı tarama modelinde olup betimsel bir çalışmadır. Veri toplama tekniği olarak doküman taraması yapılmıştır. Bu kapsamda altı ülkenin yönetici seçme, yetiştirme ve atama sistemleri incelenerek bu ülkelerin başarılı olmasını sağlayan etkenler analitik yöntemle analiz edilmeye çalışılmıştır. Singapur, Japonya, Çin Halk Cumhuriyeti, Güney Kore ve Estonya’ da okul yöneticisi olmadan önce aday yöneticilerin kapsamlı bir hizmet öncesi eğitimden geçtikleri ve adaylar arasından başarılı olan okul yöneticilerinin görevleri süresince hizmet içi eğitimlerle gelişimlerinin desteklendiği göze çarpmaktadır. Okul yöneticisi olabilmek için Japonya, Güney Kore, Singapur ve Çin Halk Cumhuriyeti’ nde mesleki deneyimin; Japonya ve Estonya’ da lisansüstü eğitimin önemli bir koşul olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye’ de okul yöneticilerinin kendilerinden beklenen görevleri başarıyla gerçekleştirebilmeleri için bu ülkelerde uygulanan yönetici seçme, yetiştirme ve atama sistemlerinin Türkiye’ ye uygulanabilirliği değerlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Singapur, Japonya, Çin Halk Cumhuriyeti, Güney Kore, Estonya, Türkiye, okul yöneticisi seçme, atama ve yetiştirme.

Öğretmen Adaylarının Kariyer Endişe Düzeylerinin Bazı Sosyo-demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi

Aslıhan Ünal

Özel Ege Lisesi, aslihan.unal@egelisesi.k12.tr

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının kariyer endişe düzeylerinin, bireylerin bazı sosyo-demografik özelliklerine (cinsiyet, okuduğu bölüm, sınıf düzeyi, algılanan ebeveyn tutumu, algılanan sosyo-ekonomik düzey, anne ve baba eğitim düzeyi) göre anlamlı şekilde farklılık gösterip-göstermediğinin incelenmesidir. Araştırmada örneklemini çok aşamalı örnekleme yöntemiyle belirlenen 362 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Yetişkin Kariyer Endişeleri Ölçeği Kısa Formu ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde tek yönlü ANOVA ve bağımsız gruplar için t testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular kadın öğretmen adaylarının kariyer endişelerinin erkek öğretmen adaylarında daha yüksek olduğunu göstermektedir. Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu branşlara göre öğretmen adaylarının kariyer endişelerinin farklılaştığını ortaya koymaktadır.

Endişe düzeyini yükselten, çeşitli dış kaynaklı sebepler olsa da, bu konuda bireyin sosyo-demografik özelliklerinin etkisi yadsınamaz derecede önemlidir. Yürütülen araştırmada bu değişken arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya katılan bireylerin kariyerleri hakkında düşünceleri, kariyer endişe düzeylerinin ölçülmesine ışık tutacaktır. Bu tarz kariyer endişelerine yönelik farkındalık oluşturarak sonucunda iyileştirme çalışmalarının ortaya konabileceği çalışmalar ülkemizde maalesef ki oldukça azdır. Özellikle aday öğretmenlerin kariyer endişe düzeylerine yönelik çalışmaya neredeyse hiç rastlanmamıştır. Bu nedenle çalışmanın, literatür için önemli bir araştırma olacağı düşünülerek, bu alanda çalışmak isteyen diğer çalışma arkadaşlarımıza da yol gösterici olması hedeflenmektedir. Bu açıdan araştırma çalışılan konu adına önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kariyer, öğretmen adayları, kariyer endişeleri.

Öğretmenlerin Güçlendirilmesiyle Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yeliz Özkan Hıdıroğlu

Pamukkale Üniversitesi, yelizozkan09@gmail.com

Abdurrahman Tanrıöğen

Pamukkale Üniversitesi, atogen@gmail.com

Öğretmenlerin güçlendirilmesi, ilerleme ve gelişimlerinin sağlanması okuldaki performansları açısından önemlidir. Önemli birçok örgütsel davranışın öncülü olarak gösterilen örgütsel bağlılığı oluşturan faktörlerden bir tanesi güçlendirmedir. Rekabet koşullarında büyük bilgi birikimlerine sahip ve güçlendirilmiş öğretmenlerin çalıştıkları okula bağlı kalmalarını sağlamak önemlidir. Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin güçlendirilmelerine ilişkin algılarıyla örgütsel bağlılık boyutları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Nicel araştırmalardan ilişkisel tarama modelinde olan araştırmanın evreni, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Denizli'nin Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerindeki ortaokullarda çalışan 2276 ortaokul öğretmenidir. Araştırmada basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler, her iki ilçede devlet ortaokullarında çalışan sadece gönüllü öğretmenlerden online olarak toplanmıştır. Şahin'in (2014) örneklem hesaplama formülüne göre 2276 kişilik evren için 329 kişi yeterlidir. Araştırma 441 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları Özkan Hıdıroğlu ve Tanrıöğen (2020) tarafından geliştirilen "Öğretmen Güçlendirme Ölçeği" ve Ergün (2017) tarafından geliştirilen "Örgütsel Bağlılık Ölçeği"dir. Verilerin analizinde korelasyon analizi kullanılmıştır. Öğretmen güçlendirmeyle ahlaki bağlılık arasında pozitif yönde orta düzeyde; zoraki bağlılık arasında negatif yönde düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Öğretmen güçlendirme ve çıkarıcı bağlılık arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ahlaki bağlılıkla mesleki gelişim ve statü arasında düşük düzeyde; ahlaki bağlılıkla güven ve işbirliği arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Zoraki bağlılıkla mesleki gelişim, statü ve işbirliği arasında düşük düzeyde negatif yönlü; zoraki bağlılık ve güven arasında orta düzeyde negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Çıkarıcı bağlılıkla mesleki gelişim, işbirliği, statü ve güven arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ahlaki bağlılık okullarda en çok tercih edilen bağlılık türüdür. Çünkü okulun amaç ve değerlerini kabul ederek bir bağlılık geliştirmeyi içerir. Örgütsel bağlılık türlerinden ahlaki bağlılık, öğretmen güçlendirmeyle ilişkisi en yüksek düzeyde olduğu belirlenen bağlılık türüdür. Öğretmen güçlendirmenin güven ve işbirliği boyutları, ahlaki bağlılık ile en yüksek düzeyde ilişkisi bulunan boyutlardır. Öğretmenlerin okullarına güven duymalarını sağlayacak ve çalışanlar arası işbirliğini arttıracak çalışmalarla öğretmenlerin ahlaki bağlılıkları artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen güçlendirme, örgütsel bağlılık, korelasyon.

Ben Kimim? Öğrencilerle İlgili Verilerin, Anketlerin Rehberlik ve Eğitim Çalışmalarında Kullanılmasını Sağlayan Web Tabanlı Proje

Evren İnan

Esentepe Anadolu Lisesi, evren660@gmail.com

Abdurrahman Yolun

Esentepe Anadolu Lisesi, abdurrahmanyolun@gmail.com

Her yıl okullara yeni kaydolun öğrencileri tanımak amacıyla doldurulan yüzlerce anket ve formlar dosyaları raflara kaldırılmaktadır. Öğrencilerle ilgili son derece önemli veriler içeren bu dokümanların okullarda yapılan rehberlik ve eğitim çalışmalarında yeterince etkin kullanılmadığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerle ilgili bilinmesi gereken kişisel verilerin bir kısmı e-okulda öğrenci genel bilgileri başlığı altında bulunmakta ancak bu verilerin düzenli olarak güncellenmesinin zamanında yapılmadığı için raporlama konusunda birtakım sıkıntılar yaşanmaktadır. Okuldaki öğrencilerle ilgili gerekli bilgilere sahip olmanın ve öğrencileri doğru tanımanın hem eğitim öğretimin hem de rehberlik çalışmaları açısından ne kadar büyük bir önem arz bilinmektedir. Okuldaki öğrenci ile veli profilinin doğru analiz edilmesi yönetici ve öğretmenler açısından son derece önemlidir. Okullarda uygulanan yönetim ve eğitim stratejilerinin buna göre belirlenmesi daha verimli bir eğitim öğretim ortamı oluşturacağı aşîkârdır. Bu amaçla okuldaki mevcut anket ve rehberlik formlarından faydalanarak, öğrencilerle ilgili bilgileri bir araya toplayan, bireysel veya kitlesel analizler yapmamıza yardım eden ve öğrencilere yönelik çevrimiçi anket uygulamalarına fırsat sunan bir program tasarlanmıştır. Bu programın çalıştırılması okul rehberlik servisi öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere tanımlanan kullanıcı adı ve şifreler kullanılarak bilgi girişleri yapılmıştır. Bütün veri girişleri rehberlik servisi kontrolünde yapıldıktan sonra okuldaki rehberlik servisi, okul idaresi, sınıf ve ders öğretmenlerinin kendilerine tanımlanan yetkiler oranında bu verileri görüntüleme ve raporlamaları mümkün olacaktır. Ayrıca rehberlik servisine başvuran veya yönlendirilen öğrenciler rehberlik servisine geldiğinde öğrenci ile ilgili genel bilgilere ve öğrenciye uygulanan anketlere tek sayfada ulaşılabilir. Programın rehberlik çalışmalarına ve okul faaliyetlerine önemli bir kaynak teşkil edeceği düşünülmektedir. Bu program sayesinde okuldaki risk haritasını net bir şekilde görmek, yardıma ihtiyaç duyan öğrencileri zamanında ve doğru bir şekilde tespit etmek, olumsuz davranışlar gösteren öğrencilerin bu tutumlarının altında yatan sebepleri belirlemek ve bu program sayesinde okulumuzun genel bir fotoğrafını elde etmek amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Rehberlik, risk haritası, anket.

Okul Psikolojik Danışmanlarının Bakış Açısından Çok kültürlülük: Nitel Bir Çalışma

Büşra Emül

Dokuz Eylül Üniversitesi, busraemull@gmail.com

Aybala Ceylin Gürpınar

Dokuz Eylül Üniversitesi, aybalagurpinar@gmail.com

Pınar Arslan

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, pnararsln@gmail.com

Diğdem Müge Siyez

Dokuz Eylül Üniversitesi, didem.siyez@deu.edu.tr

Türkiye'nin birçok yerinde görev yapan psikolojik danışmanların okul ortamında çeşitli sosyo-ekonomik düzey, etnik köken, cinsiyet, engellilik durumu, inanç gibi farklı kültürel kimliğe sahip veli ve öğrenci profilleri ile çalıştığı bilinmektedir. Giderek artan danışan çeşitliliğine karşı okul psikolojik danışmanlarının kendilerini yetersiz hissetmemeleri ve her şeyden önce ruh sağlığı hizmetlerini etkili şekilde yerine getirebilmeleri için kültüre duyarlı bir bakış açısı ve çokkültürlü danışman yeterliklerine sahip olmalarının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma da okullarda görev yapan psikolojik danışmanların çokkültürlülüğe ilişkin görüşlerini inceleyen ve çokkültürlülük kapsamında okul ortamında karşılaştıkları problemlerin belirlenmesini amaçlayan nitel bir araştırmadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda okul psikolojik danışmanlarının çokkültürlülük tanımına yönelik algıları, çokkültürlülük kapsamında karşılaştıkları sorunlar, sorunlar karşısında hangi beceri ve müdahaleleri kullandıkları ve okul psikolojik danışmanlarının çokkültürlülük konusunda gerekli niteliklere sahip olmasının nasıl sağlanabileceğine ilişkin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Katılımcılar İzmir ili merkez ilçeleri arasından ilkokul, ortaokul ve lise düzeyindeki kurumlarda görev yapmakta olan 24'ü kadın ve 2'si erkek olmak üzere toplam 26 okul psikolojik danışmanından oluşmaktadır. Yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen bulgular sırasıyla görüşme soruları temel alınarak değerlendirildiğinde, okul psikolojik danışmanlarının çokkültürlülük kavramına ilişkin işlevsel tanım yapmakta zorlandıkları ve çoğunun işlevsel tanım yapamadığı görülmektedir. Çokkültürlülük kapsamında okullarda yaşanan problem alanlarının ise ağırlıklı olarak uyum sorunu olduğu, bunu dil problemi ve akran kabulünün takip ettiği sonucuna varılmıştır. Katılımcı okul psikolojik danışmanlarının çokkültürlülük kapsamındaki problemler karşısında bireysel ve gruba yönelik müdahaleler kullandıkları görülmektedir. Çokkültürlülük ile ilgili gerekli niteliklere sahip olmak için ise hizmet içi eğitim ve grup süpervizyonlarının etkili olabileceği, bu görüşleri lisans programına çokkültürlü psikolojik danışmanın ders olarak konmasının takip ettiği sonucuna varılmıştır. Elde edilen bulgular alan yazın ışığında tartışılmış, öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul psikolojik danışmanı, çokkültürlülük, öğrenciler, nitel araştırma.

Covid-19 Pandemisinde Okul Öncesi Çocuklara Teleterapi ile Hizmet Sunan Dil ve Konuşma Terapistlerinin Telerapiye İlişkin Görüş ve Deneyimleri: Nitel Bir Çalışma

Mehmet Emrah Cangı

Üsküdar Üniversitesi, mehmetemrah.cangi@uskudar.edu.tr

Büşra Selman

Harmoni Dil, Konuşma ve Gelişim Akademisi, selmanbusra1@gmail.com

COVID-19 pandemisi toplumsal yaşamda birçok konuyu etkilediği gibi, sağlık ve eğitim alanlarını da etkilemiştir. Benzer şekilde dil ve konuşma terapisi alanındaki uygulamalar da derinden etkilenmiş ve salgının yayılım hızını azaltmak amacıyla yüz yüze terapi hizmetlerine ara verilmiştir. Bu dönemde Dil ve Konuşma Terapistleri (DKT), sundukları hizmetlerin devamlılığını sağlamak adına tele-terapi aracılığı ile hizmet sunumuna yönelmişlerdir. Tele-terapi kısaca değerlendirme, müdahale ya da terapi, danışmanlık ve konsültasyon gibi hizmetlerin online ortamda senkronize ve/veya asenkronize şekilde sunulmasıdır. Bu hizmet sunum yolu tele-sağlık, tele-tıp, tele-danışmanlık ya da tele-rehabilitasyon adıyla birçok alanda kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de COVID-19 pandemisinin ilk aşamasında okul öncesi çocuklara tele-terapi yoluyla hizmet veren DKT’lerin bu hizmet sunumuyla ilgili deneyimlerini keşfetmek, pandemi sürecine ve tele-terapi uygulamalarına adaptasyon süreçlerini anlamaktır. Bu nedenle çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji yaklaşımı benimsenmiştir. Bu doğrultuda amaçlı örnekleme yöntemi ile tele-terapi deneyimi olan 10 DKT’ye ulaşılmış ve yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yapılan yarı-yapılandırılmış görüşmelerin tümü ses kaydına alınmış ve deşifre edilmiştir. Deşifreler katılımcılara sunulmuş ve inandırıcılık kapsamında katılımcı teyidi alınmıştır. Ardından MAXQDA-20 uygulaması kullanılarak verilerin kodlama işlemi ve tematik analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenleri kapsamında inandırıcılığı ve güvenilirliği arttırmak için belli önlemler alınmıştır. Araştırmacı çalışma başlangıcında konuya ilişkin bakış açısını ve verilerin yorumlanmasına etki edebilecek durumları açıklamıştır. Teyit incelemesi kapsamında konu ile ilgili farklı bir uzman tarafından verilerin %20’si yeniden incelenmiş, belirlenen temalar arasında tutarlılık olduğu görülmüştür. Bununla birlikte uzman incelemesi ve tutarlılık incelemesi kapsamında araştırmanın tüm aşamaları, nitel araştırma yöntemlerinde deneyimli bir öğretim üyesi tarafından titizlikle takip edilmiştir. Verilerin analiz edilmesi sonucunda, tele-terapi hizmetlerine geçiş, tele-terapinin avantajları, tele-terapinin dezavantajları, aday kriterleri, başarıyı artırmaya yönelik stratejiler ve öneriler, değişen düşünceler ve COVID-19 pandemisi sonrasında kullanıma yönelik niyetler olmak üzere altı tema ve 27 alt tema ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bulguları, katılımcıların tele-terapi uygulamalarına başlarken var olan olumsuz tutumlarının tele-terapiyi deneyimledikten sonra olumlu yönde değiştiğini; DKT’lerin tele-terapiye uygun aday seçiminde ve hedef beceri belirlemede danışanların özellikleri kadar e-yardımcıların özelliklerini de dikkate aldıklarını göstermektedir. Araştırmanın bulgularına göre tele-terapi oturumlarında e-yardımcıların aktif rol alması oturumların başarısını artırmakta, ebeveyn-çocuk etkileşimini desteklemekte ve ebeveyn-terapist iş birliğini güçlendirmektedir. Sonuç olarak, pek çoğu daha önce tele-terapiyi deneyimlememiş olan DKT’ler, küresel salgında değişen koşullara ve bu hizmet sunumuna hızlı bir şekilde adapte olmuşlardır. Bununla birlikte ‘e-yardımcıların’ tele-terapi uygulamalarıyla ilgili deneyimlerin oldukça merkezinde bir bileşen olduğu da görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 pandemisi, dil ve konuşma terapisti, okul öncesi dönem, tele-terapi.

Sanal Sınıf Yönetimi: Covid-19 Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitim Derslerinin Yönetilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Özden Ölmez Ceylan

MEB, olmezozen@gmail.com

Covid-19 salgını, yaşamın her alanını derinden etkilemiş ve değişimi zorunlu kılmıştır. Eğitim kurumları ve paydaşları da salgından en çok etkilenen arasında yer almaktadır. Eğitimde uzaktan eğitime geçilmesi eğitimin yeniden sorgulanmasına yol açtığı gibi öğretmen ve öğrencilerin ilişkilerinin, sınıf yönetiminin de yeniden ele alınması gerekliliğini doğurduğu düşünülmektedir. Türkiye’de 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla yüz yüze eğitime ara verilmiş ve 23 Mart 2020 tarihinden itibaren eğitim öğretim uzaktan eğitimle sürdürülmeye başlanmıştır. Devam etmekte olan uzaktan eğitimin geliştirilmesi, gelecekte hibrit eğitime geçiş ihtimali üzerine bugün yaşananlarının değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Çünkü sınıf yönetiminin yüz yüze eğitim sürecinde içerdiği unsurlar ile sanal sınıflardaki arasında farklılaşmalar yer almaktadır. Sanal sınıflar, öğreten ve öğrenen arasında karşılıklı iletişimi sağlayan iletişim araçlarının kullanıldığı çevirim içi öğrenme ortamı olarak tanımlanabilir. Bu yönüyle de öğrenme etkililiğinin sağlanması için sanal sınıflarda sınıf yönetiminin önemli bir etkisinin bulunduğu söylenebilir. Sanal sınıfların yönetimine ilişkin yurt içi ve yurt dışı alanyazında az sayıda araştırma ile karşılaşmış ve bu bağlamda sanal sınıflarda sınıf yönetiminin alana katkı sunacağı umulmaktadır. Bu bağlamda araştırmada Covid-19 salgını nedeniyle yapılan uzaktan eğitimde sınıf yönetimi ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemine göre yürütülen çalışmada amaçlı örnekleme yöntemine göre belirlenen İzmir’in değişik bölge ve sosyo-ekonomik düzeydeki ortaokullarında uzaktan eğitim sürecine dâhil olan öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Çalışma grubu 10 öğretmenden oluşmaktadır. Görüşler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Araştırmada öğretmenlerin görüşlerine göre kameraların kapalı olması nedeniyle iletişim engelleri, öğrenci motivasyonundaki düşüklük, ders materyali eksikliği, dijital okuryazarlık yetersizliği, araç-gereç/donanım eksikliği gibi noktalarda sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sanal sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesi, derslerin belli bölümlerinin öğrencilerin motivasyonuna ayrılması, öğretmenlere gerekli teknolojik araç gerecin MEB tarafından sağlanması ya da çeşitli kampanyalar düzenlenmesi, öğretmenlerin dijital okuryazarlığının artırılması için kişiye özel eğitimlerin düzenlenmesi vb. çalışma bağlamında getirilen önerilerden bazılarıdır.

Anahtar Kelimeler: Sanal sınıf yönetimi, uzaktan eğitim, eğitim yönetimi.

Öğretmen Adaylarının Bilinçli Farkındalık ve Bilişsel Esneklik Düzeylerinin Ruhsal Belirtileri Yordama Düzeyinin İncelenmesi*

Aybala Ceylin Gürpınar**

Dokuz Eylül Üniversitesi, aybalagurpınar@gmail.com

Fatma Ebru İkiz

Dokuz Eylül Üniversitesi, ikizef@gmail.com

Öğretmenlerin sağlıklı bir toplumun oluşmasında önemli bir rolü olduğu göz önüne alındığında öğretmen adaylarının ruh sağlıklarının geliştirilmesinin ve iyileştirilmesinin gerekli olduğuna inanılmaktadır. Özellikle öğretmen adaylarının, okul ortamında anlık ve aleni olarak ortaya çıkan durumlar ve sorunlar karşısında şimdi ve burada yaşadıklarının farkında olması; farklı öğrenci ve veli profillerini yönetme ve eğitme süreçlerinde karşılaşılabilecekleri yeni ve alışılmadık durumlarda, esnek düşünme ve hareket edebilme becerisinin olması hem kendilerinin hem de yetiştirecekleri öğrencilerin ruhsal gelişimlerini olumlu destekleyebilmek için önemli görülmektedir. Bu çalışmada, bilinçli farkındalık ve bilişsel esneklik öğretmen adaylarının ruh sağlığını koruyan yapılar olarak kabul edilmiştir. Bu doğrultuda, araştırmada gelecekte çocukların yoluna ışık tutarak onlara eğitim verecek öğretmen adaylarının yeni bir çağda sağlıklı öğretmen olma beklentilerini karşılamak için sahip olmaları gereken bilinçli farkındalık ve bilişsel esneklik düzeylerinin ruhsal belirtiler üzerindeki yordayıcı gücünün belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2019- 2020 eğitim- öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 298'i kadın 98'i erkek olmak üzere 396 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama araçları olarak; Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BFÖ), Bilişsel Esneklik Envanteri (BEE) ve Kısa Semptom Envanteri (KSE) kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 22.0 programı aracılığıyla gerçekleştirilmiş, Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizleri uygulanmıştır. Araştırmada yapılan regresyon analizleri sonucunda bilinçli farkındalık ve bilişsel esneklik geneli ile bilişsel esneklik kontrol alt boyutunun ruhsal belirtileri istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı tespit edilmiştir. Buna göre, bilinçli farkındalık tek başına ruhsal belirtilerin %18'ini yordamaktadır. Bilişsel esneklik ise tek başına ruhsal belirtilerin %17.2'sini yordarken, bilişsel esnekliğin kontrol alt boyutunun tek başına ruhsal belirtilerin %23'ünü açıkladığı bulunmuştur. Ayrıca bilinçli farkındalık ve bilişsel esneklik kontrol alt boyutunun birlikte ruhsal belirtilerin %31'ini açıkladığı saptanmıştır. Bununla birlikte, bilinçli farkındalık düzeyinin bilişsel esneklik düzeyinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak bilinçli farkındalık ve bilişsel esnekliğin ruh sağlığını koruyucu yapılar olduğu ve bilinçli farkındalıktaki artışın bilişsel esneklikte olumlu etkiler sağlayacağı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli farkındalık, bilişsel esneklik, ruhsal belirtiler, beliren yetişkinlik, öğretmen adayı.

* Bu çalışma Aybala Ceylin Gürpınar tarafından, Prof. Dr. Fatma Ebru İkiz akademik danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

** İrtibat kişisidir

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Adanmışlık Düzeyleri ile Uyguladıkları Aile Katılım Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Cevahir Gül

Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 29cevos10@gmail.com

İbrahim Gül

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, igul@omu.edu.tr

Bireyin kendini tanıdığı ve potansiyelini keşfettiği okul öncesi dönemde çocuk bir bütün olarak gelişiminin önemli bir kısmını tamamlar. Bu dönemde kazanılan becerilerin önemli bir kısmı çocuğun sonraki yaşamını etkiler. Bu bakımdan gelişmiş ülkelerin çoğunda okul öncesi eğitim zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. Yapılan birçok çalışmada okul öncesi dönemde aile katılım çalışmalarının çocukların gelişimine önemli katkılar sağladığı anlaşılmıştır.

Öğretmenlerin çalışma biçimlerini etkileyen unsurların başında çalışma ortamı duygusu gelmektedir. Yani öğretmenlerin çalışma biçimleri, çalışma ortamında var olan unsurlara karşı ilgi ve tutumlarına bağlıdır. Bu unsurlara duyulan ilgi örgütsel adanmışlık olarak nitelendirilmektedir. Örgütsel bağlılık, mesleki bağlılığı açıklayan temel bireysel bir değişkendir. Örgütsel bağlılık mesleki bağlılığın doğru sayılan önermeleri arasındadır.

Bu çalışmanın amacı, öğretmenlik mesleğine adanmışlık düzeyleri ile aile katılım stratejileri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla şu sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki adanmışlık düzeyi nedir?
- 2) Okul öncesi öğretmenlerinin uyguladıkları aile katılım stratejileri nelerdir?
- 3) Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki adanmışlık düzeyi ile aile katılım stratejileri yaş, kıdem, mezuniyet durumu ve çalıştıkları kurum türüne göre farklılaşmakta mıdır?
- 4) Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki adanmışlık düzeyleri onların uyguladıkları aile katılım stratejilerinin anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılında Samsun ilinin dört merkez ilçesinde çalışan 317 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada Kozikoğlu ve Senemoğlu'nun (2018) geliştirdiği "Öğretmenlik Mesleğine Adanmışlık Ölçeği" ile Keleş ve Dikici Sığırtmacı (2016) tarafından geliştirilen "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uyguladıkları Aile Katılım Stratejilerini Belirleme Ölçeği" kullanılmıştır. Toplanan ölçeklerin SPSS 14,0 programına veri girişleri yapılmıştır. Ölçeklerden elde edilen verilerin dağılımlarının normal olduğuna ve buna bağlı olarak da parametrik istatistiklerin kullanılmasına karar verilmiştir. Araştırmada bütün sonuçlar çift yönlü olarak sınanmış ve anlamlılık düzeyi olarak en az 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre; öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeylerinin yüksek olduğu, mesleki adanmışlık durumlarına ilişkin görüşlerinin yaş, meslekte geçirilen süre, mezun olma düzeyi ve çalıştıkları kurum değişkenlerine göre farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Öğretmenlerin uyguladıkları aile katılım stratejilerine ilişkin görüşlerinin iyi düzeyde olduğu, uyguladıkları aile katılım stratejilerine ilişkin görüşlerinin yaş, mesleki kıdem ve mezuniyet durumu değişkenleri ele alındığında farklılık göstermediği, çalıştıkları kurum değişkeni ele alındığında ise farklılık gösterdiği görülmüştür. Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeyleri ve uyguladıkları aile katılım stratejileri arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki bulunduğu, mesleki adanmışlık düzeylerinin uygulanan aile katılım stratejilerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, mesleki adanmışlık, aile katılım stratejileri.

Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Uygulamaları

Cemile Barut

Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğü, cemile-barut@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin yüz yüze ve uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları ölçme ve değerlendirme yaklaşım, yöntem ve tekniklerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler, nitel veri analizlerinden biri olan içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Aydın ili Köşk ilçesinin bir köyünde bulunan ilkokul ve ortaokulda görev yapan 1 okul öncesi, 3 sınıf ve 6 branş öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme teknikleri kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; ilkokul öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmede gözlem, kontrol listesi gibi performans dayalı araçları; ortaokul öğretmenlerinin ise daha çok bilgiye dayalı ölçme araçları kullandıklarını belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde ise ilkokul öğretmenlerinin öğrencilerini gözlemleyemedikleri için zorluk çektikleri ve velilerle daha çok işbirliği içinde çalıştıkları, öğrencilerine telefon ile ulaşabildikleri; ortaokul öğretmenlerinin ise web 2.0 araçları gibi teknoloji uygulamalarını daha çok kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bu bulgulardan yola çıkarak ilkokul ve ortaokul öğrencilerinde ölçülmesi gereken öncelikli becerilerin farklılaştığı, uzaktan eğitimde bu farklılaşmanın arttığı, özellikle ilkokul öğrencileri ile uzaktan eğitim uygulamalarının verimli yürütülemediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma, okulların 2020 yılının mart ayında ilk defa tam zamanlı uzaktan eğitime geçmek zorunda kaldığı bu süreçte, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamaları ve karşılaştığı zorlukları ortaya koyması açısından büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, uzaktan eğitim, ölçme ve değerlendirme, ilkokul, ortaokul.

Okul Müdürlerinin Demokratik Liderlik Davranışları ile Farklılıkların Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Semih Çayak

Millî Eğitim Bakanlığı, semihcayak@gmail.com

Demokrasinin ve insanın merkezde olduğu bir yönetim anlayışının egemen olduğu demokratik liderlik yaklaşımında örgütteki tüm iş görenler kararların oluşturulma sürecinde ve uygulanmasında etkindirler. Bu da örgütte verilen kararların daha sağlıklı olmasını sağladığı gibi çalışanların görüşlerine değer verildiğini hissetmeleriyle motivasyonlarının ve çalışma isteklerinin olumlu yönde etkilenmesine yol açmaktadır. Ayrıca bu durum örgüt içerisinde ortaya çıkabilecek çatışmaları önleyerek huzurlu bir çalışma ortamının oluşturulmasına katkı sunmaktadır. Zira örgütler farklı geçmiş yaşantılara, farklı kültürlere, farklı kişilik özelliklerine sahip çalışanların ortak bir amacı gerçekleştirmek amacıyla bir araya geldiği sosyal çevrelerdir. Bu bağlamda örgüt yöneticisinden bu farklılıkları etkin bir şekilde yönetmesi beklenir. Bu düşünceden hareketle bu araştırmanın amacı ülkenin her yerinde faaliyet gösteren ve çok farklı karakterlere, kişiliklere ve bireysel özelliklere sahip bireylerin bir arada bulunduğu eğitim örgütleri olarak okulların yöneticisi konumundaki okul müdürlerinin demokratik liderlik davranışları ile farklılıkların yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda ilişkisel tarama modelinde tasarlanmış olan bu araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde İstanbul ilinin Pendik (7368 öğretmen) ve Kartal (3657 öğretmen) ilçelerinde kamuya ait okullarda görev yapmakta olan 11025 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 307 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin demografik özellikleri incelendiğinde öğretmenlerin 228'i kadın (%74) ve 79'u erkektir (%26). Ayrıca öğretmenlerin 38'i 0-5 yıl (%12), 60'ı 6-10 yıl (%20), 70'i 11-15 yıl (%23), 55'i 16-20 yıl (%18) ve 84'ü 21 yıl ve üstü (%27) mesleki kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin 265'i ön lisans ve lisans (%86) ve 42'si de lisansüstü eğitim (%14) düzeyinde oldukları gözlenmiştir. Öğretmenlerin görev yaptıkları eğitim kademeleri incelendiğinde öğretmenlerin 114'ünün ilkokullarda (%37), 120'sinin ortaokullarda (%39) ve 73'ünün liselerde (%24) görev yaptığı görülmüştür.

Araştırma verilerinin toplanmasında kişisel bilgi formu, öğretmenlerin okul müdürlerinin demokratik liderlik davranışlarına ilişkin algılarını belirlemeye yönelik 5'li Likert tipi tek boyuttan ve 8 maddeden oluşan "Demokratik Liderlik Ölçeği" ile öğretmenlerin okul müdürlerinin farklılıkların yönetimi becerilerine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla "Farklılıkların Yönetimi Ölçeği" kullanılmıştır. Farklılıkların yönetimi ölçeği "bireysel tutum ve davranışlar", "örgütsel değerler ve normlar", "yönetimsel uygulamalar ve politikalar" olmak üzere üç alt boyuttan ve 28 maddeden oluşmaktadır. Verilerin analizi sonucunda öğretmenlerin demokratik liderlik ölçeği puanı "orta" düzeyde, farklılıkların yönetimi ölçeği puanlarının ise "bireysel tutum ve davranışlar" alt boyutunda "orta" düzeyde, diğer alt boyutlarda ve ölçek toplam puanında "düşük" düzeyde olduğu bulunmuştur. Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin demokratik liderlik davranışları ile farklılıkların yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda ise iki değişken arasında ($r=.26$; $p<.01$) düşük düzeyde pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu işlemlerin ardından araştırmanın amacına uygun olacak şekilde demokratik liderlik ölçeği puanının farklılıkların yönetimi ölçeği puanını anlamlı bir şekilde yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmış ve demokratik liderlik ölçeğinin farklılıkların yönetimi ölçeği puanının anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Demokratik liderlik, farklılıkların yönetimi, okul müdürü, liderlik.

Öğretmenlerin Okullarına İlişkin Örgütsel İmaj Algılarının İncelenmesi

Semih Çayak

Millî Eğitim Bakanlığı, semihcayak@gmail.com

Bireyleri bilgilendiren, zihinlerini şekillendiren, kıyaslama ve yargılama duygularını geliştiren bir kavram olarak tanımlanan imaj, bir kurum veya kuruluşun kamuoyu tarafından algılanma biçimi olarak ifade edilmektedir. Gözle görülen somut bir kavram olmayan imaj kurum hakkında insan zihninde beliren duygu ve düşüncelerdir. İmaj, hem kurum içindeki (çalışanlar) hem de kurum dışındaki (müşteriler, çeşitli otoriteler, yatırımcılar vs.) paydaşlara karşı oluşturulur. Eğitim örgütleri olarak okulun imajını da okulun öğretmenleri, yönetim hizmetleri, çevresi, çalışma programları, halkla ve okul aile birliği ile olan ilişkileri belirlemektedir. Dolayısıyla eğitim sürecinin en önemli paydaşlarından biri olan öğretmenlerin okullarının imajına ilişkin algılarının bilinmesi olumlu ve etkili bir okul imajı oluşturma noktasında hem yöneticilere hem de okulun diğer üyelerine yol gösterici olacaktır. Bu düşünceden hareketle bu araştırmada da öğretmenlerin görev yaptıkları okullarının örgütsel imajlarına ilişkin algı düzeyleri öğretmenlerin sahip oldukları farklı demografik özellikleri bağlamında incelenmiştir. Tekil tarama modelinde tasarlanmış olan araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde İstanbul ilinin Pendik ilçesindeki kamuya ait okullarda görev yapmakta olan öğretmenler (7368 öğretmen) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrenden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 362 öğretmen oluşturmuştur. Örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin demografik özellikleri incelendiğinde öğretmenlerin 257'si kadın (%71) ve 105'i erkek (%29) olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin 54'ü 0-5 yıl (%15), 65'i 6-10 yıl (%18), 55'i 11-15 yıl (%15), 84'ü 16-20 yıl (%23) ve 104'ü 21 yıl ve üstü (%29) mesleki kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin 325'i ön lisans ve lisans (%90) ve 37'si de lisansüstü eğitim (%10) düzeyinde oldukları gözlenmiştir. Öğretmenlerin görev yaptıkları eğitim kademeleri incelendiğinde öğretmenlerin 63'ünün ilkokullarda (%17), 127'sinin ortaokullarda (%35) ve 172'sinin liselerde (%48) görev yaptığı görülmüştür.

Araştırma verilerinin toplanmasında kişisel bilgi formu ve öğretmenlerin örgütsel imaj algılarını belirlemeye yönelik 5'li Likert tipi 46 madde ve yedi alt boyuttan (hizmet kalitesi, yönetim kalitesi, finansal sağlamlık, çalışma ortamı, toplumsal sorumluluk, duygusal çekicilik ve kurumsal etik) oluşan "Örgütsel İmaj Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizi neticesinde öğretmenlerin örgütsel imaj algısı ölçeğinin tüm alt boyut puanları ile ölçeğin toplam puanlarının "yüksek" düzeyde olduğu bulunmuştur. Ayrıca ölçek puanlarının katılımcıların demografik değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t-testleri ve tek yönlü varyans analizleri (ANOVA) sonucunda ölçek alt boyut puanlarının ve toplam puanlarının öğretmenlerin cinsiyetlerine, eğitim durumlarına ve mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüşken; çalışılan eğitim kademesi değişkenine göre ölçek toplam puanının ve bazı alt boyut puanlarının (finansal sağlamlık, toplumsal sorumluluk, duygusal çekicilik) anlamlı farklılıklar gösterdiği bulunmuştur. Bu farklılıklar ölçek toplam puanı ve belirtilen her bir alt boyut puan türü için ilkokullarda görev yapan öğretmenlerle lisede görev yapan öğretmenler arasında ilkokulda görev yapan öğretmenler lehinedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel imaj, öğretmen, okul, eğitim.

Pandemi Döneminde Öğretmen Adayı ve Öğretim Elemanlarının Bakış Açısıyla Öğretmenlik Uygulaması Dersi

Başak Sevmez

Dokuz Eylül Üniversitesi, bbasaksevmez@gmail.com

Hale Sucuoğlu

Dokuz Eylül Üniversitesi, halesucuoğlu@gmail.com

Öğretmenlerin gelecek nesilleri donanımlı olarak yetiştirebilmesi, onların lisans eğitiminde alması gereken teorik bilgilerin yanı sıra yeterli düzeyde uygulama imkânı bulmaları ile mümkündür. Bu nedenlerden dolayı, öğretmen eğitiminde en önemli görülen derslerin başında Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri gelmektedir (Altıok, Kutlu ve Yükseltürk, 2017). Öğretmenlik Uygulaması dersinde, öğretmen adayının okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini çeşitli yönleriyle tanıması ve diğer eğitim derslerine bir temel oluşturması amaçlanmıştır diğer yandan, öğretmen adaylarının sınıf içi kısa süreli etkinlikleri planlama, uygulama ve değerlendirmelerine yönelik becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Yükseköğretim Kurulu, 1998). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin amacı, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim- öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını sağlamaktır. Öğretmen adaylarının mesleğe başlayınca karşılaşacakları birçok görev ve sorumluluğu erkenden görme fırsatı sağlamasının yanı sıra bu dersler teorik olarak öğrenilen bilgilerin pratiğe dökülmesini sınıfta sağlar; özellikle uzaktan eğitim sürecinde bu derslerin işleniş süreci daha da önem kazanmaktadır. Bu sebeple, çalışmamız 2020-2021 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin İzmir ilindeki üniversitelerinde Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini almış bulunan öğretmen adaylarının ve bu dersleri okutmuş olan öğretim elemanlarının bakış açısıyla bu derslerin işleniş ve değerlendirme sürecinin incelenmesini ve her iki bakış açısının kıyaslanmasını hedeflemiştir. Çalışmamızda nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılacaktır ve verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılacaktır. Araştırmanın sonunda, elde edilen bulgulardan yola çıkarak öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının süreç boyunca yaşadıkları problemlere ve çözüm önerilerine, ölçme- değerlendirme araçlarına ve alternatif öğretim materyallerine ilişkin görüşlerine yer verilecektir. Öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının görüşlerinin ortak ve ayrı olduğu konular belirtilecektir ve ilgili öneriler bölümüne bildiri sunumunda yer verilecektir. Bu çalışmanın, literatürde uzaktan eğitimde uygulamalı derslerin işleniş süreciyle ilgili çalışmalara katkıda bulunması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim sistemi, öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayları.

Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerine Uyarlanması

Sercan Özaydın

Dokuz Eylül Üniversitesi, ozaydinsercanpdr@gmail.com

Diğdem Müge Siyez

Dokuz Eylül Üniversitesi, didem.siyez@gmail.com

Bu çalışmanın amacı Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin (KYGÖÖ) 4. ve 5. Sınıf öğrencilerine uyarlanmasıdır. Yuen ve arkadaşları (2010) tarafından geliştirilen orijinal ölçek, Yıldız (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Bu çalışmada da veri toplama aracı olarak Yıldız (2015) tarafından Türkçe çevirisi yapılan KYGÖÖ formu kullanılmıştır. Örneklem seçiminde çok aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle İzmir ilindeki öğrenci sayılarına ulaşılmış ve %95 güven düzeyi ve %5 güven aralığı kriterleri kullanılarak gerekli örneklem büyüklüğü 384 olarak hesaplanmıştır (Creative Research Systems, 2021). Sonuçta araştırmanın örnekleme 396 öğrenciden (174 kız, 222 erkek) oluşmaktadır. Veriler, Google Form üzerinden toplanmış ve veri analizinde SPSS 23 ve AMOS 24 paketleri kullanılmıştır. Tüm veri analizlerinde $p < .05$ anlamlılık değeri esas alınmıştır. KYGÖÖ'nün faktör yapısı DFA ile test edilmiştir. DFA sonucunda elde edilen uyum iyiliği indeksleri şu şekildedir: $\chi^2 = 235.1$, $sd = 74$, $\chi^2/sd = 3.18$, $GFI = .92$, $CFI = .93$, $TLI = .91$, $AGFI = .89$, $RMSEA = .07$. Elde edilen bu uyum indeksleri iyi uyuma işaret etmektedir. KYGÖÖ'nün güvenilirliğini hesaplamak amacıyla ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach alfa güvenirlik katsayısıyla belirlenmiştir. Ölçeğin tümü için Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .90 olarak bulunurken yetenek gelişimi alt ölçeği için .81, çalışma alışkanlıkları alt boyutu için .77 ve kariyer keşfi alt ölçeği için .78 olarak bulunmuştur. Çalışmada aynı zamanda ölçek güvenirliğini incelemek amacıyla madde-toplam korelasyonları incelenmiştir. Bu kapsamda ölçekte yer alan maddelerin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları .48 ile .70 arasında değişmektedir. Sonuç olarak KYGÖÖ, 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi alanlarındaki öz yeterliklerini değerlendirmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır. Alan yazında 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin kariyer gelişimlerine yönelik ölçme araçlarının sınırlı sayıda olması, KYGÖÖ'nün çocuklarda kariyer gelişimini aydınlatmaya yönelik çalışmalarda kullanımı açısından önemli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuklarda kariyer, kariyer gelişimi, öz-yeterlik.

Alternatif Ölçme Değerlendirme Yöntemlerinden Akran Değerlendirme: Akranlar Gerçekten Değerlendiriyor Mu?

Ayşe Derya Işık

Bartın Üniversitesi, aysederyaisik@gmail.com

Öğrenci merkezli eğitim anlayışıyla düzenlenmiş eğitim ortamlarında kullanılabilen akran değerlendirme, benzer özelliklere sahip bireylerin birbirlerinin öğrenme süreç ya da ürünlerini değerlendirmelerine dayanmaktadır. Akranlar birbirini değerlendirirken hem kendi öğrenmelerini gözden geçirmekte hem de değerlendirme yapmaktadır. Bu bakımdan akran değerlendirme üst düzey düşünme süreçlerini bünyesinde barındırmaktadır. Fakat akran değerlendirmenin geçerlik ve güvenilirliği tartışılması gereken bir konudur. Bu araştırmanın amacı alternatif ölçme değerlendirme tekniklerden olan akran değerlendirmenin etkililiğini belirlemektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi ile tasarlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan Sunu Değerlendirme Formu kullanılmıştır. Araştırma Batı Karadeniz Bölgesinde yer alan bir Eğitim Fakültesinin Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Programında öğrenimlerine devam eden öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Bu programa devam eden 71 öğretmen adayından ders kapsamında sunu hazırlamaları istenmiştir. Daha sonra gruplar halinde akran değerlendirme kapsamında Sunu Değerlendirme Formunu kullanarak diğer arkadaşlarının sunumlarını değerlendirmeleri istenmiştir. Elde edilen veriler analiz edilerek akran değerlendirmenin etkililiği araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ölçme-Değerlendirme, akran değerlendirme, etkililik.

Lise Öğrencilerinin Covid-19 Salgın Sürecine ve Sonrasına Yönelik Eğitsel Beklentileri

Yavuz Çetin

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, yavuz.cetin@yandex.com

Asuman Seda Saracaloğlu

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, sedasaracal@adu.edu.tr

Aralık 2019’da Çin’in Wuhan şehrinde bildirilen ilk vakalarla Covid-19 hastalığı hayatımıza girmiş, Ocak 2020’ye gelindiğinde Dünya Sağlık Örgütü bu hastalığı “uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu” olarak sınıflandırmış, Mart 2020’de küresel bir salgın olduğunu açıklamıştır (Sağlık Bakanlığı, 2020). Covid-19’un küresel bir salgın olduğunun ilanını takip eden süreçte de salgının yayılımı ve şiddeti artarak devam etmiş, ülke yönetimlerinin birtakım tedbirler almalarına ve bazı sınırlamaları uygulamaya koymalarına neden olmuştur (Kırmızıgül, 2020). Salgın sürecinden en fazla etkilenen alanların başında eğitim sistemleri gelmiş, sistemin en önemli paydaşlarından öğrenciler de bu süreçten ciddi olarak etkilenmiştir. Özellikle Türkiye’de 10 Mart 2020’de Covid-19 salgını kaynaklı ilk vakanın tespitiyle beraber 16 Mart 2020’de yüz yüze eğitime ara verildiği açıklanmış, uzaktan eğitim faaliyetlerine başlanmıştır (Özer, 2020). Uzaktan eğitim faaliyetleri ve salgın sonrasına ilişkin olası eğitsel dönüşümlerinin salgın sürecinden eğitsel anlamda oldukça etkilenen lise öğrencileri açısından neler ifade ettiği bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Çalışmada yöntem çeşitliliği sağlamak amaçlanmış ve önce nicel ardından nitel araştırma yöntemlerinin işe koşulduğu sıralı açıklayıcı karma desen yöntemi kullanılmıştır. Nicel boyut betimsel tarama, nitel boyut ise durum çalışması olarak işe koşulmuştur. Araştırma, Ege Bölgesi’nde bulunan bir lisede yürütülmüştür. Araştırmada ölçme aracı olarak araştırmacılar tarafından tasarlanan ‘Uzaktan Eğitim Değerlendirme Anketi’ ve açık uçlu soru formu kullanılmıştır. Anket Google Forms üzerinden 523 öğrenciye uygulanmıştır. Uzaktan eğitim faaliyetlerinin etkililiğini değerlendiren katılımcılar, aykırı (uç) örnekleme yöntemine göre gruplandırıldıktan sonra gönüllü 43 öğrenciye açık uçlu soruları içeren form gönderilmiştir. Elde edilen dokümanların betimsel analizi devam etmektedir. Belirlenen temalar Covid-19 sürecinde eğitim alanında yaşanan mevcut durumu tanımlama ve salgın sonrası eğitsel beklentilere ilişkin görüşleri yansıtmaktadır. Ulaşılan bulgular katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenecek, yorumlanacak ve alan yazın bağlamında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, salgın, lise öğrencisi, eğitsel beklenti.

İlkokul 4. Sınıfa Devam Eden Öğrencilerin Dijital Oyun Bağımlılığı Üzerinde Anne Baba Tutumlarının İncelenmesi

İrem Özkale

Medipol Üniversitesi, iremozkale1@gmail.com

Sena Nur Tonbil

Medipol Üniversitesi, senanurtonbil@gmail.com

Bu araştırmada ilkokul 4.sınıfa devam eden öğrencilerin dijital oyun bağımlılığı üzerinde anne baba tutumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evren ve örneklemini İstanbul ili, Kâğıthane ilçesindeki MEB'e bağlı bir ilkokuldan basit rastgele eleme yöntemi ile seçilmiş 100 kız, 100 erkek olacak şekilde 200 öğrenci oluşmaktadır. Araştırma, nicel araştırma yöntemiyle yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin kendilerinin dolduracağı biçimde ölçekler kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmacılar tarafından oluşturulan demografik bilgi formu, Lamborn ve arkadaşları (1991) tarafından geliştirilen ve Ayşen Yılmaz (2000) tarafından Türkçeye uyarlanarak güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan "Anne Baba Tutum Ölçeği", Zeki Han Hazar ve Muhsin Hazar (2017) tarafından geliştirilen, güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan "Çocuklar İçin Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler SPSS 20,0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanımlayıcı ve açıklayıcı analizlerin yapılmasında frekans analizi, iki ölçeğin karşılaştırılmasında Ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda; cinsiyet, babanın mesleği, ailenin ekonomik durumu ve evde bulunan teknolojik aletlerin anne baba tutumunda etkili değişkenler olmadığı; kardeş sayısı, doğum sırası, anne baba eğitim düzeyi, annenin mesleği ve aile yapısı değişkenlerinin anne baba tutumları üzerinde etkili olduğu saptanmıştır. Cinsiyet, kardeş sayısı, doğum sırası, anne baba eğitim düzeyi ve evde bulunan teknolojik aletlerin dijital oyun bağımlılığında etkili değişkenler olmadığı; anne ve babanın mesleğinin, aile ekonomik durumunun ve aile yapısı değişkenlerinin dijital oyun bağımlılığında etkili olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucunda, araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun bağımlı olduğu ve anne baba tutumlarının dijital oyun bağımlılığı üzerinde etkili bir faktör olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Oyun, oyun bağımlılığı, dijital oyun bağımlılığı, anne-baba tutumu, öğrenlik.

Challenges and Future Prospects of Education in Latin America and Caribbean

Tolga Özkaptan

Seydi Ali Reis Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, t_ozkaptan@hotmail.com

In the last twenty years, the Latin America and Caribbean (LAC) region has grasped a transition in the educational outcomes, policies and aims. In many countries, the inclusion especially at the primary and secondary levels, has expanded significantly. The demanding issues of low education quality and relevance still persist considerably. More and more children in LAC are presently enrolled in school; several countries in the region have succeeded global net primary enrollment and the regional average is 93.04% staying three percentage points behind North America and Western Europe. At the secondary and higher education levels, enrollment rates have also enhanced completely in recent year providing ten percentage points since 2000 at the secondary level and twenty points in higher education however with the increase of dropout and repetition rates. On international, regional and national evaluations of education quality, however, pupils in the LAC region continuously underperform when compared with their companions from countries with identical income levels and fail to meet basic criterions. Moreover, high admittance and enrollment rates contradicts serious inefficiencies and inequalities throughout all levels of the educational system. In reality, children from poor, indigenous and rural backgrounds are less likely to attend school. When they attend, they are more likely to obtain a lower-quality education. So as to meet the needs of students in the region effectively, countries in LAC should build on current achievements while developing targets and solutions within varied challenges. In this study, the state of primary, secondary and higher education in LAC and the future prospects to challenge are examined via literature review.

Key Words: Challenges, education, future prospects, Latin America and Caribbean.

Psikolojik Danışman Adaylarının Çevrimiçi Psikolojik Danışma Deneyimlerinde Etik Sorunlar

Melike Koçyiğit-Özyiğit

Akdeniz Üniversitesi, mlkocyigit@gmail.com

Zeynep Erkan Atik

Başkent Üniversitesi, zeynepkanatik@gmail.com

Çevrimiçi psikolojik danışma uygulamaları son yıllarda Türkiye’de de araştırmalara konu olmaktadır. Covid-19 pandemisiyle üniversitelerde eğitimin uzaktan sürdürülmesi kararının alınması ile birlikte psikolojik danışma ve rehberlik lisans programlarında yürütülen bireyle psikolojik danışma uygulamaları dersi kapsamında, psikolojik danışman adayları çevrimiçi uygulamaları deneyimlemeye başlamıştır. Hem Türkiye’de yeni yaygınlaşması hem de hâlihazırda kuramsal bilgi ve beceri anlamında programların hazırlıklarının yetersiz olması, çevrimiçi uygulamalar sırasında güçlüklerle karşılaşılmasına yol açmaktadır. İlgili alan yazında da sıklıkla vurgulanan noktalar arasında çevrimiçi yürütülen uygulamalarda karşılaşılan etik sorunlar yer almaktadır. Gizlilik ve mahremiyetin korunmasında güçlük, krize müdahale konusunda yetersizlik, çevrimiçi uygulamalara ilişkin etik kuralların yetersizliği en çok değinilen etik sorunlar arasındadır. Bu noktada psikolojik danışman adaylarının çevrimiçi uygulamalara hazırlanması ve bu konuda yeterli kazanımlarının gereği vurgulanmaktadır. Bu araştırmada da ilk kez çevrimiçi psikolojik danışma yürüten psikolojik danışman adaylarının karşılaştıkları etik sorunlar ve bu sorunlarla baş etme yolları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket aracılığıyla 13 farklı üniversitede öğrenim gören, gerçek danışanlarla çevrimiçi psikolojik danışma yürütmüş, yaş ortalaması 22 olan 210 psikolojik danışman adayından toplanmıştır. Araştırmada betimsel istatistiklerden yararlanılmış, bulgular katılımcı görüşleri ile de desteklenmiştir. Bulgular arasında, psikolojik danışman adaylarının en sık karşılaştıkları etik sorun olarak teknoloji kullanımından kaynaklanan sorunlar ($n=152$) öne plana çıkmaktadır. Psikolojik danışma için fiziki koşulların uygun olmaması ($n= 85$) ve kayıtların korunması ($n=22$) en çok karşılaşılan diğer etik sorunlar arasındadır. Katılımcıların karşılaştıkları bu güçlüklerle baş etmek için sıklıkla süpervizörden destek aldıkları ($n=145$), akran desteği aldıkları ($n= 76$), etik konularla ilgili araştırma yaptıkları ($n=41$) görülmektedir. Bununla birlikte etiğe konu durumları fark etmediğini, fark etse de görmezden geldiğini ve anket sorularını okurken etik bir problem yaşadığını fark ettiğini belirten katılımcıların da ($n=39$) ifadeleri çarpıcı bulunmuştur. Psikolojik danışman adayları, süpervizörlerinin, süpervizyon sürecinin başında ve süreçte etikle ilgili gerekli bilgilendirmeleri yaptıklarını, etik olmayan davranışlarla ilgili uyardıklarını ve nasıl ele alınacağıyla ilgili destek olduklarını ifade ederken, bu süreçte süpervizörlerinin destekleyici ve yapıcı bir tarzla yaklaştıklarını da belirtmişlerdir. Araştırma bulguları çevrimiçi psikolojik danışmada etik uygulamaların güçlü ve geliştirilmesi gereken yönleri bağlamında ilgili alan yazın çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik danışman adayı, çevrimiçi psikolojik danışma, psikolojik danışmada etik, süpervizyon.

**University Students in the Virtual Classrooms:
Digital Generation's Adaptation Processes During Covid-19 Pandemic**

Çiçek Coşkun

Baskent University, ccoskun@baskent.edu.tr

Ahu Paköz Türkeli

İstanbul Ticaret University, ahupakoz@gmail.com

Covid-19 pandemic has lasted for more than a year now and it has already changed a lot in the lives of the human beings. The world has gone through many firsts during the Covid-19 pandemic. One of the most remarkable changes for the world countries was experienced in the area of education in which many schools had closed their doors and continued their education from digital platforms with digital tools. This research aims to scrutinise how the university students have reacted to online learning process; which teaching and learning techniques they find more useful, and where they mainly get the information and learning data during the pandemic. With this aim, relying on the interviews conducted with the open-ended and multiple-choice questions to the university students in Ankara and İstanbul, the study will analyse the students' perspectives on the education during the pandemic lockdowns and procedures. After the literature review, the study will focus on the data analysis and findings with discourse analysis method. The study gives perspectives of the students to the new teaching techniques therefore might be helpful for the scholars focusing on teaching methods and online teaching.

Key Words: Digital education, university students, pandemics, digital platforms, learning processes.

Okul Müdürlerinin Yetenek Yönetimi Düzeyleri

Yasin Hiçyılmaz

İzmir MEM, yasinhiçyilmaz@gmail.com

Semiha Şahin

İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, ssahin66@gmail.com

Yetenek yönetimi örgütün performansını en üst düzeye çıkarabilmesi için çalışanların en üst düzeyde performansının yönetilebilmesidir. Bu doğrultuda yapılan bu araştırma mesleki ve teknik anadolu liselerinde görev yapan öğretmenlerin algılarına göre kendi okul müdürlerinin yetenek yönetimi düzeylerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın diğer amacı, ilgili değişkenin öğretmenlerin mesleki (branş, katıldığı hizmet içi eğitim sayısı, aldığı belge sayısı) ve okul müdürlerinin bazı özelliklerine (cinsiyet, eğitim yönetimi eğitimi, sendika üyelik durumu) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Çalışma, İzmir iline bağlı merkez 11 ilçede bulunan mesleki ve teknik anadolu lisesinde yapılmıştır. Örneklem olarak, 2018-2019 eğitim öğretim yılında 30 resmi mesleki ve teknik anadolu lisesinde görev yapan 562 öğretmen alınmıştır. Çalışmanın amacına ve yaklaşımına uygun olarak veriler nicel araştırma yöntemi ile oluşturulmuştur. Araştırma verilerini toplamak için Eğitimde Yetenek Yönetimi ölçeği kullanılmıştır. Verilerin tanımlanması ve analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), LSD ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 23,0 programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin yetenek yönetimi düzeylerinin sıklıkla düzeyinde olduğunu göstermiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin yetenek yönetimi düzeyleri öğretmenlerin katıldığı hizmet içi eğitim sayısına, aldığı belge sayısına ve okul müdürünün eğitim yönetimi eğitimine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. İlgili değişken öğretmenlerin branşına, okul müdürünün cinsiyetine ve okul müdürünün sendika üyelik durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre, meslek branşında olan öğretmenlerin okul müdürlerinin yetenek yönetimi düzeylerini diğer branşlardaki öğretmenlere göre daha düşük düzeyde algıladığı, erkek müdürlerin yetenek yönetimi düzeylerine ilişkin ortalamalarının kadın müdürlere ve sendika üyesi olan müdürlerin ortalamalarının sendika üyesi olmayan müdürlere göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yetenek, yönetim, yetenek yönetimi.

Çocuğun Eğitim Hakkına İlişkin Türkiye’de Yapılmış Araştırmaların İncelenmesi

Burcu Gezer Şen

Fırat Üniversitesi, burcugezersen@firat.edu.tr

Eğitim, temel bir insan hakkıdır. Bu her ülke ve her bölge için geçerlidir. Sürdürülebilir bir gelecek sağlamak ve toplumların gelişimini desteklemek için yapılabilecek en iyi yatırım eğitimidir. Bununla birlikte çoğu sosyal, kültürel ve ekonomik faktörün bir sonucu olarak her gün milyonlarca birey eğitim olanaklarından mahrum kalmaktadır. Eğitimi temel bir insan hakkı olarak tanımlamak bir başlangıçtır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde herkesin eğitim hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Beynamede eğitimin ilk kademelerde parasız ve zorunlu olması, teknik ve mesleki eğitim ile yükseköğretimin liyakat temelinde herkes için eşit olarak erişilebilir olması şeklinde ifade edilebilecek temel ilkeler de yer almaktadır. Ayrıca eğitimin kişiliğin tam gelişimine, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygının güçlendirilmesine uygun nitelikte olması gerektiği vurgulanmaktadır. Toplumda anlayış, hoşgörü ve dostluğu teşvik edecek bir yapıya kavuşabilmek en çok eğitimle mümkündür. Eğitimin teşvik edilmesi, uluslararası hukuk kapsamında bir insan hakkı olarak ele alınması, eğitim hakkının ve eğitime erişimin yasal olarak korunması sağlıklı toplumların inşası açısından oldukça önemlidir. Eğitim, toplumların ilerlemesinin temeli olduğu kadar bireylerin gelişimi için de bir fırsat niteliğindedir. Bireyler için hem bir fırsat hem de temel bir hak niteliği taşıyan eğitimin güvence altına alınmasında toplumlarda keyfi uygulamaların var olduğu ve çok sık bir biçimde eğitimde eşitsizlikler yaşanabildiği görülmektedir. Yıkıcı nitelikteki gelenekler, yoksulluk ve çatışma gibi etkenler eğitimin önündeki engellerdir. Özellikle kız çocukların, çocuk gelinlerin, çalışan çocukların, yoksulluk içinde yaşayan veya çatışma altında büyüyen çocukların eğitimden mahrum oldukları söylenebilir. Ebeveynler, çocuklarına verilecek eğitim türünü seçme konusunda öncelikli hakka sahiptir. Ebeveynlerin bilinçli olmayan yaklaşımları ve tercihleri de çocuğun eğitim hakkına zarar verebilmektedir. Okula devam eden çocuklar bile eğitim haklarının tüm yönlerini güvence altına almakta hala zorluklarla karşılaşabilmektedir. Eğitim yasal olarak korunması gereken temel bir insan hakkıdır. Bu çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılarak çocuğun eğitim hakkına ilişkin Türkiye’de yapılmış araştırmaların incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, insan hakları, çocuk hakları, eğitim hakkı, çocuğun eğitim hakkı.

Kültürel Okuryazarlık

Burcu Gezer Şen

Fırat Üniversitesi, burcugezersen@firat.edu.tr

Tüm toplumlarda çok kültürlülüğün artması, küreselleşmenin sonuçlarından biridir. İnsanlar, küresel ve yerel olarak, farklı dünya görüşlerine, değerlere, iletişim yollarına ve alışkanlıklara sahip diğer insanlarla her zamankinden daha sık karşılaşmaktadır. Bu karşılaşmalar, teknolojinin gelişmesiyle daha da kolaylaşmıştır. Çok kültürlülük ve kültürlerarası etkileşimler, bireyler için sosyalleşme fırsatı sunmasının yanında çatışmaların doğmasına da sebep olabilmektedir. Bu çatışmalarla ve kültürler arasında yaşanan zorluklarla başa çıkmak için kültürlerarası farkındalığın gelişmesi önem taşır. Kültürlerarası etkileşimler, bireylere birbirlerini anlama ve ilişki kurma olanağı sunar. Çok kültürlü toplumlarda hem yerel hem de küresel olarak başarılı kültürlerarası etkileşimler kurabilmek için kültürlerarası farkındalık gereklidir. Kültürlerarası farkındalık kavramının literatürde kültürlerarası yeterlilik, kültürlerarası duyarlılık, kültürlerarası uyum, kültürlerarası etkililik gibi pek çok karşılığı bulunmaktadır. Küresel eğitimin önemli bir amacı olan kültürlerarası farkındalık için kültürel okuryazarlık kavramını ayrıntılı olarak analiz etmek önemlidir. Kültürel okuryazarlık farklı kültürlerin önemini kabul etme, bu kültürlerin yapısını anlama ve iç içe geçmiş çeşitli kültürleri karşılaştırma ve değerlendirme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram bireyin tüm kültürel öğelere anlam atfetmesine izin verir. Kültürel okuryazarlık, küresel ve çok kültürlü dünyada bireylerin hayatta kalması için okuma, yazma veya sayma yeteneği kadar önemlidir. Bu, farklılıklar dünyasında hassas ve etkili hareket etmemizi sağlayan bir kültürel sermaye biçimidir. Algılanan sınırların ötesinde bilgi paylaşım kültürünün teşvik edilmesi, önümüzdeki yıllarda eğitim sistemi ve profesyonel yaşam için büyük bir zorluk olacaktır. Yeni teknoloji ve artan hareketlilik, insanlara hem yerel hem de küresel olarak hem yüz yüze hem de sanal iletişim olanağı sunmakta ve bu da farklı kültürel kodları okuma, anlama ve bunlarla başa çıkma ihtiyacını artırmaktadır. Hem yurt içinde hem de yurt dışında kültürel okuryazarlığa oldukça ihtiyaç vardır. Kültürel okuryazarlık kavramının birçok farklı bakış açısıyla incelenmesi önem taşır. Bu çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılarak kültürel okuryazarlık kavramının kapsamının incelenmesi ve bu kavramın sosyolojik açıdan analiz edilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyalleşme, kültür, kültürel farkındalık, kültürel okuryazarlık, eğitim.

İlkokul Müdürlerinin Örgütsel Adalet Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Yasin Karabulut

Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığı, yasin_karabulut76@hotmail.com

Necla Fırat

Dokuz Eylül Üniversitesi, necla.sahin@deu.edu.tr

Araştırmanın amacı, ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre okul müdürlerinin örgütsel adalet düzeylerini bazı değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın örneklemini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında, İzmir Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi ilkokullarda görev yapan 630 öğretmen oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında, “Örgütsel Adalet Ölçeği (ÖAÖ)” adlı 5’li Likert tipi ölçek ile okul müdürlerinin ve öğretmenlerin demografik özelliklerini içeren “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Veriler aritmetik ortalama, frekans, t-testi, ANOVA testi ve LSD önemlilik testiyle elde edilmiştir. Araştırma sonuçları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Katılımcılar okul müdürlerinin örgütsel adalet düzeylerini ölçmek üzere uygulanan “Örgütsel Adalet Ölçeği (ÖAÖ)”nin genelinde ve bütün boyutlarında “Katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin örgütsel adalet düzeyleri okul müdürlerinin cinsiyetine ve eğitim yönetimi eğitimi alıp almamalarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Okul müdürlerinin örgütsel adalet düzeyleri onların yaşlarına, mesleki kıdemlerine, öğrenim düzeylerine ve okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre ölçek genelinde ve tüm boyutlarında 31-40 yaş aralığındaki okul müdürlerinin 40 yaş ve üzeri, 11-15 yıl kıdem aralığındaki okul müdürlerinin 16 yıl ve üstü kıdeme sahip okul müdürlerine, enstitü/ön lisans mezunu okul müdürlerinin, lisans ve lisansüstü mezunu okul müdürlerine, alt sosyo-ekonomik çevreye sahip okulun müdürünün orta ve üst sosyo-ekonomik çevreye sahip okulun müdürüne göre örgütsel adalet düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

İlkokul öğretmenleri, ÖAÖ’nün genelinde ve “Adil Dağıtım” boyutunda en yüksek puanlarını “Okul yöneticilerimiz, öğretim yılı başında dersleri arkadaşlarıma (zümre öğretmenlerine) adil olarak dağıtmaktadır.” maddesine verirken; Adil İşlem boyutunda en yüksek puanlarını “Okul yöneticilerimiz yasa, tüzük, yönetmelik, genelge vb. gibi mevzuat hükümlerini tüm öğretmenlere yansız ve tutarlı bir şekilde uygular.”, Etkileşimsel Adalet boyutunda ise en yüksek puanlarını “Okul yöneticilerimiz bizimle ilgili kararlar verirken yasal haklarımızı göz önünde bulundurur.” vermişlerdir. Öğretmenler ÖAÖ genelinde ve Adil Dağıtım boyutunda en düşük puanlarını “Okulda öğretmenlere verilen ödüllerin adil dağıtıldığını düşünüyorum.” maddesine; Adil İşlem boyutunda “Okul yöneticilerimiz bizimle ilgili verdikleri kararları uygulamadan önce, nasıl sonuçlanacağını her birimizle ayrı ayrı tartışır.” maddesine ve Etkileşimsel Adalet boyutunda ise “Okul yöneticilerimiz okuldaki bütün öğretmenlerin kişisel ihtiyaçlarına karşı duyarlı davranır.” maddesine vermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel adalet, okul müdürü, öğretmenler, ilkokul.

**Kütahya İli Simav İlçesindeki 6. 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin
Dijital Oyun Bağımlılığının İncelenmesi**

Nisa Nur Uzunlar

İstanbul Gelişim Üniversitesi, nisaunuzunlar@hotmail.com

Emine Uçar

İstanbul Medipol Üniversitesi, emine.ucar1996@gmail.com

Arzu Yükselen

İstanbul Medipol Üniversitesi, ayukselen@medipol.edu.tr

Derya Kavgaoglu

İstanbul Gelişim Üniversitesi, dkavgaoglu@gelisim.edu.tr

Bu araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Kütahya ili Simav ilçesindeki bir devlet okulunda, ortaokula devam eden 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin dijital oyun bağımlılıklarının incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu son altı ayda bilgisayar/video oyunu oynamış/oynamayı sürdüren ve araştırmaya katılmayı kabul eden her kademededen 2 sınıf olmak üzere 140 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 67'si kız, 73'ü erkektir. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen, çalışma grubunu dijital oyun alışkanları bağlamında tanımayı sağlayan Bilgi Formu ve Yalçın İrmak ve Erdoğan (2015) tarafından geliştirilen DOBÖ-7 (Dijital oyun bağımlılığı ölçeği) kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemleri (frekans, yüzde hesabı) kullanılmıştır. Araştırmayla ulaşılan sonuçlara göre; öğrencilerin %71.4'ü haftada 1-3 gün, %77.9'u günde 1-2 saat sıklıkla dijital oyun oynamaktadır. %63.6'sı oyun için telefonu tercih etmektedir. %61.4'ü akşam saatlerinde oynarken, %50.7'si çevirim dışı oyunları tercih etmektedir. Savaş oyunlarını tercih eden öğrencilerin oranı %42.9'dur. Öğrencilerin %99'u ailesiyle ve yakınlarıyla olduğunda oyun oynamamakta ve %52.9'u ailesinin kontrolüyle oyun süresini azaltabilmektedir. %90'ı bir tam gün boyunca oynamayı tercih etmemektedir. %31.4'ü oyuna harcadığı zamanı nadiren artırmaktadır. %48.6'sı hiçbir zaman oyunu günlük yaşamdan uzaklaşma aracı olarak görmemektedir. %70'i oyuna harcadığı zamandan ötürü yakınlarıyla kavga etmemiştir ve %84.3'ü oyun için okul, iş, spor gibi kritik faaliyetlerini ihmal etmemiştir. Bununla birlikte %62.9'u oyun oynamadığında kendini kötü hissetmediğini ve %82.9'u dijital oyun oynamanın kendilerini iyi hissettirdiğini ifade etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, oyun bağımlılığı, teknoloji.

Ortaokul Öğrencilerinin Evrensel Ahlaki Değerlerinin İncelenmesi

Ayşenur Kuloğlu

Fırat Üniversitesi, adonder@firat.edu.tr

Merve Özer

Fırat Üniversitesi, mer-ve1939@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı 7. Sınıf öğrencilerinin evrensel ahlaki değerlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Çalışmada cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne meslek durumu, baba meslek durumu gibi değişkenlere göre evrensel ahlaki değerler incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 eğitim öğretim yılı döneminde Elazığ'da öğrenim gören 306 ortaokul 7.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada betimsel araştırmalardan tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Evrensel Ahlaki Değerler Ölçeği kullanılmıştır. Evrensel Ahlaki Değerler Ölçeği 23'ü davranışsal, 17'si duygusal ve 8'i bilişsel boyutta olmak üzere 48 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa değeri hesaplanmış ve .94 olduğu görülmüştür. Verilerin analizi için İkili karşılaştırmalar için t-testi, ikiden fazla değişken arasındaki karşılaştırmalarda ise tek yönlü varyans analizi(ANOVA) yapılmıştır. Karşılaştırmalarda anlamlı düzey “0.05” olarak alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre evrensel ahlaki değerlerinin yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Evrensel ahlaki değerlerinin cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne meslek durumu, baba meslek durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul öğrencileri, değerler, evrensel ahlaki değerler.

Öğrencilerin Kişisel Yönelimleri Öğretmenlerinkilerle Uyumlu Mu?

Demet Atagün

Ali Baykal

Bir ülkenin geleceğini şimdiki zamanın öğrencileri belirleyecektir. *Öğrencilerin kişisel düşünme yönelimleri şimdiki zamandaki öğretmenlerinkiler nasıl etkilenmekte, ne ölçüde belirleyici olmaktadır?* Bu araştırmanın genel amacı bu soruya verilecek kapsamlı ve ayrıntılı cevapla katkıda bulunmaktır. Araştırmanın sınırlı amacı ise bir eğitim kurumundaki öğrenciler ile bu kurumda çalışmakta olan öğretmenlerin kişisel yönelimlerini ve aralarındaki ilişkiyi belirlemektir. Bugenel amaç doğrultusunda; yatılı, burslu eğitim veren özel bir kurumdaki öğretmenlerin ve öğrencilerin kişisel yönelimleri, cinsiyet ve sınıf düzeyi açısından incelenmiştir. Araştırma betimsel bir çalışma olup ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın örneklemini farklı dallardan altmış iki öğretmen ve farklı sınıf düzeylerinde eğitim gören altı yüz doksan üç ortaokul ve lise öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Baykal (2011) tarafından Edward De Bono'nun altı şapkalı düşünme tekniklerinden ve çeşitli kişilik kuramlarından esinlenilerek geliştirilen ve sekiz alt boyuttan oluşan Kişisel Yönelim Bildirimi ölçeği kullanılmıştır. Bulguların anlamlılık çözümleri ANOVA, Ki kare, Friedman, t testleri, Wilcoxon işaretli sıralar testi ile Pearson ve Spearman ilişkili sınamaları ile yapılmıştır. Ölçeğin geçerliği Baykal tarafından daha önce yapılan çalışmalarla sınanmış ve yapı geçerliği $g=0,46$ olarak bulunmuştur (Baykal, 2015). Her çalışmada olduğu gibi bu çalışma için de özel olarak güvenirlik değerleri ise hesaplanmış ve öğrenciler için güvenirlik katsayısı 0,946 olarak bulunmuştur. *Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin ve öğrencilerin en öncül yönelimleri arasında sezgisellik, sorgulayıcılık ve yaratıcılık bulunmaktadır. Öğretmen ve öğrencilerin kişisel yönelimleri arasında anlamlı ve yüksek bir ilişki bulunmaktadır.* Kadınlar ve erkekler arasında sezgisellik ve sorgulayıcılık yönelimleri açısından anlamlı bir fark bulunmaktadır. Son olarak öğrencilerin bilimsellik, yaratıcılık ve sorgulayıcılık yönelimleri sınıflar arasında anlamlı bir fark göstermektedir. Diğer bulgular ise ilgili alan yazını doğrultusunda tartışılarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen nitelikleri, kişisel yönelim, kişisel yönelim örüntüsü.

COVID-19 Sonrası Yeni Normalde Eğitim Paydaşlarının Değişen Görev ve Roller

Halil Taş

Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu, egitimci1@hotmail.com

Aralık 2019’da ortaya çıkmış olan COVID-19, Mart 2020 itibarıyla tüm dünyayı etkisi altına alan bir pandemiye dönüşmüştür (WHO, 2020). Pandemi ile beraber hayatın akışı ve ritmi tüm dünyada değişmiş (Zhao, 2020); pandeminin etkisini azaltmak ve yayılımını yavaşlatmak için esnek çalışma, evden çalışma, dönüşümlü çalışma gibi uygulamalara geçilmiştir. Ayrıca tüm dünyada kısmi veya tam zamanlı sokağa çıkma yasakları, karantina süreçleri, bireylerin kendilerini izole etmeleri ve sosyal mesafenin korunması gibi önlemler alınmıştır. Bu önlemler bağlamında insandan insana temasın olabileceği yerler kapatılmış, okullar ve üniversiteler de bu kapsama dahil edilmiştir (Bozkurt vd., 2020; Bozkurt ve Sharma, 2020; Gupta&Goplani, 2020). Eğitim kurumlarının kapatılması ve yüz yüze eğitime ara verilmesiyle dünyada tüm eğitim düzeylerinde yaklaşık 1,6 milyar öğrencinin eğitimi kesintiye uğramıştır (UNESCO, 2020; UNICEF, 2020). Bu çalışmanın amacı, COVID-19 sonrası yeni normalde eğitim paydaşlarının (öğretmen, öğrenci, veli, okul yönetimi) görev ve rollerinde meydana gelen değişimi ve dönüşümü ortaya koymaktır. Bu araştırma, kavramsal tartışmaların ele alındığı bir tarama çalışması olarak desenlenmiş (Baumeister&Leary, 1997), bu bağlamda doküman incelemesi ve gözlemler yoluyla elde edilen veriler öz deneysel bir yaklaşımla (Douglass&Moustakas, 1985; Moustakas, 1990) raporlaştırılmıştır. Pandemi, öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluklarını almalarını, ailelerine, akranlarına ve öğretmenlerine olan bağımlılıklarını azaltmalarını, kendi ayakları üzerinde durmalarını, teknolojiyi eğitim amaçlı kullanmalarını sağlamıştır. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin okulla sınırlandırılmayacağı, bu faaliyetin zamandan ve mekândan bağımsız olarak sürdürülebileceği anlaşılmıştır. Pandemi, öğretmenlerin öğrencileri daha özgür bırakmalarını, kendine yetebilmelerine olanak tanımalarını, teknolojiyi daha iyi kullanmalarını ve mesleki gelişmeleri daha yakından takip etmelerini önemli hale getirmiştir. Pandemiyle birlikte öğretmenlerin eğitim öğretimin tek kaynağı, tek belirleyicisi olmadıkları, teknoloji gibi ciddi bir rakiplerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu süreç, “öğretmen, eğitimin merkezinde bilginin sağlayıcısı mı olmalı, yoksa öğrenenin yanında yol gösterici, kolaylaştırıcı ve rehber mi olmalı” tartışmalarını da öğretmenin öğrenenin yanında yol gösterici, kolaylaştırıcı ve rehber olması gerektiği yönünde belirginleştirmiştir. Pandemi, okul yöneticilerine rutin okulu yönetme görevlerinin yanı sıra, okulu temiz tutma, hijyen kurallarına uyumu sağlama, okul çalışanlarının ve öğrencilerin sağlıklarını koruma, okulun teknolojik alt yapısını sağlamlaştırma görevlerini de yüklemiştir. Pandemiyle birlikte veliler, ebeveynlik rollerinin yanı sıra doğrudan öğrenme ve öğretme süreçleriyle ilgili rolleri de üstlenmek zorunda kalmış, yerine göre evde öğretmenlik yapmışlardır. Ayrıca bu süreç velilerin teknolojiyi edinme ve kullanma konusunda daha duyarlı olmalarını sağlamıştır. Yeni normalde öğrenenlerin bilgiye farklı ortamlardan erişebilmeleri, informel öğrenme süreçlerinin ön plana çıkması geleneksel eğitim kurumlarının birçok yönden esnek yapılanmalarına da zemin hazırlamıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, pandemi, yeni normal, eğitim, eğitim paydaşları.

Ergenlerde Dijital Oyun Bağımlılığının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

İbrahim Taş

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, ibrahim.tas@izu.edu.tr

Ayşenur Aşkın

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, aysenurolcay@icloud.com

Dijital oyun bağımlılığı özellikle çocuk ve ergenler için ciddi bir ruh sağlığı sorunu olarak literatürde yerini almaya başlamıştır. Çevrimiçi oyun oynama bozukluğunun DSM 5 bölüm 3'te yer alması bu soruna dikkatleri daha fazla çekmiştir. Oyun oynama bozukluğu DSM 5'te 9 kriter ile yer almaktadır. Bu kriterler; zihnin sürekli olarak oyunlarla meşgul olması, oyun oynanmadığında huzursuzluk, kaygı ve üzüntü hissetmek (çekilme belirtileri), oyunlara giderek daha fazla zaman harcamak (tolerans), oyun oynamayı kontrol etmek için başarısız girişimlerde bulunmak, önceki hobilere ve eğlenceye olan ilgiyi kaybetmek, oyunların aşırı kullanımına devam etmek, oyun oynamak için harcanan zaman hakkında aile üyelerine, terapistlere ve diğer insanlara yalan söylemek, olumsuz duygulardan (çaresizlik, suçluluk ve kaygı) kaçmak veya rahatlamak için oyun oynamak, oyun oynama nedeniyle ilişki, iş, eğitim veya kariyer fırsatını tehlikeye atmak ya da kaybetmek şeklindedir. Bu araştırmanın amacı ergenlerde dijital oyun bağımlılığının cinsiyet, yaş ve amaçsız günlük internet kullanım süresi açısından incelenmesidir. Katılımcıların 178'i (%63.3) kız, 103'ü (%36.7) erkektir. Yaşları 10-19 arasında değişmekte olup yaş ortalamaları 14.47'dir. Veriler kişisel bilgi formu ve oyun bağımlılığı ölçeği ile toplanmıştır. Öncelikle verilerin normalliği basıklık ve çarpıklık değerleri ile ölçülmüş olup Basıklık çarpıklık değerleri kabul edilebilir sınırlarda (1.22-1.24) olduğu görülmüştür. Veriler t testi ve Pearson korelasyon ile test edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda Ergenlerde dijital oyun bağımlılığının cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığı, erkek öğrencilerin oyun bağımlılık düzeylerinin kız öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dijital oyun bağımlılığı ile yaş değişkeni arasında negatif ilişki tespit edilmiştir. Örneklemin yaşı arttıkça oyun bağımlılığı düzeylerinin azaldığı tespit edilmiştir. Başka bir ifade ile oyun bağımlılığının küçük yaşlarda daha fazla olduğu görülmektedir. Araştırmanın bir diğer bulgusu internette amaçsız gezinme ile dijital oyun bağımlılığı arasında bir ilişkinin tespit edilmesidir. Buna göre her iki değişken arasında pozitif ilişki tespit edilmiş, ergenler internette amaçsız gezindikçe dijital oyun bağımlılığı düzeylerinin arttığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, erkeklerin kızlardan daha fazla oyun bağımlısı olduğu, oyun bağımlılığının küçük yaşlarda daha fazla olduğu ve internette sörf yapmanın dijital oyun bağımlılığını artırdığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital oyun bağımlılığı, ergenler, yaş, cinsiyet.

**Online University Exams in the Time of the Coronavirus:
Problems and Interactions from a Cognitive Linguistics Perspective**

Mariangela Albano

University Dokuz Eylül, mariangela.albano@deu.edu.tr

In this historical moment characterized by the coronavirus pandemic, society is in crisis and even more the institutions that are experimenting with emergency strategies that can be defined as “survival”.

Among the social institutions, the University is the place where the crisis could have the greatest repercussions, not only because a very long time has been lost for its restart, but also and above all for the absence of didactic and pedagogical directives to complement the health ones.

From this perspective, our paper will examine some examples of French and Italian didactics exams that were held in the academic year 2020-2021 showing teacher-learner interactions regarding concepts such as programming, type of exam, study load, mark.

From this perspective, in order to analyse the interactions, a cognitive linguistics approach (Lakoff & Johnson, 1980 and 1999) will be applied to show how categorization works in the new reorganization of the “class” space which leads to reflect on the new social organization of the class and on the perception of internal, external and mental spaces.

In this situation, the teacher’s role is to operate a *scaffolding* (Bruner, 1982) that can push the learner to understand the pluralistic concept of environment and to foster collective civic responsibility by recognizing the value of individual actions within a group.

Key Words: Exams, pandemic, online lessons, categorization, interactions, cognitive linguistics.

Masallara Dayalı Değerler Eğitimi Grup Çalışmasının Etkililiğinin İncelenmesi

Merve Çalık

Milli Eğitim Bakanlığı, merve_pdr35@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı 3. sınıf öğrencilerine uygulanan masallara dayalı değerler eğitimi programının etkililiğini incelemektir. Bu çalışmada nicel yaklaşımın deneysel modellerinden yarı deneysel kontrol gruplu ön test– son test modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında, Sakarya'nın Erenler ilçesinde, devlet okulunda okuyan 8'i kontrol, 8'i deney grubu olmak üzere toplam 16 3. Sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışmada Schwartz, Melech, Lehmann, Burgess, Harris ve Owens (2001) tarafından çocukların değerlerini ölçmek amacı ile geliştirilen Türkçe'ye uyarlama çalışması Kapıkıran ve Gündoğan (2016) tarafından yapılan Portre Değerler Ölçeği (PDÖ) kullanılmıştır. Masallara dayalı değerler eğitimi programı toplam 10 oturumdan oluşmaktadır. Verilerin analizinde örneklem sayısının düşük olması nedeniyle Mann Whitney U ve Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi gibi parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Araştırma sonucunda bulgular deney grubundaki katılımcıların Portre Değerler Ölçeği ön test ve son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Ayrıca bulgular, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Başka bir deyişle, uygulanan masallara dayalı değerler eğitimi programının etkili olduğu ifade edilebilir. Araştırma bulguları ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Masal, değerler eğitimi, grup çalışması.

Toplum Tarafından Kadına Biçilen Roller ve Toplumsal Cinsiyet Sorunu

Neşe Başak

Lefke Avrupa Üniversitesi, nesemrehber@hotmail.com

Nergüz Bulut Serin

Lefke Avrupa Üniversitesi, nserin@eul.edu.tr

Genel olarak toplumlarda kadına yönelik olarak sosyo-kültürel tanımlamalar ve kodlamalar aile ve toplum tarafından şekillendirilmektedir. Toplum tarafından kadına biçilen rollerde kadın sosyal yaşamdan izole edilmekte, kadın özellikle ev içinde konumlandırılmakta ve yaşam alanı daraltılmaktadır. Bu görüşte, kadının duygusal ve zayıf olduğu şeklindeki kanının önemli ölçüde etkili olduğu görülür. Bu nedenle, siyasetten çalışma hayatına kadar kadınların kamusal yaşamın bir parçası olmaları konusunda ciddi problemler yaşanmaktadır. Her toplumda kadınların büyük çoğunluğunun partnerlerinden ve eşlerinden şiddet görüyor olmaları yaşanan sorunları oldukça derinleştirmektedir. Toplumsal cinsiyet, toplumların tarihsel süreçte ürettikleri sosyal ürünlerdendir. Bu ürünün yaratılmasında, bireylerin maddi bedenlerine manevi anlamlar yüklenerek onları sosyo-kültürel olarak tanımlamak yöntemi izlenmiştir. Bu çerçevede kadın ve kadınlık ile erkek ve erkeklik kavramlarına farklı anlamlar yüklenmiştir. En nihayetinde toplumsal cinsiyet, kadın ve erkek bireylerin kadınlık ve erkeklik olarak karakterize edilmiş halidir. Sosyal bilimciler açısından değerlendirildiğinde toplumsal rollerin paylaşılmasında kadın ve erkeklerin birbirlerinden ayrılan fiziksel farklılıklarına göre değil, erkeklik ve kadınlık hakkında toplum tarafından oluşturulmuş özelliklerin ön planda tutulması gerekmektedir. Buna karşılık, tarih boyunca söz konusu karakterize etme işlemi kadınların aleyhine olarak gerçekleşmiş, tüm toplumlarda kadına yönelik olarak biçilmiş olan rollerde kadınlar sürekli olarak erkeklerin ardılı olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmada, toplumsal cinsiyet sorunu, toplumsal cinsiyet rollerinin kurgulanışı, Türkiye’de toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin sorunlar ilgili literatür ışığında tartışılmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği konusunda öneriler yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadın.

Arduino Destekli STEM Uygulaması: Sıvı Özkütlesinin Belirlenmesi

Atakan Çoban

Yeditepe Üniversitesi, atakancoban39@gmail.com

Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik alanlarına ait kazanımları tek bir öğretim ortamında birleştirerek disiplinler arası bir eğitim süreci tasarlamayı amaçlayan STEM eğitimi yaklaşımı, 21. yüzyıl becerilerine sahip öğrenciler yetiştirilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmada, STEM eğitim yaklaşımı amaçları doğrultusunda, Fizik alanından bir konu ile ilgili hazırlanan sistem üzerinden teknoloji ve mühendislik becerileri ile geliştirilmiş bir ölçme aracı yardımıyla toplanan veriler, ilgili matematiksel denklemler ile analiz edilmiştir. Materyal geliştirmeden veri analizine kadar gerçekleştirilen süreçlerin tamamı lise ve üniversite seviyelerinde kaldırma kuvveti konusunun STEM eğitim yaklaşımıyla öğretiminde kullanılmaya uygundur. Kullanılan malzemelerin hem ekonomik hem de kolay ulaşılabilen materyallerdir ve bu yüzden böyle bir çalışma her düzeyden kurumda rahatlıkla gerçekleştirilebilir. Arduino mikrokontrolcüler başlangıç seviyesi programlamaya oldukça uygun ve öğrenmesi diğer benzerlerine göre daha kolaydır. Bu özelliği ile daha önce herhangi bir programlama kazanımı edinmemiş öğrencilerin de bulunma olasılığı oldukça yüksek olan sınıflarda STEM eğitim yaklaşımı ile gerçekleştirilen çalışmalarda kullanılması oldukça uygundur. Çalışma sürecinde Teknoloji ve Mühendislik alanlarına ait becerilere yönelik uygulamalarda ilk olarak tahta bloklar kullanılarak sensör sisteminin üzerine monte edileceği platform geliştirilmiştir. Ardından Arduino UNO, load-cell sensör ve HX711 yükseltici arasındaki elektronik bağlantılar yapılarak platforma yerleştirilmiştir. Daha sonra 3 cm çapa sahip çelik bilye kütlesi önemsenmeyen bir ip yardımıyla load-cell sensöre bağlanmıştır. Matematik alanına yönelik uygulamalarda ilgili matematiksel denklemler göz önünde bulundurularak programlamada kullanılacak kod, çelik bilye bir sıvı içerisinde tamamen girdiği durumda sıvının yoğunluğunu verecek şekilde yazılarak Arduino'ya yüklenmiştir. Tüm bu süreçler Fizik alanına ait bir konu ile alakalı gerçekleştirildiğinden çalışmanın tüm sürecinde Fizik alanına yönelik kazanımlar yer almaktadır. Çalışmada su, zeytinyağı, aseton ve glikoz şurubunun oda sıcaklığında yoğunluğu belirlenmiştir. Ayrıca farklı kütlelerde karıştırılmış aseton-su ve aseton-glikoz şurup karışımlarının yoğunluğu da belirlenmiştir. Ulaşılan sonuçlar teorik hesaplamalar ile karşılaştırıldığında elde edilen tüm deneysel sonuçların teorik değerler ve hesaplamalar ile uyumlu olduğu görülmüştür. STEM eğitimi ile gerçekleştirilecek bu şekilde bu çalışmanın hem öğrencilerin 21. yy becerilerinin gelişmesinde hem de Fizik konularının günlük hayattan bir durum üzerinde analiz edilmesine bağlı olarak daha güçlü kavramsal anlama gerçekleymesinde önemli bir etkisi olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fizik eğitimi, yoğunluk, STEM, Arduino.

**Artırılmış Gerçekliğin “Maddenin Tanecikli Yapısı” Konusunda Jigsaw Tekniğiyle
Kullanımının Teknolojik Farkındalığa Etkisi**

Büşra Özyalçın

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, busraozyalcin@gmail.com

Filiz Avcı

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, filizfen@iuc.edu.tr

Öğrencilerin derslerde teknolojiyi bilinçli ve faydalı şekilde kullanabilmeleri için belirli bir farkındalığa sahip olmaları gerekmektedir. Çalışmada ortaokul Fen Bilimleri dersi “Maddenin Tanecikli Yapısı ve Saf Maddeler” konularına yönelik geliştirilen, Jigsaw ve Artırılmış Gerçeklikle zenginleştirilmiş Jigsaw etkinliklerinin, derslerde teknolojinin kullanılmasına yönelik farkındalığa olan etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinin Gaziosmanpaşa ilçesine bağlı bir ortaokulda üç farklı sınıfta öğrenim gören 109 yedinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Konularının öğretimi; deney I grubunda (N=37) Jigsaw etkinlikleriyle, deney II grubunda (N=36) artırılmış gerçeklikle zenginleştirilmiş Jigsaw etkinlikleriyle ve kontrol grubunda (N=36) 2018-2019 eğitim-öğretim yılı MEB tarafından onaylı Fen Bilimleri Ders Kitabında (Seyrek, Türker, Bozkaya ve Üçüncü, 2019) yer alan etkinlikler ile gerçekleştirilmiştir. Uygulama, haftada 4 ders saati olmak üzere (1 ders saati=40 dakika) toplamda dört buçuk haftayı kapsamaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Dağtekin (2016) tarafından geliştirilen “Derslerde Teknolojinin Kullanılmasına Yönelik Farkındalık Ölçeği” uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, One-Way Anova Testi’nden edilen ön test verilerine göre; uygulama öncesinde grupların denk olduğu saptanmıştır. Uygulama sonrasında ise One-Way Anova Testi’nden elde edilen sonuçlara göre sadece deney II grubu öğrencilerinin derslerde teknolojinin kullanılmasına yönelik farkındalık düzeylerinde anlamlı derecede artış sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak; artırılmış gerçeklikle zenginleştirilmiş Jigsaw etkinliklerinin, derslerde teknolojinin kullanılmasına yönelik farkındalığı artırdığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış gerçeklik, fen eğitimi, jigsaw, teknoloji kullanım farkındalığı, maddenin tanecikli yapısı.

**Fen Bilgisi Öğretmen Adayının Temel Bilimlerde Proje Tasarlama ve Uygulama Deneyimi:
2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı Örneği**

Gülşah Sezen Vekli

Yozgat Bozok Üniversitesi, gulsahsezen28@gmail.com

Azize Nur İnan

Yozgat Bozok Üniversitesi, azizenurinan33@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, günlük yaşamda sıklıkla kullanılan ve suyla sıklıkla temas eden plastik malzemelerin biyofilm oluşturma süreçlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda eldiven, pet şişe ve hortumdan oluşan üç farklı plastik malzeme laboratuvar ortamında, UV'ye maruz bırakılarak bu plastiklerin yüzeylerinde oluşabilecek biyofilm tabakalarının, yoğunluğu ve morfolojik görüntüleri analiz edilmiş ve elde edilen sonuçlara göre bağlanma şekilleri yorumlanmıştır. Araştırma deneysel yöntemle yürütülmüştür. Bu çerçevede günlük hayatta sıklıkla kullanılan 1)plastik pet şişelerin, 2)plastik eldivenin, 3)plastik bahçe hortumunun, üç ayrı deney düzeneği kurularak, dört ay boyunca su içerisinde UV ışığına maruz bırakılarak, plastik malzemeler üzerinde oluşabilecek biyofilm tabakalarının nasıl yoğunlukta ve temas ettikleri yüzeye bağlanma düzenlerinin nasıl olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Projenin uygulama aşaması numunelerin SEM (Taramalı Elektron Mikroskobu) ile görüntüleme yapılması ile sonlandırılmıştır. Numunelerden alınan örnekler ile ortaya çıkan, 100 µm büyütülmüş SEM görüntüleri incelendiğinde; plastiklere göre biyofilm tabakalarının kapladıkları alan göz önüne alındığında hortumda oluşan yapının bulunduğu bölgede, eldiven ve pet şişeye göre daha geniş alana yayıldıkları gözlemlenmektedir. Plastiklere göre oluşan biyofilm tabakasının bulundukları bölgedeki yoğunlukları göz önüne alındığında eldivende oluşan tabakanın yoğunluğunun pet şişe ve hortumda oluşan tabakanın yoğunluğundan fazla olduğu görülmektedir. Genel hatlarıyla incelendiğinde pet şişede oluşan biyofilm tabakasının bulunduğu bölgedeki kaplandığı alanın ve yoğunluğunun, eldiven ve hortumda oluşan biyofilm tabakasına kıyasla daha az olduğu görülmektedir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında bilinçsiz plastik kullanımının sucül ekosistemlerde oluşturduğu biyofilmlerin ne gibi sonuçlar doğurabileceği üzerinde durulmuş ve konuyla ilgili önerilerde bulunulmuştur. MEB Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında belirtilen, Bilimsel Süreç Becerileri; gözlem yapma, ölçme, sınıflama, verileri kaydetme, hipotez kurma, verileri kullanma ve model oluşturma, değişkenleri değiştirme ve kontrol etme, deney yapma gibi bilim insanlarının çalışmaları sırasında kullandıkları becerileri kapsamaktadır. Fen bilimleri eğitim süreçlerinde, öğrencilere bilimsel süreç becerilerinin kazandırılabilmesi için öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin öğrencilerine, bilimsel süreç becerilerini kazandırabilmeleri için öncelikle bilimsel süreçlere hâkim olmaları ve doğru bir şekilde yönetebilmeleri gerekmektedir. Tasarlanan proje göz önüne alındığında, proje sürecinin planlanması ve yönetilmesi bilimsel süreç basamaklarının deneyimlenmesine yardımcı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Biyofilm, plastik, mikropplastikler, mikroorganizmalar.

Sürtünme Kuvveti Kavramının Dış Didaktiksel Dönüşüm Teorisine Göre İncelenmesi

Burcu ÇAVUŞ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, burcucavus2@gmail.com

Mustafa ERGUN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, mergun@omu.edu.tr

Bilgilerin değişik aşamalarda aktarımını eğitim-öğretim sürecinde açıklamakta kullanılan yaklaşımlardan biri olan didaktiksel dönüşüm teorisi, bilim insanları tarafından üretilen bilimsel bilgilerin öğrenci tarafından özümlenen bilgi oluncaya kadar geçirdiği dönüşümlerin tamamını içerir. Ders kitapları didaktiksel dönüşüm teorisi kapsamında öğretilecek bilgilerin yer aldığı öğrenme-öğretme sürecinde gerek öğretmenler gerekse öğrenciler tarafından sıklıkla kullanılan kaynaklardır. Sürtünme kuvveti ise her eğitim kademesinde farklı derslerde ele alınan günlük hayatta öğrencilerin karşılaştığı temel fen kavramlarının başında gelmektedir. Katı, sıvı ve gaz ortamlarda hareket eden cisimlerin etkileşiminde ortaya çıkan sürtünme kuvveti ve kavramının öğretilmesinde literatür incelendiğinde belirli kavram yanlışlarının olduğu gözlenmektedir. Bu çalışmada farklı öğretim seviyesinde ele alınan sürtünme kuvveti konu ve kavramlarının bilimsel bilgiden öğretilecek bilgiye geçişteki dönüşümlerin dış didaktiksel dönüşüm çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında bir üniversite, bir lise ve iki tane de ortaokul düzeyinde olmak üzere toplam dört ders kitabı incelenmiştir. İncelenen ders kitaplarının üniversite düzeyinde Fizik dersinde, lise 9. sınıf düzeyinde Fizik dersinde ve ortaokul 5. sınıf düzeyinde ise Fen Bilimleri dersinde kullanılanlar arasından seçilmesine karar verilmiştir. Doküman incelemesinde bilimsel bilgiden öğretilecek bilgiye dönüşüm sırasında ders kitaplarında kullanılan görseller, etkinlikler ve kavramlar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Yapılan analizler neticesinde üç farklı öğretim kademesinde sürtünme kuvveti konusuna ait kazanımlarda, kavram sayılarında farklılıkların olduğu ve bazı kavramların sadece ilgili öğretim kademesinde yer aldığı görülmüştür. İncelenen öğretim kademelerine ait ders kitaplarında ise kavram, etkinlik sayılarının ve görsel şekil sayısı ve sayfa sayılarının farklılık gösterdiği tespit edilirken ortaokul kademesine ait ders kitabında lise ve lisans kademelerine kıyasla sayfa sayısı ve görsel şekil sayısının arttığı, kavram sayısının ise azaldığı görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında sürtünme katsayısı, pürüzlü yüzey, hareket, kuvvet ve temas yüzeyi kavramlarının öğretilecek bilgilerdeki dönüşümünde seviye göre farklılıklar olduğu anlaşılmıştır. Analiz sonucunda farklı seviyede ele alınan sürtünme kuvveti konu ve kavramlarının ders kitaplarında ele alınmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sürtünme kuvveti, didaktiksel dönüşüm teorisi, fen eğitimi, ders kitabı.

Ortaokul Öğrencilerinin Deney Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Aliye Hande Koca

İskenderun Bilim ve Sanat Merkezi, handeedonmez@gmail.com

Duygu Öztürk

Fahrettin Aslan Ortaokulu, duyguozturk123@gmail.com

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerin deney kavramına ilişkin metaforik algılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda deney kavramına ilişkin metaforları belirlemek için form iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada, öğrencilerin deney kavramlarını hangi metaforlar ile ilişkilendirdiğini saptayabilmek adına 'Deney.....gibidir.', cümleleri; ikinci aşamasında ise öğrencilerin belirlediği metaforu açıklamaları amacıyla "Çünkü" cümleleri hazırlanmıştır ve öğrencilerden bu cümleleri tamamlanması istenmiştir. Çalışma 2020-2021 eğitim öğretim yılı 1.döneminde Hatay ve İstanbul'da bulunan farklı iki ortaokulda öğrenim gören 152 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin oluşturduğu metafor ve açıklamaları arasındaki uyumlar incelenmiş ve uygun olmadığına karar verilen 17 katılımcı cevabı çalışma kapsamı dışında tutularak değerlendirmeye alınmamıştır. Pandemi dolayısıyla eğitimin uzaktan erişim yollarıyla gerçekleştiği göz önünde bulundurularak Metaforik Algı Testi öğrencilere çevrimiçi ortamda uygulanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olarak olgu bilim deseni kullanılmıştır. Çalışma sonunda toplamda 79 Metafor elde edilmiştir. Deney kavramına ilişkin metaforlar 8 kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler şunlardır: keşif ve üretim yapmak için deney, eğlence olarak deney, öğrenmek ve yeni bilgi edinmek için deney, bilimin doğası olarak deney, gerekli ve önemli olarak deney, geniş alanlı olarak deney, olumlu/olumsuz farklı sonuç/cevap elde etmek için deney, deneme/yanılma olarak deney olarak adlandırılmıştır. Öğrenciler tarafından geliştirilen metaforları incelendiğinde en sık tekrar eden metaforik algının "Oyun" (f=7) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin bir kısmının deney ile ilgili olarak "Buluş" (f=6), "Deney yeri" (f=5), "Araştırma" (f=5), "Keşif" (f=5), "Hayat" (f=5) gibi metaforlar ürettikleri de tespit edilmiştir. Araştırma güvenilirlik aşamasında Milles ve Huberman'ın (1994) uyum yüzdesi formülü kullanılmıştır. Deney kavramı ile ilgili uyum yüzdesi %81 olarak hesaplanmıştır. Literatür taraması yapıldığında öğrencilerin deney kavramına ilişkin metaforik algılarına yönelik çok fazla çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma sonrası için öğrencilerin deney kavramına yönelik en çok geliştirdiği algıların fen okuryazarlığı, derse karşı geliştirdikleri tutum ya da bilgi düzeyleri arasındaki ilişkilere bakılabilir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, deney, ortaokul öğrencileri.

Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Program Geliştirmeye Bakış Açılarının İncelenmesi

Gamze Yayla Eskici

Cumhuriyet Üniversitesi, gamze.yyl@gmail.com

Zamanla bilgidaki değişim hızı teknolojiyi etkilemekte bu değişim de eğitim alanında değişimleri beraberinde getirmektedir. Ülkeler eğitim politikalarını şekillendirirken her teknolojik gelişmelerden hem de diğer ülkelerin eğitim reformlarından etkilenmektedir. Bazı ülkeler eğitim planlarında değişiklikleri yaparken bölgesel kurallara belirlense de birçok ülke halen merkezi bir eğitim bakanlığı tarafından belirlenen müfredatlarla eğitim sistemini düzenlemektedir. Yapılan düzenlemelerde politikacılar, akademisyenler, öğretmenler, öğrenciler, veliler gibi birçok katılımcı rol almaktadır. Fakat ileride öğretmen olacak öğretmen adaylarının program geliştirme açısından görüşleri bu sürece dahil edilmemektedir. Bu çalışmada fen bilimleri öğretmen adaylarının program geliştirmeye bakış açılarını incelemek amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini lisans derslerinden olan, fen bilimleri öğretim programı dersi dolayısıyla, fen bilimleri öğretmenliği 2. Sınıfta öğrenim gören 41 öğretmen adayından oluşmaktadır. Öğretmen adaylarından Türkiye’de fen bilimleri programı geliştirme sürecini değerlendirebilmeleri ve öğretmen adayının kendi gözünden süreci farklı açıdan irdelemeleri istenmiştir. Bu bağlamda öğretmen adaylarına program geliştirme, okulların program geliştirmedeki rolleri, öğretmenlerin program geliştirmedeki rolleri, öğrenci ve diğer paydaşların program geliştirmedeki rolleri, farklı ülkelerdeki program geliştirme uygulamaları hakkında on haftalık eğitim verilmiştir. Eğitim sonrasında öğretmen adaylarından bu sürece nasıl dahil olabilecekleri, program geliştirme sürecindeki en önemli eksikliklerin neler olduğu ve bu eksikliklerin için nasıl çözümler üretecekleri sorulmuştur. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini alırken program geliştirme sürecine dahil olmak istedikleri, fen programlarında uygulamalı derslerin az olduğu, okul imkanları ile öğretim programı arasında uyumsuzluk olduğu, programdaki birçok kazanımın kalabalık sınıflarla yapılamayacağı gibi eksikliklerin belirttikleri ve uygulamalı derslerin online olarak daha donanımlı okullarla beraber yapılması, bölgesel şartlara göre farklı fen programlarının hazırlanması gibi çözümlerin sunulduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Program geliştirme, fen bilimleri dersi öğretim programı, fen bilimleri öğretmen adayları.

Maddenin Tanecikli Yapısı ile İlgili Kavram Yanılgılarının Tespiti: Bir Meta-sentez Çalışması

Ece Altay

Dokuz Eylül Üniversitesi, ecealtay.8@gmail.com

Ali Günay Balım

Dokuz Eylül Üniversitesi, agunay.balim@deu.edu.tr

Çalışmada öğrenmenin önündeki en büyük engellerden biri olan kavram yanılgılarının Maddenin Tanecikli Yapısı konusunda yapılan çalışmaların bir meta-sentezinin yapılması amaçlanmıştır. Bu çalışmada araştırılan konunun derinlemesine ortaya konulabilmesi için içerik analizi yönteminden biri olan meta-sentez kullanılmıştır. Analizler yapılırken 2002-2020 yılları arasında yer alan 17 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalardan 4 tanesi yüksek lisans tezi, 12 tanesi makale ve 1 tanesi de tam metin konferans bildirisi şeklindedir. Yapılan çalışmalara ilişkin yıl dağılımı, örneklem grupları, kullanılan yöntem, veri toplama araçları, yayın türü, çalışmaların içerikleriyle bulguları tablo ve grafik şeklinde ortaya konulmuştur. Çalışma sonucunda, Maddenin Tanecikli Yapısı konusunda yapılan çalışmaların çoğunlukla kavram yanılgılarını belirleme amaçlı yapıldığı görülmektedir. Ayrıca yapılan çalışmaların makale ve yüksek lisans tez boyutunda kaldığı, doktora seviyesinde ve projelerde bu konuya ilişkin çalışmalara rastlanılamamıştır. Örneklem açısından incelendiğinde genelde ortaokul öğrencileriyle çalışıldığı ve yapılan çalışmaların nicel araştırma yöntemleri düzeyinde olduğu görülmektedir. Veri toplama araçları olarak farklı yöntemler uygulanmasına rağmen genelde Maddenin Tanecikli Yapısı konusu ile ilgili testlerin uygulandığı görülmektedir. Araştırma sonucunda, alan yazın incelemelerinden hareketle Maddenin Tanecikli Yapısı konusundaki kavram yanılgılarına ilişkin gelecekte yapılması düşünülen araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Maddenin tanecikli yapısı, kavram yanılgısı, meta-sentez.

Uzaktan Eğitim Sürecinde, Ev Deneylerinde Çocukların Bilimsel Söylemleri

Hülya Yetim

Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu, hulyafen@gmail.com

Naciye Somuncu Demir

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ncsomuncu@gmail.com

Covid-19 küresel salgını ile başlayan pandemi süreci, eğitim üzerindeki etkilerini göstermiş ve eğitim sistemlerini farklı stratejiler geliştirmeye zorlamıştır. Uzaktan eğitimde öğretmenlerin, öğrencilerinin evde gerçekleştirdikleri etkinliklerle deneyim elde etmeleri ve söylemlerini bilmesi-inceleme gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu kapsamda yapılan araştırmada, ilkökul 5. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersi kazanımlarına yönelik ev ortamlarında ulaşabilecekleri gündelik malzemelerle ve ev ortamında yapılabilecek deneyleri hazırlamaları ve gerçekleştirmeleri hedeflenmiştir. Öğrencilerin ilk deneyimleri bilişsel, duyuşsal ve psikomotor bağlamlarda inceleme birimi olarak tercih edilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin deney uygulama süreçlerini içeren video kayıtları üzerinde, nitel desenlerden doküman analizi kullanılmıştır. Ülkemizde Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, orta sosyokültürel özelliklere sahip bir alanda bulunan ve merkez ilçeye bağlı bir ortaokulda öğrenim gören 20, 5. Sınıf öğrencisi çalışmanın katılımcı grubunu oluşturmaktadır. Veri analizi ise içerik analizi tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Analiz edilen videolar üzerinden bilişsel, duyuşsal ve psikomotor bağlamlarda bulgular elde edilmiştir. Yapılan deneylerin içerikleri asit-baz deneyleri, ışık deneyleri, yoğunluk deneyleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bilişsel bağlamda öğrencilerin gerçekleştirdikleri deneylerde ölçüm ve gözlem yapma gibi bilimsel süreç becerilerine yönelik algılarının düşük bir seviyede olduğu gözlemlenmiştir. Bilimsel kavramların yerine gündelik yaşamdan kelimeler ile ilişkilendirme yaparak, kavram yanılgısı oluşturacak söylemlerde bulundukları ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin duyuşsal anlamda kendilerini ifade etme, deney yaparken süreçten zevk alma, mutluluk duyma gibi tutumu olumlu etkileyebilecek süreçlerin çoğunlukla yaşandığı görülmektedir. Kamera karşısında heyecan duyma sıklıkla tekrarlanan bir durumdur. Psikomotor bağlamda ise öğrencilerde el becerilerinin koordineli ve aktif bir şekilde gerçekleştiği yorumu yapılabilir. Sosyal medyada ve online platformlarda yoğun şekilde yapılan popüler bilim deneyleri tercihlerinde ise deneyin bilimsel algoritması, amacı ve sonuçlarına yönelik yanlış söylemlerin kolaylıkla ortaya çıktığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, açık uçlu deneyler, basit araç ve gereçler.

Ortaokul Öğretmenlerinin Hibrit Eğitime Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Merve Erdem

Ziya Gökalp Ortaokulu, merverdem008@gmail.com

Ruhşen Aldemir Engin

Kafkas Üniversitesi, ruhsen.engin@gmail.com

COVID-19 salgını nedeniyle tüm dünyada ve ülkemizde en çok kullanılan eğitim yöntemi haline gelen uzaktan eğitim sürecini yüz yüze eğitimle harmanlaştırılmasıyla oluşan hibrit eğitim sistemi de okullarımızda uygulanmaya başlanmıştır. Hibrit eğitim sistemi, geleneksel eğitim metodunun çevrimiçi (online) eğitim materyalleriyle zenginleştirilmesi anlamına gelmektedir. Okullarda sınıflar ikiye bölünerek haftanın belirli günleri ilk grup yüz yüze eğitim alırken diğer grup sürece çevrimiçi olarak katılır. Diğer günlerde de çevrimiçi olanlar okulda yüz yüze eğitime devam etmektedir. Hibrit eğitim bu şekilde yürütülmektedir.

Bu araştırmada, ortaokul öğretmenlerinin pandemi sürecinde hibrit eğitim hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları Kars il merkezinde bir ortaokulda görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 25 öğretmendir. Veriler iki uzman tarafından oluşturulan ve beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi uygulanmıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde derslerin hibrit eğitimle verilmesinin avantajları olarak zaman ve mekanın kısıtlı olmayışı (f=8) belirlenmiştir. Dezavantajları ise en fazla sosyalleşme ve iletişimin azalması(f=7) olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin bir kısmı (f=8) bu süreçte hizmet içi eğitim görme ihtiyacı hissederken, bir kısmı da(f=10) kendini yeterli gördüğü bulgusuna ulaşılmıştır. Yine öğretmenlerin çoğunluğunun(f=14) hibrit eğitimi kullanabilmede teknik, içerik bakımından kendini yeterli gördüğü görülmüştür. Teknik alt yapı ve donanım sağlamlaştırılması (f=11), fırsat ve imkan eşitliği sağlanması (f=11) ve tüm öğrenciler derse katılması (f=9) öğretmenler tarafından öneri olarak sunulmuştur.

Bu araştırma, gelecekte yapılacak olan hibrit eğitim faaliyetlerine katkı sunabilmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Hibrit eğitim, öğretmen, görüş.

Üniversite Ders Kitaplarındaki Fotosentez Kavramının Dış Didaktiksel Dönüşüm Teorisine Göre İncelenmesi

Osman Can Akayrancı

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, osmanncann.05@gmail.com

Mustafa Ergun

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, mergun@omu.edu.tr

Günümüzde sürekli değişen bilginin referans olarak üniversitelerde üretilen ve bilimsel bilgi olarak tanımlanan bilginin kaynak olarak kabul edildiği belirtilebilir. Bilimsel bilgilerin sürekli değişmesi ve değişen bu bilgilerin doğru ve net bir şekilde toplumun ihtiyaçları doğrultusunda bireylere öğretilmesi son yıllarda daha fazla önem kazanmaktadır. Bu kapsamda farklı bilgi türlerinin üniversitelerde üretilmesinden öğrenciler tarafından özümsemesine kadar geçen süreci ele alan kuramsal çerçevelerden biri de didaktiksel dönüşüm teorisidir. Ortaokul düzeyinde öğretilmeye başlayıp üniversite düzeyinde de detaylı şekilde ele alınan kavramlardan biri olan fotosentez her seviyede öğrenciler tarafından algılanırken bazı öğrenme zorluklarına sebep olmaktadır. Fotosentez kavramının öğretimiyle ilgili yapılan çalışmalar gerek fotosentez gerekse hücresel solunum kavramlarını içeren iki temel biyolojik sürecin birbiriyle karıştırıldığını göstermektedir. Bu durumda her seviyedeki fotosentez kavramını içeren ders kitabının önemi daha da ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada bilimsel bilgi düzeyinde üniversitelerde okutulan fotosentez konusunu içeren ders kitaplarının dış didaktiksel dönüşüm kuramsal çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Üniversite düzeyinde fotosentez konusunun ele alındığı genel biyoloji derslerinde tercih edilen iki biyoloji ders kitabı incelenmiştir. Dış didaktiksel dönüşüm teorisi kapsamında dört aşamada ders kitabı analizi gerçekleştirilmiştir. Sırasıyla etkinlik, görsel ve değerlendirme soru sayıları, konu ve alt konu başlıkları, kavram sayı ve frekansları ile görsellerin içerikleri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda özellikle değerlendirme ve dijital araç ve gereçlerin kullanımında farklılıklar olduğu, metabolik görsellerin anatomik görsellere göre daha fazla tercih edildiği, kitap basım tarihlerine göre içeriklerde yeni kavram ve bilgilerin olduğu sonucuna varılmıştır. Analiz sonucunda üniversite seviyesinde ele alınan fotosentez kavramıyla ilgili bilimsel bilgi kaynağına ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fotosentez, didaktiksel dönüşüm teorisi, ders kitabı.

Ortaokul Öğrencilerinin Koronavirüs (Covid-19) Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Selin Tuna

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, selin.ibis1143@gmail.com

Merve Varol

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, merveozgur6@gmail.com

Burcu Anılan

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, anilan.burcu@gmail.com

Son bir yılda neredeyse tüm Dünya'yı etkisi altına alan Covid-19 virüsünün Çin'in Wuhan kentinde ilk defa ortaya çıktığı öngörülmektedir. Virüs etkisiyle ekonomiden, sosyal alışkanlıklarımıza kadar birçok alan olumsuz olarak etkilenmiştir. Hayatımızın her alanını etkileyen koronavirüs elbette kişilerin bu konuya karşı belli fikirler oluşturmalarına ve bir algıya sahip olmalarına da neden olmuştur. Bu bağlamda ortaokul öğrencilerinin koronavirüs (COVID-19) kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışmada temel nitel araştırma deseni benimsenmiştir. Araştırma Kütahya'da ve Şanlıurfa'da bulunan ortaokullarda öğrenim gören toplam 304 ortaokul öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri elektronik ortamda açık uçlu anket formu ile toplanmıştır. Form, uzman görüşleri alınarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir ve iki bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümü katılımcı öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, anne ve baba öğrenim durumu, koronavirüse yakalanma durumları, ailesinin veya bir yakınının koronavirüse yakalanma durumu gibi özelliklerini betimleyen sorulardan oluşmakta, anket formunun ikinci bölümünde ise öğrencilerin koronavirüs (COVID-19) kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla verilen "Koronavirüs (COVID-19) gibidir, çünkü" cümlesi yer almaktadır. Verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler, içerik analizi aşamaları dikkate alınarak kodlama ve ayıklama, kategori oluşturma, geçerlik ve güvenirlik, verilerin yorumlanması başlıklarına dayalı olarak analiz edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin koronavirüs (COVID-19) kavramına ilişkin ürettiği 186 metaforun ortak özellikleri ve kullanım gerekçelerine dayalı olarak oluşturulan gruplama sonucunda 8'i Kütahya ve Şanlıurfa illeri için ortak olmak üzere toplam 20 kavramsal kategori oluşturulmuştur. Ortaokul öğrencilerinin ürettikleri metaforlar arasında en fazla kullanılanların Grip, Hastalık, Ateş, Azrail, Mikrop, Düşman, Bulaşıcı olduğu görülmektedir. Öğrencilerin koronavirüs kavramına yükledikleri anlamların genel olarak olumsuz ve çok çeşitli olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan bu çalışma ile ortaokul düzeyinde alan yazında eksikliği fark edilen bu metafor çalışmasının gelecekteki akademik çalışmalara ışık tutacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs, COVID-19, metafor, ortaokul öğrencileri.

Fen Okuryazarlığı ve Problem Çözme Becerisi Arasındaki İlişki: Ortaöğretim Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Derya Serbest

Dokuz Eylül Üniversitesi, deryaserbest35@gmail.com

Nalan Akkuzu Güven

Dokuz Eylül Üniversitesi, nalan.akkuzu@gmail.com

Fen okuryazarlığı bireye günlük yaşamda karşılaştığı problemlere karşı çözüm getirebilecek bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır. Problemler hakkında düşünme eğiliminde olan fen okuryazarı birey, mantık yürütme ve çözüm geliştirme dinamikleri içerisinde olduğundan dolayı bireyin problem çözme becerisi devamlı gelişme eğilimi içerisinde olur. Bu bağlamda araştırmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinin evrensel fen okuryazarlık düzeyleri ile problem çözme beceri düzeylerini ortaya çıkarmak ve bu değişkenler arasında bir ilişkinin var olup olmadığını tespit etmektir. Çalışmada betimsel nitelikteki korelasyonel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Çelik (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Evrensel Fen Okuryazarlığı Ölçeği'nden (EFOYÖ)" ve Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Problem Çözme Envanteri'nden (PÇE)" yararlanılmıştır. Veri toplama araçlarının Cronbach alfa (α) güvenilirlik katsayıları sırasıyla 0,91 ve 0,88'dir. Araştırmanın çalışma grubu uygun örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Bu bağlamda İzmir ilinin iki farklı Anadolu lisesinde öğrenimine devam etmekte olan 9., 10., 11. ve 12. sınıf düzeylerindeki 126 ortaöğretim öğrencisi ile uygulama gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2020-2021 eğitim-öğretim yılının güz döneminde yürütülmüştür. Çalışmadan elde edilen veriler SPSS 22.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizi aritmetik ortalama, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson korelasyon analizi ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda ortaöğretim öğrencilerinin fen okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu ve cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği; ancak sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ortaöğretim öğrencilerinin problem çözme beceri düzeylerine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde ise yüksek düzeyde olduğu, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından incelendiğinde bu değişkenler ile problem çözme becerisi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin fen okuryazarlık ve problem çözme beceri düzeyleri arasında çok güçlü, pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fen okuryazarlığı, problem çözme becerisi, ortaöğretim öğrencileri, korelasyonel araştırma.

Dört Aşamalı Diagnostik Kimya Testinin İç Geçerlik Oranlarının Yanıtlama Süresi ve Cox Hazard Modeline Göre Eşik Değerinin Belirlenmesi

Suat Türkoguz

Dokuz Eylül Üniversitesi, suat.turkoguz@gmail.com

Canan Bastürk

Dokuz Eylül Üniversitesi, cnn.basturk.18@gmail.com

Madde yanıt süresi ile madde yanıt doğruluğundan faydalanarak eşik değer belirlenmesi ve bu eşik değerden yararlanarak madde yanıtlama eforunu belirleyen çalışmalar bulunmaktadır. Alanyazında belirtilen çalışmaların çoğu çoktan seçmeli testlerden oluşmaktadır. Ancak aşamalı tanı testler kapsamında madde yanıtlama süresiyle madde yanıtlama eforlarının incelendiği çalışmalara rastlanılmamıştır. Bu çalışmada dört aşamalı kimya tanı testi ve çoktan seçmeli kimya testinin iç geçerlik oranlarının Yanıtlama Süresi ve Cox Hazard Modeline göre eşik değerlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada aşamalı tanı testlerinin madde yanıtlama eforları ve kritik eşik değer noktası kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak, Dört Aşamalı Kimya Kavramsal Tanı Testi (KKTT) ve Çoktan Seçmeli Kimya Testi (ÇSKT) kullanılmıştır. Dört Aşamalı Kimya Kavramsal Tanı Testi (KKTT), Ünsal (2019) tarafından geliştirilen 9 maddelik üç aşamalı gaz basıncı kavram yanılgıları tanı testi dört aşamalı kavramsal anlama testine dönüştürülmüştür. Aynı şekilde aynı test çoktan seçmeli teste dönüştürülerek kullanılmıştır. Araştırma 2020-2021 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören fen bilgisi öğretmen adaylarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Dört aşamalı kimya kavramsal tanı testi 149 kişiye uygulanmıştır. Araştırma sonucunda aşamalı tanı testinin iç geçerlik oranlarının eşik değerleri bilimsel bilgi düzeyinde 16 saniye, yanlış pozitif düzeyinde 17 saniye, gerçek negatif düzeyinde 28 saniye olduğu ortaya çıkmıştır. Yanlış negatif düzeyinde eşik değeri belirlenememiştir.

Anahtar Kelimeler: Aşamalı tanı testi, kavram yanılgısı, eşik değer, Cox hazard regresyon.

COVID-19 Pandemisi Döneminde Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre İncelenmesi

Suat Türkoguz

Dokuz Eylül Üniversitesi, suat.turkoguz@gmail.com

Kübranur Sarı

Dokuz Eylül Üniversitesi, kubranursarii@gmail.com

H. Cihan Boz

Milli Eğitim Bakanlığı, chnbzd@gmail.com

Gökçe Ok

Göç İdari Genel Müdürlüğü, gokce.ok@goc.gov.tr

Bu çalışmada ortaokul ve lise öğrencilerinin Covid-19 pandemisi döneminde uygulanan uzaktan eğitim öğrenme süreci hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Uzaktan eğitim yoluyla öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyleri açısından incelenmesi eğitim ve öğretim kalitesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu amaçla yapılan çalışmada kullanılan ölçekte yeterlilik, öğrenme, olumsuz etkiler, yüz yüze eğitim tercihi, tutum ve kullanılan ölçeğin genel boyutları ele alınmıştır. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelindeki araştırmanın çalışma grubunu 2019- 2020 eğitim-öğretim yılında uzaktan eğitim ile öğrenim gören ortaokul ve lise düzeyinde 1514 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Bozdağ, Türkoguz ve Ok (2021) tarafından hazırlanan online anket formu Türkçe diline çevrilerek kullanılmış ve çözümleme için betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Veriler, Google Forms üzerinden online ortamda toplanmıştır. Veriler, SPSS istatistik programı üzerinden çözümlenmiştir. Analiz sonucunda uzaktan eğitime ilişkin oluşturulan maddeler ile öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ancak yeterlilik boyutu faktörünün cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu ve bu farklılığın kızlardan kaynaklandığı görülmüştür. Ayrıca uzaktan eğitime yönelik 7. sınıf öğrencileri dışında ortaokul sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin yüz yüze eğitimi tercih ettikleri görüşüne sahip oldukları belirlenmiştir. Ayrıca elde edilen sonuçlar doğrultusunda lise grubu öğrencilerinde ise uzaktan eğitime yönelik 9. sınıf öğrencilerinin olumlu düşüncelere sahip olduğu tespit edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar değerlendirildiğinde Covid-19 pandemisi döneminde uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin ele alınan değişkenler açısından öğrenci görüşlerinde farklılıklar olabilmektedir. Bu doğrultuda söz konusu çalışmanın, uzaktan eğitim süreci alanında yapılacak araştırmalara ve konuyla ilgilenen araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid 19, uzaktan eğitim.

Yenilikçi Fen Kriterlerinin Korelasyonel İçerik Yapısının Öğretmen Adaylarının Deney Tasarımlarıyla Analiz Edilmesi

Suat Türkoguz

Dokuz Eylül Üniversitesi, suat.turkoguz@gmail.com

Ali Çiyancı

Milli Eğitim Bakanlığı, aliciyanci@gmail.com

Çalışmada yenilikçi fen kriterlerinin korelasyonel içerik yapısının fen bilimleri öğretmen adaylarının TÜBİTAK Bilim Genç web sayfasındaki bilim videolarına uygun deney tasarımlarıyla analiz edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada karma araştırma yöntem türlerinden, iç içe deneysel desen benimsenmiştir. Veriler, yarı deneme modellerinden rotasyon modeline göre toplanmıştır. Araştırmancın çalışma grubunu Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı'ndaki Fen Öğretimi Laboratuvar Uygulamaları-I dersini alan üçüncü sınıfta denk iki sınıf oluşturmaktadır. Bu iki sınıftan biri seçkisiz (yansız) olarak deney 1 grubu diğeri de deney 2 grubu olarak belirlenmiştir. Deneysel uygulamalarda Deney 1 grubunda video tabanlı eğitim uygulamaları kapsamında "TÜBİTAK Bilim Genç" web sayfasındaki bilim videoları gerçekleştirilirken, deney 2 grubunda ise probleme dayalı öğrenme senaryoları ile deney tasarım uygulamaları gerçekleştirilmiştir. 12 hafta süren deneysel çalışmada ilk hafta deney tasarlanırken, ikinci hafta ise tasarlanan deneylerin laboratuvar ortamında uygulaması yapılmıştır. Tüm bu işlemlerden sonra Yenilikçi fen deney kriterleri ölçeği öğretmen adayları tarafından değerlendirilmesi sağlanmıştır. Deney 1 grubunda YFK ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin korelasyon değerleri sırasıyla incelenmiştir. Deney 1 grubunda, YFK ölçeğinin "Ekonomik ile Merak", "Güven ile Eğlenceli", "Ekonomik ile Eğlenceli" ve "Ekonomik ile İlişkili" boyutlarının son test korelasyonları ön test korelasyon değerlerine göre daha belirgin bir artış göstermiştir. Deney 2 grubunda ise YFK ölçeğinin "Merak ile Basit", "Güven ile İlişkili", "Basit ile İlişkili" ve "Ekonomik ile İlişkili" boyutlarının son test korelasyonları ön test korelasyonlarına göre belirgin azalmanın olduğu anlaşılmaktadır. Deney 1 grubundaki öğretmen adaylarının deney tasarımları sonucunda öğrencinin merakını uyandıracak bir deneyin ekonomik olmasına, güvenilir bir ortamda ve kolay elde edilen malzemeler ile yapılan deneylerin eğlenceli olduğu sonucu çıkarılabilir. Deney 2 grubunda ise YFK ölçeğinin İlişkili boyutunun Merak, Basit, Ekonomik alt boyutlarına göre korelasyonel değerlerinin düşük olması düşündürücüdür. Bu sonucun ışığında PDÖ senaryosuyla birlikte Fen kazanımlarına göre merak uyandıran, basit ve ekonomik-ucuz deney tasarlanmasının zorluğu ortaya çıktığı söylenebilir. Deney 1 ve Deney 2'deki bağımsız analiz edilen sonuçlarla TÜBİTAK bilim genç videolarının deney tasarlamak için daha teşvik edici olduğu, video desteği olmadan PDÖ ile senaryo destekli deney tasarlanmasının öğretmen adaylarını zorladığı çıkarımı yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: TÜBİTAK Bilim Genç, yenilikçi fen deney kriterleri, deney tasarlama, öğretmen adayları, korelasyonel içerik.

En Beğenilen Okul ve Laboratuvar Resimlerinden Öğrencilerin Okul ve Laboratuvara Yönelik Algıları

Suat Türkoguz

Dokuz Eylül Üniversitesi, suat.turkoguz@gmail.com

Hülya Barut Şimdi

Çakabey İmam Hatip Ortaokulu

21 yy. teknoloji, iletişim ve bilişim çağına uyum sağlamada gereken nitelikli insan gücünü karşılamak için eğitimin etkisi olduğu açıktır. Nitelikli işgücü ve donanımlı bireyler geliştirmek için nitelikli eğitim-öğretim yanında okul binaları ve dersliklerin mimari tasarımı da oldukça öneme sahiptir. Bu çalışmada tasarım ile mimarinin bütünleştirilerek öğrenci çizimleriyle okul mimarisi üzerine algılarının açığa vurulması amaçlanmıştır. Çalışma, 2019-2020 yılı güz dönemi, Çakabey İmam Hatip Ortaokulu, 5. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 45 öğrenciye uygulanmıştır. Nitel yaklaşımla tasarlanan çalışma betimsel tarama modelindedir. Farklı mimari tasarımlı okullar 7 kategoriye ayrılmış ve her kategoride 9 farklı okul fotoğrafından oluşan bölümler öğrenci tercihlerine sunulmuştur. Öğrencilerden fotoğrafları 1’den 5’e kadar sıralamaları istenmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin doğa ile iç içe, yeşil alan ve su ögesinin yer aldığı, ferah, orta büyüklükte, çok yüksek katlı olmayan, bahçesinin geniş olduğu, oyun, dinlenme, aktivite alanlarının tasarlandığı bir okul hayal ettikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca okul ve dersliklerde, renk, ışıklandırma (aydınlanma), ısı (sıcaklık), estetik, konfor, temizlik, havalandırma ve ergonomi gibi faktörlerin de eğitsel mekânların tasarımında önemsenmesi gereken unsurlar olduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışma, çocuk eğitiminde kullanılan eğitsel faktörlerin dışında eğitim alanlarının mekân tasarımlarının da önemli olduğunu ve bu tasarım sürecine dahil olan paydaşların özellikle vakitlerinin çoğunu okulda geçiren öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin okul mimari tasarım sürecine katılımının sağlanması gerektiğini ortaya koyma açısından önemlidir. Hedeflenen eğitim-öğretime ulaşmada bir adım daha ileriye gidebilmek için tasarım ve mimari çalışmaları ile çağdaş, sürdürülebilir, etkileşimli, çok yönlü, kullanışlı eğitim kurumlarının tasarlanması, bu süreçte paydaşların katılımının sağlanması gerektiği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Tasarım, okul mimarisi, okul tasarımı.

Grafiksel Becerilere Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği ile Detaylı Bir Bakış

Oktay Tepe

Aliağa Heydar Aliyev Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, oktaytepe79@gmail.com

Nalan Akkuzu Güven

Dokuz Eylül Üniversitesi, nalan.akkuzu@gmail.com

Grafik okuma, yorumlama ve çizim becerileri fen alanlarında verileri organize etme, değişkenler arasındaki ilişkileri anlama ve iletişimi sağlamak için ihtiyaç duyulan önemli becerilerdendir. Özellikle kimyayı ve kimya uygulamalarını anlayabilmenin yolu bu becerilere sahip olmakla mümkündür. Bu bağlamda grafiklerin yoğun olarak kullanıldığı kimya konularında öğretmen adaylarının grafik okuma, yorumlama ve çizim ile ilgili becerilerinin incelenmesi gerekmektedir. Buradan hareketle çalışmanın amacı, kimya öğretmen adaylarının grafik okuma, yorumlama ve çizim becerileri ve bu becerilere ilişkin karşılaştıkları güçlüklerin derinlemesine incelenmesidir. Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya Kimya Öğretmenliği Programı'nda okuyan birinci sınıf düzeyinde gönüllü 15 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışmada detaylı bilgi elde edebilmek için yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Bu doğrultuda grafik kullanımının amacı, grafiksel becerilerin üniversite öncesi eğitim yaşantılarında kazanılma düzeyi, grafik okuma, yorumlama ve çizim becerilerinin incelenmesi kapsamında bir görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının grafikleri konunun anlaşılmasında faydalı buldukları; fakat üniversite öncesi eğitim-öğretim yaşantılarında grafiksel becerilere yeterli düzeyde sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının grafik okuma ve yorumlamada yaşadıkları sorunların daha çok sahip oldukları çeşitli yanlışlardan kaynaklandığı görülmüştür. Ortaya çıkan bu yanlışlar genel olarak grafiği resim olarak algılama, yükseklik-eğim karmaşası, nokta-aralık karmaşası, ara değer tahmin edilemez yanlışsı ve dış değer tahmin edilemez yanlışlarıdır.

Anahtar Kelimeler: Grafiksel beceriler, ekstrapolasyon, interpolasyon, kimya öğretmen adayı, yarı yapılandırılmış görüşme.

Kimya Öğretmen Adaylarının Grafik Okuma, Yorumlama, Çizim Beceri Düzeylerinin ve Karşılaştıkları Güçlüklerin Belirlenmesi

Oktay Tepe

Aliağa Heydar Aliyev Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, oktaytepe79@gmail.com

Nalan Akkuzu Güven

Dokuz Eylül Üniversitesi, nalan.akkuzu@gmail.com

Araştırmada kimya öğretmen adaylarının grafik okuma, yorumlama ve çizim beceri düzeylerinin belirlenmesi ve karşılaştıkları güçlüklerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda betimsel tarama modellerinden örnek olay tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Ege Bölgesi'nde yer alan bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören birinci sınıf düzeyindeki kimya öğretmen adayları (N=21) oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Genel Kimya Grafik Okuma, Yorumlama ve Çizim Becerileri Testi (GKGOYÇBT) kullanılmıştır. 33 maddeden oluşan GKGOYÇBT iki aşamalı geçerli ve güvenilir bir testtir. Testin birinci aşaması çoktan seçmeli sorulardan, ikinci aşaması ise grafik okuma, yorumlama ve çizim becerileri ile ilişkili olarak birinci aşamada yaşanan zorluğun nedenini ortaya koyan seçeneklerden oluşmaktadır. Test, Genel Kimya I ve II derslerinde yer alan ve özellikle grafiklerin kullanıldığı konuları içermektedir. Elde edilen veriler istatistiki ve betimsel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre kimya öğretmen adaylarının testin birinci aşamasında grafik okuma, yorumlama ve çizim beceri düzeylerinin yetersiz olduğu (%50'nin altında) görülmüştür. Ayrıca öğretmen adaylarının grafik çizim beceri düzeylerinin (%36,51), grafik okuma ve yorumlama beceri düzeylerine (%45,97) göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Testin ikinci aşamasından elde edilen sonuçlar incelendiğinde grafik okuma ve yorumlamaya ilişkin sorularda hatırlama ve anlama boyutunda, grafik çizim becerisine ilişkin sorularda ise hatırlama ve uygulama boyutunda birtakım güçlükler yaşadıkları tespit edilmiştir. Yaşanan güçlüklerin öğretmen adaylarının bilgi eksikliğinden ve grafiksel becerilerin yetersizliğinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Grafik okuma beceri düzeyi, grafik yorumlama beceri düzeyi, grafik çizim beceri düzeyi, kimya öğretmen adayı, genel kimya konuları.

Öğretmen Adaylarının Laboratuvar Güvenliğine Yönelik Görüşleri

Erkan Özcan

Dokuz Eylül Üniversitesi, erkan.ozcan@deu.edu.tr

Sevinç Kaçar

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, kacarsevinc@gmail.com

Fen derslerinin öğretiminde laboratuvar etkinliklerinin kullanılması, bu dersler için belirlenen hedeflere ulaşabilmek açısından gerekmektedir; fakat içerebileceği tehlikelerden dolayı laboratuvar uygulamalarının dikkatli bir şekilde planlanması ve düzenlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda laboratuvar güvenliği önem kazanmaktadır. Laboratuvar yönteminde deney araç-gereçlerini öğrencilerin kendilerinin kullanarak deneyi yapmaları gerekmektedir. Bu sırada laboratuvar da bir hareketlenme görülmesi olağandır. Bu durumda öğrencilerin güvenliğini sağlamadaki en büyük sorumluluk ders öğretmenine aittir. Öğrenci tehlikeleri fark edip, onlardan korunmayı kendisi gerçekleştirene kadar, onun güvenliği sağlanmalı ve gerekli tedbirlerin alınması ona öğretilmelidir.

Bu çalışmanın amacı 3. sınıf fen bilimleri öğretmen adaylarının laboratuvar güvenliğine yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Toplam 10 fen bilimleri öğretmen adayı ile uzaktan bağlantı yoluyla görüşme yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formunda 6 adet görüşme sorusu yer almaktadır. Yapılan görüşmeler sırasında ses kaydetmek için görüşme yapılan öğretmen adaylarından izin alınarak çevrimiçi ortamda yapılan görüşmeler kaydedilmiştir. Daha sonra kaydedilen görüşme kağıda aktararak kodlanmış, kategoriler belirlenerek sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır.

Öğretmen adaylarına yöneltilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları nitel analiz yöntemlerinden betimsel analiz kullanılarak değerlendirilmektedir. Çalışmanın analiz süreci devam etmektedir; bulgular, sonuç ve tartışma analiz süreci sona erdikten sonra dahil edilecektir

Anahtar Kelimeler: Laboratuvar güvenliği, fen laboratuvarı, fen bilimleri öğretmen adayları.

Uzaktan Eğitimde Öğrencilerin Çevrimiçi Öğrenme Motivasyonları ile Akademik İçsel Motivasyonları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Nehir Karaduman

Dokuz Eylül Üniversitesi, nehirkrdmn@hotmail.com

Melis Arzu Uyulgan

Dokuz Eylül Üniversitesi, melisarzucekci@gmail.com

Uzaktan eğitim ile ortaya çıkan ve son zamanlarda sıklıkla dile getirilen çevrimiçi öğrenme kavramı yaşam boyu öğrenme felsefesini temel alan, zaman ve mekândan bağımsız internet teknolojilerinin imkânlarından faydalanılarak uygulanan bir öğrenme sürecidir. Çevrimiçi öğrenmenin beraberinde getirdiği öğrenci deneyimleri ve ihtiyaçlarının dikkate alınmadığı, öğrencinin kendi kendini yönettiği ve denetimsiz şekilde yürütülen bir öğrenme süreci uzaktan eğitimde olumsuz durumlara neden olabilmektedir. Bundan dolayı çevrimiçi öğrenmenin etkin ve kontrollü bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için yüz yüze eğitimde olduğu gibi, uzaktan eğitimde de öğrenci ihtiyaçları ve akademik motivasyonları araştırılması gereken bir konudur. Bu çalışmada, Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin akademik içsel motivasyonları ile çevrimiçi öğrenme motivasyonları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma betimsel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemi 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi öğretmenliği programında öğrenim gören 1.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak, Chen ve Jang (2010) tarafından geliştirilen, Özbaşı, Cevahir ve Özdemir (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Çevrimiçi Öğrenme Motivasyon (ÇÖM) Ölçeği ile Shia (1998) tarafından geliştirilen, Uyulgan ve Akkuzu (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Akademik İçsel Motivasyon (AİM) Ölçeği kullanılmıştır. ÇÖM ölçeği 7'li likert tipi bir ölçek olup 7 alt boyut ve 28 maddeden oluşmaktadır. AİM ölçeği de 7'li likert tipinde 4 alt boyut ve 23 madde içermektedir. Verilerin analizinde betimsel istatistik analizi, t-testi, ANOVA ve Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı istatistik teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçları öğrencilerin ÇÖM ölçeği alt boyutları ile AİM ölçeği alt boyutlarından aldıkları toplam puanlar arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Ayrıca ANOVA sonuçları değerlendirildiğinde öğrencilerin çevrimiçi ders takibi durumlarının çevrimiçi öğrenme motivasyonlarını anlamlı şekilde farklılaştırdığı ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi öğrenme, akademik içsel motivasyon, uzaktan eğitim, korelasyon analizi.

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Görüşleri

Asuman Bayrakdar

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, bayrakdarasuman@gmail.com

Burcu Anılan

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, anilan.burcu@gmail.com

Fen eğitimin amacı bilim okuryazarı bireyler yetiştirmektir. Bilim okuryazarı bireyler öncelikle bilimi, bilimin doğasını, bilimsel süreç basamaklarına hâkim olmak zorundadırlar. Öğrencilere bilimi anlatmak, etkili bir fen öğretimi gerçekleştirebilmek için öğrencilerin bilimi tecrübe etmesinden geçer. Bilimi tecrübe edebilen bir öğrenci öğrenmeye açık bir hale gelir, güdülenir, soyut olarak geçen kavramları somutlaştırabilir. Bu etkili süreç okullarda en iyi laboratuvarlarda gerçekleştirilebilmektedir. Oysa bilim olarak bahsettiğimiz kavram hayatla iç içedir ve sadece laboratuvarda gerçekleştirilen etkinlikler olarak sınırlandırılmaz. Bu nedenle fen eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımı önem arz etmektedir. Fen eğitiminde okul dışı öğrenme birçok açıdan önem taşımaktadır. Fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik görüş ve farkındalıklarını incelemek etkili okul dışı öğrenme ortamı faaliyetlerinin hazırlanmasında katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda, çalışmamızda fen bilimleri öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Araştırma verileri 27 öğretmen ile yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Form uzman görüşleri alınarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş ve iki bölümden oluşmaktadır. Formun ilk bölümü katılımcıların kişisel özelliklerini, ikinci bölümü ise öğretmenlerin konuya ilişkin görüşlerini belirleyebilecek soruları içermektedir. Bu doğrultuda toplanan veriler, çalışmanın araştırma sorularından oluşturulan okul dışı öğrenme ortamlarının “öğrenme ortamı ve faaliyetleri”, “fen öğretimindeki yeri ve önemi” ve “uygulama aşamaları” şeklinde üç ana tema altında betimsel olarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak, fen bilimleri öğretmenleri okul dışı öğrenme faaliyetlerine ilişkin görüşlerini deneyimleri üzerinden açıklamışlardır. Okul dışı öğrenme ortamlarına öğrenim gördükleri veya görev yapmakta oldukları şehirlerden farklı örnekler vermişlerdir. Etkili bir okul dışı fen etkinliği gerçekleştirilebilmek için kazanımlar doğrultusunda yeterli ön hazırlık yapılması gerektiğini vurgulamışlardır. Avantajları açısından, katılımcıların tamamı okul dışı öğrenme ortamlarının fen öğretiminde kullanılması gerektiğini ve uygulama aşamalarında en çok iş yükünün öğretmenlere düştüğünü ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul dışı öğrenme, fen bilgisi öğretmenleri, fenomenoloji.

Türkiye'de Astronomi Konu Alanında Yapılan Tezlerin ve Öğrencilerin Astronomi Algısı Üzerine Yapılan Makalelerin İncelenmesi

Mehmet Geren

Sakarya Üniversitesi, gerenmehmet@gmail.com

N. İzzet Kurbanoglu

Sakarya Üniversitesi, kurbanoglu@sakarya.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, 2013 yılı sonrası yapılan astronomi konu alanındaki yurt içi kaynaklı tezleri ve ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin astronomi konularına yönelik algılarını belirlemek için yayınlanan makaleleri, bir bütünlük içinde çözümleyerek ortaya koymak ve bu konularda ulusal alan yazının seyrine dikkat çekmektir. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de yüksek lisans ve doktora alanlarında yapılan 33 tez, ULAKBİM' de taranan dergilerde yayınlanmış 5 makale analiz edilmiştir. Doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yapılan araştırmada incelenen çalışmaların konusu, çalışmada kullanılan yöntem/teknikler, çalışmaların yıllara göre dağılımı, sınıflama yoluyla incelenmişlerdir. Çalışma sonucunda; özellikle yüksek lisans alanında giderek artan sayıda çalışmanın olduğu, "temel astronomi kavramları" ile ilgili daha çok kavram algısına yönelik çalışmalar yapıldığı, bu çalışmalarda karma araştırma yöntemlerinin tercih edildiği ve deneysel yöntemlerden yararlanıldığı, yüksek lisans alanında daha çok çalışmanın yapıldığı bulgularına ulaşılmıştır. Bu durumdan hareketle, konu alanındaki çalışmaların eğilimleri ve yeterince çalışılmamış konuların tespiti yapılmıştır. Bu tespitlerin yeni çalışmalar için yol gösterici olacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Algı, astronomi kavramları, fen eğitimi.

Fen Bilimleri Eğitiminde Classcraft ile Yenilikçi Sınıf Yönetimi

Gizem Ulus

Dokuz Eylül Üniversitesi, ulus.gizem@ogr.deu.edu.tr

Bülent Çavaş

Dokuz Eylül Üniversitesi, bulent.cavas@deu.edu.tr

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte sınıf yönetiminde teknoloji kullanımı da son yıllarda giderek artmıştır. Değişen dünyada bireylerde aranan 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında bu teknolojilerin kullanımı ve etkileri, yenilikçi çalışmalar ile ön plana çıkmıştır. Özellikle Covid-19 pandemisiyle uzaktan eğitim sürecinde eğitim teknolojilerinin kullanımının yanı sıra öğretmenlerin değişen sınıf yönetimi ortamlarına uyumu ve öğrencilerin bu yeni öğrenme ortamlarındaki motivasyonuna yönelik çalışmaların daha da ön planda yer aldığı görülmüştür. Öğrencilerin değişen ilgi, ihtiyaç ve beklentileri dikkate alındığında öğretmenlerin sınıf yönetiminde ve ders planlamasında değişikliklere gitmesi kaçınılmazdır. Öğretmenlerin öğrencilere akranlarıyla öğrenebildikleri bir sınıf ortamını sunması kadar kişiselleştirilebilir öğrenme alanı oluşturması da önemlidir. Bu çalışmada öğrenme ve öğretme ortamında öğrencilerinin derse olan motivasyonlarını artırmak ve derse yönelik olumlu davranış değişikliği yapmak isteyen öğretmenler için Classcraft isimli oyunlaştırmaya dayalı sınıf yönetimi platformun hakkında uygulamalı bilgilerin sunulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Classcraft platformunun kullanıldığı örnek bir fen bilimleri ders yönetimi incelenerek, oyunlaştırma yaklaşımının sınıf yönetimine etkileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Classcraft, eğitimde öğrencilerin akademik başarısını ve motivasyonunu arttırmaya yönelik oyunlaştırma yaklaşımıyla tasarlanmış yenilikçi bir sınıf yönetimi platformudur. Bu platform yardımıyla öğrencilerin derslere katılımları teşvik edildiği gibi aynı zamanda eleştirel düşünme, sorgulama, yaratıcılık, iş birliği, iletişim, esneklik ve uyumluluk gibi 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına olanak sağlamaktadır. Öğrencilerin içinde bulundukları dijital çağda en fazla zaman harcadıkları ve çok sevdikleri dijital oyunlar göz önünde bulundurularak, sınıf içerisindeki çalışmaları kendi geliştirdikleri karakterle deneyimlenmesi dikkat çekicidir. Aşına oldukları bu deneyim sırasında kazanılan puanlar, rozetler ve ilerlenen seviyeler gibi oyun mekanikleri ise öğrencilerin oyun oynarken yaşadıkları duyguların ders için olan çalışmalar için de hissetmelerine yardım olmaktadır. Ayrıca takım çalışması, iş birliği, zaman yönetimi, empati kurma ve dayanışma gibi özellikleri ile de öğrencilerin sosyal davranışlarına katkı sunmaktadır. Classcraft ile ilgili yapılan çalışmalarda oyunlaştırmanın sınıf yönetimini, öğrencilerin motivasyonunu, sosyal becerilerini ve öğrenmeye katılma istekliliğini desteklemek için yararlı bir araç olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Classcraft, sınıf yönetimi, oyunlaştırma, motivasyon, fen eğitimi.

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim Algısı ve Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşleri

Betül Erçelik

Dokuz Eylül Üniversitesi, betulercelik.1@gmail.com

Aslı Sade Memişoğlu

Dokuz Eylül Üniversitesi, asli.sade@gmail.com

Bu çalışmanın amacı Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının bilim algısı ve bilimin doğası hakkındaki görüşleri arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Veri toplama aracı olarak metaforlar ve Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşler Anketi kullanılmıştır. Çalışma farklı sınıf düzeylerindeki 89 Fen Bilgisi Öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Bilim algıları içerik analizi, Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşleri ise dereceli puanlama anahtarı ile kabul edilemez, kısmen kabul edilebilir ve kabul edilebilir olarak analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlarda bilim algıları sonsuz, birikimli, gereksinim, yol gösteren ve dinamik olmak üzere 5 kategoride ifade edilmiştir. Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşleri ise 44 katılımcı kabul edilemez, 45 katılımcı kısmen kabul edilebilir olarak bulunmuştur. Bilim algısı ve Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşleri arasındaki ilişki ki kare bağımsızlık testi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlara göre öğretmen adaylarının bilimin doğası hakkındaki görüşleri ile bilim metaforları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0,05$). Bilimin doğası hakkındaki görüşleri kabul edilemez ve kısmen kabul edilebilir olan katılımcıların çoğunluğu bilimi dinamik olarak ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Bilim, bilimin doğası, fen bilgisi.

Matematik ve Fen Bilgisi Öğretmenlerinin STEM Okuryazarlık Öz Yeterlilik Algılarının Öğretim Sürecine Yansımaları

Elif Sargın

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, elifsrgn97@gmail.com

Okan Kuzu

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, okan.kuzu@ahievran.edu.tr

Bilim ve teknolojiye meydana gelen değişimler, ülkelerin eğitim sistemlerini gözden geçirmelerine ve yeniden yapılandırmalarına zemin hazırlamıştır. Bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi ise bireysel farklılıkların ön plana çıkmasına ve üst düzey düşünme becerilerine sahip olunmasına neden olmuştur. Bu kapsamda adını Science (Fen), Technology (Teknoloji), Engineering (Mühendislik) ve Mathematics (Matematik) alanlarının baş harflerinden alan STEM eğitimi ortaya çıkmıştır.

STEM eğitimi farklı disiplinlerin birbirleri ile bütünleştirilmesi ile meydana gelen disiplinler arası bir yaklaşım olup geleneksel engelleri ortadan kaldırmakta ve öğrenme sürecini yaşantılarla bütünleştirip harmanlamaktadır. Ayrıca, bireylerin yaratıcı bir kişiliğe sahip olmalarına ve toplumun ilerlemesi açısından farkındalıkların artmasına katkı sağlamaktadır. Bireylerin yaratıcı bir kişiliğe sahip olmaları ve bilgi, beceri, duygu ve düşüncelerinin gelişmiş olması ise okuryazar becerisine sahip olduğunun bir göstergesi olmaktadır. Nitekim, okuryazarlık sadece okuma yazma becerisi olarak anlaşılmamasına karşına sadece bu anlamdan ibaret bir kavram değildir. Kişinin bazı konu veya alanlar hakkındaki bilgisi olarak da tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, STEM okuryazarlığı bu alanlardan biridir ve dört temel alan oluşmaktadır. Bunlar fen okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, mühendislik okuryazarlığı ve matematik okuryazarlığıdır. Bireyin davranışlarındaki duyuşsal ve bilişsel özellikler ile çevresel değişkenlerin etkileşimi sonucunda ise öz-yeterlilik algısı ortaya çıkmakta ve bu algıya yönelik farkındalıkları ile daha çözüm odaklı düşünebilmektedirler. Bu bağlamda, matematik ve fen bilgisi öğretmenlerinin STEM'e yönelik öz yeterlilik algılarının öğretim sürecindeki yansımaları araştırılmıştır.

Nitel araştırma yaklaşımının temel alındığı bu çalışma, durum çalışması deseni ile şekillenmiştir. Araştırmaya dahil olan katılımcıların belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada 15 matematik öğretmeni ve 12 fen bilgisi öğretmenin görüşleri alınmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen nitel veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda fen bilgisi öğretmenlerinin “sınıf mevcutlarının STEM eğitimi uygulayabilecek sıklıkta olmadığı için STEM eğitimi uygulamanın zor olduğu; günümüz eğitim sistemindeki müfredatının yoğunluğu STEM eğitiminin derslerde uygulanmasını sınırlandırdığı” cevaplarına yer verilmiştir. Matematik öğretmenleri “okullarımızda bulunan teknolojik araçların STEM eğitimi uygulamak için yeterli olmadığı; STEM eğitimi matematik müfredatını somutlaştırmada önemli bir kılavuz olduğu; STEM eğitimi ile öğrencilerin derste daha aktif olacakları ve öğretim sürecini daha çok benimseyecekleri” cevapları üzerinde yoğunlaşmışlardır.

Anahtar Sözcükler: Okuryazarlık, öz yeterlilik, STEM.

2010-2020 Yılları Arasında Fen Eğitimi Alanında 21. Yüzyıl Becerileri ile İlgili Yapılan Çalışmaların Tematik İçerik Analiz Yöntemiyle İncelenmesi

Esra Bursa

Balıkesir Üniversitesi, esra.bursa@balikesir.edu.tr

Ayberk Bostan Sarioğlu

Balıkesir Üniversitesi, abostan@balikesir.edu.tr

21. yüzyılda bilim ve teknolojinin beklenmedik hızda ilerleme göstermesi günümüz toplumun da yaşayan insanların temel ihtiyaç ve gereksinimlerini de değiştirmiştir. Bu nedenle Eğitim müfredatlarının da 21. yüzyıl becerilerini içerecek şekilde yeniden düzenleme ihtiyacı doğmuştur. Gündelik hayatta karşılaşılan sorunların nasıl çözümleneceğini öğrenmek ve bu doğrultu da yaşam becerilerini değiştirmek akademik çalışmaların da konusu olmaktadır. Bu nedenle bu araştırmada, 2010-2020 yılları arasında 21.yüzyıl becerileri ile ilgili yapılan çalışmaların tematik içerik analizi yöntemiyle incelenmesi amaçlanmıştır (Çalık ve Sözbilir, 2014). 2010 - 2020 tarih aralığı kriterlerine göre, ilgili veri tabanlarından ulaşılan toplam 45 makale tematik içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmalar; araştırma yaklaşımı, genel amaçlar, örneklem, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri, öğretim yöntem ve teknikleri, konu alanları ve konuların dağılımları dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırma sonunda 21.yüzyıl becerilerinin öneminin her geçen gün arttığı ortaya çıkmıştır (Cansoy, R., 2018). Bu bağlamda öğretim programlarının 21. Yüzyıl becerilerini içerecek şekilde güncellenmesi gerçeği gereklilik haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: 21. yüzyıl becerileri, fen eğitimi, fen okuryazarlığı, tematik içerik analizi.

2009-2020 Yılları Arasında Fen Öğretiminde Kullanılan Kavram Karikatürüyle İlgili Çalışmaların İncelenmesi: Bir İçerik Analizi

Yağmur Şevik

Balıkesir Üniversitesi, yamursevik1997@gmail.com

Hasene Esra Yıldırım

Balıkesir Üniversitesi, epoyraz@balikesir.edu.tr

Fen bilimleri dersinde soyut kavramlar çoğunlukta olduğundan dolayı bu kavramlar öğrenciler tarafından zor anlaşılmaktadır. Soyut kavramların öğrenciler tarafından kolay bir şekilde anlaşılabilmesi için öğrenme sürecinde yararlanılabilecek en etkili görsel öğelerden biri kavram karikatürleridir. Bu çalışmada, Türkiye’de 2009-2020 yılları arasında fen bilimleri eğitimi alanında yapılmış kavram karikatürüyle ilgili çalışmaların içerik analizi yapılmıştır. Bu amaçla, literatür taraması yapılmış ve 30 makale incelemeye alınmıştır. Betimsel özellik taşıyan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada verilere, DergiPark veri tabanından ulaşılmıştır. Verilerin analizinde, makalelerin hangi yıllarda yapıldığı, çalışılan disiplin alanları, çalışılan örneklem düzeyleri, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri ve çalışmaların amaçları incelenerek frekans değerleri belirlenmiş ve sayısal hale dönüştürülerek raporlaştırılmıştır. Analizler sonucunda en fazla çalışmanın 2015 yılında, en az çalışmanın 2009 ve 2017 yıllarında yapıldığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmaların çoğunlukla fen bilimleri eğitimi alanında olduğu ve daha sonra fizik ve kimyanın bunu takip ettiği görülmüştür. En fazla 6.sınıf ve üniversite seviyesinde araştırma yapıldığı bulunmuştur. Veri toplama araçları olarak başarı testlerinin sıkça kullanıldığı, verilerin analizinde ise t-testi ve betimsel analiz başta olmak üzere çeşitli analiz yöntemlerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaların çoğunlukla kavram karikatürlerinin öğrencilerin akademik başarısına, tutum ve motivasyonlarına etkisini araştırmak amacıyla gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, fen bilimlerine yönelik olumlu tutumların artması için öğretmenlerin tüm öğretim düzeyinde kavram karikatürlerinden faydalanmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fen bilgisi eğitimi, kavram karikatürü, içerik analizi.

Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Sosyal-Duygusal Durumları ve Fen Öğretimi Öz-Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması

Mehmet Şahin

Dokuz Eylül Üniversitesi, mehmet.sahince@gmail.com

Esra Nur Binarbaşı

Dokuz Eylül Üniversitesi, esranur7096@gmail.com

Eğitimdeki reform hareketleri ile birlikte öğrencilerin çok yönlü olarak geliştirilmesi hedeflenmektedir. Sadece bilgi alma ve yapılandırma sürecinin yanında, öğrencilerin duyuşsal ve psiko-motor becerilerinin de geliştirilmesi gerekmektedir. Sosyal ve duygusal öğrenme ile gerçekleştirilen öğrenme sürecinde öğrencilerin fiziksel ve zihinsel sağlığının yanı sıra akademik başarılarının da arttığı ortaya konmuştur (Durlak, Weissberg, Dymnicki, Taylor, ve Schellinger, 2011). Sosyal ve duygusal öğrenmenin ve duygusal zekâ alanlarının gelişimi için en uygun ortam sınıf ortamıdır. Bu süreçte en zor görev hiç şüphesiz öğretmenlere düşmektedir. Bu açıdan öğretmenlerin öğrencilerin sosyal ve duygusal zekâlarını geliştirmelerine uygun öğrenme ortamı tasarlama becerilerine sahip olmaları son derece önemlidir. Bu nedenlerle öğretmen adaylarının bu alanlardaki becerilerinin araştırılmasına ve geliştirilmesine yönelik uygulamalara önem verilmelidir. Bu çalışmanın amacı fen bilimleri öğretmen adaylarının sosyal duygusal durumlarının ve fen öğretimi öz-yeterlik düzeylerinin tespit edilmesi ve bu değişkenler arasında bir ilişkinin olup olmadığının araştırılmasıdır. Çalışmaya bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören, 1.-4. sınıflardan 228 üniversite öğrencisi katılmıştır. Bu çalışmanın yapıldığı yüksek lisans tezinde nicel ve nitel veri toplama yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Bu bildiride sadece nicel verilerin ilişkisel analiz sonuçları paylaşılabacaktır. Tarama yöntemiyle yürütülen çalışmanın veri toplama araçları, Schutte ve diğerleri (1998) tarafından geliştirilen ve Göçet ve Abacı (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan Duygusal Zekâ Ölçeği ile Riggs ve Enochs (1990) tarafından geliştirilen ve Bıkmaz (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan Fen Öğretiminde Öz Yeterlik İnancı Ölçeğidir. Ölçme araçları Likert tipinde ve geçerlik güvenirlikleri alan yazında belirtilen kriterlere uygundur. Veriler üzerinde SPSS ile t-testi, ANOVA ve Pearson Korelasyon analizleri yapılarak değişkenler arasındaki ilişki ile değişkenlerin sınıf seviyesi, akademik başarı, ekonomik düzey ve cinsiyete göre değişip değişmediği belirlenecektir. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında fen bilimleri öğretmen adaylarının sosyal duygusal durumlarının fen bilimleri öğretimiyle ilişkisinin belirlenmesi öğretmen eğitimi alanına ve gelecekteki bilimsel çalışmalara katkı sağlayacaktır. Ayrıca öğretmenlerin öğrencilere anlamlı öğrenme ortamı hazırlamalarına yardımcı olunması açısından mesleki gelişimlerine de katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal-duygusal zeka, fen öğretimi öz yeterlik inancı, fen bilimleri öğretmen adayları.

Developing A Creative Educational Module And A Pilot- Implementation Using Neurosky Mindwave Device

Çağla Bulut Ateş

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, caglabulutates@gmail.com

Hilal Aktamış

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, hilalaktamis@gmail.com

In recent years, studies have been carried out by focusing on students' cognitive abilities and emotions based on neuroscientific data. However, it can be seen that research assessing students' scientific creativity for neurophysiological aspect is few in number. As for creativity in science, expressed as "scientific creativity", besides surveys and tests which are developed to measure creativity, investigations based on individuals' brain activity have been considered appropriate for evaluation. This shows the significance of the need to make research on more concrete data based on scientific creativity, which is vital for the future of science education. In this study, an educational module that consists of Cort-4 creativity techniques by Edward de Bono was developed and a pilot-implementation was carried out with a PhD student in order to assess scientific creativity by collecting brainwave signals of the student via Neurosky mindwave device while performing throughout the tasks. The data were transferred by a mobile application using Bluetooth channel and the alpha frequency band, which is associated with creativity was examined. The results corroborate that there is a positive correlation between alpha frequency and creativity asserted in the literature. However, more data with multiple cases are needed to be performed in order to be able to put more prevalent interpretation on the effects of the developed creative educational module.

Keywords: Scientific creativity, science education, educational neuroscience, EEG.

Üniversite Öğrencilerinin Fizik Öz-Yeterlikleri ve Fizik Öğrenme ile İlgili Epistemolojik İnançları Arasındaki İlişkinin Araştırılması

Mehmet Şahin

Dokuz Eylül Üniversitesi, mehmet.sahince@gmail.com

Cemile Melisa Keçebaş

Dokuz Eylül Üniversitesi, cemilemelisakecebas@gmail.com

Üniversite öğrencilerinin fizik dersi ile ilgili kaygı duydukları ve bu derste başarılarının da düşük olduğu bilinmektedir. Bu durumun nedenleri arasında öğrencilerin fizik dersi ile ilgili (başaramama nedeniyle) olumsuz bir tutumunun varlığından söz edilebilir. Öğrencilerin fizik dersini öğrenemeyeceklerini düşünmeleri daha sonra fizik dersini öğretmen olarak öğretme yeterlikleri ile ilişkili olabilir. Bu durumun öğrencilik yıllarının ilk zamanlarından başladığı düşünülebilir. Bu çalışmanın amacı fen bilgisi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin fizik ve fizik öğrenme ile ilgili epistemolojik inançları ile fizik öz-yeterlikleri arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Çalışmaya bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören, 1.-4. sınıflardan 257 üniversite öğrencisi katılmıştır. Tarama yöntemiyle yürütülen çalışmanın verileri Adams ve Diğ.,(2006) tarafından geliştirilen ve Şahin (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan Colorado Fizik ve Fizik Öğrenmeye Yönelik Epistemolojik İnanç ölçeği ile Lin ve Tsai tarafından geliştirilen, Alpaslan (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan Fizik Öz-Yeterlik Ölçeği ile toplanmıştır. Her iki ölçek de ilgili alanda geçerli ve güvenilir, Likert tipinde ölçeklerdir. Veriler üzerinde SPSS ile analizler yapılarak değişkenler arasındaki ilişki ile değişkenlerin sınıf seviyesi, akademik başarı ve cinsiyete göre değişip değişmediği belirlenecektir. Fizik öğrenme ile fizik öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkinin bilinmesi öğretim uygulamaları tasarlanması ve öğretmen adaylarının fizik dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olma açısından önemlidir. Böylece öğretmen adaylarının fizikte başarılı olabilecekleri düşüncesini geliştirmeleri (öz-yeterlik) ve bu duyguları öğrencilerine aktararak onları, fizik dersinden çekinmeyen, öğrenebileceğini düşünen öğrenciler olarak yetiştirmeleri sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel epistemolojik inanç, fizik öz-yeterlik inancı, fen bilimleri öğretmen adayı.

Üstün/Özel Yetenekli Bireylerde Sorgulama ve Bilimsel Merak Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Gizem Arıkan

Dokuz Eylül Üniversitesi, gizem.arikan11@gmail.com

Kemal Yürümezoğlu

Dokuz Eylül Üniversitesi, kemal.yurumezoglu@gmail.com

Bu çalışmada, üstün/özel yetenekli bireylerle yürütülen sorgulama temelli bilim öğretim sürecinde, bilimsel merakın sorgulama süreciyle ilişkisi incelenmiştir. Bu çalışmanın temellendiği yüksek lisans tezinde, nicel ve nitel araştırma desenleri birlikte kullanılmış olup, bu bildiri kapsamında yalnızca araştırma sorusuyla bağlantılı olarak nitel verilerin sonuçları paylaşılacaktır. Araştırmaya İzmir ilinde bir Bilim ve Sanat Merkezinde genel yetenek alanında destek eğitimi almakta olan, 10, 3. Sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma ön test, hazırlık, 8 haftalık uygulama ve son test ile birlikte toplamda 11 haftada tamamlanmıştır. Uygulamalarda yer alan etkinlikler sorgulama temelli bir öğretim süreci ile yürütülmüş ve yüksek katılımlı olarak tamamlanmıştır. Öğrencilerle araştırma öncesinde ve sonrasında yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış, her etkinliğin öncesinde ve sonrasında öğrencilerden merak ettikleri sorularını yazacakları bir “Öğrenci Soruları Formu” doldurmaları istenmiştir. Ayrıca etkinlikler süresince öğrencilerin sordukları soruları izlemek amacıyla ses kayıtları alınmıştır. Alınan ses kayıtları, öğrencilerin ders içinde soru sorma sıklıkları, sorularının bilimsel merakla ve bağlamla ilişkisi bakımından incelenmiştir. Ayrıca öğrencilerin ders dışı (etkinlik öncesi ve sonrası) soruları farklı kategoriler (Soruların bilimselliği, zamana, bireye, bağlama ve disipline bağlılığı, sorgulamaya dönüklüğü vb.) açısından analiz edilerek, sorgulama süreci ve bilimsel merakla ilişkilendirilmiştir. Çalışmanın sonuçları, üstün/özel yetenekli öğrencilerin sorgulama süreçleri boyunca, bilimsel merak içeren sorularının ve merakla ilgili belirteçlerinin süreç boyunca artış gösterdiğini, öğretim sürecinde öğrenci sorularının (%52) ve öğretmen sorularının (%48) dengede olduğunu, sorgulama süreçlerinin öğrencilerin bilimsel merakının gelişimini tetikleyici ve geliştirici bir rol oynadığını göstermektedir. Çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, üstün/özel yetenekli öğrencilerin bilimsel meraklarının çok yönlü uyaranlarla tetiklenmesi ve geliştirilmesi için, öğrencilerin bilimsel meraklarını destekleyecek yenilikçi ve otantik etkinliklerle karşılaştırılması ve öğretim süreçlerinin sorgulama temelli olarak yürütülmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün/özel yetenek, sorgulama temelli bilim eğitimi, bilimsel sorgulama, bilimsel merak.

**Organik Kimya Öğretiminde Kahoot Uygulamasına Yönelik Fen Bilgisi Öğretmen
Adaylarının Görüşleri**

Rabia Karakuş

Dokuz Eylül Üniversitesi, rabiakarakus00@gmail.com

Berçem Beyazgül

Dokuz Eylül Üniversitesi, berc5337@gmail.com

Tarık Otman

Dokuz Eylül Üniversitesi, tarik.otman1320@gmail.com

Gülten Şendur

Dokuz Eylül Üniversitesi, gulten.sendur@deu.edu.tr

Uzaktan eğitim sürecinde yürütülen canlı derslerde, öğrencilerin geri bildirim alabilmesi, pekiştirilmesi ve motivasyonlarını artırıcı etkinliklere yer verilmesi kalıcı öğrenmelerinde katkı sağlayabilmektedir. Bu amaçla uzaktan eğitimde kullanılabilecek farklı web 2.0 araçları bulunmaktadır. Bu web 2.0 araçlarından biri olan kahoot uygulaması, öğrenciler arasında yarışma ortamının oluşturulduğu online bir sınav etkinliği olarak kullanılabilmektedir. Fen bilgisi öğretmenliği programında yer alan Kimya-3 dersinin içeriğindeki organik kimya konuları, çoğu öğretmen adayı için yüz yüze eğitim ortamında dahi zorlayıcı olabilirken, uzaktan eğitimde bu zorluk daha da artmıştır. Bu nedenle, özellikle uzaktan eğitimin gerçekleştirildiği bu dönemde Kimya-3 dersinin uygulaması sırasında, öğrencilerin aktif olarak katıldıkları, kendilerindeki eksiklikleri anında görebildikleri uygulamalara yer verilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, araştırma ile Kimya-3 dersi kapsamında yer alan alkenler konusunda öğretmen adaylarının, anında geri bildirip alıp, öğrenme düzeyleri hakkında fikir sahibi olabilecekleri bir Kahoot uygulamasının geliştirilmesi ve bu uygulamanın öğretmen adaylarının görüşleri ışığında değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Ege bölgesindeki bir eğitim fakültesinde Fen Bilgisi Öğretmenliği 2. sınıfta öğrenim gören 32 öğretmen adayı ile nitel bir araştırma yürütülmüştür. Araştırmadan 2 hafta önce, dersin katılımcıları etkinlik hakkında bilgilendirilmiş, etkinlik öncesinde de tekrar Kahootun nasıl uygulanacağı anlatılmıştır. Kahoot uygulaması, sakai platformu üzerinden öğrencilerin de online katılım sağlayacakları şekilde gerçekleştirilmiştir. Uygulama esnasında farklı soru türlerinden oluşan (doğru-yanlış, çoktan seçmeli... gibi) 26 soruluk bir online test uzaktan eğitim sistemi üzerinden yaklaşık 40 dakikada gerçekleştirilmiştir. Etkinliğin tamamlanmasının ardından, öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemek amacıyla 6 açık uçlu sorudan oluşan bir form verilmiş ve bu formu tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada, açık uçlu soruların analizi içerik analizi doğrultusunda yapılmıştır. Analiz sonuçları, öğretmen adaylarının alkenler konusu ile ilgili Kahoot uygulamasını eğlenceli bulduklarını, ders içeriğinde yer verilmesi gerektiğini ve konu ile ilgili kendi öğrenme eksikliklerini belirlemede son derece yararlı olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur. Öğretmen adayları, Kahoot uygulamasının olumsuz yönü olarak ise sürenin sınırlı olmasını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Alkenler, fen bilgisi öğretmen adayları, kahoot, organik kimya.

Arduino Tabanlı STEM Eğitim Materyali: İş-Enerji Teoremi

Atakan Çoban

Yeditepe Üniversitesi, atakancoban39@gmail.com

Mustafa Erol

Dokuz Eylül Üniversitesi, mustafa.erol@deu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı “Fizik dersi İş-Enerji konusuna yönelik Arduino tabanlı özgün bir 3 boyutlu materyal geliştirilebilir mi?” problem cümlesine cevap aramaktır. Çalışmada Arduino UNO, mesafe sensörü, kuvvet sensörü ve bluetooth sensör kullanılmıştır. Mesafe, kuvvet ve zaman değerlerinin anlık olarak bluetooth sensör yardımıyla bilgisayara gönderimi yapılacak şekilde kod yazılmış ve arduino programlanmıştır. Sürecin materyal tasarım ve Arduino mikro kontrolcü ile sensörülerin bağlanarak programlamanın gerçekleştirilmesi aşamalarında öğrenciler Teknoloji ve Mühendislik becerilerine yönelik kazanımlar elde edecektir. Geliştirilen materyal üzerinden ilgili matematiksel ilişkiler göz önünde bulundurularak yapılan veri toplama ve analizi süreçlerinde de öğrenciler Matematik alanına yönelik kazanımlara ulaşacaktır. Tüm bu süreçte geliştirilen materyal ve veri analizleri ilgili Fizik yasalarına göre yapılmış olduğundan öğrenciler tüm süreç boyunca Fizik alanından kazanımlar da elde edecektir. Çalışmanın bu yapısı ve Arduino UNO’nun başlangıç seviyesi programlama için oldukça uygun olması göz önünde bulundurulduğunda bu ve benzeri uygulamaların lise ve üniversite düzeyinde etkili STEM uygulamaları olabileceği söylenebilir. Çalışma boyunca materyalin geliştirilme süreci ve sürece yönelik teknik bilgiler ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Bunun yanında geliştirilen materyal üzerinden elde edilen veriler analiz edilerek aracın kinetik enerji değişimi ve araç üzerine yapılan iş değerleri belirlenmiştir. Deneysel veriler kullanılarak iş-kinetik enerji değişimi oranı $W / \Delta K = 0.959$ olarak belirlenmiştir. Bu oran teorik olarak 1’e eşittir ve ulaşılan deneysel sonuç kabul edilebilir hata oranı içerisinde teorik sonuç ile uyumludur. Çalışmada kullanılan materyaller ekonomik, kolay ulaşılabilen ve farklı konulardaki uygulamalar için de kullanılabilir materyallerdir. Dolayısıyla ekonomik olarak yetersiz imkânlarla sahip okullarda da oldukça verimli ve çağdaş yöntemlerle deneysel çalışmalar yapabilmenin önünü açmaktadır. Ayrıca benzer çalışmalara fikir olabilmesi açısından da çalışma önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Arduino, STEM, fizik eğitimi, iş, kinetik enerji.

Fizik Öğretmen Adaylarının Kuantum Fiziğine Yönelik Metaforik Algıları

Yasemen Ezgi Yıldırım

Dokuz Eylül Üniversitesi, yasemenezgiyil@gmail.com

Serap Çalışkan

Dokuz Eylül Üniversitesi, serap.caliskan@deu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, fizik öğretmen adaylarının kuantum fiziğine yönelik metaforlarını araştırmaktır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgubilim) yaklaşım kullanılarak, fizik öğretmen adaylarının kuantum fiziği kavramına hangi ortak anlamı yükledikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın katılımcıları bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören kuantum fiziği dersini almış 58 fizik öğretmen adayıdır. Veriler 2018 yılından bu yana bu dersi alan öğretmen adaylarına ulaşılarak yıllar içinde toplanmıştır. Bu çalışmada metafor analizi için "Kuantum fiziğibenzer. Çünkü..." yapısı kullanılmıştır. Katılımcılara bu ifadedeki boşlukları tanımlamaları için 15 dakika süre verilmiştir. Uygulama yapmadan önce veri toplama aracında metaforun tanımı ve bir örnek metafor sunulmuştur. 58 öğretmen adayının her biri bir metafor oluşturmuştur. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Verilerin analizi sonunda, fizik öğretmen adaylarının kuantum fiziği kavramını nasıl algıladıkları ile ilgili önemli bulgular elde edilmiş ve gerekli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kuantum fiziği, metafor, fizik öğretmen adayı.

Uzaktan Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Önerileri-Horasan Kurtuluş İmam-Hatip Ortaokulu Örneği

Batuhan Bulan

MEB, b.bulan294@gmail.com

Ruhşen Aldemir Engin

Kafkas Üniversitesi, ruhsen.engin@gmail.com

Ülkemizi ve dünyayı etkisi altına alan COVID-19 pandemi süreci her alanı etkilediği gibi eğitim alanını da derinden etkilemiştir. Bu süreçte ülkemizdeki okullar genel olarak uzaktan eğitime geçmiştir. *Bu çalışmanın amacı uzaktan eğitim sürecinde bir ortaokulda görev yapmakta olan öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini incelemek ve bu süreçteki önerilerini belirlemektir.* Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan *durum çalışması* kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcıları *kolay ulaşılabilir örnekleme* (1. Araştırmacının görev yaptığı okulda çalışan öğretmenlerden) seçilmiştir. Çalışma Erzurum ili Horasan ilçesi Kurtuluş İmam-Hatip Ortaokulunda görev yapmakta olan ve çalışmaya gönüllü katılmak isteyen farklı branşlardan 23 öğretmenle yürütülmüştür. Öğretmenlere içerisinde 5 adet açık uçlu soru bulunan ve iki araştırmacının görüşleri doğrultusunda düzenlenen *yarı yapılandırılmış görüşme formu* uygulanmıştır. *Bulgular* incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin yaşadıkları zorlukların en fazla öğrencilerin derse katılamaması konusunda olduğu belirlenmiştir ($f=18$). 16 öğretmen ise alt yapı eksikliğine vurgu yapmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecindeki canlı ders saatine ilişkin görüşleri incelendiğinde derslerin başlama ve bitiş saati ile ilgili problem olduğu ifade edilmiştir ($f=11$). 10 öğretmen ise canlı ders saatini yeterli bulurken 2 öğretmen yetersiz bulmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde derslerde farklı öğretim stratejisi ve yöntemlerini kullanabilmek ile ilgili 10 öğretmen kullanabildiğini belirtirken 7 öğretmen kullanamadığını 5 öğretmen ise kısmen kullanabildiğini belirtmiştir. Öğrencilerle aktif bir iletişim kurabilme konusunda 9 öğretmen olumsuz yanıt verirken 9 öğretmen kısmen aktif iletişim kurabildiğini 5 öğretmen ise aktif iletişim kurabildiğini ifade etmiştir. Uzaktan eğitim sürecinin daha verimli geçmesi için çoğunlukla alt yapıya ilişkin önerilerde bulunulmuştur ($f=21$). Bunun haricinde çeşitli öğretim yöntem ve stratejilerinin uygulanması ($f=3$) ve ders saatlerinin düzenlenmesi ($f=2$) önerilerinde bulunulmuştur. Bu ve benzer çalışmalar mevcut durumun belirlenmesi, uzaktan eğitim sürecindeki eksikliklerin tespiti ve işin içinde olan öğretmenlerin *önerilerinin* ifade edilmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, öğretmen görüşleri, pandemi.

Dijital Bir Yabancı Dil Öğrenme Aracı Olarak Dyned ve Kültürlerarası İletişim Arasındaki İlişkinin Otoetnografik Açından İncelenmesi

Kenan Demir

Milli Eğitim Bakanlığı, kenandmr06@hotmail.com

Teknoloji alanındaki gelişmeler sayesinde yabancı dil öğretimi daha verimli hale getirmek ve bireysel öğrenmeyi mümkün kılmak amacıyla birçok uygulama ve program geliştirilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı da 2008 yılından günümüze bilgisayar destekli bir İngilizce öğretim programı olan *Dyned*'i ilk ve orta öğretim düzeyinde eğitim alan milyonlarca öğrencinin kullanımına sunmuştur. Avrupa Birliği'nde ve bu birliğe aday ülkelerde yabancı dil öğretiminin hedef ve kapsamını belirleyen *Avrupa Dilleri İçin Ortak Çerçeve Programı* dahilinde geliştirilen Milli Eğitim Bakanlığı İngilizce dersi öğretim müfredatıyla paralel ilerleyen Dyned, öğrencilerin hem sınıf içi hem de bireysel kullanımlarına uygun şekilde tasarlanmıştır. Diğer taraftan günümüzde yabancı dil öğretiminin sadece hedef dili ve kültürü kazanma amacı güden tek taraflı bir süreçten ziyade hem kaynak hem de hedef kültürlerin dikkate alındığı bir iletişim süreci olduğuna dair görüşler daha yüksek sesle dillendirilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı İngilizce dersi öğretim müfredatı da bu duruma dikkat çekerken Avrupa Dilleri İçin Ortak Çerçeve Programı kültürlerarası iletişimsel yetinin kazandırılmasını yabancı dil öğretim sürecinin hedefleri arasında sıralar. Dyned'in bu yetiyi kazandırma düzeyinin gözlenmesi amacıyla araştırmacının bir İngilizce öğretmeni olarak sürecin parçası olduğu otoetnografik bir çalışma planlanmıştır. Buna göre Kocaeli ili Başiskele ilçesinde bulunan Kullar Kartonsan Ortaokulu sekizinci sınıf öğrencilerinin Dyned kullanımları ve kültürlerarası iletişimsel yeti gelişim düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından 2020-2021 eğitim öğretim yılı ekim ve kasım aylarını kapsayan otoetnografik bir çalışma yapılmıştır. Çalışmanın analiz çerçevesi olarak Byram'ın (1997) Kültürlerarası İletişimsel Yeti Modeli kullanılmıştır. Bu modelin seçilmesinin nedeni Avrupa Dilleri İçin Ortak Çerçeve Programı'nda benimsenen kültürlerarası iletişim modeli ile Byram'ın modeli arasındaki paralelliktir. Yapılan bu nitel çalışma sonucunda bazı Dyned içeriklerinin Byram tarafından açıklanan kültürlerarası iletişim öğelerini teşvik ettiği ve öğrencilerin İngilizce öğrenimleri üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun öğrencilerin farklı kültürler hakkındaki önyargılarının azaltılmasını desteklediği ve böylece daha verimli bir iletişim sürecine katkı sunduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital öğrenme, Dyned, yabancı dil öğretimi, Byram'ın kültürlerarası iletişimsel yeti modeli, otoetnografi.

The Current Challenges Facing Turkish Pre-service EFL Teachers During the Erasmus+ Mobility

Gülşah Külekçi

Dokuz Eylül University, gulsah.yilmaz@deu.edu.tr

Ayperi Sal İlhan

Dokuz Eylül University, ayperisal16@gmail.com

In today's globalized world, the dynamics of education is changing each day. Together with the Erasmus exchange program, it became easier for Turkish students to have study abroad experience. The primary goal of this study was to investigate the perceptions of Turkish prospective EFL teachers regarding the problems that they encountered before, during and after the Erasmus mobility process. The study was carried out with the participation of 37 Turkish prospective EFL teachers. The mixed methods design was adopted in the study. Data were collected via an online survey developed by Önen (2017) and semi-structured interview. The second part of the survey was analyzed quantitatively and a qualitative analysis software called MAXQDA 2020 was used for the content analysis of semi-structured interview. Results revealed that participants encountered many problems in the Erasmus process. They believed that "pre-Erasmus" was the most problematic process. While the lack of information and paperwork were the main problems encountered before the Erasmus, "during the Erasmus process" mainly academic and financial problems were encountered. Some participants experienced "the post-Erasmus syndrome" after the Erasmus mobility. The findings are discussed in the light of related literature and suggestions for further research are presented.

Keywords: Erasmus exchange program, international student mobility, prospective EFL teachers, problems.

Literary Texts as the New Paradigm of Values Education

Murat Ata

Dokuz Eylül Üniversitesi, muratatadeu@hotmail.com

Feryal Çubukçu

Dokuz Eylül Üniversitesi, cubukcu.feryal@gmail.com

There have been a number of theories and approaches brought to the terrain of moral values and character education. To begin with, Freud (1938) claims that the mind works in a number of functional ways to create and develop morality. Dewey, Piaget and Kohlberg's theory of moral development and character education is illustrated by socialization and changes its form as moral education and values. Additionally, Bandura (1986) contributes a lot to the cognitive development theory and focus on the social learning perspective of morality. Other theorists such as Gilligan, Heider, Lovinger, Marx, Hoffman, Anderson, Rokeach and Schwartz formulate their perspectives and outlook by emphasizing moral development and individual growth. Among those scholars, Schwartz (1992) asserts that there are global and universal values all around the world and identifies the features as; 1. Values are beliefs, 2. Values refer to desirable goals, 3. Values transcend specific actions and situations, 4. Values serve as standards or criteria, 5. Values are ordered by importance, 6. The relative importance of multiple values guides action. The purpose of the current study is to delve into the inquiry as to whether it is possible to enhance universal values such as benevolence through literary texts among pre-service English language teachers. In this quasi-experimental study, two groups joined the research voluntarily and in order to gauge the participants' value perception and attitude, The Portrait Values Questionnaire (PVQ) was administered to measure the ten basic values as pre-and post-test design. The data results yield that the treatment group had better awareness of universal values as a consequence of the intervention through literary texts (short stories) chosen on the criterion of multiculturalism.

Key Words: Values education, literary texts, morality, universality, multiculturalism.

Dil Emperyalizmini Tanımak

Hümeysra Türedi

MEB, humeyraturedi@hotmail.com

1992 yılında ortaya çıkan “dil emperyalizmi” kavramı, Robert Phillipson tarafından ortaya atılmıştır. Kavram, yabancı dil öğrenimini *kapitalizm*, *dünya hakimiyeti* ve *kültürel hakimiyet* kavramlarıyla ilişkilendirmektedir. İngilizcenin dünyadaki hakimiyetinin bu şekilde devam etmesi halinde “linguicide” adı verilen, bir çeşit “dil intiharı”nın yerel diller için gerçekleşeceği öngörülmektedir. Çünkü hâkim dilin öğrenilmesiyle, yerel diller önemsizleşmektedir. Bu yüzden İngilizce, “lingua frankensteinia” yani “frankeştayn dili” olarak tanımlanmaktadır. Hâkim dili iyi bilenler ile bilmeyenler arasında aynı ülke sınırları içerisinde eşitsizlik söz konusu olduğunda ve yabancı dilin öğrenilmesi için daha fazla kaynak ayrıldığında, dil emperyalizmi tehlikesi ortaya çıkabilir. Ayrıca yabancı dilin “native speaker” öğretmenler tarafından okutulması, monolingual dil öğretimi, yabancı dil ders saatlerinin yerel dil ders saatlerine göre daha fazla olması ve yabancı dilin çok küçük yaşta öğretilmeye başlanması, dil emperyalizminin bir ülkede varlığını gösteren hususlardır. Bu bağlamda, bu bildirinin araştırma sorusu “Türkiye’deki ilkokullarda yabancı dil ders saati açısından dil emperyalizminin varlığından bahsedilebilir mi?” şeklindedir. Araştırmanın sonucu, ilköğretim kurumları (ilkokul-ortaokul) haftalık ders çizelgesine göre elde edilmiştir. Buna göre devlet okullarında İngilizce ders saati ilkokul 2. sınıfta başlamakta ve 3. ve 4. sınıfta ikişer saat olarak görülmektedir. Bu saat sayısı etüd adı altındaki faaliyetlerle artırılabilse de da haftalık 10 saati bulan Türkçe dersini geçmemektedir. Ancak özel okullarda İngilizce ders saatleri, ilkokul 1.sınıftan itibaren her kademedede 10 saat ve üzeri olarak görülmektedir. Bu bağlamda, devlet okullarında dil emperyalizmi tehlikesinin en azından ders saati açısından var olmadığı ancak özel okullarda böyle bir tehlikenin var olduğundan söz edilebilir. Ancak dil emperyalizmin, *monolingual* çevre, *native speaker* özelliği, yabancı dile aktarılan kaynaklar ve ülkede yabancı dil bilenlerin konumu açısından daha fazla incelenmesi gerektiğini söylemek gerekir.

Anahtar Kelimeler: Dil emperyalizmi, İngilizce, ders programı, ilkokul.

Creativity in Education-A Comparison of Students' and Prospective Teachers' Creativity

Berna Güryay

Dokuz Eylül University, bernaguryay@gmail.com

Creativity has always been an important feature of mankind throughout the history. While we sometimes need creativity in order to solve daily life problems, at other times we depend on it for discoveries, innovations, art works, literary masterpieces and so on. Children, with their creative use of language, endless interesting questions and excellent viewpoint prove that they are innately creative. However, their teachers who are responsible for their education are equipped with content information and world knowledge, which gives them an advantage. All in all, we come to the question; “who is more creative, the students or their teachers?”. Are the teachers who are responsible for increasing the students' creativity more creative than the students or at least are they equal? Does the education system increase or hinder the creativity? This qualitative descriptive study tries to compare the students' and prospective teachers' creativity. For this comparison, prospective English teachers and secondary school students of a state school will be given a creativity test and the findings of this test will be evaluated in terms of content analysis

Anahtar Kelimeler: Creativity, creative teaching, English language teaching, prospective English teachers.

Pre-service English Language Teachers' Experiences in Their Teaching Practicum during COVID-19 Pandemic

Aslıhan Çelik

Dokuz Eylül Üniversitesi, akcay.aslihan@gmail.com

Yeşim Bektaş-Çetinkaya

Dokuz Eylül Üniversitesi, yesim.cetinkaya@deu.edu.tr

The sudden and compulsory transition from face-to-face education to distance education in Turkey, due to the Covid-19 pandemic, has not only influenced teaching and learning practices of teachers, but of students as well. Particularly pre-service teachers have faced challenges with their practical experiences in their teacher education program, which would include opportunities to observe real classrooms, deliver micro-teaching sessions and practise teaching in a real classroom environment face-to-face under normal circumstances. Hence, this qualitative study aims to explore pre-service English language teachers' experiences in their teaching practicum that required the unexpected adaptation from face-to-face to online learning communities. The study is based on online semi-structured interviews with pre-service teachers in their final year on a voluntary basis and participant observations in their practicum course over five weeks. The interviews will be video-recorded and transcribed; the participant observations will be recorded in field logs, and then categorical content analysis will be conducted to scrutinize the emerging themes including an interpretive and critical read of the latent contents. Since the data collection and analysis process is still ongoing, the findings of the study will be presented at the symposium. However, the findings of this study may be quite of importance to understand pre-service English language teachers' experiences and views of their teaching practicum in a distant learning environment. Moreover, the results may shed a light on implications for future course designs in case of distance or hybrid instruction.

Micro Credentials and Digital Badges for In-Service Language Teachers and Administrators

Donald F. Staub

Izmir University of Economics, dstaub@ieu.edu.tr

It is increasingly difficult for English language teaching professionals - both instructors and administrators - to acquire professional development in an effective and efficient manner. Attending conferences and seminars or workshops, may have limited value in that their impact is generally limited to the timeframe of the activity itself. At the other end of the spectrum, graduate programs (whether MA or PhD) are often very competitive for entry, thus limiting access, as well as rigorous, time-consuming, and inflexible in their scheduling, delivery, and content. Micro-credentials, and their accompanying digital badges, are quickly becoming viable alternative credentials for in-service ELT professionals. Micro-credentials are generally shorter in length, and more granular, focusing on a very specific aspect or skill relevant to the profession. Given that they are shorter in time, professionals are able to follow their own self-designed learning pathway at a quicker pace. Further, micro-credentials are practical in that they require participants to apply the knowledge or skills acquired in the training, document the application, and report on the process. This often includes reflection, as well. Those who are awarded the micro-credential often receive a digital badge to signify the earning of the credential. Digital badges are portable and carry the evidence, or meta-data, indicating the work that the earner accomplished, along with the scoring criteria/rubric. Alternative credentialing as well as alternative transcribing are following a similar route, dramatically changing the way that professionals are deciding to pursue and display the products of their ongoing professional development. This session will highlight the practicality of micro-credentials and digital badges for professional development, providing past case samples as well as current opportunities.

Anahtar Kelimeler: Micro-credentials, digital badges, alternative credentialing, learning pathways.

Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Kariyer Beklentilerini ve Tercihlerinin İncelenmesi*

Melisa Özkan

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, melisaozkan@posta.mu.edu.tr

Muhammet Mustafa Alpaslan

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, mustafaalpaslan@mu.edu.tr

Hakan Işık

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, hisik@mu.edu.tr

Son zamanlarda STEM (Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) alanlarında gerçekleştirilen kuramsal ve uygulamalı çalışmalar ekonomik ve toplumsal ilerlemeye yönelik bir ihtiyaç olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, STEM alanlarında kariyer seçen ve sürdüren bireylerin varlığına ihtiyaç giderek artmaktadır. Bu çalışmada 11. ve 12. sınıf fen öğrencilerinin kariyer tercihleri ve kariyer beklentileri incelenmiştir. Araştırmada nicel tarama yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar Muğla İli Menteşe İlçesindeki 4 lisede öğrenim gören toplam 261 öğrenciden oluşmaktadır. Ölçme aracı olarak Hazari ve arkadaşları (2010) tarafından geliştirilen Okul Deneyimi Anketinin kariyer tercih alt-boyutları kullanılmıştır. Araştırma bulguları öğrencilerin ortaokul, lise başı ve lise sonunda en çok medikal uzmanlık alanına ilgi duyduklarını (%33) göstermiştir. Öğrenciler mühendislik alanında kariyer ilgileri ortaokul sonunda düşüken (%12) lise sonunda (%24) olmuştur. Lise sonu tercihlerine bakıldığında en az ilgili fizik (%2), kimya (%4) gibi temel bilim alanlarına gösterdiklerini belirtmişlerdir. 25 öğrenci (%10) ise lisede fen alanını seçmesine rağmen hiçbir STEM alanını kariyer için düşünmediğini belirtmiştir. Kariyer beklentilerine bakıldığında en çok ortalama zevkli bir iş sahibi olma ($X= 5.42$), iş güvenliğinin olması ($X= 5.33$) ve kendi kararlarını almak ($X= 5.33$) beklentisidir. En az ortalama ise “gözetimimde başka insanların çalışması” ($X= 3.42$) ve kolay bir işe sahip olma ($X=3.82$) beklentisinde ölçülmüştür. Fen alanını tercih etmelerinden öğrencilerin en çok kimsenin yönlendirmemesi (%35.1) ve annelerinin (%19.9) yönlendirdiğini belirtirken rehber öğretmen (%10.3) ve fen bilimleri öğretmeni (11.9) en az etkili kişi olarak belirtilmiştir. Bu çalışmanın bulguları lise son sınıfta öğrencilerin meslek ve üniversite seçimlerinde sağlıklı seçimler yapmalarında rehber öğretmenlerin daha fazla rol oynamaları gerektiğini ve fen bilimleri öğretmenlerinin daha fazla kariyer rehberliği yapmaları gerektiğini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kariyer tercihleri, Lise öğrencileri, STEM.

*Bu çalışma MSKÜ BAP birimi tarafından desteklenmiştir. Proje No: 19/077/15/4

Öğretmen Adaylarının Flowchart Yazılımı ile Geliştirdikleri Algoritmalarının Değerlendirilmesi ve Algoritma

Melike Nur Köroğlu

Hacettepe Üniversitesi, melikekoroglu@hacettepe.edu.tr

Bahadır Yıldız

Hacettepe Üniversitesi, bahadir@bahadiiryildiz.net

İstenen sonucu elde etmek için sırayla atılan bir dizi adım geliştirerek bir problemi çözmeyi ifade eden bir algoritmanın tasarlanması geliştirilmesi ve uygulanması olarak tanımlanabilen algoritmik düşünme; bilgi temelli bir toplumda herkesin sahip olması gereken önemli bir yetenektir. Algoritma ise insanların günlük hayatlarında karşılaştıkları sonu olan bütün problemleri sonuca ulaştırmak için yapılan işlemleri ifade etmektedir. Algoritmaların diğerleri (insanlar ya da makineler) ile paylaşılması ve onlar tarafından anlaşılabilmesi için akış diyagramları kullanılmaktadır. Bu diyagramlar algoritmaların şekil ve sembollerle gösterimleridir. Akış diyagramları pek çok yazılımla hazırlanabilmektedir. Bunlardan birisi olan FlowChart tasarlanan akış diyagramının çalışıp çalışmadığını gösteren, anlık geribildirim sağlayan güçlü bir araçtır. Hızlı gelişen ve değişen dünyada son dönemde küresel olarak yaşanan Covid-19 pandemisi günlük hayat problemlerine de yeni bir boyut kazandırmıştır. Pandemi sürecinin yeni günlük hayat problemleri de yeni çözüm yollarının üretilmesine ve dolayısıyla yeni algoritmalar üretilmesini gerektirmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada algoritma ve programlama dersi alan öğretmen adaylarından sokağa çıkma yasağı için il bazında risk haritasındaki renkler, yaş, cinsiyet değişkenleri ele alınarak bir algoritma tasarımları istenmiştir. Tasarlanan algoritmaların problem çözme ve algoritmik düşünme bağlamında değerlendirilmesi ve buna ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya 60 kadın 14 erkek olmak üzere toplam 74 kişi katılmıştır. Geliştirilen algoritmalar ve hazırlanan akış şemaları, araştırmacılar tarafından uzman görüşleri alınarak geliştirilen Algoritma Değerlendirme Rubriği ile değerlendirilmektedir. Ek olarak öğretmen adayları ile odak grup görüşmeleri yapılarak bulgular ve yorumlar detaylandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Algoritma, algoritmik düşünme, problem çözme, öğretmen adayı.

2009, 2013, 2015 ve 2018 Ortaokul Matematik Öğretim Programlarının Sayılar ve İşlemler Öğrenme Alanı Kapsamında İncelenmesi

Rüveyda Kandal

Ziya Gökalp Ortaokulu, ruveyda_kandal@hotmail.com

Fatih Baş

Erzincan Üniversitesi, mat.fatihbas@gmail.com

Bilimsel ve teknolojik ilerlemelerden doğan ihtiyaçlara cevap verebilmek eğitim sistemine verilen önemin artırılmasıyla mümkün olabilir. Bu durum da beraberinde değişen ve gelişen eğitim programlarının varlığını gerektirmektedir. Bu araştırmada, 2009,2013, 2015 ve 2018 yıllarına ait Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından yayınlanmış olan ortaokul matematik dersi öğretim programlarında yer alan sayılar ve işlemler öğrenme alanındaki alt öğrenme alanları, konular, kazanım sayıları ve ders saatleri sınıflar bazında bütünüyle karşılaştırılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, nitel analiz yöntemlerinden doküman incelenmesi tekniği tercih edilmiştir. Bu yöntem doğrultusunda çalışma; araştırma problemlerini belirleme, veri toplama, verileri değerlendirme, bulguları analiz etme, yorumlama (araştırılan konu hakkında edinilen bilgiyi değerlendirme) ve ilgili araştırmacılara önerilerde bulunma şeklinde altı adımda yürütülmüştür. Veriler MEB TTKB tarafından yayınlanmış olan 2009, 2013, 2015 ve 2018 ortaokul matematik dersi öğretim programını karşılaştırmaya imkân tanıyacak şekilde hazırlanan kodlama anahtarı ile analiz edilmiştir. Elde edilen verilere göre matematik dersi öğretim programlarındaki ders sürelerinin artırıldığı, kazanımların bir kısmının birleştirilerek daha yalın hale getirildiği ve özellikle 2009 yılı öğretim programında 5.sınıf kazanımlarının daha yoğun olduğu görülmüştür. Matematik dersi öğretim programında yer alan gerçek sayılar ve bilinçli tüketici aritmetiği alt öğrenme alanlarına sadece 2009 yılında, kümeler ve tam sayılarla işlemler alt öğrenme alanlarına 2009 ve 2018 yıllarında, tam sayılarla çarpma ve bölme işlemleri alt öğrenme alanına ise 2013 ve 2015 yıllarında yer verildiği belirlenmiştir. Kesirlerle çarpma işlemleri alt öğrenme alanına 2009 yılında, kesirlerle toplama işlemleri ve kesirlerle çıkarma işlemleri alt öğrenme alanlarına 2009, 2013 ve 2015 yıllarında yer alan öğretim programında yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Matematik eğitimi, matematik öğretim programı, sayılar ve işlemler.

Yüksek Lisans Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Gülengül Tosun

30 Ekim Toplu Konutlar İdaresi Ortaokulu, gulengultosun0808@hotmail.com

Ruhşen Aldemir Engin

Kafkas Üniversitesi, ruhsen.engin@gmail.com

Covid-19 nedeni ile ülkemizde birçok yüksek lisans programı uzaktan eğitim ile öğretimi tercih etmiştir. Bu *araştırmanın amacı* yüksek lisans derslerinin uzaktan eğitim ile yapılmasına yönelik yüksek lisans öğrencilerinin görüşlerinin alınmasıdır. Araştırma *nitel durum çalışması* olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın *katılımcıları* bir devlet üniversitesinde Fen bilimleri enstitüsüne bağlı matematik eğitimi anabilim dalında yüksek lisans yapmakta olan ve araştırmaya gönüllü katılan 22 yüksek lisans öğrencisidir. Veriler iki uzman tarafından oluşturulan ve beş sorudan oluşan *yarı yapılandırılmış görüşme formu* aracılığı ile toplanmıştır. Verilerin analizinde *içerik analizi* uygulanmıştır. Araştırmanın *bulguları* incelendiğinde yüksek lisans derslerinin uzaktan eğitim şeklinde olmasının avantajları en fazla derslerin kaydedilmesi($f=10$) ve mekandan bağımsızlık ($f=9$) olarak belirlenmiştir. Dezavantajları ise en fazla iletişimde sıkıntı yaşanması ($f=9$) olarak tespit edilmiştir. 6 yüksek lisans öğrencisi ise dezavantajı olmadığını belirtmiştir. Katılımcıların çoğu($f=19$) sonraki senelerde de derslere uzaktan eğitim şeklinde devam etmek istediklerini ifade etmiştir. Sebep olarak da aynı ilde olma zorunluluğunun olmamasını belirtmişlerdir($f=9$). 1 katılımcı kararsız kalırken, 2 katılımcı yüz yüze eğitim ile devam etmek istediklerini ifade etmiştir. 14 katılımcı uzaktan eğitim ile aldıkları derslerin verimli geçtiğini düşünmektedir. Katılımcıların çoğu ($f=18$) online eğitim süreci bittikten sonra telafi programlarının yapılması gerektiğini düşünmediklerini ifade etmiştir. Bu *araştırmanın önemi* yüksek lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerini alıp uzaktan eğitimin verimliliğini araştırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Yüksek lisans öğrencisi, uzaktan eğitim, görüş.

Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Matematiğe Karşı Tutumlarına Matematiksel Modelleme Destekli Öğrenme Etkinliklerinin Etkisi

Özgür Özer Demir

MEB, ozgurum.demir@gmail.com

Esra Bukova Güzel

Dokuz Eylül Üniversitesi, esra.bukova@gmail.com

Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin Matematiğe Karşı Tutumlarına Matematiksel Modelleme Destekli öğrenme etkinliklerinin etkisini araştırmak amacıyla yapılan bu çalışmada, nicel araştırma yaklaşımlarından tek gruplu ön test –son test deneysel desen kullanılmıştır. 2020-2021 döneminde 10 öğrenciyle yürütülen araştırmada veriler Matematiğe Karşı Tutum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Nicel veriler istatistiksel olarak ilişkili örneklem t-testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulardan Matematiksel Modelleme Destekli öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin Matematiğe karşı tutumlarını pozitif yönde geliştirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Modelleme, matematik okuryazarlığı, problem çözme, matematik okuryazarlığı, başarı düzeyi, matematik becerileri.

Suriyeli Ortaokul Öğrencilerinin Geometri Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar

Erkan Hişmioğulları

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, erkanhismimate@gmail.com

Süha Yılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, suha.yilmaz@deu.edu.tr

Bu çalışmanın temel amacı, Suriyeli ortaokul öğrencilerinin geometri öğretiminde karşılaştıkları sorunları Suriyeli öğrencilerin dersine giren öğretmenlerin görüşlerine başvurarak belirlemek, incelemek ve çözüm önerileri sunmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Hatay ilinde yer alan resmi ve devlet ortaokullarında görev yapan ve Suriyeli öğrencilerin dersine giren 32 öğretmen oluşturmaktadır. Bu çalışma nitel bir araştırma olup bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanıp uzman görüşüne sunulan “Suriyeli Ortaokul Öğrencilerine Geometri Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşme Formu” isimli yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. 2011 yılından beri yoğun bir şekilde göç alan ve geçici koruma kapsamında kendilerine birçok alanda yardım eli uzatılan Suriyeli sığınmacılar günümüzde ülkemizin neredeyse 81 iline dağılmış olsalar da yoğun olarak Hatay ilinde yaşıyor olmaları bu ilimizde eğitim öğretim alanında karşılaşılan sorunları belirleyebilmek açısından araştırmayı önemli hale getirmiştir. Araştırmada öğrencilerin ders süreci, materyal kullanımı, mevzuat ve aile işbirliği süreci ve eğitim öncesi hazırlık süreçleri ayrı ayrı ele alınmış olup öğretmenlere uygulanan görüşme formundan elde edilen bulgular ışında bir takım değerlendirmeler yapılmıştır. Suriyeli öğrencilerin; eğitim öğretim ortamlarında özellikle dil ve iletişim problemleri yaşadıkları, geometri dersinde öğretimlerinin materyal kullanımı ile desteklenmesinin önemli olduğu, okul aile işbirliği konusunda ailelerin çocuklarını yeterince destekleyemedikleri ve Suriyeli öğrencilerin okula başlamadan önce bir hazırlık eğitimi almalarının gerekliliği bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli mülteci/sığınmacı öğrenciler, geometri eğitimi, eğitim sorunları.

2005, 2009, 2013 ve 2018 İlköğretim Matematik Öğretim Programlarının Cebir Öğrenme Alanı Açısından İncelenmesi

Yusuf Mor

Ahmet Zeyneloğlu Ortaokulu, yusufmor2018@gmail.com

Fatih Baş

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, fbas@erzincan.edu.tr

Bireylerin edinmesi gereken bilgi ve beceriler, uygulanan öğretim programları ile verilir. Ülkemizde Cumhuriyet döneminden itibaren çeşitli zamanlarda farklı öğretim programları uygulanmıştır. Yapısalcı yaklaşım esas alınarak hazırlanan ve en köklü değişiklikleri içeren program ise 2004 yılında pilot uygulamaları yapılan, 2005-2006 yılında uygulamaya konulan öğretim programıdır. Bu programda cebir ayrı bir öğrenme alanı olarak kendine yer bulmuş ve 2009, 2013 ve 2018 yıllarındaki programlarda kazanım süreleri sürekli artmıştır. Bu araştırmanın amacı 2005-2018 yılları arasında yürürlükte olan öğretim programlarında cebir öğrenme alanına ilişkin değişimlerin, sınıf düzeyinde konu, kazanım sayısı ve süreler bağlamında incelenmesi olarak belirlenmiştir. Nitel olarak tasarlanan bu çalışmada 2005, 2009, 2013 ve 2018 yıllarında uygulanan öğretim programlarındaki cebir alanını analiz etmek için betimsel analizi yöntemi kullanılmıştır. İncelenen programlarda cebir öğrenme alanı konu içerikleri, içeriklere ayrılan süreler ve kazanım sayıları dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Ulaşılan birtakım sonuçlardan bir bölümü şu şekildedir. 2005 ve 2009 yıllarında konu içerikleri aynı olmakla birlikte (*örüntü ve ilişkiler, cebirsel ifadeler, eşitlik ve denklem, eşitsizlikler* alt öğrenme alanları) 2013 yılı programında bazı değişikliklere uğramıştır. Buna göre *örüntü ve ilişkiler* alt öğrenme alanı *cebirsal ifadelere* dahil edilmiş, *doğrusal denklemler* ve *özdeşlikler* ise konu kazanımları iken birbirinden ayrılarak alt öğrenme alanları olarak seçilmiştir. Bu değişim 2013 ve 2018 yılı öğretim programlarında cebir öğrenme alanı (*cebirsal ifadeler, eşitlik ve denklem, doğrusal denklemler, cebirsel ifadeler ve özdeşlik, eşitsizlikler* alt öğrenme alanları) olarak kendini göstermiştir. İçeriklere ayrılan süreler 6,7 ve 8. Sınıflarda 2005 yılında 72 saat, 2009 yılında 74 saat, 2013 yılında 88 saat ve 2018 yılında 95 saat olmak üzere sürekli artış göstermiştir. Toplam kazanım sayılarındaki değişim ise öğretim programlarında farklılık göstermemiştir. Genel olarak incelendiğinde cebir öğrenme alanının bütün öğretim programlarında 6.sınıf seviyesinden başladığı, 2005 ve 2009 yılı programları kendi aralarında benzerlik gösterirken, 2013 ile 2018 yılı programlarının da kendi aralarında benzerlik gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretim programı, cebir öğrenme alanı, cebir alt öğrenme alanları.

Uzaktan Eğitimde Yaratıcı Drama Uygulamalarının 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematiğe Karşı Tutumlarına ve Öz yeterliklerine Etkisi

Nesrin Özsoy

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, nesrinozsoy@adu.edu.tr

Esra Nur Söylemez

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, soylemezesranur@gmail.com

Serap Cindaroğlu Karakaya

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, serap_cindaroglu@hotmail.com

Şeydanur Cengiz

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, seydanurcengiz059@gmail.com

Covid-19 salgını, 2019 yılının aralık ayında Çin’de ortaya çıkmış ve kısa sürede küresel bir salgına dönüşmüştür. Birçok sektör gibi eğitim sektörü de salgından olumsuz etkilenmiştir. Türkiye’de alınan tedbirler neticesinde 16 Mart 2020 tarihinde okullar uzaktan eğitime geçirilmiştir. Kısa sürede uzaktan eğitime geçirilmesi birçok zorluğu da beraberinde getirmiştir. Uzaktan eğitim için gerekli pedagojik planlama yapılmamış olması, öğretmenlerin derslerini sanal ortama taşıırken yenilikçi öğretim yöntemleri geliştirmekte güçlük çekmeleri, teknik alt yapı yetersizliği ve öğrencilerin derslere karşı olan tutumlarının olumsuz etkilenmesine neden olmuştur. Salgın ile matematik eğitiminin geleneksel öğretim modellerinden çıkıp öğrenci merkezli yaklaşımlara yönelmesi gerekliliği yeniden ortaya çıkmıştır. Öğrenci merkezli yaklaşımı ve yaparak yaşayarak öğrenmeyi temel alan yaratıcı dramının; soyut ve sıkıcı olarak algılanan matematik dersini eğlencere kalıcı ve anlamlı öğrenilmesini sağlayan bir yöntem olduğu görülmüştür. Literatürdeki çalışmalarda matematik eğitiminde yaratıcı drama etkinlikleri çoğunlukla sınıf ortamında veya okul bahçesinde yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda bu sürecin uzaktan eğitime taşınıp taşınamayacağı çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı uzaktan eğitim sürecinde matematik dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının ilköğretim 5.sınıf öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutumlarının ve öz yeterliliklerinin değişimini incelemektir. Çalışmanın modeli nicel çalışma türünde olup yarı deneysel, deney ve kontrol gruplu, ön test-son test uygulamaları şeklindedir. Çalışmanın örneklemini Ege Bölgesindeki belirlenmiş üç ortaokuldaki 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Ön test -son test verileri analiz edilecek ve elde edilen veriler tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, yaratıcı drama, matematiğe karşı tutum, öz yeterlik.

Matematik Öğretim Sürecinde Teknolojik Ortamda Öğretimin Enstrümantal Teori Açısından İncelenmesi

Eda Aygüner

Milli Eğitim Bakanlığı, edaayguner@outlook.com

Menekşe Seden Tapan Broutin

Bursa Uludağ Üniversitesi, tapan@uludag.edu.tr

Bu araştırmanın amacı bir matematik öğretmenin öğretimi sürecinde teknolojik ortamda yaptığı araç seçimleri ve bu araçların kullanımı ile ilgili enstrümantal eylem şemalarını içeren zihinsel süreçlerini incelemektir. Enstrümantal oluşum yaklaşımı, öğretmenin teknoloji ile ilgili oluşumunu düzenleyip öğretim ortamı oluşturan, öğrencilerin oluşum süreçlerini şekillendiren, öğretmene yardımcı olan yaklaşımdır. Bu çalışmada bir ortaokul matematik öğretmenin derse hazırlık ve ders deneyimleri esnasında enstrümantal oluşumundaki kullanım-teknolojik eylem şemaları ile gerçekleşen enstrümantallaşma ve enstrümantallaştırma süreçleri ve ders anlatımına teknolojiyi entegre etme süreçlerinde kullandıkları enstrümantal orkestrasyon seçimleri öğretmenin zihinsel ve davranışsal süreçlerine karşı farkındalığının derinlemesine incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada, araştırmanın amacına uygun olmasından dolayı nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bu çalışma *Enstrümantal Teori'nin* göstergelerinin en iyi şekilde gözlemlenebileceği ve olayın sürecinin en iyi incelenebileceği nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile desenlenmiştir. Ayrıca yine bu çalışmada katılımcının her yönüyle derinlemesine incelenmesini gerektiren çalışma olduğu için tek durumlu çalışma en uygun desen olarak düşünülmüştür. Bu çalışmada çalışma grubu olarak bir devlet okulu, 2020 – 2021 eğitim-öğretim yılı, orta okul bölümünde, görev yapmakta olan kadın bir öğretmen seçilmiştir. Bu öğretmenin seçim kriterleri, değişen öğretim programını bilerek, üniversite eğitimi boyunca teknoloji destekli matematik öğretimi ders içeriğine sahip ders görmüş olmasına ve bu derslerdeki ders içeriğine bakış açısı ile istekliliğine, öğretmenlik hayatı sürecinde teknolojiye bakış açısı ve son olarak da kendisinin teknolojiye olan görüşleri hakkındaki düşüncelerine bakılarak tercih edilmiştir. Veri çeşitliliğini sağlamak ve araştırma sorularına da tam olarak yanıt alabilmek için çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme, döküman analizi ve katılımcı olmayan gözlem veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Öğretmenin teknolojik öğretim ortamını düzenlemede şemaları, enstrümantallaşma süreçleri ve enstrümantal orkestrasyon ögesini göz önüne alarak incelenen araştırma sonuçları ve bulgular sonuçlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Enstrümantal oluşum, orkestrasyon, matematik öğretimi.

Bir Matematik Öğretmenin Fark Etme Becerisindeki Gelişiminin Öğrencilerin Uzamsal Yeteneklerine Etkisi

Gizem Karahacıoğlu

Dokuz Eylül Üniversitesi, 201950148@gmail.com

Esra Bukova Güzel

Dokuz Eylül Üniversitesi, esra.bukova@gmail.com

Bir sınıf ortamında öğretmenin fark ettiği durumlar deneyimi, bakış açısı ve düşünceleriyle ilgilidir (Van Es ve Sherin, 2008). Öğretmenlerin öğretim sürecinde sınıf içinde gerçekleşen ve eğitsel değeri olan bir duruma dikkat etmesi ve bu durumu öğretimin bir parçası olarak kullanması fark etme becerisi (noticing) olarak adlandırılmaktadır (Van Es ve Sherin, 2002). Geometri, matematiğin doğal bir alanıdır, öğrenimi fiziksel dünyayı görme, algılama ve tanımayla başlar. İlköğretim dönemindeki geometri öğretimi hedeflenen düzeyde olmadığı için ortaöğretimde geometri öğretiminde sıkıntılar yaşanmaktadır (Yılmaz, 2015). Katı cisimler öğretimi zor olan bir konu olmakla birlikte öğretim sürecinde öğrencilerin uzamsal düşünceleri dikkate alınması ve incelenmesi gereken bir beceridir (Altıkardeş, 2018). Bu bağlamda yapılacak olan çalışmanın amacı bir lise matematik öğretmenin katı cisimler öğretim sürecinde fark etme becerisinin gelişiminin öğrencilerin uzamsal düşüncelerine olan etkisinin incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem (aksiyon) araştırmasından yararlanılacaktır. Araştırmacı olan öğretmen aynı zamanda çalışmanın uygulayıcısıdır. Öğretmen 9 hafta boyunca 18 saatlik ders sürecinde hazırladığı eylem planını uygulayacaktır. Çalışma grubunu İzmir ilinde bir devlet okulunda onuncu sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan on dört öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak öğretmenin katı cisimler öğretim süreci boyunca canlı ders video kayıtları kullanılacaktır. Ayrıca öğretmen ders sürecinde anlık kamera kaydı kullanarak dikkate değer bulduğu durumları kaydedecektir. Ders sonrası videoyu izleyip aynı zamanda anlık kamera kaydıyla karşılaştırma yapıp ders analiz günlükleri yazacak, video analiz çatısı rubriğini dolduracaktır. Van Es ve Sherin (2008) fark etme becerisine ilişkin göstergeleri dört boyut altında toplamışlardır. Bu boyutlar: aktör, konu, duruş ve özgülüktür. Bu bağlamda öğretmenin videolara ilişkin yazdığı her yorum her bir boyuta göre incelenip kodlanarak içerik analizi yapılacaktır. Öğrencilerin uzamsal yeteneklerinin gelişimini gözlemlemek için Ekstrom ve arkadaşlarının geliştirdiği (1976) ve Delialioğlu'nun (1996) dilimize uyarladığı 'Uzamsal Yetenek Testi' öntest ve sontest olarak uygulanacaktır. Bu çalışmanın sonunda öğretmenin mesleki farkındalığının artması ve öğrencilerin uzamsal yeteneklerinde olumlu değişimler gözlemlenmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fark etme becerisi (noticing), katı cisimler, uzamsal yetenek.

İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Hazırladıkları İnfografiklerin İncelenmesi ve Derslerde İnfografik Kullanımına İlişkin Görüşleri

Bahadır Yıldız

Hacettepe Üniversitesi, bahadir@bahadiryildiz.net

Soyut ve ilişkilendirmesi zor içeriklerin aktarılması sürecinde kullanılmasının, bilgiyi yapılandırma ve kalıcılığa faydalarının olduğu bilinen görselleştirme; bilginin metin, görsel ya da grafikleri ile sunulması olarak tanımlanabilmektedir. Bilginin görsel temsillerini oluşturmak ve sunmak amacıyla pek çok araç ve yöntem kullanılmaktadır, bu yöntemlerden birisi olan infografikler içeriklerin basit, anlaşılır, dikkat çekici şekilde sunulmasına olanak sunmaktadır. Beynin görselleri algılama süreci ile metinleri algılama süreci farklıdır, bu noktadan hareketle bilgilerin infografikler ile sunulması daha hızlı algılanmasını sağlamaktadır. Kavram haritalarına benzer şekilde bilginin organize edilmesi, kavramların ilişkilendirilmesi öğrencilerin ilişkileri daha kolay ve hızlı şekilde algılamasını sağlamaktadır. Bu katkıları nedeniyle derslerde kullanılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Mezun olduklarında bir yöntemi derslerinde kullanmaları için, öğretmen adaylarına bu yöntemlerin uygulamalı olarak tecrübe etmeleri fırsatı verilmelidir. Bu amaçla bilgisayar destekli matematik öğretimi dersinde ilköğretim matematik öğretmeni adaylarına infografiklere yönelik bir ders verilmiş ve çevrimiçi bir araç (easel.ly) ile infografikler hazırlamaları istenmiştir. 45 öğretmen adayının katıldığı çalışmada geliştirilen infografikler araştırmacı tarafından geliştirilen rubrik ile incelenmiştir. Bunun yanında öğretmen adaylarının infografiklerin derslerde kullanılmasına yönelik görüşleri, kullanım amaçları, avantajları ve dezavantajlarına ilişkin görüşleri sorulmuş ve alınan yanıtlara içerik analizi uygulanmıştır. Veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının özellikle bilgiyi görselleştirmesini ve organize ederek sunmasını avantaj olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ek olarak doğru tasarımlar ile kavramsal ilişkilerin etkili şekilde sunulabilmesinin kavram yanlışlarına karşı etkili olabileceği görüşü iletilmiştir. Ders içerisinde öğrenciler ile birlikte oluşturulmasının yanında ders sonunda hatırlatıcı olarak hazırlanması ve sınıfa asılarak sürekli görsel bir uyarı olarak kullanılabileceğine ilişkin verilere de ulaşılmıştır. Öğretmenlerin hazırlarken teknik bilgilerinin yeterli olmaması ve çok zaman gerektirmesi ise olumsuz yönler olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnfografik, görselleştirme, matematik eğitimi, öğretmen adayı.

İlköğretim Matematik Öğretmen Adayları ‘Asal Sayı’ Kavramını Nasıl Tanımlıyor?

Cemre Taşdelen

Dokuz Eylül Üniversitesi, tasdelencemre@gmail.com

Serkan Narlı

Dokuz Eylül Üniversitesi, serkan.narli@deu.edu.tr

Tanımlar matematiksel söylemlerin temel birimleridir. Kanıtlama ve problem çözme ile birlikte tanımlama, matematiğin önde gelen faaliyetlerindendir. Matematiğin temel kavramlarından olan sayı kümelerinin doğru algılanmasının, bu kavramların doğru tanımlanması ile doğrudan ilişkili olduğu düşünülebilir. Bu bağlamda doğal sayıların oluşturulmasında temel yapı taşı sayılabilecek asal sayı kavramının öğretmen adayları tarafından iyi bilinmesi gerektiği söylenebilir. Keza öğrencilerin sayı sistemini doğru inşa edebilmeleri için asal sayıların ve diğer sayı kümelerinin matematik öğretmenleri ve öğretmen adayları tarafından doğru bilinmesi ve tanımlanması önemli rol oynar. Bu çalışmada İlköğretim Matematik Öğretmen adaylarının “asal sayı” kavramıyla ilgili yaptıkları tanımların incelenmesi amaçlanmaktadır. Daha geniş bir çalışmanın bir parçası olan bu araştırma, betimsel türde ve nitel bir çalışmadır. Durum Çalışması niteliği taşımaktadır. Çalışma grubunu, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programında öğrenim gören 50 son sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Sayılar Kuramı dersi kapsamında belirlenen 23 adet kavramın tanımlarının istendiği bir form, veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Öğretmen adaylarına bu form uygulanmış, ilgili kavramların tanımlarını yapmaları istenmiştir. Bu çalışmada ise asal sayı kavramının tanımlarına ait veriler sunulacaktır. Veriler, Zazkis ve Leikin (2008) in, öğretmenlerin yapmış oldukları tanım örneklerini analiz etmek için ortaya koydukları teorik çatıya göre analiz edilmiş ve özellikle “doğruluk ve zenginlik” kriterlerine odaklanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, ‘uygun’ kategorisi altında 7 tanım olduğu ve bunlardan; ‘uygun ve titiz’ kategorisinde bulunabilecek 6 tanım, ‘uygun ancak titiz olmayan’ 1 tanım olduğu, geri kalan 43 tanımın ‘uygun olmayan’ kategorisinde yer aldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca tanımların çoğunun zengin olmadığı görülmüştür. Son sınıf öğretmen adaylarının asal sayı gibi önemli ve temel bir kavramda uygun tanımlamalar yapamaması bu konudaki çalışmaların artırılması gerektiğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Asal sayı, matematik eğitimi, tanımlar.

Ortaklaşa Argümantasyon Sürecinde Öğretmen Katılımının İncelenmesi

Nermin Bayındır Kocaman

Marmara Üniversitesi, nrmnbyndr@gmail.com

Ayşe Tekin Dede

Dokuz Eylül Üniversitesi, ayse.tekin@deu.edu.tr

Emin Aydın

Marmara Üniversitesi, eaydin@marmara.edu.tr

Son 30 yıldır matematik eğitimi literatürü, Amerikan Ulusal Matematik Öğretmenleri Birliği (NCTM 1989, 1991) prensipleri ve Avrupa ülkelerindeki reform hareketleri öğretimin, öğretmenlerden öğrencilere olgusal veya tartışılmaz bilgi aktarımı şeklinde değil öğrencilerin fikirleri tartışmaya aktif katılımını, ikna edici argümanlar oluşturmalarını, kendi düşüncelerini yansıtıcı biçimde değerlendirmek ve netleştirmek için ele almalarını teşvik etmesinin önemini vurgulamaktadır. Matematiksel fikirler hakkında argümantasyonun teşvik edildiği bir sınıf ortamı yaratılmasının önemi pek çok farklı araştırma ile ortaya konulmuştur (Conner vd., 2014; Krummheuer, 1995, 1997, 2000, 2007; Schwarz, 2009; Whitenack ve Yackel, 2002). Şüphesiz bu sınıf ortamının yaratılmasındaki anahtar kişi ise öğretmendir. Bu çalışmanın amacı lise düzeyinde üçgenler konusunun öğretiminde, öğretmenin argümantasyon sürecinin hem doğal bir katılımcısı olma hem de argümantasyonun desteklenmesi ve yönlendirilmesi görevlerini yürütmek için hangi eylemlerde bulunduğu ortaya çıkarılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda ortaklaşa argümantasyonu destekleyen bir öğretim deneyi yürütülmüştür. Söz konusu öğretim deneyinde öğrencilerin “farklı görüşlerini paylaşılabilecekleri”, “belirli bir iddianın aleyhinde ya da lehinde sebepler ortaya koyarak kararlarının gerekçelerini sunabilecekleri”, “birbirlerini ikna ederek fikir birliğine varabilecekleri” durumların oluşturulması (Schwarz, 2009) esas alınmıştır. Çalışmanın verileri doğrudan açılar, üçgende açılar ve üçgende benzerlik konularının öğretiminde gerçekleşen tartışmaların video kayıtlarından elde edilmiştir. Video kayıtları transkript edilerek ortaklaşa argümantasyon kesitleri belirlenmiştir. Öğretim esnasında inşa edilen argümanlar Toulmin argümantasyon şeması ile analiz edilmiştir. Öğretmenin bu argümanların inşasına nasıl katkıda bulunduğu araştırılırken literatürden elde edilen kodların yanı sıra veride tekrar eden durumlara göre yeni kodlar oluşturulmuş ve bu kodlar kategorilere ayrılmıştır. Veri kodlanırken her bir argümantasyon bölümünün Toulmin argümantasyon şeması da göz önüne alınarak karşılaştırmalı inceleme yapılmıştır. İncelenen argümantasyon sürecinde öğretmenin sınıfta argümantasyonun desteklenmesi ve yönlendirilmesi görevlerini yürütmek için “Doğrudan argümantasyon bileşeni sunma”, “Öğrencilerin argümantasyon bileşeni sunmalarını teşvik etme”, “Argümantasyonu yönlendirme”, “Daha açık hale getirme”, “Matematiksel süreçler”, “Argümantasyonu destekleyen normların başlatılması ve sürdürülmesi” şeklinde altı temel başlıkta toplanan eylemlerde bulunduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ortaklaşa argümantasyon, üçgenler, öğretmenin argümantasyondaki rolü.

Ortaokul Öğrencilerinin Rasyonel Sayı, Çarpan ve Rakam Kavramlarına Yönelik Kavram Gelişim Düzeyleri ile Anlambilimsel Açıklamalarının İncelenmesi

Muhammet Kaşıkçı

Dokuz Eylül Üniversitesi, mami_647@hotmail.com

Serkan Narlı

Dokuz Eylül Üniversitesi, serkan.narli@deu.edu.tr

Dilin düşünce ile olan ilişkisi Platon'dan beri felsefenin ve son birkaç yüzyıldır psikolojinin ilgi odağında olmuştur. Dil ve düşünce arasındaki ilişkiyi kurma yollarından biri kelimelerin anlamları olarak görülebilir. Dolayısıyla matematiksel kavramların taşıyıcısı yani birer matematiksel gösterge olan matematiksel kelimelerin anlamları hakkında fikir yürütmek öğrenciler açısından faydalı olabilir. Öte yandan matematiksel kavramların gelişimi ile dil gelişimi arasında bir ilişki olduğu düşüncesi geçtiğimiz yüzyılın başlarında öğrenmenin sosyal kültürel ve tarihsel yönünü vurgulayan Vygotsky tarafından dile getirilmiştir. Bu çalışmada da matematiksel kavramların öğrencilerdeki gelişim düzeyleri ve öğrencilerin bu kavramların taşıyıcısı olan matematiksel kelimelerin kavramla olan ilişkisini anlambilimsel açıdan nasıl kurdukları incelenmiştir. Daha geniş bir tez çalışmasının bir parçası olan bu çalışma, betimsel türde ve nitel bir çalışmadır. Daha önce karşılaşılmamış bir durumu ele aldığı için Durum Çalışması niteliğindedir. Araştırmanın çalışma grubunu, İzmir ilindeki bir resmi ortaokulda okuyan 13 tane 8. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılara, ortaokul düzeyinde sayılar ve işlemlerle ilgili olan 8 adet kavramı ve ilgili kavramların matematiksel kelimelerini ele alan iki farklı araştırma formu uygulanmıştır. Açık uçlu sorulardan oluşan bu formların ilkinde öğrencilerden matematiksel kavramları açıklamaları ve örneklendirmeleri istenirken, ikincisi ilgili matematiksel kavramı adlandırmak için kullanılan matematiksel kelimelerin bu kavramın hangi özelliklerini belirttiği sorulmakta ve bu yolla anlambilimsel ilişkiler kurma durumları araştırılmaktadır. Bu çalışmada ise rasyonel sayı, çarpan ve rakam kavramları ile rasyonel, çarpan ve rakam kelimelerine yönelik toplanan verilere ait bulgu ve sonuçlar sunulacaktır. Veriler, Vygotsky'nin (1934/1986) Kavram Gelişimi Çerçevesi ile Saussure'ün Yapısal Dil Bilimi anlayışı (1913/1995) çerçevesinden incelenecektir. Araştırmada ulaşılan sonuçlardan başlıcaları, öğrencilerin genel olarak sözde kavram düzeyinde oldukları, matematiksel kelime ile kavramı ayırt edemeyebildikleri ve matematiksel kelimelerin sözlük anlamları ile matematiksel kavramlar arasında ilişki kurmakta güçlük yaşadıklarıdır. Öğrencilere bir kavram öğretilirken ilgili matematiksel kelimelerin anlamı ve köken bilgisi (kelime tarihi) üzerinde belli ölçüde durulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kavram gelişimi, matematiksel kelimeler, anlambilim.

**Bir Ortaokul Matematik Öğretmeninin Birinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklemler
Konusuna İlişkin Uzmanlık Alan Bilgisinin İncelenmesi**

Feriha Hande İdil

Milli Eğitim Bakanlığı, deuhande@gmail.com

Serkan Narlı

Dokuz Eylül Üniversitesi, serkan.narli@deu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, Ball, Thames ve Phelps (2008) tarafından geliştirilen Öğretmek İçin Matematik Bilgisi kuramsal çerçevesi kullanılarak bir ortaokul matematik öğretmenin 7. sınıf birinci dereceden bir bilinmeyenli denklemler konusuna ilişkin uzmanlık alan bilgisini incelemektir. Çalışmada uzmanlık alan bilgisinin gerekçelendirme boyutu üzerine odaklanılmıştır. Gerekçelendirme boyutu, öğrencilerin alternatif strateji ve çözümlerinin matematiksel olarak uygun olup olmadığını anında ve hızlı bir şekilde analiz edebilmeyi ve değerlendirebilmeyi, ayrıca bunların neden doğru veya neden yanlış olduğuna dair gerekçelendirmelerde bulunabilmeyi gerektirir (Ball vd., 2005). Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan özel durum çalışması deseninden yararlanılarak yürütülmüştür. Çalışmaya gönüllü olarak katılan ortaokul matematik öğretmeni, 17 yıllık mesleki tecrübeye sahiptir. Çalışmada ortaokul matematik öğretmenin gerekçelendirme boyutuna yönelik uzmanlık alan bilgisi, hem bilgi testinde yer alan açık uçlu sorulara hem de öğretim sürecinde öğrencilerin iddia ve çözüm önerilerine ilişkin vermiş olduğu yanıtlar üzerinden değerlendirilmiştir. Bilgi testi aracılığıyla öğretmenden, verilen problemin veya modelin niçin o işlemi ifade ettiği veya öğrencilerin alternatif strateji ve çözüm önerilerinin neden doğru ya da yanlış olduğunu gerekçelendirmesi beklenmiştir. Ayrıca, öğretmenin 10 ders saatlik öğretim süreci gözlemlenmiştir. Öğretmenin bilgi testi, gözlem verileri ve ses kayıtlarından elde edilen verileri, uzmanlık alan bilgisinin gerekçelendirme boyutuna göre hazırlanan analitik rubrikler aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma neticesinde öğretmenin, öğrencilerin iddia/varsayım/çözüm önerilerine ilişkin yapmış olduğu gerekçeli açıklamalar çoğunlukla “uygun, eksik” kategorisi altında değerlendirilmiştir. Öğretmenin gözlem verilerinden elde edilen bu durum, öğretmenin bilgi testinden elde edilen verileriyle de uyumludur. Öğretmen, bilgi testinde yer alan gerekçelendirme sorularının çoğunu da uygun ancak eksik bir şekilde yanıtlamıştır. Bu bilgiler ışığında, öğretmenin gerekçelendirme boyutuna ilişkin bilgi eksiklikleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu bilgi eksiklikleri bir öğretmen özelinde belirlenerek ortaokul matematik öğretmenlerinin birinci dereceden bir bilinmeyenli denklemler konusunda sahip olmaları gereken gerekçelendirme bilgi türleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin belirlenen davranışları göz önünde bulundurarak öğretim uygulamalarını gerçekleştirmelerinin öğretimin kalitesini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzmanlık alan bilgisi, birinci dereceden bir bilinmeyenli denklemler, ortaokul matematik öğretmeni, gerekçelendirme.

7. Sınıf Öğrencilerinin RBC+C Modeli Bağlamında Oran ve Orantı Konusundaki Bilgi Oluşturma Süreçleri

Zeynep Filiz Aramış

MEB, filiz.aramis@hotmail.com

Semiha Kula Ünver

Dokuz Eylül Üniversitesi, semiha.kula@deu.edu.tr

Bu çalışmada yedinci sınıf öğrencilerinin “oran ve orantı” konusundaki bilgi oluşturma süreçlerinin RBC+C modeli bağlamında incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması (case study) olarak yürütülmüştür. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik yönteminin kullanıldığı bu çalışma, matematik başarı seviyeleri 2 yüksek, 2 orta ve 2 düşük seviyeli olmak üzere toplam 6 gönüllü 7. sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Böylece her seviyeden öğrencinin bilgi oluşturma süreçleri incelenerek elde edilen verilerin çeşitlenmesi sağlanmıştır. Çalışmada veri toplama araçları olarak online platformda gerçekleştirilen yarı-yapılandırılmış görüşmeler, görüşme sırasında kaydedilen video ve ses kayıtları, ekran görüntüleri ve öğrencilerin çözümlerinin bulunduğu yazılı dokümanlar kullanılmıştır. Uygulama süreci, öğrencilerin süreç içerisinde birbirleriyle etkileşim içinde olmaları ve problemlere ilişkin düşüncelerini sesli olarak ifade edebilmelerini sağlamak amacıyla ikişerli gruplar halinde gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde öğrencilere öncelikle “Ön Hazırlık Formu” uygulanmış, sonrasında ise öğrencilerin bilgi oluşturma süreçlerini açığa çıkaracak problemlerden oluşan “Orantı ve Doğru Orantı Bilgisini Oluşturma Sürecini İnceleme Formu” ve “Ters Orantı Bilgisini Oluşturma Sürecini İnceleme Formu” uygulanmıştır. Veri analiz sürecinde görüşme sırasında kaydedilen video ve ses kayıtları yazılı metinlere dönüştürülmüş, öğrencilerin çözüm kağıtları ve ekran görüntüleri incelenmiştir. Elde edilen veriler RBC+C modeli bağlamında yorumlanarak betimsel olarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; başarı seviyeleri yüksek ve orta olan öğrencilerin, başarı seviyeleri düşük olan öğrencilere göre tanıma, kullanma, oluşturma ve pekiştirme eylemlerini daha kolay gerçekleştirdikleri görülmüştür. Öğrencilerin tanıma ve kullanma eylemlerini daha kolay bir şekilde gerçekleştirmesinde zihinlerinde önceden var olan bilgilerini doğru bir şekilde oluşturmuş olmasının etkili olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra başarı seviyeleri orta olan öğrencilerin oluşturdukları bilgileri, karşılaştıkları farklı problem durumlarında tanıyıp kullanmada zorlandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin ters orantı kavramını oluşturmada ve anlamlandırmada daha fazla zorlandıkları göze çarpmaktadır. Öğrencilerin karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelebilmek için grup arkadaşları ile fikir alışverişinde bulundukları gözlemlenmiştir. Bilgi oluşturma süreçlerinde öğretmen tarafından verilen ipuçlarının ve ekran etkileşimlerinin öğrencinin yeni kavramlara ulaşmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi oluşturma, soyutlama, RBC+C, oran, orantı.

Özel Yetenekli Öğrencilerin Matematik Problemi Çözme Tutumlarının İncelenmesi

Ahmet Yıldız

Sivas Bilim ve Sanat Merkezi, ahmetyildiz58@gmail.com

Özel yetenekli öğrenciler problem çözmekten hoşlanan bireylerdir. Özel yetenekli öğrencilerden, karşılaştıkları problemlere yaratıcı çözümler üretebilmeleri beklenmektedir. Toplumların ilerlemesinde etkin rol oynayan özel yetenekli öğrencilerin çeşitli olaylara ilişkin duygu ve düşüncelerinin incelenmesi önemlidir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, özel yetenekli öğrencilerin matematik problemlerinin çözümüne yönelik tutumlarını incelemektir. Çalışmaya 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Sivas il merkezinde özel yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü bir merkezdeki 5. sınıftaki 65 özel yetenekli öğrenci katılmıştır. Araştırmada mevcut bir durumu olduğu gibi ortaya koymak amaçlandığından betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Çanakçı (2008) tarafından geliştirilen 19 maddeden oluşan 5’li likert tipindeki “Matematik Problemi Çözme Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Maddelerin 10 tanesi problemin kendisi ve çözümüyle ilgili öğrencilerin hoşlanma tutumunu ölçen “hoşlanma” boyutuna ait iken diğer 9 madde öğrencinin problemi çözerken kendisi, öğretmen ve süreç ile ilgili tutumlarını ölçen “öğretim” boyutuna aittir. Çanakçı (2008), ölçeğin Pearson korelasyon katsayısını 0,89 ve Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısını 0,848 olarak hesaplamıştır. Bu araştırmada da bu katsayılar sırasıyla 0,82 ve 0,875 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Özel yetenekli öğrencilerin matematik problemi çözmeye yönelik tutum puanlarının normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Ölçeğin tamamının ve alt boyutlarının normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Veriler normal dağılım gösterdiğinden dolayı da parametrik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin matematik problemi çözme tutumları ve bu tutumun alt boyutları cinsiyet değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi ile analiz edilmiştir. Veri analizi sonucunda kız ($X = 67,85$) ve erkek ($X = 66,7$) öğrencilerin matematik problemi çözümüne yönelik tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir ($p=0,66 > 0,05$). Özel yetenekli kız öğrencilerin ($X=25,3$) matematik problemi çözmekten erkek öğrencilere ($X=24,15$) göre anlamlı düzeyde daha fazla hoşlandıkları görülmüştür ($p=0,018 < 0,05$). Özel yetenekli kız öğrencilerin problem çözmenin öğretim boyutuna yönelik tutumları da ($X=39,7$) erkek öğrencilere ($X=38,6$) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p=0,007 < 0,05$).

Anahtar Kelimeler: Matematik eğitimi, özel yetenekli öğrenci, matematik problemi, tutum.

Youtube Üzerinden Konu Anlatım Videosu Paylaşan Öğretmenlerin Dokümantal Orkestrasyonlarının İncelenmesi

Tahsin Karakaş

İzmir Tahir Merzeci Ortaokulu, 812052008@ogr.uludag.edu.tr

Menekşe Seden Tapan Broutin

Bursa Uludağ Üniversitesi, tapan@uludag.edu.tr

Özellikle tüm dünya ile birlikte ülkemizi de etkisi altına alan Covid-19 salgını kapsamında alınan tedbirler doğrultusunda birçok kurum ve kuruluşta olduğu gibi Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) da bu süreçte öğretmen ve öğrenciler için uzaktan-online çalışma ortamı sunmaktadır. Bu kapsamda Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformu üzerinden canlı ders uygulamasına başlanmış ve EBA TV üzerinden müfredata paralel olarak planlanmış ders anlatımı içerikli video yayınları gerçekleştirilmiştir. MEB tarafından sağlanan bu hizmetin dışında, öğrencilere alternatif olarak sunulan çeşitli platformlar üzerinden konu anlatım videosu paylaşımı yapan öğretmenlerin olduğu da görülmektedir. Bu çalışmada; youtube platformu üzerinden konu anlatım videosu paylaşımı yapıp da izlenme oranı yüksek olan matematik öğretmenlerinin “8. sınıf üçgen eşitsizliği” konusundaki dokümantal orkestrasyonlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada analitik araştırma yaklaşımlarından biri olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Dokümantal orkestrasyon süreçleri incelenecek olan matematik öğretmenleri, video izlenme oranlarının yüksek olması ölçütüne göre (1000 görüntülenme ve üzeri) amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Toplanan veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilerek, incelenen videolarda kullanılmış olan dokümantal orkestrasyonların ortaya çıkarılması öngörülmektedir. Ayrıca bu çalışma, MEB tarafından bundan sonraki süreçte de eğitimin vazgeçilmez bir parçası olacağı dile getirilen uzaktan eğitimde, konu anlatım videolarının da yaygınlaşma ihtimali göz önüne alındığında, alana katkı sağlayacağı düşüncesi ile önemli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, video destekli öğretim, Youtube, doküman analizi.

Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Uzunluk Ölçme ve Karşılaştırmaya Dair Kavrayışlarının İncelenmesi

Ayşe Asil Güzel

Sani Konukoğlu Ortaokulu, ayseasilguzel@gmail.com

Mehmet Fatih Özmantar

Gaziantep Üniversitesi, ozmantar@gantep.edu.tr

Ali Bozkurt

Gaziantep Üniversitesi, alibozkurt@gantep.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, beşinci sınıf öğrencilerinin uzunluk ölçme ve karşılaştırmaya dair kavrayışlarını incelemektir. Öğrenciler öğrenim hayatları süresince çeşitli nicelikleri (zaman, alan, hacim...) ölçmeyi öğrenir. Öğrencilerin ölçmeyi öğrendikleri ilk nicelikse uzunluk ölçme ve karşılaştırmadır. Bu bakımdan uzunluk ölçmeye dair doğru bir kavrayışın geliştirilmesi diğer nicelikleri ölçme becerilerinin gelişimi için belirleyicidir. Uzunluk ölçme okul öncesi döneminde başlar, tekrarlanarak ve genişletilerek öğrencilere sunulur (MEB, 2018). Buna rağmen öğrencilerin okul öncesinden başlayarak uzunluk ölçme konusunda öğrenme güçlükleri yaşadıkları ve kavram yanılgıları geliştirdikleri çeşitli çalışmalarda tespit edilmiştir (Curry, Mitchelmore, Outhred 2006; Kamii ve Clark, 1997; Yenilmez ve Pargan, 2008). İlkokulda uzunluk ölçme çalışmaları öğretim programında doğrudan yer alırken; ortaokulda uzunluk ölçme, çevre, alan ve hacim ölçme için bir araç olarak kullanılmakta ve doğrudan yer almamaktadır. Dolayısıyla, uzunluk ölçme üzerine inşa edilen çevre, alan ve hacim gibi nicelikleri ölçmede doğru bir kavrayışın geliştirilebilmesi için, beşinci sınıf öğrencilerinin uzunluk ölçmeye dair sahip olması beklenen becerileri hangi düzeyde kazandıklarının belirlenmesi kritik bir öneme sahiptir. Çalışmanın örneklemi, büyük şehir merkezindeki bir ortaokulda öğrenimlerine devam eden 88 beşinci sınıf öğrencisidir. Veriler, uzunluk ölçme ve karşılaştırmaya dair açık uçlu problemlerin yer aldığı bir form (Battista, 2006) aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler, Battista'da (2006) verilen çerçeve kapsamında betimsel olarak analiz edilmiştir. Sorular uzunluk ölçme ve uzunluk karşılaştırma soruları olarak iki kategoriye ayrılmış ve veri analizlerinde bu kategoriler dikkate alınmıştır. Katılımcıların uzunluk karşılaştırma sorularını çözerken genellikle şekilleri bütün olarak ele aldıkları ve görsel temelli karşılaştırma yaptıkları, uzunluk ölçmede ise çoğunlukla verilen veya seçtikleri bir birimi tekrarlayarak ölçme yaptıkları görülmüştür. Ayrıca uzunluk ölçme ve karşılaştırmada şekillerin geometrik özelliklerinin kullanılması veya mantıksal ve sayısal işlemler üzerinden yapılan ölçme işlemlerine daha az rastlanmıştır. Elde edilen bulgulardan beşinci sınıf öğrencilerinin uzunluk ölçme konusunda zorlandıkları, istenen uzunlukların ölçümünü yapmakta ve verilen uzunlukları karşılaştırmakta problemeler yaşadıkları belirlenmiştir. Çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlara dayalı olarak öğretime ilişkin bir takım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzunluk ölçme, uzunluk karşılaştırma.

Matematikte Üstün Yetenekli Öğrencilerin Soyutlama Süreçlerindeki Öz Düzenleme Davranışları

Mehmet Çağlar Coşar

Millî Eğitim Bakanlığı, m.caglar.cosar@hotmail.com.tr

Cenk Keşan

Dokuz Eylül Üniversitesi, cenk.kesan@deu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, matematikte üstün yetenekli öğrencilerin bilgi oluşturma ve pekiştirme süreçlerindeki öz düzenleme davranışlarını incelemektir. Bununla birlikte, matematiksel soyutlama sürecini etkileyen öz düzenleme stratejilerinin neler olduğunun belirlenmesi hedeflenmektedir. Araştırmada kullanılan yöntem örnek olay çalışmasıdır. Örnek olay çalışması kapsamında, matematikte üstün yetenekli öğrenciler ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin matematiksel bilgi oluşturma ve pekiştirme süreçleri, görüşmeler kapsamında sunulan açık uçlu problemler aracılığıyla incelenmiştir. Öğrencilerin bilgi oluşturma ve pekiştirme süreçlerinde sergiledikleri öz düzenleme stratejileri kodlama planına göre belirlenmiştir. Elde edilen verilere göre, bilişsel ve üstbilişsel öz düzenleme stratejilerini kullanan öğrencilerin bilgi oluşturma ve pekiştirmede daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Bilişsel öz düzenleme stratejilerini uygulayan öğrencilerin, üzerinde çalıştığı görevle ilgili mevcut bilgilerini dikkate aldığı, çözüme ilişkin fikirler öne sürerek planlar geliştirdiği ve sonuç olarak önceden var olan bilgi yapılarını tanımada ve kullanmada daha başarılı olduğu görülmüştür. Öğrencilerin göreve ilişkin hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmak için uyguladıkları matematiksel stratejilerini gözden geçirerek süreci üstbilişsel olarak izlemesinin, doğru matematiksel bilginin oluşturulması ve bu bilgilerin pekiştirilmesine katkıda bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulgularında hareketle matematikte üstün yetenekli öğrencilerin sergiledikleri öz düzenleme stratejilerinin, matematiksel bilgiyi oluşturma ve pekiştirmelerinde önemli bir rolü olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Matematikte üstün yetenek, soyutlama, bilgi oluşturma, öz düzenleme.

Matematiksel Problem Çözme Süreciyle Bilgi İşlemsel Düşünme Ölçeği Geliştirme

Fatma Nur Bağrıaçık

fatmabagriacik@hacettepe.edu.tr

Bahadır Yıldız

Hacettepe Üniversitesi, bahadir@bahadiryildiz.net

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin bilgi işlemsel düşünme (BİD) becerilerinin matematiksel problem çözme süreçleriyle incelenmesidir. Bu amaçla kullanılmak üzere problem çözme süreciyle ölçme sağlayacak bir bilgi işlemsel düşünme ölçeği geliştirilmesi planlanmaktadır. Öğrencilerde var olan bilgi işlemsel düşünme becerisini ortaya koymada farklı yöntemler kullanılmaktadır. Bunlardan biri likert tipi ölçeklerdir. Genellikle bid becerisini geliştirme üzerine odaklanan çalışmaların var olduğunu alanyazında görmekle birlikte değerlendirme araçları kısmında yetersizliklerin olduğunu görmekteyiz. Bu durum araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmanın önemi hazırlanacak ölçeğin öğrencilerin bilgi işlemsel düşünme becerisini matematiksel problem çözme süreciyle incelenmesinde kullanılacak olmasıdır. Matematiksel problem çözme süreciyle ele alınacak olan ölçek maddeleri bid becerisinin sadece bilgisayar bilimleriyle değil diğer disiplinler yardımıyla değerlendirilmesine ve geliştirilmesine olanak tanıyacaktır. Ölçek maddeleri uzman görüşüne sunulacak gerekli düzenlemelerle birlikte son haline getirilecek ve bir özel okulda okumakta olan öğrencilere uygulanarak maddeler test edilecektir. Yapılması planlanan açımlayıcı faktör analizi yardımıyla ölçeğin alt boyutları ortaya konulacaktır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda alt boyutların geçerliliğini göstermek için doğrulayıcı faktör analizi yapılması planlanmaktadır. Yapılacak analizler sonucunda ölçek son haline getirilerek sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi işlemsel düşünme, matematiksel problem çözme, ölçek geliştirme.

Matematik Dersinde Merak Duvarı Kullanımı ve Bilgi İşlemsel Düşünme Becerisine Etkisi

Selen Galiç

Hacettepe Üniversitesi, selengalic@gmail.com

Bahadır Yıldız

Hacettepe Üniversitesi, bahadir@bahadiryildiz.net

Öğrencilerin hazırbulunuşlukları, ilgileri ihtiyaçları ve öğrenme stilleri gibi bireysel farklılıklarına yönelik olarak içerik, süreç ve ürünlerde yapılan değişiklikler öğretimde farklılaştırma olarak tanımlanmaktadır (Anderson, 2007; Tomlinson, 1999). Farklılaştırılmış öğretim için alanyazında yer alan pek çok stratejiden birisi de merak duvarıdır. Merak duvarı temel olarak sınıf duvarına asılan bir kartondan oluşmaktadır. Öğrenciler ders esnasında veya ders dışında istedikleri zamanlarda merak ettiklerini yapışkanlı etiketlere yazıp bu kartona yapıştırabilmektedirler. Dersin sonunda merak duvarı için ayrılan sürede öğrencilerin yapıştırdıkları sorular sınıfça ele alınır, tartışılır ve soru yanıtlanır. Bu süreçte öğrencilerin düşünme yaratıcı düşünme, algoritmik düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme, işbirlikli öğrenme ve iletişim becerileri (Wing, 2006) gibi bilgi işlemsel düşünme becerilerinin de süreç içerisinde ön planda olduğu düşünülmektedir.

Bir tür analitik düşünme biçimi olan bilgi işlemsel düşünme, problem çözme, sistem tasarlama ve bilgisayar temelli kavramlara dayanan insan davranışlarını anlama yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır (Wing 2008). Bu çalışmada ortaokul matematik dersinde merak duvarı kullanımının öğrencilerin yaratıcılık, algoritmik düşünme, işbirliklik, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi bilgi işlemsel düşünme becerilerinin etkisi incelenmiştir. Korkmaz, Çakır ve Özden (2015) tarafından geliştirilen ortaokul düzeyine uygun bilgisayarca düşünme beceri düzeyleri (BDBD) ölçeği ön-test ve son-test olarak kullanılmıştır. Ölçek yaratıcılık, algoritmik düşünme, işbirliklik, eleştirel düşünme ve problem çözme olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. 15 tane 6.sınıf öğrencisiyle cebirsel ifadeler konusunda iki haftalık uygulama yapılmıştır. Veriler normal dağılım göstermediği için non-parametrik bir test olan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; matematik dersinde merak duvarı kullanımı öğrencilerin yaratıcılık, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinde anlamlı bir artış sağlamıştır. Öğrencilerin işbirliklik ve algoritmik düşünme becerilerine ait ortalamalarda bir artış meydana gelirken bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Farklılaştırılmış öğretim, merak duvarı, bilgi işlemsel düşünme, matematik eğitimi, cebirsel ifadeler.

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Geometrik Cisimler Konusundaki Argüman Kalitelerinin İncelenmesi

Faden Topuz

Dokuz Eylül Üniversitesi, fadentopuz@gmail.com

Berna Cantürk Günhan

Dokuz Eylül Üniversitesi, berna.gunhan@deu.edu.tr

Bu araştırmada ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin geometrik cisimler konusunda ortaklaşa argümantasyon süreçlerindeki argüman kalitesinin incelenmesi amaçlanmıştır. 2019-2020 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde gerçekleştirilen araştırmanın katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile gönüllü sekiz ortaokul sekizinci sınıf öğrencisidir. Daha kapsamlı bir doktora tez çalışmasından bir kesit sunulan araştırmada öğretmen rehberliğinde öğrencilere zihinlerinde oluşturdukları matematiksel kavramlar arasındaki ilişkileri açığa çıkarıcı, argüman oluşturmayı destekleyici bir etkinlik uygulanmıştır. Bu etkinlik, sekizinci sınıf geometrik cisimler konusu işlenmeden uzaktan öğretim yoluyla çevrimiçi olarak nitel yöntemlerden öğretim deneyi ile yürütülmüştür. Öğrenci etkileşimli etkinlikteki veriler; etkinlik notları ve çizimler ile toplanmıştır. Etkinlik boyunca ses ve görüntü kaydı (öğrenci görüntülerini içermeyen) alınmıştır. Öğrencilerin etkinlik sorularına bireysel düşünerek not almaları istenmiş sonra öğretmenin de gerektiğinde ortaklaşa argümantasyon sürecine katılımı ile tartışma süreci devam etmiştir. Elde edilen veriler ileriye-geriye dönük incelemelerle Toulmin'in (1958) argümantasyon şeması esas alınarak Krummheuer'in (1995) ve Conner'ın (2008) perspektifleri ile analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda elde edilen argüman kaliteleri Osborne, Erduran ve Simon'un (2004) çevresi doğrultusundaki Shongwe'nin (2019) tablosu dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda argümanlarda çürütücülerin de yer alması ile argüman kalitesinin yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin argüman oluşturma sürecinde aktif oldukları ve geometrik kavramlara anlam verme çabasında oldukları belirlenmiştir. Geometri kavramlarının öğretiminde ortaklaşa argümantasyon sürecine farklı etkinliklerle öğretimin ilk kademelerinden itibaren yer verilmesi önerilebilir. Böylece argümantasyon sürecinde argüman bileşenlerinden özellikle çürütücülerin daha çok ortaya çıkması ile öğrencilerin argüman kalitelerinin artmasına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ortaklaşa argümantasyon, argüman kalitesi, geometrik cisimler.

İlköğretim Matematik Öğretmeni Adaylarının Modelleme Döngüsü Süreç Becerileri

Muhammet Şahal

Yıldız Teknik Üniversitesi, msahal@yildiz.edu.tr

Ahmet Şükrü Özdemir

Marmara Üniversitesi, ahmet.ozdemir@marmara.edu.tr

Matematik eğitiminde öne çıkan araştırma alanlarından biri olan matematiksel modellemede öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yetkinlik kazanması önemlidir. Çünkü okul matematiğinde daha fazla yer alması gerektiği savunulan matematiksel modellemenin sınıf ortamlarında uygulanabilmesi birçok faktörle beraber öğretmen adaylarının matematiksel modelleme becerilerinin gelişimiyle de ilişkilidir. Matematiksel modelleme onu yaparak yaşayarak öğrenilebilir. Bu bağlamda Borromeo Ferri (2018)'e ait kuramsal çerçeve kapsamında ilköğretim matematik öğretmeni adaylarına yönelik bir eğitim planı hazırlanarak, uygulamada katılımcıların gruplar halinde 3 modelleme problemi üzerinde çalışmaları sağlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması ile yürütülen çalışmaya 19'u pilot, 21'i asıl uygulamada olmak üzere 40 ilköğretim matematik öğretmeni aday katılmıştır. Eylem araştırmalarında ideal olanı ortaya koymak değil, "şimdi ve burada" olan realite içinde hareket etmek ve değişim gerçekleştirmek önemlidir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının modelleme problemleriyle muhatap kılınması amaçlanmış, eylem planı kapsamında pilot uygulama gerçekleştirilmiş, çözüm süreçlerinden elde edilen çıktılar değerlendirilerek asıl uygulamaya geçilmiştir. Araştırmacı uygulamaya bizzat dâhil olmuştur. Modelleme problemlerinin çözüm süreçlerinin içerik analizi yöntemiyle modelleme döngüsüne aktarıldığı araştırmada veri toplama aracı olarak çözüm izleme şablonları, çözüm defterleri, grupların ses ve görüntü kayıtlarına ait transkripsiyonlar kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının modelleme döngüsü üzerindeki geçişlerinin doğrusal formda olmadığı, problemde gruptan gruba farklılık gösterdiği görülmüştür. Katılımcıların modelleme döngüsü üzerinde bazı aşamaları atladıkları, bazı aşamaları tekrarladıkları ve geri dönüşler gerçekleştirdikleri saptanmıştır. Bununla beraber problemlere dair ulaşılan sonuçların yapılan varsayımlara göre ve çözüm stratejilerine göre değişiklik gösterdiği bulgusuna erişilmiştir. Öğretmen adaylarının modelleme problemlerinin çözüm süreçlerinde problemi anlamlandırma, gerçek model ortaya koyma ve matematiksel sonuç/sonuçlara ulaşmada sıkıntı yaşamadıkları; ancak matematiksel model ortaya koymada, matematiksel sonuçları gerçek sonuçlara yorumlamada ve doğrulama aşamalarında güçlük yaşadıkları ya da bu aşamaları görmezden geldikleri tespit edilmiştir. Araştırmada modelleme döngüsünün etkili bir yansıtıcı düşünme aracı olarak kullanılabileceği de ortaya çıkmıştır. Çalışmanın modelleme döngüsünün alternatif bir biçimlendirici değerlendirme aracı olarak kullanımına yönelik bir çerçeve sunması bakımından literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematiksel modelleme, modelleme döngüsü, modelleme süreç becerileri, matematik öğretmeni adayları.

Matematik Dersinin EBA TV Aracılığıyla Yapılması Üzerine Öğrenci Görüşleri

Beyhan Çakır

Dokuz Eylül Üniversitesi, byhnckrbc@gmail.com

İdil Erez

Dokuz Eylül Üniversitesi, idilerez98@gmail.com

Anıl Taha Midilli

anillltahaaa@gmail.com

İlkokul, ortaokul ve lise öğrencilerine pandemi sürecinde okullarda eğitim yapılamaması sebebiyle Millî Eğitim Bakanlığı tarafından EBA TV aracılığıyla uzaktan eğitim hizmeti sunulmuştur. Bu çalışmanın amacı; devlet okullarında öğrenim gören 9, 10 ve 11. sınıf öğrencilerinin matematik dersinin EBA TV aracılığıyla yapılmasına ilişkin görüşlerini cinsiyet ve sınıf düzeyi bakımından incelemektir. Bu çalışmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmış ve çalışma grubu uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu farklı şehirlerde ve farklı lise türlerinde (anadolu lisesi, fen lisesi, sosyal bilimler lisesi, mesleki ve teknik anadolu lisesi, anadolu imam hatip lisesi) 9, 10 ve 11. sınıfta öğrenim gören 214 (135 kız, 79 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak 21 tane 5’li likert tipi madde ve 4 açık uçlu soru içeren aynı zamanda demografik özelliklerin de sorulduğu form kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından Google Formlar aracılığıyla hazırlanan form online olarak katılımcılara ulaştırılmıştır. Verilerin analizi sırasında olumsuz maddelerin puanları tersine çevrilmiş ve nicel verilerin analizi SPSS paket programı aracılığıyla yapılırken nitel veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Yapılan istatistiksel çözümlemede cinsiyete göre öğrencilerin puanları arasında kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunurken sınıf düzeyine göre öğrencilerin puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Açık uçlu sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde ise her ne kadar kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu cevaplar verdiği görülse de genel olarak öğrencilerin sorularını soramama, derste çözülen soruları yetersiz ve kısıtlı bulma, ders süresini kısa bulma ve öğretmenin anlatımını beğenmeme gibi sebepleri sunarak matematik dersinin EBA TV aracılığıyla yapılmasına yönelik görüşlerinin olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Nicel araştırmaya dayalı bu çalışma 9, 10 ve 11. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilecek görüşmeler yoluyla nitel olarak yapılabilir ve böylelikle matematik dersinin EBA TV aracılığıyla yapılmasına yönelik öğrenci görüşlerindeki farklılıkların nedenleri sorgulanabilir.

Anahtar Kelimeler: EBA TV, uzaktan eğitim, pandemide eğitim, matematik eğitimi.

Merkezi Sınavlarda Karşılaşılan Katlama ve Kesme İçerikli Geometri Sorularının İncelemesi

Özlem Gürakar

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ozlemgurakar2@posta.mu.edu.tr

Muhammed Mustafa Bulut

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, muhammedmustafabulut@posta.mu.edu.tr

Elif Ilgın

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, elifilgin@posta.mu.edu.tr

Vesile Yılmaz

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, vesileyilmaz@posta.mu.edu.tr

Burçak Boz-Yaman

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, burcak@mu.edu.tr

Bu araştırma, ülkemizde yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı (ALES), üniversiteye geçiş (ATY, TYT, vb) ve liseye geçiş (SBS, OKS vb) sınavlarında geometri öğrenme alanında sorulmuş katlama-kesme süreci içeren soruları belirleyerek bu soruların yıllara, konulara ve zorluk derecesine göre dağılımları olmak üzere üç farklı bağlamda incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada sınav dokümanlarının sistematik incelemesi yapılmıştır. Bu nedenle nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Sınavlar resmi internet siteleri üzerinden erişilerek elde edilmiş ve matematik/geometri soruları değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma bulgularına göre kağıt katlama-kesme uygulamaları içeren soruların yıllara göre dağılımı incelendiğinde 1999-2019 yılları arasında yapılan üniversite geçiş sınavı sorularında toplam 14, 1998-2019 yılları arasında yapılan liseye geçiş sınavı sorularında toplam 6, 2006-2018 yılları arasında yapılan Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES) sorularında 7, 2006-2018 yılları arasında yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) sorularında ise 3 adet katlama-kesme sorusu tespit edilmiştir. Kağıt katlama-kesme içerikli sorular içinde dörtgende alan ve dörtgende açı-kenar, köşegen özelliklerinin %18 oranı ile tüm sorular içinde en sık ele alınan konular olduğu, oran-orantı konusunun ise %2 oranı ile en az düzeyde ele alındığı görülmüştür. Soruların zorluk dereceleri Math taksonomisiyle oldukça örtüşen fakat daha ayrıştırıcı bir derecelendirme ile sınıflandırılmıştır. Yüzdelik dağılımları incelendiğinde en fazla sorunun %34'lük oran ile derece-2 zorluk düzeyinde olduğu, daha sonra sırasıyla derece-3 ve derece-4 zorluk düzeyinden %24, derece-5 zorluk düzeyinde %12 ve son olarak en az sorunun derece-1 zorluk düzeyinde %2 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen merkezi sınavlar farklı yıllarda ve farklı eğitim seviyelerine yönelik olmasına rağmen tüm sınav türlerinde katlama-kesme sürecinin bulunduğu sorular görülmektedir. Çalışmamızda yapılan incelemeler sonucunda katlama-kesme sorularının genel olarak birden fazla konuyla ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Birden fazla konu ile ilişkisinden dolayı katlama- kesme sorularının kavram yanılgılarına ve sistematik düşünme hatalarına açık olduğunu söyleyebiliriz. Çalışmamızdaki sorularda sıklıkla yer verilen konuların literatürde öğrencilerin de zorlandığı konular olduğu bu sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Katlama-kesme soruları, geometri, merkezi sınavlar.

Problem Çözme Süreci Üstbiliş Etkinlikleriyle Nasıl Desteklenebilir?

Ayşe Türk

Milli Eğitim Bakanlığı, ayset1730@gmail.com

Sibel Yeşildere İmre

Dokuz Eylül Üniversitesi, sibel.y.imre@gmail.com

Başlıca amaçlarından biri öğrencilere günlük hayatta karşılaşacakları gerçek problemleri çözme becerisi kazandırmak olan matematik öğretiminde öne çıkan diğer bir önemli kavramın üstbiliş olduğu söylenebilir. Üstbiliş kavramını önemli yapan nedenlerden biri, çok yönlü ve karmaşık bir süreç olan problem çözmeye katkısıdır. Bu çalışmada, problem çözme sürecini destekleyecek üstbiliş etkinlikleri sunulacaktır. Bu etkinlikler üstbiliş ile ilgili literatür, cebir problemlerini çözmede öğrencilerin yaşadıkları zorluklar ve Matematik Dersi Öğretim Programı'nda (2018) cebir problemlerini çözmeye yönelik kazanımlar dikkate alınarak geliştirilmiştir. Ayrıca Aşık'ın (2015) tasarım tabanlı araştırmasında ortaya koyduğu Üstbiliş Odaklı Problem Çözme Destek Programı dikkate alınmıştır. Sunulacak üstbiliş etkinliklerinin öğrencilere problem çözme sürecinde neyi bilip neyi bilmediğinin farkında olma, öz sorulama, plan yapma, öğrenme süreçlerini izleme, denetleme ve değerlendirme becerileri ile ilişkisini teorik olarak ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üstbiliş Etkinlikleri, cebir, problem çözme.

Ortaokul Matematik Öğretmen Adaylarının Matematik Öğretiminde İlişkilendirme Becerilerinin Geliştirilmesi: Eylem Araştırması Örneği

Elif Nur Akkaş

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, elifakkas@ibu.edu.tr

Matematik öğretiminde, öğrencilerin akıl yürütme, problem çözme becerilerini desteklemek, soyut kavramları somutlaştırmak, anlamalarını güçlendirmek için bazı ilişkilendirmeler kullanılmaktadır. Bu ilişkilendirmeler; gerçek hayatla ilişkilendirme, diğer derslerle ilişkilendirme, farklı gösterimler, temsil biçimleri arasında ilişkilendirme, kavramsal ve işlemsel bilgiyi ilişkilendirme ve son olarak öğrenme alanları arasında ilişkilendirme becerileri olarak adlandırılmaktadır. Öğretmen adayları, ilişkilendirme yapmanın ve bu becerinin önemini anlamadıkları sürece, öğretmen olduklarında, öğrencilerinin problem çözme becerilerini desteklemekte yetersiz kalacaklardır. Literatürde yapılan bazı çalışmalarda, bu durumun sonucu olarak, mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin az ilişkilendirme yaptıklarını, hatta ilişkilendirme yapsalar dahi bunun farkında olmadıklarını göstermektedir. Literatürde belirlenen bu eksiği gidermek amacı esas olmak üzere; yapılan bu çalışmayla, öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önce ilişkilendirme becerisinin önemini anlamaları, hangi konularda ne tür ilişkilendirmeler yapabilecekleri, yaptıkları bu ilişkilendirmelerin ne amaçla, nasıl yapıldığı ve neden önemli olduğunu fark etmeleri ve bu becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda;

- 1) Matematik öğretmen adayları, eylem araştırması öncesi/sonrası matematiksel ilişkilendirmeden ne anlıyorlar ve önemi hakkında ne düşünüyorlar?
- 2) Matematik öğretmen adayları eylem araştırması öncesi/sonrası matematiksel ilişkilendirmeyi nasıl, ne amaçla yapıyorlar?
- 3) Matematik öğretmen adayları eylem araştırması öncesi/sonrası hangi konularda ne tür ilişkilendirmeler yapıyorlar?

araştırma soruları belirlenmiştir. Araştırma bir devlet üniversitesinde öğrenim gören, 18 kız, 17 erkek toplam 35, üçüncü sınıf ortaokul matematik öğretmen adayıyla gerçekleştirilmiştir. Gönüllülük esas alınmıştır. Araştırma eylem araştırması olarak gerçekleştirilmiştir. Beş adımdan oluşan eylem planı hazırlanmıştır. İlk adımda öğretmen adaylarının matematiksel ilişkilendirme sürecine yönelik eksiklerini belirlemek için açık uçlu anket ve ilişkilendirme ödevi verilmiştir. Verilerin analizinden sonra öğretmen adaylarına matematiksel ilişkilendirmelere yönelik 5 hafta eğitim verilmiştir. Son adımda değişimi görmek adına öğretmen adaylarına ilk adımda uygulanan anket tekrar uygulanmış, yeniden ilişkilendirme ödevi verilmiştir. Sonuçlara göre, öğretmen adaylarının %60'ının sürecin başında matematiksel ilişkilendirmeyi bilmediği, geriye kalanın ise ilişkilendirme yapsa da, yaptığının farkında olmadığı belirlenmiştir. Ancak verilen eğitim sonrası öğretmen adaylarının hepsinin farklı konulara yönelik farklı ilişkilendirmeler yaptığı ve ilişkilendirme süreçlerini anladıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretiminde ilişkilendirme, ilişkilendirme becerisi, ortaokul matematik öğretmen adayları.

İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Uzaktan Öğretimde Mentimeter Kullanılmasına İlişkin Görüşleri

Nazan Mersin

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, nazan09gunduz@gmail.com

Dünya genelinde bir salgın hastalık olarak adlandırılan Covid-19'un tahribatını azaltmak amacıyla birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de uzaktan eğitim faaliyetlerinin mecburi duruma geldiği bilinmektedir. Bu süreçte özellikle büyük bir yer değiştirme hareketliliğe neden olacak üniversitelerin neredeyse tamamının uzaktan eğitimle yürütülmesi yönünde karar alınmıştır. Bu nedenle diğer pek çok eğitim kurumunda olduğu gibi üniversitelerde de öğretim elemanlarının uzaktan öğrenmeyi en verimli hale getirmek için teknolojik araçları etkin bir şekilde kullanma gayreti dikkat çekmektedir. Öğrencilerin öğretim süreçleri sonunda etkili sonuçlar alabilmesi, derslerde ilgilerini ve dikkatlerini arttırabilmeleri için çok çeşitli modern teknolojik uygulamalardan yararlanılabilir. Bunlardan birisi ders öncesi, sırası ve sonrasında anlık ve eğlenceli bir şekilde ısınma ve değerlendirme etkinliklerinin hazırlanmasını sağlayan mentimeterdir. Buradan hareketle eldeki çalışmada ilköğretim matematik öğretmenliği üçüncü sınıf öğretmen adaylarının, matematik öğretiminde ilişkilendirme dersi kapsamında, öğrencilerin derse yönelik ilgilerini canlı tutabilmeleri ve derse daha rahat katılım sağlayabilmeleri amacıyla Web 2.0 araçlarından mentimeter kullanılmıştır. Araştırma yöntemi olarak durum çalışmasının kullanıldığı çalışmada derslerde mentimeter kullanılmasının öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda veri toplamak için derse katılan öğrencilerden mentimeter kullanılan dersler sonrasında yansıtıcı günlükler yazmaları istenmiştir. Çalışma gönüllülük esasına dayalı olarak 30 öğretmen adayının katılımı ile gerçekleşmiştir. Çalışmanın sonunda öğretmen adaylarının mentimeter kullanılmasının derse yönelik motivasyonlarını arttırdığı, cevap ekranında isimlerinin görülmemesi nedeniyle soruların cevaplarını rahatça yazabildikleri, diğer arkadaşlarının fikirlerini görebildikleri için farklı bakış açıları edindikleri gibi pozitif yönde görüşler elde edilirken, uygulamanın fazla zaman alması, dersi uzatması gibi olumsuz cevapların da ortaya çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretmen adayları, mentimeter kullanımı, uzaktan eğitim.

Öğrencilerin Bilinmeyen ve Eşitlik Kavramlarına İlişkin Sembol Hisleri: Literatürden Örnekler

Aysun Saltan

Milli Eğitim Bakanlığı, saltan.aysun5@gmail.com

Sibel Yeşildere İmre

Dokuz Eylül Üniversitesi, sibel.y.imre@gmail.com

Bu çalışmada bilinmeyen ve eşitlik kavramlarına yönelik sembol hissinin tekno-bulmacalar yardımı ile geliştirilmesine yönelik literatürden örnekler sunmak amaçlanmaktadır. Aritmetikten cebire geçiş sürecinde öğrenciler bilinmeyen, değişken, eşitlik gibi soyut kavramlarla ilk kez tanıştığından bu kavramları somutlaştırmada zaman zaman sorun yaşayabilmektedirler. Öğrencilerin bu soyut kavramları somutlaştırması ve zihinlerinde oluşturabilmesi için somutlaştırmaya yönelik modellere ihtiyaç duydukları söylenebilir. Bu dönem öğrencilerinin teknolojiye ve oyunlara olan ilgisi nedeniyle bu çalışmada tekno-bulmacaların temel cebirsel kavramları somutlaştırmada ve sembol hissini geliştirmede sağladığı katkı üzerinde durulmaktadır. Bu anlamda Papadopoulos (2018) tarafından cebirsel zihin alışkanlıklarının ve sembol hissinin incelenmesine yönelik geliştirilen tekno-bulmacalardan yararlanılmıştır. Literatürdeki bilinmeyen ve eşitlik kavramlarına yönelik kavram yanılgıları incelenerek ve ortaokul matematik dersi öğretim programımızda yer alan eşitlik ve bilinmeyen kavramlarına yönelik kazanımlar dikkate alınarak bu tekno-bulmacalar yeniden düzenlenmiş ve 8 tane tekno-bulmaca hazırlanmıştır. Çalışmada, hazırlanan tekno-bulmacaların eşitlik ve bilinmeyen kavramlarına ilişkin sembol hissi ile olan ilişkisi teorik olarak incelenecektir. Ayrıca tekno-bulmacaların sembol hissine katkı sunması beklenen boyutları tartışılacak ve sembol hissine yönelik kuramsal yapıyla ilişkisine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sembol hissi, tekno-bulmaca, cebir öğretimi.

Matematik Eğitiminde Alanında Robotik Kodlamayla İlgili Yapılan Yayınların İncelenmesi

Koray Akdeniz

Milli Eğitim Bakanlığı, korayakdeniz@hacettepe.edu.tr

Mustafa Altuntaş

Milli Eğitim Bakanlığı, altuntas2012@gmail.com

Zehra Türkmen

Milli Eğitim Bakanlığı, zunal40@hotmail.com

Bahadır Yıldız

Hacettepe Üniversitesi, bahadiry@hacettepe.edu.tr

Teknolojide yaşanan gelişmeler, eğitim teknolojisine de yansımakta ve yön vermektedir. Robot teknolojisinin gelişmesi ile birlikte eğitimde de robotik, kodlama ve programlama uygulamalarına daha fazla yer verilmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, 2014-2020 yılları arasında eğitimde robotik kodlama alanında yapılan çalışmaların eğilimlerini tespit etmek ve matematik eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda NCTM içerik ve süreç standartlarının nasıl ele alındığı ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda, ulusal ve uluslararası 260 makale ve ulusal 134 tez betimsel içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, incelenen çalışmaların en çok bilgisayar bilimleri alanında yapıldığı ve Scratch kodlama programının en fazla kullanılan program olduğu görülmüştür. Ayrıca ortaokul kademesinde daha fazla çalışma yapıldığı, 21.yy becerilerinden eleştirel düşünme ve problem çözme üzerine yoğunlaşıldığı tespit edilmiştir. Matematik eğitimi alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde ise, içerik standartlarından en fazla geometri alanında çalışma yapıldığı ve süreç standartlarında da problem çözmenin ön plana çıktığı görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bulguların matematik eğitimi alanında robotik kodlama ile ilgili yapılacak çalışmalar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Robotik, kodlama, programlama ve matematik eğitimi.

İlköğretim Matematik Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Destekli Öğretimden Yararlanmak İstedikleri Konular ve Nedenleri

Elif Verda Erkan

Dokuz Eylül Üniversitesi, elifverdaerkan@hotmail.com

Duygu Erali

Dokuz Eylül Üniversitesi, duyguerali@gmail.com

Semiha Kula Ünver

Dokuz Eylül Üniversitesi, semiha.kula@deu.edu.tr

Değişen çağın getirdiği teknolojik yenilikler, matematik öğretiminde yerini almıştır. Matematik dersi öğretim programlarında da bilginin yapılandırılması sürecinde teknolojinin öğretime entegre edilmesi istenmiştir. Bu doğrultuda teknolojinin kullanıldığı bilgisayar destekli öğretim derse ilişkin konu ve kavramların öğretilmesinde bir araç olarak kullanılmaktadır. Buradan yola çıkılarak çalışmanın amacı, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının hangi matematik ve geometri konularında, bilgisayar destekli öğretim materyali hazırlamanın ve kullanmanın gerekli olduğuna ilişkin görüşlerini nedenleriyle birlikte incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını 100 ilköğretim matematik öğretmenliği son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler öğretmen adaylarının hangi matematik ve geometri konularında, bilgisayar destekli öğretim materyali hazırlamanın ve kullanmanın gerekli olduğuna ilişkin görüşlerini ve bu görüşlerinin nedenlerini belirlemeye yönelik açık uçlu sorulara verdikleri yazılı yanıtlarından elde edilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların görüşleri; sayılar ve işlemler, veri işleme ve olasılık, geometri ve ölçme, cebir ve en çok zorlanılan konular olmak üzere beş tema altında toplanmıştır. Bu doğrultuda konular, bu beş tema altında kodlanarak tablolştırılmıştır. Öğretmen adayları bilgisayar destekli öğretimden en çok geometri ve ölçme temasında yer alan geometrik cisimler konusunda, en az ise sayılar ve işlemler temasında yer alan kümeler konusunda yararlanacaklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları bu konuları seçme nedenlerini bilgisayar destekli öğretim ile soyut kavramları somutlaştırma, görselleştirme, günlük hayatla ilişkilendirme ve zaman tasarrufu sağlama olarak belirtmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının özellikle gerekli gördükleri ve ihtiyaç duydukları konular bağlamında bilgisayar destekli öğretim materyalleri hazırlama ve kullanma süreçlerinden geçmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar destekli öğretim, matematik öğretimi, öğretmen adayları.

Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Üstbilişsel Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi

Elif Nur Tanır Güçyetmez

Milli Eğitim Bakanlığı, elifnurtanir@gmail.com

Bu araştırmada ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin üstbilişsel farkındalık düzeylerinin belirlenmesi ve üstbilişsel farkındalık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğrencilerin matematiksel problem çözme adımlarındaki başarılarıyla üstbilişsel farkındalık düzeylerinin ilişkisi incelenmiş ve üstbilişsel farkındalıklarının cinsiyet ve sosyoekonomik düzey değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Ortaokul 6.sınıfta öğrenim gören 459 öğrenciye Schraw ve Dennison'ın (1994) geliştirdiği, Türkçe'ye çevirisi ve uyarlaması Sungur ve Şenler (2009) tarafından yapılan 52 maddeden oluşan likert tipi Üstbiliş Farkındalık Envanteri (Metacognitive Awareness Inventory, MAI) ve Salman (2012) tarafından hazırlanmış Problem Çözme Başarı Testi uygulanmıştır. Araştırmada nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Veriler t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson Korelasyon Analizi ile analiz edilmiştir.($p<0,05$). Araştırmanın sonuçları 6. sınıf öğrencilerinin üstbilişsel farkındalıklarının uygun seviyede olduğunu ortaya çıkarmıştır. Üstbilişsel farkındalık ile problem çözme adımlarından problemi anlama, plan yapma, planı uygulama ve kontrol adımları arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin üstbilişsel farkındalıklarında kızlar lehine bir farklılaşma olduğu ortaya çıkmıştır. Gelir düzeyi açısından öğrencilerin üstbilişsel farkındalıkları incelendiğinde ise üstbilişsel farkındalıklarında farklılaşma olmadığı görülmüştür. Bu araştırma örneklemin büyüklüğü, çok sayıda okulların kullanılması, ortaokul 6.sınıf öğrencileri ile çalışılması ve problem çözme ile problem çözme adımlarının başarısını ölçme amaçlı matematiksel problem çözme testi kullanılması açısından birçok çalışmadan ayrılmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın bu alanda yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstbiliş, üstbilişsel farkındalık, matematiksel problem çözme.

**Kesirlerle Bölmeye Yönelik Mesleki Gelişim Sürecine Katılan Matematik Öğretmeni
Adaylarının Örnek Seçimlerinin İncelenmesi**

Ebru Mutlu

Pamukkale Üniversitesi, emutlu@pau.edu.tr

Asuman Duapete Paksu

Pamukkale Üniversitesi, aduatepe@pau.edu.tr

Örnekler, öğretim sürecinde kavram ve işlem öğrenme süreçlerinin planlanmasında ve öğrencilerin bu kavram ve işlemlerin pekiştirmesinde önemi bir role sahiptir. Bu nedenle, öğretim programındaki kazanımlar dikkate alınarak özenli bir şekilde seçilmelidir. Bu çalışmada kesirlerle bölmeye yönelik mesleki gelişim sürecine katılan son sınıf dört ortaokul matematik öğretmeni adayının örnek seçimleri durum çalışması modeli ile incelenmiştir. Öğretmen adaylarının seçtikleri örnekler Dörtlü Bilgi Modeli çerçevesinde ele alınmıştır. Mesleki gelişim süreci, kesirlerle bölmeye yönelik alan ve alan öğretimi bilgilerini geliştirmek amacıyla bölme, kesir ve kesirlerle bölmeyi içeren 11 oturumdan oluşmaktadır. Çalışmada öğretmen adaylarının kesirlerle bölmeye ilişkin hazırladıkları üç ders planı ve öğretim sürecinde kullandıkları örnek seçimleri incelenmiştir. Öğretmen adayları ilk ders planlarını mesleki gelişim süreci başlamadan, ikinci ders planlarını bölme ve kesir oturumlarından sonra ve üçüncü ders planlarını mesleki gelişim süreci tamamlandıktan sonra hazırlamışlar son olarak üçüncü ders planlarını öğretim sürecinde altıncı sınıflarda uygulamışlardır. Öğretmen adaylarının örnek seçimleri, öğrencilere ön bilgileri hatırlatma ve kesirlerle bölmeye ilişkin öğretim programında yer alan beş kazanım dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Örnek seçimleri, kavram ve işlemleri öğretme ve pekiştirme örnekleri olarak iki başlık altında değerlendirilmiştir. Öğretmen adayları kavram ve işlemleri öğretirken seçtikleri örneklerde öğrencilere ön bilgileri hatırlatırken, ilk ders planlarında genel olarak bölmenin eş paylaşırma anlamı, ikinci ve üçüncü ders planlarında bölmenin eş paylaşırma ve gruplama anlamlarını içeren örnekleri kullanmayı planlamışlardır. Kazanımlar çerçevesinde ise genel olarak ilk iki ders planında kesirlerle bölme işlemi yapmayı gerektiren çoğunlukla sonucu doğal sayı çıkan işlemsel örneklere, üçüncü ders planlarında işlemsel örneklerin yanında sonucu doğal sayı çıkan/çıkmayan günlük yaşam bağlamı içeren sözel problemlere yer vermişlerdir. Öğretmen adayları üçüncü ders planlarında yer vermeyi planladıkları örnekleri öğretim sürecinde kullanmışlardır. İkinci ve üçüncü ders planlarında yer verdikleri pekiştirme örneklerini, öğretim sürecinde kullanmamışlardır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının örnek seçimleri mesleki gelişim sürecinin etkisiyle olumlu yönde değişimler göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, kesirlerle bölme, örnek seçimi, mesleki gelişim süreci.

5. Sınıf Matematik Öğretmenlerinin Kesirlerle İşlemler Alt Öğrenme Alanında Öğrenme Güçlüğüne Sahip Öğrenciler ve Normal Öğrenciler için Sınıfta Oluşturmayı Amaçladıkları Sosyomatematiksel Normlar

Hava Öksüz

Sıtkı Çetin Ortaokulu, havahazir@gmail.com

Nejla Gürefe

Uşak Üniversitesi, nejlcalik@gmail.com

Öğrenme ve öğretme sürecinde, sınıf üyelerinin (öğretmen ve öğrenciler) sahip olduğu bilişsel yapılar ve sınıf üyelerinin karşılıklı etkileşim sonucunda ortaya çıkan ortak davranışların oluşturduğu sınıf mikrokültürünün bir parçası olarak tanımlanan sosyomatematiksel normlar matematik derslerinde öğretmenler ve öğrenciler arasında ortaya çıkan karşılıklı beklenti, kural ve davranışları yöneten, yazılı olmayan ortak anlayışların ve sınıf içi kuralların tümünü ifade etmektedir. Bu çalışmada sınıfında kaynaştırma öğrencilerinden öğrenme güçlüğüne sahip olan öğrencilerin bulunduğu matematik öğretmenlerinin sınıflarında ortaya çıkarmaya çalıştıkları sosyomatematiksel normlar belirlenerek, öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler ve normal öğrenciler için oluşturmayı amaçladıkları sosyomatematiksel normların nasıl değiştiği belirlenmek istenmiştir. Bu çalışma ile sosyomatematiksel normların ortaya çıkarılmasıyla öğretmenlerin sınıf ortamındaki farklı öğrencilere öğrenme fırsatlarını nasıl sunduğu göz önüne serilmiş olacaktır. Çalışma durum çalışması niteliğindedir. Çalışmanın katılımcılarını tespit ederken araştırma yapılacak ilçede öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin daha çok 5. sınıflarda olduğu görülmüş ve bu yüzden çalışma yapılacak alt öğrenme alanından kesirlerle işlemler ile ilgili kazanımların ele alınması uygun görülmüştür. Veriler toplanırken görsel ve işitsel kayıt alınmış olup her bir öğretmen 6 ders saati gözlenmiştir. Aynı zamanda araştırmacı sınıf ortamında yer alarak sadece gözlem yapmıştır. Araştırmacı daha önceki çalışmalarda ortaya çıkan normlardan oluşan hazırlanmış olduğu gözlem formunu kullanmanın yanı sıra sınıf içerisinde ortaya çıkan davranışlarla ilgili notlar almıştır. Gözlem ve doküman yoluyla toplanan çalışmanın verileri içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın bulgularından öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler için oluşturmayı amaçladıkları normların sınıftaki bütün öğrenciler için oluşturdukları normlara göre daha az sayıda olduğu ve öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler için oluşturulması amaçlanan normların çoğunlukla aday olarak kaldığı söylenebilir. Bulgular ışığında özellikle öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin bir sorunun cevabından ziyade çözüm sürecine odaklanabilmelerini ve öğrencilerin daha özgür ve aktif olmalarını sağlayan bazı sosyomatematiksel normları öğretmenlerin sınıflarında daha fazla kullanmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyomatematiksel norm, kesirlerle işlemler, öğrenme güçlüğüne sahip öğrenci, ortaokul öğrencileri.

Matematik Öğretmenlerinin WEB 2.0'a Yönelik Görüşleri

Hasibe Sevgi Moralı

Dokuz Eylül Üniversitesi, hsmorali@gmail.com

Elif Korkmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, elifkrkmz@gmail.com

Teknolojinin eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu bir gerçektir ve teknoloji sürekli gelişmektedir. Öğretmenlerin, teknoloji okuryazarlığı kazanmaları, öğretimin yüz yüze ya da uzaktan olması fark etmeksizin, derslerinde bu teknolojileri kullanabiliyor olmaları önemlidir. Özellikle Covid-19 sürecinde uzaktan eğitime geçiş nedeniyle öğretmenlerin teknoloji kullanma zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Derslerde kullanılabilecek teknolojilerden biri de Web 2.0 araçlarıdır. Web 2.0 kavramı, kullanıcıların etkileşimlerini artıran, dinamik yapıya sahip ikinci nesil internet yapılarının tümüne verilen addır. Web 2.0 hakkında MEB'in yaptığı çalışmalar araştırıldığında bazı İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin web sitelerinde konuyla ilgili içerik paylaştıklarına, online kurslar düzenlediklerine rastlanmıştır. Ayrıca MEB'in alt birimlerinden olan YEĞİTEK çok sayıda öğretmenin katılımında bulunduğu, öğretmenlerin Web 2.0 araçlarını kullanımları hakkında kapsamlı bir araştırma sunmuştur. Yapılan birçok araştırmada Web 2.0 araçlarının derslerde kullanımının öğrenci motivasyonlarını arttırdığı görülmüştür. Ayrıca Web 2.0 araçları öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini arttırdığını ortaya koyan araştırmalar mevcuttur. Bu teknolojilerin eğitimde kullanımının birçok faydaları ilgili alanyazınla desteklenmektedir. Bu çalışmada matematik öğretmenlerinin Web 2.0 araçlarını bilip/bilmedikleri, bu konuda bir eğitim alıp/almadıkları, derslerinde aktif kullanıp/kullanmadıkları araştırılmıştır. Bu çalışma öğretmen görüşlerini alarak yapılmakta olan bir araştırmanın Web 2.0 ile ilgili verilerini içermektedir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Bu çalışma, 16 ortaokul, 16 lise öğretmeni olmak üzere kolayda örneklem tekniğiyle seçilen 32 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. 32 katılımcıya Google Form aracılığı ile gönderilen açık uçlu sorular ile birincil veriler elde edilmiştir. Birincil verilerin ardından bu araştırma grubu içerisinde 6 kişi ile mülakat yapılarak ikincil veriler toplanmıştır. Görüş formlarının değerlendirilmesi sonucunda katılımcıların çoğunun web araçlarını derslerinde aktif kullanmadıklarına, Web 2.0 kavramını bilmediklerine; bir kısmının ise Web 2.0 araçlarından bir ya da birkaçını derslerinde kullandıklarına ulaşılmıştır. Yapılan mülakatlarda ise katılımcılara web 2.0 kavramı açıklanmış, içlerinden bir kısmı Web 2.0'ı yararlı bulup derslerinde kullanmayı denemek istediklerini belirtmiştir. Katılımcıların tamamına yakınının Web 2.0 araçlarının tanıtımına yönelik herhangi bir eğitim almamış olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Web 2.0 araçları, eğitim teknolojileri, öğretmen görüşleri.

Kirigami ve Teknoloji ile Kare Oluşturmaya Yönelik Bir Etkinlik Hazırlama ve Uygulama

Esra Akbulut

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, esraakbulut041@gmail.com

Ezgi İnan

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, ezgiinann240@gmail.com

Burçak Boz-Yaman

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, burcakboz@gmail.com

Matematik dersinde geometrik şekiller, şekillerin özellikleri ve birbiriyle olan ilişkileri öğretimin her kademesinde anlatılmaktadır. Kağıt katlama ve kesme gibi geometrinin modellenmesini sağlayan etkinliklerin kullanılması ise geometrik şekillerin öğretilmesinde önem arz etmektedir. Bu bağlamda yapılan bu çalışmada katla&kes teoreminin geometri öğretiminde kullanılması üzerine bir ders planı hazırlanmıştır. 5E öğrenme döngüsü ile hazırlanan bu ders planında öğrenciler geometrik şekilleri kavramsal olarak öğrenirken arkasındaki matematiği de bilgisayar tabanlı programlar ile kendilerinin keşfetmeleri sağlanacaktır.

Ders planının giriş kısmında öğrencilere müsvedde kağıtlar ve makas verilerek kirigaminin ne olduğu ve kağıt keserek nasıl şekiller elde edilebileceği tartışılmıştır. Keşfetme kısmında kirigami ile üç farklı katlama şekliyle kare oluşturulan bir etkinlik kağıdı hazırlanmıştır. Katlama ve kesme işlemlerinin dörtgenlerin özelliklerinin matematiksel olarak ortaya koyabileceği, dörtgenler ve özel bir dörtgen olan kareyi öğrenirken öğrencilerin bazı noktalarda kavram yanılgıları yaşadıkları görülmüştür. Açıklama kısmında öğrencilerden etkinlik kağıdındaki sorgulamalara verdikleri cevapları paylaşımları istenmiştir. Derinleştirmenin birinci aşamasında, etkinlik kağıdında yapılan katlama kesme işlemlerinin arkasındaki matematik, GeoGebra programı ile daha detaylı incelenmesi hedeflenmiştir. Bu uygulama içerisinde kirigami ile oluşan geometrik şekillerin kat yerlerini veren katla ve kes teoreminin beş adımlık çalışma algoritması üzerinde çalışılmıştır. Özellikle karenin oluşturulmasını sağlayan kat izleri ve kesme yerleri Geogebra uygulaması yardımıyla bulunmuştur. Derinleştirmenin ikinci aşamasında etkinlik kağıdındaki kirigami ile oluşturulan kareler Python programlama dili üzerinde kodlama yapılarak elde edilmiş ve öğrencilerin kullanabileceği arayüz haline dönüştürülmüştür. Bu sayede öğrenciler kağıt ve makas kullanmadan kareleri bilgisayar ortamında oluşturabilir ve karenin özelliklerini analitik bir bakış açısı ile inceleyebilirler. Ders planının değerlendirme aşamasında ise öğrencilerin ders süresince yaşadıkları deneyimlerini paylaşımları için küçük kartlar dağıtılarak bu derste neler öğrendikleri sorulmuştur. Ders planının yalnızca derinleştirme aşamaları henüz bir sınıf ortamında uygulanmamıştır.

5E yapısına uygun kare özelinde dörtgenleri öğretmek amaçlı tasarlanan ders planının derinleştirme dışında tüm basamakları uygulanmıştır. Uygulama sonucunda ders planında tespit edilen problemler düzenlenerek 5E ders planı revize edilerek son haline getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kirigami, katla ve kes teoremi, kodlama, GeoGebra.

Bir Öğrencinin Kovaryasyonel Akıl Yürütme ile Üstel Fonksiyon Kavramını İnşa Etme Süreci

Ali Özgün Özer

Dokuz Eylül Üniversitesi, ali.ozgun.ozer@gmail.com

Esra Bukova Güzel

Dokuz Eylül Üniversitesi, esra.bukova@gmail.com

Bu çalışma üstel fonksiyonların yapılandırması üzerine yürütülmüş bir doktora çalışmasının bir parçasını oluşturmaktadır. Çalışmanın bu parçasında bir öğrencinin üstel fonksiyonu yapılandırırken kovaryasyonel akıl yürütme şeklini derinlemesine incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda üstel fonksiyona yönelik bir kavramsal analiz yapılmış ve sonucunda üstel fonksiyonu yapılandırmak için iki temel fonksiyonel yaklaşımın olduğu belirlenmiştir. Bunlardan ilki eşleme yaklaşımı ikincisi eş zamanlı düşünme yani kovaryasyon yaklaşımıdır. Fonksiyon kavramının formal tanımlarına bakıldığında genellikle eşleme yaklaşımının ele alındığı görülmektedir. Kovaryasyon yaklaşımı ise fonksiyonun türü hakkında bize daha çok bilgi vermektedir. Fonksiyonel ilişkileri öğrencilerde yapılandırırken bu iki yaklaşıma da odaklanmak kavramsal anlamayı sağlaması açısından önemlidir. Bu doğrultuda araştırmacılar tarafından hem eşleme hem de kovaryasyon yaklaşımını içerecek şekilde teknoloji destekli modelleme etkinlik dizisi geliştirilmiştir. Geliştirilen etkinlikler için iki araştırmacıdan uzman görüşü alınmış ve pilot çalışması yapılarak son hale getirilmiştir. Çalışmanın teorik altyapısını gerçekçi matematik eğitimi ve radikal yapılandırmacılık teorileri oluşturmaktadır. Çalışmada öğretim deneyi yöntemi kullanılmıştır. Öğretim deneyi bireysel olarak gerçekleştirilmiştir ve bu bildiride sadece bir öğrencinin bulguları paylaşılacaktır. Öğretim deneyi, ön görüşme, yatay matematikselleştirme, dikey matematikselleştirme ve değerlendirme olacak şekilde dört oturumda gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılacak öğrenci belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme metodu kullanılmıştır. Buradaki ölçüt öğrencinin daha önce üstel fonksiyon kavramına yönelik herhangi bir eğitim almamış olması ve üslü sayı, fonksiyon gibi ön öğrenmelerinde eksikliklerin olmamasıdır. Katılımcı ile ön görüşme tamamlanmış ve gerekli şartları sağladığından dolaylı uygulamaya devam edilmiştir. Çalışmanın sonucunda öğrencinin bu etkinlik dizisi sayesinde üstel fonksiyon kavramını inşa edebildiği görülmüştür. Bu kavramının temelinde yer alan değişim kavramını ve eş zamanlı değişim yaklaşımını anlamlandırdığı ve yüksek düzeyde kovaryasyonel akıl yürüttüğü gözlemlenmiştir. Bu öğretim deneyi ile öğrencilerin üstel fonksiyonları sadece işlemsel anlama düzeyinde kalmayıp kavramsal olarak da anlamalarına olanak sağlayacak bir etkinlik dizisinin örnek bir uygulaması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın üstel fonksiyona yönelik kavramsal çalışma literatürüne katkı sağlayacağı ve öğretmenlere örnek bir uygulama sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstel fonksiyon, kovaryasyonel akıl yürütme.

Covid-19 Sürecinde Lise Matematik Eğitimindeki Canlı Uzaktan Eğitim Uygulama Süreçlerinin Uzaktan Eğitim Bileşenleri Açısından İncelenmesi

Burçin İnce Muslu

Milli Eğitim Bakanlığı, burcin.incee@gmail.com

Ayten Erduran

Dokuz Eylül Üniversitesi, ayten.erduran@deu.edu.tr

Lisans eğitiminde ve açık lisede uygulamaları görülen uzaktan eğitim, Covid-19 sürecinde eğitimin her kademesinde kendine yer bulmuştur. Salgının ve etkilerinin ne kadar süreyle devam edeceği ön görülemediği için ülkemizde özellikle uygulanan canlı uzaktan eğitim uygulamalarının bir süre daha devam edeceği beklenmektedir. Bu durumda matematik eğitiminde canlı uzaktan eğitim uygulamalarının incelenmesi ve değerlendirilmesi bundan sonraki canlı uzaktan matematik eğitimi sürecinin daha sağlıklı yönetilebilmesi için önemlidir. Bu çerçevede araştırmanın amacı Covid-19 sürecinde lise matematik eğitimindeki canlı uzaktan eğitim uygulama süreçlerini incelemektir. Bu inceleme Anderson ve Garrison (1998) ve Moore (1989)'un uzaktan eğitim bileşenleri olarak tanımladığı öğrenen, öğretici ve iletişim metodu bileşenleri çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada lise matematik eğitiminde bu süreçte gerçekleştirilen canlı uzaktan eğitim uygulamalarında eğitim ve öğretimin nasıl gerçekleştiğini daha iyi anlamak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden biri olan Stake (1994)'in tanımladığı gerçek örnek olay çalışması seçilmiştir. Araştırmanın katılımcılarını fen lisesi, anadolu lisesi, meslek lisesi ve özel lise olmak üzere dört farklı okul türünden 12 matematik öğretmeni ve onların birer öğrencileri oluşturmaktadır. Matematik öğretmenlerinin seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi ve aykırı durum örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Öğrenci seçiminde öğretmen görüşlerinin dikkate alınmasından dolayı Patton (2014)'un önerdiği zincir örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Veri toplama araçları öğretmen ve öğrenciler için ayrı ayrı hazırlanmış yarı-yapılandırılmış görüşme formlarıdır. Görüşmeler online görüşme platformlarında kaydedilmiş olup veri analiz yöntemi olarak betimsel analiz tercih edilmiştir. Araştırmada uzaktan eğitimin özellikle iletişim metodunda öğrenen-öğretici, öğrenen-öğrenen ve öğrenen-içerik etkileşimlerinin her bir türünde büyük eksiklikler yaşandığı elde edilen bulgular arasındadır. Önceden derslerinde teknoloji kullanan ya da kullanmayan öğretmenlerin bu süreçte uzaktan eğitime uygun içerikler hazırlamadığı, öğrencilerin ise öğrenmede kendi sorumluluklarının daha çok farkında oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Matematik eğitimi, uzaktan eğitim, özel durum çalışması, matematik öğretmeni.

Bir Matematik Öğretmeni Adayının Öğretiminden Yansımalar: Öğrenci Düşüncelerine Karşılık Verme

Berna Tataroğlu Taşdan

Dokuz Eylül Üniversitesi, berna.tataroglu@deu.edu.tr

M. Gözde Didiş Kabar

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, gozde.didis@gop.edu.tr

Matematik eğitimi araştırmaları öğrencilerin düşüncelerini ortaya çıkarma ve bu düşünceleri öğretimsel kararlar alırken kullanmanın önemine dikkat çekmektedir. Bu durum öğretmenin fark etme becerisi şeklinde kavramsallaştırılmış ve “dikkat etme, yorumlama, nasıl karşılık vereceğine karar verme” olarak üç bileşende ele alınmıştır (Jacobs, Lamb, & Philipp, 2010). Öğretmenin öğrenci düşüncelerine nasıl karşılık vereceği, öğrencilerin matematiksel düşüncelerine dikkate alma ve yorumlama süreçlerinin sonucunda görünebilir bir eylemle sonuçlandığından, geliştirmesi en zor fark etme becerisi olarak görülmektedir. Ancak bu becerinin verilecek destek ile geliştiği de bilinmektedir. Bu anlamda matematik öğretmeni adaylarının öğrenci düşüncesine karşılık verme becerilerinin onlara destek sağlanarak geliştirilmesi gereklidir. Öğretmen adaylarında söz konusu becerinin geliştirilmesi için var olan durumlarının belirlenmesi bir ön koşul olarak düşünülebilir. Bu araştırmada da matematik öğretmeni adaylarının öğretim deneyimlerinde öğrenci düşüncelerine nasıl karşılık verdiklerinin incelenmesini amaçlayan kapsamlı bir çalışmanın bir bölümü olarak bir öğretmen adayı (Okan) örneği ele alınmıştır. Özel durum çalışması olarak tasarlanan araştırmanın verilerini Okan’ın “Öğretmenlik Uygulaması” dersi kapsamında gerçek sınıf ortamında gerçekleştirdiği üç ders anlatımının video kayıtları oluşturmaktadır. Ayrıca Okan’ın hazırladığı ders planları ikincil veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Veri analizi iki araştırmacı tarafından alan yazında var olan öğretmen eylemleri çerçevelerinden yararlanılarak içerik analizi aracılığıyla yapılmıştır. Veri analizinin sonuçları, Okan’ın öğretiminde öğrenci düşüncesine yanıt vermek için çeşitli eylemleri kullandığını göstermiştir. Okan’ın tüm derslerinde “ortaya çıkarma”, “değerlendirme” ve “tekrar etme” eylemlerini kullanma eğiliminde olduğu görülmüştür. Sorgulama eylemini ilk iki derste nispeten az kullandığı, üçüncü dersinde bu kullanımı arttırdığı belirlenmiştir. Ayrıca Okan’ın tüm derslerinde öğrenci düşüncesini genişletme ve açıklamayı daha az tercih ettiği saptanmıştır. Araştırmanın sonuçları öğretmen adayının öğrenci düşüncelerine karşılık vermede gerekli olan bazı eylemleri yeterli şekilde kullanamadığını ortaya çıkarmıştır. Bu çalışma Öğretmenlik Uygulaması veya diğer matematik eğitimi derslerinde öğrenci düşüncelerine karşılık vermede başvurulabilecek eylemlere yönelik bilgi ve deneyimleri öğretmen adaylarına kazandırmaları için öğretmen eğitimcilerine öneriler sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fark etme becerisi, öğrenci düşüncesine karşılık verme, matematik öğretmeni adayı.

Bir Matematik Eğitimi Araştırmacısının Matematik Öğretmenlerine İlişkin Fark Etme Becerilerinin İncelenmesi

Burcu Nur Baştürk Şahin

Bursa Uludağ Üniversitesi, bnbasturk@uludag.edu.tr

Salih Birişçi

Bursa Uludağ Üniversitesi, salihbirisci@uludag.edu.tr

“Fark etme” becerisi dışarıdan doğrudan gözlenemeyen ancak matematik eğitiminin etkililiği için oldukça önem arz eden bir beceridir. Matematik öğretmenlerinin öğrencilere ilişkin fark etme becerilerinin zamanla geliştiği literatürde rapor edilmiştir. Ancak matematik eğitimi araştırmacılarına ilişkin yapılan çalışmalar yok denecek kadar azdır. Yapılan çalışmalar da matematik eğitimi araştırmacılarının öğrencilere ilişkin fark etme becerilerini incelemeye yöneliktir. Oysa ki araştırmacıların genellikle yaptıkları araştırmalarda öğretmenleri gözlemleyerek, onlar ile ilgili yaptıkları çıkarımları ortaya koydukları düşünüldüğünde, araştırmacıların matematik öğretmenlerine ilişkin fark etme becerilerini incelemenin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, matematik öğretmenleri ile çalışmalar yapan bir öğretmen eğitimi araştırmacısının matematik öğretmenlerine ilişkin fark etme becerilerini incelemenin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, bir matematik eğitimi araştırmacısının matematik öğretmenlerinin derslerini inceleyerek yaptığı çıkarımlara ilişkin şemalarını inceleyerek, fark etme becerilerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemine uygun olarak desenlenmiştir. Bu desenin seçim sebebi, bir araştırmacının fark etme davranışına yönelik şemalarını detaylı olarak incelemenin amaçlanmasıdır. Araştırmacının dört matematik öğretmenini izleyerek yaptığı çıkarımlar incelenerek, şemalarına ilişkin içerik analizi yapılmıştır. Araştırmacı, matematik öğretmenlerini, derslerinde ortaya çıkardıkları matematiksel yeterlikler bağlamında incelemiştir. Yapılan içerik analizinde hem araştırmacının sahip olduğu şemalar belirlenmiş hem de bu şemalar Van Es (2011) tarafından ortaya konulmuş olan teorik çerçeveye uygun olarak sınıflanmıştır. Yapılan analizler sonucunda araştırmacının, kendi araştırma konuları olan, yapılandırmacı öğretime ve matematik okuryazarlığına yönelik durumları fark etmede büyük ölçüde “Güçlü ve kanıtlarla desteklenmiş” fark etme düzeyinde olduğu görülmüştür. Ayrıca, araştırmacının incelediği konu olan matematiksel yeterlikler dışında da fark ettiği noktalar olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fark etme becerisi, fark etme düzeyleri, öğretmen eğitimi.

Öz Değer-Öz Vektör Kavramını Anlama Düzeylerinin İncelenmesi: 3B Hologram Destekli Öğretim Durumu

Dilek Hazar

Dokuz Eylül Üniversitesi, dilekizgiol90@gmail.com

Cenk Keşan

Dokuz Eylül Üniversitesi, cenkkesan@gmail.com

Bu çalışmanın amacı HoloDEU yazılımı kullanılarak gerçekleştirilen 3B Hologram destekli öğretim ile lineer cebiri öğrenen ilköğretim matematik öğretmen adaylarının öz değer öz vektör kavramını anlama düzeylerinin incelenmesidir. Çalışma bir durum araştırmasıdır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Bunun için vektör uzayı kavramının öğretimi üç boyutlu hologram modelleri ile desteklenerek işlenmiştir. Vektör uzayı kavramını gören öğretmen adaylarına açık uçlu sorular uygulanmıştır. Elde edilen veriler incelendiğinde vektör uzayı kavramında süreç becerileri gösteren öğretmen adaylarından sekizi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Öz değer öz vektörler kavramlarının öğretimi boyunca etkinlikler-sınıf tartışması-uygulamalar yapılmıştır. Öğretmen adaylarına verilen etkinlikler GeoGebra destekli olarak uygulanmıştır. GeoGebra da oluşturulan şekiller 3B Hologram cihazına aktarılıp, görüntülenerek şekiller öz değer-öz vektör kavramları arasındaki ilişkiler sınıf ortamında tartışılmıştır. Öz değer- öz vektörler kavramına ilişkin teoremler, daha sonra kavrama ilişkin örnekler verilerek uygulamalar yapılmıştır. Öğretim sürecinin sonrasında öğretmen adaylarına kavrama ilişkin açık uçlu sorular uygulanmıştır. Elde edilen veriler incelenerek mülakat soruları hazırlanmıştır. Öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen klinik mülakatlarla öğrencilerin kavramı öğrenme süreçlerine ilişkin daha derinlemesine bilgi elde edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerin analizleri APOS teorisine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Betimsel analiz ile veri analizi gerçekleştirilmiştir. Açık uçlu soruların analizleri sonucunda öğretmen adaylarının süreç- nesne aşamasında davranışlar gösterdiği görülmektedir. Bu çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen HoloDEU yazılımının öz değer öz vektörlerin öğretiminde kullanılmıştır ve 3B Hologram modeller öğrenciler tarafından ders sırasında hazırlanmıştır. Bununla birlikte yapılandırmacı yaklaşımı temel alan APOS Teorisine dayalı öğretim etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Her biri kırk beş dakikadan oluşan üç ders saati sonunda öğrenciler açık uçlu problemlerin çözümünde ve görüşmelerde nesne anlayışına yönelik davranışlar göstermişlerdir. Bu sonuca dayanarak 3B Hologram destekli öğretimin öz değer-öz vektörler kavramlarının, diğer lineer cebir ve matematik kavramlarının öğretiminde kullanılabileceği ve olumlu sonuçlar elde edilebileceği söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin kavramları daha iyi öğrenebilmesi için yapılandırmacı yaklaşıma dayanan teori veya yöntemler ile birlikte 3B Hologram destekli öğretimin kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: 3B Hologram, öz değer, öz vektör, APOS Teorisi.

Matematik Öğretmeni Adaylarının Van Hiele Geometrik Düşünme Düzeyleri ile Geometri Başarıları ve Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Gülşah Akca

Dokuz Eylül Üniversitesi, akca.glsh@gmail.com

Muhammet Osman Tekin

Dokuz Eylül Üniversitesi, muhammetosmantekin@gmail.com

Nazmi Ömürçan Adıgüzel

Dokuz Eylül Üniversitesi, dndrm77@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı matematik öğretmeni adaylarının van Hiele Geometrik Düşünme Düzeyleri ile genel not ortalamaları, geometri ders başarı puanları ve geometri tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışmanın dayanağını van Hiele Geometrik Düşünme Düzeyi çerçevesi oluşturmaktadır. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden korelasyonel araştırma deseni ile yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcılarını bir devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan 26 ilköğretim ve ortaöğretim matematik öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş olup öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinde geometri dersini almış olmaları bir kriter olarak seçilmiştir. Araştırmanın verileri Usiskin (1981) tarafından geliştirilen ve Duatepe (2001) tarafından Türkçeye uyarlanan 25 çoktan seçmeli sorudan oluşan van Hiele Geometrik Düşünme Düzey Belirleme Testi ile Google Form üzerinden toplanmıştır. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: van Hiele, geometrik düşünme düzey belirleme, matematik öğretmeni adayı.

Yaratıcı Matematik Öğretimi İçin Matematiksel Modelleme

Gülşah Batdal Karaduman

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, gulsah@iuc.edu.tr

Model oluşturma etkinlikleri uzun yıllardan bu yana matematik eğitimcileri tarafından kullanılmaktadır. Matematiksel modelleme, gerçek yaşam problemlerine çözüm yolları bulmaya çalışırken onları matematiksel terimlerle gösterme, matematik diline çevirme sürecidir. Bu süreçte öğrencilerin yaratıcılıkları da geliştirilmektedir. Yaratıcılığın pek çok tanımı yapılmıştır. Yaratıcılık, matematikçilerin rutin olmayan problem çözme ile uğraşırken kullandıkları alana özgü düşünme süreçlerini ifade etmektedir. Matematiksel modelleme kullanarak hazırlanmış problemlere yeni ve faydalı çözümler üretme konusunda yetenekli öğrencileri geliştirmek alandaki farklı çalışmalarda hedeflenmiştir. Bu çalışmada literatür taraması yöntemi kullanılarak matematiksel modelleme çalışmalarında yaratıcılık boyutunun nasıl ele alındığı ve bu konuda kullanılan yöntemler ve ölçme araçları incelenecektir. Yapılacak analizler sonucunda matematiksel modelleme etkinliklerine yaratıcılık kavramını nasıl kullanabileceğimiz konusunda eğitimcilere önerilerde bulunulacaktır. Etkinlik örnekleri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretimi, matematiksel modelleme, yaratıcılık, matematiksel yaratıcılık.

Öğretmen Adaylarının Uzamsal Yeteneğe Yönelik Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi: Bir Ölçek Geliştirme ve Uygulama Çalışması

Hanife Taşdelen

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, hanife9721@gmail.com

Okan Kuzu

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, okan.kuzu@ahievran.edu.tr

Uzamsal yetenek, üç boyutlu uzayda bir ya da birden fazla parçadan oluşan cisimleri ve bileşenlerini zihinde hareket ettirilebilme veya zihinde canlandırabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Uzamsal yetenek, gündelik işler ve uzmanlık gerektiren faaliyetler için çok önemli bilişsel bir yetenek olup yol tarif etmek ve cerrahi operasyon yapmak gibi birçok davranış uzamsal yeteneğe sahip olmayı gerektirir. Uzamsal yeteneğin önemi yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda, araştırmacılar tarafından ilgili literatür taranarak ve uzman görüşleri alınarak 65 maddelik bir taslak ölçek hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak ölçek “Hiç Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” şeklinde 1’den 5’e doğru derecelendirilmiştir. Ölçeğin gelişim aşamasında maddelerin yazım kuralına uygunluğunun ve amaca yönelik olup olmadığının belirlenmesi için ölçme-değerlendirme ve Türk Dili alanlarında uzman öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır. Ölçek, 2020-2021 eğitim öğretim yılında devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan 251 matematik ve 127 sınıf öğretmeni adayına pilot olarak uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 23 programına aktararak güvenilirliği, toplam madde korelasyonu ve yapı geçerliği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda 5’li likert tipli 3 faktörlü “Uzamsal Yeteneğe Yönelik Öz Yeterlik Algı Ölçeği” elde edilmiştir. Nihai forma kavuşan ölçek ilköğretim matematik ve sınıf öğretmeni adaylarına tekrar uygulanmış ve doğrulayıcı faktör analiziyle ölçeğin faktör yapısı doğrulanmıştır. Bu çalışmada, ilköğretim ve sınıf öğretmeni adaylarının uzamsal yeteneğe yönelik öz yeterlik algılarının cinsiyete ve bölüm türüne göre farklılaşıp farklılaşması da araştırılmıştır. Nicel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu çalışmada nedensel karşılaştırma modeli kullanılmıştır. İlgili üniversitelerin seçiminde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmışken, bu üniversitelerde öğrenim gören ilköğretim matematik ve sınıf öğretmeni adayların seçiminde ise amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Adayların eğitim-öğretim sürecinde matematik öğretimine yönelik bir ders almış ya da alacak olmaları ölçüt olarak alınmıştır. Çalışmanın analiz aşaması devam etmekte olup, analiz sonucunda elde edilen bulgular yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ölçek geliştirme, öz yeterlik, uzamsal yetenek.

Matematik Eğitiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımıyla İlgili Yapılan Çalışmaların Tematik Bir İncelemesi

Kübra Pak Varlı

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, kubrapak1@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, 2015 yılından itibaren 2020 yılı kadar matematik eğitiminde Web 2.0 araçlarının kullanımıyla ilgili yapılan çalışmaların tematik olarak incelemektir. Çalışma kapsamında incelenen dokümanlar, İlköğretim matematik öğretmen adayları ve öğretmenleri ile ortaokul öğrencileri, Türkçe anadilinde yazılmış, Türkiye’de yayınlanmış olan dergi makalelerinden ve lisansüstü tezlerden oluşmaktadır. Çalışmanın örnekleme belirlenirken ölçüt örnekleme yöntemi (Neuman, 2003) dikkate alınmıştır. Araştırmada incelenen çalışmalar dikkate alınırken şu ölçütler baz alınmıştır: (i) Matematik eğitimi alanında yapılmış çalışmalar olmaları, (ii) Türkçe dilinde yayınlanmış olmaları, (iii) matematik eğitimi anahtar kelimesini içermeleri, (iv) Web 2.0 eğitim araçları, Web 2.0 araçları ve matematik, Kahoot, eğitimde Web 2.0 araçları ya da eğitimde teknoloji anahtar kelimelerini içermeleri. Belirtilen ölçütleri temel alarak oluşturulan çalışma örnekleme, matematik eğitimi alanında Google Scholar, DergiPark, ERIC, Web of Science, EBSCO ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarından ulaşılan makaleler ve tezlerden oluşmaktadır. 2015-2020 yılları döneminde Web 2.0 eğitim araçlarının kullanıldığı yurt içinde yapılan 46 tez, 37 makale olarak toplam 83 çalışmaya ulaşılmış ancak matematik eğitimi olarak filtrelediğimizde 13 tez ve 20 makale araştırmaya dahil edilmiştir. Ulaşılan makaleler ve tezleri, araştırmanın problem ve alt problemleri dikkate alınarak, araştırmanın amacına uygun olacak şekilde veri matrisi oluşturularak düzenlenmiştir. Matematik eğitiminde Web 2.0 araçlarının kullanıldığı çalışmalar belirlenen tema ölçütlerine göre incelendikten sonra veri matrisine işlenmiştir. Toplanan verilerde sınıflandırma analizi yapıp araştırmadaki örneklem grubu, kullanılan yaklaşımlar, araştırmanın türü ve yıllara göre dağılımı analiz kapsamında incelenmiş frekans dağılımları bulunmuştur. Bulgulardan elde edilen verilere göre, çalışma türünde en fazla makale, lisansüstü çalışmalarda ağırlıklı olarak yüksek lisans tezlerinde çalışıldığı, örneklem grubu olarak en fazla öğretmen adaylarıyla çalışıldığı, kullanılan yaklaşımlarda en fazla nitel yaklaşım benimsendiği ve yıllara göre dağılımında en fazla dağılımın 2019 yılına ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma ile Türkiye’de matematik eğitiminde Web 2.0 eğitim araçlarının kullanılacağı çalışmalara fikir vereceği, yapılacak olan yeni çalışmalarda yol göstermesi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Matematik eğitimi, web 2.0 araçları, eğitimde teknoloji, tematik inceleme.

Matematik Öğretmeni Adaylarının Dijital Hikaye Tasarımına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Ruhşen Aldemir Engin

Kafkas Üniversitesi, ruhsen.aldemir@kafkas.edu.tr

Pandemi süreciyle birlikte eğitimde teknolojinin gerekliliği bir kez daha anlaşılmıştır. Eğitimin birçok alanında olduğu gibi matematik eğitiminde de kullanılan teknolojik yöntemlerden biri Dijital Hikayedir. Dijital hikayelerin hem yüz yüze eğitimde, hem de online eğitimde kullanılabilmesinin bu süreçte bir avantaj olabileceği ve matematik derslerinin yürütülmesinde kullanılabileceği düşünülmektedir. Dijital hikayenin tasarlanması ve uygulanmasında sürecin iyi analiz edilmesinin ilerde benzer konuda çalışacak araştırmacılar için daha etkili ve verimli bir ortam oluşturacağı düşünülmektedir. Bu sebeple *çalışmanın önemi* benzer çalışmalar için destekleyici olması ve hem yüz yüze hem de online ortamlarda kolaylıkla kullanılan dijital hikayelerin tasarlama sürecine ilişkin öğretmen adaylarının gözünden deneyimlerine ilişkin bilgi vermesidir. Bu sebeple *çalışmanın amacı* matematik öğretmeni adaylarının dijital hikaye tasarımına yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Çalışma *nitel/ durum çalışması* olarak tasarlanmıştır. Çalışmanın *katılımcıları* Matematiksel İlişkilendirme dersini alan 40 ilköğretim matematik öğretmenliği II. sınıf öğrencisidir. Öğretmen adayları süreçte ikiye ayrılmıştır. Öğretmen adaylarına 7 hafta süresince dijital hikaye tasarlama eğitimi verilmiş ve en sonda süreçle yönelik görüşleri alınmıştır. Veriler literatür taranarak ve iki uzman tarafından görüş alınarak oluşturulan 5 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. *Veri analizinde* içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmanın *bulguları* incelendiğinde grupların çoğunluğunun dijital hikaye kavramını daha önceden duymadıkları belirlenmiştir (f=17). Dezavantajlar açısından zaman alıcı olması (f=11), bilgisayar temini (f=6) ve internet temini (f=4) öne çıkan kodlar olmuştur. Avantajları ise en fazla bilgisayar kullanımını geliştirme (f=6), eğlenceli olması (f=3), çoklu ortam kullanılması (f=3) olarak belirlenmiştir. Hazırlanan dijital hikayenin matematik dersini öğrenme ve öğretmede katkısı bulgularında grupların tamamı katkı sağlayacağını belirtirken en fazla günlük hayat matematik ilişkisine katkı sunacağı (f=7) ifade edilmiştir. Dersin genel değerlendirilmesi bulgularında ise farklı yöntem kullanımı (f=6), teknoloji kullanımı (f=5) ve eğlenceli olması (f=4) belirlenmiştir. Derse ilişkin zamanın az olması (f=2) ve az uygulama yapılması (f=1) eleştirisi olarak belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital hikaye, matematik öğretmen adayı, görüş.

Matematik Öğretmen Adaylarının Hazırladıkları Somut Materyallerin Bütünleştirilmiş Etkileşim Tasarımı Modeli (BETTAM) ile İncelenmesi

Bahadır Yıldız

Hacettepe Üniversitesi, bahadir@bahadiryildiz.net

Selin Urhan

Hacettepe Üniversitesi, selin.urhan@hacettepe.edu.tr

Öğrenme, öğrencide belli yetkinlikler, bilgi ve beceriler oluşturmayı amaçlayan bir etkinliktir. Öğretmenler, öğrenme etkinliklerinde öğrencilerin ihtiyaçlarını ve isteklerini belirleyen; bu ihtiyaçları ve istekleri onlarda olumlu yönde duygusal değişiklikler ve davranış değişiklikleri oluşturacak şekilde karşılamayı hedefleyen etkileşim tasarımcıdır. Alanyazında pek çok çalışmanın çevrimiçi öğrenmede etkileşim tasarımı açısından uzaktan eğitime katkı sağladığı ancak sınıf ortamında yüz yüze yapılan öğrenme etkinliklerinde etkileşim tasarımının yeterince ele alınmadığı görülmektedir. Bu bağlamda, alanyazında yüz yüze öğrenme ortamları için tasarlanan materyallerin ve geliştirilen etkinliklerin etkileşim yönünden değerlendirilmesi konusunda önemli bir boşluk olduğu düşünülmektedir. Diğer yandan etkileşim, farklı disiplinlerde farklı türleri ile ön plana çıkabilir; farklı yönleriyle önem kazanabilir. Her disiplin içinde özel olarak ele alınması gereken etkileşim kavramı bu çalışmada, matematik eğitimi disiplini içinde geliştirilen somut materyaller bağlamında ele alınmaktadır. Bu amaçla, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programı'nda öğrenim görmekte olan 2. sınıf öğrencilerinin materyal tasarım ilkeleri ve etkileşim tasarımı bağlamında aldıkları eğitim sonunda ürettikleri somut materyaller, materyal tasarımı sürecine ilişkin hazırladıkları rapor, materyalin kullanımına ilişkin yönergeleri içeren materyal kullanım kılavuzu ve materyalin kullanımını görsel olarak açıklayacakları 3-5 dakikalık videolar Bütünleştirilmiş Etkileşim Tasarımı Modeli (BETTAM) bileşenleri bağlamında değerlendirilmektedir. BETTAM, alanyazında tanımlanmış tüm etkileşim türleri incelenerek her tür öğrenme ortamını etkileşim bağlamında değerlendirmek amacıyla hazırlanmış etkileşim tasarımı modelidir. Elde edilen bulgular ile öğretmen adaylarının somut materyal geliştirme sürecinde etkileşim bileşenlerinin gereklilikleri yönünden yeterliklerini belirlemek hedeflenmektedir. Öğretmen adayları ile ders kapsamı dışında yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmakta; görüşme verileri üzerinde içerik analizi yapılarak materyal tasarımı sürecinde kullanmayı tercih ettikleri ve etmedikleri etkileşim türlerini ve tercihlerinin gerekçelerini belirlemek amaçlanmaktadır. Veri toplama ve analizi süreci materyal tasarımı dersinden sorumlu olmayan bir araştırmacı tarafından yürütülmektedir. Somut materyallerin çalışma kapsamında değerlendirilmesi ve görüşmelere katılım konusunda öğretmen adaylarının gönüllü olmaları esas alınmaktadır. Elde edilen sonuçlar, matematik öğrenme-öğretme ortamlarının etkileşim tasarımcısı olacak matematik öğretmen adaylarının materyal tasarımı sürecinde göz önüne alacakları/almayacakları etkileşim bileşenlerini gerekçeleri ile belirlemek adına önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Materyal tasarımı, etkileşim tasarımı, matematik öğretimi, öğretmen adayları.

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Karma Çarpım Konusundaki Alan Bilgilerinin İncelenmesi

Suha Yılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, yilmazsuha@gmail.com

Sidar Güzel

Dokuz Eylül Üniversitesi, sidar.96g@gmail.com

Bu araştırmanın amacı ilköğretim matematik öğretmenliği lisans öğrencilerinin karma çarpım konusundaki bilgi düzeyi ile analitik geometriye yönelik tutum ve öz yeterliliğin belirlenmesi bunların bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Aynı zamanda karma çarpım konusundaki bilgi düzeyi ile analitik geometriye yönelik tutum ve öz yeterlilikleri arasındaki ilişki incelenmek istenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Ege Bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinde ilköğretim matematik öğretmenliği ikinci sınıfta öğrenim görmekte olan 70 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya yön vermesi amacıyla iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Birinci veri toplama aracı öğretmen adaylarının karma çarpım konusundaki alan bilgilerinin incelenmesini amaçlayan ve araştırmacılar tarafından geliştirilen, geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış, açık uçlu ve çoktan seçmeli soruların yer aldığı 14 maddelik “Karma Çarpım Başarı Testi”dir. İkinci veri toplama aracı ise lisans öğrencilerinin analitik geometriye yönelik görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan Ilgün, M., Azak, A.Z. ve Takunyacı, M.(2012)’nin geliştirmiş oldukları 26 maddelik “Analitik Geometri Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği”dir. Araştırmanın amacı doğrultusunda beş farklı alt problem belirlenmiş ve araştırmada genel tarama modeli tercih edilmiştir. Genel tarama kapsamında; Karma Çarpım Başarı Testi’nin uygulanması sürecinde tekil tarama modeli, Analitik Geometri Tutum ve Öz Yeterlilik ölçeğinin uygulanması sürecinde ise ilişkisel tarama modelinin kullanılmıştır. Verilerin analizinde, frekans dağılımı, betimsel istatistikler, korelasyon ve bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının karma çarpım sorularının yer aldığı testten elde ettikleri puan ortalamaları değerlendirildiğinde karma çarpım konusunda başarılı oldukları aynı zamanda bu bilgi düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermediği görülmüştür. Analitik geometriye yönelik görüşlerinin puan ortalamalarının genel olarak yüksek düzeyde olduğu, analitik geometri tutum ve öz yeterlik ölçeğinin alt boyutları açısından ayrı ayrı incelendiğinde ise analitik geometriye yönelik öz yeterlik ve başarı gerekliliğinin yüksek olduğu, zorluk alt boyutunun orta düzeyde olduğu görülmüştür. Araştırmanın bir başka sonucuna göre öğrencilerin analitik geometriye yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusuna ulaşılmıştır. Son olarak öğrencilerin Karma Çarpım Konusunu Öğrenme Düzeyleri İle Analitik Geometriye Yönelik Tutum Ve Öz Yeterlilik Düzeyleri Arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Konu alan bilgisi, karma çarpım, analitik geometri, tutum, öz yeterlilik.

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Vektörel Çarpım Konusundaki Alan Bilgilerinin İncelenmesi

Suha Yılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, yilmazuha@gmail.com

Sidar Güzel

Dokuz Eylül Üniversitesi, sidar.96g@gmail.com

Bu araştırmanın amacı ilköğretim matematik öğretmenliği lisans öğrencilerinin vektörel çarpım konusundaki bilgi düzeyi ile analitik geometriye yönelik tutum ve öz yeterliliğin belirlenmesi bunların bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda vektörel çarpım konusundaki bilgi düzeyi ile analitik geometriye yönelik tutum ve öz yeterlilikleri arasındaki ilişki incelenmek istenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Ege Bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinde ilköğretim matematik öğretmenliği ikinci sınıfta öğrenim görmekte olan 70 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya yön vermesi amacıyla iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Birinci veri toplama aracı öğretmen adaylarının vektörel çarpım konusundaki alan bilgilerinin incelenmesini amaçlayan ve araştırmacılar tarafından geliştirilen, geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış açık uçlu ve çoktan seçmeli soruların yer aldığı 16 maddelik “Vektörel Çarpım Başarı Testi”dir. İkinci veri toplama aracı ise lisans öğrencilerinin analitik geometriye yönelik görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan Ilgün, M., Azak, A. Z. ve Takunyacı, M.(2012)’nin geliştirmiş oldukları 26 maddelik “Analitik Geometri Tutum ve Öz Yeterlilik” ölçeğidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda beş farklı alt problem belirlenmiş ve bu çalışmada genel tarama modeli tercih edilmiştir. Genel tarama kapsamında; Vektörel Çarpım Başarı Testi’nin uygulanması sürecinde tekil tarama modeli, Analitik Geometri Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği’nin uygulanması sürecinde ise ilişkisel tarama modelinin kullanılmıştır. Verilerin analizinde, frekans dağılımı, betimsel istatistikler, korelasyon ve bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının vektörel çarpım sorularının yer aldığı testten elde ettikleri puan ortalamaları değerlendirildiğinde vektörel çarpım konusunda başarılı oldukları aynı zamanda bu bilgi düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermediği görülmüştür. Analitik geometriye yönelik görüşlerinin puan ortalamalarının genel olarak yüksek düzeyde olduğu, analitik geometri tutum ve öz yeterlik ölçeğinin alt boyutları açısından ayrı ayrı incelendiğinde ise analitik geometriye yönelik öz yeterlik ve başarı gerekliliğinin yüksek olduğu, zorluk alt boyutunun orta düzeyde olduğu görülmüştür. Araştırmanın bir başka sonucuna göre öğrencilerin analitik geometriye yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusuna ulaşılmıştır. Son olarak öğrencilerin vektörel çarpım konusunu öğrenme düzeyleri ile analitik geometriye yönelik tutum ve öz yeterlilik düzeyleri arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Konu alan bilgisi, vektörel çarpım, analitik geometri, tutum, öz yeterlilik.

Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Becerilerine Yönelik Eğilimlerinin İncelenmesi

Sultan Karagöz

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, krgz.13.sltn@gmail.com

Ezgi Taylan Koparan

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, etaylan20@gmail.com

Timur Koparan

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, timurkoparan@gmail.com

Bu araştırmada öğretmen adaylarının girişimcilik becerilerine yönelik eğilimlerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma 2020-2021 Akademik Yılı Bahar Dönemi'nde Batı Karadeniz Bölgesi'nde bir devlet üniversitesinde gerçekleştirilmiş, araştırmada nicel yöntemlerden tarama yöntemi benimsenmiştir. Araştırma örneklemini bir eğitim fakültesinin sekiz ana bilim dalında öğrenim görmekte olan 184'ü erkek ve 670'i kadın toplam 854 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Ana bilimi dallarının sınıf düzeylerinde, cinsiyetler arası, bölümler arası girişimcilik becerileri incelenerek, genel eğilimlerin tümevarım yöntemi ile belirlenmesi amaçlanmıştır. Deveci ve Çepni tarafından 2015 yılında geliştirilen "Öğretmen Adaylarına Yönelik Girişimcilik Ölçeği" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek 5'li likert ölçeği olup, 5 alt boyuttan (risk alma, fırsatları görme, kendine güven, duygusal zeka, yenilikçi olma) ve bu alt boyutların toplamda 38 maddesinden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı Cronbach Alfa 0.90 olarak hesaplanmıştır. Veriler gönüllülük esasına göre online olarak yaklaşık dört haftalık bir süreçte toplanmıştır. Verilerin SPSS programı ile analiz edilerek anlamlılık düzeyi ($p=0.05$) olarak belirlenmesiyle frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve post-hoc testleri uygulanmıştır. Bulgularda öğretmen adaylarının risk alma ve duygusal zeka faktörlerinde cinsiyete göre farklılık gösterdiği, ölçek genelinde ise girişimci becerilerin cinsiyete göre herhangi bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Sınıf düzeyinde 3. sınıfların diğer sınıflara göre kendine daha fazla güvendiği, 4. Sınıfların duygusal zeka puanlarının daha yüksek olduğu ve yenilikçi olmada ise 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Programa göre Özel Eğitim Programının "risk alma" girişimci becerisinde, Sosyal Bilgiler Programının ise "yenilikçi olma" girişimci becerisinde diğer programlara göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular neticesinde araştırmacılara bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, girişimcilik becerileri, öğretmen adayları, girişimci öğretmen.

Belirsiz İntegral Konusunda Öğretmen Adaylarının Kavram Yanılgıları

Süha Yılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, suha.yilmaz@deu.edu.tr

Yusuf Can

Dokuz Eylül Üniversitesi, fbyusufcan1996@gmail.com

Bahar Dinçer

İzmir Demokrasi Üniversitesi, bahar.dincer@idu.edu.tr

Literatür incelendiğinde matematik öğrenimi ve öğretimi sürecini kavram yanılgıları çerçevesinde incelemeye tabi tutan çalışmalarda (Erbaş, Çetinkaya & Ersoy, 2008; Baştürk & Dönmez, 2011; Pesen, 2010; Özkaya & İşleyen, 2012; Kaplan, İşleyen & Öztürk, 2011; Kaya, 2015; Şengül, 2015) son yıllarda artış olduğu gözlemlenmektedir. Matematik öğretimi sürecinde edinilmesi amaçlanan kavramların hedef kitleye aktarılması aşamasında, büyük oranda önceden edinilmiş kavramlardan yararlanıldığı dikkat çekmektedir. Matematik öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle hataları önlemek ve öğretimin pozitif nitelikler taşımasını sağlamak için, öğretilmesi hedeflenen ve önceden edinilmiş kavramlara yönelik kavram yanılgılarının tespitine ve bu yanılgıların onarılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamlarda bu çalışmada ilköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin belirsiz integral konusunda karşılaşılan kavram yanılgılarını tespit etmek amaçlanmaktadır. Detaylı yapılan literatür incelemesinde, belirsiz integral konusuna dair kavram yanılgılarını tespit eden çalışmalarda büyük bir eksiklik olduğu gözlemlenmiştir. Buradan hareketle yapılacak çalışmanın, kendinden sonra gelecek çalışmalara yol göstererek literatürdeki bu eksikliği gidereceği yönünde önem taşıdığı düşünülmektedir. Çalışmada nitel ve nicel veri toplama yöntemlerinden karma yöntem kullanılacaktır. Çalışma katılımcılarını, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İzmir ilindeki bir devlet üniversitesinin ilköğretim matematik öğretmenliği bölümü 1. sınıfında öğrenim görmekte olan, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemiyle seçilecek 80 öğretmen adayı oluşturacaktır. Çalışmanın nicel verilerini toplamak amacıyla öğretmen adaylarından yanıtlamaları istenecek 10 adet çoktan seçmeli sorudan oluşan teşhis testi oluşturulurken araştırmacı tarafından detaylı literatür incelemesi yapılacak, olası kavram yanılgıları incelenecek, alanında uzman akademisyenlerin fikirleri alınacak ve soruların anlaşılabilirliğini sağlamak amacıyla 1 Türkçe öğretmenin görüşlerinden yararlanılacaktır. Öğretmen adaylarının teşhis testinde yer alan sorulara verdikleri yanıtlarda gözlemlenecek hataların kavram yanılgısı olup olmadığını öğrenmek için, teşhis testinden alınan puanlar esasında düşük, orta ve yüksek olmak üzere 3 düzey belirlenecek ve maksimum çeşitlilik örnekleme ile 80 öğretmen adayı arasından her düzeyde 2 erkek 2 kız olacak şekilde toplam 12 öğretmen adayı yarı yapılandırılmış klinik görüşmeler gerçekleştirmek üzere seçilecektir. Teşhis testinden elde edilecek nicel veriler ve yarı yapılandırılmış klinik görüşmelerden elde edilecek nitel verilerin analizi nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi ile derinlemesine incelemeye tabi tutulacaktır. Analizi gerçekleştirecek araştırmacı, analiz sürecinde ilgili literatürü detaylı bir şekilde araştırarak ve alanında uzman akademisyenlerin fikirlerinden faydalanacaktır. Bu bağlamlarda yapılacak olan çalışmanın veri toplama ve veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: : Belirsiz integral, diferansiyel, kavram yanılgısı, türev.

İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Cebire Yönelik Kavram İmajlarının İncelenmesi

Yusuf Can

Dokuz Eylül Üniversitesi, fbyusufcan1996@gmail.com

Dilara Mol

Dokuz Eylül Üniversitesi, a.dilaramol@gmail.com

Süha Yılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, suha.yilmaz@deu.edu.tr

Matematik öğretiminde cebir önemli bir yere sahiptir. Ancak yapılan birçok araştırma cebir kavramlarının öğrenilmesinde güçlük yaşandığını ve öğrencilerin çeşitli kavram yanlışlarına sahip olduğunu göstermektedir (English & Halford, 1995; Kieran, 1992; Perso, 1992; MacGregor & Stacey, 1993). Öğrencilerin sahip olduğu yanlış veya eksik kavram imajları, öğrencilerde kavram ile ilgili kavram yanlışlığı oluşmasına veya konuyu anlamakta zorlanmalarına neden olabilmektedir (Dickerson & Pitman, 2012). Buradan hareketle bu çalışmanın amacı ilköğretim 8.sınıf öğrencilerinin cebir konusuna yönelik kavram imajlarını incelemeye tabi tutmaktır. Cebir konusunda ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin genellikle zorlandıkları ve cebirsel kavramlara ait imajlarını oluştururken bilişsel sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Literatür incelenmesi sonucunda, cebir konusuna yönelik kavram imajlarına ışık tutan çalışmalarda eksiklikler görülmekte ve yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunun çalışma evrenini öğretmen adaylarının oluşturduğu gözlemlenmektedir (Bkz. Sitrava, 2017). Bu bağlamda araştırmanın, literatürde gözlemlenen bu eksikliği gidereceği ve kendinden sonra gelecek olan araştırmalara rehberlik edeceği yönünde önemli nitelikler taşıdığına inanılmaktadır. 8. Sınıf öğrencilerinin cebir konusuna ilişkin kavram imajlarının belirlenmesinin bu konuyla bağlantılı diğer kavramların öğrenimi ve öğretiminde fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Cottrill (2003) kavram imajı ve kavram tanımı yapısının eğitim bilimlileri açısından öğreten ve öğrenenin kavramsal yapılarını anlayabilmesinde etkin bir role sahip olduğunu söylemektedir (Aktaran: Güllük, 2008). Birçok kaynağın da desteklediği gibi, bir kavramı anlamamanın yolu o kavrama dair kavram imajı geliştirmekten geçmektedir. Bu sebeple çalışmada ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin cebir konusundaki kavram imajlarını belirlerken Tall ve Vinner'ın (1981) kavram imajı-kavram tanımı teorisi esas alınacaktır. Bu bağlamda araştırmadan elde edilecek veriler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması yöntemi ile toplanacaktır. Araştırma sürecine 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İzmir ilindeki bir devlet ortaokulunun 8. sınıfta öğrenim görmekte olan, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 60 öğrenci katılacaktır. Katılımcılardan, araştırmacıların hazırladığı 6 adet açık uçlu soruyu yanıtlamaları istenecektir. Araştırmada açık uçlu soruların analizini yapmak amacıyla rubrik kullanılacaktır. Açık uçlu sorulara verilen yanıtlardan alınan puanlar çerçevesinde düşük, orta ve yüksek olmak üzere üç düzey kategorize edilecek ve 60 öğrenci arasından, yarı yapılandırılmış klinik görüşmeleri gerçekleştirmek üzere maksimum çeşitlilik örnekleme ile her düzey kategorisinde 2 kız 2 erkek olacak şekilde 12 asil, 6 yedek toplam 18 öğrenci seçilecektir.

Açık uçlu sorulardan ve yarı yapılandırılmış klinik görüşmelerden elde edilen veriler nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi ile detaylı bir şekilde incelemeye tabi tutulacaktır. Bu bağlamlar çerçevesinde gerçekleştirilecek olan çalışmanın veri toplama ve veri analizi süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cebir, kavram imajı, kavram tanımı.

İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Matematik Öğretiminde Teknoloji Kullanma Deneyimlerinin Pedagojik Söylemler Bağlamında İncelenmesi

Yusuf Erkuş

Dokuz Eylül Üniversitesi, yusuf.erkus@deu.edu.tr

Cenk Keşan

Dokuz Eylül Üniversitesi, cenk.kesan@deu.edu.tr

Öğretmen adaylarının öğretim etkinliklerinde teknolojiyi etkili kullanmaları için onlara nasıl deneyim fırsatları sunulması gerektiği dünya genelinde öğretmen eğitiminin önemli sorunları arasında yer aldığı söylenebilir. Öğretmen adaylarının teknolojiyi, matematik öğretirken entegre edebilmesi için tasarlanan derslerde kullanılmak üzere geliştirilen uygulama ve modellerin sayısı gittikçe artmaktadır. Modeller ve uygulamalar farklı disiplin alanlarına göre değişmekte olup matematik öğretmen adayları için tasarlanan modellerde sanal manipülatiflerin kullanımının yaygın olduğu görülmektedir. Bunlardan biri GeoGebra yazılımıdır.

Geliştirilen modellerde öğretmen adaylarının gerçek sınıf ortamında beceri ve deneyim kazanması gerektiği fikrinin hâkim olduğu görülmektedir. Bazı çalışmalarda ise ders içeriğinin öğretmen adaylarının uygulamalarda öğrenci merkezli öğretim yapabilmesine olanak sağlayacak şekilde geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Çalışma, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının teknoloji entegrasyonu için tasarlanmış bir derste GeoGebra kullanımlarını konu edinmektedir. Çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının matematik öğretirken teknoloji entegrasyonunu sağlamak için tasarlanan bir dersin ardından gerçek sınıf ortamında yapılan uygulamalarda öğretmen adaylarının pedagojik söylemlerini incelemektir. Çalışmanın ilk aşamasında GeoGebra eğitimi verilmiştir. Daha sonra öğretmen adaylarına Herbel-Eisenmann tarafından 2013’de çerçevesi geliştirilen pedagojik söylemler hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmen adaylarına, pedagojik söylemlere göre uygun öğretmen davranışları araştırmacı tarafından açıklandıktan sonra bunların kullanımlarında öğrenci merkezli bir sınıf ortamının oluşup oluşmayacağı ya da nasıl oluşturulacağı sorgulatılmıştır. İkinci aşamada öğretmen adaylarından gerçek sınıf ortamında uygulama yaparken GeoGebra yazılımını kullanmaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının uygulamalarının video kayıtları transkript edilerek derste kullandıkları pedagojik söylemleri belirlenmiştir.

Çalışma, öğretmen adaylarının matematik öğretimine teknolojinin entegrasyonunu nasıl sağladıklarını göstermesi bakımından bir durum çalışmasıdır. Araştırmaya Bilgisayar Destekli Öğretim dersini alan 4. sınıf seviyesinde 10 öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcılar öğretimde teknoloji kullanmaya yatkın ve uygun yeterlikte öğretmen adaylarından seçilmiştir. Bu nedenle amaçlı örnekleme yöntemlerinden kritik durum örnekleme yapılmıştır.

Öğretmen adaylarının öğrenci merkezli söylemlerinden ziyade öğretmen merkezli söylemleri tercih ettiği görülmüştür. Öğretmen adayları öğrencinin merkezde olduğu orkestrasyon türlerini tercih etmesine rağmen pedagojik söylemlerinde öğretmen merkezli teknikler kullandığı görülmüştür. Öğretmen adayları bazı öğrenci merkezli söylemleri hiç kullanmamıştır (Arkadaşlarına yorumlatma, alternatif isteme). Öğretmen adaylarının öğrenci-öğrenci etkileşimini sağlayacak söylemlerden ziyade öğretmen-öğrenci etkileşimine yöneldiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: GeoGebra, matematik öğretimi, pedagojik söylemler.

Matematik Öğretmeni Adaylarının Türev Kavramına Yönelik İlişkilendirme Becerilerinin ve Kavram İmajlarının Araştırılması

Zehra Taşdelen

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, zehrataşdelen92@gmail.com

Okan Kuzu

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, okan.kuzu@ahievran.edu.tr

Günümüz dünyasında matematiksel bilgi ve becerilere olan gereksinim gün geçtikçe artmakta ve bu durum beraberinde matematiği etkili kullanan bireylere duyulan ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ise ülkeler kendi eğitim politikalarını çağın gereksinimlerine uygun şekilde güncelleştirmekte ve üst düzey becerilere sahip bireylerin yetiştirilmesi öğretim programlarının temel amacı haline gelmektedir. Bu amaçlara ulaşabilmek için bireylere kazandırılması gereken önemli becerilerden biri ise ilişkilendirme becerisidir. Matematiğin temelinde var olan ve gelişmesinde çok kritik bir rol üstlenen ilişkilendirme, öğretim sürecinde bireylere kazandırılması gereken temel becerilerdendir. İlişkilendirme; kavramlar arası ilişkilendirme, kavramın farklı gösterimleri arasında ilişkilendirme gerçek hayatla ilişkilendirme, farklı disiplinlerle ilişkilendirme olarak dört başlık altında tanımlanmaktadır. Yapılan çalışmalara göre, öğrencilerin matematiksel kavramları diğer kavramlar ya da gerçek hayat ile ilişkilendirmede güçlükler yaşadığı ve bu kavramlara uygun sözel örnekler vermede düşük performanslar sergiledikleri görülmektedir. Bu durum ise gerek kendi içinde gerekse diğer disiplinlerle ilişkili olan matematikte birçok kişinin zorluk yaşamasına ve birbiri üzerine konumlandırılmış matematik konularının öğreniminde güçlüklerin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu çalışmada, gerçek hayatla ve birçok disiplinle ilişkili olan türev kavramına yönelik matematik öğretmeni adaylarının ilişkilendirme becerilerinin ve kavram imajlarının nasıl olduğu araştırılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımının temel alındığı bu çalışma, durum çalışması deseni ile şekillenmiştir. Araştırmada ilgili üniversitenin seçiminde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmışken, bu üniversitede öğrenim gören adayların seçiminde ise amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada, adayların eğitim-öğretim sürecinde türev konusunu görmüş olmaları ölçüt olarak alınmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının türev kavramına yönelik ilişkilendirme becerilerinde eksikliklerinin olduğu, adayların türev kavramını gerçek hayatla ve farklı disiplinlerle ilişkilendirmede zorluk yaşadığı belirlenmiştir. Bu konudaki eksiklikleri giderebilmek için öğretmenlere, türev kavramının ilişkilendirme becerisine yönelik alternatif öğretim yöntemleri kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kavram imajı, ilişkilendirme, türev.

Dörtgenlerde Alan Konusunun Öğretimine Yönelik Bir Öğretim Deneyi Tasarımı

Ekin Altıkardes

Dokuz Eylül Üniversitesi, ekin.altikardes@deu.edu.tr

Melike Yiğit Koyunkaya

Dokuz Eylül Üniversitesi, melike.koyunkaya@deu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim matematik öğretmenliği lisans öğrencilerinin dörtgenlerde alan konusunu öğrenmelerini desteklemek amacıyla bir öğretim deneyi tasarlamaktır. Burada temel amaç öğrencilerin dörtgenlerde alan konusundaki öğrenme seviyelerini APOS teorisinin nesne ve şema aşamalarına ulaştırmaktır. Öğretim deneyi yöntemi ile desenlenecek olan çalışmanın katılımcılarını bir devlet üniversitesinde, “Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği” lisans programında öğrenim gören gönüllü 3-4 tane 1. sınıf öğrencisi oluşturacaktır. Öğretim kapsamında dörtgenlerde alan konusuna yönelik, teknoloji kullanımı, matematiksel modelleme, kağıt katlama-kesme-yapıştırma gibi pek çok farklı öğretim yöntemleri kullanılacak etkinlikler yer almaktadır. Hazırlanan etkinlikler öğrencilerin sahip oldukları birçok matematiksel beceriyi birlikte kullanmalarını gerektirecek şekilde, APOS teorisinin nesne ve şema aşamalarına yönelik tasarlanmıştır. Bu sunumda ise, bu öğretimde kullanılması planlanan bir etkinlik tanıtılacaktır. Tanıtılacak olan etkinliğin ismi “Ormandaki Kulübe”dir. Bu etkinlik ile öğrencilerin dörtgenlerin alanını bulmak amacıyla farklı alan bulma stratejileri kullanmaları, alanı farklı ölçü birimleri ile ifade etmeleri ve dönme/öteleme dönüşümleri altında alanın değişimini incelemeleri amaçlanmıştır. Bu etkinlik tasarlanırken, dörtgenler konusundaki alan yazın, APOS teorisinin aşamaları ve ortaöğretim matematik-geometri öğretim programları ve ders kitapları detaylı olarak incelenmiştir. Tasarlama sürecinde matematik eğitimi alanında uzman bir öğretim üyesinden görüş alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Öğretim deneyi yöntemiyle uygulanacak olan bu etkinlik ile beraber öğretmen adaylarının nesne ve şema aşamalarına ulaşma sürecinde eylem, süreç, nesne ve şemaları nasıl koordineli bir şekilde kullandıkları detaylı olarak araştırılacaktır. Bu çalışma ile beraber, sunumda bahsedilen etkinlik gibi etkinlikler uygulanarak dörtgenlerde alan konusunun öğretimine yönelik etkili bir öğretim yönteminin önerilmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: APOS teorisi, dörtgenlerde alan, etkinlik.

İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Pi Sayısı Bağlamındaki Kavram İmajlarının İncelenmesi

Sevilay Tavşan

Marmara Üniversitesi, svlynnn@gmail.com

Alaattin Pusmaz

Marmara Üniversitesi, apusmaz@marmara.edu.tr

Kavram imajı, bireyin belli bir kavram bağlamında zihninde yer alan yapıları ifade etmektedir (Tall & Vinner, 1981). Bu zihinsel yapılar kavramla ilgili özellik, şekil, şema, sembol, işlem vb. olabilmektedir (Tall, 1992). Bireylerin sahip oldukları kavram imajları doğru veya yanlış olabilir ya da bireyler karşılaştıkları farklı durumlar bağlamında birbiriyle çelişen imajlar ortaya koyabilir (Rösken & Rolka, 2007). Alan yazın incelendiğinde, pi sayısının yer aldığı küme olan irrasyonel sayılara odaklanan çeşitli çalışmalar yapıldığı, bu çalışmalarda ise bir kısım yerde pi sayısına değinildiği belirlenmiştir. Pi sayısını kavram imajı çerçevesinde ele alan tek bir çalışmaya (Akkoç & Bayraklı, 2011) ulaşılmış olup belirtilen çalışmada matematik öğretmen adaylarına bir soru yöneltilmiştir. Bu çalışmada ise matematik öğretmen adaylarının pi sayısı bağlamındaki kavram imajlarının daha detaylı bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme kullanılarak belirlenmiş olup 103 ilköğretim matematik öğretmen adayından oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının 32'si 1., 30'u 2., 26'sı 3., 15'i ise 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Veri toplama aracı olarak, hazırlanan dört açık uçlu sorudan oluşan test kullanılmıştır. Bu teste verilen cevapları daha ayrıntılı bir şekilde ele almak amacıyla dört öğretmen adayı ile bire bir görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Testten elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak incelenmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler ise doğrudan alıntılar yoluyla sunulmuştur. Çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının çoğunluğunun pi sayısının sayısal karşılığı olarak sahip oldukları kavram imajlarının 3,14159265... şeklinde olduğu ve bu imaja sahip olunma oranının 1. sınıftan 4. sınıfa doğru artış gösterdiği görülmüştür. Bazı öğretmen adaylarının ise bu değere ek olarak pi sayısının 3; 3,14; 3,1415 ve/veya 22/7 de olduğu yönünde imajlara sahip oldukları belirlenmiştir. Bu imajlara sahip bir kısım öğretmen adayının ise bazı sorularda pi sayısının irrasyonel olduğunu veya sonsuza kadar devam ettiğini ifade ettiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının bazılarının karşılaştıkları farklı durumlarda birbiriyle çelişen imajlar ortaya koydukları ve bu durumun farkında olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: pi sayısı, kavram imajı, matematik öğretmen adayı.

Covid-19 Pandemi Sürecinde Ortaöğretim Matematik Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri

Gülşah Saltık Ayhanöz

Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, MEB, gulsah-1984@windowslive.com

Serdar Akmeşe

Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, MEB, serdarakmes51@gmail.com

Dünya çapında gerçekleşen Covid-19 pandemisi hayatın birçok alanında değişimlere sebep olmuştur. Eğitim alanında da dünya çapında değişiklikler meydana gelmiştir. Pandemi sürecinde yüz yüze eğitime ara verilip uzaktan eğitime geçilmiştir. Uzaktan eğitim süreci öğretmen ve öğrencileri olumlu ve olumsuz birçok açıdan etkilemiştir. Bu araştırmanın amacı Covid-19 pandemi sürecinde ortaöğretim matematik öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin derinlemesine incelenmesidir. Çalışma 2020-2021 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde Niğde ilinde yaşayan 12 ortaöğretim matematik öğretmeni ile yürütülmüştür. Nitel verilere odaklanan bir özel durum çalışması olarak 9 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış mülakatlar yapılmıştır. Demografik açıdan farklılıklar gösteren 12 ortaöğretim matematik öğretmeni ile yapılan mülakatlar ortalama 25-30 dakika sürmüştür. Gerçekleştirilen çalışmada Covid-19 pandemi sürecindeki uzaktan eğitimin nasıl değerlendirildiği; kullanılan teknoloji ve materyaller, kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri, kullanılan ölçme değerlendirme yöntemleri, karşılaşılan problemler, yeterlilik durumları, kullanıma yönelik öneriler gibi çeşitli boyutlarda irdelenmiştir. Görüşmeler sonucunda ortaöğretim matematik öğretmenlerinin demografik özellikleri; Covid-19 pandemi sürecindeki uzaktan eğitime dair görüşlerinde cinsiyetleri açısından farklılık bulunamamış olup eğitim seviyesi ve hizmet yıllarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Pandemi sürecinde öğretmenlerin öğrencilerde bilgi eksiklikleri ve ekran bağımlılığı oluşabileceği konusunda kaygılı oldukları, uzaktan eğitim sürecinde teknoloji kullanımı konusunda kendilerini yetersiz hissettikleri ancak kendilerini geliştirme fırsatı buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler pandemi sürecinde en çok öğrenci devamsızlığı, internet bağlantı sorunları, öğrencileri takip edememe, ödevlere dönüt alamama, öğrencilerdeki derse katılım düşüklüğü, teknolojik bilgi yetersizliği konularında sorunlar yaşamışlardır. Ortaöğretim matematik öğretmenlerinin uzaktan eğitimde ve öncesinde kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde ve öğretim yöntem-tekniklerinde değişiklikler olduğu görülmüştür. Ayrıca uzaktan eğitim sürecinde derste kullandıkları teknoloji ve materyallerde de değişim söz konusu olmuştur. Ortaöğretim matematik öğretmenleri velilerin bir kısmının bu süreçte ilgisiz olduklarını, öğrencileri ders dinleme ve ödev yapma sürecinde takip etmediklerini, özellikle hem anne hem de babanın çalıştığı velilerin çocuklarının süreç için kontrolsüz kaldığını ifade etmişlerdir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 pandemisi, uzaktan eğitim, matematik eğitimi, ortaöğretim matematik öğretmeni.

Scratch ile Kodlama Yaparken Matematik Öğreniyorum

Burçin Turan

MEB, burcintemel.44@gmail.com

Bahadır Yıldız

Hacettepe Üniversitesi, bahadir@bahadiryildiz.net

Scratch'in programlama bilgisi gerektirmeyen, görselliği ile ön plana çıkan arayüzü sayesinde her seviyede kullanıcı sürükle - bırak yöntemi ile kod bloklarını kullanarak kendi kodlarını, animasyonlarını, simülasyonlarını hazırlayabilmektedir. Scratch, birbirleriyle doğrudan etkileşime giren sembolik, sayısal, görsel ve işitsel temsillere sahip bir platformdur. En önemli avantajlarından biri çoklu temsiller sunmasıdır. Scratch ile yapılan çalışmalarda öne çıkan konular; problem çözme, yaratıcı düşünme, mantıksal düşünme, algoritma ve programlama öğretimi, oyun programlama, simülasyon geliştirme, programlamaya ilişkin öğrenci görüşleri vb. konulardır. Bu çalışmada ise, Scratch programı ile hazırlanan bir oyunun tasarım sürecinde, oyunu tasarlayan kullanıcının farkında olmadığı ve amaçlanmadığı halde ortaya çıkabilecek örtük öğrenmelerin neler olabileceğinin matematik eğitimi açısından ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla, bir oyunun tasarım süreci doküman incelemesi yoluyla incelenip oyunu tasarlayan kullanıcının hangi problem için hangi kod bloklarını kullandığı; kod bloklarını yazarken neler düşünmüş ve neler öğrenmiş olabileceği kodlama ve matematiksel düşünme arasındaki ilişki ile temellendirilerek tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın bulguları, Scratch'te yer alan kod bloklarının farklı seviyelerdeki kullanıcılar için hangi matematiksel dille ifade edilebileceği konusunda öneriler sunması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Scratch, örtük öğrenme, matematik eğitimi.

Dördüncü Sınıf Matematik Ders Kitabında Yer Alan Sorulara Eşlik Eden Görsellerin İncelenmesi

Büşra Nur Yorgun

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, busranur.yorgun@gmail.com

Emre Ev Çimen

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ev.cimen.emre@gmail.com

Görsel tasarım açısından uygun olan kitaplar öğrencilerin motivasyonlarının ve başarılarının artırılmasında etkili olmaktadır. Bununla birlikte kitaplardaki problemlere eşlik eden görsellerin öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde olumlu etkileri olduğu da görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde matematik ders kitaplarındaki sorulara eşlik eden görsellerin incelendiği çok az çalışmanın olduğu görülmüştür. Bu çalışmada problem veya alıştırmaya özelliği taşıyan soruların yanında yer alan görseller incelenerek alanyazına katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın amacı dördüncü sınıf matematik ders kitabında yer alan alıştırmaya ve problem tarzındaki sorulara eşlik eden görselleri işlevlerine göre “gerekli, gereksiz ve ilgisiz”; doğasına göre “tek görsel, geniş çaplı görsel ve yapısal görsel” olarak incelemektir. Çalışma nitel araştırma desenlerinden *durum çalışması* modeli ile yapılmıştır. Araştırma kapsamında 2019-2020 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından önerilen *ilkokul 4. sınıf matematik ders kitabı incelenmiştir*. Veri toplama aracı olarak sorulara eşlik eden görseller için inceleme formu kullanılmıştır. Bu formda işlevlerine göre; soruyu çözmek için ihtiyaç duyulan bilgileri içeren ve soru ile ilişkili olan görsellere gerekli görsel, çözüm için ihtiyaç duyulmayan ancak sorunun bağlamı ile ilişkili olan görsellere gereksiz görsel ve soru ile hiçbir ilişkisi olmayan görsellere ilgisiz görsel denilmiştir. Doğasına göre; bir tek obje varsa tek görsel, birden çok obje ile herhangi bir olay anlatılıyorsa geniş çaplı görseldir. Yapısal görseller ise grupta görselleri, tablo ve grafik görselleri olarak üçe ayrılmıştır. Araştırmada ulaşılan bulgularda dördüncü sınıf matematik ders kitabının toplam 303 sayfadan ve altı üniteden oluştuğu görülmüştür. İncelenen kitapta toplam 597 adet soru yer alırken bunların 350 tanesine görselin eşlik ettiği, yani kitapta %58,62 oranında görselin eşlik ettiği soru olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Görsel ile birlikte yer alan soruların %47,42’sinin problem olduğu görülmüştür. Kitapta soruların yanında işlevine göre en çok gerekli görselin ve doğasına göre en çok tek görselin yer aldığı tespit edilmiştir. Yapısal görsellerin ise tamamı gerekli görsel kategorisinde yer almıştır. Araştırma sonucunda farklı kitaplarla veya farklı derslerde benzer çalışmalar yapılabileceği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul matematik eğitimi, matematik ders kitabı, problem çözme, görsel temsil, görsel sınıflandırma, görsel tasarım.

Sürdürülebilir Eğitim için İklim Eyleminde Matematik Okuryazarlığının Yeri

Hasan Basri Özcan

Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğü, basrizozcan@gmail.com

Emel Törer

Bahçeşehir Koleji Bursa Modern Kampüsü, emeltorer@gmail.com

Remzi Gülenç

Uşak İlyaslı Ortaokulu, remzi_gulenc@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı sürdürülebilir kalkınmada küresel amaçlardan on üçüncüsü olan iklim eyleminin farkındalığının artmasında matematik okuryazarlığını eğitimin geleceği ve ortaya çıkan ihtiyaçlar yönünden değerlendirmektir. Öğrencilerin 5. sınıftan 8. sınıfa kadar veri işleme öğrenme alanında grafikleri okuma, yorumlama, oluşturma gibi yetileri sarmal olarak kazanması beklenmektedir. Veri toplamayı gerektiren araştırma soruları ve problemlerde öğrencilerin disiplinler arası çözümler üretebilmeleri için grafik okuma ve yorumlamanın önemi ile iklim değişikliğinin ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir. Konuya ilişkin doküman analizi gerçekleştirilen bu çalışmanın birinci kısmında ilköğretim matematik dersi öğretim programı (5-8. sınıflar) ile matematik uygulamaları dersi öğretim programında (5-8. sınıflar) “iklim değişikliği” temasının işlenmesinin ve 2013 yılından başlayarak liselere geçiş sınavlarında “iklim değişikliği” temalı çıkmış sınav sorularının analizi yapılmıştır. Çalışmanın ikinci kısmında ise ilköğretim matematik dersi öğretim programında yer alan veri işleme öğrenme alanının iklim eylemindeki yeri üzerinde durulmuştur. Çalışmanın sonucunda bazı ülkelerin matematik öğretim programlarında bulunan iklim değişikliğini hafifletme, iklim değişikliğine uyum, iklim değişikliğinin etkisini azaltma ve iklim değişikliğinde erken uyarı konularına farkındalık yaratmak üzere disiplinler arası çalışmaların öğretim programımızda olmadığı görülmüştür. Liselere giriş sınavları çözümlendiğinde birkaç sorunun doğrudan veya dolaylı olarak iklim değişikliği ile ilişkilendirilebileceği ortaya çıkmıştır. Grafik okuma ve grafik yorumlamanın doğru yapıldığında iklim krizi için farkındalık sağlanabileceği düşünülmektedir. Eğitimin geleceği ve bu bağlamda ortaya çıkan ve çıkacak olan ihtiyaçlardan birinin iklim eyleminde matematik okuryazarlığı olduğu üzerinde durulmuştur. Son olarak iklim değişikliği konusunun matematik öğretiminde veri işleme öğrenme alanıyla ilişkilendirilebileceği ve farkındalık yaratmak için matematik dersinin özel amaçlarına disiplinler arası çalışmaların yapılması gerekliliğinin eklenebileceği, eğitim sistemimizdeki Türkiye Yeterlikler Çerçevesinin sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler bölümünde iklim eylemi üzerine eklemeler yapılabileceği önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, sürdürülebilir eğitim, matematik okuryazarlığı, grafik okuma, grafik yorumlama.

Matematik Eğitiminde Kavram İmajları Çalışmalarının Sistematik Bir Derlemesi

Funda Uysal

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, funuysal@gmail.com

Bahadır Yıldız

Hacettepe Üniversitesi, bahadir@bahadiryildiz.net

Öğrenciler matematiksel bir kavramı öğrenirken, kendi anlamlandırmalarına yönelik aktif bir inşa sürecine girerek; kavrama yönelik görsel temsil, zihinsel görüntü, özellik ya da yaşantılardan oluşan bilişsel bir yapı olarak ifade edilen kavram imajlarına sahip olmaktadır. Bir öğretmenin kavram tanımının bazı öğrenciler için doğru bir çağrışım uyandırırken birçok öğrencinin planlanan yanı sıra planlanmayan kavram imajlarına sahip olabileceği anlayışı da söz konusudur. Öğrencilerin kavram imajı ise üzerinde çalışılan bir konu haline gelmiştir. Bu araştırmayla da matematik eğitiminde kavram imajına yönelik gerçekleştirilen çalışmalar için amaç, öğrenme alanı, teorik alt yapı, araştırma yöntemi/deseni, örneklem/çalışma grubu, veri toplama aracı, veri analizi, sonuç ve öneri değişkenleri bağlamında inceleme yapılarak sistematik bilginin ortaya konması amaçlanmaktadır. Araştırma sistematik tarama şeklinde tasarlanarak Kitchenham'ın (2004) sistematik tarama süreci işe koşulmaktadır. Süreç taramayı planlama, yürütme, raporlama aşamalarından oluşmaktadır. Araştırma terimleri olarak "concept image" AND education belirlenmiştir. Web of Science, ERIC, ScienceDirect, Dergipark, Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarından araştırılan kaynaklar; makale ve tezler olmuştur. Yıl sınırlaması yapılmamıştır. Taramaya dahil etme kriterleri çalışmanın; kavram imajı değişkenini içermesi, açık erişiminin olması, tür olarak araştırma makalesi ya da tez olması, matematik eğitiminde gerçekleştirilmesi, dilinin Türkçe veya İngilizce olması şeklindedir. Başlangıçta, veri tabanlarında tüm metinde olmak üzere belirtilen terimler taranmış ve toplam 495; sonrasında, protokol gereği açık erişim, araştırma makalesi ya da tez kriterleri bağlamında toplam 153 çalışma elde edilmiştir. Daha ayrıntılı inceleme için başlık ve özetler gözden geçirildiğinde ise yayın sınıflama formuyla veri çekme ve düzenlemenin gerçekleştirileceği birincil çalışma sayısı, verilen veri tabanları için sırasıyla 2, 18, 2, 11 ve 19 olmak üzere toplam 52 olmuştur. Sistematiik tarama sürecini tamamlamak üzere ise amaç, öğrenme alanı, teorik alt yapı, araştırma yöntemi/deseni, örneklem/çalışma grubu, veri toplama aracı, veri analizi, sonuç ve öneri değişkenleri bağlamında ilgili çalışmalara ilişkin kategori ve alt kategoriler doğrultusunda bulgular ortaya konacak, sonuçlar doğrultusunda araştırmaya ve uygulamaya yönelik önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kavram imajı, kavramsal öğrenme, matematik eğitimi.

10. Sınıf Öğrencilerinin Özel Dörtgenlerin Hiyerarşik İlişki Kurma Sürecinde Sorgulamalarının İncelenmesi

Özge Çoban

Dokuz Eylül Üniversitesi, ozgecoban@outlook.com

Melike Yiğit Koyunkaya

Dokuz Eylül Üniversitesi, melike.koyunkaya@deu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı 10.sınıf öğrencilerinin özel dörtgenlerin hiyerarşik ilişkisini kurma sürecinde sorgulama süreçlerinin incelenmesidir. Çalışmanın kavramsal altyapısı olarak, matematiksel sorgulama topluluğu yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yaklaşımın 7 alt bileşeni mevcuttur: (1) diyalog yoluyla matematik anlayışı geliştirme, (2) işbirlikçi problem çözme, (3)kendini gözden geçirme, hataları düzeltme, (4) topluluk üyelerinin risk alması, tartışma ortamı yaratılması, (5) alternatif yaklaşımlar önerilmesi ve geliştirilmesi, (6) sorgulama prosedürlerini sorgulama, (7) matematikçiler gibi matematik yapma. Nitel araştırma paradigması benimsenen bu çalışma, durum çalışması ile desenlenmiştir. Bu bağlamda 10. sınıf öğrencilerinin özel dörtgenlerin tanım ve özellikleri hakkındaki var olan bilgilerinin nasıl olduğunu ve özel dörtgenlerin hiyerarşik ilişkisini kurma sürecinde hangi sorgulama eylemlerinin kullanıldığı araştırılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin özel dörtgenler konusundaki ön bilgilerinin özel dörtgenlerin hiyerarşik ilişkisini kurmadaki sorgulama sürecine etkisinin nasıl olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın katılımcıları, dört 10. sınıf öğrencisidir. Çalışmada öncelikle dörtgenler konusu kapsamında sorgulama temelli sorular geliştirilmiş ve bu sorular yardımıyla görüşmeler yapılarak öğrencilerin sorgulama süreçleri incelenmiştir. 10.sınıf öğrencilerinin bu soruları cevapladığı süreci içeren video kayıtları ve öğrencilere ait cevap kağıtları çalışmanın veri grubunu oluşturmaktadır. Çalışmada uygulama sürecinde kaydedilen videolar, video metodolojisi kullanılarak ve öğrencilerin cevap kağıtları doküman analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçları dörtgenlerin hiyerarşik ilişkisinin kurulması sürecinde matematiksel sorgulama topluluğunun öğrencilerin dörtgenlerin hiyerarşik ilişkisine dair var olan bilgilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermiştir. Bu çalışmada, sorgulama sürecinde öğrencilerin en fazla diyalog yoluyla matematik anlayışı geliştirme eylemini kullandıkları görülürken bu eylemden sonra sırasıyla risk alma, iş birliği yapma, hataları gözden geçirip kendi kendini düzeltme, matematikçiler gibi matematik yapma, alternatif fikirler önerme eylemleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin kavramlar arası ilişkilendirmeleri kendilerinin kurmasına olanak sağlayan sorgulama topluluklarının oluşturulmasının matematik öğrenmeyi güçlendireceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel dörtgenler, matematiksel sorgulama topluluğu, sorgulama temelli eğitim.

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Merkezi Eğilim Ölçülerine Yönelik İstatistiksel Düşüncülerinin İncelenmesi

Şeyda Aydın

Hacettepe Üniversitesi, seyda.aydin@hacettepe.edu.tr

Zeynep Sonay Ay

Hacettepe Üniversitesi, zsp@hacettepe.edu.tr

Bu çalışmada sekizinci sınıf öğrencilerinin merkezi eğilim ölçülerine (aritmetik ortalama, ortanca, tepe değeri) yönelik istatistiksel düşüncülerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Çalışma 2019 - 2020 eğitim öğretim yılında Ankara'da bir devlet ortaokulunda öğrenim görmekte olan otuz sekizinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Sekizinci sınıf öğrencilerinin merkezi eğilim ölçülerine yönelik istatistiksel düşüncülerini incelemek amacıyla literatürdeki ölçekler incelenerek araştırmacı tarafından aritmetik ortalama, ortanca ve tepe değeri kavramlarına yönelik bir veri toplama aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen veri toplama aracı için dört alan uzmanından uzman görüşü alınmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmanın verileri, yapılan görüşmelerde katılımcıların veri toplama aracındaki sorulara verdikleri cevaplardan ve ses kayıtlarından elde edilmiştir. Sekizinci sınıfa devam eden katılımcılar ile araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama aracı üzerinden yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen öğrencilerin merkezi eğilim ölçülerine yönelik istatistiksel düşüncülerine dair veriler, literatür incelenerek temel alınan bir istatistiksel düşünme çerçevesine göre analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda sekizinci sınıf öğrencilerinin merkezi eğilim ölçülerine (aritmetik ortalama, ortanca, tepe değeri) yönelik bilgilerinin işlem düzeyinde olduğu, kavramlara yönelik kavramsal öğrenme geliştiremedikleri ve istatistiksel düşünme seviyelerinin orta düzeylerde olduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerin veri grubuna ait aritmetik ortalama, ortanca ve tepe değeri belirlemeyi genellikle yapabildikleri, ancak merkezi eğilim ölçülerini kullanarak yorumlar yapılması gereken sorularda ve veri grubuna uygun merkezi eğilim ölçüsü belirlemeye yönelik sorularda zorlandıkları, istatistiksel düşünme düzeylerinde alt düzeylerde yer aldıkları gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Merkezi eğilim ölçüleri, istatistiksel düşünme, veri işleme, istatistik eğitimi.

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Kısmi Türev Konusundaki Kavram Yanılgılarının İncelenmesi

Süha Yılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, suha.yilmaz@deu.edu.tr

Buse Gizem Yitmez

Dokuz Eylül Üniversitesi, gizem.yitmez@gmail.com

Kısmi türev birçok konuya basamak oluşturan ve Analiz dersi öğretiminde önemli bir yere sahip olan kavramlar arasında gelmektedir. Fakat içeriğinde soyut kavramlar bulundurmasından ve doğasında var olan karmaşıklıktan dolayı öğrencilerin zorluk çektiği konular arasındadır. Öğrencilerin yaşadığı bu zorluklar, kavram yanılgılarının oluşumuna neden olabilmektedir. Matematik yığılmalı bir disiplin olduğundan öğrenilen her bir kavram bir sonraki kavramı etkilemektedir. Dolayısıyla geleceğin öğretmenleri olan öğretmen adaylarının sahip olduğu kavram yanılgılarının gelecekte yapacak oldukları öğretimler ile yakından ilişkilidir. Bu sebeple çalışmada İlköğretim Matematik Öğretmenliği lisans öğrencilerinin kısmi türev konusundaki kavram yanılgılarının belirlenmesini amaçlanmaktadır. Yapılan araştırma bir devlet üniversitesinin İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 81 ikinci sınıf lisans öğrencisi ile yürütülmüştür. Öğretmen adaylarının kavram yanılgılarının belirlenmesi amacıyla araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının kısmi türev tanımına ve uygulamalarına ilişkin çeşitli kavram yanılgılarına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kavram yanılgılarının nedenlerinin kısmi türev kavramının içeriğinde birçok soyut kavramı barındırmasından, öğrencilerin yeni öğrenme durumlarında ön bilgilerindeki bilgi eksikliğinden ya da kavram yanılgılarından ve kavramın öğretim aşamasında ele alınış şekillerinden, öğretim modellerinden ve bu modellerin kullanış biçiminden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Analiz III, kısmi türev, kavram yanılgıları.

Çevrim İçi Tasarı Geometri Eğitimi Alan Öğretmenlerin Geometri Öğretimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Uğur Mert

SEV Özel Lisesi, umert@sevkoleji.k12.tr

Burak Karabey

Dokuz Eylül Üniversitesi, burak.karabey@deu.edu.tr

Geometri öğretimi ortaokul ve lise düzeyinde içerik anlamında ivme kazanmaktadır. Geometri öğretiminde kavramların öğretiminin bir süreç olarak ele alınması, şekillerin özelliklerinin keşfettirilmesi, geometrik düşünmenin gelişimi açısından önemlidir. Geometrik şekillerin çizgeç ve pergel kullanılarak inşa sanatı ve onun dinamik geometri yazılımdaki modern gösterimi Öklid'in Elemanları vasıtasıyla Antik Yunan'dan günümüze kadar gelmiştir (French, 2004). Çizgeç ve pergel ile geometrik inşa çalışmalarının yapılması hem öğretmenlerin sınıf içi geometri öğretiminde önemli bir araç olarak kullanılmakta, hem de öğrencilerin geometrik kavramları yapılandırma, uygulama ve analiz etme açısından beceri gelişimine destek olmaktadır (Chikwere&Ayama 2016; Gueudet & Trouche, 2011). Bu çalışmada farklı kurumlarda ortaokul ve lise öğretmenliği yapan 80 katılımcıya yönelik çevrim içi tasarı geometri eğitimi verilmiştir. 6 hafta süren eğitimde öğretmenlere çizgeç ve pergelin kullanımının tanıtımından başlayarak oluşturulmuş olan program çerçevesinde farklı geometri problemlerinin çözümleri de yapılmış, öğretmenlerin de ekran karşısında çizgeç ve pergel ile çözümleri yapmaları ve paylaşımları beklenmiştir. Eğitim sonunda 20 öğretmenden alınan görüşler nitel analiz yöntemlerinden betimsel ve sistematik analiz ile değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin çevrim içi eğitimin faydaları, sürdürülmesi, geometri öğretimine yönelik görüşlerinde olumlu dönütler elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Geometri Öğretimi, tasarı geometri, öğretmen eğitimi, uzaktan eğitim.

Covid-19 Pandemisi Srecinde Öğretmen ve Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Matematik Öğretimine Yönelik Görüşleri

Şule Koçyiğit

MEB, sulekesgin@gmail.com

H. Sevgi Morali

Dokuz Eylül Üniversitesi, sevgi.morali@deu.edu.tr

Covid-19 pandemisi tüm dünyayı etkisi altına alarak pek çok alanda değişikliklere sebep olmuştur. Eğitim de Covid-19 pandemisinden etkilenmiş ve okullardaki yüzyüze eğitime bazı ülkelerde zaman zaman ara verilerek bazı ülkelerde tamamen durdurularak uzaktan eğitime geçilmiştir. Ülkemiz de yüzyüze eğitime uzun bir süre ara verip uzaktan eğitime geçerek eğitimde meydana gelebilecek olumsuzlukları en aza indirme yoluna gitmiştir. Uzaktan eğitim kavramı her ne kadar yeni bir kavram olmasa da Covid 19 pandemisi ile zorunlu ve daha yaygın bir hale gelmiştir. Ülkemizde EBA TV kanalları, EBA ve farklı online programlarla öğrencilerin kendi ders öğretmenleriyle gerçekleştirdikleri canlı derslerle uzaktan eğitim yürütülmektedir. Yüzyüze eğitime geri dönülme çalışmaları yapılmakla beraber eğitimde uzaktan eğitimin kalıcı hale gelmesi beklenmektedir. Bu kapsamda uzaktan eğitimin daha verimli hale gelmesi eğitim açısından son derece önem kazanmaktadır. Gerek günlük hayat gerekse akademik hayatta vazgeçilmez öneme sahip ancak aynı zamanda pek çok öğrencinin en fazla zorluk yaşadığı branşların başında gelen matematik dersi kapsamında uzaktan eğitimin daha nitelikli hale gelmesi için yaşanan olumlu ve olumsuz yönlerin belirlenmesi önemli hale gelmektedir. Bu amaçla bu çalışmada matematik alanı özelinde uzaktan eğitim sürecine ilişkin olumlu ve olumsuz durumların tespit edilmesi amacıyla öğrenci ve öğretmen görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma bir özel durum çalışması olup bir sosyal bilimler lisesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu hazırlık, 9., 10., 11. ve 12. sınıf düzeylerinden 4'er öğrenci olmak üzere 20 öğrenci ve aynı okulda görev yapan 3 matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada, çalışma grubu kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmanın verileri yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak bazı katılımcılarla yüzyüze ses kaydı alınarak bazı katılımcılarla ise online bir uygulama üzerinden gerçekleştirilerek toplanmıştır. Veriler nitel analiz yöntemlerinden içerik analiz yöntemiyle analiz edilmekte olup süreç halen devam etmektedir. Araştırma, öğrencilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitimde matematik dersinde yaşadıkları olumlu ve olumsuz yönleri, matematik dersi kapsamında uzaktan eğitim ve yüzyüze eğitim arasındaki benzerlik ve farklılıklara, öğrenci görüşlerinin sınıf düzeylerine göre benzerlik ve farklılıklarına ve uzaktan eğitimde matematik dersinin nasıl daha verimli olabileceğine yönelik görüşleri temelinde gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs (Covid-19), uzaktan eğitim, matematik öğretimi, öğrenci görüşleri, öğretmen görüşleri.

Zihnin Geometrik Aışkanlıklarına Göre Hazırlanan Etkinliklerde GeoGebra Yazılımının Kullanımındaki Enstrümantal Oluşumun İncelenmesi: Dönüşüm Geometrisi

Dudu Çat

Bursa Uludağ Üniversitesi, dudu_derenisant@hotmail.com

Menekşe Seden Tapan Broutin

Bursa Uludağ Üniversitesi, tapan@uludag.edu.tr

Bu çalışmanın amacı bir sekizinci sınıf öğrencisinin dönüşüm geometrisinde zihnin geometrik alışkanlıklarının GeoGebra yazılımıyla enstrümantal oluşumunu incelemektir. Zihnin geometrik alışkanlıklarının enstrümantal teori ile incelendiği çalışmaların az sayıda olduğu belirlenmiş ve bu ihtiyaca yönelik bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Mevcut çalışma ile alanyazına katkı sağlanması bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada öğrencinin teknolojiyi matematik öğreniminde kullanarak oluşan şemalarını derinlemesine incelemek için nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Bu çalışmada durum çalışması ile öğrencinin zihnindeki geometrik alışkanlıklarını dönüşüm geometrisi konusunda GeoGebra yazılımı yardımıyla derinlemesine inceleyerek oluşan şemalara ait elemanlar ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışma 2020-2021 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde Antalya ilinde sekizinci sınıfta öğrenim gören bir kız öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Örneklem yöntemi olarak amaçsal örneklemeye ölçüt örneklemeye yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin tercih edilmesinin amacı öğrencinin zihnindeki düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilmesi kriteridir. Bu öğrencinin seçilme nedeni ise bilgi ve düşüncelerini anlaşılır bir şekilde belirtmesidir. Öğrencinin sekizinci sınıf düzeyinden seçilmesinin nedeni geometrik dönüşümlerin tümünün sekizinci sınıfta verilmiş olmasıdır. Böylece dönüşüm geometrisindeki tüm konular bir bütün olarak ele alınmıştır. Verilerin toplanmasında veri çeşitlemesi yapılarak geçerli ve güvenilir bir çalışma yapılmaya çalışılmıştır. Öncelikli olarak alanyazın taranarak ve matematik öğretim programı dikkate alınarak dönüşüm geometrisine yönelik görüşme soruları yarı yapılandırılmış şekilde hazırlanmıştır. Verileri toplamada veri üçgenlemesi yapılarak gözlem, görüşme ve doküman analizi ile veriler toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan etkinlik kağıtları kullanılmıştır. Verilerin analizinde nitel veri analizleri kullanılmıştır. Zihnin geometrik alışkanlıklarındaki dört alışkanlığı kategorilendirmede betimsel analiz ve GeoGebra yazılımında yararlanılan adımlarla dönüşüm geometrisinde oluşan şemaları incelemeye içerik analizi kullanılmıştır. Öğrencinin çalışmaya katılması gönüllük esasına dayanmıştır. Araştırma etiği açısından öğrencinin çalışmaya katılması gönüllük esasına dayanmış olup öğrenciden ve velisinden araştırmaya katılım için izin belgesi alınmıştır. Verilerin toplanması tamamlanıp inceleme sonucunda elde edilen bulgular sunumda bildirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Zihnin geometrik alışkanlıkları, GeoGebra yazılımı, dönüşüm geometrisi, enstrümantal oluşum.

Üç Boyutlu Yazdırma Teknolojisinin Matematik Öğretiminde Kullanılması: Geometrik Cisimler Kazanımları

Kübra Yıldırım

MEB, kubra.yildirim.90@hotmail.com

Cenk Keşan

DEU, cenk.kesan@deu.edu.tr

Çalışmamızın amacı geometrik cisimler konusunun öğretiminde üç boyutlu yazdırma teknolojisinden yararlanarak öğrencilerin geometrik cisimler konusundaki imajlarını ve üç boyutlu yazdırma teknolojisinin matematik dersinde kullanımı hakkındaki düşüncelerini incelemektir. Çalışmamız, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) çalışmasıdır. Çalışma bir devlet okulunda eğitimine devam eden sekiz tane sekizinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Geometrik cisimler kazanımlarına ait üç boyutlu yazıcı etkinlikleri ile sınıf seviyelerine uygun bir öğretim planlanmıştır. Öğretimin ardından öğrenciler ile görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler video kayıt ile kaydedilmiştir. Pandemiden dolayı çalışma uzaktan eğitim ile zoom üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde geometrik cisimler kazanımlarına ait üç boyutlu yazıcı ile ne gibi etkinlikler yapıldığından ve ders uygulamasından bahsedilecektir. Çalışmanın ikinci aşamasında ise ders planları ile uygulama yapıldıktan sonra yapılan görüşmelerin sonuçları paylaşılacaktır. Görüşme sonuçları henüz çözümlenme aşamasındadır.

Anahtar Kelimeler: Üç boyutlu yazıcı, geometrik cisimler, kavram imajı.

Bir Öğretim Üyesinin Dijital Ortamda Dokümantasyon Oluşumunun İncelenmesi

Sema Nur Kaya

Bursa Uludağ Üniversitesi, semax055@gmail.com

Menekşe Seden Tapan Broutin

Bursa Uludağ Üniversitesi, tapan@uludag.edu.tr

Rıdvan Ezentaş

Bursa Uludağ Üniversitesi, rezentas@uludag.edu.tr

Üniversitelerde lineer cebir dersini alan öğrenciler bu dersin soyut yapısından dolayı zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Çünkü öğrenciler lineer cebir dersinde daha önceden karşılaşmadığı pek çok yeni kavramlarla ilk kez tanışmaları, bu kavramlar arası ilişkiler kurmada zorluk çektikleri ve lineer cebir dersini matematiğin herhangi bir konusuna ilişkin bağlantı kuramamaları olduğu söylenebilir. Bununla birlikte lineer cebir dersini veren öğretim üyeleri öğrencilerin bu ders için çekmiş oldukları güçlükler sonucunda lineer cebir dersinin öğretiminde aksaklıklar olduğunu düşünmektedirler. Dolayısıyla öğretim üyelerinin lineer cebir dersi öğretimi için kullanmış oldukları kaynakları hem kendileri hem de öğrenciler için büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada bir öğretim üyesinin “Didaktiğe Dokümantal Yaklaşım” kuramsal çerçevesi bağlamında dokümantal oluşum sürecinde ortaya çıkan şemaları ve sürece etki eden faktörleri incelemek amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. Veri toplama araçları olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve video kayıtları kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Marmara Bölgesinde yer alan bir üniversitenin eğitim fakültesinde bulunan lineer cebir dersi veren bir öğretim üyesi oluşturmaktadır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçları henüz yazım aşamasında olup, bulguların ilk analizlerinden, öğretim üyesinin dokümantal oluşum sürecine etki eden faktörlerin, öğrenci kaynaklı, öğretim üyesi kaynaklı, matematik kavramlar kaynaklı ve öğretim ortamı kaynaklı olmak üzere 4 tema altında toplandığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim üyesi, dokümantal yaklaşım, lineer cebir.

**Türkiye’de Matematik Eğitimi Alanında Nicel Muhakeme ile İlgili Yapılan Çalışmalar
Üzerine Bir Araştırma: İçerik Analizi**

Gamze Çankal

Dokuz Eylül Üniversitesi, gamze.cankal@gmail.com

Zekiye Özgür

Dokuz Eylül Üniversitesi, zekiye.ozgur@deu.edu.tr

Nicelikler arasındaki ilişkilerle ilgili akıl yürütmenin öğrencilerin cebirsel düşünme becerilerini ve zengin matematiksel anlayışlar geliştirmelerini desteklediğini ortaya koyan çalışmalar, ülkemizde yapılan matematik eğitimi araştırmalarında da nicel muhakemeye verilen önemi ve ilgiyi artırmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de matematik eğitimi alanında nicel muhakeme ile ilgili yapılan çalışmaların eğilimlerini belirlemek ve araştırma bulgularını sentezleyerek sunmaktır. Bu amaçla, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Türkiye’de matematik eğitimi alanında yapılan nicel muhakeme ile ilgili çalışmalar, Google Akademik arama motorunda ve YÖK Ulusal Tez Bankasında “nicel muhakeme” ve “niceliksel muhakeme” anahtar kelimeleri kullanılarak tespit edilmiş ve incelenmiştir. İncelemeler sonucunda, nicel muhakeme ile ilgili 2 doktora tezi, 5 yüksek lisans tezi ve 6 makale olmak üzere toplam 13 çalışma belirlenmiştir. Belirlenen çalışmalar, amacı, katılımcıları, araştırma deseni, veri toplama yöntemleri, veri analizi yöntemi, bulguları ve sonuçları açısından incelenmiştir. 2014-2020 yılları arasında yayımlanmış bu çalışmaların büyük çoğunluğunda öğretim deneyi, tasarım tabanlı araştırma, durum çalışması gibi nitel araştırma yöntemleri kullanılırken bir araştırmada nicel araştırma deseni ve bir diğer araştırmada ise karma araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışmalar katılımcıları açısından incelendiğinde, ortaokul öğrencileri (6), lise öğrencileri (3), matematik öğretmen adayları (3) ve matematik öğretmenleri (1) ile çalışmalar yürütüldüğü görülmektedir. Çalışmaların yaklaşık yarısı doğrusal fonksiyonlar, ikinci dereceden fonksiyonlar, reel sayılar, karmaşık sayılar ve çember gibi matematik konularının kavranmasında nicel muhakemenin rolünü incelerken, diğer yarısında ise katılımcıların nicel muhakeme becerileri problem çözüme ve matematik tarihi gibi bağlamlarda incelenmiştir. Elde edilen bulgular tematik olarak sunulacak ve ulaşılan sonuçlar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nicel muhakeme, niceliksel muhakeme, matematik eğitimi.

GeoGebra ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: Bir İçerik Analizi

Nuran Çumbur Akçay

Milli Eğitim Bakanlığı, nurancumbur@gmail.com

Ayten Erduran

Dokuz Eylül Üniversitesi, erduranayten@gmail.com

Yüksek lisans ve doktora seviyelerinde yapılan tez çalışmaları ve konuları alan yazında genelde eğitimde özelde de matematik eğitiminde yapılanlar hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar ve gelecek araştırma konularına rehberlik eder. GeoGebra da matematik eğitiminde araştırma konusu olarak yaygın olarak kullanılan popüler yazılımlardan birisidir. Bundan dolayı GeoGebra ile yapılan çalışmaların eğilimlerinin belirlenmesi veya bu konuda güncel durumda gelinen noktaların belirlenmesi sonraki çalışmalara ışık tutması açısından önemlidir. Bu çalışmada Türkiye’de matematik eğitimi alanında yayınlanan GeoGebra ile ilgili lisansüstü tezlerin hem tematik hem de yöntemsel açıdan analizlerinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında Türkiye’de yapılmış olan çalışmalar, YÖK ulusal tez merkezinde Nisan 2021’e kadar yayınlanmış ve erişime açık olan tezler analiz edilmiştir. Başlık ve dizin kısmında Geogebra kelimesi geçen ve tam metnine ulaşılan tezler incelenmiştir. Bu çalışmanın deseni genel çerçevede içerik analizi iken özel de betimsel içerik analizidir. Veri tabanı taramasında toplamda 65 lisansüstü tez çalışmasına ulaşılmıştır. Bu tezlerin 5’i doktora 60’ı yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Tezler konu, tema, tür, yayınlanma yılı, desen, örneklem profili olmak üzere altı başlık altında analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular yüzde, frekans, çalışma kodları, grafik ve tablolarla sunulmuştur. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre lisansüstü tezlerde çoğunlukla GeoGebra’nın başarıya, öğrenmeye veya kalıcılığa etkisinin incelendiği tespit edilmiştir. Diğer taraftan GeoGebra ile ilgili tezlerde nicel araştırma yaklaşımı daha çok tercih edildiği elde edilen bulgular arasındadır. Tezlerin büyük bir çoğunluğunda örneklem grubunun ortaokul düzeyindeki öğrencilerle oluşturulduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonunda farklı öğrenme alanlarından konular seçilerek GeoGebra’nın etkililiğini inceleyen çalışmaların yaygınlaştırılması ve lise düzeyindeki öğretmenlerle gerçekleştirilen çalışmaların arttırılmasına yönelik sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Matematik eğitimi, GeoGebra, içerik analizi.

Matematiksel Modelleme Etkinliklerinin Derslerde Kullanılması

Nuray KARGI

Özel Bandırma Koleji Anadolu Lisesi, nuraykargiada@gmail.com

Bu araştırmanın amacı matematiksel modelleme etkinliklerinin ortaöğretim öğrencilerinin problem çözme ve düşünme becerilerine etkisinin incelenmesidir. Araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Balıkesir'in Bandırma ilçesindeki 10.sınıfta öğrenim gören 11 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Öğretmen tarafından öğrenciler 2 ya da 3 kişilik heterojen çalışma grupları oluşturulmuş, her gruba iki adet modelleme etkinliklerinden oluşan eylem planları verilmiştir. Gruplar önce bireysel ardından grup olarak çalışmalarını yapmış ve elde ettikleri çözüm önerilerini sınıf ortamında sunmuşlardır. İlk eylem planlarında yer alan problemlere yönelik oluşturulan çözüm önerilerini sunduktan sonra sınıf ortamında diğer öğrenciler soruları yanıtlanmış ve olabilecek farklı çözüm önerileri belirtilmiştir. İlk eylem planları uygulandıktan sonra ikinci eylem planları gruplar tarafından çözülmüş ve sınıf ortamında sunumları yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak matematiksel modelleme etkinliklerinden oluşan eylem planları, öğrenci çözüm kağıtları, öğrenciler ile yapılan görüşmeler, araştırmacının süreç içindeki gözlemleri, video kayıtlar ve araştırmacının günlüğü kullanılmıştır. 10.sınıf öğrencileri grup olarak çalışacakları matematiksel modelleme etkinlikleri ile problem çözme ve düşünme becerileri incelendiğinde öğrencilerin kendilerine verilen birinci eylem planlarına yönelik çözüm oluşturmada zorlandıkları gözlenmiş, grup çalışması ile fikir alışverişinde bulunarak ve öğretmen rehberliği ile alternatif çözümler oluşturmuşlardır. İkinci eylem planında çalışırken önceki plana daha keyifli olduğu grup olarak daha fazla fikir ürettikleri ve sunumları sürecinde kendilerine olan güvenlerinin geliştiği gözlenmiştir. Modelleme etkinlikleri ile öğrencilerin problem çözme seviyelerinde artış olduğu gözlenmiştir. Bu artış öğrencilerin akademik başarıları ile paralel olduğu gözlenmiştir. Modelleme etkinlikleri ile öğrenciler problem çözme sürecine dâhil olmuşlar ve öğrencilerin bilişsel süreçlerinde gelişmeler olduğu gözlenmiştir. Üst düzey ve orta seviye öğrenciler problem çözme sürecinde gelişimleri üst bilişsel düzeye kadar çıkarken başarıları düşük olan öğrenciler bilişsel anlamda daha az geliştikleri gözlenmiştir. Modelleme etkinliklerinin sınıf içinde uygulama sayılarının artırılması, öğrencilerin bilişsel süreçlerinin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Modelleme, problem çözme, grup çalışması, düşünme becerisi.

8. Sınıf Öğrencilerinin Cebirde Stratejik Akıl Yürütme Süreçleri: Ters Piramit Problemi

Gözde Gergin

Milli Eğitim Bakanlığı, gozdeonald@gmail.com

Sibel Yeşildere İmre

Dokuz Eylül Üniversitesi, sibel.y.imre@gmail.com

Bu çalışmada 8. sınıf öğrencilerinin cebir konusunda stratejik akıl yürütme süreçlerinin incelenmesi ve güçlük çekilen noktaların üzerinde durulması amaçlanmaktadır. Özel durum çalışmasından yararlanılarak yürütülen araştırmanın katılımcılarını, Ağrı ilinde yer alan resmi bir ortaokulda öğrenim gören sekizinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği tercih edilmiş, öğrencilerin iletişim becerileri ve başarıları dikkate alınarak 2 yüksek, 2 orta ve 2 düşük seviyeli 6 öğrenci seçilmiştir. Öğrencilerden araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturan stratejik akıl yürütme ile ilgili beş yetkinlik dikkate alınarak geliştirilen ters piramit problemini ayrıntılı bir şekilde yazılı olarak çözmeleri istenmiştir. Öğrencilerin çözümlerinin bulunduğu yazılı dokümanlardan elde edilen verinin analizi, beş yetkinlik kapsamında gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin problem durumunu yorumlama ve anlamlandırma süreçlerinde çeşitli stratejilere başvurdıkları görülmüştür. Bazı öğrencilerin problem durumundaki dikkat çeken miktarları ve bunların arasındaki ilişkileri belirlemede zorluk yaşadıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra kavramsal bilgileri yeterli olan öğrenciler miktarlar arasındaki ilişkileri belirtirken cebirsel temsiller kullanmışlardır. Bu öğrenciler tablo gibi gösterimlerle yanıtlarını desteklemişler ve cebirsel temsiller arası ilişkileri ikna edici açıklamalar eşliğinde tercüme edebilmişlerdir. Çalışmanın bulguları ışığında öğrencilerin açık uçlu problem durumları ile stratejik akıl yürütme yetkinliklerini gerçekleştirebilmeye itilebileceği görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin farklı bakış açıları içeren problem durumlarına yanıt ararken stratejik akıl yürütme süreçlerinin iyileştirilmesine ve güçlük çekilen noktaların belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik akıl yürütme, açık uçlu problem, problem çözme.

Pandeminin Gölgesindeki Uzaktan Eğitim Sürecinde Matematik Öğretim Programını Yeniden Yorumlamak

Gizem Güzeller

TED Üniversitesi, gizem.guzeller@tedu.edu.tr

Zerrin Toker

TED Üniversitesi, zerrin.toker@tedu.edu.tr

Hiç beklemediğimiz bir anda yaşamımıza giren pandemi, sadece sağlık alanında değil pek çok alanda zihinsel alışkanlıklarımızı sorgulamamıza neden olan bir değişim sürecini başlatmıştır. Bu alanlardan biri de şüphesiz eğitim alanıdır. Öğretmenlerin, hazırlıksız denilebilecek şekilde yakalandığı bu durumda eğitim ve öğretim faaliyetlerinin nasıl planlanacağı ve yürütüleceği büyük ve küçük ölçekte pek çok paydaşın ana sorunlarından biri haline gelmiştir. Normal bir süreçte, öğretmenler tarafından öğretim programlarında yer alan tüm kazanımlar eşit düzeyde öneme sahipmiş gibi düşünülürken, bu beklenmedik süreçte öğretmenler, hem programdaki en temel unsurların öğrencilere kazandırılmasına odaklanmakla hem de bunu acil uzaktan eğitim ile sağlamakla karşı karşıya kalmışlardır. Bu durum ise öğretmenlerin öğretim programına yönelik farklı bir bakış açısı kazanmalarının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı, 1-8 matematik öğretim programlarında büyük fikirlerin nasıl ele alındığını ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan son güncel öğretim programı olarak 2018 yılı Matematik Öğretim Programı büyük fikirler perspektifinden analiz edilmiştir. Analiz için literatürde, matematik öğretim programına yönelik olarak Charles (2005) tarafından tanımlanmış olan büyük fikirler listesi kullanılmış ve araştırmacılar tarafından beş yönlü bir analiz çerçevesi oluşturulmuştur. Araştırmanın sonuçları, belirli büyük fikirlerin her sınıf seviyesinde farklı kazanımlar bağlamında ele alındığını, büyük fikirlerin birden fazla kazanımla ilişkili olabildiğini, büyük fikirlerin matematik kazanımlarını farklı disiplinlerle ilişkilendirme konusunda kolaylık sağlayabileceğini göstermektedir. Bu yönleriyle öğretim programındaki içerik ve süreci uzaktan eğitim ihtiyaçlarını daha iyi desteklemek adına düzenlemede büyük fikirlerden yararlanılabilecektir. Öğretmenlerin bu bilgiyi öğretimi tasarlamadan ön bilgileri yoklamaya, öğrenmedeki eksikleri tespit etmeden bu eksikleri gidermeye yönelik olarak öğretimi farklılaştırmaya kadar pek çok amaçla kullanabilecekleri ön görülmektedir. Çalışmada matematik dersi öğretim programı büyük fikirler perspektifinden analiz sonuçlarını içerdiğinden bu sonuçlar araştırmacılar tarafından etkili öğretim tasarımlarına yönelik araştırmalarında kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Büyük fikirler, 1-8 matematik öğretim programı, uzaktan eğitim.

Eşitlik ve Denklem Kavramlarına Yönelik Bilişsel Olarak Zorlayıcı Etkinlik Tasarımları

Merve Tokgöz

Milli Eğitim Bakanlığı, mervetokgoz9@gmail.com

Sibel Yeşildere İmre

Dokuz Eylül Üniversitesi, sibel.y.imre@gmail.com

Bu çalışmada eşitlik ve denklem kavramlarına yönelik öğrencilerin matematiksel akıl yürütme becerilerini destekleyici nitelikte bilişsel olarak zorlayıcı etkinliklerin tasarımı konu edilmektedir. Stein ve Smith (1998)'in çalışmasında yer alan bilişsel olarak zorlayıcılık düzeyleri çerçevesinde eşitlik ve denklem kavramlarına yönelik beş etkinlik tasarlanmıştır. Etkinlik tasarım sürecinde ayrıca eşitlik ve denklem kavramlarına ilişkin literatürde yer alan öğrenci zorlukları ve Lepak, Wernet ve Ayieko (2018)'nin çalışmasında yer alan matematiksel akıl yürütme çerçevesi dikkate alınmıştır. Bu kuramsal çerçevelerle geliştirilen etkinlikler uzman görüşü alınarak ve iki yedinci sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilen klinik görüşmelerle yeniden düzenlenmiştir. Çalışmada etkinlik ve bilişsel olarak zorlayıcı etkinlik olguları eşitlik ve denklem kavramları ile ilgili geliştirilen beş etkinlik üzerinden örneklendirilecektir. Ayrıca bilişsel olarak zorlayıcı bu etkinliklerin sınıfta uygulama aşamaları, kuramsal çerçeve dikkate alınarak sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel olarak zorlayıcı etkinlikler, matematiksel akıl yürütme, etkinlik tasarımı.

Türkiye’deki Matematik Müzelerine Genel Bir Bakış

Öznur Dönmez

Dokuz Eylül Üniversitesi, oznurdonmez.edu@gmail.com

Işıkhan Uğurel

Dokuz Eylül Üniversitesi, isikhan.ugurel@deu.edu.tr

Matematik müzeleri, dünyada ve ülkemizde bilim merkezleri ve müzelerine kıyasla, sayısının fazla olmamasına karşın giderek yaygınlaşan okul dışı öğrenme ortamlarıdır. Son yıllarda öğretmenler ve öğrenciler tarafından matematik müzelerine karşı duyulan ilginin giderek arttığı gözlenmektedir. Söz konusu ilgi artışında rol oynayan ülkemiz özelindeki iki temel nedenden biri, eğitim fakültelerinde okutulmaya başlanan “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” dersi diğeri ise MEB tarafından 2019 yılı Şubat ayında yayınlanan, tüm il milli eğitim müdürlüklerine gönderilen “Okul Dışı Öğrenme Ortamları Kılavuzu” dur. Bu kılavuz çerçevesinde okul öncesinden lise sona kadar her düzeyde, illere özel bir “Okul Dışı Öğrenme Ortamları e-Kitabı” yayınlanması sağlanmıştır. Bu iki temel nedene ilaveten akademik alandaki araştırma sonuçları ve giderek dijitalleşen dünyada bilgiyi paylaşma hızı ve yollarındaki artışla, öğrenmenin sadece okulla sınırlı olmadığı görüşü gün geçtikçe daha fazla kabul görmektedir. Günümüzde öğrenmenin kapsamı geniş, alışlagelmiş mekânlarla sınırlandırılmayan, süreklilik arz eden bir kavram olarak ele alındığı görülmektedir. Bu bağlamda gelişmiş ülkelerde uzun yıllardır okul içi kadar okul dışı öğrenmenin de önemli olduğu ve bu ortamların okul içi öğrenme ile entegre şekilde değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmakta ve bu tür uygulama örneklerine çokça rastlanmaktadır. Okul dışı öğrenme ortamlarıyla ilgili yapılan çalışmaların çoğunlukla sosyal bilimlerde ve fen bilimlerinde yoğunlaştığı, matematik müzelerine yönelik çalışmaların az sayıda olduğu görülmektedir. Buna paralel olarak Türkiye’deki matematik müzelerinin genel bir standarda ve belirli ortak özelliklere sahip olup olmadığının ortaya koyulabilmesine; müzelerin topluma etkilerinin belirlenmesine, içeriklerinin yakından incelenmesine ihtiyaç olduğu açıktır. Buradan hareketle matematik müzeleri hakkında bir derleme çalışması yapılmasının yararlı olacağı düşünülmüş ve çalışmada ülkemizdeki matematik müzelerinin çok yönlü olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla ülkemizde pandemi sürecine kadar aktif olarak hizmet veren 7 müze seçilmiş, bu müzeler hakkında literatürden edinilen bilgilerle ve araştırmacıların bakış açısıyla fiziksel, işlevsel ve dijital olmak üzere 3 temel boyutta inceleme yapılmıştır. Verilerin analiz süreci devam etmekte olup çalışmadan elde edilen sonuçlar ilgili kitle ile paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Müze, matematik müzesi, okul dışı öğrenme ortamları, matematik eğitimi.

Matematik Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Kullanımına Yönelik İnanç Ölçeği Geliştirme Çalışması

Burcu Durmaz

Süleyman Demirel Üniversitesi, drburcudurmaz@gmail.com

Derya Can

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, deryacakmak@mehmetakif.edu.tr

Matematik öğretiminde çocuk edebiyatının kullanımı öğrencilerin matematik başarılarına, matematiğe yönelik tutumlarına, matematiğe yönelik kaygılarının azalmasına, matematiğin günlük hayatla ilişkilendirilmesine ve matematiği öğrenmek üzere anlamlı bağlamların oluşturulmasına katkı sağlamaktadır. Ancak matematik derslerinde çocuk edebiyatının kullanımı konusunda etkili olan en önemli faktörlerden biri öğretmenlerin inançlarıdır. Dolayısıyla bu araştırmada öğretmenlerin matematik derslerinde çocuk edebiyatını kullanmaya ilişkin inançlarını belirlemeye yönelik geçerliliği kanıtlanmış bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır. Ölçeğin maddelerini oluşturmak üzere öncelikle matematik öğretimi ve çocuk edebiyatını bütünleştirme sürecine ilişkin farkındalığa sahip olan 56 öğretmenin sürece ilişkin görüşleri alınmıştır. Elde edilen nitel verilerden hareketle öğretmen görüşleri tematik olarak analiz edilerek, ölçek maddeleri oluşturulmuştur. Oluşturulan ölçek maddelerinin bağlama ve kapsama uygunluğunu ortaya koymak için uzman görüşleri alınmıştır. Gerekli düzeltmelerin ardından araştırmanın geçerlik-güvenirlik çalışmasını gerçekleştirmek üzere toplam 392 okul öncesi, sınıf ve ilköğretim matematik öğretmenine taslak ölçme aracı uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen verilere göre ölçek maddelerinin dört boyutta toplandığı tespit edilmiştir. Bu boyutlar: bütünleştirmenin olumlu pedagojik etkileri; bütünleştirme sürecini etkileyen kaynakların rolü; bütünleştirme sürecini zorlaştıran öğretmen yeterlikleri ve sosyal normlar; bütünleştirme sürecini kolaylaştıran öğretmen yeterlikleridir. Toplam 33 maddeden oluşan ‘Matematik Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Kullanımına Yönelik İnanç Ölçeği (MÖÇEKYİÖ)’ ile toplanan veriler üzerinde gerçekleştirilen analizler sonucunda ölçme aracının geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin birinci boyutunda çocuk edebiyatı-matematik öğretimi bütünleştirmesinin öğrenme üzerine olumlu etkilerini; ikinci boyutunda bütünleştirme sürecinde çocuk kitaplarının rolünü; üçüncü boyutunda, öğretmenlerin böyle bir uygulama yapmaya yönelik yeterliklerini ve veli, okul idaresi ya da öğrenciler açısından bu tür uygulamalara gelebilecek eleştirilerini; dördüncü boyutunda ise öğretmenlerin çocuk edebiyatı ve matematik öğretimi bütünleştirmesine ilişkin yeterliklerini yansıtan maddeler yer almaktadır. Özetle öğretmenlerin matematik öğretimiyle çocuk edebiyatı bütünleştirmesine yönelik inançlarını, öğretmenlerin kendi yeterliklerini/yetersizliklerini, paydaşların görüşlerini, çocuk kitaplarının niteliksel ve niceliksel yeterliliğini ve uygulamanın öğrencilere sunacağı katkıları içeren boyutlardan oluştuğu görülmüştür. Geliştirilen ölçeğin çocuk edebiyatı ve matematik öğretimi bütünleştirmesi odaklı öğretmen eğitimlerini desteklemek üzere kullanılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı ve matematik, öğretmen inançları, ölçek geliştirme.

Matematik Öğretmen Adaylarının Alan Öğretimi Bilgilerine İlişkin Algıları ve Matematiğe Yönelik Tutumları

Aysun Nüket Elçi

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, aysunnuketelci@hotmail.com

Matematik öğretmen adayları lisans eğitimleri boyunca öğretmenlik mesleği ve matematik alanında pek çok konuda değişim ve gelişim göstermektedirler. Bunlardan iki tanesi de matematik alan öğretimi bilgilerine ilişkin algıları ve matematiğe yönelik tutumlarıdır. Bu çalışmanın amacı, matematik öğretmen adaylarının matematik alan öğretimi bilgilerine ilişkin algıları ve matematiğe yönelik tutumlarının incelenmesidir. Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden boylamasına gelişimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, Ege bölgesindeki bir üniversitenin eğitim fakültesinin İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programının dördüncü sınıfında öğrenim gören 25 ilköğretim matematik öğretmeni adayıdır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, Bukova-Güzel, Cantürk-Günhan, Kula, Özgür ve Elçi (2013) tarafından geliştirilen Matematik Öğretmen Adaylarının Alan Öğretimi Bilgilerine İlişkin Algı Ölçeği ve Alkan, Bukova-Güzel, Elçi (2004) tarafından geliştirilen Matematiğe Yönelik Tutum Ölçeği ile araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde istatistiksel paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Sonuçlar tablolar yardımıyla yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alan eğitimi bilgisi, matematiğe yönelik tutum, matematik öğretmen adayı.

Matematik Dersindeki Kavram Öğrenme Düzeyinin Öğrenme Stilleri Açısından İncelenmesi

Bahar Dinçer

İzmir Demokrasi Üniversitesi, bahar.dincer@idu.edu.tr

Süha Yılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, suha.yilmaz@deu.edu.tr

Bu çalışmada “Cebirsel İfadeler” konusuna yönelik görsel analogi destekli matematik öğretiminin öğrencilerin kavramsal öğrenme çıktısı üzerindeki etkisi öğrenme stilleri açısından incelenmiş, kavram anlama düzeyi üzerinde, öğrencilerin sahip oldukları öğrenme stiline bir etkisi olup olmadığı değerlendirilmiştir. Mevcut araştırma kapsamında, deneme öncesi modellerden “tek grup ön test-son test” modeli kullanılmıştır. Araştırmada yer alan öğrencilerin öğrenme stilleri Barsch Öğrenme Stili Envanteri ile değerlendirilmiş olup, öğrencilerin kavramsal bilgi düzeyleri, görsel analogi destekli matematik öğretimini uygulamadan önce ve uyguladıktan sonra zamana bağlı olarak iki defa ölçülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’nin batı bölgesinde bulunan bir ortaokulun 6. Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencileri oluşturmaktadır. Nicel verilerin değerlendirilmesinde SPSS paket programı kullanılmış olup Mann Whitney U, Wilcoxon İşaret Testi ve Kruskal Wallis- H Testi kullanılmıştır. Nitel verilerin değerlendirilmesi içerik analizi tekniği ile yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin kavram anlama formu puanlarına yönelik olarak ön-son test puanları arasında son test lehine anlamlı farklılık bulunduğu sonucu ortaya konulmuştur. Öğrencilerin ön test puanları arasında tercih ettikleri öğrenme stillerine göre anlamlı düzeyde bir fark bulunmazken, son test puanları öğrenme stillerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta olup, görsel öğrencilerin son-test puanlarının hem işitsel hem de hareketsel öğrencilerden $p(0,05)$ anlamlılık düzeyine göre farklılaştığı ve anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiş, işitsel ve hareketsel öğrencilerin son test puanları arasındaki farkın ise istatistiksel olarak anlam taşımadığı saptanmıştır. Çalışmada görsel analogi destekli matematik öğretimi gerçekleştirildiği için, çalışma öncesinde de görsel öğrenme stiline sahip öğrencilerin, kavram öğrenmelerinin daha yüksek düzeyde gerçekleşeceği öngörülmüştür. Bu durumda çalışmada beklenen sonuç ve gerçekleşen sonuç paralellik göstermiştir. Çalışmanın sonucuna göre, farklı öğrenme yaklaşımlarının uygulayıcısı konumunda olan öğretmenlerin öğrenme stillerine uygun içerikler üretmelerine yönelik bilgi ve becerilerini artırma amacıyla seminerler veya hizmet içi eğitim kursları düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim stili, matematik öğretimi, kavram bilgisi.

Şifreleme Etkinliklerinin 8. Sınıf Öğrencilerinin Matematiksel Problem Çözmeye Yönelik Görüşlerine Etkisi

Büşra Bozkurt

Milli Eğitim Bakanlığı, busrabozkurt0419@gmail.com

Sibel Yeşildere İmre

Dokuz Eylül Üniversitesi, sibel.y.imre@gmail.com

Bu araştırmada şifreleme etkinliklerinin sekizinci sınıf öğrencilerinin öğrencilerin matematik problemi çözmeye yönelik görüşlerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında amaçlı örnekleme tiplerinden ölçüt örnekleme kullanılmış ve Şanlıurfa ilinde bulunan bir ortaokuldaki 8. Sınıf öğrencilerinden çalışma grubu oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak akıl yürütme becerisine yönelik çalışmalar incelenerek hazırlanan “Şifreleme Etkinlikleri” ve “Student Thinking about Problem Solving Scale (STAPSS)” ölçeğinin Türk kültür yapısı ve İlköğretim 8. Sınıf düzeyi dikkate alınarak Masal, Takunyacı ve Ağaç tarafından Türkçe’ye uyarlanan versiyonu olan “Problem Çözmeye Yönelik Öğrenci Düşünceleri” ölçeği kullanılmıştır. Şifreleme etkinlikleri 12 ders saatinde uygulanmıştır. Etkinliklerin uygulanma öncesinde ve sonrasında “Problem Çözmeye Yönelik Öğrenci Düşünceleri” ölçeği uygulanmış ve matematik problemi çözmeye yönelik görüşlerindeki değişim incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin, şifreleme etkinliklerinin uygulanması sürecinde ve süreç sonunda matematiksel problem çözmeye yönelik görüşlerinde olumlu değişimler yaşandığı, akademik olarak desteklenmeye açık olan öğrencilerin yaşanan olumlu gelişimleri süreç içinde daha erken gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akıl yürütme, problem çözme, şifreleme etkinlikleri.

Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Matematik Eğitimi: İçerik Analizi Çalışması

Arzum Hilal Uysal

Dokuz Eylül Üniversitesi, arzumhilal.98@gmail.com

Zekiye Özgür

Dokuz Eylül Üniversitesi, zekiye.ozgur@deu.edu.tr

Covid-19 pandemisinin etkilerinin en yoğun hissedildiği alanlardan biri de eğitimidir. Pandemi sürecinde alınan tedbirler kapsamında ülke genelinde yüz yüze eğitime ara verilerek uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu ani ve hızlı değişim, hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından hızlı bir uyum süreci gerektirmiş ve bir takım zorlukları da beraberinde getirmiştir. Bu çalışmanın amacı, pandemi sonrası geçilen uzaktan eğitim sürecinde Türkiye’de matematik eğitimi alanında yapılan çalışmaların kapsamlı bir analizini yaparak pandeminin matematik eğitimi alanındaki etkilerini çok yönlü bir bakış açısıyla sunmaktır. Bu amaçla, içerik analizi yöntemi benimsenmiş ve Google Akademik arama motorunda “uzaktan eğitim” ve “matematik öğretimi” anahtar kelimeleri kullanılarak Türkiye’de 2020-2021 yılları arasında yayınlanmış çalışmalar tespit edilmiş ve incelenmiştir. İncelemeler sonucunda, pandemi sonrası matematik eğitimi alanında uzaktan eğitim ile ilgili 11 makale, 1 konferans bildirisi ve 1 kitap bölümü olmak üzere toplam 13 çalışma belirlenmiştir. Belirlenen çalışmalar, amacı, örnekleme/katılımcıları, araştırma deseni, veri toplama yöntemleri, veri analizi yöntemi, bulguları ve sonuçları açısından incelenmiştir. Bu çalışmalardan dokuzu nitel araştırma deseni, dördü ise nicel araştırma deseni ile yürütülmüştür. Çalışmalar, öğretmenlerin (6), öğretmen adaylarının (4), üniversite öğrencilerinin (1) ve akademisyenlerin (1) uzaktan matematik eğitimine ilişkin görüşlerini ve deneyimlerini ele almaktadır. Bir çalışma ise, pandemi sürecinde ölçme-değerlendirmeye odaklanmakta ve doküman analizi yöntemi ile yüz yüze ve uzaktan eğitim sürecinde sorulan sınav sorularının yapısını karşılaştırmaktadır. Elde edilen bulgular tematik olarak sunulacak ve ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerileri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, uzaktan eğitim, matematik eğitimi.

Matematik Eğitiminde Sorgulama Temelli Öğretim: Teoriden Pratiğe

Sümevra Köken

Milli Eğitim Bakanlığı, sumeyrakoken5@gmail.com

Sibel Yeşildere İmre

Dokuz Eylül Üniversitesi, sibel.y.imre@gmail.com

Matematiksel bilginin genellemelerin dayanakları üzerine düşünerek ve anlayarak öğrenilmesi, matematik dersi öğretim programlarının temel hedefleri arasında yer almaktadır. Bu hedefi gerçekleştirme potansiyeline sahip sorgulamaya dayalı öğretim bilim ve fen eğitiminde sıklıkla kullanılmakta, matematik eğitime ilişkin uygulamalarına daha az rastlanmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada matematik eğitiminde sorgulamaya dayalı öğrenmeyi kavramsallaştırmayı amaçlayan gerçekçi matematik eğitimi, didaktik durumlar teorisi, matematiksel modelleme, matematik eğitime diyalogik ve eleştirel yaklaşım ve antropolojik didaktik teorisi gibi kuramsal çerçeveleri ilişkisel olarak sunmak amaçlanmaktadır. Sorgulama temelli matematik öğretimine kuramsal bir bakış açısı ile bakmanın yanı sıra literatürde bu kapsamda yapılan çalışmalar üzerinde durulacak ve sorgulama temelli matematik öğretimine ilişkin pratikteki uygulama örneklerine yer verilecektir. Ortaokul düzeyinde matematiksel kavramlar üzerinden verilecek uygulama pratikleri aracılığı ile teori-pratik ilişkisinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sorgulama temelli öğretim, kavramsal öğrenme, sorgulama temelli matematik öğretimi.

Uzaktan Eğitim Döneminde Yaratıcı Dramanın Öğrencilerin Matematik Kaygısına Etkisi

Elif Bozdağ

Adnan Menderes Üniversitesi, 2011402801@stu.adu.edu.tr

Nesrin Özsoy

Adnan Menderes Üniversitesi, nesrinozsoy@adu.edu.tr

Demet Cemresu Güvenç

Adnan Menderes Üniversitesi, 2011402803@stu.adu.edu.tr

Zeynep Şensöz

Adnan Menderes Üniversitesi, 2011402802@stu.adu.edu.tr

Günümüzde yaşanan pandemi dolayısıyla birçok değişikliğe paralel olarak eğitimde de değişiklikler olmuştur. Okullarda yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu araştırmada 5.sınıf öğrencileri ile çalışılmıştır. Ege bölgesinden üç farklı ilden okullar seçilmiştir. Araştırma deney ve kontrol grubu olmak üzere 128 kişilik çalışma grubundan oluşmaktadır. Çalışma nicel bir çalışmadır. Çalışmanın amacı; ortaokul 5.sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitim döneminde online derslerde yaratıcı dramının kullanılmasının matematik kaygısı üzerine etkisini araştırmaktır. Çalışma sonunda elde edilen verilerin analizi yapılarak sonuçlar değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, yaratıcı drama, kaygı, matematik kaygısı.

Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Geliştirilen Bilgisayar Destekli Müzik Öğretim Programının Öğrencilerin Müziksel Yaratıcılığına Etkisinin İncelenmesi

Adem Maba

MEB Özel Dokuz Eylül Müzik Kursu, ademmaba@gmail.com

Mümtaz Hakan Sakar

Dokuz Eylül Üniversitesi, hakan.sakar@deu.edu.tr

Özel yetenekli bireylerin eğitiminde kullanılan yaklaşımlar teknolojinin gelişmesiyle çeşitli dönüşümler yaşamıştır. Özel yetenekli bireyler için geliştirilen teknoloji destekli uygulamalar giderek yaygınlaşmaya başlamıştır. Özel yetenekli bireyler için müziksel yaratıcılık kavramı önemli bir üst düzey bilişsel beceri olarak görülmektedir. Bu bağlamda bu araştırmada süren bilgisayar destekli öğretim programı yoluyla, müziksel kompozisyon (sözlü beste) ortaya koymayı gerektiren içeriğe sahip bir program geliştirilmesi ve özel yetenekli öğrencilerin müziksel yaratıcılıkları üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen program 10 hafta boyunca İzmir ilinde bulunan Bilim ve Sanat Merkezlerine devam etmekte olan ve özel yetenek tanısı almış 11-13 yaş aralığındaki toplam 21 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışmanın sonunda uygulamaya katılan öğrencilerin ebeveynlerinin de görüşleri alınarak nitel veri analizi yapılmıştır. Araştırmada yarı deneysel desenlerden eşit olmayan gruplar ön test son test deseni kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Müziksel Anlamda Yaratıcı Ürün Değerlendirme Rubriği ve yarı yapılandırılmış görüşme formları geliştirilerek kullanılmıştır. Araştırmada Müziksel Anlamda Yaratıcı Ürün Değerlendirme Rubriği kullanılarak elde edilen ön test-son test-izleme verileri ışığında gruplar arası ve uygulama öncesi-sonrası arası farklılığı ve bu farklılığın anlamlılık düzeyini belirlemek için deney ve kontrol grubuna ilişkin ön test ve son test puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tekrarlı ölçümler için 2*2 (Ölçüm zamanı*grup) ANOVA analizi yürütülmüştür. Nitel verilerin analizinde ise tümevarım veri analizi tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda veriler, temalar haline dönüştürülmüş, kategorilere göre frekans ve yüzdeleri hesaplanarak öğrenci ve ebeveynlerin programa yönelik ifadelerinin içerikleri incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, bilgisayar destekli müzik öğretim programının özel yetenekli çocukların müziksel anlamda yaratıcı ürün geliştirmelerinde anlamlı düzeyde etkili olduğu, bu etkililiğin kalıcı olduğu, öğrencilerin ve ebeveynlerin eğitimin etkisi ve içeriği konusunda olumlu görüşlere sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçları alan yazın ışığında tartışılarak gelecek çalışmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar destekli eğitim, müzik eğitimi, müzik öğretim programı, müziksel yaratıcılık, yaratıcılık.

Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Yaratıcı Dans- Müzik ve Resim Etkileşimi

Sermin Bilen

Dokuz Eylül Üniversitesi, sermin.bilen@deu.edu.tr

Çağdaş eğitim düşünen, kendisine eleştirel bakabilen ve kendisini sürekli geliştirme eğiliminde olan yaratıcı bireyler yetiştirmeyi hedefler. Öğretmen, çağdaş eğitimin hedeflerinin gerçekleştirilmesinde en önemli rolü oynar. Öğretmenlerin öğrenciliklerinden itibaren yaratıcı bir öğrenme ortamında yetişmeleri çağdaş eğitimin öncülüğünü yapabilmelerinin temelini oluşturur. Öğretmen yetiştirmede her alanın yaratıcı öğrenme ortamı oluşturma yaklaşımları benzerlikler ya da alana özgü farklılıklar gösterebilir. Yaratıcı müzik öğretmeni yetiştirmede, etkililiği araştırma bulgularıyla da kanıtlanmış olan, *Oyun- Dans ve Müzik* dersi önemli bir yer tutmakla birlikte müzik öğretmeni yetiştirme programlarından kaldırılmıştır. Yaratıcı dans bu dersin çıkış noktasıdır. Bu derste yaratıcı dans aracılığıyla öğretmen adaylarının bir yandan yaratıcı potansiyelleri gelişirken diğer yandan da beden dilini etkili kullanma becerileri gelişir. Böylece gelecekteki mesleki yaşamlarında öğrencileri ile etkili iletişim sağlayabilirler. Bu bağlamda bu çalışmanın *birinci amacı*, müzik öğretmeni adaylarının görüşlerine göre *Oyun-Dans ve Müzik* dersinin kişisel ve mesleki gelişimlerine yansımalarının betimlenmesidir. *İkinci amacı* ise yaratıcı dans- müzik ve resim etkileşimini ilgili literatür ışığında tartışmaktır. Çalışmanın birinci amacına yönelik olarak tarama modelinin kullanıldığı çalışmada veriler, açık uçlu sorulardan oluşan *görüş formu* ile toplanmıştır. Çalışma grubunu DEÜ. Buca Eğitim Fakültesi GSEB. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın 2019-20 öğretim yılında 4. sınıf öğrencisi olan 23 müzik öğretmeni adayı oluşturmuştur. Verilere içerik analizi uygulanmıştır. Çalışmanın ikinci amacı doğrultusunda; -2020-21 öğretim yılında Müzik Eğitimi Anabilim Dalı dördüncü sınıfında öğrenci olan bir müzik öğretmeni adayının, *Oyun Dans ve Müzik* dersi ürünü olan *Kandinsky'den Dansa Yansımalar* çalışması sergilenecek yaratıcı dans- müzik ve resim etkileşimi tartışılacaktır. Çalışmanın, müzik öğretmeni yetiştirme programlarının, yaratıcılık bazında yeniden gözden geçirilmesine kaynaklık edeceği umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı dans, müzik, resim.

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Uzaktan Eğitimde Piyano Derslerine Yönelik Görüşleri

Elif Güven

Balıkesir Üniversitesi, eguven@balikesir.edu.tr

Bu çalışmanın amacı müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde online olarak gerçekleştirilen piyano eğitimine yönelik görüşlerini belirlemektir. Betimsel tarama modelinde desenlenen çalışmada nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan ve piyano derslerine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrenciler arasından amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik yöntemiyle seçilecek 10 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılacaktır. Görüşmeler sırasında öğrencilerin online olarak gerçekleştirilen piyano eğitiminde yaşadıkları sorunların ve bu eğitim yönteminin öğrenciler için olumlu ya da olumsuz olarak nitelendirdikleri yönlerinin ortaya konulması amacıyla sorular yöneltilecektir. Görüşmeler Microsoft Teams uygulaması ile online olarak yapılacaktır. Görüşme sırasında görüşülen kişinin onaylaması durumunda ses kaydı alınacak, onaylamadığı durumlarda ise araştırmacının alacağı notlar ile görüşmeler kayıt altına alınacaktır. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilecektir. Bu sayede öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde piyano derslerinin yürütülmesi, öğrencilere olumlu ya da olumsuz yansımaları, süreç içerisinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, piyano eğitimi, müzik öğretmeni adayı.

Piyano Düetlerinin Piyano Eğitime Olan Katkıları

Ömer Alper Erdoğan

Dokuz Eylül Üniversitesi, alpererdogan@yahoo.com

Piyano düetleri, bir piyanoda iki piyanistin birlikteliği anlamına gelmektedir ve piyano eğitimine sağladığı çeşitli katkılar nedeniyle sıklıkla tercih edilmektedir. Düetlere dair yapılan çalışmalarda da bu durum görülebilir örneğin Gallaway & Kirchner (2012) düetlerin, deşifrede ilerleme, eşlik ve birlikte çalmayı geliştirdiğini belirtirken Haddon ve Hutchkinson (2015) empati kavramını geliştirdiğine, Joubert (2020) ise düet çalmanın öğrenciyi bir müzisyen olarak yetiştirmeye büyük önemi olduğuna değinmiştir. Knoblich ve Rebb (2006) ise yaptıkları çalışmada düetlerin müzisyenlerde senkronizasyonu geliştirdiğini belirtmektedirler. Önemi bilinmesine rağmen ülkemizde ve dünyada dört el çalmanın piyano tekniğine katkılarına dair bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu amaçla yani piyanoda dört el edebiyatının müziksel ve teknik gelişime olan katkılarının nasıl olduğu? Sorusuna cevap aramak için bir çalışma planlanmış ve pilot uygulaması Adana ve Mersin Güzel Sanatlar Lisesinde 28 öğrenci ve dört öğretmen ile yapılmıştır. Araştırmada piyanoda dört el edebiyatının teknik gelişime, sayma becerisine, birlikte çalma becerilerine, öğrenci motivasyonuna ve öğrencilerin performansına olan katkılarının nasıl olduğuna dair alt problemlere cevap aranmıştır. Araştırmanın tüm değerlendirme formları araştırmanın alt problemlerine cevap verecek şekilde hazırlanmıştır. Çalışmanın yöntemi tek grulu ön test-son test deneysel yöntem olarak belirlenmiştir. Öğrencilere çalışmanın başında ve sonunda açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formları uygulanarak nitel veriler elde edilmiş, ayrıca özel olarak hazırlanan bir rubrik değerlendirme formu ile de nicel verilerin elde edilmesi sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Düet, dört el, piyano tekniği, piyano edebiyatı, müziksel gelişim.

Müzik Eğitiminde Eserleri Ezberleme Sürecinde Kullanılan Öğrenme Stratejileri¹

Ahmet Can Çakal

Dokuz Eylül Üniversitesi, ahmetcan.cakal@ogr.deu.edu.tr

Emine Filiz Yiğit

Dokuz Eylül Üniversitesi, filiz.yigit@deu.edu.tr

Müzik eğitiminde çalınan eserlerin ezberlenmesi, öğrenme sürecinin önemli bir aşamasıdır. Ezberleme aşaması esere hâkimiyet, yorum, müzikalite, performansın sergilenmesi gibi durumları doğrudan etkiler. Ancak, öğrencilerin ezberleme becerileri birbirlerine göre farklılık göstermektedir. Kimi öğrenciler eserleri ezberlemekte oldukça zorlanırken, kimilerinin zorlanmadığı gözlemlenmektedir. Müzik eğitiminde sergilenecek eserleri çalışırken ve ezberlerken, daha ilk başından sistemli bir şekilde yol almak gerekir. Belleğe tam olarak kaydedilmeyen bir çalışma, birçok hata doğurur. Dolayısıyla öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri, ezberleme sürecindeki farklılıkların bilinmesi ve zorlukların aşılabilmesi bakımından önem arz eder. Bu bağlamda araştırmanın amacı, müzik eğitiminde eserleri ezberleme sürecinde kullanılan öğrenme stratejilerini belirlemektir. Çalışmanın yöntemi, literatür taramasına dayalı bir derleme çalışması olarak belirlenmiştir. Çalışmada, müzik eğitiminde eserleri ezberleme sürecinde kullanılan öğrenme stratejileri ile ilgili yerli ve yabancı literatürdeki kuramsal araştırmalar incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre, Weinstein ve Mayer'in (1986) öğrenme stratejileri olan "tekrar (yineleme) stratejileri", "anlamlandırma-örgütlenme stratejileri", "anlamayı izleme stratejileri" ve "duyuşsal stratejiler" ile Gagne ve Driscoll'un (1988) öğrenme stratejileri sınıflandırmalarından "dikkat stratejileri"nin, müzik alanı çalışmalarında sıklıkla tercih edilen stratejiler olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme stratejileri, müzik eğitimi, ezberleme süreci.

¹ Bu çalışma, halen yürütülmekte olan doktora tezi kapsamında elde edilen literatür verilerinden üretilmiştir.

Musicians' Perspectives on the COVID-19 Pandemic Activities and Lessons

Ahu Paköz Türkeli

İstanbul Ticaret Üniversitesi, ahupakoz@gmail.com

The Covid-19 Pandemic outbreak in December 2019 had devastating effects on the whole world. It caused billions of people to live under strict quarantines where billions in the world were obliged to stay home. It forced many sectors to continue their business in the virtual world or seek alternative working methods. Some adapted to these alternatives or online work environments more smoothly, while others face complications. Musicians and the creative industries were among the most affected groups during the pandemic. This research analyses the professional musicians' perspectives and experiences on the online concerts and activities; and examines alternative procedures applied and planned on the Covid-19 pandemic process. What musicians are thinking about the alternative concert methods enforcing social distancing, online concerts and online music lessons they have attended and observed, and their reaction and attitude towards these activities and lessons are the main research questions of the research. The study will rely on the in-depth interviews conducted with 15 professional musicians in Istanbul, Turkey, in February and March 2021 through the online video-telephony software programs Zoom and Skype. The research is designed as a qualitative study and used a discourse analysis method to analyse the data gained from the interviews. According to the interviews, on the one hand, live streams and virtual concerts are seen as an alternative method to socialize, meet with the audience, feel alive and earn some money for the musicians; on the other hand, they are seen as unnatural, unorganized, irregular and not professional. The study might add to the discussions about the arts and pandemic, and alternative methods to socialize and learn during the pandemic.

Anahtar Kelimeler: Pandemic, online-activities, online-concerts, musicians, cultural activities.

Çevrim içi Müzik Derslerinde Dijital Müzik Eğitim Araçları: MUSICATORS

Müberra Şemin

İstanbul Özel Enka Okulları, muberrasemin@gmail.com

Dijital Müzik Eğitimi Araçları, müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde başlangıç seviyesinden üst orta seviyelere kadar alıştırma oluşturup paylaşabildikleri ve bunları öğrencilerine atayabilecekleri, hem senkronize hem de asenkron öğretim yöntemlerini destekleyen çevrim içi platformlardır. Bu platformlar sayesinde öğrencilerin; müziği tanıyabilme, müziği bireysel veya toplu yapabilme, müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme, müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu anlayabilme, dinleme, söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme, kendini müzik yoluyla ifade edebilme, müzik teknolojilerini kullanabilme ve etkin müzik üreticisi olabilme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Müzik öğretmenleri, müzik becerilerini ve yeterliliklerini etkili bir şekilde geliştirmek için farklı yöntemlerden esinlenerek farklı uygulamalar kullanabilmektedirler. Musicators adlı platform hem senkron hem asenkron olarak öğrencilerin öğrenimine katkı sağlayacak bir platformdur. Öğrenciler platforma kayıt olmadan masaüstü bilgisayarlarında, tabletlerinde ve hatta cep telefonlarında egzersiz setleri üzerinde çalışabilir ve öğretmenleri otomatik raporlarla ilerlemelerini kolayca takip edebilir. Musicators ile seçtiğiniz / yarattığınız eserin solfej çalışmalarını, ritim diktesi veya akor tanıma özelliklerini egzersiz setlerine ekleyerek çevrim içi içerik üretebilir ve öğrenciler ile paylaşabilirsiniz. Müzik teknolojileri alanında çalışan Dr. Daniel MOLNAR ve Daniel BALI adlı iki macar öğretmenin yarattığı bu platformun türkçe çevirisinde türkçeye uygun müzik terimlerinin kullanılması ilk basamak olarak araştırılmıştır, çeviri Musicators platformun ‘çevirmenler’ bölümünden yapılmıştır, her çevirinin ardından web sayfası yöneticisi tarafından onaylanarak aktif hale getirilmiştir. Musicators platformunun türkçe kullanımı sayesinde birçok müzik öğretmeni müzik derslerinde ölçme-değerlendirme çalışmalarını müzik dersi kazanımlarına uygun yapılabilme imkanına sahip olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital müzik eğitimi, musicators, ölçme değerlendirme.

Ton İşaretlerini Belirleme Yöntemlerinin Öğretimi İçin Bir Metot Önerisi

Özgür Eroğlu

Atatürk Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, ozgureroğlu76@yahoo.com

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki müzik teorisi ve solfej derslerinde karşılaşılan zorluklardan birisi, ton işaretlerini (diyez/bemol) belirleme yöntemlerinin öğretilmesidir. İşaretlerin kısa yoldan belirlenmesi oldukça karmaşık işlemler gerektirdiği halde, bu konuya genellikle bir kaç derste kısaca yer verilir ve öğrencilerden diyezli majör tonlar, bemollü majör tonlar ve minör tonlar için farklı yöntemleri hemen öğrenip uygulamaları istenir. Ancak özellikle analitik becerisi nispeten düşük olan öğrencilerin bu işlemler sırasında yoğun şekilde kafa karışıklığı yaşadıkları ve doğru sonuca nadiren ulaşabildikleri görülür. Bu yöntemleri başlangıçta öğrenip uygulayabilenlerde ise çoğunlukla kalıcı bir öğrenme gerçekleşmez ve onlar da bir süre sonra yöntemleri birbirine karıştırmaya başlarlar. Bazı öğrenciler, Çalgı ve Armoni gibi derslerde farklı tonlarla karşılaştıkça, zamanla tonların işaretlerini ezberleseler de, önemli oranda öğrenci bu beceriden yoksun şekilde mezun olur ve meslek hayatına atılır. Bu çalışmanın amacı, ton işaretlerini bulma yöntemlerinin etkili şekilde öğrenilmesi için tasarlanan bir metodun tanıtılmasıdır. Çalışmada, söz konusu metodun keşfederek öğrenme prensipleri temelinde nasıl tasarlandığı açıklanacak ve materyal olarak hazırlanan çalışma yapıları sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, müzik teorisi, ton işaretleri, keşfederek öğrenme.

**Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Öğretmenlerin İzlemesi Önerilen Filmlerdeki
Öğretmen İmajlarının İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Gözünden İncelenmesi**

Azime Atay Mutlu

Erciyes Üniversitesi, azimeatay@erciyes.edu.tr

S. Merve Kırnay Dönmez

Erciyes Üniversitesi, mervekirnap@erciyes.edu.tr

Pınar Yıldız

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, akdalpinar@gmail.com

Okul temalı filmler, okul ortamını ve sınıf ortamındaki eğitim öğretim sürecini görünür kılar. Bu süreçteki öğrenci-öğretim etkileşimi hakkında önemli bilgi sağlar. Bu bilgiler, okul ve sınıf ortamı ile öğretim sürecini, öğrenci ve öğretmen rolleri, öğrencilerin bireysel farklılıkları, öğrenme sürecinde duyuşsal özellikler gibi birçok açıdan değerlendirilmesine fırsat tanır. Filmlerdeki sahneler okul ortamının bir yansımasıdır. Bu sahneler ve sahnelerin içerdiği durumlar öğretmenlik mesleği ile ilgili sadece izleyici kitlesinin izlenimini önemli ölçüde etkileme gücüne sahip değil, aynı zamanda eğitimin içinde yer alan her bireyin algısını etkileme gücüne sahip önemli bir sanat aracıdır (Burbach ve Figgins, 1993). Bu nedenle filmlerdeki öğretmen imajları, farklı öğretmen modellerinin değerlendirilmesi açısından önemlidir. Araştırmanın katılımcıları, 2020-2021 öğretim yılında İç Anadolu bölgesindeki bir ilde yer alan bir devlet üniversitesinin ilköğretim matematik öğretmenliği programı 2. sınıfında öğrenim gören 10 öğretmen adayıdır. Bu çalışmanın amacı MEB tarafından öğretmenlere önerilen filmlerdeki öğretmen imajlarının ilköğretim matematik öğretmen adaylarının gözünden incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda MEB'in önerdiği 50 film arasından 10 tanesi seçilmiştir. Bu seçim yapılırken, başrol oyuncusunun öğretmen ya da öğrenci olması, filmin çekildiği dönem ve filmin çekildiği ülke kriter alınarak dengeli bir dağılım elde edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın verileri öğretmen adaylarının her hafta izledikleri filmlerde yer alan öğretmen imajlarını analiz ettikleri yazı dokümanlardan elde edilmiştir. Öğretmen adaylarının yazılı dokümanları alanyazından taramasından elde edilen temalar esas alınarak içerik analizi ile analiz edilecektir. Bu temalar, pozitif imajlar ve negatif imajlardır. Pozitif imajlar; genç, tecrübesiz ama idealist öğretmen, öğrencilerine her durumda yardım etmeye çalışan adanmış öğretmen, sıra dışı bir durum için sıra dışı bir öğretmen, negatif imajlar; yetersiz ve soytarı, herkes öğretmenlik yapabilir, pasif ve güçsüz öğretmen, mesleğinde mutsuz ve can çekişen bir öğretmen ve öğrencilere düşman olan öğretmen imajları olarak belirlenmiştir (Burbach ve Figgins, 1993). Araştırmanın veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Film, öğretmen imajı, ilköğretim matematik öğretmen adayları.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kesirlerde Bölme İşlemi İçin Kullandığı Çoklu Temsiller

Azime Atay Mutlu

Erciyes Üniversitesi, azimeatay@erciyes.edu.tr

S. Merve Kırnay Dönmez

Erciyes Üniversitesi, mervekirnap@erciyes.edu.tr

Pınar Yıldız

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, akdalpınar@gmail.com

Alanyazındaki araştırma sonuçlarından öğretmenlerin alan bilgisinin sınıf içi öğretim sürecini ve öğrenci başarısını etkilediği bilinmektedir. Öğretmenlerin matematiksel konulara hâkimiyeti öğretmenlerin planladıkları öğrenme etkinliklerini, yaptığı açıklamaları, öğrenci cevaplarını yorumlamalarını ve öğrenciyi öğrenmeye yönlendirmelerini etkilemektedir (Ma, 2010). Sınıf öğretmenlerinin alan bilgilerinin öneminin ortaya çıktığı konulardan bir tanesi kesirler konusudur. Çünkü kesirler ilkökul öğrencileri için anlaşılması zor bir konudur. Bu bağlamda, çalışmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının kesirlerde bölme işlemini yapabilme ve verilen işlemi çoklu temsil biçimlerine dönüştürebilme becerilerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmaya bir devlet üniversitesinde Sınıf Öğretmenliği Bölümü son sınıfta öğrenim gören ve Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I derslerini almış ve başarılı ile geçmiş olan 8 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarına Ma'dan (2010) uyarlanan aşağıdaki soru yöneltilmiştir.

1a. Aşağıdaki işlemi nasıl çözersiniz?

1 $3/4:1/2 = ?$

1b. Bu işlemi anlamlı hale getirmek için bir problem, hikâye veya model oluşturunuz.

Araştırma verileri öğretmen adaylarının yukarıdaki soruya verdikleri yazılı yanıtlardan elde edilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının altısı bölme işlemini doğru yaparken iki öğretmen adayı yanlış yapmıştır. Bölme işlemini doğru yapan katılımcılardan üç tanesi rutin problemler oluştururken, 2 tanesi rutin problemlere ek olarak model oluşturmuştur. Öğretmen adaylarının oluşturduğu modeller işlemde yer alan kesirlerin ayrı ayrı modellenmesi ile sınırlı kalmış, bölme işlemini modelleyememişlerdir. Bölme işlemini doğru yapan bir katılımcı öğrencilik yıllarında kesirler konusunun gerçek yaşam problemleri, modeller ya da hikâyeler üzerinden anlatılmadığı ve öğretmen eğitimi sürecinde de kesirlerin nasıl öğretileceğine dair bir eğitim almadığı için aklına bir temsil şekli gelmediğini belirtmiştir. Bölme işlemini yanlış yapan öğretmen adaylarından biri rutin problem oluştururken, diğeri ise rutin problem ile birlikte model de oluşturmuştur. Soruya yanıt veren öğretmen adaylarının tamamı sözel temsiller oluşturmuştur. Sözel temsillere ek olarak az sayıda öğretmen adayının model oluşturması çalıştığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kesirlerde bölme, sınıf öğretmeni adayı, çoklu temsiller.

Covid-19 Pandemisinin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri

Nurullah Şimşek

Kırıkkale Üniversitesi, nurullah4006@gmail.com

Mevlüt Fahri Akün

Hüseyin Özenen Ortaokulu, mfa8442@gmail.com

Covid-19 hastalığı ilk olarak Aralık 2019'da Çin'de ortaya çıkmıştır. Kısa bir zamanda çok fazla ülkeyi etkisi altına almıştır. Bu sebeple Dünya Sağlık Örgütü tarafından Covid-19 hastalığı pandemi olarak ilan edilmiştir. Covid-19 pandemisinin dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de başta sağlık, eğitim ve ekonomi olmak üzere birçok alanda olumsuz yansımaları görülmüştür. Virüsün insandan insana çok kolay bulaşmasından dolayı özellikle eğitim alanında hızlı kararlar alınarak eğitim kurumları kapatılmak zorunda kalınmıştır. Türkiye'de Mart 2020'de üniversitelerde yüz yüze eğitime ara verilip uzaktan eğitime geçme kararı alınmasıyla birlikte eğitim fakülteleri de çok hızlı ve hazırlıksız bir şekilde uzaktan eğitime geçmişlerdir. Böylece öğretmen adayları çok fazla psikososyal etkileri olan pandemi şartlarında lisans eğitimlerine uzaktan devam etmişlerdir. Pandeminin bugüne kadar öğretmen adayları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi, risk yönetimi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca pandeminin eğitimde ne tür zorluklar oluşturduğunu, öğretmen adayları perspektifinde betimlemek literatüre önemli katkılar sunacaktır. Bu açıklamalar doğrultusunda araştırmanın amacı; Covid-19 pandemisinin öğretmen adayları üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının mevcut süreç içerisindeki psikososyal durumlarının betimlenmesi hedeflenmiştir. Bu sebeple bu araştırma kesitsel tarama türünden bir çalışmadır. Taranan olguyu betimlemek için beş farklı üniversitede öğrenim gören 536 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan bir form vasıtasıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler hem nicel hem de nitel yaklaşımlar kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak, öğretmen adayları, pandeminin hayatlarını fazlasıyla zorlaştırdığını ve bu süreçte yüksek düzeyde kaygı taşıdıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenim adaylarının pandemi sürecinde gelecek, sağlık ve eğitim konularında daha çok kaygılandıkları tespit edilmiştir. Covid-19 hastalığına yakalanan veya temaslı durumunda olup ta karantinde kalan öğretmen adayları ise bedensel ve ruhsal yönden olumsuzluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu pandemi sürecinin lisans eğitimlerini fazlasıyla olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Bu sonuçlar ışığında eğitimcilere ve bu alanda politika geliştiricilere öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, pandemi, öğretmen adayı.

Okul Öncesi Eğitimde Müzelerin Etkin Kullanımı

Yasemin Su

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, ysu@fsm.edu.tr

Müzeler hem yapısal özellikleri, hem de toplumsal işlevleri gereği her yaştan insanın gelişimine katkı sunmayı amaçlar. Müzelerin çağdaş işlevleri arasında yer alan eğitim boyutu, müze eğitimi ve müzede öğrenme kavramlarını günümüze yansıtmıştır. Müzede öğrenme bireysel, açık uçlu, çok yönlü ve esnek bir potansiyeldir (Onur, 2012). Okul öncesi eğitimde, çocukların çeşitli öğrenme ortamlarında kendilerini farklı yollar ile ifade edebilecekleri, düşünsel ve duyuşsal ortamlarda derinlemesine sorgulama yapabilecekleri eğitim süreçlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda eğitimde müzelerin etkin kullanımının çocukların, bedensel, sosyal, bilişsel, duygusal ve dil gelişiminde önemli bir yeri olduğu bilinmektedir. Bu nedenle okul öncesi öğretmenleri, okul öncesi eğitimde müzelerin etkin kullanımının önemli bir rehberi olarak nitelikli uygulamaların gerçekleştirilmesi, farkındalıklarının artırılması ve uygulama yaklaşımlarına yönelik mevcut durumlarının geliştirilmesi için önemli bir paydaşıdır. Araştırmada, okul öncesi eğitimde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin, müzelerin eğitimde etkin kullanımı bağlamında mevcut görüşlerinin yansıtılması ve ilişkilerin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Nitel araştırma yönteminde, İstanbul ili resmi anasınıfı, resmi bağımsız anaokulu ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel bağımsız anakulları ile özel ilkokul/ortaokula bağlı anasınıflarında görev yapan toplam on okul öncesi öğretmenleri ile yüz yüze görüşmeler sonucunda ortaya çıkan verilerin, araştırma olgusuna bağlı yansıtıcı görüşlerinin derinlemesine incelenmesi esas alınmıştır. Bu nedenle, amaçlı örneklemelerden maksimum çeşitlilik örneklemesi seçilerek, deneyimlere yönelik veriler arasındaki farklılıklardaki benzer ve ilişkili olguları ortaya koyarak, bu farklılıklara özgü mevcut problemin çeşitli boyutları incelenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Olgubilim deseni, araştırmada tümevarımsal bir tanımlama ile olgulardaki gerçekliği ortaya koymayı amaçlamakta birlikte, deneyimlere dayalı olarak olgunun görüldüğü gibi yansıtılmasını ortaya koymaktadır (Baş ve Akturan, 2017). Araştırmada içerik analizinin tercih edilmesi ile verileri açıklayan kavram ve ilişkilere ulaşılması amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Verilerin analizi, verilerin toplanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ile bulguların tanımlanması ve yorumlanması olarak aşamalandırılmıştır. Araştırmanın olası sonuçları arasında, okul öncesi öğretmenlerinin, müze eğitimi uygulamaları ya da müzede öğrenmeye yönelik yenilikçi yaklaşımların kullanılmasındaki mevcut durumuna ilişkin kapsamın ortaya konulmasına sebep olabilir. Diğer taraftan erken çocuklukta müzelerin uygulama bağlamında eğitim ortamı olarak kullanılması, bilginin çocuk tarafından yapılandırılmasını da olumlu yönde etkileyebilir. Müzelerin hem sınıf dışı etkinlikler olarak, hem müzede öğrenmenin yenilikçi uygulamaları kapsamında, hem de müzeler aracılığı ile çok yönlü ve etkili öğrenmenin yararları bağlamında, erken çocuklukta yerinin önemi vurgulanmaktadır. Müzelerin eğitimde etkin kullanımıyla çocukların öğrenme süreçlerine katkısı ile gelişimsel desteği göz önünde bulundurularak, formal ve informal öğrenmelere katkı sunması adına, gerekli teorik ve uygulamalı temellendirmelerin gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müze Eğitimi, müzede öğrenme, okul öncesi eğitim.

Teknik Öğretmenlerin Örgütsel Stres Kaynakları, İş Doyumu ve Yaşam Doyumu

Zülcüf Yıldız

Bornova Mimar Sinan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, zulkufyildiz.yldz@gmail.com

Necla Fırat

Dokuz Eylül Üniversitesi, necla.sahin@deu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı teknik öğretmenlerin örgütsel stres kaynakları, iş ve yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını ve bu üç bağımlı değişken arasında anlamlı ilişkiler olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırmanın örneklem grubunu 2013-2014 Eğitim ve öğretim yılında İzmir ili Konak, Bornova ve Karabağlar merkez ilçelerindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan 320 teknik öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak “Kişisel Bilgiler Formu”, “Örgütsel Stres Ölçeği”, “Yaşam Doyum Ölçeği” ve “İş Doyum Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve Pearson momentler çarpımı korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Örgütsel stres kaynaklarıyla ilişkili olarak, öğretmenlerin en yüksek puan verdikleri maddeler sırasıyla “Emeklilik ve gelecekle ilgili kaygılarım var”, “Çalışma ortamının huzursuz olması stres sebebidir.”, “İşyerimde dedikodu yapılması bende strese neden olmaktadır.” maddelerdir. En düşük puan verdikleri örgütsel stres kaynakları ise “Yıllık izinlerimi tam ve zamanında kullanamıyorum”, “Öğle yemeği saatlerinde çalışırım.”, “Çalışma saatlerim düzenli değil, sık sık değişir.” maddeleridir. Öğretmenlerin “İş yeri arkadaşlarımla ilişkilerim”, “Yaptığım işin kişiliğime uygunluğu” ve “Yaptığım işin eğitimime uygunluğu” iş yerinde en doyum aldıklarını ifade ettikleri maddelerken, en düşük puanladıkları maddeler ise sırasıyla “İş yerimdeki ikramiye ya da prim olanakları”, “İş yerimdeki hizmet içi eğitim programları” ve “İşimde bana sağlanan yükselme imkânları”dır. Katılımcıların yaşam doyumuyla ilintili olarak en yüksek puan verdikleri maddeler “Yaşamın birçok yönüyle ideallerime yakınam.” ve “Yaşamımdan hoşnudum.” iken “Yeniden dünyaya gelseydim yaşamımda hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.” ve “Yaşam koşullarım çok iyi.” öğretmenlerin en düşük puan verdikleri maddelerdir. Öğretmenlerin örgütsel stres kaynakları ile hem iş doyumu hem de yaşam doyumu düzeyleri arasında negatif; iş doyumu düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasında ise pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel stres, iş doyumu, yaşam doyumu.

Étude de l'interculturalité en classe : le cas des réfugiés subsahariens et des étudiants du master FLE à l'ULCO

Manuel Gómez Campos

Universidad de Córdoba, l42gocam@uco.es

Le travail sur l'interculturalité dans la classe de FLE est l'un des outils les plus enrichissants pour les étudiants et les enseignants. L'étude d'une langue étrangère est aujourd'hui impensable sans la connaissance de sa culture. Pour connaître la langue française et pouvoir vivre dans un pays francophone, la culture reste donc une nécessité. La technologie et l'avenir de l'éducation sont deux des principales préoccupations que l'on retrouve chez les professeurs d'université. Nous sommes aujourd'hui confrontés à une situation sans précédent, dans laquelle les plates-formes d'enseignement à distance ont pris une place prépondérante à cause de la crise sanitaire. La mise en œuvre de projets motivants et culturellement riches est une question clé. Cette étude tente de donner un aperçu des recherches et de la didactique du FLE qui ont été menées jusqu'à présent sur l'interculturalité entre des réfugiés et des étudiants universitaires. À cet effet, le cas de l'Université Littoral Côte d'Opale (ULCO), en France, avec ses étudiants de Master 2 Didactique des Langues et le travail réalisé avec la formation "Du Passerelle FLE", semble être un exemple pertinent. Il s'agit d'un atelier à distance qui a été mené par et pour les étudiants et leur intégration. La formation "Du Passerelle FLE", est formée par des étudiants en exil, qui sont pour la plupart de demandeurs d'asile, bénéficiaires de la protection subsidiaire ou des réfugiés et qui apprennent le français comme langue étrangère. L'activité proposée nous a permis de nous rapprocher, par le biais d'un atelier d'écriture, pour connaître les différents points de vue et les réactions de chacun d'entre eux. Cette étude de l'interculturalité à travers la mise en place d'un portrait chinois, qui a été adaptée pour les niveaux de l'A2 à B2 en raison des différents niveaux rencontrés, peut être un autre exemple de la manière de mélanger les nouvelles technologies, l'intégration interculturelle et la langue française.

Mots-clés : interculturalité, réfugiés, FLE, TICs, francophonie.

L'acquisition et la Compréhension du lexique Euphémique via le Numérique par des étudiants Universitaires de FLE

Montserrat López Díaz

Universidade de Santiago de Compostela (USC), montserrat.lopez.diaz@usc.es

Nuria Rodríguez Pedreira

Universidade de Santiago de Compostela (USC), nuria.rodriguez@usc.es

Dans la variation lexicale, les euphémismes sont mentionnés comme des substituts édulcorés de vocables ordinaires, qui permettent au locuteur de nommer autrement le référent au moyen d'un signe qui se révèle en général polysémique. D'autre part, dans les productions linguistiques, il est fréquent d'utiliser des formules qui fuient la justesse et la précision afin d'améliorer la perception du réel. Pour les réalités abruptes, à côté des dénominations du référent considérées comme normales ou propres, d'autres valorisantes, neutres ou moins négatives peuvent venir les remplacer. On substitue alors *se séparer de qqn* à « licencier qqn », *partir* à « mourir », *collaborateur* à « salarié », etc. La presse numérique en fournit de nombreux exemples. C'est pourquoi elle pourrait constituer, à notre avis, un corpus et une source de réflexion utiles. Nous proposons une approche du lexique euphémique dans le cadre de l'enseignement du FLE à des étudiants universitaires de niveau intermédiaire et avancé. Notre hypothèse est que l'objectif d'une meilleure compréhension du lexique peut s'atteindre en identifiant l'euphémisme, puis en sondant la polysémie du signe et en adoptant une approche sémantique et discursive qui permette de le circonscrire et de le classer comme synonyme, hyperonyme, voire comme terme général sous-spécifié, dans un contexte donné par rapport au mot tabou écarté. La polysémie doit ainsi être incorporée à toute réflexion lexicale, car la prise en compte des différentes acceptions d'un signe est un élément essentiel pour l'apprentissage dès lors que celles-ci sont intégrées dans des réseaux sémantiques. Notre démarche se focalise sur un apprentissage intentionnel dans lequel l'enseignant guide les étudiants à travers les différentes étapes, mais elle présente aussi la possibilité et l'intérêt de conférer une autonomie à l'apprenant à partir d'un apprentissage incident. La lecture des articles de presse en ligne constitue sur ce point une activité individuelle lui permettant de sélectionner des textes de son champ d'intérêt et d'analyser les mots dans les différents contextes d'emploi, augmentant la motivation et favorisant l'acquisition du vocabulaire euphémique. Or cet apprentissage ne s'avérera utile que si les étudiants ont intégré au préalable les notions fondamentales et mené une réflexion sur la question. Nous présentons de ce fait premièrement une réflexion sur la complexité des relations sémantiques de synonymie (*hôtesse de caisse* au lieu de « caissière »), hyperonymie-hyponymie (*longue maladie* pour « cancer ») et des termes généraux sous-spécifiés quand ils ont une valeur euphémique (*crise* pour « émeutes ») et sur des éléments de pratique qui permettent aux étudiants de la travailler, de manière à améliorer leur compétence linguistique et métalinguistique. Deuxièmement, notre travail regroupe des activités d'identification et de compréhension, d'appropriation et de réinvestissement des acquis, censées favoriser le processus d'acquisition. Une fois les différentes notions présentées, on pourra de façon progressive envisager de faire travailler les étudiants d'abord sur des activités de découverte à l'aide de dictionnaires en ligne ou autres ressources ; puis sur des activités de conscientisation permettant de repérer et d'expliquer les euphémismes dans des textes de la presse numérique, entre autres. Ensuite nous mettrons en place des activités de conscientisation et d'intégration au moyen desquelles les étudiants pourront élaborer des cartes mentales, pour finalement les engager dans un travail sur corpus et, partant, dans une réflexion lexicale sur le phénomène euphémique. Le parcours d'acquisition du lexique euphémique va ainsi de son recensement dans le dictionnaire à la complexité de ses manifestations dans le discours.

Mots-clés : Didactique FLE, euphémismes, lexique, relations sémantiques.

« Résumer » comme reconstitution du sens dans le processus de production écrite en classe de FLE

Özge Sönmez

Université Dokuz Eylül, osonmez1982@yahoo.fr

Dans le domaine de la didactique des langues étrangères, l'acquisition des compétences langagières de l'apprenant se situe au premier rang de l'apprentissage. Les nouvelles méthodologies apparaissent en fonction des besoins et des nouvelles technologies. Changeant de même les relations et transmissions entre les différentes compétences langagières. Dans notre étude, nous avons choisi de nous focaliser sur la relation entre la compétence de la compréhension écrite et l'expression/la production écrite des étudiants de première année du département de didactique du FLE de l'Université Dokuz Eylül. *Le Petit Prince* d'Antoine Saint-Exupéry a été le support pédagogique du premier semestre du cours « Compétences en lecture française I ». Chacun des 14 chapitres du livre ont été étudiés du point de vue sémantique et lexicologique. Ensuite, les étudiants ont été invités à résumer chaque chapitre avec leurs propres phrases. Les 30 copies, ayant été collectées, elles sont analysées pour faire ressortir la compréhension des étudiants au regard de l'expression écrite (le livre). Chaque résumé de l'apprenant sera évalué en fonction du texte source. Puis nous classifions les idées acceptées comme primaires, secondaires et superflues. La cohérence et la cohésion, l'utilisation des connecteurs logiques, des marqueurs de reformulation, des adjectifs, les citations de l'auteur utilisées par l'apprenant seront le centre de notre étude. Ce travail nous permettra de comprendre si l'activité de résumer/résumé dans le cours de « Compétences en lecture française I » simplifie la compréhension d'un texte littéraire et aide à développer la compétence de l'expression écrite, notamment la (re)construction du sens d'un texte littéraire par les procédés énonciatifs de chaque apprenant.

Mots-clés : le résumé, l'expression écrite, la compréhension écrite, le texte narratif.

L'apprentissage en tandem à distance : un enjeu à exploiter

Liliana Rubio Platero

Université de Séville, proyectobelgicalilyana@hotmail.com

La pandémie de COVID-19 a fait subir aux systèmes éducatifs un choc sans précédent dans l'histoire, bouleversant la vie des apprenants dans tous les continents. Parallèlement, la crise a stimulé l'innovation dans le secteur éducatif. Des initiatives innovantes ont été développées, visant à assurer des activités de formation – à la radio, à la télévision ou sous la forme de kits pédagogiques pour la maison. Des formules d'enseignement télématique ont été conçues, grâce à l'intervention rapide des enseignants, déterminés à assurer la continuité pédagogique. Ces découvertes nous ont également rappelé le rôle crucial des professeurs dans ce processus. De notre point de vue, enseigner une langue vivante c'est aussi transmettre une passion, une culture, voire du plaisir. La chanson nous apparaît comme un levier fort pour assurer les apprentissages en LE dans ce monde numérique que les professeurs ont dû mettre en place sur le champ. La coopération en réseau pour assurer l'authenticité de la communication linguistique et des échanges culturels. Elle met en évidence le défi de tirer profil et de la performance de l'enseignement obligatoire de la télématique pour en tirer parti dans le modèle hybride envisagé pour l'avenir. Dans le cadre d'une recherche doctorale et de notre activité professionnelle comme professeure de FLE en Espagne, nous avons entrepris un projet d'apprentissage des LE en tandem à distance avec une collègue enseignante d'ELE en Nouvelle-Calédonie, une collaboration transcontinentale visant à répondre aux besoins issus du confinement, mais aussi à atteindre d'autres objectifs aussi importants : la motivation, l'interaction avec des locuteurs natifs, les échanges culturelles et surtout la facilitation de l'apprentissage. Le projet est actuellement en cours, mais nous voudrions présenter et partager ses premiers résultats.

Mots-clés : Pratiques pédagogiques, en tandem, à distance, collaboration transcontinental, avenir.

**Analyse comparée des lettres littéraires et des lettres ouvertes
des points de vue morphosyntaxique et sémantique**

Emine Çavdar

Université Dokuz Eylül, e.cavdar@deu.edu.tr

Mouna Ziamni

Université de Lorraine, mounaziamni93@gmail.com

L'analyse des lettres joue un rôle fondamental dans l'apprentissage de la langue étrangère. Ce travail se fonde sur les analyses morphosyntaxique et sémantique d'une centaine de lettres littéraires comme *Lettres* de Charles Baudelaire, *Lettres d'amour* de Victor Hugo et d'une centaine de lettres ouvertes comme *J'accuse* d'Émile Zola, *la lettre à l'Humanité* par Marie Ribes. Le but de cette étude est de relever les points de ressemblances et de différences entre les deux types de lettres et de justifier les convergences et les divergences. Pour mener à bien cette recherche, nous aurons recours au logiciel Hyberbase, pour analyser les données textuelles de notre corpus afin d'obtenir des résultats de recherche documentaires et aussi statistiques. Dans la première partie, qui relève d'une description morphosyntaxique, nous comparons nos deux corpus en prenant appui sur plusieurs variables dont le nombre moyen de mots par proposition, celui par phrase ainsi que par paragraphe. Dans la deuxième partie sémantique, nous analysons le « je » et le « vous », comme étant les mots les plus fréquents dans les deux corpus écrits. Dans les lettres littéraires, on constate que les cooccurrences du « je » sont « croire, devoir, supplier, remercier » alors que pour les lettres ouvertes ce sont plutôt « voir, musulman, savoir, philosophe, vouloir, honnête ». Quant aux cooccurrences de « vous » dans les lettres littéraires, ses voisinages sont « avoir, demander, prier, pouvoir, aimer » tandis qu'ils sont « pays, deux, expliquer, homosexuel, chanson » dans les lettres ouvertes. Pour conclure, les différences du point de vue du voisinage de ces mots peuvent aussi s'expliquer par le fait que les lettres ouvertes sont plutôt écrites pour inciter les gens à l'action contrairement aux lettres littéraires qui ne sont pas destinées à éveiller les consciences des gens.

Mots-clés : Lettre littéraire, lettre ouverte, cooccurrence, variables morphosyntaxiques.

Les apports des recherches en acquisition à la didactique de l'écrit : une étude sur des apprenants turcophones du FLE

Sülün Aykurt-Buchwalter

Laboratoire LIDILEM, Université Grenoble-Alpes, aykurtsulun@gmail.com

La didactique de l'écrit en langue étrangère (L2) a traditionnellement bénéficié de l'apport du domaine de la rhétorique contrastive, qui a mis en lumière les différences entre la structure des textes et les conventions d'écriture des différentes langues et cultures (Connor, 2006). Si cet apport est riche en enseignements, il ne permet pas de résoudre tous les défis auxquels sont confrontés les scripteurs en L2. Le processus d'écriture mobilise à la fois des compétences rédactionnelles et des compétences linguistiques, et dans l'écriture en L2, la L1 est présente dans toutes les étapes du processus, de la planification jusqu'à la mise en texte (Wang et Wen, 2002). Les scripteurs en L2 subissent non seulement l'influence des conventions d'écriture de leur L1 pour structurer leur texte, mais également l'influence des contraintes grammaticales de leur L1 (Slobin, 1996). Les recherches dans le domaine de l'acquisition offrent des outils d'analyse généralement utilisés pour traiter les corpus oraux et qui peuvent permettre d'analyser des corpus écrits. Ainsi, l'analyse fonctionnelle permet d'observer comment des apprenants accomplissent certaines fonctions communicatives dans leur production en L2. Le modèle de la *quaestio* propose d'analyser la façon dont les locuteurs introduisent et maintiennent de façon cohérente les références au temps, à l'espace, aux personnes et aux actions dans l'ensemble de leur discours, et d'attribuer à chaque énoncé une valeur modale (Klein, von Stutterheim, 1989). En appliquant ce modèle aux productions écrites, il est possible d'analyser de façon précise les difficultés de l'acquisition à différents niveaux. Nous proposons d'analyser un corpus de 15 textes écrits en français par des apprenants turcophones au niveau B2 pour analyser les références aux modalités. Ces analyses de corpus peuvent permettre de développer des pistes didactiques.

Mots-clés : écriture en L2, analyse fonctionnelle, modalités, corpus.

Différenciation multimodale dans le discours pédagogique suivant le niveau d'apprenants : étude comparée des contextes FLS et FL1

Can Denizci

Université Dokuz Eylül, can.denizci@deu.edu.tr

La différenciation est largement admise comme la mise en place d'un ensemble de pratiques et de processus d'enseignement divers en vue de mener les apprenants, dont les besoins diffèrent, vers un objectif pédagogique commun (*cf.* entre autres Tomlinson & McTighe, 2010 ; Feyfant, 2012 ; Forget, 2017). Ce travail se propose, dans une approche multimodale, d'observer et de décrire, de prime abord, à quelle mesure un même professeur varie sa corporéité, notamment la posturo-mimo-gestuelle, le regard et la proxémie (l'usage que l'on tire de l'espace en termes de distances interpersonnelles) suivant le niveau linguistique des apprenants. Pour ce faire, les classes d'une même professeure dispensant des cours de FLS (aux élèves allophones nouvellement arrivés en France, qui participent au dispositif d'Unité pédagogique pour élèves allophones arrivants) et de FL1 (où les mêmes élèves allophones suivent aussi des cours de français langue maternelle avec des élèves francophones) dans un collège en France ont été filmées en 2018 et un corpus de 10 heures a été constitué. Ainsi le deuxième objectif consiste-t-il à tirer, en prenant appui sur les données recueillies dans une approche ethnographique, les implications pédagogiques pour le contexte de l'enseignement du FLE en Turquie. À la suite de l'élaboration d'une grille d'analyse prenant en considération divers paramètres verbaux, kinésiques et proxémiques, la transcription, l'annotation et l'analyse des données ont été effectuées sur le logiciel ELAN (Sloetjes & Wittenburg, 2008). Les résultats préliminaires font ressortir une double observation : lorsqu'il s'agit d'un élève linguistiquement faible, la différenciation se réalise, dans le contexte de FLS, à travers l'usage des gestes déictiques, la matérialisation du discours pédagogique et l'orientation du regard, alors qu'elle relève plutôt, dans le contexte de FL1, du recours aux gestes déictiques, aux mimiques, à une posture penchée et à un rapprochement vers l'élève concerné.

Mots-clés : Différenciation multimodale, gestuelle des professeurs, didactique du FLE.

Étude sur l'évaluation dans un manuel du FLE : Adomania 1 A1

Elver Taşbaş

École de Sevinç, kiracelver455@gmail.com

Yaprak Türkân Yücelsin Taş

Université de Marmara, tyucelsin@marmara.edu.tr

Füsün Saraç

Université de Marmara, fsavli@marmara.edu.tr

En contexte d'enseignement-apprentissage des langues, les enseignants et les apprenants ont majoritairement recours aux manuels de langue étrangère qui sont considérés comme les ressources principales. Le *Cadre Européen Commun de Référence pour Les Langues* (2001), un appui pour l'enseignement de langue étrangère, guide les concepteurs pour l'élaboration des manuels. L'évaluation dont le but est de rendre le processus d'enseignement de langue efficace est une étape indispensable. Elle permet aux enseignants de connaître les compétences des apprenants, d'apprécier leurs connaissances et de les aider à planifier et orienter l'enseignement selon les besoins des apprenants. L'objectif de ce travail est d'analyser la partie d'évaluation et celle d'une évaluation de type DELF A1 dans un manuel de FLE selon les activités langagières communicatives du CECRL. À cet égard, le manuel en question de notre recherche est intitulé *Adomania 1 A1*, publié par Hachette en 2016 en France. Ce manuel s'adresse à des adolescents qui débutent leur apprentissage du français comme langue vivante 1 ou 2. Dans notre contexte, ce manuel s'utilise pour des apprenants âgés de 12 à 14 ans qui fréquentent un établissement scolaire privé en Turquie et apprennent le français comme langue étrangère dans des cours de FLE. Il contient huit parties d'évaluation située à la fin de chaque unité désignée en tant qu'étape et une évaluation de type DELF A1 toutes les deux étapes. La méthodologie de ce travail est la recherche documentaire. Après avoir présenté les informations théoriques sur l'évaluation, nous analyserons ces parties d'évaluation. Les résultats de l'analyse du document indiquent que la partie d'évaluation et celle du DELF A1 sont élaborées selon les activités langagières communicatives traités dans le CECRL.

Mots-clés : Évaluation, méthode de FLE, CECRL, compétences, recherche documentaire.

Problèmes rencontrés en compréhension orale dans l'enseignement à distance : cas de l'Université de Namık Kemal

Huri Özeydin

Université de Namık Kemal, hozaydin@nku.edu.tr

Füsün Saraç

Université de Marmara, fsavli@marmara.edu.tr

Yaprak Türkân Yücelsin Taş

Université de Marmara, tyucelsin@marmara.edu.tr

L'enseignement d'une langue étrangère a pour objectif d'apprendre aux apprenants à communiquer efficacement dans la langue cible en développant leurs diverses compétences langagières. L'une de ces compétences définies dans le CECRL est la compréhension orale. Nous pensons que cette compétence s'étend à la base du processus d'apprentissage d'une langue étrangère. Néanmoins, nous rencontrons souvent que les apprenants ont des difficultés en compréhension orale. Surtout, dans la période de l'enseignement à distance due à la pandémie de Covid-19, les problèmes de compréhension se sont multipliés. Donc, l'objectif de ce travail est de constater et d'analyser les problèmes rencontrés en compréhension orale dans l'enseignement à distance. Ainsi, nous avons utilisé la méthode qualitative afin d'obtenir des données plus détaillées. En tant qu'outil de collecte des données, nous avons fait un entretien semi-directif auprès de dix apprenants volontaires de niveau A2.1 en classe préparatoire de l'Université Namık Kemal au deuxième semestre de l'année académique 2020-2021. L'entretien semi-directif est constitué de six questions ouvertes. Pour réaliser cet entretien, nous avons utilisé la plateforme Google meet à cause de la crise sanitaire. Les données recueillies ont été analysées et évaluées avec le procédé de codage. Selon les données obtenues, la plupart des apprenants ont précisé que le problème principal qu'ils rencontrent est la qualité de son et la coupure d'internet au moment de l'écoute. Ils ont ajouté également qu'ils souffrent des problèmes de concentration et qu'ils se sentent stressé. Surtout si nous tenons compte de cette situation anxiogène, nous pourrions dire que le manque de concentration due à l'absence de l'interactivité diminue l'efficacité de la compétence de compréhension orale. À la fin de notre recherche, nous avons constaté que tous les apprenants écoutent de la musique, des podcasts, regardent des films et des séries français pour développer leur compréhension orale. Nous avons également remarqué que certains d'entre eux suivent des réseaux sociaux français pour pouvoir enrichir leur français.

Mots-clés : Enseignement à distance, compréhension orale, manque de concentration, absence de l'interactivité.

Pour une formation des enseignants en phraséodidactique

María Isabel González-Rey

Université de Santiago de Compostela, misabel.gonzalez.rey@usc.es

La présente étude se donne pour objectif de sensibiliser les enseignants de langues étrangères, et notamment ceux de Français Langue Étrangère (FLE), à la didactique de la phraséologie. En effet, la phraséologie constitue une partie essentielle d'une langue et c'est au degré de compétence phraséologique que l'on mesure la bonne maîtrise d'une langue étrangère d'un apprenant. C'est pourquoi la phraséodidactique, en tant que discipline chargée de la didactique de la phraséologie d'une langue, doit faire partie du processus d'enseignement-apprentissage des langues étrangères et avoir une place explicite dans les cursus scolaires. Mais, outre cette reconnaissance, il est nécessaire aussi que les enseignants soient formés non seulement sur les contenus de la matière phraséologique mais aussi sur les différentes méthodologies mises en place pour faire acquérir à leurs élèves une compétence phraséologique. À cette fin, nous exposerons le cas de la méthode *Phraséotext-Le français idiomatique*, conçue par une équipe de recherche dirigée par nos soins et qui a été publiée sous la forme de DVD en 2015 par les Presses de l'Université de Santiago de Compostela en Espagne. Avant sa parution, cette méthode a fait l'objet d'une expérimentation auprès de professeurs de FLE à l'Institut français de Madrid. Les résultats de cette expérimentation nous ont permis de confirmer la nécessité d'une formation qualifiée des formateurs en matière de phraséodidactique. En effet, la méconnaissance chez les enseignants, non seulement de l'existence de cette discipline mais aussi des outils et des méthodologies mises en place par les différentes équipes s'occupant de cette partie de la langue, montre à quel point il y a un véritable besoin d'intégrer la phraséodidactique au plan académique de formation continue des enseignants.

Mots-clés : Formation des enseignants, phraséologie, phraséodidactique, compétence phraséologique, FLE.

La gestion interactive en expression orale : remise en question de la formation des enseignants, réflexion et analyse de séquences didactiques

Farid Mazi

Université Badji Mokhtar-Annaba-Algérie, farid.mazi@yahoo.fr

L'objectif de cette communication est d'aborder la problématique de l'enseignement/apprentissage de l'oral dans le secondaire. En premier chef, nous apportons quelques éclairages sur les connexions potentielles entre la notion de l'oral et celles d'oralisation, d'oralité, ainsi que la dimension kinésique de l'action de l'enseignant. Il s'ensuit un rappel de la méthodologie adoptée pour l'observation des classes et le recueil des données en exploitant une caméra et trois dictaphones, appuyée par une analyse fine des interactions verbales construites lors de leçons d'expression orale. À juste titre, l'analyse opérée prend pour cible un corpus vidéoscopique d'une durée de 2 heures 27 minutes transcrit *in extenso*. Pour ce faire, nous avons exploité la convention de transcription employée par le groupe IDAP (Interaction didactique et agir professoral). Centre de recherche DILTEC (Didactique des langues, des textes, des cultures) à l'université Paris III (2011). À cet égard, nous avons jugé propice de problématiser ce constat en posant la question suivante : comment des enseignants non formés à la compétence à communiquer oralement dans un contexte didactique gèrent-ils les interactions verbales avec leurs apprenants dans un cours d'oral ? Notre observation concerne trois classes de 1ère année secondaire (FLE) dont les lycées sont situés en plein centre de la ville d'Annaba, en Algérie. Nous rappelons que cette observation est non participante, et a permis de mettre en scène trois enseignantes de français stagiaires, titulaires du diplôme de master FLE. En référence à l'analyse que nous avons faite, il ressort que les trois leçons filmées manquent de flexibilité dans leur gestion interactive. Cela montre à bien des égards, à quel point les rapports de places, l'hégémonie du caractère didactique des interventions professorales, ainsi que les schémas interactifs basiques (IR) Initiation-Réaction/(IRE) Initiation-Réaction-Évaluation, qui aiguillent la parole des apprenants, traduisent un enseignement/apprentissage de l'oral dont les pratiques sont controversables. Cela dit, notre hypothèse de départ qui consiste à vérifier le rôle des apprenants dans l'aboutissement du projet pédagogique de l'enseignant, s'est confirmée dans l'analyse des séquences orales que nous avons sélectionnées avec beaucoup de soin, et, force de le constater, les interventions des apprenants sont majoritairement dénuées de modalisations et se définissent plus comme de simples réactions verbales qu'à des interventions pleinement assumées pour enrichir la parole des enseignantes.

Mots-clés : Oral, interactions verbales, séquences didactiques, observation non participante, formation.

Cultures éducatives en didactique du FLE : les traditions grammaticales en Turquie et en Moldavie

Ebru Eren

Université Yeditepe, ebrueren@hotmail.fr

Irina Postolachi-Josan

Université Sorbonne Nouvelle - Paris III, ipostolachi@yahoo.com

Au-delà des systèmes éducatifs, la manière d'enseigner une discipline est différente d'un pays à l'autre : les cultures éducatives exercent une influence sur la manière d'enseigner, à tel point que tout contexte éducatif est modelé par des croyances socioculturelles. Sachant que cette notion fait référence à un ensemble de comportements et de valeurs transmis par formation (Beacco et. al. 2005), on pourrait s'interroger sur les cultures éducatives turques et moldaves selon un héritage socioéducatif commun qui unit les deux pays au niveau de la didactique du FLE. La place accordée au FLE dans ces contextes a conduit à poser la problématique dans une approche comparative : quelle est la manière d'y enseigner le FLE ? La culture éducative turque se caractérise par l'apprentissage par cœur, pratiques de mémorisation héritées des traditions ottomanes (Akyüz, 2006). Cet héritage est associé à la manière scripturale d'exposition à la langue. Quant à la culture éducative moldave, elle se caractérise par une contextualisation historique et diachronique, démarche qui fait remonter au XVIIIe siècle pour étudier les voies de diffusion du français et les acteurs de sa médiation, tenant compte de son histoire complexe sur une dynamique en évolution constante (Gutu, 2006). Partant du constat que ces cultures éducatives sont fondées davantage sur les traditions grammaticales, on pourrait supposer que malgré les croyances socioculturelles, les méthodologies d'enseignement représentent des ressemblances en termes des pratiques de mémorisation, d'où le choix contextuel. Pour ce faire, nous avons élaboré des cyber-enquêtes portées sur un ensemble de manuels de FLE, ainsi que des observations de classe de nature ethnographique, s'adressant aux enseignants de FLE qui travaillent en contexte turcophone et moldave. L'analyse de contenu des résultats d'enquêtes ont permis de déduire les formes communes à la didactique du FLE : la méthodologie choisie par ces enseignants demeure « globaliste » (Beacco, 2010). Ils cherchent à utiliser les méthodologies actuelles (approche communicative), mais restent attachés à celles dites traditionnelles (le « par cœur »), en raison de la valorisation des pratiques d'enseignement basées sur la grammaire. Ceci s'effectue d'une manière explicite et avec le recours à la langue maternelle. Tel est le poids des cultures éducatives en didactique du FLE.

Mots-clés : Culture éducative, didactique du FLE, grammaire, Turquie, Moldavie.

**Comment maintenir la motivation des apprenants du FLE à distance ?
(le cas du logiciel vidéoconférence Zoom et de LMS Moodle)**

Nahâl Khaknegar

CY Cergy Paris Université, nahal.khaknegar-moghimi@cyu.fr

Il n'a jamais été autant de question de l'enseignement à distance et de ses enjeux qu'au cours de cette pandémie. Les enseignants de FLE, comme de toute autre discipline, ont été amenés à revoir leurs pratiques dans l'urgence. Certains, mal à l'aise avec le numérique, se sont sentis privés de leurs moyens habituels ; l'enseignement leur est devenu un fardeau, tant pour eux que pour les apprenants. Mais il y avait aussi ceux qui maîtrisaient la technologie – car l'enseignement de la langue l'exige – et en faisaient un bon usage dans leurs classes. Cependant, ils n'avaient rarement, voire jamais, l'habitude de mener un cours entièrement en ligne avec parfois 20 à 25 apprenants connectés. Ils se sont rapidement rendu compte que l'attention et la motivation de leur public n'étaient pas du tout les mêmes que dans une classe organisée en îlot où les regards se croisent, les présences physiques se sentent et l'échange social sauve de l'isolement. Comment donc maintenir éveillés les apprenants dans cette nouvelle modalité ? Comment satisfaire ce besoin spécifique découlant d'une situation stressante ? Le temps manquait aux enseignants pour se former et il fallait trouver de nouvelles stratégies afin de rendre l'apprentissage efficace comme auparavant. **Cet article vise dans un premier temps à partager l'expérience d'une enseignante de FLE qui a tenté de jumeler les possibilités d'un logiciel d'échange synchrone, Zoom, et celles d'une plate-forme d'apprentissage, Moodle, afin de conserver la motivation et la participation de ses apprenants.** Pour cela, nous partons d'une recherche qualitative en nous appuyant sur une série de pratiques d'enseignement mais aussi de l'observation d'un échantillon de 25 étudiants par un questionnaire distribué entre eux sur les éléments qui les rendent motivés en cours en ligne. Dans un second temps, nous essayons de proposer quelques plans en matière de formation des enseignants de FLE afin de répondre au besoin émergeant d'EAD pour le futur.

Mots-clés : Enseignement à distance, motivation, apprenant FLE, Zoom, Moodle.

**Expressions polylexicales et métaphores conceptuelles :
exemples de didactisation des discours politiques au temps du coronavirus
en classe de FLE avec un public turcophone**

Mariangela Albano

Université Dokuz Eylül, mariangela.albano@deu.edu.tr

En didactique d'une LE, il est important de souligner les difficultés qu'un apprenant peut rencontrer à la fois dans la compréhension et la traduction des expressions figées (Lewis 2000; Wray 2002; Granger & Meunier 2008; González Rey 2010). Le figement et la dimension figurative qui les caractérisent peuvent être facilement interprétés par des locuteurs natifs (Wood 2006; Pawley & Syder 2000). Cependant, les apprenants d'une langue étrangère n'ont généralement pas d'accès direct à la signification des unités phraséologiques (Cacciari & Tabossi 1988; Gibbs 1986) et leur mémorisation nécessite un travail préalable de reconnaissance de formes morphosyntaxiques (Waara 2004; Cavalla & Labre 2009; Boers et al. 2010; Benigni et al. 2015). Face à la pluralité des approches en didactique de la phraséologie, nous avons pris en considération l'hypothèse de proposer des stratégies didactiques en langue française pour les apprenants turcophones adultes de FLE. Plus spécifiquement, nous avons pris en compte l'analyse du discours et les traits énonciatifs des discours politiques français au temps du coronavirus. Ces séquences didactiques sont basées sur l'intégration de l'approche cognitive (Lakoff & Johnson 1980, 1999; Langacker 1987; Fillmore et al. 1988; Croft 2001; Tomasello 2003), de l'approche de la théorie de la motivation (Dobrovol'skij 1995, 1997, 2004; Dobrovol'skij & Piirainen 2005) et de l'approche de la théorie de l'analogie (Gentner 1983; Hofstadter 1995; Gentner et al. 2001 ; Monneret 2014). Ce type d'approche permet de montrer comment la compréhension des expressions polylexicales est stimulée par l'emploi des stratégies métacognitives portant sur les métaphores conceptuelles.

Mots-clés: Sémantique cognitive, métaphores conceptuelles, phraséologie, analyse du discours, énonciation.

L'exploitation des vidéo-clips en classe de FLE

Duygu Öztin Passerat

Université Dokuz Eylül, doztin@yahoo.fr

Uğurcan Dilber

Université Dokuz Eylül, ucan.dilber@outlook.com

Il s'avère que l'acte d'écriture est l'un des moyens les plus importants de la communication. C'est pourquoi la compétence de la production écrite occupe une place remarquable dans l'apprentissage d'une langue étrangère. En partant de cette remarque, l'objectif de notre travail est de chercher la réponse à la question « comment peut-on développer la compétence d'écriture en classe de FLE ? ». Pour ce faire, nous allons exploiter les vidéo-clips dont les constituants sont la musique, l'image et les paroles (de la chanson). Pourquoi les vidéo-clips ? Premièrement, l'utilisation de l'image en classe de FLE est primordiale. Deuxièmement, considéré comme mini-films, les vidéo-clips, construits sur des images, de la musique et des paroles, motivent les étudiants en leur permettant d'apprendre d'une manière ludique une langue étrangère. Développer la compétence d'écriture à partir de vidéo-clips peut être considéré également comme un acte de transposition ou de traduction intersémiotique défini par Jakobson comme « l'interprétation des signes linguistiques au moyen de systèmes de signes non linguistiques » (1963 : 80). C'est la raison pour laquelle le premier volet de notre travail se fondera sur l'analyse sémiologique des vidéo-clips comme langage. Pour ce faire, nous allons d'abord analyser l'image en nous basant sur l'article fondateur de Greimas intitulé « sémiotique figurative et sémiotique plastique » (1984) et ensuite le langage cinématographique d'après les travaux de Metz. A la suite de quoi nous pourrions répondre à la question « quels sont les procédés discursifs et énonciatifs sur lesquels les vidéo-clips sont fondés ? ». Le deuxième volet de notre travail tentera d'apporter une réponse à : « quels sont les stratégies pour développer la compétence d'écriture à partir des vidéo-clips et comment les exploiter en classe de FLE ».

Mots-clés : Vidéo-clips, transposition, sémiologie du cinéma, compétence d'écriture.

Traduire la presse au XVIIIe siècle: à l'écoute de la voix du traducteur dans les péritextes

Francesca Piselli

Università degli Studi di Perugia, francesca.piselli@unipg.it

La presse et ses traductions participent à l'information et à la circulation de nouvelles idées. Les journaux peuvent faire l'objet d'une adaptation aux lectorats non seulement des textes traduits, avec suppressions ou ajouts, mais aussi du paratexte et, plus précisément, du péritexte (Genette, 1987). Même si celui-ci est sous la responsabilité de l'éditeur, le traducteur ne manque pas d'y être impliqué. En effet, c'est dans les espaces péritextuels que le traducteur fait entendre sa voix (Hermans, 1996 et 2014). Les études sur le paratexte se sont focalisées surtout sur la traduction littéraire, alors que d'autres domaines, y compris la traduction de la presse considérée notamment sous l'angle historique, restent encore largement inexplorés. Partant de ce constat, nous proposons de nous intéresser aux péritextes de journaux rédigés en français et traduits vers l'italien au XVIIIe siècle. Nous entendons mettre l'accent sur les façons dont le traducteur s'exprime par le biais des péritextes. Les questions que nous nous posons sont les suivantes : dans quels espaces péritextuels est-il possible d'envisager la présence du traducteur ? Où devient-elle plus manifeste ? Pourquoi prend-il la parole ? Souhait-t-il justifier ses choix de traduction, commenter et/ou exposer des (ou ses) idées ? Faut-il admettre que les péritextes de la traduction de la presse ont-ils des spécificités par rapport à d'autres domaines ? Pour répondre aux questions posées, nous envisageons de nous pencher sur des études de cas concernant de journaux traduits vers l'italien. Nous interrogeons d'abord le péritexte éditorial (titres, organisation interne des articles, avis et sommaires) pour en explorer les 'caractéristiques générales macro-structurales' (Lambert et van Gorp, 2014). Après, nous nous attardons sur les espaces du péritexte où le traducteur s'exprime (notes et notes infrapaginales). Enfin, dans la conclusion, nous mettons en avant les résultats de notre analyse et nous esquissons une première synthèse.

Mots-clés : presse, XVIIIe siècle, péritexte, paratexte.

L'innovation pédagogique et enseignement à distance en contexte universitaire algérien : état des lieux et pratiques actuelles

Fatima Zohra Benmostefa Harig

Université Oran 2, harig_bfz@yahoo.fr

L'innovation pédagogique et l'enseignement à distance font l'objet d'investissements importants en matière de recherche et développement pédagogiques ces dernières temps en Algérie, la connaissance des processus à l'œuvre dans d'autres pays a considérablement avancé. Les évolutions, incontestables, en matière d'orientation méthodologique dans l'apprentissage des langues ne semblent pas avoir modifié le répertoire des pratiques de classe (Vigner, 2012). Les changements, les mutations et la variabilité de l'économie mondiale, l'évolution des domaines sociaux et technologiques exigent aujourd'hui une adaptation des modes d'enseignement surtout avec la crise sanitaire du covid19. En ce sens, les recherches en didactique et linguistique appliquée en contexte universitaire tentent d'adopter de nouvelles stratégies permettant des améliorations au niveau de l'apprentissage des étudiants « par une transformation des pratiques d'enseignement » (Bedard et Cros, 2009). L'introduction de nouveaux moyens technologiques tels que les TICE, le numérique dans l'enseignement supérieur en Algérie constitue une nouvelle étape pour la pédagogie, l'objectif étant de garantir un renouveau de la pratique enseignante. Nous nous proposons dans cette contribution, à partir d'un état, nécessaire, des recherches en cours, d'explorer un certain nombre de pistes de travail sur l'enseignement à distance et leur adéquation avec la réalité du terrain algérien (contraintes et solutions), et ce, sur la base d'un ensemble de données recueillies auprès d'enseignants et étudiants universitaires, par le biais d'un projet interuniversitaire ayant pour objet de cerner les conceptions de ces derniers quant aux innovations pédagogiques mais aussi leurs pratiques effectives dans des environnements d'apprentissage diversifiés. Voir comment se fait l'application et la faisabilité de ces nouvelles technologies dans l'enseignement à distance en Algérie? Quelles sont les difficultés rencontrées par les enseignants et les étudiants au sein de l'université algérienne? Pour qu'enfin proposer des solutions pour suivre et être en harmonie avec le monde.

Mots-clés : Innovation pédagogique, didactique, linguistique appliquée, enjeux, enseignement à distance, pratiques, représentations.

FLE face au Covid-19 : l'intervention des TICE dans l'enseignement/apprentissage du FLE en Iran

Hoda Khayat

Université Bu-Ali Sina, Hamadân, Iran, h.khayat@basu.ac.ir

L'épidémie de Covid-19 en tant qu'une crise sanitaire frappe durement tous les secteurs de la vie quotidienne. D'autre part, le choc subi par le système éducatif a eu des effets considérables sur la situation d'enseignement dans les écoles et sur les établissements d'apprentissage des langues. Dans cette situation, il nous a fallu passer d'un enseignement qui se déroulait intégralement à l'école à un enseignement entièrement à distance. Face à telle perspective, l'usage des TICE (technologies de l'information et de la communication pour l'enseignement) s'est considérablement développé aussi dans le monde entier qu'en Iran. Les TICE participent à la mise en place d'un espace de partage qui peut se prolonger en dehors des écoles. Ainsi grâce aux TICE, nous pouvons comprendre l'importance d'un enseignement/apprentissage interactif continu même dans cette période de crise. Dans cette recherche, nous présenterons les enjeux didactiques d'une enquête, sous forme de questionnaire distribué entre 25 enseignants qui ont utilisé les TICE dans les écoles de Téhéran pour l'enseignement/apprentissage du français. D'après les résultats, nous essayons de vérifier comment l'usage des TICE a pu remplacer le manque posé dans l'enseignement/apprentissage du français en raison de la pandémie de Covid-19. Dans ce cadre, nous allons aussi essayer de comprendre dans quels processus les TICE ont pu remplacer l'enseignement/apprentissage classique du français dans un pays comme Iran. En précisant les différents points forts et les points faibles que nous rencontrons lors de l'usage des TICE comme la qualité de l'apprentissage, l'importance de la motivation et de l'interaction pour apprendre la langue, l'efficacité des activités pédagogiques variées, etc. Nous allons aussi comprendre ce que les TICE ont pu porter de plus pour la didactique du français. Enfin, nous allons vérifier l'efficacité des TICE pour les 4 compétences langagières des apprenants : compréhension orale, expression orale, compréhension écrite et expression écrite.

Mots-clés : TICE, FLE, école, enseignant/apprenant, COVID-19.

Yakınma Söz Edimi ve Fransızcadan Türkçeye Çevirisi

İlgin Güliz Aras

Kırıkkale Üniversitesi, ilgingulizaras@gmail.com

Yusuf Polat

Kırıkkale Üniversitesi, polatyus@gmail.com

Edimbilim, dil felsefesinin dil incelemesini, sözcük, tümce ve metin ile sınırlamayan, söylemin üreticisi, üretim koşulları gibi tüm değişkenleri göz önünde bulundurarak inceleyen bir dalı olup yabancı dil öğretimi, çeviribilim ve çevirmen eğitimi gibi alanlarda önemli etkileri olmuştur (Kıran & Kıran, Eziler). Austin (1970) ve Searle (2000) gibi kuramcıların katkılarıyla gelişmiş olan edimbilimin temel inceleme birimi olan söz edimi kavramı ise anlamın ne olduğuna yönelik sorgulamada insanın söylem üretirken aynı zamanda niyetli bir edim gerçekleştirdiğini ve anlamın bu niyet olduğunu ileri süren bakış açısının en önemli kavramıdır. Bu çalışmanın amacı edimbilimsel farkındalığın, çevirmen eğitimi görmekte olan öğrencilerin çeviri edimleri üzerinde etkili olup olmadığı sorusunun yanıtını araştırmaktır. Zira, uzman çevirmenler çevirilerinde özgün bir çeviri anlayışı benimserken çevirmen adaylarının, dilsel yetkinliklerinin düşüklüğü, deneyim eksiklikleri ve dil/söz, tümce/sözce gibi kuramsal bilgi eksikliklerine bağlı olarak çevirilerinde biçim bağımlı bir çeviri anlayışı benimsedikleri görülmektedir. Yapılan çalışma ile Karşılıklı Konuşma Çevirisi dersi sırasında geliştirilmeye çalışılan edimbilimsel farkındalığa sahip olduğu varsayılan çevirmen adaylarıyla bu dersi almayan çevirmen adaylarının çeviri ürünleri karşılaştırılmaktadır. Araştırma sonucunda kuramsal farkındalığa sahip öğrencilerin iletişimsel niyetin çevirisine odaklandıkları ve edimbilimsel eşdeğerliğe önem veren bir yaklaşım benimsediklerini gösteren veriler elde edilmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Edimbilim, söz edimleri, çeviribilim, yakınma, karşılıklı konuşma çevirisi.

Stratégies d'apprentissage des étudiants universitaires de français langue étrangère dans un processus d'enseignement à distance

Tilda Saydı

Université Aydın Adnan Menderes, tildasaydi@adu.edu.tr

Les stratégies d'apprentissage jouent un rôle important sur l'essor d'acquisition d'une langue étrangère vue que leur présence de même qu'inversement leur absence influe sur les modalités sous lesquelles l'apprentissage et l'acquisition s'effectuent par le biais de différents processus du fonctionnement cognitif. Elles sont donc des opérations tactiques choisies pour transformer, dans une certaine mesure, l'incapacité totale ou partielle en capacité performative. « La notion de choix implique que l'apprenant essaie délibérément de résoudre un problème qu'il a rencontré, ce qui est après tout la raison d'être de l'utilisation des stratégies » (Atlan, 2000). La question des stratégies d'apprentissage tisse ainsi des rapports étroits entre l'apprenant et l'apprentissage. Les stratégies reflètent donc « l'ensemble des procédures qui se déroulent et des opérations qui se réalisent dans le cerveau des apprenants lors de l'acte d'apprentissage » (Onursal Ayırır, 2011). Lors de l'enseignement à distance qui remplace de nos jours l'enseignement présentiel, l'observation enseignante nous a permis de percevoir les changements comportementaux quant aux tendances des pratiques apprenantes des étudiants face à leur manière d'apprendre les nouvelles connaissances et de solidifier les acquis antérieurs. Une mise en place des stratégies utilisées par les apprenants nous a fortement attiré l'attention ce qui a permis de constater que ceux-ci s'inscrivaient dans un processus d'autonomie aussi bien qu'ils recouraient davantage à diversifier leur propres attitudes stratégiques à savoir cognitif mais aussi métacognitif tout comme socio-affectif. Dans cette perspective, le présent travail tente de mettre en lumière les stratégies d'apprentissage qu'utilisent les étudiants universitaires de français langue étrangère au cours des études réalisées lors de trois semestres académiques d'enseignement à distance obligatoire du à la pandémie Covid 19, dans un environnement numérique spécifique. En effet, « les enseignants des langues étrangères doivent reconfigurer leurs pratiques pédagogiques en référence à des évolutions majeures de nos modes de fonctionnement sociétaux induits par les technologies de la communication » (Koulayan, 2019). Il serait donc utile de rechercher la façon dont les apprenants s'autorégulent dans le nouveau milieu d'enseignement, notamment à distance, afin de progresser dans les solutions pédagogiques et didactiques. Pour le recueil des données, la méthodologie utilisée consiste, en premier lieu, en les observations de classe (y inclus participation interactionnelle, réalisation d'exposés et remise des devoirs des apprenants), de deux cours soient traduction pédagogique du turc vers le français et production écrite, se répandant sur trois semestres académiques. En deuxième lieu, des entretiens libres ont été conduits pour pouvoir laisser les apprenants expliciter les techniques d'apprentissage utilisées lors d'enseignement à distance, l'objectif étant de vérifier l'hypothèse initiale. L'analyse des informations récoltées s'est fait en se basant sur la classification des stratégies d'apprentissage d'Oxford (2011) qui répond aux besoins actuels des nouveaux milieux d'apprentissage de l'ère digital. Les résultats ont permis de constater un recours progressif vers les stratégies d'apprentissage surtout vers celles qui servent à développer l'autonomie apprenante, ce qui a affirmé que l'enseignement à distance pouvait être aussi efficace que l'enseignement en présentiel dans certains domaines d'enseignement de langue étrangère ainsi que dans l'engagement actif de l'apprenant.

Mots clés: Stratégie d'apprentissage, français langue étrangère, enseignement à distance, autonomie.

**La terminologie commerciale de la région de la Vénétie :
un outil à l'aide de la traduction et de la rédaction technique**

Geneviève Marie Henrot

Département d'études linguistiques et littéraires, Université de Padoue

genevieve.henrot@unipd.it

Federica Vezzani

Département d'études linguistiques et littéraires, Université de Padoue

federica.vezzani@unipd.it

Cette proposition s'inscrit dans le cadre de l'étude des langues de spécialité et vise à analyser la terminologie du commerce en tant que secteur de l'activité humaine qui relie fortement l'Italie et la France dans un réseau dense d'importations et d'exportations. En particulier, l'étude porte sur la description d'un projet récemment entrepris par le Département d'études linguistiques et littéraires de l'Université de Padoue. Ce projet se donne pour objectifs :

- 1) la récolte et l'analyse de la terminologie de l'agroalimentaire, du textile et du verre en tant que produits d'exportation majeure entre la région Vénétie et la France ;
- 2) la construction d'un support terminologique à la traduction spécialisée et à la rédaction technique de la documentation accompagnant le produit commercial.

Nous présenterons le guide méthodologique du projet et la méthode d'enquête adoptée afin de collecter et de documenter systématiquement la terminologie pertinente aux domaines de travail. Nous décrirons l'outil qui les engrange : notre base de données multilingue rassemble des fiches terminologiques structurées et normalisées selon les normes ISO mises à jour en 2020 en matière de gestion terminologique. En particulier, nous décrirons le modèle de fiche terminologique conçu pour cette ressource, qui fournit une description exhaustive du comportement morphosyntaxique, sémantique et phraséologique du terme source italien et de son traduisant français, en fonction d'un domaine donné. Nous mettrons en lumière le potentiel de ce nouvel outil : sa la richesse d'informations profitera aux professionnels du texte, qu'ils travaillent dans une perspective monolingue (rédacteurs techniques) ou multilingue (traducteurs spécialisés). Enfin, nous relaterons une expérience menée avec un groupe d'étudiants de master du cours de « Langues Modernes pour la Communication et la Coopération Internationale » afin de valider l'utilité et l'ergonomie de cette ressource dans une perspective de didactique de la traduction spécialisée et de la rédaction technique.

Mots-clés : Terminologie du commerce, ressource terminologique, traduction spécialisée, rédaction technique.

**Uzaktan Eğitim Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Öz-Yönetimli Becerilerinin
İncelenmesi: İzmir Ekonomi Üniversitesi Örneği**

Meltem Aktaş Doğan

İzmir Ekonomi Üniversitesi, meltem.aktas@ieu.edu.tr

Öz-yönetimli öğrenme bireyin öncelikle ihtiyaçlarını ve hedeflerini belirlemesi, daha sonra ihtiyaç duyduğu kaynakları tanımlaması ve uygun öğrenme stratejilerini seçme, kullanma ve değerlendirmeyi kendi başına veya başkalarından yardım alarak yapması olarak açıklanmaktadır. İçinde bulunduğumuz ve çevremizdeki eğitim sistemlerinde öğrenme süreci yüz yüze eğitimden çevrimiçi eğitime doğru evrilmiş ve bireyselleşmiştir. Bu durumda öğrencilerin hedeflerini belirleme, planlama ve bu süreci yönetmeleri açısından öz-yönetim kavramı daha önemli hale gelmiştir. Bu doğrultudan hareketle, İzmir Ekonomi Üniversitesinde Fen Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, İletişim Fakültesi, İşletme Fakültesi ve Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören İtalyan Kültürü dersi lisans öğrencilerinin öz-yönetimli öğrenme becerileri incelenecektir. Bu süreçte öğrencilere bir sormaca uygulanacaktır. Ankette yer alan farklı değişkenlerle öğrencilerin öz-yönetimli öğrenme becerileri arasındaki bağ araştırılacaktır. Araştırma verileri SPSS tekniğiyle değerlendirilecektir. Elde edilen verilere göre öğrencilerin öz-yönetimli öğrenme becerileri uzaktan eğitim müfredatlarına ve yabancı dil eğitimine yansımaları ele alınacaktır. Çalışmanın alan yazına katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, yabancı dil öğretimi, öz-yönetim.

**Müzeler Düşünmeyi Öğretebilir mi?
Müze Okuryazarlığı, Üstbiliş ve Öğrenme Süreçlerine İlişkin Bir Değerlendirme**

Gülşah Emel Akın

Dokuz Eylül Üniversitesi, emekgulsahakin@gmail.com

Banu Çulha Özbaş

Dokuz Eylül Üniversitesi, banu.culha@deu.edu.tr

Günümüzde müzelerin; toplama, muhafaza etme, araştırma, yorumlama, sergileme rollerinin yanında artık eğitim rollerinin de olduğu konusunda genel bir kabul bulunmaktadır. Müze eğitimi ile paralel olarak literatüre giren “Müze okuryazarlığı” kavramı, bizleri müzede düşünme ve müzede düşünmeyi düşünme olarak da tanımlanabilecek müze bilişi kavramı ile karşılaştırmıştır. Bu çalışmada; öncelikle maddi kültür göstergeleriyle karşılaşılmasına imkân sağlayan müzelerin, sergileme yöntemlerinin ziyaretçi algısına olan etkisine değinilerek. Böylece tasarım ve eğitim ikilisinin müze bilişe olan etkisi örnekler üzerinden açıklanacaktır. Bildiride tasarım örneklerinden yararlanılacak müzeler ve sergiler; The Okhta Teenage and Youth Center, The Murmansk Regional Museum of Local Lore ve İstanbul’s Seaside Leisure’dir. Tasarımın yanında etkileşim sürecinde müzede bilişi açığa çıkarabilecek; *ön bilgileri hatırlatma, düşünme alışkanlıklarının dışına çıkma, düşünmeye model olma, anolojiler kullanma, parçalara ayırma, kanıt bulma, düşünme stilleri odaklı tartışmalar yürütme* gibi yollar müze okuryazarlığı kavramı çerçevesinde örneklerle tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Müze okuryazarlığı, müze bilişi, müze eğitimi, müze tasarımı.

Post Pandemik Mekan

Ebrar Kuruçay

Yalova Üniversitesi, kurucayebrar@gmail.com

Covid-19 mücadelesi içinde gerekli olan evde kalma tutumu, insanların içinde bulunduğu ve deneyimlemekte olduğu mekan kavramını tüm olanaklarıyla yeniden kurgulamaya itmiştir. Uzun süre iç mekanda kalmak ve çalışmak zorunda olduğumuz bu dönemde var olan tasarımların yeni bir düzene uygunluğu sorgulanmaktadır. Hem işlevselliği hem de sürecin getirdiği hijyen, fiziksel mesafe ve karantina gibi zorunlulukların maddenin pratikteki kullanım olasılıklarını sorunsallaştırdığı görülmekte ve konuyu tartışılır hale getirmektedir. Bu gibi problemlerin hem büyük hem de küçük ölçekteki çözümleri, tasarım alanında büyük bir kavram dönüşümüne tanıklık edeceğimizi göstermektedir. Pandemi, süreç içerisinde yapıları çevremizin eksikliklerini vurgulamış ve bir anlamda bu zorunlu deney gelecekteki krizler için bir öngörü niteliğinde olmuştur. Ayrıca olası yeni ihtiyaçlar doğrultusunda içinde bulunduğumuz mekânı daha verimli, daha esnek ve etkili kullanmaya ihtiyacımız olduğu savını oluşturmuştur. Öyleyse, Covid-19 veya diğer pandemilerden korunmaya yardımcı olmak adına var olan ya da var olacak bir mekânın tasarımında nelere dikkat edilmeli ve pandemi sonrası dönemde hijyen, fiziksel mesafe ve karantina gibi unsurlar bir tasarım problemi olarak nasıl ele alınmalıdır? Bu çalışma, pandemi ile yeniden şekillenen standartların, değişmesi bir anlamda da gelişmesiyle pandemi sonrası dönemde mekânın biçimlenişindeki problemlere dair tartışma oluşturmaktadır. Bu doğrultuda konu, farklı işlevleri barındıran özel ve ortak yaşam alanları içerisinde ayrı başlıklar halinde düşünülmektedir. Mekan, hem pandemi sürecindeki yeni tasarım ölçütleri hem de güncel mekânsal işlev problemleri özelinde ele alınmaktadır. Bu bağlamda kullanıcıya, hem pandemi sürecinde hem de pandemi sonrası dönemde mekân biçimlenişine dair çözüm önerileri sunulacak bir öngörü oluşturmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, mekân biçimlenişi, fiziksel mesafe, karantina, tasarım.

Türkiye’de Eğitim Alanında STEAM ile İlgili Yapılmış Tezlere Yönelik İçerik Analizi Çalışması

Ebru Güler

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, ebru.guler@erzincan.edu.tr

Ömer Yeşilyurt

Kocapınar 50. Yıl Ortaokulu, omer.yesilyurt.243@gmail.com

Bu çalışmada ülkemizde STEAM ile ilgili eğitim ve öğretim alanında yapılan çalışmaların eğilimlerinin belirlenmesi ve görsel sanatlar eğitimi alanındaki STEAM çalışmalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın yöntemi tarama modellerinden betimsel yöntemdir. Çalışmanın evrenini YÖK Ulusal Tez Veri Tabanında erişime açık izinli bulunan STEAM konulu 220 çalışma oluşturmaktadır. Örneklemi ise YÖK Ulusal Tez Veri Tabanında erişime açık izinli bulunan eğitim ve öğretim alanında yapılmış STEAM konulu 14 çalışma oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Küçüköğlü ve Ozan tarafından geliştirilen tez sınıflama formu kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda ülkemizde STEAM konusunda eğitim ve öğretim alanında özellikle görsel sanatlar eğitimi alanında yapılan çalışmaların çok az sayıda olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Steam, eğitim, görsel sanatlar eğitimi, içerik analizi.

Çocuk Tiyatrosu Tekniklerinin İlköğretim Öğrencilerinin Eğitim Tercihleri Üzerindeki Etkisi

Fatma Kandemir Şahin

Selçuk Üniversitesi, fundakandemir@gmail.com

21. yüzyıl Çocuk Tiyatrosu, bir yandan çocukları eğlendirme görevini yerine getirmeye çalışırken diğer yandan da çocukların pedagojik gelişimlerine katkı sağlamaya çalışmaktadır. Özellikle Çocuk Tiyatrosu'nun çağdaş yaklaşımında tiyatronun eğitici ve öğretici işlevinde yeni yöntemler denenmektedir. Bu yöntemlerin en çok başvurduğu “Kukla” ve “Blacklight” teknikleri ise sahne üstünde gerçeküstü bir algı yaratmada tercih edilen bir yol olarak karşımıza çıkmaktadır. “Kukla” ve “Blacklight” tekniklerinin bir arada kullanıldığı bu çalışmada, Çocuk Tiyatrosu'nun çocuk seyircinin eğitim süreçlerinde ve sosyal yaşamlarında nasıl bir etki yarattığı araştırılmış, çocukların eğitim süreçlerindeki yöntem tercihlerinin ne yönde olduğu elde edilen veriler doğrultusunda ele alınmıştır. Araştırma, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, *Tiyatro Anadolu Uygulama ve Araştırma Birimi*'nde yapılmış olup, Eskişehir Ziya Gökalp ve Mustafa Kemal İlköğretim Okulu'ndan gelen ve yaş aralıkları 8-13 olan ilköğretim 2. ve 7. sınıf öğrencilerinden oluşan 312 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel ve Nicel araştırmanın yapıldığı çalışmada, eş zamansız karma model kullanılmıştır. Nitel araştırma modelinde eylem araştırması yöntemi kullanılmış ve bu aşamada çocuklar için yeni yazılan bir oyun metni “kukla” ve “blacklight” teknikleri kullanılarak sahnelenmiştir. Uygulama sonuçlarının çocuk seyirci üzerindeki etkisinin ölçülmesi için nicel veri toplama aracı olarak anket tekniği tercih edilmiştir. Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 23.0 paket programında yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler ise paket programlar yardımı ile analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk tiyatrosu, blacklight, kukla.

Minyatür Sanatının Günceli ve CANAN'ın Eserlerindeki Yorumlanması

İlknur Bozdemir

Marmara Üniversitesi, ilknur89b@gmail.com

Minyatür, yalnızca Osmanlı'da değil, aynı zamanda Hint ve İran hükümdarlıklarında da bir saray sanatıydı. Konularını aşk, kahramanlık gibi hikâyelerden alan, pastoral renklerle anlatılan İran ve Hint minyatürlerinden farklı Osmanlı minyatürleri ise, tarihsel olayları belgeleme niteliğinde, görsel bilgi verici canlı renklerle detayları öne çıkaran, gerçekçi bir tarz sunmuştur. Diğer yandan, Osmanlı minyatür sanatı varoluş biçimini İslam felsefesinden aldığından bireyin özü incelenmemiştir. Bu doğrultuda, dini yasaklamalar nedeniyle Osmanlı minyatürlerinde genel olarak kadın tasvirinin olmadığı kabul görülse de, İslam düşünce biçiminin el verdiği ölçüde kadın; bazen bir anne, bazen soylu bir kişi, bazen dramatik bir aşk öyküsünün içerisinde olayın başkahramanı, bazense günlük hayatta farklı zaman aralıklarında yer bulmuştur. Yani içerisine yapıldığı el yazma eserin konusunda kadın yer almışsa, minyatürde de yerini bulmuştur.

Araştırma kapsamında yapılan incelemede, çağdaş minyatüre ve kadın figürünün bu alanda örneklerinin günümüzde genel ele alındığı görülmüştür. Çalışmanın çıkış noktası İstanbul Pera Müzesi'nde 11 Ağustos-17 Ocak 2020 tarihleri arası açılan Minyatür 2.0: Güncel Sanatta Minyatür sergisi ele alınarak çevrimiçi sergi ortamında gezilmiş ve araştırmanın amacına alınmıştır. Sergide farklı ülkelerden seçilen 14 sanatçının eserlerinde minyatürün; coğrafya, toplumsal değişim, teknoloji, siyaset, politika vb. birçok alandaki yeri güncellenirken, geleneksel motiflerinden kopmadan yorumlandığı izlenmiştir. Araştırmada öncelikle geleneksel minyatürün resim sanatındaki ve Osmanlı sanatındaki yeri ve kadın figürünün minyatüre nasıl dahil edildiği örneklerine yer verilmiştir. Daha sonra minyatürün bulunduğu dönemler içindeki farklılaşan yaklaşımlarla değişimine değinilmiş ve Minyatür 2.0: Güncel Sanatta Minyatür sergisinden seçilen örneklerle minyatürün yeniden boyutlanış biçimlerinden bahsedilmiştir. Son bölümde araştırma için seçilen sergi sanatçılarından CANAN'ın hayatı ve sanat anlayışıyla minyatüre yaklaşımı arasında kurduğu ilişki aktarılmıştır. Böylelikle CANAN'ın özgün üslubuyla minyatüre kadını konumlandırışı ve yorumlayışının altındaki feminist dili ve politik tavrını yansıttığı örnek eserleri üzerinden gidilerek minyatürü yalnızca tarihsel bir sunum olarak değil, kişisel tavırla günümüzde nasıl yaşayabileceğinin sanatçı ve izleyicide yeni algılar yaratması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Minyatür, güncel minyatür, minyatürde kadın, Canan

Harold Rosenserg (1906-1978) Bağlamında Amerikalı Eylem Ressamlar'ın İncelenmesi

Kıymet Dirican

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, k.dirican@hotmail.com

Soyut Ekspresyonizm, varoluşsal dram ve bağlanmayı vurgulamaktadır, ayrıca biçimsel teknik ve yenilik üzerinde de durmaktadır. Soyut sanat İngilizcede 'Eylem Resmi' adıyla tanımlanır, daha sonra bunun yerini 'Soyut Ekspresyonizm' adını almaktadır. Avrupalı çağdaşlarından çok özellikle Amerikalı ressamların çalışmasını tanımlayan bir terim olması oldukça önemlidir. Harold Rosenberg, Eylem Ressamları'nı, Amerika'nın yeni Kültür Enternasyonal'i'nin odağı, 'Eylem Resmi'ni de o kültürün gelişmiş biçimi ve içinde bir devrim barındırıyor olarak tanımlamaktadır. Yeni Amerikan resminde nesneler, resim eylemi sırasında eserden kaldırılır ve estetikte ikincilleştirilir. Eylem resim, sanatçının varoluşlarıyla aynı metafizik töze sahiptir. Genel estetik referanslarının geçersiz sayıldığı söylenilmektedir. Sanatçı kendi duygusal ve tuvale anlamını veren entelektüel enerjisini sanki canlı bir durumdaymış gibi sunmaktadır. Ressam, bir aktör, eyleyicidir. Tuval üzerindeki hareket, değerden (estetik, politika ahlaki değerden) özgürleşme hareketini vurgulamaktadır.

Benlikte ve dünyada, Avrupa Avangard sanatına Yeni Gerçeklik kuramları sağlayan devrim, Amerika'ya yeniden, kişisel isyanlar biçiminde girmiştir. İkinci Dünya Savaşı, Avrupa Kültürünün canlılık ve otoritesindeki modern çöküşün bir belirtisi olmuştur. Öncünün ve göçmenin mirasçısı olan Amerikalılar için sanat ve toplumun düşüşü kayıp olarak yaşanmaktadır. Sanatın sonu, iyimser sanatçıların başlangıcı olmaktadır. Amerikalı Avangard ressam, tuvalini denize açılmak gibi görmektedir. Amerikalı Eylem sanatçılarının eserleri, Harold Rosenberg bağlamında incelenecektir ve nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Harold Rosenberg, Amerikan eylem resmi ve ressamları.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretici ve Öğrencinin Temel Tasarım Dersi Çerçevesinde Karşılaştığı Güçlükler

Özkan Köse

ozkankose@munzur.edu.tr

Pandemi sürecinin tüm toplumsal etkinlikleri ve yanı sıra kişiler arası iletişim biçimlerini geri dönülmez şekilde değişmeye zorlamasıyla beraber eğitim gibi toplu gerçekleştirilen faaliyetlerin bu durumdan etkilenmemesi düşünülemezdi. Kuşkusuz, bu süreçte en fazla etkilenen alanların başında içerdği yoğun uygulama programları nedeniyle sanat eğitimi gelmektedir. Sanat eğitimi veren kurumların geçmişten gelen köklü atölye geleneğinin olmazsa olmaz modeli olan ustadan çırağa aktarım ile şekillenmesi ve bu durumun tüm teknolojik gelişmelere karşın büyük ölçüde özünü korumuş olması çoklu salgın sürecinde sanat eğitimi ‘radikal’ olarak tanımlanabilecek bir mecraaya çekilmeye zorlamıştır. ‘Uzaktan eğitim’ adını verdiğimiz ve öğrenme etkinliğini bir youtube tutorialına indirgeme riskini barındıran bu ‘yeni normal’in yarattığı; bilhassa temel sanat eğitimi alanında, ilk atölye tecrübeleri ve bunun yanında sanat terim ve kavramlarına ilişkin ilk tanışıklıklarını yoğun bir sınıf içi uygulama süreciyle edinmesi gereken 1. Sınıf öğrencilerinin, bütün bir müfredatın bir tablet ya da cep telefonu ekranına sığdırılması karşısında yaşadığı güçlüğü temel tasarımın yüzlerce yıllık mevzuatı göz önüne alındığında daha iyi anlaşılacaktır. Bu metin, bir sanat eğitimcisinin ne birbirleri ne de okul ve atölyeleriyle hiç tanışmamış yetenekli öğrencilerinin son bir yılda temel tasarım alanında uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı durumları aktarmayı amaçlamaktadır. Çalışma için izlenen yöntem, dersin amaç ve kapsamı doğrultusunda belirlenmiş hedeflerle sınıf ortalamasında ulaşılan sonuçların karşılaştırılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Temel tasarım, sanat eğitimi, uzaktan eğitim.

Dramatik Yazarlık Eğitiminde Tarihsel Açıdan Bir Katkı: Dramatik Yazarlık Dersinin İlk Adımları

Özlem Belkis

Dokuz Eylül Üniversitesi, ozlem.belkis@deu.edu.tr

Oyun yazarlığı iki bin beş yüz yıllık bir eylemdir, fakat bu konuda planlanmış akademik bir eğitimden söz edebilmek için 19. Yüzyılın sonlarını, hatta 20. Yüzyılın ilk çeyreğini beklemek gerekir. Oyun yazarlığının çerçevesi Antik çağdan itibaren estetik dönemlere ve ilkelerine paralel olarak öne sürülen poetik yaklaşımlar tarafından çizilmiştir. 19. Yüzyılda Olguculuğun da etkisiyle teknik tanımların, yapıyı formülleştirme oyun yazarlığını anlamak ve iletmede etkili olduğu görülür. 1800'ler boyunca Dramatik Teknik adıyla yayınlanan pek çok çalışma, oyun yazarlığının Aristotelesçi izleğinin önemli basamaklarıdır. Oyun yazarlığının üniversite eğitimi içinde yerini alması da aynı dönemin sonlarına rastlar, fakat bu konudaki kaynaklar ve kayıtlar da oldukça azdır. Kayıtların büyük çoğunluğu mektuplar, kişisel notlar, defterler biçiminde kolay ulaşılmayan bir birikim oluşturmaktadır ve tarihsel bir yaklaşımla aktarılan birikimin değerlendirilmeye ihtiyaç vardır. Bu çalışmanın amacı, dramatik yazarlık dersinin üniversitede verilmeye başlama ve resmen akademiye giriş hikayesini tarihsel bir anlayışla ele almak, dolayısıyla sanat eğitiminin tarihsel birikimine katkıda bulunmaktır. Çalışmada dramatik yazarlık eğitimi içeriğini taşıyan ilk üniversite derslerinin oluşma ve seçmeli / zorunlu ders haline gelme serüvenine odaklanmış, bu dersi alan öğrenci ve veren öğretmenin notlarının Harvard Üniversitesi'nin arşivlerinde kamuya açılan kopyaları incelenmiştir. Bu dersi veren kişi olarak George Pierce Baker'ın bu dersi oluştururken karşılaştığı kişisel ve kurumsal sorunlar, dersi biçimlendirirken kullandığı yöntemler, yararlandığı kaynaklar, öğrenci ilişkileri bu çalışmada sunulmuştur. Bu tarihsel dönemin oldukça ilgi çekici bir tarafı da Türkiye'deki dramatik yazarlık eğitimi ile gösterdiği kesişimdir. 1905'te Amerika'da Harvard Üniversitesi'nde başlayan bu dersin önce öğrenci, daha sonra asistanlarından biri olan Kenneth Macgowan 1958-62 arasında Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde kurulan Tiyatro Kürsüsünde düzenlenen yazarlık seminerlerinin öne çıkan isimlerindendir. Dersin oluşma ve dramatik yapının öğretilme sürecindeki teknik ve yöntemlerin, bugün kullanılan teknik ve yöntemlerle paralellliği de bu çalışmanın önemli sonuçlarındandır.

Anahtar Kelimeler: Dramatik yazarlık dersi, yazarlık eğitimi, oyun yazarlığı, George Pierce Baker, dramatik yazarlık.

Batı Sanatında Sanatçı Elinin Gölgesinin Anlamı²

Sadık Arslan

Iğdır Üniversitesi, bahtiyar165@gmail.com

Tüm canlılar arasında insan için çok önemli bir işleve sahip olan eller, sanatçılar için çok daha özel işlev ve anlama sahiptir. Onlar sayesinde dokunur, hissederler ve bilgi edinirler. Bu sayede biçimleri ve sesleri yaratırlar. Sanatçılar için elin bu denli anlamı, Batı Sanatında özellikle Rönesans döneminde sanatçıların ilgisini çekmiş ve onların resimlerde yer edinmesini sağlamıştır. Bu resimlerde eller, bazen bağımsız olarak, bazen de bütün figürün içinde onlara vurguyu yapılarak resmedilmişlerdir. Ellerin ele alınış biçimi ve onlara yapılan vurgular, bazı durumlarda sembolik anlamlar içermektedir. Bu anlamlardan biri de resimlerde sanatçı elinin gölgesinin çizilen imge üzerine düşmesidir. Bu türden resimlerde elin gölgesi, sanatçının yaratıcılığının sembolü olarak önemli bir işlev görmektedir. Yaratılan imgenin üzerine düşen elin gölgesi, burada sanatçının varlığının sembolüne dönüşmektedir. Bu çalışma, Batı Sanatında sanatçı elinin gölgesinin yaratılan imgenin üzerine düşme sahnelerinde elin gölgesinin anlamına dair çözümlemeleri içermektedir. Araştırmada literatür taraması sonucu gerekli veriler toplandıktan sonra sanat eser analizi yöntemi ile Rönesans dönemi resimlerinde elin gölgesinin olduğu kompozisyonlar incelenmiştir. Bu araştırmada amaçlanan, elin gölgesinin anlamına dair literatürde var olan eksikliği gidermektir. Bu nedenle makalede elde edilen veriler hem gölgenin sembolik anlamıyla ve hem de el kompozisyonlarıyla ilgilenen sanatçılara kaynak olabilir.

Anahtar Kelimeler: El, gölge, sembol, Batı sanatı, vücut bulma.

² Bu çalışma, Prof. Cebrail Özgün danışmanlığında Sadık Arslan tarafından 2019 yılında tamamlanmış olan “Varlık ve Biçim Bağlamında Gölge Pratikleri” adlı Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanatta Yeterlik tezinden geliştirilerek üretilmiştir.

Covid-19 Salgını Döneminde Sanat Eğitimi Bölümlerinin Uzaktan Eğitim Stratejileri Üzerine Bir Araştırma: Desen Dersi Örnekleme

Neslihan Dilşad Dinç

akademi.ndd@gmail.com

Tuğba Renkçi Taştan

İstanbul Ayvansaray Üniversitesi, tugbarenkcitastan@ayvansaray.edu.tr

2019 Aralık ayında Çin’de ortaya çıkan Covid-19 salgını tüm dünyada yayılmış olup, Mart 2020 ‘de Türkiye’de resmi kayda geçen ilk vakalar görülmüştür. Ülke genelinde salgın kapsamında alınan önlemler doğrultusunda eğitim öğretim kurumlarında birkaç hafta ara verilmiş ve oluşturulan teknolojik alt yapılar doğrultusunda hem Milli Eğitim hem de Yüksek Öğretim kurumları bütün eğitim alanlarında ivedilikle uzaktan eğitime geçmiştir. Bu durum salgın ile birlikte pek çok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Uzaktan Eğitim, özellikle sosyal bilimler alanında ve teorik içerikli dersler için, daha önceki eğitim dönemlerinde de kullanılan bir modelken, salgın nedeniyle uygulama yapılan derslerde de zorunlu olarak kullanılmaya başlanmıştır. Doğal olarak uygulama derslerinin ağırlıkta olduğu sanat ve tasarım eğitimi veren fakülteler de bu sürece dahil olmuştur.

Birçok devlet üniversitesi, YÖK’ün geliştirdiği dijital altyapı eğitim sistemi olan Uzaktan Eğitim Merkezi sistemi (UZEM)’i tercih etmiş, özel üniversiteler ise daha önce kullandıkları Blackboard Collaborate sistemlerini kullanmışlar veya Zoom, Skype gibi kendi tercihleri doğrultusunda online konferans programları üzerinden 2020 Bahar Dönemi eğitimlerini vermişlerdir. Bu durum, uzaktan eğitimin uygulamalı sanat atölye derslerinde nasıl yürütüleceğine ilişkin tartışmaları gündeme getirmiş ve hızlı bir şekilde süreç uygulamaya konulmuştur.

Bu araştırmanın amacı, Covid-19 salgını döneminde zorunlu bir şekilde başlatılan uzaktan eğitimde uygulama temelli sanat ve tasarım derslerinin, farklı dijital altyapılarda öğretim şekli, sanatsal üretim ve uygulama sürecini ele almaktır. Metnin içeriğinde, üniversitelerin yararlandığı uzaktan eğitim sistemlerinin sanat eğitimi veren bölümlerde uygulama temelli derslerin yürütülmesinde, uygulama sürecinde ve ölçme-değerlendirmede nasıl kullanıldıklarını Desen dersi örnekleme kapsamında ele almaktır. Araştırmada belge tarama ve durum analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma konusu güncel bir soruna ışık tutması ve bu alanda yürütülecek stratejilere yön verecek potansiyelde olması sebebiyle önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat eğitimi, uzaktan eğitim, güzel sanatlar, desen dersi, plastik sanatlar, görsel sanatlar.

Sanayi-i Nefise Mektebi'nin Günümüz Sanat Eğitimine Yansımaları

Yurdagül Kılıç Gündüz

Dokuz Eylül Üniversitesi, yurdagul.kilic@deu.edu.tr

Bu araştırma, Türk resminin modernleşmesi yolunda büyük öneme sahip olan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin eğitim sistemini incelemeyi ve günümüz çağdaş sanat eğitimine olan katkılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Türk resminde Batı'nın sanat anlayışının görülmeye başlandığı ilk örnekler 18. yüzyılda askeri alanda kurulan Mühendishane-i Berri Hümayun ve Mühendishane-i Bahr-i Hümayun'dur. Bu okullarda Batı etkisinin yoğun olduğu resim anlayışının ve resmin temel ilkelerinin öğretildiği görülmektedir. Daha sonra resim eğitimi almak için Avrupa'ya gönderilen ressamalar çağdaş sanatın şekillenmesinde etkili rol oynamıştır. Türk sanat eğitiminin çağdaşlaşma serüveninde en büyük adım ise 1882 yılında Osman Hamdi Bey tarafından kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi'dir. Okul kurulduktan bir yıl sonra ilk güzel sanatlar akademisi olarak asker ressamalarla eğitime başlamıştır. Batı sanatının biçimsel özelliklerini sanatsal yaratımlarına yansıtan asker ressamalar dönemin sanat eğitimine önemli katkıda bulunmuşlardır. Bu süreçte Batı sanatını yakından gözlemlemek üzere yurt dışına gönderilen asker ressamalar yurda döndüklerinde gözlemledikleri sanatsal üslubu eserlerine aktarmışlardır. Günümüzde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi olarak sanat eğitime devam eden Sanayi-i Nefise Mektebi, kurulduğu günden bu yana önemli ressamaları yetiştirmiştir. Bu bağlamda Sanayi-i Nefise Mektebi'nin sanat eğitimindeki uygulamalı alanla günümüzdeki uygulamalı sanat eğitimi arasında paralellik olduğu saptanmıştır.

Anahtar sözcükler: Sanayi-i Nefise Mektebi, asker ressamalar, çağdaş Türk sanatı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Üç Boyutlu Grafiklerin Sinema Eğitiminin Görüntü Alanında Kullanılması

Yüce Sayılğan

Marmara Üniversitesi, yuce.sayilgan@marmara.edu.tr

Üç boyutlu modelleme yazılımları ve oyun motorları bilgisayar teknolojisindeki gelişmelerle beraber her geçen gün daha da gelişmektedir. Bu gelişim gerçek dünyanın sanal ortamda daha gerçekçi ve hızlı bir biçimde taklit edilebilmesini sağlamaktadır. Günümüzde sanal mekanların ve karakterlerin foto gerçekçi bir biçimde gerçek zamanlı olarak çizilebilmesi mümkün hale gelmiştir. Sinema eğitiminin görüntü alanında kullanılan araçların pahalı olması ve gelişen teknolojiyle beraber hızla eskimeleri gibi nedenlerden ötürü, bu araçlara ucuz ve etkili bir alternatif olarak, üç boyut yazılımlar eğitim araçları olarak kullanılabilirler. Bu araştırmada film görüntüsü alanında eğitim vermek için üç boyutlu grafik çizim yöntemlerinin ne kadar etkili olduğu araştırılmıştır. Bu bağlamda, görüntü eğitiminin temel konularından biri olan “temel aydınlatma yöntemi” örneklem olarak seçilmiş, Blender yazılımı ve Unreal oyun motorunun dördüncü sürümü kullanılarak, bu konunun anlatım koşullarının üç boyutlu sanal ortamda etkili bir biçimde taklit edilebilirliği denenmiştir. Sonuç olarak, üç boyutlu yazılımların uygun koşulları taklit etme konusunda oldukça yeterli olduğu görülmüştür. Buna rağmen, üç boyutlu çizim yöntem ve araçlarının kapasitesini tam anlamıyla kullanabilen, son kullanıcıya yönelik eğitim amaçlı yazılımların sayısının azlığı, bu konudaki önemli bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sinema, eğitim, görüntü, üç boyut, sanal.

Görsel Sanatlar Öğretiminde Görselleştirme Uygulamalarına Dair Öğrenci Görüşleri

Bahar Karaman Güvenç

Bartın Üniversitesi, bguvenc@bartin.edu.tr

Görmek hayatın önemli bir parçasıdır. Görmek, düşünme süreci ile birleşerek bilgiye ulaşmayı sağlamaktadır. Bu sebeple günümüz dünyasında görme temelinde görselleştirme uygulamalarından pek çok alanda yararlanılmaktadır. Eğitim alanlarında da öğrenmeyi güçlendirmek için görme duyumuna hitap eden görselleştirmelerin sunulmasıyla, araştırma verilerinin görselleştirmelerinin yaratılmasıyla ve bilinç sağlamak için görsellerin anlamlandırılmasıyla görselleştirmelerin farklı yönlerde kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca, görselleştirme tekniklerinde çeşitli teknoloji tabanlı uygulamalar ile çeşitlilik sağlanmaktadır. Güncel görsel sanat eğitimi için de özgün görselleştirme uygulamaları öğrencilerin kendi bilgilerini yapılandırabilmeleri, hazır kalıplara karşı yaratıcı ve eleştirel bakış açısıyla kendi söylemlerini geliştirebilmeleri açısından önemlidir. Sanat alanında sanatçılar özgün görselleştirmeler ortaya koymaktadırlar. Bu kapsamda sanatçıların araştırma süreçlerine dikkat çekmek ve bunlardan hareket etmek önemli görülmektedir. Bu çalışmada da öğrencilerin farklı kaynaklardan sanatçılara dair araştırmalarla bilgiler/görseller edinerek dijital uygulama yolları ile bunları görselleştirmeleri üzerine bir ders süreci yürütülmüştür. Öğrencilerin topladıkları bilgileri dijital uygulama yolları ile organize etmede hem özgün bir ifade sunabilmeleri hem de bir sorgulama süreci yaşayarak anlamlandırmalar sağlayabilmeleri için çalışılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, görsel sanatlar öğretmen adayı olan lisans öğrencilerinin görselleştirme uygulama deneyimlerine dair görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma, nitel yol ile gerçekleştirilmiş olup çalışmada yarı-yapılandırılmış görüşmeler, video verileri ve öğrenci günlükleri aracılığıyla veri toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel sanatlar öğretimi, görselleştirme, anlam yaratma.

Kalıp Hazırlama Dersinde 3d Giydirme Yazılım Desteğinin Öğrencilerin Kavramasına Etkisi Üzerine Araştırma

Derya Tatman

MEB, deryatatman@gmail.com

Moda tasarımı eğitimi, ülkemizde resmi ve özel kurumlarda verilmektedir. Moda tasarımı alanı temel uygulamalı dersleri incelendiğinde, tasarımı ürüne dönüştürmede kalıp hazırlama dersi büyük önem taşımaktadır. Kalıp hazırlama dersi uygulamalarında, çevrimiçi derslerde öğrencilerde kavrama zorlukları ortaya çıkmaktadır. Ders, kalıp çizimleri, minyatür ya da birebir ölçülerde kâğıt üzerinde uygulamaları içermektedir. Ancak 2 boyutlu, kâğıt üzerinde hazırlanmış olan kalıpların, insan vücudu üzerinde giyilmiş halinin canlandırılması lise öğrencileri açısından zordur. Pandemi ile birlikte yüz yüze öğrenci öğretmen iletişiminin sağlanamaması da uygulamada zorluklara neden olmaktadır.

Çalışmada, öğrencilerle temel etek üzerine model uygulamalı eteğin, 3D yazılımda hazırlanmış teknik çizim görseli paylaşılmıştır. Öğrencilerden, MEGEP çerçeve programı doğrultusunda bilgi ve beceri düzeyinde eteğin model analizini ve kalıp aşamalarını belirtmeleri istenmiştir. Kalıbın duruşu ve çalışılan modelin özellikleri hakkında öğrencilere açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Sonraki aşamada modelin, 2d kalıp hazırlama sisteminde hazırlanmış olan kalıpları, öğrencilerin göreceği şekilde 3d yazılımda avatar üzerine yerleştirilmiş ve dikilmiştir. Bu aşama sonrası öğrencilerin kavrama düzeyi hakkında fikir sahibi olmak için tekrar açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Çalışmaya, aynı okulda öğrenim gören Meslek Lisesi Moda Tasarım Teknolojileri alanında 10, 11 ve 12 sınıflardan gönüllü öğrenciler katılmıştır. Çevrim içi yapılan çalışma sonucunda 3d giydirmeye yazılımının uzaktan eğitim sürecinde kavramayı olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Kalıp hazırlamada, model analizi ve model uygulama işlemlerinin 3D desteği ile öğrenciler tarafından daha iyi anlaşıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kalıp hazırlama, moda tasarım eğitimi, 3d moda tasarımı, model analizi, çevrimiçi eğitim.

Peter H. Reynolds'ın Nokta Adlı Kitabının Sanatsal Öğeler Açısından İncelenmesi

Gülcan Erden Kocaarslan

MEB, gulcanerdenn@gmail.com

Çocuk edebiyatı, çizgi ve dilin olanaklarıyla çocuğa çevresini duyumsatan ve farklı yaşamları tanımlarına fırsat sağlayan estetik bir araç olarak ifade edilmektedir. Bu tanımda yer alan estetik sözcüğü, çocuk edebiyatı eserlerinin vazgeçilmez bir unsuru olan görsellere işaret etmektedir. Çocuk edebiyatı ürünlerindeki görsel uyaranlar, çocukların gelişim sürecini etkileyen estetik bir işlev taşımasının yanında, onların bilişsel, duyuşsal ve devinimsel gelişimlerine de katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla çocuklar için hazırlanan kitapların sanatsal uyaranlar yönünden etkili bir şekilde tasarlanması, onlarda estetik algı ve beğeni düzeyini artırması açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, yapılan bu çalışmada Peter H. Reynolds'ın Nokta adlı kitabının sanatsal öğeler açısından ayrıntılı şekilde incelenmesi ve bir durum tespiti yapılması amaçlanmıştır. Nokta adlı kitap hem Türkiye de hem de yurtdışında en çok okunan çocuk kitapları arasında yer almaktadır. Ayrıca incelenen bu kitap, ülkemizde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın resmi internet sitesinde, 0-6 yaş için tavsiye edilen kitaplardan biri olarak gösterilmektedir. Nitel metodolojiyle şekillenmiş tarama modelindeki bu çalışmada, veri toplama aracı olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmada doküman olarak 20 adet görsel incelenmiştir. Bu görseller, sanatsal uyaranlarda bulunması gereken estetik nitelikler açısından (kompozisyon, çizgi, şekil, boşluklar, doku, renk ve valör) analiz edilmiş ve kitabın seslendiği yaş aralığının gelişim düzeyi açısından uygunluğu değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda, incelenen görsellerin sanatsal öğeler açısından etkili olarak kullanıldığı ve çocuğun yaratıcılığını destekler bir niteliğe sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde; Peter H. Reynolds'ın Nokta adlı kitabının, erken çocukluk dönemi öğrencilerinin sanatsal gelişimlerini destekleyeceği, estetik algı ve beğenilerini arttıracak ve bununla birlikte resim dersine karşı olumlu bir tutum geliştirmelerine katkıda bulunacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sanatsal uyaranlar, Peter Reynolds, nokta adlı çocuk kitabı.

Geleneksel Türk Ebru Sanatında Simgeci Vurgu ve Kelime Kökeni Bağlamında Lale Motifi

Tahsin Bozdağ

Atatürk Üniversitesi, tbozdag99@gmail.com

Dinsel inanışlarda ve birçok kültürde yeşil tonlarının hâkim olduğu canlı bitki türlerinin büyük çoğunluğu kutsal sayılmaktadır. Bu bitki türlerinin içerisinde lale, karanfil, sümbül, yonca ve menekşenin ismi kutsal metinlerde sıklıkla yer almaktadır. Geleneksel Türk sanatlarında bitki motiflerinin sıklıkla kullanıldığı ve bitki motiflerine sadece simgeci bir bakış açısından çok dinsel değerlerinde atfedilmesi bu bağlamda önem arz etmektedir.

Geleneksel Türk ebru sanatında lale figürü iki boyutlu düzlemde ilişkiler oluşturmaya ve yüzeydeki soyut oluşumları simgeci vurgunun salt temaları gereği lale figürünü etkili bir şekilde ebruda ifade etmesine yardımcı olur. Tekne yüzeyinde zemini oluşturan battal ebrunun görsel algıyı güçlendiren bitki formlarıyla birlikte kullanılması ebru sanatında çiçek figürünün organik bir bütünlük taşımasının en güzel yansımasıdır. Geleneksel Türk ebru sanatında birçok çiçek motifi kullanılmakta ama bunlar içerisinde lale motifine daha sık rastlanmaktadır. Geleneksel Türk ebru sanatında lale figürünün fazla kullanıldığı görülmek ama lale kelimesinin kökeni ve lale figürünün iki boyutlu düzlemde hem içeriği hem de biçimi kuvvetle destekleyen neredeyse kilit taşı olan vurgunun ötesinde anlam olgusu hakkında çalışmaların yetersiz olduğu göze çarpmaktadır.

Lale figürünü iki boyutlu düzlemin simgeci vurgunun ötesinde ele alıp yapılan çalışmalarda lale kelimesinin kelime kökü, lale motifinin taşıdığı anlamsal değerler ve estetik zenginliği gibi birçok başlıkta bir bütün halinde değerlendirmek gerekmektedir. Çalışma ebru sanatına ve kelime kökeni bağlamında lale motifini incelemek ve belirlemek amacıyla, bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırma monografik bir çalışma olmakla birlikte, tarama (survey) modelinde betimsel araştırma kullanılarak hazırlanmış bir çalışmadır. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan bu çalışma, metot yönünden incelendiğinde bir “Durum çalışması (Case study)”dır. Bu çalışmada bu bütünlük adına, lale kelimesinin anlamı ve ifade tetiği sembollerin yanı sıra lalenin bir figür olarak Türk ebru sanatında biçimsel bir olgudan fazlası olduğu konusu vurgulanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk sanatları, kültür, lale, motif, Türk ebru sanatı.

From the Eye of Design Studio Instructors: Adopted Tactics and Improvised Strategies

Fahrettin Ersin Alaca

Istanbul Medipol University, fealaca@medipol.edu.tr

Following the outbreak of the pandemic, design studio education has been transformed into forms of distance learning where students and design instructors interact via online meeting software. This change denotes a significant level of challenge as studio interactions include complex contributions to student learning. A design review process is basically a combination of formal design knowledge with instructors' individual experience and expertise engaging highly material methods such as sketching, prototyping and model building. Hence, the physical separation of students and instructors means loss of some traditional studio capacities.

This study aims to illustrate how design reviewers cope with the constraints of the pandemic-related online education system. How do they compensate for the lack of physical presence? What are the tactics or strategies to keep up with the educational requirements of the dynamic design profession? Via qualitative research methods such as observation and interviews, the study analyses design instructors' pandemic experience in the environment of the Istanbul Medipol University's design studio education. Such an analysis can be argued to contribute to a post-pandemic design studio understanding where online features can be employed to enrich the traditional educational practices leading to a hybrid studio experience.

Key Words: Design studio, online education, hybrid education, pandemic.

Dijital Çağda Miras: Kültürel Unsurların Popüler Oyunlar Aracılığıyla Aktarımı

Uğur Bakan

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, ugur.bakan@ikc.edu.tr

Ufuk Bakan

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, ufuk.bakan@ikc.edu.tr

Temel olarak bir ulus sınırları belirlenmiş bir toprak parçasında ortak bir geçmiş, kültüre ve dile sahip olan insan topluluğu olarak kabul edilmektedir. En genel açıdan kültür belirli bir insan topluluğunun yapmış olduğu araç, gereçleri, gelenekleri, mitleri insan düşüncesinin tüm ürünlerini içeren kompleks bir olgudur. Birleştirici, bütünleştirici, kökleri geçmişe dayanan kültürel öğeler, toplumları ya da insan gruplarını bir arada tutan temel değerlerden oluşmaktadır. Kültürel özellikler geçmiş kuşaklardan alınan bilgi birikiminin üzerine yenilerinin eklenmesiyle günümüze kadar ulaşırken, toplumsal yaşamda meydana gelen pek çok gelişmeden etkilendiği de gözden kaçmaması gerekmektedir. Bilişim çağında yaşayan her bir birey sanal ortamın sağladığı etkileşim sayesinde birçok farklı kültürle karşılaşarak hızlı bir öğrenme sürecine girmektedir. Bu süreç içerisinde toplumun her ferdi başta dil olmak üzere her türlü maddi ve tinsel ürünü öğrenmektedir. Oyunlar hiç şüphesiz bireylerin kimlik ve kültürel değerlerini yansıtmada önemli bir araç haline gelmiş bulunmaktadır. Son yıllarda video oyunlar, film ve televizyon kadar kültürel değerlerin temsil edilmesinde önemli araç haline gelmiştir. Müzik, dans formları, dini uygulamalar, giyinme tarzı, yemek alışkanlıkları, jest ve mimikler, kutlama şekilleri gibi gündelik aktiviteler de kültürel alanı kapsamaktadır. Bu çalışmada, yabancı şirketler tarafından hazırlanan ve Türk kültürünün ayırt edici materyal, norm ve değerlerini ifade eden Assassin's Creed Revelation, Battlefield 1 ve Total War: Attila oyunlardaki kültürel temsil unsurları incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Animasyon, modelleme, oyun çalışmaları.

Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Geleneksel Türk El Sanatlarına İlişkin Görüşleri

Yasemin Arıman

Anadolu Üniversitesi, yaseminariman@anadolu.edu.tr

Kültürel kimlik oluşturma, sanat eğitiminin geniş kapsamlı amaçları içinde yer almaktadır. Aynı zamanda sanat eğitimi, bir disiplin olarak sanatı öğretmekten çok öteki konu alanlarına da uygulanabilen eleştirel çözümleme yetisi kazandırmayı da amaçlar. Görsel sanatlar, el sanatları ve tasarım eğitimi ile sağlanan kültürel kazanç, insanın her türlü gelişimi için önemli olan gözlem, algılama ve ifade etme yetilerinin geliştirilmesine bağlıdır. Geleneksel Türk el sanatları, bir toplumun geçmiş yaşantılarının somut kanıtlarını sunarlar. Bu da onların kuşaklar arasında köprü vazifesi gören bir araç olduğunu gösterir. Bu bakımdan geleneksel Türk el sanatlarını yaşatmak ve gelecek kuşaklara aktarmak bir ülkenin sanat, estetik ve kültür değerlerini korumak için son derece önemlidir. Geleneksel Türk el sanatlarının yaygınlaşmasına yönelik çalışmalar ile geçmişe sahip çıkılırken geleceğin de sağlam temeller üzerine inşa edilmesine katkı sağlanacaktır. Bu araştırmanın amacı temel amacı görsel sanatlar öğretmen adaylarının Geleneksel Türk El Sanatlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıyla desenlenmiştir. Araştırmanın veri toplama süreci 2020-2021 güz döneminde gerçekleştirilmiş, veri toplama araçları dersi alan 37 öğretmen adayının yazılı öğrenci görüşleri ve araştırmacı günlüklerinden oluşmaktadır. Araştırmada görsel sanatlar öğretmen adaylarının Geleneksel Türk el sanatlarının çağdaş sanata yorumlanması ve sanat eğitimindeki yeri üzerine de görüşlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk el sanatları, kültürel miras, görsel sanatlar eğitimi, görsel sanatlar öğretmen adayları.

Resim-İş Eğitim Öğretim Programı ile Z Kuşağı İletişim Kanalları İlişkisi

Osman Çaydere

Gazi Üniversitesi, osmancaydere@gmail.com

İsenbike Asena Gülensoy

Gazi Üniversitesi, i.asena.gulensoy@gmail.com

Dünyada yaşanan hızlı sosyo-ekonomik ve teknolojik gelişmeler ile kuşaklar arasındaki fark da artmaktadır. Halen büyük bir bölümü öğrenci olan Z Kuşağı; farklı kaynaklarda değişkenlik gösterse de en çok 2000-2013 yılları arasında doğan bireyleri temsil etmektedir. Dijitalleşen dünya ile hızlı yaşama alışkın olan bu kuşağın sosyal yaşamlarıyla birlikte öğrenme biçimleri de şekillenmiştir. Hayata bakış açıları, günlük hayatın pratikleriyle birlikte eğitim yaşantıları da etkilenen bu genç neslin kendi iletişim kanallarının göz önünde bulundurulduğu bir eğitim öğretim programına ihtiyaç duyduğu düşünülmektedir. Z Kuşağı gençliğinin ruhunu doyurabilecek, ihtiyacını karşılayabilecek bir yol olarak düşünülen sanat eğitiminin, sistemli bir süreç sayesinde bu kuşağa oldukça fayda sağlayacağı öngörülmektedir. Tüketim çılgınlığı yaşayan bu nesle yön verebilecek, onları okul hayatının rutinlerinden çıkararak alışkın oldukları dinamiklerle birlikte nefes alabilecekleri bir alanı da yaratabilecek olan sanat eğitimi vermek; nitelikli bireyler yetiştirme yolunda önemli bir adım olacaktır. Bu çalışma ile görsel iletişimin önemli bir yer tuttuğu Z kuşağının iletişim kanalları incelenerek, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı eğitim öğretim programları ile karşılaştırılmıştır. Z kuşağı gençlerine sanat eğitimi verilirken de bu kuşağın iletişim kanallarının kullanılması, ilgi alanlarının, sosyal çevrelerinin, dijital ortam ilişkilerinin, sosyal medya kullanımlarının ve uzaktan eğitim durumlarının göz önünde bulundurulduğu bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizinden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel iletişim, iletişim, sanat, sanat eğitimi, Z kuşağı.

Türkiye Üniversitelerinde Dramatik Yazarlık Eğitimi: Nitel Bir Durum Çalışması Başlığı

Ezgi Deniz Alpan

Atatürk Üniversitesi, ezgidenizalpan@gmail.com

Özlem Belkis

Dokuz Eylül Üniversitesi, ozlem.belkis@deu.edu.tr

Hatice Şaşmaz

Düzce Üniversitesi, gmhaticeyilmaz@gmail.com

Yunus Emre Gümüş

Dokuz Eylül Üniversitesi, yegumus@gmail.com

Yasemin Sevim Salman

Dokuz Eylül Üniversitesi, yasemin.sevim@deu.edu.tr

Dramatik yazarlık, sahne sanatları eğitiminin oyunculuk ve sahne tasarımı ile birlikte temel taşlarından biridir. Günümüzde bu eğitim, tiyatro estetiğinin değişim ve dönüşümüne paralel olarak sürdürülmektedir. Türkiye’de 1964’te başlayan lisans düzeyindeki tiyatro eğitiminin içinde dramatik yazarlık alanı da bulunmakta, bugün de lisans düzeyinde Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi olmak üzere sekiz üniversitede sürdürülmektedir. Eğitimin iyileştirilme ve güncellenmeye ihtiyaç duyan doğası, bir tartışma zemini oluşturulması için var olan koşulların bilinmesini zorunlu kılar. Desteğe ihtiyaç duyulan ya da güçlü alanların keşfedilmesi bu anlamda önemlidir. Bu çalışma Türkiye’deki dramatik yazarlık eğitiminin halihazırdaki koşullarını incelemek ve temel demografiyi oluşturmak, muhtemel bir tartışmaya zemin sunmak amacını taşımaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi, durum çalışması deseninde kullanılmıştır. Araştırmaya dramatik yazarlık eğitimi aktif olarak sürdüren yedi üniversite katılmıştır. Derinlemesine yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanan veriler hazırlık, çözümleme ve kodlama olmak üzere üç aşamada çözümlenmiştir. Bulgular araştırma soruları bağlamında birimlerin kuruluşları ile kadro, kontenjan, mekân yeterlilikleri bağlamında örneklenerek sunulmuştur. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında 1964-2016 yılları arasında kuruluş aşamaları tamamlanan Dramatik Yazarlık lisans eğitiminin bugün büyük oranda kurumsal yapısını tamamladığı görülmektedir. Öğrenci kontenjanları ile eğitim uygulamalarının ters orantılı bir verim düzeyinde ilerlediği de belirtilmelidir. Araştırmada ayrıca yazarlık derslerine ilişkin mekanların yetersizliği olduğu, dramatik yazarlık eğitimi için klasik sınıf düzeni yerine çember oluşturmaya uyumlu dairesel mekanlar veya sahneye ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Araştırmanın sonuçları ayrıca dramatik yazarlık eğitiminin ülkemizde klasik dramatik tiyatro tekniğinin öğretilmesine odaklanmış olduğunu da göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dramatik yazarlık, dramatik yazarlık eğitimi, sahne sanatları, oyun yazarlığı, yaratıcı yazarlık.

**Türkiye'nin Sıhhi İctimai Coğrafyasına Sağlık Coğrafyası Açısından Bir Bakış:
Zonguldak Sancağı Örneği**

Güzin Kantürk Yiğit

Karabük Üniversitesi, gkanturkyigit@karabuk.edu.tr

Türkiye'nin Sıhhi İctimai Coğrafyası Cumhuriyetin ilk yıllarında Dr. Rıza Nur'un emri ile oluşturulan bir yazı dizisidir. 1922-1934 yılları arasında çıkarılan 19 kitaptan oluşmaktadır. Bu kitaplar yazıldığı dönemin şartlarını ortaya koyan önemli eserlerdir. Bu çalışmada bu yazı dizisinden biri olan Zonguldak Sancağı ele alınmıştır. Çalışmanın amacı, Zonguldak Sancağı örneğinde sahanın sağlık coğrafyası açısından değerlendirilmesidir. Yazı dizisi genelde benzer içerikte oluşturulmuştur. Birinci bölümünden sahanın fiziki özellikleri, taksimatı, ikinci bölümde iklimi, kaplıcaları, üçüncü bölümde nüfus durumu, dördüncü bölümde sağlık ve diğer kuruluşlar, önemli şehirler, içme suları, beşinci kısımda hastalıklar, altıncı bölümde ise doğumlar ve ölümlerden bahsedilmiştir. Günümüzde görülmeye ancak o zaman yaygın olarak halk sağlığını tehdit eden hastalıkların dağılımı ve sahadaki sağlık kuruluşlarının durumu incelenmiştir. Böylesine önemli bir yazı dizisinden farklı alanlardaki kişilerin yararlanması, isminde coğrafya geçmesine rağmen sağlık coğrafyası açısından inceleyenlerin sayısının az olması nedeniyle bu çalışmaya gerek duyulmuştur. Çalışma betimsel bir araştırmadır. O dönemde yazılmış olan ve daha sonra Türkçeye çevrilmiş olan bu eserler bulundukları coğrafi ortamda yaşanan hastalıkları kaydetmeleri ve sağlık hizmetleri hakkında da bilgi vermesi açısından ele alınıp coğrafi mekanla ilişkisi ortaya çıkarması konunun özgün olduğunu düşündürmüştür. Yapılan çalışmada o dönemin Zonguldak Sancağının sağlık coğrafyası açısından incelenmiş, bulunduğu coğrafi ortamdan etkilenme durumu da ortaya konulmaya çalışmıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, sağlık, sağlık coğrafyası, sağlık hizmetleri, Zonguldak.

Osmanlı İmparatorluğu’nda Eğitim Politikaları ve Kadınların Eğitimi

Ceren Uçan

Dokuz Eylül Üniversitesi, ceren.ucan@deu.edu.tr

Tanzimat döneminde eğitimin modernleştirilmesi ile ihtiyaç duyulan bürokratların yetiştirilmesi amaçlandı. Bu dönemde kadınların eğitimine de önem vermeye başlandı. Tanzimat döneminde kadınların meslek sahibi olabilmesi için 1842 yılında Askeri Tıp Mektebi’ne bağlı olarak kurulan Ebe Mektebi’nin ardından 1858 yılında İstanbul’da kızlar için ilk rüşdiye açıldı. Önce Rusçuk daha sonra da İstanbul’da açılan Kız Sanayi Mektebi ve Darü’l-Mu’allimât da kadınlara yönelik eğitim politikalarının birer kazanımıydı. II. Abdülhamid döneminde ise kız rüşdiyelerinin sayısında artış yaşandı. Ancak kadınların eğitimi nüfus genelinde yaygın hale gelmedi. Bu bildiride Tanzimat, II. Abdülhamid ve İttihat ve Terakki döneminde kadınlara yönelik oluşturulmuş eğitim politikaları incelenecektir. Ayrıca bu politikaların oluşturulmasının sebepleri açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, eğitim, Kız Sanayi Mektebi, Darü’l-Mu’allimât, Rüşdiye.

Osmanlı İmparatorluğu’nun Amerikan Board Okulları’na Yönelik Politikaları

Ceren Uçan

Dokuz Eylül Üniversitesi, ceren.ucan@deu.edu.tr

Amerikan Board Heyeti (the American Board of Commissioners for Foreign Missions-ABC FM), 1810 yılında Samuel J. Mills tarafından tüm dünyayı Protestanlık çatısı altında birleştirerek Hristiyanlaştırmak ideali ile kurulmuştur. Heyet, Osmanlı İmparatorluğu’ndaki faaliyetlerine ilk misyonerlerin 1820’de İzmir’e ulaşmasıyla başlamıştır. İmparatorluk topraklarında kurulan ilk Amerikan Board Okulu ise 1824 yılında Beyrut’ta kurulmuştur. Bunu kısa sürede dört yeni okul izlemiştir. Amerikan Board Heyeti misyonerleri başlangıçta idealleri doğrultusunda Protestanlığı Müslümanlar ve Hristiyanlar arasında yayma amacıyla Osmanlı İmparatorluğu’na gelmiş olsalar da kısa süre sonra 1831’de bunun gerçekçi olmadığını görüp faaliyetlerini Rumlar ve Ermeniler üzerine odaklamaya karar vermişlerdir. Bu doğrultuda Amerikan Board Heyeti ilk olarak 1831’de Rum çocukların eğitimi için İstanbul ve çevresinde dört okul kurmuştur. Sundukları yeni eğitim olanakları sayesinde kısa sürede öğrenci sayılarını arttıran Amerikan Board okulları, bu cemaatlerin dini liderleri tarafından tehdit olarak görülmüştür. Bu çalışma kapsamında Osmanlı İmparatorluğu’nun Amerikan Board Okulları’na yönelik politikaları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Amerikan Board Heyeti, Amerikan Board Okulları, Osmanlı İmparatorluğu.

STEM Yaklaşımı ile Coğrafya Ders Planı Hazırlama

Mustafa Sarıbaş

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mustafasari0170@gmail.com

Ali Meydan

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, alimeydan01@gmail.com

Coğrafya öğretim programlarında yer alan kazanımların ve coğrafi becerilerin öğrencilerde kalıcı ve anlamlı hale getirilebilmesi, öğrenme öğretme sürecinin nitelikli şekilde gerçekleşmesi, 21. yüzyıl becerileri ile donatılmış eğitim yaklaşımlarının coğrafya eğitimine entegre edilmesi ile gerçekleştirilebilir. Coğrafya eğitiminde öğrenme öğretme süreçlerinin niteliğini arttıracak olan yaklaşımlardan biri de coğrafya ile farklı disiplinlerin öğretim programlarının bütünleştirilmesidir. Öğretim programlarının bütünleştirilmesi amacıyla eğitim alanında birçok çalışma yapılmış olmakla birlikte günümüzde üzerinde en çok çalışılan STEM eğitimi olmuştur. STEM eğitiminde kazanımların günlük hayatla ilişkilendirilerek gerçek dünya problemlerinin çözümünde kullanılması öğrenme öğretme sürecini daha anlamlı ve kalıcı kılmakta aynı zamanda 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. “Science”, “Technology”, “Engineering” ve “Mathematics” kelimelerinin kısaltmasından oluşan STEM başlangıçta sadece fen ve matematik eğitimlerinde kullanılmasına karşın günümüzde bilim kelimesinin anlamsal derinliğine bağlı olarak program entegrasyonunun yapılabildiği birçok disiplinle birlikte kullanılmaya başlanmıştır. STEM entegrasyonunda birçok aşama bulunmasına rağmen seçilen coğrafya kazanımlarının STEM disiplinleri ile olan ilişkisini belirlemek en zor aşamayı oluşturmaktadır. Ancak doğal koşulların ve beşeri faaliyetlerin birbirleri üzerindeki etkileri ile bu etkileşimden ortaya çıkan problemleri, çözüm yollarını inceleyen coğrafya bilimi STEM eğitimi için gerekli olan bağlam bilgisini gerçekleştirmede çok büyük bir potansiyele sahiptir. Öyle ki bütün insanlığı ilgilendiren, günlük hayatımızda önemli bir yer tutan küresel ısınma ve iklim değişiklikleri, yenilenebilir enerji, ormansızlaşma, kirlilik türleri, gıda güvenliği, nüfus artışı gibi günümüz dünya problemleri coğrafya bilimi ile yakından ilgilidir. Alanyazında STEM yaklaşımı ile oluşturulan coğrafya ders planına rastlanılmamış ve bu ders planına ihtiyaç olduğu görülmüştür. Hazırlanan ders planı taslağı doküman inceleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. STEM eğitimi proje tabanlı, işbirlikçi öğrenme, tam öğrenme, 5E öğrenme gibi birçok farklı modelle yapılabilmektedir. Coğrafya kazanımlarının merkeze konduğu bu çalışmada 5E öğrenme modeli yardımıyla STEM ders planının hazırlanma ve uygulama süreci ayrıntılarıyla gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya eğitimi, STEM eğitimi, 5E öğrenme modeli, program entegrasyonu, disiplinler arası yaklaşım.

Ödüllü Çocuk ve Gençlik Kitaplarında Toplumsal Bir Sorun Olarak Yaşa Dayalı Grup Düşmanlıkları: Kalıpyargı, Önyargı ve Ayrımcılık

Esra Uslu

Dokuz Eylül Üniversitesi, esra.uslu@deu.edu.tr

Yaşa dayalı grup düşmanlığı “çocuk”, “genç” ve “yaşlı” gibi bir yaş grubunun diğer yaş grubundan/gruplarından herhangi bir konuda üstün ya da aşağı olduğu varsayımına dayanan toplumsal bir sorundur. Gündelik yaşamda sıkça görülen bu sorun, özellikle çocuk ve gençlik kitapları gibi kurmaca metinlerde olumlandığında erken dönemde gelişmesi beklenen demokrasi kültürüne büyük bir engel oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, ödüllü çocuk ve gençlik kitaplarında yaşa dayalı grup düşmanlıklarını olumlayan ya da olumlamayan iletilerin olup olmadığını, varsa bunların duygusal yön, biçim ve düzey özelliklerini belirlemektir.

Araştırma, genel tarama modelindedir. Araştırmanın veri kaynağını Türkiye’de çocuk ve gençlik edebiyatı alanında ödül veren kurum ve kuruluşların 2012-2016 yılları arasında ödül verdiği toplam 34 öykü ve roman oluşturmaktadır. Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden içerik çözümlemesi kullanılmıştır. “Grup düşmanlığı” ana kategorisi birincil alt kategoriler ve ikincil alt kategoriler olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Birincil alt kategoriler kendi içinde “kalıpyargı”, “önyargı” ve “ayrımcılık” olmak üzere üç alt kategoriye; ikincil alt kategoriler ise “görülme biçimine bağlı alt kategoriler” (GBBAK), “düzeyle bağlı alt kategoriler” (DBAK) ve “duygusal yöne bağlı alt kategoriler” (DYBAK) olmak üzere üç alt kategoriye ayrılmıştır.

Araştırma sonunda çalışma grubundaki kitaplarda yaşa dayalı grup düşmanlıklarını olumlayan ya da olumlamayan çeşitli iletilerin olduğu görülmüştür. Bu kitapların genel anlamda yaşa dayalı ayrımcı/ötekileştirici kültürü pekiştirmek gibi bir amacı olmasa da toplumsal anlamda sıradan ve olağan durumlar olarak görüldüğü için farkında olunmadan grup düşmanlıklarını pekiştirebilecek bazı kalıpyargı, önyargı ve ayrımcılık örnekleri taşıdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşa dayalı grup düşmanlığı, çocuk ve gençlik kitapları, kalıpyargı, önyargı, ayrımcılık.

Oğuz Tansel'in Derleyip Yazdığı Masalların Sosyal Beceriler Açısından İncelenmesi

Esra Uslu

Dokuz Eylül Üniversitesi, esra.uslu@deu.edu.tr

Oğuz Tansel, hem öğretmen hem sanatçı hem de araştırmacı kimliğiyle toplumsal eğitime önemli katkılar sunan bir aydındır. Onun Anadolu'dan derleyip yazdığı masallar insan, toplum ve yaşam arasındaki ilişkiyi kavramaya, yurttaşlık bilinci ile dünyalı kimliği arasında denge kurmaya ve toplumsal-kültürel değer, davranış ve inançları anlamaya dönük iletiler taşır. Ayrıca bu masallar, çocukların toplumsal gelişimini destekleyen iletiler bakımından da zengindir ve geniş bir çocuk okur kitlesine seslenmektedir ancak alanyazında bu doğrultuda bir çalışma henüz bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı Oğuz Tansel'in derleyip yazdığı masalarda çocuğun toplumsal gelişimini destekleyen iletileri belirlemektir. Araştırma, betimsel tarama modelindedir. Araştırma verileri Oğuz Tansel'in derleyip yazdığı 6 masal kitabında yer alan 44 masaldan toplanmıştır. Veriler kategorisel içerik çözümlemesi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonunda, incelenen masalarda çocuğun toplumsal ve kültürel anlamda gelişmesine, sağlıklı bir değerler dizgesi oluşmasına, yaşadığı toplumun karmaşık ve çok boyutlu özelliklerini keşfetmesinde olanak sağlayan iletilerin olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçlarının çocuk eğitimi ve dil-edebiyat edebiyat eğitimi alanlarına kuramsal ve yönetsel katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Oğuz Tansel, masal, toplum eğitimi ve toplumsal gelişim.

Émile Romanının Tanzimat Dönemi Romanlarına Çocuk ve Çocuk Eğitimi Yönünden Etkisi

Ceylan Aydın

Dokuz Eylül Üniversitesi, cylaan_aydin@hotmail.com

Sabahattin Çağın

Dokuz Eylül Üniversitesi, sacagin@hotmail.com

Bu çalışmada, J. J. Rousseau'nun Emile romanında ele aldığı, çocuk ve çocuk eğitimi konusundaki fikirlerinin, Tanzimat Dönemi romanlarını nasıl etkilediği açıklanmaya çalışılacaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler doküman analizi yoluyla toplanmıştır. Bu doğrultuda Ahmet Mithat Efendi, Fatma Aliye Hanım, SamiPaşazade Sezai, Namık Kemal, Recaizade Mahmut Ekrem ve Nabızade Nazım'a ait eserler ile bu yazarların çocuk ve çocuk eğitimine değinen diğer eserleri incelenmiştir. Veriler, J. J. Rousseau'nun Émile adlı eseri esas alınarak benzerlikler ve farklılıklar şeklinde tasnif edilecektir. İçerik analizi tekniğiyle yazarların ilgili romanlarında çocuk ve çocuk eğitimine dair hususlar ve tespitler de ortaya konulacaktır.

J. J. Rousseau, Tanzimat Dönemi yazarları tarafından tanınan, okunan hatta çevirileri yapılan bir isimdir. O, toplumu iyileştirmenin ancak karakterli, irade sahibi ve iyi yetişmiş bireylerle mümkün olacağını savunmaktadır. Tanzimat Dönemi yazarlarının da ihtiyacı toplumun değişimi yönündedir. Bundan dolayı da Émile romanında ele alınan görüşlerin bir asır sonra Tanzimat Dönemi yazarlarını etkilemesi doğal bir sonuçtur. Tanzimat Dönemi'ndeki yenileşmenin öncüsü, kurgusal eserlerde çocuklar olmuştur. Bu yenileşmenin kanalı ise eğitimidir. Yazarlar da roman kişilerinin çocukluk dönemlerine ve aldıkları eğitime yer vermişlerdir. Çocuk nasıl tanımlanmalı, çocuğun ilk eğitimi ne zaman ve nerede başlamalı, her çocuk eğitilmeli mi, çocuğu kim eğitmeli, çocuğa beceri ve değer kazandırma açısından nelere dikkat edilmeli, çocuğa neler okutulmalı, formal ve informal eğitim, tabiatın eğiticilik fonksiyonu gibi alt başlıklarda, örtüşen noktalar ve farklılaşan örnekler, Émile romanı esas alınarak ilgili romanlardan veriler tespit edilerek ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: J. J. Rousseau, Émile, Tanzimat Dönemi romanları, çocuk, çocuk eğitimi.

Okuduğunu Anlama Üzerinde Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması

Uğur Demircan

MEB, ugurdemircan1990@hotmail.com

İ. Seçkin Aydın

Dokuz Eylül Üniversitesi, seckin.aydin@deu.edu.tr

Okuma ve okuduğunu anlama becerileri yaşamın her alanında oldukça önemlidir. Bu nedenle okuduğunu anlama becerisi birçok araştırmaya konu olmuştur. Ülkemiz için de büyük önem taşıyan bu konuyla ilgili ulusal çalışmalar da yaygındır. Bu çalışmanın temel amacı; Türkiye’de yayınlanmış makalelerden hareketle okuduğunu anlama becerisini hangi faktörlerin etkilediğini, bu faktörlerin etkilerinin ne yönde ve hangi düzeyde olduğunu bütüncül bir şekilde ortaya koymaktır. Çalışma, okuduğunu anlama becerisine etki eden faktörlerin belirlenmesi ve bu becerinin doğasının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmakla birlikte bu konuda yapılacak başka çalışmalara yol göstermeyi hedeflemesi bakımından önemlidir. Çalışma; araştırma bulgularının bir araya getirildiği, derinlemesine analiz edildiği, yorumlandığı ve sentezlendiği bir meta sentez çalışmasıdır. Çalışmanın amacı doğrultusunda okuduğunu anlama becerisi ile ilgili yapılan ulusal çalışmalar taranmış, okuduğunu anlamının çeşitli değişkenlerle olan ilişkisini inceleyen 178 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında incelenen makalelerde okuduğunu anlama ile ilişkisi araştırılan faktörler çeşitli başlıklar altında gruplandırılmış ve bu faktörlerin etkilerine yönelik genel değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma becerisi, okuduğunu anlama, Türkçe öğretimi, ana dili eğitimi.

Kızılçamların (Pinus brutia) Biyokütle Artımına Ana Kayanın Etkisi: Bigadiç Örneği

Raziye Çakıcıoğlu Oban

Dokuz Eylül Üniversitesi, raziye.oban@deu.edu.tr

Hakan Türkoğlu

Dokuz Eylül Üniversitesi, hakantrkglu.10@gmail.com

Coğrafya derslerinde kızılçamların kireçtaşı, marn, konglomera gibi tortul; serpantin, peridotit, bazalt gibi volkanik ve gnays, mikaşist, killi şist gibi metamorfikler üzerinde gelişim gösterdiği belirtilmektedir (Atalay, 2015:176). Bu çalışma da Balıkesir Bigadiç Havzası'nda kızılçamların gelişimi ele alınmaktadır.

Bigadiç Havzası ve yakın çevresi Marmara Bölgesinin Güney Marmara Bölümünde bulunmaktadır. Bigadiç, adını genellikle bor mineralleri bakımından zengin rezervleriyle duyurmaktadır. Havzanın güneyinde, bugün üzerinde Simav Çayı'nın derin bir vadi halinde karakteristik gömük menderesler resmettiği, Sındırgı Platosu bulunmaktadır. Doğu kısımda belirli bir morfolojik sınır göstermek güçtür. Giderek yükselen doğu kısım; Ulus Dağı'nın batı eteklerinde son bulur. Bigadiç Havzasının batısındaki yüksek sahayı kateden batı sınır, Kuzeyde Çağış Platosunun bitimine kadar devam eder. Kuzeyi ise, Balıkesir Depresyonuna dayanan yüksek çevrenin oluşturduğu Yeniköy Platosunun kuzeye doğru karakterini kaybettiği ve Simav Çayı'nın Kaleli Boğazı'nı terk ederek Balıkesir Ovası'na açıldığı kısımda son bulur. Havzanın yükseltisi, Simav Çayının Havzaya katıldığı güney batı tarafında 150 m iken, havzadan ayrıldığı kuzey batı noktasında 130 metre dolaylarındadır. 550 metreyi geçmeyen yükseltiler genellikle kızılçamlarla kaplıdır. Çalışmanın amacı da bu kızılçamların hangi ana kayalar üzerinde en iyi gelişim gösterdiğini tespit ederek doğru ağaçlandırma projelerine katkı sağlayabilmektir.

Çalışma, kil taşı, miyosen piroklastik maddeler, miyosen yaşlı kırıntılı birimler ve neojen kireçtaşlarının yer aldığı sahadaki kızılçamlardan karotlar alınmasıyla ortaya çıkarılmış, dendrokronolojik bir yöntemle dayanmaktadır. Ana kayanın türüne göre kızılçamların yıllık biyokütle artımı incelenmiş ve değiştiği tespit edilmiştir. Başka bir deyişle, Bigadiç'te kireçtaşı üzerinde yer alan kızılçamların daha iyi bir gelişim gösterdiği gözlenmiştir. Bu çalışmayla havza da ileride yapılacak ağaçlandırma çalışmalarını bakımından hangi alanlarda kızılçamların optimum gelişim sağlayacağı konusunda doğru planlamaya yardımcı olunabilecektir.

Araştırma sahasına ilişkin literatür taramasında doğrudan Balıkesir Bigadiç havzasında kızılçamların optimum gelişim gösterdiği alanların tespitine yönelik çalışmaya rastlanmaması araştırmaya özgünlük katmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bigadiç, kızılçam, ana kaya, dendrokronoloji.

Türkçe Eğitimi Lisansüstü Öğrencilerinin Lisansüstü Eğitim Sürecine İlişkin Yaşadıkları Sorunlar, Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri ve Beklentileri

Muhammed Tunagür

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, mutunagur@hotmail.com

Ayşe Kanat

MEB, aysekanat21@gmail.com

Eğitimin yaygınlaşması, teknolojinin tüm hızıyla gelişmesi, bilgi artışı ve nitelikli insan ihtiyacı lisansüstü eğitimin günümüzde önemini gittikçe artırmaktadır. Lisansüstü eğitim kişilerin akademik ve bireysel gelişimlerine katkı sunan, farklı konu ve disiplinlerde kişilere araştırma yapma, uzmanlaşma ve derinleşme imkanı tanıyan ve bunların bir metodoloji kapsamında yürütülmesine olanak sağlayan bir süreçten oluşmaktadır. Bu çalışmada Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan lisansüstü öğrencilerin lisansüstü sürece ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan 20 lisansüstü öğrencisi oluşturmaktadır. Bu doğrultuda çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Görüşler form aracılığı ile elde edilmiş ve bu doğrultuda incelenen görüşler tema ve kodlara ayrılmıştır. Tema ve kodlara ayrılan görüşler yorumlanarak sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşme formlarından elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Yapılan görüşmelerden hareketle lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik açıdan kendilerini geliştirme, alana hâkim olma, araştırma yapma isteği, akademisyenlik mesleğini seçme arzularının olması gibi görüşlere ilişkin bulgulara ulaşılmıştır. Hem lisansüstü öğrenim gören hem de öğretmen olan öğrencilerin ise mesleklerinde kendilerini geliştirme, statü kazanma, meslekten uzaklaşma ve üniversiteye geçme isteği gibi görüşler belirttikleri görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin süreçte yaşanan sorunlar ve beklentilerinin neler olduğuna ilişkin ifadelerine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü eğitim, Türkçe eğitimi, problem, çözüm önerileri.

8. Sınıf Öğrencilerinin Sözcük Türlerine İlişkin Kavram Tanımları ve Kavram İmgeleri

Ali Türkel

Dokuz Eylül Üniversitesi, ali.turkel@deu.edu.tr

Burak Akçakaya

Dokuz Eylül Üniversitesi, burakakcakaya1@gmail.com

Kavram tanımı ve kavram imgesi terimleri matematik eğitimi alan yazınında ilk kez 1980 yılında Vinner ve Hershkowitz tarafından akademik çalışmalarda kullanılmıştır. Türkçe öğretimi alanında çeşitli kavramlara ilişkin çalışmalar yapılmış olmakla birlikte bu çalışmalar kavram imgesi boyutunda olmamış, genellikle dil bilgisi alanındaki kimi kavramlara ilişkin yanılgılara yönelik çalışmalar yapılmıştır. Kavram tanımı “ilgili kavramı açıklamak üzere kullanılan ve sözcüklerden oluşan yapı olarak tanımlanmaktadır. İlgili alan yazında kavram imajı olarak kullanılan ve bu çalışmada kavram imgesi terimi olarak yeğlenen kavram imgesi ise bir bireyin zihninde “bir kavramla ilgili var olan tüm bilişsel yapıyı” betimlemek için kullanılmıştır. Birçok kavram için bilişsel yapının şemalardan ve dolayısıyla birçok bileşenden oluştuğu göz önünde bulundurulursa çoğu zaman kavramın tek bir imgesinden çok imgelerinden söz edilebilir. Kavram imgeleri her zaman kavramın tanımıyla örtüşmeyebilir ve hatta bu yapılar tamamen yanlış olabilir. Türkçe öğretiminde öğrencilerin verimli bir öğrenme sağlayabilmesi için kavramlara ilişkin tanım ve imgelerinin doğru ve eksiksiz olması çok önemlidir. Öğrencilerin ilgili kavramları nasıl tanımladıkları ve nasıl bir kavram imgesine sahip olduklarına ilişkin bilgiye bakılarak eksiklerin giderilmesi, yanlışların düzeltilmesi sağlanabilir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada “8. sınıf öğrencilerinin sözcük türleri konusuna ilişkin kavram tanımları ve kavram imgeleri nasıldır?” sorusuna yanıt aranacaktır.

Bu çalışmanın deseni betimsel desendir, çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Açık uçlu sorularla ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sözcük türleri konusuna ilişkin kavram tanımı ve kavram imgeleri sorulacak, kavram imgeleri diğer adaylardan farklı olanlarla sözlü görüşme yapılacaktır. Sorgulanacak kavram alanının belirlenmesi için internet ortamında çeşitli Türkçe öğretmen gruplarına dil bilgisi alanında anlamakta ve de öğretmekte güçlük yaşadıkları kavramlar sorulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kavram tanımı, kavram imgesi, kavram yanılgısı, sözcük türleri, dil bilgisi öğretimi.

Karacaoğlan Şiirlerinde Değerler

Nevin Akkaya

Dokuz Eylül Üniversitesi, nevin.akkaya@deu.edu.tr

Esra Özden

Dokuz Eylül Üniversitesi, esra136.ez@gmail.com

Buse Güllü

Dokuz Eylül Üniversitesi, buse-gullu@hotmail.com

Toplumsal anlamda “değerler”, nesilden nesle aktarılan temel ilkeleri ifade etmektedir. Aynı zamanda değerler, 2018 Türkçe Öğretim Programında yer alan temel konulardan birisini de oluşturmaktadır. Programda adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik gibi ilkeler kök değerler arasında gösterilmektedir. Ana dili öğretimi özelinde düşünüldüğünde, Türkçe dersinde metinler aracılığı ile bu değerleri öğrencilere edindirmek, metinler üzerinde tartışarak öğrencileri değerlerin önemi hakkında düşündürmek mümkün görünmektedir. Türkçe dersinde seçilen metinlerin edebî değerinin yüksek olması, amaca hizmet edilecek şekilde seçilmesi önem arz etmektedir. Seçilebilecek metin türlerinden birisi de akıcı anlatımı ve halk söyleyişlerinin zenginliği ile kaleme alınmış veya günümüze kadar dilden dile söylenerek gelmiş olan halk edebiyatı şiirleridir. Halk edebiyatına damga vurmuş olan isimlerden biri de “Karaoğlan” olarak da tanınan Karacaoğlan’dır.

Karacaoğlan, doğum ve ölüm tarihi net olarak bilinmemekle birlikte 17. yüzyıl Anadolu sahasında yaşamını sürdürmüş olan halk edebiyatının ve özellikle sözlü geleneğin önde gelen isimlerinden biri olmuştur. Sanatçı, eserleri ile farklı coğrafyalarda yaşayan toplumları etkilemiş, yazdığı şiirler dilden dile söylenerek günümüze kadar ulaşmayı başarmıştır. Karacaoğlan koşma, türkü, destan, semaî, varsağı gibi farklı türlerde şiirler kaleme almıştır. Söylediği şiirleri genellikle doğaçlama olarak dile getirmiş, şiirlerinde gezdiği coğrafyalarda gördüğü doğayı, gönlünü kaptırdığı güzelleri ve az miktarda da olsa devrinin olaylarını canlı ve coşkulu bir aktarımla yazmıştır. Karacaoğlan genellikle lirik şiirler kaleme almış, eserlerinde hece ölçüsünü kullanmıştır. Yaşadığı devir hakkında da şiirler söyleyen Karacaoğlan, bu tür şiirlerinde eğitici, öğüt veren, inandığı değerleri dile getiren bir üslup kullanmıştır.

Bu araştırmanın amacı da Karacaoğlan şiirlerinde yer alan değerleri 2018 Türkçe öğretim programı doğrultusunda incelemek, bu değerlerin hangi ifadelerle dile getirildiğini tespit etmektir. Çalışma belirtilen amaç doğrultusunda doküman analizi yöntemi ile yapılacak olup incelenecek Karacaoğlan şiirleri Müjgan Cunbur tarafından kaleme alınan “Karacaoğlan: Koşmalar – Varsağlar – Semâiler – Destanlar – Türküler” isimli kaynaktan alınacaktır. Çalışma tamamlanma sürecindedir.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, halk edebiyatı, Karacaoğlan, Türkçe öğretimi.

Bir Karşılaştırma Denemesi: Ezop Tercümesi Olarak Kıssadan Hisse

Güliden Vicir

Dokuz Eylül Üniversitesi, gldnvcir@hotmail.com

Sabahattin Çağın

Dokuz Eylül Üniversitesi, sacagin@hotmail.com

Tanzimat'ın ilanıyla birlikte Batı'ya yönelen Türk aydınları kültür aktarımını tesadüfe bırakmayarak birikimlerini rastgele değil, belli bir sistem üzerinden aktarmayı hedeflemişler ve bu amaçla roman ve hikâye çevirilerine yönelmişlerdir. Yoğunluğun roman ve hikâye çevirisinde olduğu bir dönemde Ahmet Mithat Efendi, Kıssadan Hisse adlı bu ilk eseriyle fabl türünde müstakil bir eser ortaya koyarak edebiyat dünyasına eğitimci yazar olarak adımını atmıştır.

Kıssadan Hisse, elli kıssadan ve bunların bir çeşit yorumundan ibaret olan kırk sekiz hissedenden ibarettir. Elli kıssanın otuz ikisi Ezop'tan, on biri Fenelon'dan tercüme edilirken üçü "Bir Türk", üçü "Bir Osmanlı" imzalı adları bilinmeyen iki yazara aittir. İki kıssanın yazarı ise belli değildir.

Ahmet Mithat'ın eserin "Mukaddime"sinde de belirttiği gibi, çoğu Ezop'tan alınan bu fablların eğitsel işlevi düşünülerek sadeleştirilmiştir.

Bildirimizde Kıssadan Hisse adlı eser, kaynakları bakımından karşılaştırılmalı yöntemle incelenecektir. Ahmet Mithat, her ne kadar bu eseri Ezop'tan ve Fenelon'dan çevirdiğini söylese de özellikle Ezop'un fabllarında bazı farklılıklar görülmektedir. Bu farklılıkların bir kısmı La Fontaine'in etkisinden kaynaklanmakta bir kısmı da Ahmet Mithat Efendi'nin ahlakçı anlayışıyla hikâyelerde birtakım değişiklikler yapmasından kaynaklanmaktadır. Bu farklılıkları metne bağlı inceleme yöntemiyle (Werkimmanent) ortaya koymaya çalışacağız. Bu açıdan Kıssadan Hisse'de yer alan fabllar, La Fontaine ve Ezop Masalları'ndaki aynı adlı fabllarla karşılaştırılacaktır. Böylece Tanzimat Dönemi'nin bir yazarı olarak Ahmet Mithat Efendi'nin edebiyat yoluyla eğitime bakışını ortaya çıkarmak mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Mithat Efendi, Fabl, Kıssadan Hisse, Ezop.

Türklerin Yaşadığı 89 Göçünün Çizgi Romanı: “Geriye Kalanlar”

Nihal Seçmez

Yıldız Teknik Üniversitesi, nihal.secmez@gmail.com

Genç Osman İlhan

Yıldız Teknik Üniversitesi, gosman.ilhan@gmail.com

Türkiye göç hareketlerinin yoğun olarak yaşandığı bir coğrafyada yer almaktadır. Bu bağlamda göç olgusunu siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik yönden öğrencilere aktarmak, sebep ve sonuçlarını ifade etmek açısından Sosyal Bilgiler dersi büyük önem arz etmektedir. Farklı duylara hitap ederek çoklu öğrenme ortamı sağlaması ayrıca göç kavramının bu yönleriyle irdelenmesi açısından materyaller önemli yardımcı kaynaklardır. Bu önemli materyallerden biri de eğitici çizgi romanlardır. Dünyanın dokuzuncu büyük sanatı olarak ifade edilen çizgi romanlar; yazının görsellerle birlikte kullanılması, çizimleri, renkleri ve tasarımıyla dikkat çekmesi, okuyucuya daha fazla yorumda bulunma ve empati kurma olanağı tanınması açısından önemli araçlardır. Eğitim-öğretim ortamında, farklı konuların aktarılmasında çizgi romanlar ilgi çekici kaynaklar arasında gösterilmektedir. Bu amaçla; göç gibi toplumsal bir konuyu farklı yönleriyle aktarmak, bu konuda istenen değer ve tutumları kazandırmaya çalışmak amacıyla eğitici bir çizgi roman tasarlanmıştır. Çizgi romanın konusu 1989 yılında Türklerin, Bulgaristan’dan Türkiye’ye yaşadığı zorunlu göçü içermektedir. Çizgi romanın senaryosu oluşturulurken o tarihte göçü yaşayan kişilerle görüşülmüş ve anıları çizime aktarılmaya çalışılmıştır. Pixton isimli Web 2.0 aracı ile dijital ortamda tasarlanan çizgi roman materyali 93 kareden oluşmaktadır. Hazırlanan çizgi roman materyalinin göç öğretimi çalışmalarına katkı sağlaması hedeflenmektedir. Ayrıca çizgi romanın hem göç olgusuna hem de 1989 göçünde yaşananlara ilişkin farkındalık oluşturması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: 1989 göçü, dijital çizgi roman, göç öğretimi, göç araştırmaları.

Sosyal Bilgiler Dersinde Bir Öğretim Aracı Olarak Materyal Kullanımı: Tarihsel Gelişimi

Ali Yalçın

Uludağ Üniversitesi, aliylcn77@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programları kapsamında belirtilen 1924 ilk mektep programı, 1930 ilk mektep programı, 1948 ilkokul programı, 1968 Sosyal Bilgiler programı, 1990 Sosyal Bilgiler programı, 2005 ilköğretim Sosyal Bilgiler programı, 2018 ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan öğretim materyallerinin neler olduğunu ortaya çıkartmaktır. Bu nedenle tarihsel bir araştırma özelliğine sahip olduğu söylenebilir. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerine göre yapılmıştır. Veriler, doküman yöntemi ile toplanmış ve içerik analizine göre çözümlenmiştir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersi öğretim programlarına ait dokümanlar, tarihlerine göre sıralanmış ve bu şekilde incelenmiştir. Bu analizler sonucunda, her programda kodlamalar yapılmış ve daha sonra bu kodlamalar tabloya yerleştirilerek özetlenip yorumlanmıştır. Bu bulgulara göre 1924 ilk mektep programında en az (6) öğretim materyalinin adı geçmektedir. En fazla öğretim materyalinin isminin geçtiği program ise 2005 ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı olmuştur. 2005 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında, tam olarak 70 tane öğretim materyalinin adı geçtiği saptanmıştır. 1930 ilk mektep programında, 53 öğretim materyal adı yer almıştır. 1948 ilkokul programında, 51 materyalin ismi geçmektedir. 1968 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında, 43 materyal adının geçtiği söylenebilir. 1990 ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında ise 13 öğretim materyalin adı yer almıştır. 2018 ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında ise 21 öğretim materyal ismi geçtiği saptanmıştır. Bu bulgulardan da anlaşıldığı gibi Türkiye’de Cumhuriyet döneminden sonra yapılan ve zamanla güncellenen Sosyal Bilgiler dersi öğretim programlarına göre materyal sayısının fazla ve az olmasının nedeni, bilim, teknoloji alanındaki gelişmeler ve dönemin koşullarından ve imkânlarından kaynaklandığı söylenebilir. Nitekim günümüze yaklaştıkça eğitim ve öğretim alanında şartlar ve ekonomik koşulların daha iyiye gitmesi ve söz konusu okullarda teknoloji ve nitelikli araçlara erişim kolaylığı sayesinde, programlar arası bazı farkların oluşmasına etki ettiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretim programı, materyal, araç ve gereç.

Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Özel Gereksinimli Bireylerle İlgili Araştırmaların İncelenmesi

Aslı Avcı Akçalı

Dokuz Eylül Üniversitesi, asli.avci@deu.edu.tr

Ezgi Uztemur

Dokuz Eylül Üniversitesi, ezgiuztemur@gmail.com

Özel eğitim özel gereksinimli bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için yetişmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yönetmelikler ile onların gelişim özelliklerine ve akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerine dayalı olarak uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir. Bu eğitim kapsamında özel gereksinimli bireyler hafif, orta, ağır, çok ağır düzeyde olmak üzere farklı sınıflar altında ele alınmaktadır. Bu sınıflar; birden fazla yetersizliği olan birey, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan birey, duygusal ve davranış bozukluğu olan birey, dil ve konuşma güçlüğü olan birey, işitme yetersizliği olan birey, görme yetersizliği olan birey, otistik birey, özel öğrenme güçlüğü olan birey, ortopedik rahatsızlığı olan birey, üstün yetenekli birey, zihinsel yetersizliği olan birey, süregen rahatsızlığı olan birey, serebral palsili bireydir. Türkiye’de özel gereksinimli öğrenciler normal gelişim gösteren akranlarıyla etkileşime girerek sosyal becerilerinin, sosyal kabullerinin artmasını ve aynı zamanda toplumsal bütünleşmeyi sağlamak amacıyla kaynaştırma eğitimi şeklinde ya da özel eğitim sınıf/okullarında öğrenim görebilmektedir. Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin sosyal becerilerini geliştiren, bireyin topluma sağlıklı biçimde katılımını sağlamayı amaçlayan bir ders olması sebebiyle özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle bu çalışmada özel gereksinimli öğrenciler ve sosyal bilgiler eğitimi konusunda yapılan akademik çalışmaların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi hedeflenmiştir. Böylelikle Sosyal Bilgiler dersi bağlamında özel gereksinimli öğrenciler ile ilgili literatürdeki mevcut yönelimlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel yaklaşımla gerçekleştirilen çalışmada doküman incelemesi yoluyla veri toplanmış, veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda konu ile ilgili çalışmaların özellikle son yıllarda sayıca artış gösterdiği görülmüştür. Bu çalışmalarda çoğunlukla nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği, çalışma grubu olarak öğrencilerin yoğunlukla tercih edildiği, görüşme yönteminin ise en sık kullanılan veri toplama yöntemi olduğu tespit edilmiştir. Literatürde yer alan çalışmaların çoğunlukla kaynaştırma eğitimi genel başlığı altında gerçekleştirildiği, belirli bir özel gereksinim türüne odaklanan çalışmaların ise en sık üstün zekalı/yetenekli öğrencilerle ilgili olarak yapıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, özel gereksinimli birey, özel eğitim.

Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Animasyon Kullanımı: Relikt Bitkiler Örneği

Fadime Yakın

Dokuz Eylül Üniversitesi, yakinfadime@gmail.com

Relikt bitkiler, geçmiş jeolojik dönemlerdeki iklim koşullarında yaşamış bitkilerin şu anki iklim koşullarında da varlıklarını sürdürmesidir. Dünyanın eksen eğikliği, güneş çevresindeki yörüngesinde meydana gelen değişiklikler ve presesyon hareketi sonucunda iklim değişiklikleri meydana gelmektedir. Bu değişiklikler sonucunda bitkiler yer değiştirmişler ve bazı bitkiler relikt olarak kalmışlardır. Bu çalışmada, relikt bitkilerin geçmiş dönemlerdeki iklim değişiklikleri ile ilişkisi ve jeolojik dönemlerdeki mekânsal değişimlerini animasyonlar yardımıyla anlatmak amaçlanmıştır. Ortaöğretim 10.sınıf coğrafya müfredatında yer alan relikt bitkiler konusu hem endemizm kavramı ile hem de endemik bitkiler ile karıştırılmaktadır. Ayrıca dünyanın eksen eğikliği, güneş çevresindeki yörüngesinde meydana gelen değişiklikler ve presesyon hareketinin uzun zaman dilimlerinde gerçekleşmesi, öğrencilerin bitkilerin yayılış alanlarının değişmesini gözünde canlandırmalarını zorlaştırmaktadır. Bu durumda öğrenci bilgiyi ezberleyerek öğrenmeye çalışmaktadır.

Relikt bitkilerin animasyonlar ile anlatılması öğrenciyi ezberci yaklaşımdan uzaklaştırarak olaylar arasında bağlantı kurabilmesi, kavram karışıklıklarının önlenmesi, öğrenme sürecini kısaltması ve öğrenmenin kalıcılığını arttırması açısından önemlidir. Relikt bitkiler konusunda zaman, mekân ve iklim arasındaki ilişkilerin açıklanabilmesi için animasyonlardan yararlanılabilir. Relikt bitkilerin anlatımı için dünyanın eksen eğikliği, güneş çevresindeki yörüngesinde meydana gelen değişiklikler ve presesyon hareketine bağlı olarak meydana gelen iklim değişiklikleri ile bunlara bağlı olarak bitkilerin yer değiştirmeleri istasyon değişim kuralından yararlanılarak anlatılacak ve relikt bitkilerin bulundukları alanlar gösterilecektir.

Öğrencilerin sadece okuyarak ve işiterek bir bilgiyi öğrenmeleri, konular arasında bağlantı kurarak öğrenmenin kalıcı hale gelmesi açısından yeterli olmamaktadır. Coğrafya eğitiminde animasyonların kullanılması bilginin algılanmasını kolaylaştırarak, öğrencinin derse ilgisini artırır ve öğrenmenin kalıcı hale gelmesinde yardımcı olur. Relikt bitkilerin işitsel ve görsel materyallerle desteklenen animasyonlarla öğrenciye aktarılması kavram karışıklıklarının önlenmesinin yanı sıra; öğrencinin zaman, mekân ve iklim arasındaki ilişkileri kavrayabilmesine, öğrenmenin daha kısa sürede gerçekleşmesine ve bilginin kalıcılığının artmasına katkısı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Relikt bitki, animasyon, coğrafya eğitimi.

Türkiye ve İrlanda'daki Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Vatandaşlık Eğitimi Kapsamında Karşılaştırması

Fatma Hasanca Saraç

Pamukkale Üniversitesi, ftma.hsnca@gmail.com

Fisun Bozkurt

Pamukkale Üniversitesi, fisunbozkurt@pamukkale.edu.tr

Bu çalışmada Türkiye ve İrlanda'daki sosyal bilgiler dersi öğretim programı kapsamında vatandaşlık eğitimi üzerine karşılaştırmalı bir inceleme yapılmıştır. Çalışmada veriler doküman analizi ile elde edilmiştir. Sosyal Bilgiler dersi içeriği Türkiye'de disiplinler arası, İrlanda'da ise tek disiplinli program anlayışına göre desenlenmiştir. Bu kapsamda İrlanda'da Türkiye'deki Sosyal Bilgiler dersi içeriğiyle örtüşen üç ders bulunmaktadır. Bunlar: Sosyal, Kişisel ve Sağlık Eğitimi, Vatandaşlık, Sosyal ve Politik Eğitim ve Sosyal, Çevresel ve Bilimsel Eğitim dersleridir. Türkiye'de vatandaşlık eğitiminde öğrencilerin millî ve manevî değerleri benimseyen iyi ve sorumlu bir vatandaş olarak yetiştirilmesi hedeflenirken, İrlanda'da öğrencilerin ulusal, Avrupalı ve küresel kimliklerine değer vermelerine ve onlarla gurur duymalarına ve en geniş anlamda vatandaş olmanın ne anlama geldiğini anlamalarına yardımcı olmak hedeflenmiştir. Her iki ülkedeki programda içerik hem genişleyen çevre programı hem de sarmal program yaklaşımları esas alınarak hazırlanmıştır. İrlanda da programın içeriği haklar ve sorumluluklar, küresel vatandaşlık ve demokrasiyi keşfetmek üzerine inşa edilmiştir. Ayrıca İrlanda da derslerde öğrencilere aktif vatandaşlık deneyimi vermeyi amaçlayan öğrenci eylemine güçlü bir odaklanma vardır. Türkiye'deki programda ise harmonik, çokdisiplinli, öğrenci merkezli, değer ve yetkinlik temelli, bilgi, beceri ve davranış kazandırma hedefli bir yaklaşım benimsenmektedir. Her iki ülke programında değerlendirme öğrenmeyi desteklemekte ve öğrencilerin nasıl ilerlediklerini görmelerine yardımcı olmayı hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vatandaşlık eğitimi, sosyal bilgiler, öğretim programları, İrlanda, Türkiye.

Singapur ve Türkiye Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Ali Mert Taşkın

Pamukkale Üniversitesi, ataskin14@posta.pau.edu.tr

Fisun Bozkurt

Pamukkale Üniversitesi, fisunbozkurt@pamukkale.edu.tr

Bu çalışmada son yıllarda eğitimdeki başarısı ile gündeme gelen Singapur'un 2020 yılı sosyal bilgiler dersi öğretim programı tanıtılmış ve bu programla Türkiye'deki 2018 yılı sosyal bilgiler dersi öğretim programı kazanım, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme boyutları açısından karşılaştırılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Singapur'da da Türkiye'de olduğu gibi sosyal bilgiler dersi ilk ve orta öğretim seviyelerini kapsamaktadır. Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programı, öğrencilerin ulusal, bölgesel ve küresel bir bakış açısına sahip bilgili, ilgili ve katılımcı vatandaşlar haline gelmelerini hedeflemektedir. Ayrıca Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programı, öğrencilerde güçlü bir ulusal kimlik, aidiyet duygusu ve farklılıkların olduğu bir toplumda sosyal uyumu inşa etmeye kararlı olmayı teşvik etmektedir. Türkiye'deki sosyal bilgiler dersi öğretim programı ise öğrencilerin millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmelerini hedeflemektedir. Ancak Türkiye'deki programda öğrencilerin bölgesel ve küresel bir bakış açısına sahip olmalarına vurgu yapılmadığı görülmektedir. Singapur sosyal bilgiler dersi öğretim programında içerik genişleyen çevre programı yaklaşımı esas alınarak hazırlanmıştır. Türkiye'de sosyal bilgiler dersi öğretim programında içerik hem genişleyen çevre programı hem de sarmal program yaklaşımları esas alınarak hazırlanmıştır.

Singapur'da öğrencilerin nasıl öğrendikleri, ne öğrendikleri kadar önemlidir. Programda kavramların, becerilerin öğrenilmesi ve konuların araştırılması için sorgulama temelli öğretme ve öğrenme önerilir. Bu nedenle Singapur'da Öğretmenlik Uygulaması, diğer öğretme ve öğrenme hedeflerinin yanı sıra öğretmenlerin bunu başarmasına yardımcı olmak için geliştirilmiştir. Singapur'da değerlendirme, öğrencilerin sosyal bilgiler derslerinde ilerlemelerini izlemelerine yardımcı olmak için önemlidir. Öğrencilerin öğrenmesini değerlendirmek ve desteklemek için çeşitli performans görevleri kullanılması önerilmektedir. Türkiye'de de eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmekte ve farklı değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretim program, karşılaştırmalı eğitim, Türkiye, Singapur.

Coğrafya Öğretmen Adaylarının Ekolojik Ayak İzi Farkındalık Düzeyleri

Hilal Olcay

Dokuz Eylül Üniversitesi, hhilalolcay@gmail.com

Bilindiği üzere, mevcut teknoloji ve kaynak idaresiyle bir ferdin, topluluğun ya da etkinliğin tükettiği kaynakları meydana getirmek ve ortaya çıkardığı atığı savuşturmak için gereken biyolojik açıdan verimli su ve toprak sahasına ekolojik ayak izi denilmektedir. Bu çalışmanın amacı, Coğrafya öğretmen adaylarının ekolojik ayak izi farkındalık düzeylerinin belirlenmesidir. Diğer bir amacı ise ekolojik ayak izini düşürme yolları konusundaki fikirlerin tespit edilmesi ve değerlendirilmesidir. Coğrafya öğretmen adaylarının çevre sorunlarını fark eden ve bu sorunlara karşı duyarlı bir nesil yetiştirmek için ekolojik ayak izi farkındalıklarının ne seviyede olduğunun bilinmesi, aynı zamanda o seviyeye uygun eğitim içeriğinin belirlenmesi için (Gönel, 2006 & Keleş, 2010) önemlidir. Bu amaçlar doğrultusunda çalışma 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı'nda 1. ve 4. sınıf kademesinde öğrenimine devam eden öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Bu çalışmada, nicel tarama araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın değişkenleri; sınıf düzeyi, cinsiyet, en uzun süre ikamet edilen yerleşim birimi, ebeveyn eğitim düzeyi ile aylık gelirdir. Araştırmada kullanılan "Ekolojik Ayak İzi Farkındalık Ölçeği" Işıl Çelik Çoşkun ve Rabia Sarıkaya (2014) iş birliği ile geliştirilmiştir. Bu ölçek 46 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçeğidir. Uygulanan ölçek neticesinde elde edilen veriler istatistik (SPSS) yazılımı ile analiz edilmiştir. Bu analizler neticesinde, cinsiyet ve sınıf düzeyi ile ilgili belirgin bir farkındalığın ortaya çıkması beklenmektedir. Verilerin analizi tamamladığında elde edilen bulgular ışığında sonuç ve öneriler kapsamlı biçimde yazılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya eğitimi, ekolojik ayak izi, çevre sorunları.

Sosyal Bilgiler Derslerinde Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Kullanımına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri *

İbrahim Alp

Dokuz Eylül Üniversitesi, ibrahimalp20@gmail.com

Melike Akçelik

Dokuz Eylül Üniversitesi, makcelik123@gmail.com

Bahar Baran

Dokuz Eylül Üniversitesi, bahar.baran@deu.edu.tr

Banu Çulha Özbaş

Dokuz Eylül Üniversitesi, banu.culha@deu.edu.tr

Bu çalışmada, Sosyal bilgiler derslerinde uygulanmak üzere geliştirilecek olan sanal gerçeklik uygulamasına yönelik ihtiyaçların belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma özünde bir tarama araştırmadır. Bunun için hem nitel hem de nicel veri toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın nitel kısmında veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Araştırmanın nitel kısmının örneklemi Türkiye'nin üç büyük ilinden birinde yer alan devlet okuluna devam eden 18 öğrenci (5. 6.ve 7. sınıf) ile 12 sosyal bilgiler öğretmeni (6 kadın ve 6 erkek) oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Araştırmanın nitel verilerinden yola çıkarak oluşturulan görüş anketi de araştırmanın nicel kısmı için veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu anket online olarak 51 sosyal bilgiler öğretmeni (25 kadın ve 26 erkek) tarafından değerlendirilmiştir. Araştırmanın nitel verileri içerik ve betimsel analize tabi tutulmuş nicel veriler ise SPSS programı kullanılarak frekans ve yüzde değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, bulgular öğretmenlerin sınıfta sıklıkla kullandığı teknolojiler, sanal gerçekliğin sınıf ortamında uygulanması önündeki bariyerler, öğrencilerin Sosyal bilgiler dersi için geliştirilecek olan sanal gerçeklik ortamından beklentileri ve Sosyal bilgiler eğitimi konularının öğrenme sorunu görülme sıklığına göre değerlendirilmesi başlıkları altında toplanmıştır. Yapılan araştırma sosyal bilgiler eğitiminde teknoloji kullanımı ve Sosyal bilgiler eğitime yönelik geliştirilecek sanal gerçeklik ortamı ihtiyaçlarının belirlenmesi hususunda bu alanda araştırma yapanlara yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, teknoloji kullanımı, artırılmış gerçeklik, sanal gerçeklik, 3D yazıcı.

Sanal Gerçeklik Uygulamasıyla Desteklenen Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Keşif Temelli Etkinliklerin Geliştirilmesi

Melike Akçelik

Dokuz Eylül Üniversitesi, makcelik123@gmail.com

Banu Çulha Özbaş

Dokuz Eylül Üniversitesi, banu.culha@deu.edu.tr

Bahar Baran

Dokuz Eylül Üniversitesi, bahar.baran@deu.edu.tr

Sosyal bilgiler dersi, öğrencilere bilginin düz anlatım yöntemiyle doğrudan ezberletildiği bir ders değildir. Günümüzde sosyal bilgiler dersinden beklenen, öğrencilerin bilgi, beceri ve değer temelli etkinliklere katılarak sosyal bilimci gibi düşünmelerine rehberlik etmesidir. Sosyal bilgiler dersi öğrencilerin sosyal bilimci gibi düşünme becerilerini geliştirerek etkin vatandaşlar olmalarını; etkili ve doğru karar verebilen bireyler olarak yetişmelerini amaçlamaktadır. Bunun için de öğrencilerden beklenen sadece sıralarında oturarak olay akışına seyirci olmaları ya da seyirci kalmaları değildir. Sosyal bilgiler dersinde tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji ve antropoloji gibi çok boyutlu kazanımlardan oluşan konular ele alınırken, bu kazanımların çoğunun sınıf ortamında gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Sosyal bilgiler dersi kapsamında coğrafi alan gezileri, müzeler, tarihi ve öğren yerlerinde gerçekleştirilebilecek okul dışı öğrenme ortamlarını kapsayan etkinlikler de yer almaktadır. Fakat sınıf mevcudu, idari izinler ve maddi kaynaklar gibi bazı sebeplerden dolayı bu etkinlikler çok sık yapılamamaktadır. Sanal gerçeklik teknolojisiyle bu etkinlikleri sınıf ortamına getirebilmek mümkündür. Derste kullanımı heyecan verici ve ilgi çekici olarak nitelendirilen sanal gerçeklik uygulamasını derste kullanmaya uygun hale getirmek için öğretmen rehberliğinde uygulanacak ek materyallerin kullanılması gereklidir. Bu çalışmada sanal gerçeklik uygulamasıyla desteklenen sosyal bilgiler dersinde kullanılan keşif temelli etkinliklerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Etkinlikler geliştirilirken Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı kazanımları incelenerek etkinliklerin içeriğini oluşturacak olan temel bilgi, beceri ve değerler belirlenmiştir. Etkinliklerde yer alan bazı temel beceriler ve değerler; değişim ve sürekliliği algılama, zaman ve kronolojiyi algılama, mekân algılama, eleştirel düşünme, empati ve kültürel mirasa duyarlılıktır. Bildiri kapsamında bu etkinliklerin nasıl geliştirildiği ile ilgili örnekler verilmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik, sosyal bilgiler eğitimi, keşif temelli etkinlik geliştirme.

Ortaöğretim Coğrafya Konularında Coğrafi Bilgi Sistemleri-Veri Setlerinin Önemi

Nadide Akyol

Dokuz Eylül Üniversitesi, nadide.akyol@ogr.deu.edu.tr

Hasan Çukur

Dokuz Eylül Üniversitesi, hasan.cukur@edu.deu.tr

Coğrafya eğitiminin en önemli unsurlarından biri haritalardır. Milli eğitimin 2005 yılından itibaren uygulamaya koyduğu coğrafya programlarının temel hedeflerinden biri öğrencilere harita okuma becerisinin kazandırılmasıdır. Hızla değişen dünyada, gelişen teknolojilerle birlikte öğretim alternatifleri artmakta ve birçok araştırmacıya göre bu teknolojilerin etkin ve amacına uygun kullanımı öğretimi daha kalıcı kılmaktadır.

Dünyada yer alan coğrafya öğretimi ile ilgili araştırmalara bakıldığında derslerde Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) kullanımının, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirdiği belirtilmektedir (Kapluhan, 2014; Demirci, Atalay; 2014; Artvinli, 2010). Türkiye de donanım ve yazılım eksikliği, öğretmenlerin CBS kullanımına dair bilgilerinin yeterli olmaması, kullanılacak verilerin öğretmenler tarafından oluşturulması ve geliştirilmesinin uzun zaman alması gibi sebeplerden dolayı coğrafya derslerinde CBS aktif olarak kullanılamamaktadır. Var olan bu eksikliklerden biri olan veri seti eksikliğinin giderilmesi adına bu çalışmada; CBS yazılımları kullanılarak Coğrafya Ortaöğretim Müfredatında yer alan 11. Sınıf Türkiye’de Tarım konusuna ait bir veri seti geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma ile öğrencilerin öğrenim materyallerini arttırmak, CBS ile harita okuma becerisini geliştirme sürecinde öğretmenler için kaynak teşkil eden bir örnek sunmak amaçlanmıştır. CBS, ortaöğretim coğrafya konularının öğretiminde kullanılmaya oldukça uygundur. Örnek teşkil eden çalışmanın diğer konular için de yapılması durumunda, ortaöğretim coğrafya derslerinde CBS kullanımına engel teşkil eden eksikliklerden biri ortadan kalkacak, CBS ile işlenen konularda öğrencilerin akademik başarı ve farkındalığı artacaktır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, CBS, veri seti, tarım.

Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Değerler Öğretimi

Nalan Altay

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, nalankoglu@gmail.com

Eğitim-öğretim sürecinde kazanılan değerler öğrenci davranışlarının oluşmasında ve şekillenmesinde temel belirleyicidir. Bir bireyin içinde yaşadığı toplumla bütünleşebilmesi, yaşadığı olaylar ve karşılaştığı durumlara yönelik sağlıklı bir tutum geliştirebilmesi için bazı değerlere sahip olması gerekir. Birey sahip olduğu değerleri eğitim sürecinde edindiği bilgi ve beceriler sayesinde geliştirir. Değer, toplum tarafından genel kabul görmüş ve insanı erdemli kılan davranışlardır. Dolayısıyla değerler toplumun iyi ve güzel olarak kabul ettiği davranışları oluşturmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerler şunlardır: 1. Adalet, 2. Aile birliğine önem verme, 3. Bağımsızlık, 4. Barış, 5. Bilimsellik, 6. Çalışkanlık, 7. Dayanışma, 8. Duyarlılık, 9. Dürüstlük, 10. Estetik, 11. Eşitlik, 12. Özgürlük, 13. Saygı, 14. Sevgi, 15. Sorumluluk, 16. Tasarruf, 17. Vatanseverlik, 18. Yardımseverlik. Bu değerlerin sosyal bilgiler 4., 5., 6., 7. Sınıfların tümünde öğrencilere kazandırılması hedeflenmekte olup; sınıf ve öğrenme alanlarına dağılımı sosyal bilgiler öğretim programında belirtilmiştir.

Bu çalışma 2020-2021 Eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı orta okullarda okutulan sosyal bilgiler ders kitaplarında değerlerin öğrenme alanlarına dağılımını ortaya koymak için yapılmıştır. Veri toplama araçları olan ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarına Millî Eğitim Bakanlığı'na ait EBA platformundan ulaşılmıştır. 5. ve 6. sınıf düzeyinde 2'şer, 7.sınıf düzeyinde ise 3 ders kitabının yer aldığı görülmüştür. Bu ders kitaplarından 5., 6., 7. Sınıfları temsilen birer adet ders kitabı tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Bu ders kitapları içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmacı sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerin, ders kitaplarında kazanımların içeriğinde yer alma durumunu ortaya koyan bir tablo hazırlamıştır. Böylelikle her bir sınıf düzeyinde hangi kazanımda hangi değerlere yer verildiği ortaya konmuştur. Daha sonra bu veriler sayısallaştırılarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, ders kitapları, değerler.

Lisansüstü Eğitimde Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Tercih Edilmesinde Öğrenci Yönelimlerinin Belirlenmesi

Raziye Çakıcıoğlu Oban

Dokuz Eylül Üniversitesi, raziye.oban@deu.edu.tr

Nadide Akyol

Dokuz Eylül Üniversitesi, nadide.akyol@ogr.deu.edu.tr

Kariyer yapmak isteyen bireyler için lisansüstü eğitim önemli bir adımdır. Bu süreçte eğitimin yapılacağı üniversiteye karar vermek üzerinde düşünülmesi gereken en önemli konulardan biridir. Çünkü üniversiteler mevcut özellikleri ve sunduğu imkânlar açısından farklılık göstermekte, bu durum da öğrencilerin alacağı eğitimi ve kariyerlerini önemli ölçüde etkilemektedir.

Bu çalışmada, lisansüstü eğitimde Dokuz Eylül Üniversitesi'nin tercih edilmesine neden olan yönelimler cinsiyet, memleket, mezun olunan üniversite ve bölüm gibi değişkenler açısından ele alınmıştır. Ancak araştırmanın bu kısmı sadece cinsiyet değişkeni bağlamında değerlendirilecektir. Çalışma grubunu 2020-2021 akademik yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'nde öğrenim gören Lisansüstü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen, lisansüstü eğitime ilişkin tutum ölçeklerinden faydalanılarak hazırlanan likert ölçek ile elde edilmiştir.

Araştırma bulguları, Dokuz Eylül Üniversitesi'nin lisansüstü eğitimde tercih edilmesinde etkili olan faktörlerin ve kariyer planlamaları açısından iyileştirilmesi gereken alanların belirlenmesi bakımından önem kazanmaktadır.

Literatür araştırmalarında üniversitelerin tercih edilme nedenlerine dair çalışmalara rastlansa da 'Lisansüstü Eğitim'de öğrencilerin üniversite seçimlerinde etkili olan faktörlere dair coğrafya alanında herhangi bir araştırmaya rastlanmaması, çalışmanın özgün değerini ortaya koymakta ve bu yönüyle literatüre katkı olabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dokuz Eylül Üniversitesi, lisansüstü eğitim, cinsiyet yapısı.

Üniversite Öğrencilerinin DIGCOMP Çerçevesinde Dijital Okuryazarlıklarının Belirlenmesi

Bahar Baran

Dokuz Eylül Üniversitesi, bahar.baran@deu.edu.tr

Yasemin Kahyaoğlu Erdoğan

Dokuz Eylül Üniversitesi, yasemin.kahyaoglu@deu.edu.tr

Kürşat Arslan

Dokuz Eylül Üniversitesi, kursat.arslan@deu.edu.tr

Ercan Akpınar

Dokuz Eylül Üniversitesi, ercan.akpinar@deu.edu.tr

Dijital okuryazarlık, bireylerin yeni teknolojileri hızla öğrenmesi ve sadece günlük yaşamlarında değil, eğitim ve/veya profesyonel hayatlarında da etkili ve verimli şekilde kullanabilmeleri ile ilgilidir. COVID 19 Pandemi öncesinde ülkelerin dijital yaşama uyum sağlamak için üzerinde çalıştıkları önemli konulardan birisi olan dijital okuryazarlık kavramı, Pandemi döneminde gerçekleşen kısıtlama ve kapanmalar nedeniyle eğitim, sağlık, evden çalışma, çevrimiçi alış-veriş gibi alanlarda sunulan dijital hizmetlere erişimlerde bireysel farklılıkların ön plana çıkmasıyla daha da önemli hale gelmiştir. Özellikle, üniversite öğrencilerinin aktif iş hayatına hazırlık dönemlerinde başka bir deyişle üniversite eğitimleri sırasında dijital okuryazarlıklarının geliştirilmesi onların gelecekte daha kaliteli iş gücü oluşturmaları için önemlidir. Bu kapsamda, Pandemi öncesinde “Üniversite Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlığını Arttırma Projesi (E-DigiLit*)” projesi Avrupa Birliği Erasmus+ projesi olarak Türkiye Ulusal ajansına sunulmuş ve kabul edilmiştir. Bu çalışma, E-DigiLit projesinin Türkiye’de yürütülen ihtiyaç analizi sonuçlarını içermektedir. İhtiyaç analizini yürütmek için, bireylerin dijital okuryazar olarak sahip olması gereken yeterlik ve yetkinlikleri belirleyen DigComp olarak bilinen Avrupa Dijital Yetkinlik Çerçevesinin beş boyutu kullanılmıştır: 1) Bilgi ve Veri Okuryazarlığı Boyutu, 2) İletişim ve İş birliği Boyutu, 3) Dijital İçerik (ve Medya) Oluşturulması Boyutu, 4) Güvenlik (ve Öznel İyi Oluş) Boyutu, 5) Problem Çözme Boyutu. Çalışmaya 294 kadın ve 131 erkek olmak üzere toplam 425 gönüllü üniversite öğrencisi katılmıştır. Veriler, öğrencilerin dijital bilgiye erişim imkanlarını ve dijital yeterliklerini belirleyen bir anket aracı ile toplanmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun sırasıyla cep telefonundan, evden ve üniversiteden internete eriştikleri ve WhatsApp, Instagram, YouTube’u daha sık kullanırken, Facebook, Wikipedia, Pinterest, Twitter, Snapchat, gibi ortamları daha az kullandıkları ortaya çıkmıştır. LinkedIn ve ResearchGate kullanımının düşük olması ise oldukça dikkat çekicidir. Öğrencilerin dijital yeterlikleri genel olarak incelendiğinde ise özellikle 3. Boyut olan dijital içerik oluşturma boyutunda yeterliklerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital içerik, dijital okuryazarlık, dijital yeterlilik.

Görme Engelli Öğrencilere Yönelik Üç Boyutlu Dokunsal Kitabın Geliştirilme Süreci

Elif Buğra Kuzu Demir

Dokuz Eylül Üniversitesi, elif.demir@deu.edu.tr

Muhammed Fatih Bican

Dokuz Eylül Üniversitesi, fatihbican96@gmail.com

Dokunsal öğretim materyalleri kullanılarak gösterilen eğitimler ile görme engelli olan bireylerin etrafındakilerini dokunarak anlamaları sağlamaktadır. Bu sebeple görme engelli olan bireyler sosyal hayatlarında rahat hareket edebilmek için onlara yön vermek adına tasarlanmış, bilgilendirici öğretim materyallerine ihtiyaç duymaktadırlar. Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla görme engelli öğrencilere yönelik üç boyutlu dokunsal kitap geliştirilmiştir. Bu genel amaca yönelik analiz aşamasında hem görme engelliler öğretmenlerinin hem de alan uzmanlarının üç boyutlu dokunsal kitabın eğitimde kullanımı konusundaki görüşleri alınmıştır. Tasarım aşamasında bu görüşler doğrultusunda üç boyutlu dokunsal kitaba yönelik bir prototip tasarlanarak alan uzmanları ile görme engelliler öğretmenlerinin prototipi değerlendirmesi istenmiştir. Geliştirme aşamasında ise prototipe ilişkin görüşler doğrultusunda nihai ürün olarak üç boyutlu dokunsal kitap geliştirilmiştir. Geliştirilen üç boyutlu dokunsal kitabın etkililiğinin değerlendirilmesine ilişkin görme engelliler öğretmenleri ve Türkçe Eğitimi, Sınıf Eğitimi, Özel Eğitim ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Çalışma, tasarım ve geliştirme modeli ile desenlenmiştir. Çalışma sonucunda görme engelli öğrencilere yönelik dört adet üç boyutlu dokunsal kitap ve web sitesi tasarlanmıştır. Web sitesinde dokunsal kitap içerisinde yer alan metinlerin seslendirilmesi yer alırken aynı zamanda da kitapta kullanılan, karakterlerin üç boyutlu modelleri bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dokunsal kitap, öğretim materyali, materyal geliştirme süreci, görme yetersizliği.

Eğitsel Kodlama Oyunlarının Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algılarına Etkisinin İncelenmesi

Ersel Kurt

Dokuz Eylül Üniversitesi, ersel.kurt@bahcesehir.k12.tr

Zafer Tanel

Dokuz Eylül Üniversitesi, zafer.tanel@deu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı ortaokul 5. ve 6. Sınıf öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi “Problem Çözme ve Programlama” ünitelerine yönelik olarak geliştirilen öğretim programı kapsamında algoritma temelli eğitsel bilgisayar oyunlarının öğrencilerin problem çözme becerilerine yönelik algılarına etkisinin incelenmesidir. Problem çözme becerileri algısı; bireylerin hayatları boyunca akademik ve yaşamsal başarılarını etkilediği düşünülen bir gelecek yüzyıl becerisi olarak literatürde kabul görmektedir. Algoritmaların; teknolojik problem çözmedeki gücünün bireylerde bu becerileri bireysel olarak nasıl etkilediği de önemli bir araştırma konusu olmaktadır. Resmî kurumlarda uygulanan eğitim programı ile sadece algoritma temelli eğitsel oyunlar aracılığı ile hazırlanan öğretim planının çalışma grubu üzerinde etkisi incelenmiştir. Araştırmada “ön test -son test kontrol gruplu deneysel model” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ili Buca ilçesinde bulunan bir ortaokulun 5.ve 6. sınıfında öğrenim gören 131 öğrenci oluşturmuştur. Uygulamada 4 deney ve 4 kontrol grubu yer almıştır. Okulda 4 şube 5.sınıf öğrencisi ve 4 şube 6.sınıf öğrencisi küme örnekleme kullanılarak deneysel desende belirlenen deney ve kontrol gruplarına rastlantısal olarak atanmışlardır. Deney ve kontrol grupları Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) 2018 yılında yayınladığı Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (BTY) Dersi Öğretim Planı kazanımlarına paralel olarak ve eş zamanlı olarak derslerini yürütmüşlerdir. Deney gruplarında algoritma temelli eğitsel bilgisayar oyunları kullanarak hazırlanan öğretim planı uygulanmıştır. Bu gruptaki uygulamada, ünite içerisinde yer alan kazanımlara yönelik olarak dijital dünyada yer alan ve bu kapsamı içeren eğitsel bilgisayar oyunları kullanılmıştır. Kontrol grupları MEB tarafından hazırlanan öğretim planını uygulamışlardır. Yapılan çalışmada Veri toplama aracı olarak Ekici ve Balım (2013)’ın geliştirdiği, Ortaokul Öğrencileri İçin Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı Ölçeği kullanılmıştır. Gerçekleştirilen karşılaştırmalı istatistiki analizler sonucunda. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde sahip oldukları problem çözme becerileri algıları düzeyinin yüksek olduğu ve uygulama sonrasında gruplar içi ve gruplar arasında her iki uygulama yönteminin de öğrencilerin problem çözme becerileri algısı üzerine anlamlı bir etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Algoritma, problem çözme, algı, eğitsel oyun, kodlama.

Çevrimiçi Eğitim-Öğretim Döneminde Teknoloji Okuryazarlığını Yeniden Düşünmek

Denizcan Kabaş

Üsküdar Üniversitesi, denizcan.kabas@uskudar.edu.tr

COVID-19 pandemi sürecinde dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de eğitim-öğretim alanının tüm kademeleri çevrimiçi ortamlara farklı düzeylerde taşınmış durumdadır. Bu süreçte okul öncesi dönemden başlayarak doktora seviyesine dek dijitalleşmiş bir eğitim-öğretim anlayışı uygulamaya konulmuş, kitlesel ölçekte televizyon; okul/kurum bazında ise internet tabanlı çeşitli yazılımlar vasıtasıyla sürdürülmüştür. Bu çerçevede günümüz Türkiye’si’nde hem öğreten hem de öğrenenler için teknolojinin farklı kademelerindeki kullanım pratikleri zaruri hale gelmiştir. Her ne kadar internet tabanlı dijital teknolojilerin kullanım pratikleri “yeni” bir süreç olarak görülmesi de düzenli bir eğitim-öğretim sürecinde yoğunluk kazanmış ve çeşitlenen teknolojik varyasyonlar ile buna bağlı ortaya çıkan eğilimler de ilgili sürecin katmanlı bir yapı oluşturmaya yol açmıştır. Ancak bir tür “önkoşul” durumu ortaya koyan bu aşamada öğreten-öğrenen kesimin teknolojiye dair bilgi seviyesi, kullanım kapasitesi ve iletişim kurma becerisine ilişkin sistematik bir aktarım ile bu sürecin çıktılarının kontrolü mümkün olamamıştır. Bu çalışmada da çevrimiçi eğitim-öğretim döneminde teknolojinin kullanımına ilişkin yeni bir okuryazarlık faaliyetinin ortaya konulması gerekliliği üzerinde durulmakta ve kurulacak yapının hangi bileşenler ekseninde inşa edilebileceği tartışmaya açılmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın ilk bölümünde teknoloji okuryazarlığı kavramı kitle iletişim üzerinden irdelenmekte ve bu alanın Türkiye’deki yansımalarından örnekler verilmektedir. Çalışmanın ikinci bölümünde ise günümüz pandemi koşullarındaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin çevrimiçi ortamlarda sürdürülmesinden hareketle; teknoloji okuryazarlığının hangi yönlerinin geliştirilmesi gerektiği, diğer paydaşların bu süreçteki konumu ve oluşturulabilecek yeni paradigmaların ana eksenleri irdelenmektedir. Çalışmada literatür taramasından hareketle betimsel bir perspektiften güncel örnekler ele alınmakta ve tartışmacı bir yaklaşım benimsenmektedir. Genel çerçevede; kitle iletişim sürecinin gelenekselleşmiş modelindeki tüm bileşenlerinin günümüz teknoloji okuryazarlığı açısından yeniden ele alınması, yalnızca öğreten ya da öğrenenin değil aynı zamanda ilgili öznelerin yakın çevrelerinin de bu süreçte bilgi sahibi olmasının sağlanması, teknoloji okuryazarlığının gelişkin bir şekilde tüm kitleye açık erişimde aktarılması, küresel ölçekteki her türden teknolojik gelişmeyle bağlantılı olarak ilgili okuryazarlığın da güncel düzeye taşınmasının gerekliliği şeklindeki ana ihtiyaçların ortaya çıkması, çalışmanın temel bulgu ve önerilerini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, teknoloji okuryazarlığı, dijitalleşme, eğitim-öğretim.

Ortaokul Öğrencilerinin Robotik Etkinliklerine İlişkin Görüşleri *

Şih Mehmet Tellioğlu

Dokuz Eylül Üniversitesi, mehmetelloglu@gmail.com

Ercan Akpınar

Dokuz Eylül Üniversitesi, ercan.akpinar@deu.edu.tr

Kadir Demir

Dokuz Eylül Üniversitesi, kadir.demir@deu.edu.tr

Yasemin Kahyaoğlu Erdoğan

Dokuz Eylül Üniversitesi, yasemin.kahyaoglu@deu.edu.tr

Bilgisayar teknolojisinde yaşanan güncel gelişmeler ve eğitim ortamlarına yansımaları algoritma, bilgi işlemsel düşünme, robotik ve kodlama konularına önem kazandırmıştır. İlgili konularda erken yaşta bilgi kazandırılması ve beceri geliştirilmesine yönelik öğretim programları birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu noktadan hareketle erken yaşta öğrencilerin çeşitli alanlarda karşılaştıkları problemlere teknoloji destekli disiplinler arası çözümler geliştirebilmeleri beklenmektedir. Bu bağlamda çalışmada ortaokul düzeyinde yapılan robotik uygulamaları sürecine yönelik öğrenci ve araştırmacı görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında farklı problemler içeren 12 robotik etkinliği hazırlanmış ve 9 katılımcıdan oluşan çalışma grubuna 3 farklı robotik set (Yaratıcı Duplo, WeDo 2.0 ve EV3) temin edilmiştir. Bu 3 farklı set basitten karmaşığa doğru bir yapı içeren güncel teknolojik bileşenlerden oluşmaktadır. Covid-19 pandemisi nedeni ile bu setler kullanılarak uzaktan eğitim yoluyla robotik uygulamalar 12 ders saati boyunca yürütülmüştür. Çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak planlanmıştır. Veri toplama sürecinde açık uçlu görüş formu, yarı yapılandırılmış görüşme ve araştırmacı günlüklerinden yararlanılmıştır. Verilerin toplanması sürecinde öncelikle her setin etkinliğinden sonra öğrencilerden açık uçlu görüş formunun doldurulması istenmiştir. Uygulamaların bitiminde her öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Ayrıca süreç boyunca uygulama yapan araştırmacı tarafından uygulama sürecine yönelik günlük tutulmuştur. Elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi yolu ile incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin robotik uygulamalarına yönelik görüşlerinin eğitici, öğretici, yenilikçi, yaratıcı, dikkat çekici ve merak uyandırıcı şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır. Uygulama öncesinde olumsuz tutum içerisinde olan öğrencilerin süreç içerisinde bu düşüncelerinin olumlu yönde değiştiği görülmüştür. Araştırmacı günlüklerinden elde edilen sonuçlara göre robotik uygulama sürecinin öğrencileri robotik tasarım, problem çözme becerileri, programlama becerileri ve grup çalışmaları açısından geliştirdiği görülmüştür. Bu araştırma sonuçlarının robotik uygulamalara yönelik yapılacak çalışmalara kaynak oluşturması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Robotik, kodlama, programlama, ortaokul öğrencileri.

*Bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri kapsamında, 2020.KB.EGT.002 numaralı “Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Robotik Uygulamaların Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı projenin bir çıktısıdır.

21. Yüzyılda Teknoloji-Eğitim İlişkisi ve Teknolojik Gelişmelerin Müzik Eğitimine Yansımaları

Tülay Ekici

Dokuz Eylül Üniversitesi, tulay.ekici@deu.edu.tr

Emin Bulut

Dokuz Eylül Üniversitesi, eminbulut97@hotmail.com

Günümüzde toplumsal kalkınmanın bir gereği olan çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmada seçilecek ölçütler, bilimsel ve teknolojik gelişmeye dayalı değerlerden oluşmaktadır. Böylece bilimsel ve teknolojik gelişmeye hizmet edebilecek nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla eğitime duyulan gereksinim de artmaktadır. Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak, bir toplumun sosyal, siyasal ve ekonomik tüm sistemleriyle gelişmesine, toplumsal sistemlerin gelişmeleri de, bu kurumların işlevlerini etkin bir biçimde gerçekleştirebilme güçlerine bağlıdır. Toplumsal kurumlara bu gücü veren eğitim sistemi, bu önemli işleviyle tüm toplumsal sistemlerin merkezinde yer almaktadır. Hızlı değişme ve gelişmelerin yaşandığı bilim ve teknolojiyle sürekli ilgili olma durumu, bugün eğitimin her alanında olduğu gibi müzik eğitimi alanında da bilgiye hızlı ve doğrudan ulaşmayı isteyen ve aktif kullanılan öğrenme deneyimlerini daha çok talep eden yeni nesil öğrencilerin öğrenme biçimini şekillendirmiştir. Bu nedenle, eğitim sürecinde; etkili, eğlenceli, kolay ve hızlı öğrenmeyi sağlayan öğretim yöntemlerinin ve eğitim araçlarının doğru seçilmesi önemlidir. Bu noktada, teknoloji önemli bir işleve sahiptir. Özellikle 20.yüzyılın ikinci yarısı ve 21.yüzyıl teknolojiye büyük gelişmelerin yaşandığı zamanlardır. Teknoloji, hemen her alanı olduğu gibi eğitimi ve eğitim süreçlerini de çok yakından etkilemiş, değiştirmiş ve değiştirmeye devam etmektedir. Gelişen teknoloji sayesinde, bilgiye erişim kolaylaşmış, bilgi erişimi için harcanan zamanlar geri kazanılmış; bilgi her an ve her yerde kullanıcılarının hizmetine sunulmuştur. Teknoloji, insanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle, bunlara ilişkin bilgilerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Davranışçı psikolojiye göre eğitim ise, kişide öğrenme yaşantıları yoluyla istendik davranış değişiklikleri oluşturma sürecidir. Bu noktada, eğitimin tanımıyla birleşen teknolojinin olanakları, insanı hangi istendik noktalara getirebilir? Teknolojinin eğitime katkısı sadece olumlu yönde midir? Bu soruların her yönüyle düşünülmesi, incelenmesi eğitim-teknoloji birlikteliğinde çok önemli ve değerli olacaktır. İnsan sosyal bir canlıdır ve sosyalliğinin temeli, diğer insanlarla sağlıklı, iyi ve doğru ilişkiler kurmasına dayalıdır. Sağlıklı toplumlar bu ilişkilerin yaygın olduğu toplumlardır. Bu bağlamda, eğitimde kullanılacak teknolojinin, insanı asosyal, tekdüze, mekanik canlılara dönüştürebilecek uygulamalardan olabildiğince uzak olması önemlidir. Çünkü eğitimin temel çıktısı öncelikle sağlıklı ve mutlu insan olmalıdır. Bu bilgiler ışığında bu araştırmanın amacı, eğitim ve teknoloji ilişkisini ve günümüzde teknolojik gelişmelerin müzik eğitimine yansımalarını ele alarak bir değerlendirme yapmak ve önerilerde bulunmaktır. Çalışmanın yöntemi, literatür taramasına dayalı bir derleme çalışması olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda, konuyla ilgili yerli ve yabancı literatürdeki araştırmalar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, gelişim, eğitim, müzik.

Okul Öncesi Eğitiminde Artırılmış Gerçeklik Teknolojisinin Kullanımına Genel Bir Bakış

Emine Beyza Akteke

Necmettin Erbakan Üniversitesi, b.akteke@gmail.com

Şemseddin Gündüz

Necmettin Erbakan Üniversitesi, semsedding@gmail.com

Günlük yaşamımızda teknolojik araçların ve uygulamaların kullanımı giderek artmaktadır. Artırılmış gerçeklik (AG) teknolojisi birçok alanda olduğu gibi öğretim amaçlı da kullanılabilmektedir. AG, kullanabilmek için tablet ya da akıllı telefonlar gibi teknolojik araçlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışma ile mobil aygıtlar aracılığıyla kullanılan MEBAR ve Quiver AG teknolojisine dayalı uygulamalar tanıtılmış ve okul öncesi eğitimde kullanılabilirlikleri karşılaştırılmıştır. Bu çalışmada öncelikle AG teknolojisinin öğrencilerin başarı, motivasyon ve tutumları üzerindeki etkileriyle ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiş ve popüler uygulamalardan Quiver ve MEBAR tanıtılmıştır. Quiver özellikle okul öncesi seviyesindeki öğrencilerin 3. boyut kavramını geliştirmek için kullanılır. Quiver kullanmak için üye olunmasına gerek yoktur. Quiver uygulamasının web sitesinde yer alan ücretsiz etkileşimli materyaller indirilip akıllı telefon ya da tablete yüklenebilmektedir. Kullandığınız cihazın ekranında materyalde bulunan öğelerin canlandığı görülebilir. Popüler olan bir diğer uygulama da MEBAR AG uygulamasıdır. İstanbul Öğretmen Akademisi tarafından öğretmen ve öğrencilerin ücretsiz olarak kullanması için geliştirilmiş bir mobil uygulamadır. Uygulama dili Türkçe olup akıllı telefon ya da tablete indirilerek kullanılabilmektedir. Uygulamayı kullanmak için ilgili öğeler cihaza indirilip çıktısı alındıktan sonra kullanılabilir.

Bu çalışmada okul öncesi eğitimde popüler AG uygulamaları tanıtılmış, karşılaştırılarak uygulamada öğretmenler, yöneticiler ve araştırmacılar için öneriler geliştirilmiştir. Okul öncesi eğitimde Quiver AG teknolojisi öğretmenlere daha zengin bir ortam sunmaktadır. MEBAR AG teknolojisi yerli bir uygulama olup, milli duyguları destekleyici içeriklere de yer vermektedir. Araştırmacılar ve öğretmenler kendilerine uygun olan AG uygulamalarından birini seçip kullanabilirler.

Anahtar kelimeler: Artırılmış gerçeklik, okul öncesi eğitim, MEBAR, Quiver.

Yeniliklerin Yayılması Kuramı Kapsamında Öğretmenlerin Canlı Ders Süreci Hakkındaki Görüşleri

İlkay Solmaz

MEB/Yeğitek, ilksolmaz@gmail.com

Artuğ Solmaz

Ankara İl MEM, solmazartug@gmail.com

Çelebi Uluyol

Gazi Üniversitesi, celebi@gazi.edu.tr

Onur İşbulan

Sakarya Üniversitesi, oisbulan@sakarya.edu.tr

Berru Sağır

Kdz. Ereğli Merih Şuğle Ortaokulu, berrusgr@gmail.com

Salgınlar kaçınılmazdır. Önceden tahmin edilemezler. Günümüzde, küresel Covid-19 Pandemisi tam bir sağlık krizi haline dönüşmüş ve tüm dünyanın sosyoekonomik olarak bu tür salgınlara ya da saldırılara karşı savunmasız olduğunu apaçık göstermiştir ve tüm dünyada her alanda büyük bir dönüşüme neden olmuştur. Dünya, Pandemi karşısında çaresiz kalmıştır. Bu çalışmada Rogers'ın Yeniliklerin Yayılımı Kuramı çerçevesinde Pandemi döneminde uzaktan eğitim ve EBA üzerinde durulmuş, canlı ders sürecine yönelik öğretmenlerin deneyimlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma ile öğretmenlerin canlı ders sürecinde yaşadıkları problemler, bu problemleri çözüm yöntemleri, bu süreçteki ihtiyaçları ve teknopedagojik yeterliklerinin arttırılmasına yönelik ihtiyaç duyduğu hizmetiçi eğitimlerin belirlenerek sağlıklı bir e-öğrenme modelinin gelişimine katkı sağlamaya çalışılmıştır. Çalışma nitel olarak hazırlanmıştır. Araştırmaya, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan ve canlı ders veren 120 gönüllü öğretmen katılmıştır. Çalışmada, Öğretmenlerin demografik bilgilerinin yer aldığı kişisel görüşlerini almak üzere hazırlanan 34 soruluk bir görüşme formu kullanılmıştır. Veriler, betimsel içerik analizi yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bu konuda Pandemi sürecine yönelik henüz yapılmış bir çalışmanın olmaması araştırmanın önemi arttırmaktadır. Yapılan analizlerin sonucunda araştırma hedefine ulaşmıştır. Elde edilen bulgular bildiri sunumu sırasında paylaşılacaktır.

Anahtar kelimeler: Pandemi, değişim, difüzyon kuramı, canlı ders, EBA, web2.0 araçları.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri

Nurullah Şimşek

Kırıkkale Üniversitesi, nurullah4006@gmail.com

Mevlüt Fahri Akün

Hüseyin Özenen Ortaokulu, mfa8442@gmail.com

Türkiye’de Mart 2020’de üniversitelerde yüz yüze eğitime ara verilip uzaktan eğitime geçme kararı alınmasıyla birlikte eğitim fakülteleri de hızlı ve hazırlıksız bir şekilde uzaktan eğitime geçmişlerdir. Pandemi sürecinde gerçekleştirilen uzaktan eğitimin öğretmen adayları perspektifinde değerlendirilip zorlukların, olumlu ya da olumsuz durumların ortaya çıkarılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu açıklamalar doğrultusunda çalışmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitimde yaşadıkları zorlukları ve onlara göre uzaktan eğitimin avantajlarının ve dezavantajlarının neler olduğunu ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim sürecindeki öğrenim durumlarının betimlenmesi hedeflenmiştir. Bu sebeple bu araştırma kesitsel tarama türünden bir çalışmadır. Taranan olguyu betimlemek için iki farklı üniversitede öğrenim gören 140 sınıf öğretmeni adayına ulaşılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan bir form vasıtasıyla toplanmıştır. Formda demografik sorular, derecelendirme soruları, birden çok seçenekli sorular ve açık uçlu sorular bulunmaktadır. Veriler Google Forms aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler hem nicel hem de nitel yaklaşımlar kullanılarak analiz edilmiştir. Sınıf öğretmeni adayları uzaktan eğitim sürecinde öğretim elemanlarıyla iletişim kurmakta zorlandıklarını, teknoloji ve alt yapı yetersizliğinden dolayı derslerdeki verimliliğin yüz yüze eğitime göre daha az olduğunu, ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının uzaktan eğitime yeterince entegre edilememesinden dolayı araştırma, inceleme, okuma ve rapor hazırlama gibi faaliyetlerin çok fazla verildiğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları öğretim elemanlarının uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını daha çok zorlayıcı olarak nitelendirmişlerdir. Öğretmen adayları uzaktan eğitimin avantajları arasında en fazla zamandan tasarruf ve daha ekonomik olduğunu, dezavantajları arasında ise en fazla teknik sorunlar ve derslerde anlaşılmayan konuları öğretim elemanlarına soramamak olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırmadan elde edilen bulguların sonraki süreçlerde gerçekleştirilecek uzaktan eğitim uygulamalarının şekillenmesine katkılar sunması beklenmektedir. Ayrıca bu sonuçlar ışığında eğitimcilere ve bu alanda politika geliştirecilere öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, sınıf öğretmeni adayı, pandemi, covid-19.

Çocuklar İçin Dijital Bağımlılık Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması : Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Tuba Bağatarhan

Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü

Diğdem M. Siyez

Dokuz Eylül Üniversitesi

Son yıllarda dijital cihazların hayatımızdaki yerinin ve öneminin artması ile birlikte çocuklar ve yetişkinler için bir bağımlılık nesnesi haline gelmeye başladığı görülmektedir. Bu araştırmanın amacı Çocuklar İçin Dijital Bağımlılık Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 9-14 yaş arası 683 ilkokul ve ortaokul öğrencisi (361 kız, 322 erkek) oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Çocuklar İçin Dijital Bağımlılık Ölçeği (ÇİDBÖ), Çocuklar için Video Oyun Bağımlılığı Ölçeği (ÇİVOB), Çok Boyutlu Yaşam Doyum Ölçeği (ÇBYDÖ) ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Geçerlik çalışması kapsamında ölçeğin yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, eş değer ölçek geçerliği ve ayırt edici ölçek geçerliğine bakılmıştır. Güvenirlik çalışması kapsamında Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır.

ÇİDBÖ'nün yapı geçerliği için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin uyum indekslerinin modeli iyi bir şekilde açıkladığı görülmüştür. Eş değer ölçek geçerliği için ÇİDBÖ ile ÇİVOB arasındaki korelasyon katsayısı .74 bulunmuştur. Ayırt edici ölçek geçerliği için ÇİDBÖ ile ÇBYDÖ arasındaki korelasyon katsayısı -.38 olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin güvenirlik çalışmaları kapsamında Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda Çocuklar İçin Dijital Bağımlılık Ölçeğinin psikometrik olarak iyi özellikleri olan, geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: ÇİDBÖ, dijital bağımlılık, çocuklar, geçerlik, güvenirlik, uyarlama.

Sınıf Öğretmenlerinin Değer Öğretiminde Model Olma Durumlarının İncelenmesi

Tuncay Canbulat

Dokuz Eylül Üniversitesi, tuncaycanbulat@gmail.com

Ceren Şentürk

Milli Eğitim Bakanlığı, cerensenturk96@gmail.com

İlkokul döneminin öğrencilere iyi birer vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırmada rolü oldukça büyüktür. Bu dönemin çocuğun bir yandan üst öğrenime hazırlanmasını diğer yandan da toplumsal bir kimlik edinmesini amaçladığı söylenebilir. Değerler, ilkökul öğretim programlarında yer aldığı gibi, okul içi etkileşimlerden, faaliyet ve diyaloglardan oluşan örtük programın içinde de yer almaktadır. Kişi hayatı boyunca birçok şeyi değerler ile algılar böylece yaşamın anlamını öğrenmiş olur. Bundan dolayı değerler eğitimi uygulamasında ailenin, eğitim kurumlarının ve öğretmenlerin görevleri oldukça büyüktür. Aile ile başlayan değerler eğitimi çocuğun okula başlamasıyla birlikte daha sistemli bir hal almaktadır. Bireylerin davranışlarını şekillendirmesine destek olan ve hayata karşı bir bakış açısı geliştirmesini sağlayan temel unsurlardan biri de öğretmenlerdir. Öğretmenler, öğrencilere rol model olduğu için değerler eğitiminde yaptıkları veya yapmadıkları her konuda öğrencilerin değer algılarını olumlu ya da olumsuz etkileyebilirler. Bu araştırmanın amacı; ilkökul öğretim programlarında en çok vurgulanan on değeri (vatanseverlik, sorumluluk, empati, sevgi, saygı, yardımseverlik, dürüstlük, paylaşma, adalet, çevreye duyarlılık) kazandırmada sınıf öğretmenlerinin rol model olma durumlarının ilgili öğretmenleri bir dönem gözleyen sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine göre incelemektir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre desenlenmiş olup, çalışma grubunu ölçüt örnekleme uygun olarak “Öğretmenlik Uygulaması I” dersini alan 131 sınıf öğretmeni adayı oluşturmuştur. Veriler, 2019-2020 güz yarıyılı sonunda araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilen anket aracılığıyla toplanmıştır. Yapılan istatistiksel işlemler ile veriler araştırmanın amaçları doğrultusunda çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin değer kazandırmada “yeterli” düzey ve üstünde öğrencilerine model olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Değer, değer eğitimi, sınıf öğretmeni, ilkökul.

Hop Açılan Kitapların (Lapbook) Öğrenme-Öğretme Sürecinde Kullanımının Güncel Araştırma Verilerine Göre İncelenmesi

Tuncay Canbulat

Dokuz Eylül Üniversitesi, tuncaycanbulat@gmail.com

Mustafa Akbayram

Milli Eğitim Bakanlığı, mustafaakbayram96@gmail.com

Öğretim programlarının yapılandırmacı anlayışa göre yeniden düzenlenmesi Türk Eğitim Sisteminde önemli bir değişiklik olarak nitelendirilmiştir. Bu anlayışa bağlı olarak günümüz öğrenme-öğretme sürecinin deneyime dayalı yapılandırılmasında ve bilgilerin kalıcılığının sağlanmasında yeni materyal ve tekniklerin hızla öğrenme sürecinde yer aldığı gözlenmektedir. Araştırmalar öğretim materyali kullanımının öğrenmeyi kolaylaştırdığı, derse ilgi ve isteği artırdığı, aktif öğrenmeyi sağladığı, bireysel öğrenmeyi desteklediği, gerçek yaşama uygun öğrenme deneyimleri sağladığı, eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcılık becerilerini geliştirdiğini göstermektedir. Bu materyallerden biri son yıllarda birçok ülkede kullanılan ve Türkiye’de de öğretmenler tarafından kullanılmaya başlanan lapbook’tur. Lapbook kelime anlamı olarak “katlanan ya da el kitabı” anlamlarına gelir. Lapbook bu araştırma bağlamında alanyazın taramaları, materyalin özelliği ve hitap ettiği kitlenin çocuklar olması göz önünde bulundurularak hop açılan kitap olarak isimlendirilmiştir. Hop açılan kitap kullanımı 1970’lerde ABD’de görülen Evde Eğitim hareketinin pedagojik çıktılarından birisi olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, kavramın kullanımı İvan İllich’in Okulsuz Toplum (1971) adlı eserine dayanmaktadır. Alanyazındaki araştırmalara göre hop açılan kitabın, öğrenmeyi eğlenceli ve kalıcı hale getirmeyi desteklediğine, işbirliği, karşılıklı yardım, saygı, benlik saygısı, not alma becerisi ve takım çalışması gibi becerileri geliştirdiğine yönelik bulgular mevcuttur. Bunun yanı sıra hop açılan kitap yıl boyunca nelere dikkat çektiğinizi göstermek için güzel ve etkileyici bir dönem sonu değerlendirme materyali olarak kullanılabilir. Bu özelliğiyle otantik bir ölçme ve değerlendirme aracı olarak görülmektedir. Bu araştırmanın amacı Türkiye’de de araştırmalarda yeni kullanılmaya başlanan “hop açılan kitabın” öğrenme-öğretme sürecinde kullanımını güncel araştırma (2015-2021) verilerine göre değerlendirmektir. Araştırmanın bu alanda yapılacak yeni çalışmalara kaynak olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hop açılan kitap, lapbook, ilkokul, öğretim materyali.

Çocuk Hakları ve Çocuk Hukuku Dersinin Anlam ve Önemi Üzerine Bir İnceleme

Hanife Keskin

Dokuz Eylül Üniversitesi, hanife.keskin@deu.edu.tr

Bir ülkenin refah düzeyinin artması, çocuklarına verdiği eğitimle ve onların haklarına duyarlılığıyla doğru orantılıdır. Çocuk hakları, ancak 20. yüzyılda üzerine düşülen bir mesele olmaya başlamıştır. İçinde bulunduğumuz yüzyılda, birey olarak çocuğa verilen değer artmıştır. Çocukluk çağının, yetişkinlikten ayrı bir süreç olduğu kabul edilmiştir. Çocukların gelişimsel ihtiyaçları, öncelikli korunmaya muhtaç olmaları, bazı özel haklara sahip olması gerektiğinin kabul edilmesi, çocuk haklarının düzenlenerek yasalarla güvence altına alınması sonucunu getirmiştir. Çocuk hakları, ancak eğitim ve öğretim yoluyla gerçekleştirilebilir.

Eğitim Fakültelerinde Çocuk Hakları ve Hukuku Dersinin çok önemli iki rolü vardır; yakın hedefi Öğretmen adaylarının Çocuk Hakları ve Hukuku hakkında bilgi ve fikir sahibi olarak yaşantı haline getirmesi. Uzak hedefi ise yetiştirilen öğretmenlerin öğrencileri ve toplumu bu hak özgürlüklerin etkin olarak tanınmasını sağlamaktır.

Yöntem: Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Bilindiği üzere tarama modelinde yapılan araştırmalar geçmişte ya da halen mevcut durumu mevcut şekliyle betimlemeye çalışan araştırma yaklaşımlarıdır.

Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Temel Amacı ve Esaslarında, Anayasada ifadesini bulan Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik vatandaş yetiştirilmesi açısından Çocuk Hakları ve Hukuku Dersinin Eğitim Fakülteleri ders programlarındaki anlam ve önemini belirtmektir.

Bulgular: Eğitim Fakültelerinde İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi dersleri verilmekte ve ders içeriğinde bir hafta Çocuk Hakları konusuna ayrılmaktadır. Eğitim Fakültelerinde yetiştirilen öğretmen adaylarının eğiteceği kitlenin "çocuk" olması nedeni ile Çocuk Hakları ve Hukuku Dersi önemlidir.

Sonuçları: Çocuk hakları ve Hukuku Dersi alan öğretmenin eğittiği çocuklar haklarını bilir, karşılaştıkları her olayda hak temelli davranır. Hak kaybı durumunda hangi mekanizmalara başvuracağını bilir.

Önemi: Öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan "Çocuk hakları ve Hukuku" kalıcı, aktif ve anlamlı öğrenmeler sonucu temel demokratik değerlerle donanmış, sosyal yaşamda etkin, haklarını ve sorumluluklarını bilen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetişmesini sağlar.

Anahtar Kelimeler: Çocuk hakları, çocuk hukuku, eğitim.

Okul Bahçelerinin “Oyun ve Eğitim Alanı” Açısından Değerlendirilmesi: Narlıdere Özel İlkokul Bahçeleri Örneği

Hanife Keskin

Dokuz Eylül Üniversitesi, hanife.keskin@deu.edu.tr

Amaç: Günümüzde ilkokul bahçeleri çocukların sadece teneffüslerinde boş zamanlarını değerlendirecekleri alanlar olmalarından öte, birer eğitim alanı olarak algılanmaktadır. Okul bahçelerinin durumunun pek çok açıdan ele alınması mümkündür. Bu araştırmada “oyun ve eğitim alanı” olarak okul bahçelerinin durumunu saptanmak istenmiştir.

Öğrencinin okula ilk adım attığı yer bahçedir. İlkokul bahçelerinin bakımlı ve düzenli olması çocukların güvenli, mutlu yaşantılar elde etmesini sağlar. Oyun çocuğun fikir ve karakterini güçlendiren, ona neşe ve haz veren, vücut gelişiminde önemli rol oynayan içgüdüsel hareketlerdir. Oyun hareket, duyuşsal ve bilişsel becerilerin üzerinde etkili olduğu bir süreçtir. Karar verebilme, akılda tutabilme, gözlemlleme, akıl yürütebilme, problem çözebilme ve yaratıcı düşünebilme oyunla kazanılan önemli becerilerdir.

Yöntem: Nitel bir araştırma modeli. Bu araştırmanın alanını İzmir İli Narlıdere İlçesinde yer alan 5 Özel ilkokul bahçesi oluşturmaktadır. Araştırılan okul bahçeleri oyun ve eğitim alanı olma yeterlilikleri değerlendirilmek için yerinde inceleme ve gözlemde bulunulmuştur.

Araştırma verileri 2020-2021 eğitim öğretim dönemini kapsamaktadır.

Okul bahçelerinin eğitim açısından yeterliliklerini öğrenci sayısı, bahçe alanı, yeşil alan, zemin oyunları, oyun bahçesi, basketbol, voleybol, hentbol alanları, masa tenisi, tırmanma tepeleri, tırmanma ağaç evi, tırmanma ve balans kütükleri, yüzme havuzu, kum havuzu, Araştırılan okul bahçelerinde yapılan gözlem ve incelemeler fotoğraflarla örneklendirilmişlerdir.

Bulgular: İzmir ili Narlıdere İlçesinde bulunan 5 özel ilkokul okul bahçelerinin eğitim öğretim faaliyetlerine etkisi açısından yetkinlikleri değerlendirilmiştir. Her okulun öğrenci başına düşen alanı hesaplanmıştır. Bulguya göre okul bahçelerinin beton-tarlanla kaplı olduğu görülmektedir.

Sonuç; Özel ilkokul bahçelerinin yetkinlikler açısından yeterli büyüklükte olmadığı, öğrenci başına düşen eğitim alanının metrekaresi olarak, okul bahçeleri için verilen standart olan 25 metre karenin altında olduğu görülmektedir.

Önemi; Oyun ve eğitim, çocuğun yaşadığı dünyayı, çevresini tanımasını sağlayan ve anlamlandırmasına yardımcı olan araçtır. Okul bahçeleri oyunla öğrenme alanları için önemli mekânlardır.

Anahtar Kelimeler: Okul bahçesi, oyun, eğitim.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kromatografi ile ilgili Makroskobik ve Sub-mikroskobik Gösterim Düzeylerinin Analizi

Melis Arzu Uyulgan

Dokuz Eylül Üniversitesi, melisarzucekci@gmail.com

Nalan Akkuzu Güven

Dokuz Eylül Üniversitesi, nalan.akkuzu@gmail.com

Fen eğitimi kazanımları arasında ilköğretim 3.sınıftan itibaren öğrencilerin fen alanlarında temel bilgiler kazanabilmeleri, doğa ve doğa olaylarına ilişkin merak ve ilgi duyabilmeleri, günlük yaşamda karşılaşacakları sorunlara bilimsel bir bakış açısıyla çözüm önerileri sunabilmeleri yer almaktadır. Bu kazanımları yerine getirebilmede ve öğrencilerin öğrenme düzeylerine uygun, doğru bilgilere ulaşabilmelerini sağlayabilmede ilköğretim sınıf öğretmenlerine önemli bir görev düşmektedir. Bununla birlikte sınıf öğretmenlerinin fen eğitiminde somut olguların yanında soyut olguları da açıklayabilme yeterliliğine sahip olmaları gerekmektedir. Madde ve doğası konusunda maddenin tanecikli yapısı gibi soyut öğrenmeleri oluşturabilmek ve öğrencilerin zihinlerinde doğru imgeler yaratabilmek için makroskobik ve sub-mikroskobik boyutlarda gösterimlerden faydalanılmaktadır. Kromatografi, maddenin tanecikli yapısını, fiziksel ve kimyasal özelliklerini, maddeler arasındaki etkileşimleri ve maddelerin bileşenlerine ayrılabilmesini temel alan bir yöntemdir. Bu anlamda sınıf öğretmenleri madde ve doğası konusunun öğretiminde kromatografi yöntemini örnek gösterebilir ve öğrencilerine makroskobik ve sub-mikroskobik boyutlardaki gösterimler aracılığıyla konuyu detaylı açıklayabilirler. Bu bağlamda çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının kromatografi konusundaki temel bilgilerini belirlemek ve bu konudaki makroskobik ve sub-mikroskobik gösterim düzeylerini analiz etmektir. Bu amaca dayalı olarak, araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından kesitsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören birinci sınıf öğrencileri (N:80) oluşturmaktadır. Veriler, sınıf öğretmeni adaylarının makroskobik ve sub-mikroskobik gösterim düzeylerini belirlemek için hazırlanan kromatografi deneyine ilişkin bir çalışma yaprağı kullanılarak toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından çalışma sürecinde kağıt kromatografisi yoluyla mürekkebin renk pigmentlerine ayrıştırılması üzerine bir gösteri deneyi gerçekleştirilmiş ve ayrıca adaylara bu yöntemi anlatan bir animasyon videosu izlettirilmiştir. Araştırma sonuçlarında sınıf öğretmeni adaylarının kromatografi ile ilgili temel bilgilerinin yetersiz düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sonuçlar adayların çoğunlukla makroskobik düzeyde ifadelerde bulunduklarını ve sub-mikroskobik düzeydeki açıklamaları görselleştirmede zorlandıklarını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Kromatografi, makroskobik gösterim düzeyi, sub-mikroskobik gösterim düzeyi, sınıf öğretmeni adayları, temel fen eğitimi.

Sınıf Öğretmen Adaylarının Kimyasal Gösterim Seviyeleri Üzerine Bir Kesitsel Tarama Çalışması

Nalan Akkuzu Güven

Dokuz Eylül Üniversitesi, nalan.akkuzu@gmail.com

Melis Arzu Uyulgan

Dokuz Eylül Üniversitesi, melisarzucekci@gmail.com

Fen bilimlerine ilişkin ilk bilimsel bilgiler ilköğretim seviyesinde küçük yaşlarda edinilmeye başlanmaktadır. İlköğretim düzeyinde öğrenciler fen bilimleri kazanımları kapsamında madde ve maddeyi niteleyen özellikler, maddenin halleri, saf madde ve karışımların sınıflandırılması, karışımları ayırma yöntemlerini öğrenmektedirler. Bu noktada öğrencilerin öğretim sürecinde soyut mikro ve makro evren ile ilgili fen konularını yanlış yapılandırmaları onların daha üst düzey kavramları anlamalarında, bilimsel açıdan doğru bilgilere ulaşmalarında ve önceki bilgileri ile ilişkilendirmelerinde zorluk yaşamalarına neden olacaktır. Öğrencilerin ileriki öğrenmelerine olumsuz anlamda yansiyacak yanlış anlamaların önüne geçebilmede sınıf öğretmenlerine önemli bir görev düşmektedir. Bu anlamda sınıf öğretmen adaylarının madde ile ilgili gözlenebilir ve gözlenemeyen olgu ve olayları anlamlı ve kalıcı bir şekilde öğrenmelerinde ve ilerideki meslek hayatlarında öğrencilerine aktarabilmelerinde makroskobik, sub-mikroskobik ve sembolik seviyeleri içeren kimyasal gösterimler arasında ilişki kurmaları gereklidir. Buradan hareketle araştırmada maddenin tanecikli yapısını, fiziksel özelliklerini, maddeler arasındaki etkileşimleri ve karışımların ayrılmasını temel alan, sıvı-sıvı ve katı-sıvı karışımların saflaştırılması ve ayrıştırılmasında kullanılan destilasyon yöntemi seçilmiş ve sınıf öğretmeni adaylarının bu konu kapsamında yer alan temel olgu ve kavramlara ilişkin ortaya çıkan açıklama ve çizimlerinin kimyasal gösterim seviyelerine göre çözümlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında araştırma nicel araştırma yöntemlerinden kesitsel tarama yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Araştırma, bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi'nin Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören birinci sınıf öğretmen adayları (N=79) ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında kimyasal gösterim seviyelerini belirlemeye yönelik açık uçlu sorulardan oluşan destilasyon çalışma kâğıdından yararlanılmıştır. Doküman analizi ile çözümlenen verilere dayalı olarak ortaya çıkan bulgular öğretmen adaylarının makroskobik ve sub-mikroskobik gösterimler arasında ilişki kuramadıklarını, çözünme sırasında çözücü ve çözünen moleküller arasındaki etkileşimleri çizimlerine yansıtamadıklarını, uçuculuk ve yoğunluk gibi fiziksel özellikleri karıştırdıklarını, kaynama ve buharlaşma arasında ayırım yapamadıklarını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Destilasyon, kimyasal gösterim seviyeleri, sınıf öğretmen adayları, fen eğitimi.

Eflatun Cem Güney'in "Evvel Zaman İçinde" Masal Kitabının Schwartz Değer Kuramı Açısından Analizi

Osman Kum

Bartın Üniversitesi, osmankum@gmail.com

Mustafa Kocaarslan

Bartın Üniversitesi, mkocaarslan@bartin.edu.tr

Değerler eğitimi ilköğretim programlarında oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Öğretim programlarının amaçlarından bir tanesi de bu değerleri öğrencilere kazandırmaktır. Çocuklara bir kavram öğretilirken onların ilgisini çeken yöntemlerden yararlanmanın öğrenmeyi daha kalıcı bir hale getireceği düşünülmektedir. Karatay'a göre masallar çocukların farkındalığını yansıtan en iyi edebi tür olmakla beraber, çocuğu yaşama hazırlamaya yarar. Masalların bu işlevi çocuk eğitiminde masalların değerini artırmaktadır. Buradan hareketle değer öğretiminde masallardan faydalanılabilir. Bu araştırmada Eflatun Cem Güney'in 'Evvel Zaman İçinde' masal kitabında geçen değerler incelenmiştir. Araştırma deseni olarak nitel araştırmalardan doküman analizi seçilmiştir. Türk dilini ve kültürünü çok iyi yansıttığı düşünülen bu masalların literatüre kazandırılmasının ve değerler eğitiminde kullanılmasının amaçlanması araştırmanın önemini artırmaktadır. Sözü geçen masal kitabı incelenirken Schwartz'ın değer kuramından faydalanılmıştır. Bu kurama göre değerler 10 ana başlık altında sınıflandırılmıştır. Bu değerler şunlardır: güç, başarı, hazcılık, uyarım, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma ve güvenlik. Araştırma sonucunda 'Evvel Zaman İçinde' masal kitabında bu değerlerin hepsinin yer aldığı belirlenmiştir. Değerlerin yer alma sıklıkları ise şöyledir: güç(f=11), başarı(f=11), hazcılık(f=7), uyarım(f=2), özyönelim(f=7), evrenselcilik(f=7), iyilikseverlik(f=10), geleneksellik(f=51), uyma(f=10) ve güvenliliktir(f=13). Masal kitabında en çok yer alan değer geleneksellik olmuştur. Bu değeri güvenlik, başarı, güç, iyilikseverlik ve uyma değeri izlemiştir. Sınıflamadaki tüm değerlere yer veren bu masallardan değer öğretiminde yararlanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak araştırmacılara masalın değer eğitimindeki işlevselliği hakkında deneysel bir araştırma yapılması hakkında öneri verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, Schwartz, masallar, Eflatun Cem Güney.

İlkokul Fen Bilimleri Eğitimi Araştırmalarında Genel Eğilimler (2014-2020)

Şule Bayraktar

Ordu Üniversitesi, sulebayraktar@yahoo.com

Doğancan Bedir

Ordu Üniversitesi, dgncnbdr@gmail.com

Sinan Akyol

Ordu Üniversitesi, sinanakyol52@gmail.com

İlker Tunç

Ordu Üniversitesi, ilkertunc57@gmail.com

Bu çalışmanın amacı Türkiye’ de İlkokul Fen Bilimleri Eğitimi alanında gerçekleştirilen araştırmaların genel eğilimleri belirlemektir. Bu kapsamda 2014-2020 yılları arasında Türkçe olarak yayımlanmış 93 makale 20 Tez ve 2 bildiri olmak üzere toplam 115 çalışma incelenmiştir. Çalışmalara, Google Akademik üzerinden “İlkokul 3. Sınıf Fen Bilimleri” ve “İlkokul 4. Sınıf Fen Bilimleri” anahtar kelimeleri 2014-2020 yıl kısıtlaması ile aratılarak ulaşılmıştır. Arama sonucunda elde edilen bilimsel çalışmaların başlıkları ve özleri incelenerek araştırmanın amacına uygun olmayanlar çıkarıldığında ulaşılan toplam 115 çalışma içerik analizine tabi tutulmuştur. 2014-2020 yılları arasında Türkçe olarak yayımlanmış bu 115 çalışma, yayın türü, çalışmanın yayımlandığı dergi, çalışmanın gerçekleştirildiği yıl, çalışmanın konusu, çalışmanın örneklem türü ve sayısı, çalışılan fen bilimleri konu alanı ve ünitesi, çalışmada kullanılan araştırma yöntemi, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri ve anahtar kelimeler açısından sınıflandırılmıştır. Veri toplama aracı olarak Çiltaş, Güler ve Sözbilir (2012) tarafından geliştirilen yayın sınıflama formu araştırmanın amaçlarına uygun olarak düzenlenerek kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama ve analiz süreci henüz tamamlanmamıştır. Ancak, analiz süreci tamamlanmış olan çalışmaların sonuçları değerlendirildiğinde: son yıllarda ilkökulda fen eğitime yönelik araştırmalarının sayısının önceki yıllara göre katlanarak arttığı, çalışmalarda daha çok nitel araştırma yöntemlerinin tercih edildiği, nitel çalışmaların genellikle öğretim programı değerlendirme konularında yapıldığı ve analiz yöntemi olarak içerik analizi kullanıldığı, bununla birlikte nicel çalışmalarda daha çok yarı-deneysel desen kullanıldığı ve belirli öğretim yöntemlerinin daha çok başarı ve tutum üzerindeki etkileri üzerinde çalışıldığı, çalışma ünitesi olarak madde ve değişim ünitesinin seçildiği, çalışmaların genellikle 4. Sınıf öğrencileri ile gerçekleştirildiği ve örneklem büyüklüklerinin 31-100 kişi aralığında olduğu, veri toplama aracı/teknik olarak, doküman analizi yapılan araştırmalar haricindeki nitel çalışmalarda daha çok yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanıldığı, nicel çalışmalarda başarı ve tutum testlerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fen bilimleri eğitimi, içerik analizi, ilkökul, eğitim araştırmaları, araştırma eğilimleri.

İlkokul Öğrencilerinin "Su" Kavramına Yönelik Metaforik Algıları

Pınar Hiçyılmaz Şahin

Ordu Üniversitesi, pinarhcyilmaz@gmail.com

Seher Çetinkaya

Ordu Üniversitesi, seherbayat@odu.edu.tr

Su, dünyayı diğer gezegenlerden farklı kılan tek moleküldür (Brody, 1995). Türkiye, kişi başına kullanılabilir su potansiyeliyle su sıkıntısı yaşayan ülkeler arasındadır. Bu nedenle suyun tasarruflu kullanılması önemlidir (DSİ, 2020).

Tatlı su talebindeki artış, bireyleri sürdürülebilir kişisel su kullanımı konusunda eğitmeyi zorunlu kılmıştır (Seleen vd., 2019). Nesillerin devamı için, temiz suyun devamının sağlanması, var olan su kaynakların bilinçli kullanılması çok önemlidir. İlkokul çağındaki öğrencilerin bu dönemlerde edinecekleri davranışları zamanla yaşama biçimine dönüştürebilmeleri sebebiyle, suyu bilinçli bir şekilde kullanan ve su farkındalığı olan bireyler yetiştirmenin (Covitt, Gunckel ve Anderson, 2009) önemi aşikardır. Araştırma ile öğrencilerin “su” kavramına yönelik algılarını belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden “olgubilim” kullanılmıştır. Bireylerin deneyimlerinin ortak anlamını anlamaya odaklanılır. Araştırmada öğrencilerin “su” kavramına yönelik metaforik algılarını belirlemeye odaklanılmıştır.

Araştırma Ordu ili Kumru ilçesinde bir ilkokulun 1-4. Sınıfında, 95 ilkokul öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere “Su... gibidir; çünkü ...” ibaresinin yazılı olduğu kâğıt verilmiştir. Öğrencilerden bu ibareyi kullanarak ve sadece tek bir metafor üzerinde yoğunlaşarak, düşüncelerini dile getirmeleri istenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde “içerik analizi” tekniği kullanılmıştır.

“Su” kavramına yönelik ilkokul öğrencilerinin geliştirdikleri metaforlarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmanın verileri analiz edildiğinde öğrencilerin metaforlarının “hayat/yaşam” metaforunda toplandığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin su kavramına yönelik metaforları benzetme nedenleri ise “varlığımızı devam ettirme aracı” kategorisinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul öğrencileri, su, metafor.

Türkiye’de Akıl ve Zekâ Oyunları Alanında Yapılan Çalışmaların Sistematik Bir Analizi

Pınar Çavaş

Ege Üniversitesi, pinarcavas@gmail.com

Gökçen Bahar Alp

Ege Üniversitesi, gokcen95bahar@gmail.com

Aslıhan Ayar

Ege Üniversitesi, aslihanayar96@gmail.com

Halime Tüysüz

Ege Üniversitesi, halime-tuysuz-96@hotmail.com

İçinde bulunduğumuz dönem bilgi paradigmasında ciddi bir değişimi beraberinde getirmiş, bu değişim de bireylerin sahip olması gereken nitelikleri etkilemiştir. Eğitim süreçlerini olumlu yönde etkileyen ve öğrenmeyi kolaylaştıran güçlü araçlar olarak kabul edilen oyunlardan faydalanmak, öğrencilerin yaşadığı çağın gerektirdiği niteliklere sahip bireyler olmalarına yardımcı olabilir. Akıl ve zekâ oyunları, bireylerin zihinsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini geliştirme amacıyla hazırlanan eğlendirici, öğretici ve dikkat çekici oyun materyalleridir. Belirli kuralları ve amaçları olan, farklı yaş gruplarına hitap edebilen, oynarken eğlendiren, bireylere yeni bilgi ve beceri kazandırabilecek niteliklere sahip olan akıl ve zekâ oyunlarından eğitim-öğretim ortamlarında faydalanılabilir. Türkiye’de zekâ oyunları ilk kez 2012 yılında ortaokullarda seçmeli bir ders kapsamında eğitim programlarına entegre edilmiştir. Seçmeli zekâ oyunları dersi ile öğrencilerin sahip oldukları zekâ potansiyellerini tanıması ve geliştirmesi, karşılaştıkları problemler karşısında yeni çözüm yolları üretebilmesi, takım çalışmaları ile işbirliği ve iletişim becerilerini geliştirmesi, olaylara farklı bakış açılarından bakabilmesi, özgüven kazanması ve zekâ oyunlarına yönelik olumlu bir tutum sergilemesi hedeflenmiştir.

Bu çalışmada 2011-2020 yılları arasında Türkiye’de akıl ve zekâ oyunları alanında yapılan lisansüstü tezler ve makaleler çeşitli değişkenler açısından incelenerek, çalışmaların mevcut durumunun ortaya konulması ve ileride yapılacak araştırmalara rehber olması amaçlanmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılarak tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında taranan lisansüstü tezler ile TÜBİTAK ULAKBİM-DergiPark veri tabanında bulunan makaleler incelenmiştir. Bu çalışmalara ulaşmak için “akıl oyunları, zekâ oyunları, akıl ve zekâ oyunları” anahtar terimleri kullanılmıştır. Aranılan anahtar kelimeleri içeren 24 makale ve 22 lisansüstü tez olmak üzere toplam 46 çalışma araştırma kapsamına alınmıştır. Çalışmalar betimsel analiz tekniğiyle, araştırmalar 13 farklı değişken (araştırma yöntemleri, veri toplama araçları, veri analiz teknikleri, araştırma konuları vb.) açısından incelenerek analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgularla, ülkemizde akıl ve zekâ oyunları ile ilgili yapılan çalışmalara genel bir bakış kazandırılması ve yapılacak yeni çalışmalara ışık tutması beklenmektedir. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmekte olup en kısa sürede tamamlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Akıl oyunları, zekâ oyunları, akıl ve zekâ oyunları, doküman analizi.

Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Öğretiminde Çocuk Edebiyatı ile Yapılandırılmış Dramaya İlişkin Görüşleri

Ayşegül Gülcü

Dokuz Eylül Üniversitesi, aysegul.gulcu@ogr.deu.edu.tr

Hadiye Küçükkaragöz

Dokuz Eylül Üniversitesi, hadiye.kkaragoz@deu.edu.tr

İlköğretimin ilk üç yılında yer alan Hayat Bilgisi dersi; çocukları hem okul hem de okul dışındaki hayata hazırlar ve bu yüzden önemli bir yere sahiptir. Hayat Bilgisi öğretiminde çocuk edebiyatı ile yapılandırılmış dramaya ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışma, nitel bir çalışmadır. Çalışma grubunu; tezler, kitaplar, makaleler, hayat bilgisi dersi öğretim programları, dergiler ve internet üzerinden yapılan araştırmalar ile drama eğitimi almış ve araştırmacı tarafından kolay ulaşılabilir örnekleme göre; araştırmacıya yakın olan ve erişilmesi kolay olarak seçilmiş olan 2020-2021 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Türkiye’de farklı ilkokullarda görev yapmakta olan ve daha önce görev yapmış veya çalışmasa da eğitimi sürecinde drama dersi veya drama eğitimi almış gönüllü sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan “Hayat Bilgisi Öğretiminde Çocuk Edebiyatı ile Yapılandırılmış Dramaya İlişkin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ve “Bireysel Durum Formu” ile toplandıktan ve alanyazın taraması yapıldıktan sonra doküman incelemesi ve betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular ve alanyazın temelinde sınıf öğretmenlerinin görüşleri tartışılarak sonuca varılmıştır. Alanyazında çocuk edebiyatı metinleri ile yapılandırılmış drama çalışmalarının genellikle Türkçe dersi öğretiminde kullanıldığı görülmektedir. Hayat Bilgisi öğretimi kapsamında farklı bir derste yapılan bu çalışmanın, çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan drama etkinliklerinin farklı disiplinler yelpazesinde gelişmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Hayat Bilgisi dersinin ilkokulda mihver ders olarak adlandırılması, kazanımlarının drama amaçlarıyla doğrudan örtüşmesi ve bu konuda yapılmış çalışmaların yetersiz görülmesinden dolayı bu çalışmada hayat bilgisi dersi seçilmiştir. Hayat Bilgisi dersinin diğer derslerle olan bağlantısı, çocuk edebiyatı metinleriyle yapılandırılmış drama yönteminin diğer derslerde uygulanması konusunda öncü olacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Hayat bilgisi, çocuk edebiyatı, drama.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Bilimsel Yaratıcılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Güzin Özyılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, guzin.ozyilmaz@deu.edu.tr

Günseli Yıldırım

Dokuz Eylül Üniversitesi, gunseli.girgin@deu.edu.tr

Zeynep Gülüm

Dokuz Eylül Üniversitesi, gulum.zeynep10@gmail.com

İçinde bulunduğumuz yüzyıl bireylerin her alanda sürekli gelişimi ve değişimini gerekli kılmaktadır. Bu alanlardan en önemlisi şüphesiz ki eğitim sistemidir. Bundan 10 yıl önce ön plandaki birtakım beceriler artık yerini başka becerilere bırakmıştır. Ancak yaratıcılık ve yaratıcı düşünme yerini ve önemini korumuştur. Bilimsel yaratıcılık kavramı da son yıllarda karşımıza çıkmaktadır. Problem çözme, hipotezler oluşturma, deney tasarlama ve teknik yenilikler, bilime özgü yaratıcılığın özel bir şeklini gerektirmektedir (Lin, Hu ve Adey ve Shen, 2003). Bilimsel yaratıcılık bir beceridir; yaratıcı bilimsel deneyleri, yaratıcı bilimsel problem bulmayı, çözmeyi ve yaratıcı bilimsel aktiviteleri içerdiği için diğer yaratıcılık türlerinden farklıdır.

Yaratıcılığın ve bilimsel yaratıcılığın gelişmesinde okul öncesi dönemin ve çocuklar üzerinde önemli etkiye sahip olan okul öncesi öğretmenlerinin rolü büyüktür. Çünkü yaratıcılığı geliştirmek için yeteneğin yanı sıra öğretmenlerin yaratıcı düşüncelerine de ihtiyaç vardır. Bu nedenle bu çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının bilimsel yaratıcılıklarının düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Dokuz Eylül Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında 2020-2021 öğretim yılında 3. ve 4 sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Hu ve Adey (2002) tarafından geliştirilen ve Kadayıfçı (2008) tarafından Türkçeye uyarlanan “Bilimsel Yaratıcılık Testi (BYT)” kullanılmıştır. Test açık uçlu yedi sorudan oluşmaktadır. Bilimsel Yaratıcılık Yapı Modelinin ana boyutları olan karakterin (akıcılık, esneklik, orijinallik), sürecin (düşünme, hayal etme) ve ürünün (fen bilgisi, teknik ürün, fen olgusu, fen problemi) bütün alt boyutlarını ve testte yer alan her soru da birden fazla alt boyutu ölçmektedir. Sorular cevaplara göre akıcılık, esneklik ve özgünlükleri açısından puanlanmaktadır. Verilerin analizinde öğretmen adaylarının puanlarının aritmetik ortalaması, standart sapması, maksimum ve minimum değerleri hesaplanmış ve gruplar arası farklılıkları belirlemek için t-testi ve ANOVA kullanılmıştır. Verilerin analizi devam ettiği için bulgulara tam metinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel yaratıcılık, okul öncesi, bilim eğitimi, yaratıcılık.

Okul Öncesi Dönemde Müze Gezileri: Ebeveyn Bakış Açısı

Şerife Iraz Ün

Dokuz Eylül Üniversitesi, irazserife@hotmail.com

Zübeyde Doğan Altun

Dokuz Eylül Üniversitesi, zubeyde.dogan@deu.edu.tr

Müzeler, genel anlamda bazı materyallerin sergi alanı olarak tanımlansa da günümüzde bu tanım sergileme kavramının ötesine geçmiş, yaparak-yaşayarak ve etkinliklerle zenginleştirilmiş öğrenmeyi de tanımına dâhil etmiştir (Çakır-İlhan, 2017). Okul öncesi dönemde, çocukların yaparak-yaşayarak öğrendikleri göz önünde bulundurulduğunda, müzelerin, çocukların gelişiminde okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılmasının önemli bir yeri olduğu söylenebilir (Bulut ve Atilla 2017). Yücel ve Kurnaz (2015) tarafından okul öncesi ve sınıf öğretmenleri ile yapılan çalışmada, öğretmenler müze ortamlarının çocuklarda empati, yaratıcılık ve iletişim gibi bazı becerileri geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Müzeler, kültür aktarımını sağlayan ve ailelerin eğlenerek öğrendiği, öğrenirken zevk aldıkları kurumlardır (Atagök, 1999). 1970 yılının sonlarında ABD’de yapılan bir araştırmada düzenli müzeye gelenlerin %60’ının müzeye olan ilgisinin erken çocukluk döneminde aileleri ile birlikte yapmış oldukları müze gezilerinden kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır (Onur, 2012, s.378). Anne-baba ve çocukların birlikte yaptıkları müze gezileri, çocukların gelecekte müzelere karşı olumlu bakış açısı kazanmaları ve müzeye gitme davranışı geliştirmeleri açısından önemlidir. Sonuç olarak, ebeveynlerin müzelere yönelik görüşleri, çocukları ile müze gezisi gerçekleştirme sıklıkları ve müzelerin çocuk yaşamındaki yeri hakkında görüşleri, çocuk eğitiminde önemli bir yer alan müzeleri aile bakış açısından değerlendirmemize yardımcı olacaktır. Çalışmanın amacı, ebeveynlerin, okul öncesi dönem çocuk-aile müze gezilerine bakış açılarını anlamaktır. Bu çalışma nitel bir çalışma olup, veriler görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Çalışmaya gönüllülük esası ile İzmir ilinde yaşayan 0-6 yaş çocuğu olan 50 anne baba katılmıştır. Veri analizi süreci devam etmekte olup, sonuçlar sempozyumda sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, müze, müze gezisi, ebeveyn.

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Dört İşlem Becerileri ile Problem Çözme Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Mustafa Kale

Gazi Üniversitesi, mkale@gazi.edu.tr

Yakup Can Tayfur

Gazi Üniversitesi, yakupcantayfur2@gmail.com

Matematik öğretiminde problemlerin çözümünü etkileyen birçok unsur vardır. Bu unsurlardan biride dört işlem becerisidir. Bu çalışma, dört işlem becerisinin problem çözme başarısındaki etkisine vurgu yapmaktadır. Bu araştırmanın genel amacı ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin dört işlem becerileri ile problemi çözme başarısı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu genel amaçlar ulaşmak için şu sorulara cevap aranacaktır. Öğrencilerin sosyo ekonomik düzeylerine göre problem çözme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Öğrencilerin aile eğitim durumlarına göre problem çözme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Cinsiyete göre problem çözme başarısını ne düzeyde yordamaktadır? Araştırmada nicel veri yöntemlerinden korelasyonel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Kayseri ilinde bulunan ilkokul dördüncü sınıf öğrencileridir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından bu çalışma için geliştirilen problem çözme ve dört işlem başarı testleri kullanılmıştır. Problem çözme başarı testi için 58 soruluk soru havuzu oluşturulmuştur. 58 sorunun içinden uygun olan 14 soru seçilmiştir. Dört işlem başarı testinde ise oluşturulan 60 soruluk soru havuzunun içerisinden 28 soru seçilmiştir. Veri toplama aracındaki soruların amaca uygunluğu ile ilgili matematik öğretimi bölümünden iki akademisyen görüşü alınmıştır. Sorulan soruların sınıf seviyesine ve müfredata uygunluğu konusunda üç sınıf öğretmeninden görüş alınmıştır. Soruların dil bilgisi ve anlam bakımından değerlendirilmesi için ise Türkçe öğretmeninden görüş alınmıştır. Ölçme aracı belirtilen örneklerde yapılan pilot çalışma ile başarı testinin geçerlilik ve güvenilirliği ölçülmüştür. Yapılan pilot uygulamada geçerlilik ve güvenilirlik düzeyleri uygun çıkmıştır. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik testinden sonra asıl uygulamaya geçilmiştir. Araştırmada veriler toplanmış olup analiz aşamasındadır. Yapılacak analiz sonrasında dört işlem becerisi ile problem çözme başarısı arasında anlamlı bir ilişki var mı varsa ne düzeyde olduğunun sorusuna cevap verecektir. Yapılan araştırma sonucunda problem çözme yolunda eğitimcilere, öğrencilere ve velilere yardımcı olacaktır. Problem çözme becerisini etkileyen birçok faktörden biri olan dört işlem becerisinin incelenmesi araştırmacıların diğer faktörler üzerinde yoğunlaşmasına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Matematik eğitimi problem çözme, dört işlem becerisi.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kodlama Eğitimine İlişkin Görüşleri

Özgenur Korkmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, ozgenurrkorkmazz13@gmail.com

Berna Çöker

Dokuz Eylül Üniversitesi, berna.coker@deu.edu.tr

Günümüz dünyasında bilim ve teknoloji hızla gelişmekte ve bu gelişim ile bireylerden beklenen bazı roller ortaya çıkmaktadır. 21. yüzyıl becerileri olarak nitelendirilen bu roller ile bireyler bilgiyi üretebilen, karşılaştığı sorunlar karşısında uygun çözüm yolları bularak problem çözebilen, iletişim yönü kuvvetli olan, iş birliği yapabilen, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen kişiler haline gelmelidirler. Bunun için de klasik öğrenme-öğretme yaklaşımlarından uzaklaşarak yeni ve gelişimsel bir yaklaşıma gidilmesi gerekmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Sayın ve Seferoğlu (2016) 21.yüzyıl becerileri diye adlandırılan beceriler içerisine kodlama eğitimi de dahil etmiştir. Çünkü günümüz dünyasındaki gelişmeleri yakından takip edebilmek bu alandaki ihtiyaçları karşılayabilecek insan gücünü yetiştirebilmek için kodlama eğitimi büyük önem taşımaktadır. Kodlama, problem durumunda web tabanlı araçlara uygun komutlar verilerek problemleri çözüme ulaştırmak şeklinde tanımlanmaktadır (Van-Roy ve Haridi, 2004). Bu problemlerin çözüme ulaştırılmasındaki aşamalar da algoritma kavramı ile açıklanmıştır (Kalaycı, 2012). Bilgisayar tabanlı olan araçların yanı sıra bilgisayar tabansız olmak üzere çeşitli araçlar geliştirildiği görülmektedir. İlgili araçların desteğiyle çocuklara verilen kodlama eğitimlerinin çocukların problem çözme, analitik ve eleştirel düşünme, algoritma, sorgulama becerilerini geliştirdiği söylenebilir. Bu açıdan kodlama eğitiminin desteklenmesinin, etkililiğinin artırılmasının gerektiği düşünülmektedir. Çalışmada öğretmenlerin kodlama eğitimi ile ilgili görüşlerinin betimlenmesinin önemli olduğu ve konuya katkı sağlayacağı düşünüldüğünden, öğretmenlerin kodlamayla ilgili uygulamaları, tecrübeleri ve yeterlilikleri ile ilgili görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desendir. Çalışmada katılımcıların görüşlerinin elde edilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Çalışma grubunu 3-6 yaş çocuklarına öğretmenlik yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmada öğretmenlerin kodlama eğitimine ilişkin görüşleri betimlenmeye çalışılacağı için çalışma, açıklayıcı durum çalışması özelliği taşımaktadır (Aytaçlı, 2012). Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmaktadır. Veri analizi süreci devam etmekte olup, sonuçlar sempozyumda sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, kodlama eğitimi, 21.yy becerileri.

Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrencilerinin Pandemi Sürecinde Üniversitelerin Uzaktan Eğitim Uygulamaları Hakkında Görüşleri

A. Murat Ellez

Dokuz Eylül Üniversitesi, murat.ellez@deu.edu.tr

Güzin Özyılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, guzin.ozyilmaz@deu.edu.tr

Salih Saka

Dokuz Eylül Üniversitesi, salihhsaka1938@gmail.com

2019 yılının sonlarında Covid19 Salgın hastalığı Çin’de çıkıp tüm dünyaya büyük bir hızla yayılmıştır. Bu salgın hastalıktan en çok etkilenen ülkelerden biri de Türkiye olmuştur. Türkiye’de de yaşamı sekteye uğratan bu pandemi süreci tüm sektörleri etkilemiş, salgının önlenmesi için pek çok ülke çeşitli önlemler almak zorunda kalmıştır. Bu kapsamda eğitimde ilk kez bu kadar büyük bir küresel ölçekte etki söz konusu olmuştur. Bu süreçte dünyanın birçok ülkesinde yeni koronavirüs hastalığının (COVID-19) yayılmasını sınırlamak amacıyla okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm kademelerde eğitim kurumları hızla kapatılmıştır. Yaklaşık 1,58 milyar öğrenci (kayıtlı öğrencilerin %91,4’ü) için öğrenim faaliyetleri durarak, hemen hemen tüm eğitim sistemleri uzaktan eğitim çözümlerini kullanmaya başlamıştır (ILO, 2020). Türkiye’de okullar ilk olarak 3 haftalık bir ara verilerek öğrenciler toplu sınıf ortamlarından uzaklaştırılmış fakat covid19 salgınının hızla yayılması sonucu bu süre toplum sağlığını korumak amaçlı giderek arttırılmıştır. Alınan önlemlerden biri de yüz yüze eğitimlere ara verilerek pek çok kademede uzaktan eğitime geçmek olmuştur. Son derece hızlı ve hazırlıksız gerçekleşen bu değişim sürecinde üniversiteler de kısa süre içerisinde çeşitli uzaktan eğitim araçlarına geçiş yapmıştır. Bu hızlı dönüşüm süreci elbette ki beraberinde bir takım problemleri de getirmiştir. Uzaktan eğitimin niteliğinin artırılması için bu süreçteki aksaklıkların tespit edilmesi oldukça önemlidir. Bu araştırmada içinde bulunan bu süreçte Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı eğitiminde uzaktan eğitim yoluyla verilen eğitim hakkında öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin pandemi sürecinde üniversitelerin uzaktan eğitimin yeterliliği hakkında görüşlerini inceleyen bu araştırmaya 5 farklı üniversiteden 59 Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencisi katılmıştır. Öğrenci görüşleri online dersler, online ölçme ve değerlendirme, online öğretim yöntem ve teknikleri, uzaktan eğitimin kalitesi, sınırlıkları, avantajlı ve dezavantajlı kısımlarını tespit edebilmek amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Görüşme formlarından elde edilen veriler betimsel analiz kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları ışığında çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, okul öncesi öğretmen adayları, covid19 salgını.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Sürecinde Gerçekleştirdikleri Uzaktan Eğitim Uygulamaları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi

Gamze Nur İnönü

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, nur.inonu@metu.edu.tr

Hasibe Özlen Demircan

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, dozlen@metu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlik yapan öğretmenlerin, salgın ile birlikte uzaktan eğitim deneyimlerine dayalı olarak, uzaktan eğitim uygulamaları hakkındaki görüşlerini incelemektir. Araştırmada, ilkokula ve ortaokula bağlı okul öncesi eğitim sınıflarında hala uzaktan eğitim uygulaması devam eden öğretmenlerin yanı sıra, bağımsız anaokullarında görev yapan, bir dönem uzaktan eğitimle çevrim içi ortamda eğitimi deneyimlemiş okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Ankara'nın merkez ilçelerinde görev yapan, en az 8 yıl deneyimi olan 18 devlet öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmış olup, öğretmenlerle çevrim içi görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanıp, içerik analizi yöntemiyle analiz edilecektir. İlk veri analizi sonucunda elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmenlerinin salgın sürecinde gerçekleştirdikleri uzaktan eğitim alanındaki uygulamalarını 3 tema altında toplamaktadır: Genel görüşler, yöntemler ve etkinlikler, fırsatlar ve zorluklar. Öğretmenler, uzaktan eğitim uygulama deneyimlerini, sınıf ortamıyla aynı (n=3), sınıf ortamından daha çok etkili (n=2) ve sınıf ortamına göre daha az etkili (n=13) olarak nitelendirmiştir. Ayrıca öğretmenler, uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları etkinliklerin öğretmen merkezli olması gerektiğini vurgulayarak, fen etkinlikleri gibi öğretmenin gösterip uygulayacağı etkinliklere yoğunlaştıklarını ifade etmişlerdir. Son olarak, öğretmenler bu deneyimi yaşarken, çocukların akranları ile iletişimleri, kısıtlı zaman, aile katılımı, sınıf yönetimi ve teknolojik problemler konusunda zorlandıklarını ifade ederken, yine akran iletişimi ve aile katılımı yönüyle fırsat sağladıklarını da dile getirmişlerdir. Salgın sürecinin devam etmesi sonucu, güncel eğitim yöntemlerine yönelik yapılan bu araştırma, okul öncesi öğretmenlerinin yaptıkları uygulamalar hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi için önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, okul öncesi, öğretmen görüşleri.

Artırılmış Gerçeklik Uygulamasının Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Uzaya Yönelik Bilgilerine Etkisinin İncelenmesi

Endam Düzyol

Dokuz Eylül Üniversitesi, endamduzyol97@gmail.com

Günseli Yıldırım

Dokuz Eylül Üniversitesi, gunseligirgin@gmail.com

Güzin Özyılmaz

Dokuz Eylül Üniversitesi, guzinozyilmaz@gmail.com

Okul öncesi eğitim, çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyen ve gelecek yaşantısına temel olan bir dönemdir. Bu dönemde sunulan zengin materyaller çocukların gelişim alanlarını bütüncül bir şekilde destekler. Duyu organlarının aktif kullanımını gerektiren teknoloji aracılığıyla çocuklar zengin yaşantılar elde eder (Kol 2012). Artırılmış gerçeklik teknolojisi okul öncesi dönemde kullanıldığında eğitimi daha ilgi çekici ve keyifli bir hale getirerek kalıcı izli öğrenmelere yol açtığı belirtilmiştir (Cascales, Laguna, Pérez-López, Perona ve Contero, 2013).

Bu çalışmanın amacı, artırılmış gerçeklik uygulamasının okul öncesi dönem çocuklarının uzaya yönelik bilgilerine etkisini incelemektir. Çalışma, ön test-son test kontrol gruplu gerçek deneysel desen ile tasarlanmış nicel araştırmadır. Deneysel desenler, bir değişkenin bağımsız iki gruba etkisini inceleyerek neden-sonuç ilişkileri kurar (Büyüköztürk, 2012). Çalışma grubu, İzmir ili Buca ilçesinde okul öncesi eğitim alan 60-72 aylık 24 çocuktan oluşmaktadır. Basit seçkisiz örnekleme yöntemi uygulanmıştır ve 12 çocuk deney grubu, 12 çocuk kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Çalışmada okul öncesi dönem çocukların uzaya yönelik bilgilerini ölçmek için 10 soru içeren bir form kullanılmıştır. Uzay öğretimine yönelik deney grubunda artırılmış gerçeklik uygulaması; kontrol grubunda ise 2 boyutlu görseller ile uygulama yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde t testi kullanılmıştır. Çalışmada deney ve kontrol grubunun ön test puanlarında istatistiksel olarak farklılık bulunmamıştır. Bu bağlamda deney ve kontrol grubunu oluşturan çocukların uzaya yönelik bilgilerinin birbirine denk olduğu söylenebilir. Deney ve kontrol grupları arasındaki son test puanlarında ise deney grubunun lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p < .05$). Çalışmanın sonucunda artırılmış gerçeklik uygulamasının okul öncesi dönem çocuklarının öğrenmelerine olumlu katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, artırılmış gerçeklik, uzay.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Aktif Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Görüşleri

İpek Özbay Karlıdağ

Yozgat Bozok Üniversitesi, ipek.karlidag@bozok.edu.tr

Aktif öğrenme, öğrenen bireyler kavramını içeren 21.yüzyılda önemli bir öğrenme yaklaşımıdır. Aktif öğrenme yaklaşımının en önemli özelliği öğrenenin kendi öğrenmesinden ve ilerlemesinden sorumlu olmasıdır. Özellikle öğrenmenin ekonomik kalkınmanın özü olarak kabul edilmiş olduğu ele alındığında öğrenme beceri ve yeterliklerinin edinilmesi hem bireysel hem de kurumsal hedeflere ulaşmak için önemli bir konudur. Aktif öğrenme yaklaşımı bireylerin öğrenme becerilerini ve yeterliklerini geliştiren bir yaklaşımdır. Ancak aktif öğrenmenin amacına ulaşmasındaki en önemli faktör öğretmen ve öğretmen eğitimidir. Öğretmenler tüm pedagojik eylemleri ile öğrenmenin kalitesini iyileştirebilecek ve farklı öğrenciler için eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilecek yeterliliğe sahip olmalıdır. Özellikle okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmen olduklarında eğitim verecekleri yaş grubunun özellikleri dikkate alındığında aktif öğrenmeye dayalı öğrenme süreci tasarlayabilme konusunda yeterli olmaları oldukça önemlidir. Ayrıca covid-19 salgınıyla birlikte aktif öğrenme yaklaşımını temel alan eğitim modellerine ihtiyaç daha görünür bir hale gelmiştir. Bu nedenle araştırmanın amacını öğretmen eğitiminde aktif öğrenme yaklaşımına ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri ve deneyimlerinin neler olduğunu incelemek oluşturmaktadır. Nitel araştırma deseninde yürütülen bu çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 12 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan okul öncesi öğretmen adaylarının 4'ü erkek, 8'i kadın olup hepsi son sınıf öğrencisidir. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların aktif öğrenmeyi öğrenenin öğrenme sürecine karar verme ve planlama ile katılım gösterdiği, kendi öğrenmesinden sorumlu aktif bir öğrenen olarak yaparak yaşayarak öğrenme deneyimleri elde ettiği, öğrenmeyi öğrenme işi olarak ifade etmiştir. Katılımcılara göre aktif öğrenmede öğrenen sorular soran, araştırmacı ve öz değerlendirme yapabilen bir birey iken öğretmen ise alan bilgisinde yetkin, kendini geliştiren ve rehber özelliklerine sahiptir. Katılımcılar aktif öğrenmenin önünde öğretmenden, öğrenciden ve fiziksel koşullardan kaynaklı bazı engel durumları olduğunu ifade etmiş ve son olarak katılımcıların hepsi kendini aktif öğrenme yöntemlerini uygulama konusunda yetersiz hissettiklerini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aktif öğrenme, aktif öğrenme deneyimi, okul öncesi öğretmen adayı.

Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye Yönelik Tutum ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Düzeyleri

Ebru Durgut

Bartın Üniversitesi, durgutebru1616@gmail.com

Ayşe Derya Işık

Bartın Üniversitesi, aysederyaisik@gmail.com

Aysun Nüket Elçi

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, aysunnuketelci@hotmail.com

Öğretmenlik mesleğinde öğrenme tutkusu öğretmenin mesleki gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Öğrenme merakını öğrencilere aktarabilen öğretmenler gelecekte öğrencilerin seçecekleri meslekte başarılı olmaları ve kendilerini geliştirmelerinde etkili olacaktır. Öğretmen adaylarının lisans programı boyunca öğretmenlik mesleğini başarılı bir şekilde yapma konusunda kaygıları bulunmaktadır. Öğretmen adayları bu kaygılarını mesleğin gereklilikleri ve yeterliliklerini öğrenme ile yenebilirler. Öğretmenlik mesleği ile ilgili öğrenmelerini uygulamaya yansıtabildikleri ve kendilerini sürekli geliştirmeleri bu kaygılar ile baş etmede etkili olacaktır. Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik tutumları ile öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik tutumları ile öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeyleri ve bunlar arasındaki ilişkiler demografik özellikler açısından incelenmiştir. Çalışmanın araştırma grubu 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Bahar döneminde bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinin 1, 2, 3 ve 4. sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarından (Fen Bilimleri Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği) oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak Çetin ve Çetin (2019) tarafından geliştirilen “Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği (ÖYTÖ)” ve Cabı ve Yalçınalp (2013) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği (MKÖ) ile araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Sonuçlar tablolar yardımıyla yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, öğrenmeye yönelik tutum, öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı.

Alternatif Okullarda Çalışan Uzmanların Erken Çocukluk Eğitiminde Teknolojiye Bakış Açısı

Filiz Tuğba Kaya

Bahçeşehir Üniversitesi, t.filizkaya@gmail.com

Çağatay Çakmak

Bahçeşehir Üniversitesi, cakmakcagatay05@gmail.com

Bu çalışma, alternatif eğitim yaklaşımlarını benimseyen okul öncesi kurumlarında teknoloji kullanılmamasının nedenlerinin sistematik bir şekilde araştırılması amaçlanmıştır. Alternatif Eğitim Yaklaşımları incelenerek teknoloji kullanımı konusunda karşılaştırılmış ve değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmada araştırma verileri literatür taraması yapılarak elde edilmiştir. Verilerin toplanması aşamasında; ‘Montessori, Waldorf, Reggio Emilia ve Demokratik Okul’ Alternatif Eğitim yaklaşımlarıyla ilgili bilimsel dergilerde yayınlanmış deneysel çalışmalardan yararlanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre, Waldorf okullarında teknolojiye hiç yer verilmediğine ve istisnai birkaç okul dışında Montessori okullarında da teknolojinin kullanılmadığına, Demokratik Okullarda gerçek yaşam materyallerine yer verildiğine, Reggio Emilia okullarında projeksiyon, tepegöz ve ışıklı masanın kullanıldığına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alternatif okullar, Montessori, Waldorf, Reggio Emilia, demokratik okul, okul öncesi.

İşbirlikli Öğrenme-Öğretme Yaklaşımına Yönelik Bir Derleme Çalışması

Tuğçe Durmuş

Ordu Üniversitesi, tgcelvnt2928@gmail.com

Seher Çetinkaya

Ordu Üniversitesi, sbayat_cetinkaya@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı, 2015-2021 yılları arasında ilkokulda işbirlikli öğrenme- öğretme yaklaşımıyla hazırlanmış yayınları bir araya getirip “Yayın Yılı ve Yayın Türü”, “Disiplin Alanları”, “Sınıf Düzeyi”, “İşbirlikli Öğretim Teknikleri”, “Amaçları”, “Sonuçları” ve “Önerileri” parametrelerine göre inceleyerek sistematik bir derleme çalışması yapmaktır. Sistematik derleme çalışmaları genel anlamda belli ölçütler çerçevesinde literatür taraması yapılarak mevcut araştırmalara ulaşılan, seçilen yayınlardan elde edilen bulguların da derinlemesine sentezlendiği bir araştırma yöntemidir. Bu doğrultuda araştırma sistematik derleme çalışması olarak yapılandırılmış, veriler doküman incelemesi yöntemi çerçevesinde incelenmiştir. Öncelikle araştırmanın amacını ve derlemesi yapılacak yayınların ölçütleri yansıtma durumları araştırmacılar tarafından belirlenmiş, dahil edilecek yayınlar için “TR dizinde yayınlanma”, “YÖK Ulusal Tez Merkezinde tam metnine ulaşılma”, “2015-2021 yılları arasında yayınlanmış olma” kriterlerine göre çalışmanın kapsamı daraltılmıştır. İlgili kriterlere göre sekizi makale, dokuzu lisansüstü tez olmak üzere toplam on yedi yayın incelenerek çalışma yürütülmüştür. Araştırmanın amacına yönelik olarak seçilen yayınlar, yıl ve türlerine göre gruplandırılmış ve her bir yayın farklı bir biçimde kodlanmıştır. Araştırma kapsamında yayınlar benzer ve farklı özelliklerine göre gruplanmış ve araştırmanın amacına uygun olarak betimsel içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda çalışmalar amaçlarına göre incelendiğinde “Beceri”, “Akademik Başarı” ve “Tutum” ve “Diğer” olmak üzere dört temaya ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, “Beceri” temasında bir yayın hariç diğer yayınların anlamlı farklılıkla beceri/tutum akademik başarı üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı, işbirlikli öğrenme-öğretme yaklaşımına ilişkin olumlu metaforların üretildiği ve ilkokul 4. sınıf düzeyinde bir “Bütünleşme Ölçeği” geliştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda ilkokul düzeyinde işbirlikli öğrenme yaklaşımının öğrencilerin sosyal becerilerine etkilerinin incelendiği çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: İşbirlikli öğrenme-öğretme yaklaşımı, işbirlikli öğretim teknikleri, ilkokul, sistematik derleme.

İlkokul Türkçe Dersi İletişim Yeterliklerinin Drama Yöntemiyle Öğretiminin Önemi

Kader Çınar

Dokuz Eylül Üniversitesi, kadercnr2608@gmail.com

Hadiye Küçükkaragöz

Dokuz Eylül Üniversitesi, hadiye.kkaragoz@deu.edu.tr

Araştırmada ilkökul Türkçe İletişim yeterliklerinin drama yöntem ve tekniklerini kullanarak işlenebilmesinin önemi ortaya konulmuştur. Araştırmada alanyazın taraması yapılarak, drama ile ilgili yazılmış tez, makale, kitap vb. yazılı, basılı ve elektronik ortamda yer alan kaynaklar taranarak, 2020-2021 eğitim öğretim yılı için hazırlanan Millî Eğitim Bakanlığı onaylı 4. sınıf Türkçe Öğretim Programı esas alınmış ve iletişim yeterliklerinin alt boyutlarına göre değerlendirme yapılmıştır. Yapılan değerlendirmelerin sonucunda drama yönteminin önemi ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, drama yöntemi, iletişim yeterlikleri.

Covid-19 Pandemisinin Çevresel Etkileri ve Çevre Bilinci Eğitimleri

H. Duygu Bilgen

Mersin Üniversitesi, hduygubilgen@mersin.edu.tr

Son yıllara kadar sanayileşme ve nüfus artışı ile hızla artan çevresel problemlere çözümler arayan araştırmacılar, 2020 yılında Covid-19 pandemisi nedeni ile çevrenin çok daha farklı boyutlarda etkilendiğini görmeye başladılar. Bu konuda yapılan çalışmalar öncelikle pandemiden en az zarar görmek adına aşı ve ilaç geliştirme üzerine gerçeklemede olmasına rağmen, çevre bilimi ve teknolojsi çalışan araştırmacılar pandeminin çevresel etkileri üzerine de yoğunlaşmaya başlamışlardır. Ülkemizde uygulamaya koyulan ve her geçen gün geliştirilen sıfır atık projesi kapsamında pandemi öncesi plastik kullanımında ciddi azalmalar meydana gelmişken, pandemi etkisi ile bu oranların normalin de üzerine çıkması, evsel ve tıbbi atık kavramlarının pandeminin yayılmasının önlenmesi açısından büyük önem kazanması çevre eğitimlerinin de artırılması gerekliliğini doğurmuştur. Pandemi nedeni ile tüm dünyada eğitimler yoğun bir şekilde online olarak sürdürölmektedir. Yüz yüze eğitimlerin performanslarına yaklaşabilmek ve pandeminin çevresel etkilerini anlatabilmek amacı ile özellikle okul öncesi, ilk ve ortaokul düzeylerinde gerçekleştirilen eğitimlere atık kavramı, tıbbi ve tehlikeli atık kavramları, maske eldiven ve virüslerle kontamine olmuş herhangi bir ekipmanın nasıl bertaraf edilmesi gerekliliği konuları mutlaka eklenmelidir. Bu konularda verilmesi gereken eğitimlerin amaç, hedef, içerik ve performans kriterleri bu çalışmada tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covit-19, çevre eğitimleri, pandemi, tehlikeli atık yönetimi.

Erken Çocukluk Dönemindeki Çocukların Dijital Oyun Oynama Alışkanlıklarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Nilüfer Yiğit

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, nilali-yigit@hotmail.de

Elif Mercan Uzun

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, emercan@omu.edu.tr

Günümüzde teknolojik çağ içerisinde doğan yeni nesil Z-kuşağı diye adlandırdığımız çocukların hayatlarında dijital oyunlar önemli bir yer tutmaktadır. Erken çocukluk döneminden başlayarak çocukların büyük bir kısmının dijital oyunlar karşısında vakit geçirdikleri bilinmektedir. Dolayısıyla uzun süreler farklı türdeki dijital oyunlar karşısında vakit geçiren çocuklar dijital oyunlardan bir şekilde etkilenmektedir. Okulda sınıf içerisinde bu etkilerin yansımaları olmaktadır. Öğretmenler anne babalardan sonra sınıf içerisinde çocukların davranışları üzerinde etkilerini gözlemleyen en iyi kişilerdir. Literatürde yapılan araştırmalar incelendiğinde öğretmenlerin görüşlerinin alındığı çalışmaların azınlıkta olduğu görülmektedir. Bu çalışmada 3-7 yaş arası çocukların dijital oyun oynama alışkanlıklarını ortaya çıkarmak amacıyla öğretmen görüşlerinin alınması hedeflenmiştir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında maksimum çeşitlilik örneklemesi yöntemiyle belirlenen on beş okul öncesi ve ilkokul birinci sınıf öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar arasında ki paralelliği ve farklılığı saptamak ve buna göre karşılaştırmalar yapmak için yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Veri toplamak için demografik bilgi formu ve görüşme formu kullanılmıştır. Demografik bilgi formunda öğretmenlere ilişkin yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, hizmet süresi, elektronik cihazlar karşısında geçirilen süre, dijital oyun oynayıp oynamadığı, ne tür dijital oyunlar oynadığı ile ilgili maddelere yer verilmiştir. Görüşme Formunda öğretmenlerin erken çocukluk dönemi çocukların dijital oyun oynama alışkanlıklarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla beş soru sorulmuştur. Pandemi sürecinden dolayı görüşmeler öğretmenler tek tek aranarak telefon aracılığı ile yapılmış ve öğretmenlerden izin alınarak ses kaydı alınmıştır. Verilerin analizinde yapılan kodlamalardan yola çıkarak temalar oluşturulmuştur.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin tamamı sınıflarındaki çocukların dijital oyunları oynadıklarını bunu çocukların konuşmalarından ve sınıf içerisinde yansıyan davranışlarından gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler dijital oyunların çocuklar üzerinde olumlu veya olumsuz etki etmesinin veli kontrolüne bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler velilerin en fazla süre ve içerik konusunda dikkatli davranılması gerektiğini dile getirmişlerdir. Ayrıca öğretmenler velilerin çocuklarını oyalamak için çocuklarını dijital oyuna maruz bıraktıkları ve çocuklarının oynadıkları dijital oyunların içerikleri hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları ile ilgili görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Dijital oyun, erken çocukluk, öğretmen görüşleri.

Erken Çocukluk Döneminde Bulunan Çocukların Çevre Kavramına Yönelik Zihinsel Modelleri

Perihan Tuğba Şeker

Uşak üniversitesi, tugba.seker@usak.edu.tr

Şerife Yıldırım

Özel Patika Anaokulu, mayacb16@gmail.com

Bu araştırmanın amacı erken çocukluk döneminde olan çocukların çevre kavramına yönelik zihinsel modellerini tespit etmektir. Bu amaçla 60-72 aylık 40 çocukla yürütülen çalışmada çocuklara çizim tekniği uygulanmıştır. Çizimler Draw An Environment Test-Rubric (DAET-R) testi aracılığıyla ortaya konmuş ve aynı teste ait rubrikler aracılığı ile puanlanmıştır. Uygulama sürecinde öncelikle çocuklara çevre modelleri çizdirilmiştir. Sonrasında gruplar oluşturulmuş ve her gruptaki çocukların kendi çizimlerini tartışmaları istenmiştir. Tartışma sürecinden sonra, içeriğinde bazı çevre temalarının bulunduğu kitaplar okunmuş ve bu kitaplar kapsamındaki bazı görseller sunulmuştur. En sonunda çocuklardan yeniden çevre kavramı hakkında çizimler yapmaları istenmiştir. Bu çizimlere yeni öğrendikleri bilgileri aktararak aktarmadıkları incelenmiştir. Verilerin analiz süreci devam etmekte olup ortaya çıkan bulgular ayrıntılı olarak sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Çevre Eğitimi, çizim, okul öncesi eğitim.

**Türkiye’deki Üstün Eğitiminin Değerlendirilmesi ve Üstün Potansiyelli Öğrenciler için
Örnek Bir Program “Kış Okulu Küçük Bilim İnsanları”**

Meral Şengüler

meralsenguler@hotmail.com

Zeka ve yetenekleri akran standartların üstünde olan bireyler “Üstün Potansiyelli” olarak tanımlanır. Doğuştan gelen zeka ve yeteneklerimiz, yönlendirme ve motivasyon ile gelişir. Her bireyin potansiyeli, yetenekleri, ilgi alanları, öğrenme modelleri farklıdır. Bu farklılıklar eğitim öğretim programının yönetimini daha önemli hale getirir. Üstün potansiyelli bireylerin/çocukların eğitiminde ise çok daha hassas dengeler söz konusudur. Ülkemizde resmi ya da özel kurumlar bünyesinde üstün potansiyelli bireylerin eğitimi yapılmaktadır. Bu kurumlarda bazı programlar uygulanmaktadır. Çeşitli testlerle tanılanmış öğrenciler bu programlara kabul edilerek uygulamaya dahil edilmektedir. Bu bildiride bireysel ya da grup çalışmaları şeklinde yapılan bu çalışmaların hangi zeka-yetenek ve eğitim kuramlarına dayandırıldığı incelenmektedir. “Kış Okulu Küçük Bilim İnsanları” adlı program kesintisiz 7 yıl boyunca 5-13 yaş arasındaki üstün potansiyelli çocuklar ile uygulanmış bir programdır. Bu program çoklu zeka kuramını esas almaktadır. Programın temelinde grup çalışmalarındaki her bireyin farklılıkları önemsenmektedir. Bireyin yaş ve sınıf düzeyine göre MEB programı üzerinden okul eğitimi göz önünde bulundurulur. Program esnasında eğlenerek uygulanan her çalışma çocuğun yaşı ve potansiyeline uygun bir oyun formunda hazırlanıp uygulanır. Grubun her üyesinin öğrenme modellerine göre roller verilerek öğrenme gerçekleşir. Bu bildiride bu programın kuramsal ve uygulama boyutunda incelemekte, kazanımları ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üstün zeka, üstün potansiyel, üstün eğitimi.

Okul Öncesi Kodlama Eğitiminde “Kankabot”

Meral Şengüler

meralsenguler@hotmail.com

Ülkemizde okul öncesi eğitim dönemi; MEB’e bağlı ana okullarında 36 aylıktan başlar 72 aya kadar sürer. Çocuğun bilişsel, sosyal-duygusal, öz bakım, dil ve motor becerileri olarak adlandırılan 5 gelişim alanında sağlıklı yetişmesini hedefler. Bu gelişim alanları, kazanım ve göstergeleri üzerinden takip edilir. Kişilik ve değerler eğitiminin de önemli olduğu bu süreçte çeşitli destek etkinlikler ile okul öncesi programları okul öncesi öğretmenleri tarafından uygulanır. Son yıllarda özellikle etkinlik ya da ders adı olarak okulların programlarında “Robotik Kodlama” adı karşımıza çıkmaktadır. Kodlama, diğer bir ifadeyle programlama; belirli şartlara ve düzene göre yapılması öngörülen işlemlerin bütünüdür. Dolayısıyla sadece bilgisayar ortamında değil yaşamın herhangi bir zaman diliminde ve herhangi bir noktasında, kişinin içinde bulunduğu şartlara göre yapması gerekenleri düşünebilme becerisine bir gönderme vardır. Buradan hareketle kodlama, sıralı düşünebilme ve işlem sırasını planlamayı da beraberinde getirir. Bu bildiri, okul öncesi çocuklar için hazırlanmış Kankabot programını ele almaktadır. Programın kullandığı yaklaşım ve yöntemler ortaya konularak okul öncesi çocuğa sağladığı kazanımlar incelenecektir. Kankabot ile oyun üzerinden çocuğa farklı ve çözüm odaklı düşünme becerisi kazandırılmaktadır. “Kankabot” yaklaşık 5 yıldır kullanılan ve geliştirilmeye devam edilen sevimli bir robottur. Kendisine özel hazırlanmış parkurlar üzerinde özel komut kartları ile programlanarak hareket eder. Bu komutlarla parkurlara ait görev kartlarındaki hedef noktalarına ulaşır. Bu şekilde algoritmik düşünme, problem çözme, yön kavramı, sayma becerisi gibi birçok kazanımı hedefler. Çocukların oynamaktan keyif aldıkları bir oyun arkadaşı olan Kankabot, web sitesi üzerinden indirilerek bilgisayar ortamında da oynanabilmektedir. Özellikle pandeminin yaşantımıza getirdiği uzaktan eğitim dönemlerinde çocukların eğitiminin aksamadan evden de yürütülebilmesine olanak sağlamaktadır. Bu çalışma, Kankabot programı üzerinden okul öncesi yaş grubu çocuklarına sağladığı kazanımları bilişsel ve gelişim kuramları üzerinden incelemektedir. Okul öncesi eğitiminde okullarda kullanılabilecek bu programın uygulaması 48 – 72 aylık çocuklarla uygulanmıştır. Bu uygulama sürecinde yapılan gözlemler ve programın çocukların gelişimine katkıları paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, kodlama eğitimi, robot, kankabo.

Mevsimlik Tarım İşçisi Çocukları Öğretmen Adayları Ne Kadar Tanıyor?

Naciye Somuncu Demir

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ncsomuncu@gmail.com

Kırsal alanda, işlenecek toprağa sahip olan veya olmayan bireyler ile kentsel alanlarda, varoş olarak nitelendirilen yerleşim birimlerinde ikamet eden, sosyo ekonomik düzeyi ve eğitim seviyesi çok düşük bireylerin bir çeşit geçim aracı olarak gördüğü, mevsimlik tarım işçiliği, ülkemizde birçok bölgede sıklıkla rastlanan bir durumdur. Bu tarz yaşam tarzına sahip aileler içerisinde, çocukların eğitim süreçleri hakkında, öğretmen adaylarının farkındalıklarını ortaya çıkarmak çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji tercih edilmiştir. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde eğitim gören 85 öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler üzerinde içerik analizi uygulanmıştır. Bu süreçte öğretmen adaylarına mevsimlik çocuk işçiliğine dair kamu spotları izletilmiştir ve bunların içeriklerinden yararlanılmıştır. Öğretmen adaylarının, büyük çoğunluğunun mevsimlik işçi kavramına yönelik yüzeysel bilgiye sahip olduğu, kavrama yönelik farkındalıklarının daha çok sosyal yaşantı ve gündelik durumlarına yönelik haberlerden elde ettikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilere izletilen videolarda, öğrenciler daha çok şaşkınlık ve üzüntü duyduklarını dile getirmişlerdir. Bireylerin eğitim hakkına sahip olması gerekliliğini çoğu öğretmen adayı ifade ederken, nasıl davranacaklarına, hangi kurum ve kuruluşa başvuracakları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları gözlemlenmiştir. Özellikle mevsimlik işçi çocuklarının süreçten nasıl etkilendiğine yönelik görseller öğretmen adaylarında girişimde bulunma ve bu çocuklar için sorumluluk alma duygularını canlandırmıştır. Öğretmen adayları sıkıştırılmış, basit ve etkili özel bir programın olması gerektiğine vurgu yapmışlardır. Mevsimlik işçi çocuklar için ücretsiz yurtlarda barınma ve onların eğitim sürecinin aksamaması için birçok farklı öneride bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Mevsimlik tarım işçisi, çocuk işçi, öğretmen adayları.

11-18 Yaş Arası Ergenlerin Göç Hakkındaki Algılarının Değerlendirmesi

Berkay Dökel

Dokuz Eylül Üniversitesi, berkay.dokel@ogr.deu.edu.tr

Mustafa Çağatay Yiğit

Dokuz Eylül Üniversitesi, mustafacagatay.yigit@ogr.deu.edu.tr

Zekavet Kabasakal

Dokuz Eylül Üniversitesi, zekavet.kabasakal@deu.edu.tr

Göç insanlık tarihi kadar eski ve insanla beraber varlığını korumakta olan bir kavramdır. Göç ister bireyin kendi isteğiyle ister zorunlu olarak gerçekleşsin, birey ve çevresinde belli başlı değişimlere sebep olmaktadır. Genel olarak çocuk ve ergenler göç yaşantısından daha olumsuz etkilenmektedirler ve bu süreç içerisinde uyum problemleri ile davranışsal, ruhsal ve duygusal alanlarda problemler yaşama açısından yetişkinlere göre daha fazla risk altındadırlar. Önemli bir gelişim dönemi geçiren ergen ve çocuklar için göç süreci fiziksel, sosyal ve kültürel yönden büyük etkilere sahip olabilmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı göç yaşantısına sahip olan ve olmayan ergenlerin göç ve göçe ilişkin süreçlere dair algı ve görüşlerinin değerlendirilmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme kullanılmış olup, öğrencilerin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile kayıt altına alınmıştır. Görüşme soruları Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanından 5 uzmanın görüşü alınarak hazırlanmıştır. Çalışma grubu 11-18 yaş arası, 18'i (14 kız, 4 erkek) göç yaşantısına sahip olmayan, 11'i ise (6 kız, 5 erkek) ise göç yaşantısına sahip olan toplam 29 öğrenciden oluşmaktadır. Görüşmelerin her biri ortalama 15 dakika sürmüştür. Göçün ne olduğu sorulduğunda öğrencilerin büyük çoğunluğu göçü bir yerden bir yere gitmek zorunda olmak olarak tanımlamaktadırlar. Özellikle göç yaşantısı olan öğrenciler göçü savaş ve baskıdan kaçış olarak görmektedirler. Göçün olumlu tarafları için öğrenciler genel olarak yeni bir hayat kurma şansı, güvende olma ve yeni bir kültürü tanıma durumlarını sayarken göçün olumsuz tarafları içinse dil ve kültürü öğrenmedeki zorluklar, ayrımcılığa maruz kalma, vatanından ve sevdiklerinden ayrılma ile yeni yaşama uyum sağlamadaki zorlukları neden göstermekte ve göç yaşantısı olan ve olmayan öğrenciler göçmenlerin kolay uyum sağlaması için dil ve kültüre yönelik eğitimler düzenlenmesi, göçmenlere yönelik önyargısız ve hoşgörülü bir tutum sergilenmesi ve göçmenlerin sosyalleşmesine yönelik çalışmalar düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedirler. Son olarak öğrencilerin çoğu göçmen bir arkadaşına sahip olduklarını ve neredeyse tamamıyla göçmen bir arkadaşları olmasını istediklerini ifade etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Göç, ergenler, algı.

7-12 Yaş Arası Zorunlu Göç Yaşantısı Olan Çocukların Göç Algılarının İncelenmesi

Mustafa Çağatay Yiğit

Dokuz Eylül Üniversitesi, mustafacagatay.yigit@ogr.deu.edu.tr

Berkay Dökel

Dokuz Eylül Üniversitesi, berkay.dokel@ogr.deu.edu.tr

Zekavet Kabasakal

Dokuz Eylül Üniversitesi, zekavet.kabasakal@deu.edu.tr

Göç unsuru insanlık tarihi kadar eski bir unsurdur. İnsanlar geçmişten günümüze kadar daha iyi yiyecek bulabilme, güvenli bir yaşam alanı sağlama, daha iyi bir eğitim, daha iyi iş olanakları bulma gibi daha birçok farklı sebeple yaşadıkları yerleri terk etmiş; başka bir alana yerleşmişlerdir. Bu yer değişimi bireylerin kendi irade ve istekleri doğrultusunda olabilmekle birlikte bireylerin içinde bulunduğu sosyal grubun zorlamasıyla da gerçekleşebilmektedir. İşte bu durum “göç” olarak adlandırılmaktadır. Petersen (1958), göç tiplerini 5 başlık altında toplamıştır; ekolojik sebeplerden kaynaklı İlkel Göç; bireylerin sosyal baskı sonucu kendi iradeleriyle karar almaları kaynaklı Yönlendirilen Göç; bireylerin bulundukları sosyal grubun uyguladığı baskı kaynaklı Zoraki Göç; bireylerin herhangi bir baskı olmadan bireysel sebeplerle kendiliğinden aldıkları kararlara dayalı Serbest Göç ve son olarak bir grubun daha önce göç eden bireylerden ve teknolojik gelişmelerden etkilenmesi kaynaklı gerçekleşen Kitleli Göç. Göç eden bireyler gittikleri yere kendi din, dil, gelenek ve kültürünü götürmektedirler. Bir yandan bu değerlerini kaybetmemeye çalışmakta, öte yandan ise gittikleri yerin din, dil, gelenek ve kültürüne maruz kalmaktadırlar. Bu yüzden başta zoraki göçler olmak üzere, tüm göç türlerinde bireyler uyum problemleriyle karşılaşabilmektedirler. Yapılan araştırmalar göç eden çocukların sokakta yaşama, suç işleme, madde bağımlısı olma, tacize maruz kalma gibi olumsuz yaşam olaylarıyla karşı karşıya kalma noktasında yüksek risk grubunda olduklarını göstermektedir. Bu araştırma betimsel bir araştırmadır ve araştırmanın amacı göç yaşantısının çocukların gözünden algısını değerlendirmektir. Çalışma grubunu 7-12 yaş arası 15 (5 erkek ve 10 kız olmak üzere) çocuk oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında çocuklardan aile resmi çizimleri istenmiştir. Ardından resimler araştırmacı tarafından incelenmiş ve resimlerdeki ortak temalar belirlenmiştir. Resimler incelendiğinde; büyük ev çizimi, mutlu yüz ifadeleri, aile bütünlüğü vurgusu dikkat çekmektedir. Bir diğer dikkat çeken nokta ise, çocuk resminin gelişim evrelerine göre çalışma grubunu oluşturan çocuklar yaş düzeyine uygun dönemde ancak alt sınıra yakın bir gelişim göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, çocuk, algı.

Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Okul Yönetiminde Ortaya Çıkan İhtiyaçlar I: Covid-19 Krizinde Yönetim Süreçleri

Elif Gamze Özcan

Milli Eğitim Bakanlığı, egamzeozcan@gmail.com

Semiha Şahin

Dokuz Eylül Üniversitesi, ssahin66@gmail.com

Nedim Özdemir

Ege Üniversitesi, ozdemirnedim@gmail.com

Ömür Çoban

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, cobanomur@gmail.com

Covid-19 krizinde uzaktan eğitim süreçlerinin etkili ve verimli yürütülmesinde okul yönetimlerinin deneyimlerinden yola çıkılarak alana ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kriz yönetim süreçlerinin değerlendirme çalışmalarına katkıda bulunulması amacıyla Eğitim Yönetimi alan akademisyenleri, Eğitim Yönetimi alanında yükseköğrenim görmüş okul yöneticileri ve öğretmenlerin katılımıyla dört oturumlu bir çalıştay düzenlenecektir. Çalıştayı hazırlık aşamasında çalıştay temalarının alandaki ihtiyaca göre şekillendirilmesi esas alınmış; Delphi tekniğiyle İzmir ili Urla ilçesinde görev yapan 6 okul müdürüne “Uzaktan eğitim sürecinde okul yönetiminde ortaya çıkan sorunlar ve ihtiyaçlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş, cevaplara uygulanan içerik analizine göre yönetsel eksiklik ve aksama bildirilen bulgular; kriz yönetimi becerileri, hızlı değişen MEB kararlarının uygulanması süreçleri, uzaktan işlenen derslerin tasarımı ve denetiminde gereken teknolojik yeterlilikler, pandemi faktörlerinin motivasyona etkileri olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca çalıştayda tartışılarak geliştirilmesine ihtiyaç duyulan alanlar, okul yöneticilerinin öğretimsel ve teknolojik liderlik, iletişim ve yönetim ve öğretmen çalışma süreçlerinde ortaya çıkan ihtiyaçlar (motivasyon, işe yönelme ve mesleki gelişim) olarak belirlenmiştir. Sonrasında yazarlar tarafından çalıştay kapsamına Covid-19 kriz yönetim sürecindeki yüz yüze eğitimlerin de alınmasına ve çalıştay temalarının MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 77’de okul yönetiminin görevlerini de içerecek şekilde gruplanmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda okul yöneticilerinin kaos eşiğinde krizi yönetirken ortaya çıkan ihtiyaçları; ilk gün birinci oturumda araştırma, karar verme ve planlama ile örgütlenme görevlerinin sürdürülmesi, ikinci oturum konuları olarak iletişim, motivasyon ve yönetim (koordinasyon) görevinin sürdürülmesi tartışılacaktır. Oturumlar, Zoom üzerinden Padlet ve Linoit interaktif tahta uygulaması desteğiyle yapılacaktır. Alandan akademisyenlerin katılımlarıyla teorik alandan, okul yöneticileri ve öğretmenlerin katılımıyla da uygulama alanlarından görüşlerinin ortaya konacağı bu çalıştay ile Covid 19 krizinde eğitim öğretim süreçlerinde okul yönetiminde hangi ihtiyaçların ortaya çıktığı sorusuna cevap aranacaktır. Katılımcıların oturumlarda sunduğu yazılı ve sözlü beyanları ile veri toplanacak, bulgular oturum yöneticisi ve bu araştırmanın yazarları olan akademisyenler tarafından düzenlenerek oturum kararları olarak kayda alınacak ve sonrasında çalıştay raporu olarak bildiri metni hazırlanacaktır. Bu çalışma ile 2021 yılı Yaz dönemi başlangıcı itibarıyla, kriz yönetimi sürecinin son evresi olan “Öğrenme ve değerlendirme” sürecine geçiş yaşanacağı öngörüldüğünden alan yazına ve üst yönetimlerce yapılan kriz yönetim süreçlerinin izleme-değerlendirme çalışmalarına katkıda bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 krizinde okul yönetimi, yüz yüze eğitim süreçlerinin kriz yönetimi, uzaktan eğitim süreçlerinin kriz yönetimi, Covid-19 sürecinde okul yönetiminin ihtiyaçları, kaos eşiğinde okullarda kriz yönetimi.

**Uzaktan Eğitim Süreçlerinde Okul Yönetiminde Ortaya Çıkan İhtiyaçlar II:
Covid-19 Krizinde Rehberlik, Denetim ve Sürecin Genel Değerlendirmesi**

Elif Gamze Özcan

Milli Eğitim Bakanlığı, egamzeozcan@gmail.com

Semiha Şahin

Dokuz Eylül Üniversitesi, ssahin66@gmail.com

Nedim Özdemir

Ege Üniversitesi, ozdemirnedim@gmail.com

Ömür Çoban

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, cobanomur@gmail.com

Covid-19 krizinde uzaktan eğitim süreçlerinin etkili ve verimli yürütülmesinde okul yönetimlerinin deneyimlerinden yola çıkılarak alana ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kriz yönetim süreçlerinin değerlendirme çalışmalarına katkıda bulunulması amacıyla Eğitim Yönetimi alan akademisyenleri, Eğitim Yönetimi alanında yükseköğrenim görmüş okul yöneticileri ve öğretmenlerin katılımıyla dört oturumlu bir çalıştay düzenlenecektir. Çalıştayın hazırlık aşamasında çalıştay temalarının alandaki ihtiyaca göre şekillendirilmesi esas alınmış; Delphi tekniğiyle İzmir ili Urla ilçesinde görev yapan 6 okul müdürüne “Uzaktan eğitim sürecinde okul yönetiminde ortaya çıkan sorunlar ve ihtiyaçlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş, cevaplara uygulanan içerik analizine göre yönetsel eksiklik ve aksama bildirilen bulgular; kriz yönetimi becerileri, hızlı değişen MEB kararlarının uygulanması süreçleri, uzaktan işlenen derslerin tasarımı ve denetiminde gereken teknolojik yeterlilikler, pandemi faktörlerinin motivasyona etkileri olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca çalıştayda tartışılarak geliştirilmesine ihtiyaç duyulan alanlar, okul yöneticilerinin öğretimsel ve teknolojik liderlik, iletişim ve yönetim ve öğretmen çalışma süreçlerinde ortaya çıkan ihtiyaçlar (motivasyon, işe yöneltme ve mesleki gelişim) olarak belirlenmiştir. Sonrasında yazarlar tarafından çalıştay kapsamına Covid-19 kriz yönetim sürecindeki yüz yüze eğitimlerin de alınmasına ve çalıştay temalarının MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 77’de okul yönetiminin görevlerini de içerecek şekilde gruplanmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda okul yöneticilerinin kaos eşliğinde krizi yönetirken ortaya çıkan ihtiyaçları kapsamında ikinci gün birinci oturumda rehberlik ile izleme, denetim ve değerlendirme görevinin sürdürülmesi konuları tartışılacak ve ikinci oturum ise çalıştayın değerlendirme ve karar oturumu olarak düzenlenecektir. Oturumlar, Zoom üzerinden Padlet ve Linoit interaktif tahta uygulaması desteğiyle yapılacaktır. Alandan akademisyenlerin katılımlarıyla teorik alandan, okul yöneticileri ve öğretmenlerin katılımıyla da uygulama alanlarından görüşlerinin ortaya konacağı bu çalıştay ile Covid 19 krizinde eğitim öğretim süreçlerinde okul yönetiminde hangi ihtiyaçların ortaya çıktığı sorusuna cevap aranacaktır. Katılımcıların oturumlarda sunduğu yazılı ve sözlü beyanları ile veri toplanacak, bulgular oturum yöneticisi ve bu araştırmanın yazarları olan akademisyenler tarafından düzenlenerek oturum kararları olarak kayda alınacak ve sonrasında çalıştay raporu olarak bildiri metni hazırlanacaktır. Bu çalışma ile 2021 yılı Yaz dönemi başlangıcı itibarıyla, kriz yönetimi sürecinin son evresi olan “Öğrenme ve değerlendirme” sürecine geçiş yaşanacağı öngörüldüğünden alan yazına ve üst yönetimlerce yapılan kriz yönetim süreçlerinin izleme-değerlendirme çalışmalarına katkıda bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 krizinde okul yönetimi, yüz yüze eğitim süreçlerinin kriz yönetimi, uzaktan eğitim süreçlerinin kriz yönetimi, Covid-19 sürecinde okul yönetiminin ihtiyaçları, kaos eşliğinde okullarda kriz yönetimi.

Dışavurumcu Sanat Terapileri Atölyesi

Merve Çalık

Milli Eğitim Bakanlığı, merve_pdr35@hotmail.com

Dışavurumcu sanat terapileri atölyesinin amacı dışavurumcu sanat terapilerini tanıtmak ve dışavurumcu sanat terapilerinin alt dallarına yönelik etkinlikler aracılığıyla kalıcı bir öğrenme sağlamaktır. Katılımcılar bu atölye ile hem dışavurumcu sanat terapileri ile ilgili bilgi edinme hem de aktif olarak uygulama şansı elde edeceklerdir. Uluslararası Dışavurumcu Sanat Terapileri Derneği'ne göre sanat terapisi, bireysel ve sosyal gelişim için görsel sanatlar, dans/hareket, drama, müzik, yaratıcı yazı ve diğer yaratıcı süreçleri kullanan terapi yöntemleri olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda bu atölyede sırasıyla sanat terapinin tanımı, sanat terapisi seansının aşamaları, görsel sanat terapisi, müzik terapi, dans ve hareket terapisi, drama terapi ve şiir terapi ile ilgili genel bir bilgilendirme yapılacak olup bu bilgilendirme aşamaları video gösterileriyle de desteklenecektir. Dışavurumcu sanat terapilerinin her bir alt dalı ile ilgili bilgilendirme yapıldıktan sonra uygulama kısmına geçilecektir. Atölye başlangıcında katılımcılarla tanışma etkinliği yapılacaktır. Ardından sanat terapisinin tanımı ve uygulama aşamaları incelendikten sonra sanat terapisinin ilk aşaması olan ısınma egzersizi kapsamında meditasyon etkinliği yapılacaktır. Sonrasında görsel sanat terapisi ile bilgilendirme yapılarak bu alanla ilgili “karalamayı tamamlama” ve “el çizimi” şeklinde iki etkinlik uygulanacaktır. Müzik terapi kapsamında müzik terapinin türleri, Türk-İslam Medeniyetinde müzik terapinin gelişimi incelenecek ve bazı şifai makamların videoları izlenecektir. Ardından müzik terapisine yönelik bir etkinlik yapılacaktır. Dans/hareket terapisi kapsamında ilk olarak tanım yapılacak ardından bir uygulama örneği videosu izlenecektir. Sonrasında bu alanla ilgili “tipik bir gün” ve “çiçek resmi ve dansı” isimli iki etkinlik yapılacaktır. Ardından Türk-İslam Medeniyetlerinde dans terapinin gelişimine katkı sağlayan dans türleri incelenerek bunların videoları izlenecektir. Drama terapi kapsamında ilk olarak drama terapinin tanımı yapılacak ve örnek bir uygulama olarak “peçeteden kukla yapımı” etkinliğine geçilecektir. Etkinlik kapsamında katılımcılardan yaptıkları bu kuklalarla ilgili canlandırma yapımları istenecek ve sonrasında gönüllü olan katılımcıların etkinlik ile ilgili duygu ve düşünceleri alınacaktır. Son olarak şiir terapi kapsamında şiir terapisinde kullanılabilecek şiir türleri, sorulabilecek sorular ve uygulama örnekleri incelenerek atölye sonlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dışavurumcu Sanat Terapileri, Atölye

Motivating Students with Classcraft

Kinshasa Msola

Senior Learning Team Specialist at Classcraft

Understand how Classcraft fosters intrinsic motivation by meeting students' psychological need for autonomy, competency, and social relationships. Learn what games and great teaching have in common, and understand the cultural power of games and storytelling among young people.